

SARASWATA MADHURI 2011

ସାରସ୍ୱତୀ ମାଧୁରି - ୨୦୧୧

America Saraswata Sangha
10th Annual Convention, Black Mountain, NC, USA
Nilachala Saraswata Sangha, Puri

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ
ଦଶମ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ
୨୦୧୧
ନାଲଟଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ, ପୁରୀ

Jayaguru

Saraswata Madhuri – 2011

10th Annual Convention
YMCA Blue Ridge Assembly
Black Mountain
North Carolina 28711
United States of America

Published on:

5th August 2011

Published by:

Editorial Board
America Saraswata Sangha
[Registration No: 548107-2, Date 26th June 2003]
(A nonprofit organization)

Available at:

Satshikhya Mandir
A-4, Unit-9
Bhubaneswar-751 022
Orissa, India
Phone - 91-674-2390055
91-674-2395519

Electronic copy available at www.jayaguru.net

Printed at:

Saraswata Printers
Begunia
Dist: Khurda
Pin 752062
Orissa, India
Phone – 91-6755-230094
91-9437756516

ଜୟଗୁରୁ ମୁଖବନ୍ଧ

ଗୁରୁଦେବୋ ଗୁରୁର୍ଗମୋ ଗୁରୁର୍ନିଷ୍ଠା ପରଂ ତପଃ
ଗୁରୋଃ ପରତରଂ ନାସ୍ତି ନାସ୍ତି ତତ୍ତ୍ଵଂ ଗୁରୋଃ ପରମ୍ ।

ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ହିଁ ଏକମାତ୍ର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦେବତା । ପରଂବ୍ରହ୍ମ ସ୍ଵରୂପ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ହିଁ ସନାତନ ଧର୍ମର ଜୀବନ୍ତ ବିଗ୍ରହ । ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଶ୍ରୀପାଦପଦ୍ମରେ ଅବଳା ଭକ୍ତି ହିଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠତମ ତପସ୍ୟା । ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କଠାରୁ କେହି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନାହାନ୍ତି କି ଗୁରୁତତ୍ତ୍ଵ ଅପେକ୍ଷା ଆଉ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ତତ୍ତ୍ଵ କିଛି ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅପାର କରୁଣାରୁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ମୁଖପତ୍ର ସ୍ଵରୂପ ‘ସାରସ୍ଵତ ମାଧୁରୀ’ ପତ୍ରିକାଟି ନବମ ବର୍ଷ ଅତିକ୍ରମ କରି ଦଶମ ବର୍ଷରେ ପଦାର୍ପଣ କରିପାରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ଆମେମାନେ ସଭକ୍ତି ପ୍ରଣତି ନିବେଦନ କରୁଅଛୁ ।

ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ହିଁ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟାର ଘନୀଭୂତ ବିଗ୍ରହ । ସେ ପ୍ରସନ୍ନ ହେଲେ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ଗୁରୁଙ୍କର ନିଜସ୍ଵ ସମ୍ପତ୍ତି । ଏହି ବିଦ୍ୟା ବେଦ, ଉପନିଷଦ କିମ୍ବା ପୁରାଣାଦି ଶାସ୍ତ୍ରପାଠରେ ଲାଭ କରି ହୁଏନାହିଁ । କାରଣ ଏହା କୌଣସି ପୁସ୍ତକଗତ ବିଦ୍ୟା ନୁହେଁ । ଏହା ଏପରି ଏକ ଜୀବନ୍ତ ବିଦ୍ୟା ଯାହା ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କର ଅନ୍ତରରୁ ଉତ୍ସାରିତ ହୋଇ ଶିଷ୍ୟ ବା ଭକ୍ତର ଅନ୍ତରରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥାଏ । ଏହି ବିଦ୍ୟା ଲାଭର ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ ହେଉଛି ସେବାଦ୍ଵାରା ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା । ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ପ୍ରାଣଦେଇ ଭଲପାଇବା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସେବା ମଧ୍ୟରେ ଗଣ୍ୟ । ଗୀତାରେ ଅଛି – ‘ତଦ୍‌ବିକ୍ଷି ପ୍ରଣିପାତେନ ପରିପ୍ରଣେନ ସେବୟା’ । ଏହା କେବଳ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ସେବା ପ୍ରତି ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କୁହାଯାଇଛି । ‘ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଗୁରୁଗୀତା’ରେ କୁହାଯାଇଛି – ‘ଶ୍ରୁତିସ୍ମୃତି ସବିଜ୍ଞାୟ କେବଳଂ ଗୁରୁସେବୟା’ । ଏଣୁ ଗୁରୁସେବା ହିଁ ଜ୍ଞାନଲାଭର ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ । କୌଣସି ସାଧନ ଭଜନ ନ କରି ମଧ୍ୟ କେବଳ ଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ଭଲପାଇବା ଦ୍ଵାରା ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ଜ୍ଞାନ, ଭକ୍ତି, ଶକ୍ତି ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତଙ୍କଠାରେ ସମ୍ପାରିତ ହୋଇଥାଏ । ଆମ ଠାକୁର କହିଛନ୍ତି – ‘ସୁଖପାଅ ଟିକିଏ ମୋତେ, ଅଖିଳ ସାଧନସିଦ୍ଧି ଲଭ କିଛିତେ’ । ଆମ ଠାକୁର ସ୍ଵୟଂ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କର ମାନ୍ୟତା ଦେଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ବାକ୍ୟ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କର ବାକ୍ୟ । ସେ କେବଳ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ନୁହନ୍ତି, ସ୍ଵୟଂ ପରଂବ୍ରହ୍ମ ।

ଭକ୍ତ ସଂଘ ଓ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ପ୍ରାଣପ୍ରିୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ । ଏଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କର ଭାବଧାରା ପ୍ରଚାର ଓ ପ୍ରସାରର ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରତୀକ । ଯେଉଁମାନେ ଏହି କର୍ମରେ ଆତ୍ମନିୟୋଗ କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଗୁରୁସେବାରେ ବ୍ରତୀ ଅଛନ୍ତି । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ଦ୍ରୁତ ଅଗ୍ରଗତି ହିଁ ସେହି ସଂଘର ସଭ୍ୟ ଓ ସଭ୍ୟାମାନଙ୍କର ଆନ୍ତରିକ ପ୍ରବେଶର ଫଳ । ଏହି ସଂଘର ବାର୍ଷିକ ପତ୍ରିକା ‘ସାରସ୍ଵତ ମାଧୁରୀ’ର ପ୍ରତି ପୃଷ୍ଠାରେ ଥିବା ‘ମା’ ଓ ଭାଇମାନଙ୍କର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତି, ସଂଘ ଓ ସମ୍ମିଳନୀ ପ୍ରତି ପ୍ରୀତି ଓ ସେମାନଙ୍କର ଭାବପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନୁଭୂତିଗୁଡ଼ିକରୁ ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ । ‘ସାରସ୍ଵତ ମାଧୁରୀ’ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲେଖା ଅତ୍ୟନ୍ତ ମର୍ମହର୍ଷୀ । ଏହା ଭାବୁକ ଭକ୍ତର ଚିତ୍ତରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ଭାବରସ ଉଦ୍‌ଭାସ କରିଥାଏ ।

ଭକ୍ତ ପତ୍ରିକାଟି ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ ଓ ସମ୍ମିଳନୀ ଉଭୟର ସଫଳତାର ପ୍ରତୀକ ଭାବରେ ଭକ୍ତମାନଙ୍କଦ୍ଵାରା ଆଦୃତ ହୋଇଥାଏ । ପ୍ରତିବର୍ଷ ସେଠାର ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ଶୁଭ ଅବସରରେ ଏହା ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରି ଭକ୍ତ ଓ ପାଠକ ଉଭୟଙ୍କର ଆନନ୍ଦବର୍ଦ୍ଧନ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ମହିମା ଓ ତାଙ୍କ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ଭାବଧାରାର ମହତ୍ତ୍ଵ ଦୂର-ଦୂରାନ୍ତରେ ପ୍ରସାର ଓ ପ୍ରଚାର କରୁଅଛି । ଏଣୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ଏତିକି ପ୍ରାର୍ଥନା, ସେ ତାଙ୍କର ସୁମହାନ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପୁରଣ କରିବା ପାଇଁ, ତାଙ୍କ ଜଗନ୍ନିତକର କର୍ମସାଧନରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରି, ତାଙ୍କ ହୃଦୟରେ ଭକ୍ତି ଓ ବାହୁରେ ଶକ୍ତି ପ୍ରଦାନ ପୂର୍ବକ ସେମାନଙ୍କର ସେବକ-ଜୀବନ ସାର୍ଥକ କରିଦିଅନ୍ତୁ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଶ୍ରୀଚରଣାଶ୍ରିତ
ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଦାଶ
ସଭାପତି, ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ, ପୁରୀ

‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ ବିଷୟରେ ପଦେ

ପରମାରାଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ଅପାର କୃପା ଓ କରୁଣାରୁ ପ୍ରତିବର୍ଷ ପରି ‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ-୨୦୧୧’ ପତ୍ରିକାଟି ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଦଶମ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ଶୁଭ ଅବସରରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇ ପ୍ରାଣପ୍ରିୟତମ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପଦାରବିନ୍ଦରେ ନିବେଦନ ପୂର୍ବକ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା । ଭାରତ ବାହାରେ ପାଖାପାଖି ଜଗତରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାକୁ ପାଳନ, ପରିପୁଷ୍ଟ ଓ ବଳିଷ୍ଠ କରିବା ଦିଗରେ ଏହି ଯତ୍ନକ୍ଷିପ୍ର ପ୍ରାୟାସ ଟିକକ ତାଙ୍କରି ଅହେତୁକୀ କୃପାର ଅନୁପମ ନିଦର୍ଶନ ।

ଏ ବର୍ଷର ‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ରେ ଠାକୁରଙ୍କ ମାନସୀ କନ୍ୟା ନାରାୟଣୀ ଦେବୀଙ୍କ ପୁତ୍ର ଜୀବନଗାଥା ବର୍ଣ୍ଣନ ଏକ ବିଶେଷ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନ ଗ୍ରହଣ କରିଛି । ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ଭାଇଙ୍କ ଆଲୋଚନା ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଅଛି, ଏହା ଅତି ଉପାଦେୟ ଓ ବହୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ସବୁ ବହନ କରିଛି । ‘ଭାରତୀୟ ନାରୀ’ ଓ ‘ସତୀଧର୍ମ’ ପରି ପ୍ରବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକ ମା’ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅତୀବ ଶିକ୍ଷଣୀୟ ହୋଇଛି । ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାନୁଭୂତିଗୁଡ଼ିକ ବେଶ୍ ପ୍ରାଣଛୁଆଁ ଓ ପ୍ରେରଣାଦାୟୀ ହୋଇଛି । ଏତଦ୍ୱ୍ୟତୀତ ‘ଜୀବ ପରମ ଯୋଗ’, ‘ଜଗଦ୍ଗୁରୁ ଆଦି ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ’, ‘ଭଗବାନ୍ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ସଦ୍ଗୁରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ ଦେବଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ଭାବରୂପ’ ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକ ବହୁତ ସାରଗର୍ଭକ ଓ ତତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ବେଦ ତଥା ଅଙ୍ଗସଖୀମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କେତକ ମୂଲ୍ୟବାନ ଓ ଜ୍ଞାତବ୍ୟ ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଅଛି । ‘ସତ୍ତ୍ୱଶିକ୍ଷା’ ଓ ‘ସତ୍ତ୍ୱଗୁଣ’ ପ୍ରବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ନିଜ ନିଜ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପଥରେ ପ୍ରେରଣା ଯୋଗାଇବ ବୋଲି ଆମର ବିଶ୍ୱାସ ।

ବହୁ ଘାତ ପ୍ରତିଘାତ ମଧ୍ୟରେ ଆମେରିକାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ତାଙ୍କରି ଆଶିଷ ବଳରେ ଆରମ୍ଭ ହେବାକୁ ଯାଉଅଛି; ‘ଆମେରିକାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣର ଅଗ୍ରଗତି’ ପ୍ରବନ୍ଧରେ ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ଘଟଣା, ତଥ୍ୟ ଓ ଉତ୍ସାହପୂର୍ବ କାହାଣୀ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଅଛି । ଏଥିରେ ପ୍ରକାଶିତ ବନ୍ଦନା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଙ୍ଗୀତଗୁଡ଼ିକ ଭାବବିନୋଦିଆ ଭାବମୟଙ୍କ ଗୁଣ କାର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଓ ଭାବ ବହନ କରି ସମସ୍ତ ଭକ୍ତ ଓ ସୁଧୀଗଣଙ୍କୁ ସେହି ଭାବରସରେ ନିମଗ୍ନ କରାଇବ ବୋଲି ଆମର ଆଶା । ଏତଦ୍ୱ୍ୟତୀତ ପୂର୍ବ ବର୍ଷର ପ୍ରକାଶ ଅନୁକ୍ରମରେ ଐତିହାସିକ ଓ ତଥ୍ୟମୂଳକ ଢାଞ୍ଚାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ‘ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ’ରେ ଘଟିଥିବା ଅନେକ ବିଶେଷ ଘଟଣାବଳୀ (୧୯୩୬ ରୁ ୨୦୧୧ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ) ଏଥିରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ନିଗମବାଣୀ, ସୃଷ୍ଟିମାଳା, ଉପଦେଶ ତଥା ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ ଓ ବାର୍ଷିକ ଆୟବ୍ୟୟର ବିବରଣୀ, ଗତ ୨୦୧୦ ବର୍ଷ ସମ୍ମିଳନୀର ଫଟୋଗ୍ରାଫି ଓ ବିବରଣୀ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଛି । ନିଗମ ପରିବାରର ଛୋଟ ଛୋଟ ପିଲାମାନଙ୍କର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଓ ସଂଘ ସଂପର୍କୀୟ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ‘Young Aspirants’ section ରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । ଛୋଟ ପିଲାମାନଙ୍କର ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କ ସରଳ ମନର ଅନାବିଳ ନିର୍ମଳ ଭାବରେ ପ୍ରେମମୟ ଠାକୁରଙ୍କ ମହିମା ଓ ଗରିମା ପ୍ରକାଶ କରୁଛି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶୁଭାଶିଷକୁ ପାଥେୟ କରି ଏହି ‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ ପତ୍ରିକାଟି ଆମମାନଙ୍କ ଭାବର ଆଦାନପ୍ରଦାନ ମାଧ୍ୟମରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ‘ଭାବ ବିନିମୟ’ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଓ ଆଦେଶ ପାଳନର ଅଂଶବିଶେଷ ସାଜିଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ସ୍ୱ ସ୍ୱ ଭାବାଭିବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କ ଲେଖା ମାଧ୍ୟମରେ ରୂପ ପରିଗ୍ରହ କରିଅଛି । ସେ ସମସ୍ତ ଲେଖାକୁ ସଂଗ୍ରହ କରି ଏକତ୍ର ସୁତାରୁ ଭାବେ ସଂଯୋଜିତ ଓ ସମ୍ପାଦିତ କରିବାର ସେବାରେ ସଂପାପିଭୁକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନେ ଆମକୁ ଅନେକ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିବାରୁ ଆମେ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଚିର କୃତଜ୍ଞ । ଏହି ପତ୍ରିକାର ସମ୍ପାଦନା ତଥା ମୁଦ୍ରଣରେ ନାନା ଭାବରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିବା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆମେ ଆନ୍ତରିକ କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନ କରିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ସେମାନଙ୍କର ଆତ୍ମିକ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉନ୍ନତି ନିମନ୍ତେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଅଛୁ । ପରିଶେଷରେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର କେନ୍ଦ୍ର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏହି ପତ୍ରିକାଟିର ପ୍ରକାଶନରେ ଯେଭଳି ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରି ଆମମାନଙ୍କୁ ଦିଗ୍ଦର୍ଶନ, ଉତ୍ସାହ ଓ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ସେଥିପାଇଁ ଅମେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନ କରୁଅଛୁ ।

ଏଥିରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିବା ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ଲେଖକ ଓ ଲେଖିକାମାନଙ୍କର ନିଜସ୍ୱ ମତାମତ ଏବଂ ସେଥିରେ ଥିବା ତ୍ରୁଟିପାଇଁ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଓ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଦାୟୀ ନୁହଁନ୍ତି ।

ଆମର ଶତ ପ୍ରଚେଷ୍ଟ ସତ୍ତ୍ୱେ ପତ୍ରିକାଟିରେ ଭୁଲ୍ ତ୍ରୁଟି ରହିଯାଇଥିବା ଅସ୍ୱାଭାବିକ ନୁହେଁ । ଏଣୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଓ ପାଠକ-ପାଠିକାମାନଙ୍କ ନିକଟରେ କ୍ଷମାପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଅଛୁ । ମରାଳଧର୍ମୀ ପାଠକପାଠିକାମାନେ ଦୋଷାଂଶ ପରିହାର କରି ‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ର ପ୍ରକୃତ ମାଧୁର୍ଯ୍ୟଭରା ରସାସ୍ବାଦନରେ ବ୍ରତୀ ହେଲେ ଆମେ ଶ୍ରମ ସାଧକ ଜ୍ଞାନ କରିବୁ ।

୫ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୧୧

‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ ସମ୍ପାଦନା ମଣ୍ଡଳୀ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

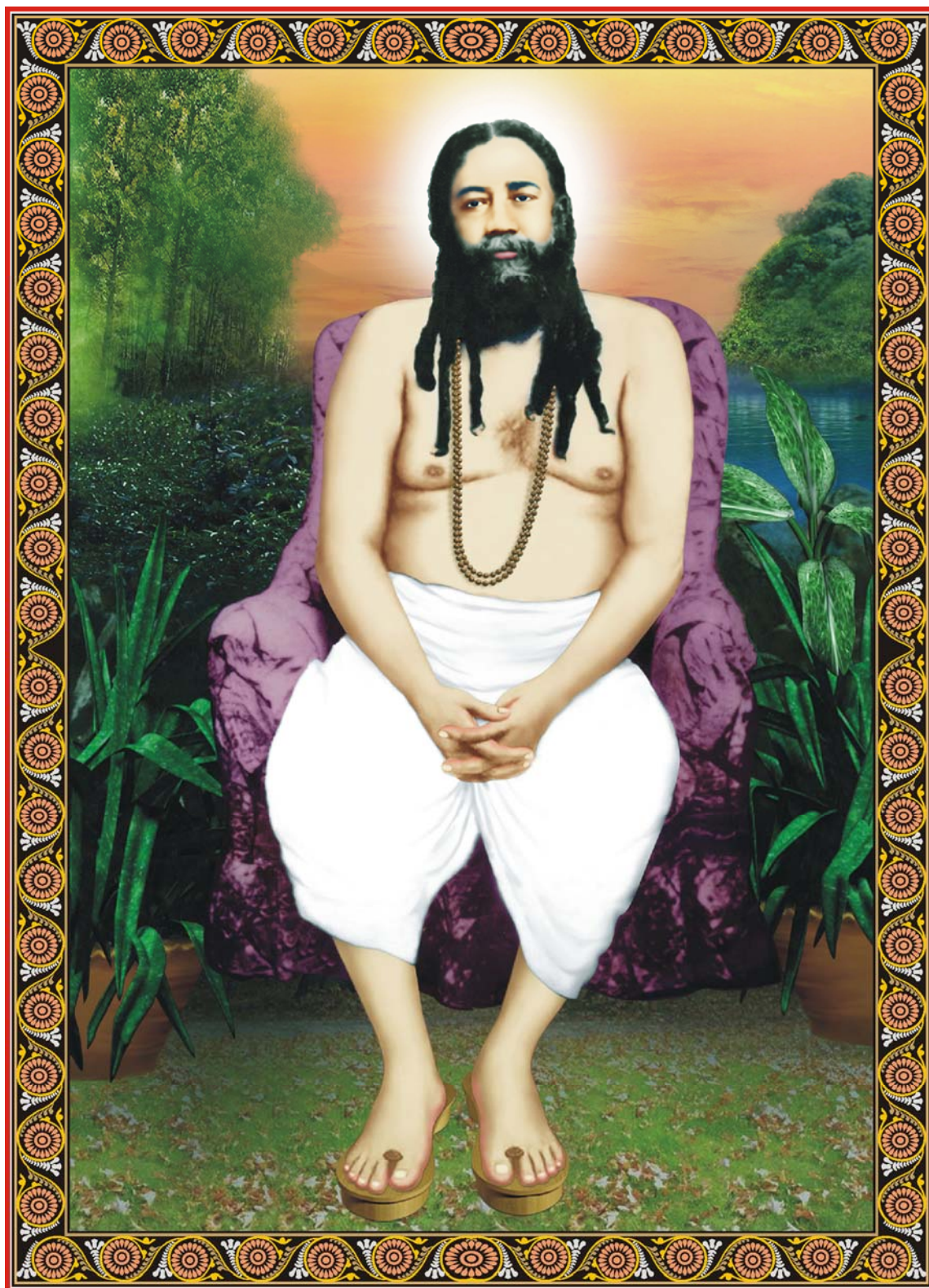
ସୂଚୀପତ୍ର

କ୍ରମ	ବିଷୟ	ଲେଖକଙ୍କ ନାମ	ପୃଷ୍ଠା
୧	ମୁଖବନ୍ଧ	ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ	i
୨	‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ ବିଷୟରେ ପଦେ	ସମ୍ପାଦନା ମଣ୍ଡଳୀ	ii
୩	ବନ୍ଦନା	ଶ୍ରୀ ଯୋଗେଶ୍ୱର ସୁନ୍ଦରରାୟ	୧
୪	ପ୍ରାର୍ଥନା	ଶ୍ରୀ ଯୋଗେଶ୍ୱର ସୁନ୍ଦରରାୟ	୧
୫	ସମ୍ମିଳନୀ ଗୀତିକା	ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦରରାୟ	୨
୬	ମନଃରେ ବସିଛ (ଗୀତିକା)	ଶ୍ରୀ ଚିନ୍ତାମଣି ବାରିକ୍	୨
୭	୨୦୧୦ ସମ୍ମିଳନୀ ଅବସରରେ ପଦେ	ଶ୍ରୀ ସଂଗ୍ରାମ କେଶରୀ ସିଂହ	୩
୮	ନିଗମ ବାଣୀ		୪
୯	ବନ୍ଦନା	ଶ୍ରୀ ଚିନ୍ତାମଣି ବାରିକ୍	୪
୧୦	ସଦ୍‌ଗୁରୁ ପ୍ରସଙ୍ଗ		୫
୧୧	ଜ୍ଞାତବ୍ୟ ତଥ୍ୟ		୬
୧୨	ସୃଷ୍ଟିମାଳା		୧୦
୧୩	ଅସାଂପ୍ରଦାୟିକ ସାର୍ବଭୌମ ଯୁଗମନ୍ତ୍ର ‘ଜୟଗୁରୁ’	ଶ୍ରୀମତୀ ବେଦମତି ଉପାଧ୍ୟାୟ	୧୧
୧୪	ଜୀବ-ପରମ ଯୋଗ	ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଦାଶ	୧୫
୧୫	ସତ୍ତ୍ୱଗୁଣ	ଶ୍ରୀ ଉମେଶଚନ୍ଦ୍ର ସାମନ୍ତରାୟ	୧୭
୧୬	ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ ଦେବଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ଭାବରୂପ	ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା	୨୧
୧୭	ସତ୍‌ଶିକ୍ଷାରେ ବ୍ୟାପ୍ତି ଅନୁଭବ	ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ମହାନ୍ତି	୨୪
୧୮	ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ତ୍ରିପାଠୀ ଭାଇଙ୍କ ଆଲୋଚନା		୩୦
୧୯	ଅଷ୍ଟସଖୀ		୪୧
୨୦	Shri Shri Thakur and the path of Spirituality and Humanism	Mrs. Lipsita Patnaik	୪୪
୨୧	Loving the Unknown	Shri Santosh Mohanty	୪୬
୨୨	Jagadguru Shri Adi Shankaracharya	Shri Devi Samal	୪୯
୨୩	ଭାରତୀୟ ନାରୀ	ଶ୍ରୀମତୀ ଶିବାନୀ ମହାନ୍ତି	୫୨
୨୪	ସତୀର ଧର୍ମ	ଶ୍ରୀମତୀ ବନଲତା ମହାନ୍ତି	୫୪
୨୫	Narayani Devi	Usha Agarwal	୫୭
୨୬	ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପାଇଛି କି ?	ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା	୬୪
୨୭	କେବେ ଲଭିବି ସେ କୃପାଧାର (ଗୀତିକା)	ଶ୍ରୀ ନରେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ପତି	୬୬
୨୮	Communicating with compassion	Shri Prabhakar Bai	୬୮
୨୯	ବାଲ୍ୟକାଳରୁ ଧର୍ମଧନ ମୁଁ ସଞ୍ଚିବି	ଶ୍ରୀ ଅଭୟ ଜେନା	୬୭
୩୦	ପ୍ରାର୍ଥନା ଗୀତିକା	ଶ୍ରୀ ଚିନ୍ତାମଣି ବାରିକ୍	୬୯
୩୧	ପ୍ରାଚ୍ୟ ଓ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ	ଶ୍ରୀ ସଂଗ୍ରାମ କେଶରୀ ମଲିକ	୭୦
୩୨	ଆମେରିକା ସଂଘର ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଦର୍ଶନର ଅନୁଭବ (ଗୀତିକା)	ଶ୍ରୀମତୀ କାଞ୍ଚନବାଳା ଦାଶ	୭୨
୩୩	ମୋ ଜୀବନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାନୁଭୂତି	ଶ୍ରୀ ବୃନ୍ଦାବନ ସାହୁ	୭୩
୩୪	ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାଶୀର୍ବାଦ	ଶ୍ରୀ ଚିନ୍ମୟ ପାତ୍ର	୭୭
୩୫	ଆମେରିକା ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଅନୁଭୂତି	ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଧାଂଶୁବାଳା ଜେନା	୭୯
୩୬	ଏ ନାବେ ଗୁରୁ କର୍ଣ୍ଣଧାର (ଗୀତିକା)	ଶ୍ରୀ ଅଭୟ ଜେନା	୮୦

୩୭	My Life with Shri Shri Thakur Maharaj	Shri Simanchal Sahu	୮୧
୩୮	My guide, friend and guardian Shri Shri Thakur	Shri Anup Kalia	୮୨
୩୯	My Journey	Mrs. Annalisa Senapati	୮୪
୪୦	Significant Events of Nilachala Saraswata Sangha		୮୬
୪୧	ଭାରତ ରଖିବ ବିଶ୍ୱର ମାନ (ଗୀତିକା)	ଶ୍ରୀ ସଂଗ୍ରାମ କେଶରୀ ମଲ୍ଲିକ	୯୧
୪୨	ଆମେରିକାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣର ଅଗ୍ରଗତି	ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ	୯୨
୪୩	ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭ୍ୟ ବାର୍ଷିକ ବିବରଣୀ	ଶ୍ରୀ ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ	୯୭
୪୪	ସେ ପରମ ପ୍ରିୟ ମୋର (ଗୀତିକା)	ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରମିଳା ଚୌଧୁରୀ	୯୯
୪୫	ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ - ନବମ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ବିବରଣୀ	ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ	୧୦୦
୪୬	Young Aspirants' Section	Shri Bijoy Sahoo	୧୦୯
୪୭	You are the One	Devangi Samal	୧୧୦
୪୮	My Experience with the Bhumi Pooja	Bedaprakash Ray	୧୧୧
୪୯	A Prayer to Shri Shri Thakur	Ragini Mohanty	୧୧୨
୫୦	My Experiences	Shreya Prabhakar	୧୧୩
୫୧	My experience in Ekamra Sangha	Abheepsa Nanda	୧୧୪
୫୨	Thakur and I	Shashwat Prabhakar	୧୧୪
୫୩	Seba	Saumyashree Ray	୧୧୫
୫୪	My experience in Young Aspirants Session	Abheepsa Nanda	୧୧୫
୫୫	My Experiences with Shri Shri Thakur	Ankit Swain	୧୧୬
୫୬	What does Thakur mean to me?	Udayan Senapati	୧୧୬
୫୭	2010 Fiscal Report	Brajendra Panda	୧୧୮
୫୮	2010 Sammilani Photos		୧୧୯
୫୯	Directory of Bhaktas in America Saraswata Sangha		୧୨୦
୬୦	America Saraswata Sangha Contact Information		୧୨୩

Paramahansa Shreemat Swami Nigamananda Saraswati Dev

ଜୟଗୁରୁ ବନ୍ଦନା

ବିଶ୍ୱେ ନିମଗ୍ନଃ ପଦବୀ କବିନାମ୍
ତ୍ବଂ ଜାତବେଦୋଭୁବନ୍ୟ ନାଥଃ
ଅଜାତ ମଗ୍ନେ ସହିରଣ୍ୟରେତା
ଯଜ୍ଞସ୍ତମେବେ କବିଭୁ ପୁରାଣଃ ।

- ଏକାକ୍ଷରୋପନିଷଦ ମନ୍ତ୍ର । ୨।

ଭାବାର୍ଥ - ପରମାତ୍ମା ଗୁରୁଦେବ ! ଆପଣ ହିଁ ବିଶ୍ୱର ପ୍ରତିକୋଣରେ ଜୀବନଶକ୍ତି ରୂପରେ ବ୍ୟାପ୍ତ ଅଛନ୍ତି, ତଥା କବିମାନଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ବିରାଟ ରୂପ ପରିଗ୍ରହ ପୂର୍ବକ ଭୁବନର ରକ୍ଷକ ଅଟନ୍ତି ଅଥବା ଆପଣ ହିଁ କବିମାନଙ୍କର ଆଧାରଭୂତ ବହିଁ ରୂପ ତଥା ସଂସାରର ରକ୍ଷକ ଅଟନ୍ତି । ଆପଣ ଜନ୍ମରହିତ ଅଟନ୍ତି । ଆପଣ ହିଁ ବହିଁ ରୂପ ତଥା ଯଜ୍ଞ ରୂପ ଅଟନ୍ତି । ଆପଣ ଏକମାତ୍ର ବ୍ୟାପକ ଏବଂ ପୁରାଣ ପୁରୁଷ ।

ବିଶ୍ୱର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଣୁ ମଧ୍ୟରେ
ବ୍ୟାପିଛି ଜୀବନ ଶକ୍ତି ରୂପରେ
କବିଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି
ଭୁବନ ରକ୍ଷକ ଭାବେ ବିହରି
ବହିଁ ରୂପ ଓ ରକ୍ଷକ ହେ
ଜନ୍ମରହିତ ହେ! ଯଜ୍ଞରୂପଧାରୀ
ପୁରାଣ ପୁରୁଷ ଅଟ ହେ ।

ପ୍ରାର୍ଥନା

ତୁମଗ୍ନେ ଯଜ୍ଞାନାଂ ହୋତା
ବିଶ୍ୱେଷାଂ ହିତଃ
ଦେବେଭିର୍ମାନୁଷେ ଜନେ ।

- ସାମବେଦ ପ୍ରଥମ ଅଧ୍ୟାୟ, ଆଶ୍ୱଳେୟ କାଣ୍ଡ ମନ୍ତ୍ର । ୨।

ତ୍ବଂ - ତୁମେ/ଆପଣ, ଅଗ୍ନେ - ହେ ପରମେଶ୍ୱର, ଯଜ୍ଞାନାଂ - ଉତ୍ତମ ବ୍ୟବହାର, ହୋତା - ଦାତା, ବିଶ୍ୱେଷାଂ - ସମସ୍ତ, ହିତଃ - କଲ୍ୟାଣକାରୀ, ଦେବେଭିଃ - ବିଦ୍ୱାନ ଏବଂ ଦିବ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଦ୍ୱାରା, ମାନୁଷେ - ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜ ଉପରେ ।

ଭାବାର୍ଥ - ହେ ପରମେଶ୍ୱର ! ଆପଣ ସମସ୍ତ ଉତ୍ତମ କାର୍ଯ୍ୟର ଦାତା ଅଟନ୍ତି । ଆପଣ ବିଦ୍ୱାନ ଏବଂ ସମସ୍ତ ଦିବ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ପ୍ରଦାନ ଦ୍ୱାରା ସମଗ୍ର ମାନବସମାଜର କଲ୍ୟାଣକାରୀ ଅଟନ୍ତି ।

ହେ ପରମେଶ୍ୱର ଶ୍ରୀଗୁରୁବର
ତୁମେ ଶୁଭକାର୍ଯ୍ୟ ଦାତା ଆମର
ପରାବିଦ୍ୟାଦିବ୍ୟ ପଦାର୍ଥମାନ
ଜନହିତେ ତୁମେ କର ପ୍ରଦାନ
ହେ କଲ୍ୟାଣକାରୀ!
ଶ୍ରୀପଦେ ପ୍ରଣତି ଘେନ ଆମରି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଯୋଗେଶ୍ୱର ସୁନ୍ଦରରାୟ
ସମ୍ପାଦକ, ବେରୁନିଆ ଶାଖା ସଂଘ

ସମ୍ମିଳନୀ ଗୀତିକା

‘ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ପ୍ରିୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ’ ଶ୍ରୀମୁଖୁ ନିଃସୂତ ବାଣୀ
ଦୂରୁ ବହୁଦୂରୁ ଆସିଛନ୍ତି ଭକ୍ତ ଶତ ବାଧାକୁ ନ ମାନି
ହେ ଭକ୍ତ ହୃଦୟମଣି
ଆମେରିକା ସଂଘ ଭକ୍ତଗଣ ମିଳି ବହୁଛୁ ଚରଣ ବେନି । ୧।

ଭକତି ଚନ୍ଦନ, ପ୍ରୀତି ଅର୍ଘ୍ୟ ନେଇ ସଜାଇ ବନ୍ଦାଣ ଆଳି
ଶରଧା କୁସୁମେ ମାଳ ଗୁଛିଅଛୁ ଆଦରେ ଅର୍ପିବୁ ବୋଲି
ଆହେ ପରାଶରଚନ
ଶଙ୍ଖ ଦୁଳଦୁଲି, ଜୟଗୁରୁ ଧ୍ବନି ଆସିଛି ଶୁଭ ଲଗନ । ୨।

ଆନନ୍ଦ ଭଲ୍ଲାସ ନୈସର୍ଗିକ ଶୋଭା ସତେ ନିତ୍ୟ ବୃନ୍ଦାବନ
ଆନନ୍ଦମୟଙ୍କ ପରଶ ଲଭିଣ ପୁଲକିତ ପ୍ରାଣ ମନ
ବିଜେ କରି ପ୍ରାଣଧନ
ସେବା ଓ ପୂଜାର ଦେଇଛୁ ସୁଯୋଗ ଜୀବନ କରିଛୁ ଧନ୍ୟ । ୩।

ସଂଘପୂଜା ଦିନ ଚେଲିଫେନ୍ ପାଶେ ଶୁଣୁଅଛୁ ତୁମ ବାଣୀ
ଭକ୍ତ ଭଗବାନ ମିଳନ ହୋଇଛି ବରଷକ ପରେ ପୁଣି
ଆହେ ଅନ୍ତର ଦେବତା
ତୁମ ବିନା ଆଉ କିଏସେ ବୁଝିବ ଆମ ଅନ୍ତରର ବ୍ୟଥା । ୪।

ଗୁରୁକୃପାବଳେ ଅସାଧ୍ୟ ସାଧନ ହୋଇଯାଏ କ୍ଷଣକରେ
ଇଚ୍ଛା ହେଲେ ଦେବ, ସଂଘପୂଜା ହେବ, ତବ ଆସନ ମନ୍ଦିରେ
ଭକ୍ତ ବାଞ୍ଛାକାନ୍ତରୁ
ତୁମ ଇଚ୍ଛାରେ, ତୁମ ଆଶିଷରେ ପଞ୍ଜୁ ପାରେ ଲଙ୍ଘି ମେରୁ । ୫।

ଦେହ, ମନ, ପ୍ରାଣ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇନି ଆସିନି ଶୁଭ ସମୟ
ତୁମ ପାଇଁ ପ୍ରାଣ କିପରି କାନ୍ଦୁଛି ନୟନେ ଅଛି କି ଲୁହ
ପରଶୁରୁ ଭାବମୟ
କଷଟି ପଥରେ ପରଶିବ ଯଦି ହାରିଯିବୁ ଆମେ ପ୍ରିୟ । ୬।

କୃପାକଣିକାର ଭିକାରୀ ତ ଆମେ ତୁମେ ହିଁ ଏକା ସହାୟ
ଏ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ‘ତୁମରି ସେବକ’ ଏହି ମାତ୍ର ପରିଚୟ
ଅହେତୁକ କୃପାମୟ
ତୁମ ଭାବଧାରା ଲଭୁ ହେ ପ୍ରସାର ବିଶ୍ୱ ଗାଉ ତୁମ ଜୟ । ୭।

ଅନ୍ତର ମିନତି, ଆକୁଳ ପ୍ରାର୍ଥନା ଘେନା କର ପ୍ରିୟତମ
ମନୋମତ କରି କରାଇ ନିଅ ହେ ତୁମ ବିଶ୍ୱହିତ କର୍ମ
ଶୀତରଣେ କରୁ ଅଳି
ସୁଦୃଶ୍ୟ ଆସନ ମନ୍ଦିରେ ବିରାଜ ଆନନ୍ଦ ପସରା ମେଲି । ୮।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦରରାୟ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ମନ ଘରେ ବସିଛୁ

ଦୁଃଖୀର ଦୁଆରେ ଆଜି ଭଗବାନ ଆସିଛୁ
ମନର ଠାକୁର ହୋଇ ମନ ଘରେ ବସିଛୁ । ୦।

ବିପଦେ ଡାକିଛି ଯେତେ
ପରଶୁର ମୋତେ ସେତେ,
ଦୂର ବେଶୁ ସୁରେ ସୁରେ ମୋ ମରଜି କଷିଛୁ । ୧।

ତୁମ ଗୀତ କଣ୍ଠ ଖୋଲି
ଗାଇ ନ ପାରିଲି ବୋଲି

ମୋ ଅଯୋଗା ପଣ ଦେଖୁ କେତେ କେତେ ରୁଷିଛୁ । ୨।

କେମିତି ପଡିଲା ମନେ
ଦେଖା ଦେଲ ଏତେ ଦିନେ
ଜୀବନ-ଗଗନ କୋଳେ ଚାନ୍ଦ ହୋଇ ହସୁଛୁ । ୩।

ଆଜି ମୁଁ ଜାଣିଲି ପ୍ରିୟ
ତୁମେ କେତେ ଦୟାମୟ
କରୁଣା ନୟନେ ଚାହିଁ ମୋ ଆରତ ନାଶୁଛୁ । ୪।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଚିନ୍ତାମଣି ବାରିକ୍
ବାରିପଦା ଶାଖା ସଂଘ

୨୦୧୦ ସମ୍ମିଳନୀ ଅବସରରେ ପଦେ

ସୁଦୂର ଆମେରିକାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାର ପ୍ରଚାର, ପ୍ରସାରରେ ବୃତୀ ହୋଇ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ମାଧ୍ୟମରେ ସେବାନିରତ ଅଛନ୍ତି । ଏହି ସଂଘର ନବମ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ପାଳନରେ ସମସ୍ତେ ଆନନ୍ଦବିଭୋର । ଏହି ଆନନ୍ଦ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରବାହିତ ହୋଇ ଉପସ୍ଥିତ ସମସ୍ତ ଭକ୍ତପ୍ରାଣକୁ ଆନନ୍ଦ ଉଦ୍‌ବେଳିତ କରୁଛି । ବହୁଦୂରରେ ଓଡ଼ିଶା ଭୂଇଁରେ ଥାଇ ଆମେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଆନନ୍ଦ ଆସ୍ବାଦନ କରୁଛୁ ।

ସଂଘର ଭାବନା- ସେ ଅଛନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ବରଣ କରିବା ପାଇଁ ସେବକର ସଦା ପ୍ରସ୍ତୁତି ।

ସଂଘର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ- ଗୁରୁଶକ୍ତିଙ୍କ ବିକାଶ ଓ ପ୍ରଚାର ।

ସଂଘସେବୀଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ- ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କଠାରୁ ଜ୍ଞାନଶକ୍ତି, ଯୋଗଶକ୍ତି, ପ୍ରେମଶକ୍ତି ଆଧାର ଅନୁଯାୟୀ ଗ୍ରହଣ କରି, ଜଗତ ହିତ ପାଇଁ ବିତରଣ କରି ଜଗତକୁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସଂପଦରେ ରକ୍ଷିମନ୍ତ ଓ ଦୀପ୍ତିମନ୍ତ କରିବା ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ସମସ୍ତ ଜ୍ଞାନ ଆମର କ୍ରିୟାତ୍ମକ ହେବା ଉଚିତ୍ ଅର୍ଥାତ୍ ଜୀବନରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଜ୍ଞାନ କ୍ରିୟାତ୍ମକ ହୋଇ ନ ଥାଏ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜ୍ଞାନ ଅଜ୍ଞାନ ଭଳି ରହିଥାଏ । କେବଳ ଶୁଣିବା ଓ ପଢ଼ିବା ମଧ୍ୟରେ ଜ୍ଞାନକୁ ଆବଣ କରି ରଖିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ସେଥିପାଇଁ କୁହାଯାଇଛି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପଥରେ ଗତି କଲାବେଳେ ଟଟି ସୋପାନ ଦେଇ ଯିବାକୁ ହୁଏ । ଯଥା- ଶୁଣ, ପଢ଼, କର, ହୁଅ । ଶୁଣିଥିବା, ପଢ଼ିଥିବା ଜ୍ଞାନକୁ ଜୀବନରେ ପ୍ରତିଫଳିତ କଲେ ହିଁ ଜୀବନରେ ଅନୁଭବ ଆସେ, ଶାନ୍ତି ଆସେ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉପଦେଶ ଯେ ‘ପଠିତ ବିଦ୍ୟା ଅନୁସାରେ ତୁମ ଜୀବନ ଗଠିତ ହେଉ’ । ସେ ହିଁ ନିତ୍ୟ ଆଉ ସବୁ ଅନିତ୍ୟ, ଏହା ହିଁ ଜ୍ଞାନ । ଏହା ଆମର ବିଚାର ଦ୍ୱାରା ବୁଝିବାକୁ ହେବ । ହୃଦୟରେ ସାଞ୍ଜିକ ଭାବ ଅଙ୍କୁରିତ ହେଲେ, ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି ହେଲେ, ଜ୍ଞାନ ସ୍ୱତଃ ଆକର୍ଷିତ ହୋଇ ଚାଲିଆସେ ।

ଅବିଦ୍ୟାବଶତଃ ଆମେ ସଂସାରରେ ଥିବାରୁ ଏଠାରୁ ଆମେ ସର୍ବସ୍ତ୍ର ଯୁଗ୍ମ ଚାହୁଁଛୁ । କିନ୍ତୁ ଏହି ସାଂସାରିକ ଆନନ୍ଦ ବା ସୁଖ କ୍ଷଣସ୍ଥାୟୀ ବା ଅନିତ୍ୟ । ସାଂସାରିକ ସୁଖ ଯଦି ନିତ୍ୟ ହୋଇଥାନ୍ତା, ତେବେ ଏହା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମିଳନ୍ତା ଏବଂ ସମାନ ଭାବରେ ମିଳନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଏପରି କଦାପି ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଆମର ଜ୍ଞାନ ବିଚାରରେ, ମନକୁ ଅନିତ୍ୟ ସଂସାରରୁ କାଢ଼ି ଆଣି ନିତ୍ୟସତ୍ତା ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କଠାରେ ଲଗାଇବାର ଚେଷ୍ଟା ଅନବରତ ଲାଗି ରହିବା ଉଚିତ୍ । ବାର୍ଷିକୋତ୍ସବ ଅବସରରେ ଏହା ସମୀକ୍ଷା କରି ଆମର ସମସ୍ତ ଉଦ୍ୟମକୁ ଏହି ନିତ୍ୟସତ୍ତାଙ୍କ ପ୍ରାପ୍ତି ନିମନ୍ତେ ଚେଷ୍ଟା ନିରତ ହେଲେ ଏହି ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମ ସାର୍ଥକ ହେବ ।

ଭୋଗବିଳାସରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲେ ଚଳିଯିବ, ମାତ୍ର ଭଜନକୀର୍ତ୍ତନରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବା ଅନୁଚିତ୍ । ଏହାପାଇଁ ଅଧିକ ସାଧନା ପ୍ରୟୋଜନ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରସନ୍ନ କରିବାକୁ ହେଲେ ଯେଉଁ ସବୁ କାମ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରିୟ ଲାଗେ ସେପରି କାମ ଆମର କରିଯିବା ହିଁ ଆମର ସାଧନା ।

ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ କର୍ମରେ, ଚିନ୍ତାରେ ଓ ବାକ୍ୟରେ ତାଙ୍କଠାରୁ ପାଇଥିବା ଉପଦେଶ ବା ଜ୍ଞାନ ପ୍ରତିଫଳିତ ହେଉ ଏହା ହିଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀପାଦପଦ୍ମରେ ଆଜିର ପ୍ରାର୍ଥନା ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ସଂଗ୍ରାମ କେଶରୀ ସିଂହ
ଉପସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ
ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ, ପୁରୀ

ନିଗମ ବାଣୀ

- ୧) ଦେଶବାସୀଙ୍କର ଜାତୀୟ ଜୀବନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ସମୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ଉପସ୍ଥିତ । ତେଣୁ ମୋର ଏହି ବିରାଟ ଆୟୋଜନ । ଧର୍ମବଳ ସୁଦୃଢ଼ ନ ହେଲେ କେହି କୌଣସି ବିଷୟରେ କେବେହେଲେ ଉନ୍ନତି ଲାଭ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଜୀବନର ପ୍ରଥମ କାର୍ଯ୍ୟ ଚରିତ୍ର ଗଠନ । ଯାହାଙ୍କର ଚରିତ୍ରବଳ ନାହିଁ, ସେ କେବେହେଲେ ଉନ୍ନତି ଲାଭ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ । (ଜ୍ଞାନୀଗୁରୁ, ପୃଷ୍ଠା-୪୪୧)
- ୨) ଜୀବନର ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଭଗବାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ବୋଲି ମନେକର । ଶୋଇବାବେଳେ ମନେକର, ତାଙ୍କ ଚରଣରେ ପ୍ରଣତି କରୁଅଛ । ଭୋଜନ କାଳରେ ମନେ କର, ତାଙ୍କ ତୃପ୍ତି ନିମିତ୍ତ ଭୋଜନ କରୁଅଛ । ଚାଲିବାବେଳେ ମନେକର, ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରୁଅଛ । ଶୁସ୍ତପ୍ରଶୁସ୍ତ ନେବାବେଳେ ମନେକର, ତାଙ୍କୁ ଡାକୁଅଛ । ଏହିଭାବରେ ଜୀବନର ପ୍ରତ୍ୟେକ କର୍ମ ତାଙ୍କରି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସାଧିତ ହେଉଅଛି ବୋଲି ଭାବନା କର । (ନିଗମ ଉପଦେଶ, ପୃଷ୍ଠା-୧୪୩, ୧୪୪)
- ୩) ସାତ୍ତ୍ବିକଭାବାପନ୍ନ ଛାତ୍ର ଦୁଇ ମିନିଟ୍ରେ ଯେଉଁ ବିଦ୍ୟା ଆୟତ୍ତ କରିପାରିବେ, ତାମସିକଭାବାପନ୍ନ ଛାତ୍ରକୁ ସେହି ବିଦ୍ୟା ଆୟତ୍ତ କରିବାକୁ ଏକ ଘଣ୍ଟା ସମୟ ଲାଗିବ । (ନିଗମ ଉପଦେଶ, ପୃଷ୍ଠା-୮)
- ୪) ସିଦ୍ଧିର ମୂଳ ସାଧନା ନୁହେଁ, ସିଦ୍ଧି ଗୁରୁକୃପାସାପେକ୍ଷ । ସାଧନା ଉପଲକ୍ଷ୍ୟ ମାତ୍ର । କୃପା ବ୍ୟତୀତ ଗତି ନାହିଁ । ଚଞ୍ଚଳ ମନର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ନିତ୍ୟ-ନୂତନ ପକ୍ଷି କଞ୍ଚନା କରିବା ନିତାନ୍ତ ଭ୍ରମାତ୍ମକ । ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନିତ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ କଲେ, କେହି କେବେ ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳରେ ପହଞ୍ଚି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । (ନିଗମ ଉପଦେଶ, ପୃଷ୍ଠା-୧୩୮)
- ୫) ଜୀବନ ଧାରଣ ନିମିତ୍ତ ଯେତିକି କର୍ମ ଆବଶ୍ୟକ, ସେହି କର୍ମ ସମାପନ କରିବା ପରେ ଯେତେବେଳେ ଅବସର ପାଇବ, ସେତେବେଳେ ସାଧୁମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗସ୍ଥରେ ଶ୍ରୀଭଗବାନଙ୍କ ଶୁଣଗାନ କରିବ । କାରଣ ଭଗବତ୍ ଚିନ୍ତାରୁ ବିଶ୍ରାମ ପାଇଲା ମାତ୍ରେ ମନ ସ୍ୱଭାବତଃ ରଜଃ ଓ ତମୋଗୁଣ-ଆବେଶରେ ବିମୁଗ୍ଧ ହୋଇଥାଏ ଓ ତାହା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବିଷୟଚିନ୍ତାରେ ମନ ବିସିଦ୍ଧ, ଚଞ୍ଚଳ ଓ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇପଡ଼େ । ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଓ ସବୁ ଅବସ୍ଥାରେ ଯଦି ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନଙ୍କ ସହିତ ମନ ଭଗବତ୍ ଚରଣାରବିନ୍ଦରେ ସଂଲଗ୍ନ ଥାଏ, ତେବେ କ୍ରମଶଃ ଭକ୍ତିର ଆବେଶ ବର୍ଦ୍ଧିତ ହୁଏ । (ପ୍ରେମିକଗୁରୁ, ପୃଷ୍ଠା-୭୯, ୮୦)

**** ✦ ****

ବନ୍ଦନା

ବିଶ୍ୱ ଗାଏ ମଧୁ ମନ୍ତ୍ର ତାନେ
ବନ୍ଦନା ତବ କୋଟି କଣ୍ଠ ଭରି
ଜଗତ ଜଞ୍ଜଳ ଯାତନା ଭୁଲି
ନିଃସ୍ୱ ବନ୍ଦେ ତବ ପୟର ଧରି । ୦।

ନୟନେ ପୁଷ୍ପ ତୁମ କମଳ କାନ୍ତି
ଦରଶେ ତୁଟେ ମନୁ ସକଳ ଭ୍ରାନ୍ତି
ଜୀବନ ତୀରେ ତୁମ ଆଲୋକ ଝରେ
ଅକ୍ଷରୀ ମରମ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କରି । ୧।

ପରମ ପିତା ତୁମେ ପରମ ବନ୍ଧୁ
ଭକତ କହେ ତୁମେ କରୁଣା-ସିନ୍ଧୁ
ପ୍ରଣତି ଭାଳେ ତୁମ ଚରଣ ତଳେ
ତୁମରି ମଙ୍ଗଳ ଆରତି କରି । ୧।

ଭବ ଭାବନା ସବୁ ପାସୋରି ଦେଇ
ହୃଦୟ ଜାଗେ ତୁମ କରୁଣା ପାଇ
ସରସି ଉଠେ ପ୍ରାଣ ତୁମରି ସୁରେ
ବରଜି ଅସାର ସଂସାର ତୋରି । ୩।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଚିନ୍ତାମଣି ବାରିକ୍
ବାରିପଦା ଶାଖା ସଂଘ

ସଦ୍‌ଗୁରୁ ପ୍ରସଙ୍ଗ

ଆଧ୍ୟାତ୍ମୋପନିଷଦ

ଜୀବନ୍‌ମୁକ୍ତ ପୁରୁଷଙ୍କ ଲକ୍ଷଣ

ବ୍ରହ୍ମଣୋ ବିଲୀନାତ୍ମା ନିର୍ବିକାରୋ ବିନିଷ୍ଠିତଃ
ବ୍ରହ୍ମାତ୍ମନୋଃ ଶୋଧିତୟୋରେକ ଭାବାବଗାହିନୀ । ୪୩।
ନିର୍ବିକଳ୍ମେ ଚ ଚିନ୍ମାତ୍ରା ବୃତ୍ତି ପ୍ରକ୍ଷେପି କଥ୍ୟତେ
ସା ସର୍ବଦା ଭବେଦ୍ୟସ୍ୟ ସ ଜୀବନ୍‌ମୁକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟତେ । ୪୪।

ଅର୍ଥ – ଯାହାଙ୍କର ମନ ବ୍ରହ୍ମରେ ଲୀନ ହୋଇଅଛି, ସେ ନିର୍ବିକାର ଏବଂ ନିଷ୍ଠିତ ରହନ୍ତି । ବ୍ରହ୍ମ ଏବଂ ଆତ୍ମା ଏବଂ ଦୁହିଁଙ୍କର ଏକତ୍ୱରେ ଲୀନ ହୋଇଥିବା ବୃତ୍ତି ଯଦି ବିକଳ ରହିତ ମାତ୍ର ଚୈତନ୍ୟ ରୂପ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ତାହାଙ୍କୁ ପ୍ରଜ୍ଞା କୁହାଯାଏ । ଏହି ପ୍ରଜ୍ଞା ଯାହାଙ୍କଠାରେ ସର୍ବଦା ବିଦ୍ୟମାନ ଥାଏ, ସେ ଜୀବନ୍‌ମୁକ୍ତ ପୁରୁଷ ଅଟନ୍ତି ।

ଦେହେନ୍ଦ୍ରିୟେ ସ୍ୱହଂଭାବ ଇଦଂଭାବସ୍ତଦନ୍ୟକେ
ଯସ୍ୟ ନୋ ଭବତଃ କ୍ୱାପି ସ ଜୀବନ୍‌ମୁକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟତେ । ୪୫।

ଅର୍ଥ – ଦେହ ତଥା ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନଙ୍କ ଉପରେ ଯାହାଙ୍କର ଅହଂଭାବ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ‘ଏହା ମୋର ଅଟେ’ – ଏହିପରି ଭାବ ଯାହାଙ୍କର ନଥାଏ, ସେ ଜୀବନ୍‌ମୁକ୍ତ ପୁରୁଷ ଅଟନ୍ତି ।

ନପ୍ରତ୍ୟମ୍ ବ୍ରହ୍ମଣୋର୍ଭେଦଂ କଥ୍ୟାୟି ବ୍ରହ୍ମସର୍ଗୟୋଃ
ପ୍ରଜ୍ଞୟା ଯୋ ବିଜ୍ଞାନାତି ସ ଜୀବନ୍‌ମୁକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟତେ । ୪୬।

ଅର୍ଥ – ଜୀବାତ୍ମା ତଥା ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ଭେଦ ଏବଂ ବ୍ରହ୍ମ ତଥା ସୃଷ୍ଟିର ଭେଦ (ପ୍ରଜ୍ଞା) ବୁଝିପାରା ଯେ କେବେ ଜଣାଯା’ନ୍ତି ନାହିଁ; ସେ ଜୀବନ୍‌ମୁକ୍ତ ପୁରୁଷ ଅଟନ୍ତି ।

ସାଧୁଭିଃ ପୁଞ୍ଜ୍ୟମାନେଃସ୍ଥିନ୍ ପୀତ୍ୟମାନେଃପି ଦୁର୍ଜନୈଃ
ସମଭାବୋ ଭବେଦ୍ୟସ୍ୟ ସ ଜୀବନ୍‌ମୁକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟତେ । ୪୭।

ଅର୍ଥ – ସଜ୍ଜନ ସତ୍‌କାର କରନ୍ତି, ମାତ୍ର ଦୁର୍ଜନ ଦୁଃଖ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ତାହାହେଲେ ମଧ୍ୟ ଯାହାଙ୍କର ସର୍ବଦା ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ ସମଭାବ ଥାଏ, ସେ ଜୀବନ୍‌ମୁକ୍ତ ପୁରୁଷ ଅଟନ୍ତି ।

ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନଯୋଗପ୍ରେମାଦି ଚତୁର୍ବିଧ ସାଧନ ସିଦ୍ଧ ତଥା ନିର୍ବିକଳ୍ମ ସମାଧିସିଦ୍ଧ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ପରମହଂସ ଶ୍ରୀମତ୍ ସ୍ୱାମୀ ନିଗମାନନ୍ଦ ଉପଯୁକ୍ତ ଲକ୍ଷଣବଦ୍ଧ ଜୀବନ୍‌ମୁକ୍ତ ପୁରୁଷ, କାରଣ ସେ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ମାନୁଷୀ ତନୁଧାରୀ ସଦ୍‌ଗୁରୁ – ସ୍ୱୟଂ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ଭଗବାନ ।

(ସଂଗୃହୀତ)

ଜଗତ୍ ହିତକର ଯେଉଁ କର୍ମର ସୂଚନା ମୁଁ କରୁଛି, ତୁମେମାନେ ସେଥିରେ ମୋର ସହାୟ ହୁଅ । ମୁଁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରି କହୁଛି, ଏତିକି କରିପାରିଲେ ତୁମମାନଙ୍କର ସବୁ ହେବ, ତୁମେମାନେ ସବୁ ପାଇବ, ଅନ୍ୟ ସାଧନ ଭଜନର କୌଣସି ପ୍ରୟୋଜନ ହେବ ନାହିଁ ।

– ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର

ଜାତବ୍ୟ ତଥ୍ୟ

ବେଦ ଚତୁଷ୍ଟୟ - ବିଦ୍ + ଅ = ବେଦ । ବିଦ୍ ଧାତୁର ଅର୍ଥ ଜାଣିବା; ଯାହା ଅଧ୍ୟୟନ କଲେ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜାଣି ହୁଏ, ତାହା ବେଦ । ଏହାର ଅନ୍ୟ ନାମ ଶ୍ରୁତି; କାରଣ ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ଗୁରୁଶିଷ୍ୟ ପରମ୍ପରାଦ୍ୱାରା ଲୋକମାନେ ଶୁଣି ଶୁଣି ମନେ ରଖୁଥିଲେ ।

ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବେଦ ଦୁଇଟି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ; ଯଥା - ୧) ସଂହିତା ଓ ୨) ବ୍ରାହ୍ମଣ ।

ସଂହିତା - ସମ୍ + ଧା + ଣ୍ତ (ଆ) = ସଂହିତା ଶବ୍ଦ ନିଷ୍ପନ୍ନ ହୋଇଅଛି । ଏଥିରେ ଯଜ୍ଞ ଯାଗର ସୁବିଧୂତ ବର୍ଣ୍ଣନା ରହିଅଛି ।

ବ୍ରାହ୍ମଣ - ଏହା ତିନି ଖଣ୍ଡରେ ବିଭକ୍ତ; ଯଥା - ୧) ବ୍ରାହ୍ମଣ ୨) ଆରଣ୍ୟକ ଓ ୩) ଉପନିଷଦ ।

- **ବ୍ରାହ୍ମଣ** - ଏଥିରେ ଗୃହସ୍ଥମାନେ ଗୃହରେ ଅବସ୍ଥାନ କରି କିପରି ଯଜ୍ଞାନୁଷ୍ଠାନ କରିପାରିବେ, ତଦ୍ ବିଷୟକ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଅଛି ।
- **ଆରଣ୍ୟକ** - ବାନପ୍ରସ୍ଥାଶ୍ରମରେ ତଥା ଜଙ୍ଗଲରେ ରହୁଥିବା ଜନସମାଜ ପାଇଁ ଆରଣ୍ୟକ ଗ୍ରନ୍ଥର ସୃଷ୍ଟି । ଏଥିରେ ଯଜ୍ଞର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ରୂପର ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଅଛି ।
- **ଉପନିଷଦ** - ଉପ - ନି + ଷଦ୍ + ଅ ଅର୍ଥାତ୍ ଉପ = ସମୀପ, ନି = ନିଷ୍ଠିତ ଭାବରେ, ଷଦ୍ = ଗମନ କରିବା; ଅର୍ଥାତ୍ ଯାହା ଅଧ୍ୟୟନ କଲେ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ନିକଟକୁ ନିଷ୍ଠିତ ଭାବରେ ଗମନ କରିହୁଏ, ତାହା ହିଁ ଉପନିଷଦ । ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥମାନଙ୍କରେ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସଂପର୍କରେ ଗଭୀର ଆଲୋଚନା ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଏ । ଏହା ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ମନର ଦାର୍ଶନିକ ଚିନ୍ତାଧାରାର ବୌଦ୍ଧିକ ପରିପ୍ରକାଶ । ଉପନିଷଦ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟର ଅନ୍ତିମ ବିଭାଜନ, ଏହାର ଅନ୍ୟ ନାମ ବେଦାନ୍ତ । ଉପନିଷଦର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସବୁ ବ୍ରହ୍ମସୂତ୍ରରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଅଛି । ଉପନିଷଦର ସାରାଂଶ ହେଉଛି ଭଗବତ୍ ଗୀତା ।

ପ୍ରସ୍ଥାନତ୍ରୟୀ - ୧) ଉପନିଷଦ ୨) ବ୍ରହ୍ମସୂତ୍ର ୩) ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବତ୍ ଗୀତାକୁ **ପ୍ରସ୍ଥାନତ୍ରୟୀ** କୁହାଯାଏ ।

ରଚନାକାଳ ଓ ତଥ୍ୟକୁ ଭିତ୍ତି କରି ବେଦକୁ ଚାରି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଅଛି; ଯଥା- ୧) ରଗ୍‌ବେଦ ୨) ଯଜୁର୍‌ବେଦ ୩) ସାମବେଦ ଓ ୪) ଅଥର୍‌ବେଦ ।

୧) **ରଗ୍‌ବେଦ** - ରଗ୍‌ବେଦରେ ଛନ୍ଦୋମୟ ବା ପଦ୍ୟମୟ ସ୍ତୁତି ସ୍ଥାନ ପାଇଛି । ଛନ୍ଦ ଗୁଡିକର ସଂଖ୍ୟା ୧୪ । ମୁଖ୍ୟ ଛନ୍ଦଗୁଡିକ ହେଲା ଅନୁଷ୍ଟୁପ, ଉଷ୍ଠିକ, ଗାୟତ୍ରୀ, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ ଓ ବୃହତୀ । ମହର୍ଷିମାନେ ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କ କୃପାରୁ ନିର୍ମଳ ମାନସରେ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ଦର୍ଶନ ଲାଭ କରି ବଚନ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ବେଦର ସଞ୍ଜା କେହି ନୁହଁନ୍ତି; ଏଣୁ ବେଦ ଅପୌରୁଷେୟ ବୋଲି କଥିତ । ରଷିମାନେ ଦୁଃଖ ଓ ମନ୍ଦ ପ୍ରକାଶକ । ଏହା ବେଦବ୍ୟାସଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂକଳିତ ।

ରଗ୍‌ବେଦର ବିଷୟବସ୍ତୁ - ଏଥିରେ ଭରତୀୟ ଇତିହାସ, ଧାର୍ମିକ ଓ ଦାର୍ଶନିକ ବିଚାର, ସାମାଜିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ସଂସ୍କୃତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉପାଦେୟ ତଥ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣବିଶିଷ୍ଟ ହୋଇଅଛି । ଏହାର ମନ୍ଦଗୁଡିକ ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ, ଯଥା- ଅଞ୍ଜକ ଓ ମଣ୍ଡଳ ।

- **ଅଞ୍ଜକ** - ଅଞ୍ଜକ ବିଭାଗ ଅନୁସାରେ ସମସ୍ତ ମନ୍ଦ ୮ ଗୋଟି ଅଞ୍ଜକ ଓ ପ୍ରତି ଅଞ୍ଜକରେ ଆଠ ଆଠ ଅଧ୍ୟାୟ ରହିଛି । ୮ x ୮ = ୬୪ ଅଧ୍ୟାୟ । ଅଧ୍ୟାୟ ଗୁଡିକ ୨୦୨୪ ବର୍ଗରେ ବିଭକ୍ତ ।
- **ମଣ୍ଡଳ** - ମଣ୍ଡଳ ବିଭାଗ ଅନୁସାରେ ମନ୍ଦଗୁଡିକ ୧୦ଟି ମଣ୍ଡଳରେ ବିଭକ୍ତ । ଏହା ପୁଣି ୮୫ଟି ଅନୁବାକ୍ ଓ ୧୦୨୮ଟି ସୂକ୍ତିରେ ବିଭକ୍ତ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସୂକ୍ତିରେ କେତେକ ମନ୍ଦ ରହିଛି । ମଣ୍ଡଳ, ଅନୁବାକ୍, ସୂକ୍ତି, ଓ ରଷିମାନଙ୍କର ସୂଚନା ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା ।

ମଣ୍ଡଳ	ଅନୁବାକ୍	ସୂକ୍ତି	ରଷି
୧ମ ମଣ୍ଡଳ	୨୪	୧୯୧	ଅନେକ ରଷି
୨ୟ ମଣ୍ଡଳ	୦୪	୪୩	ଗୃସ୍ମପତ ଓ ବଂଶଜ ରଷି
୩ୟ ମଣ୍ଡଳ	୦୫	୬୨	ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଓ ବଂଶଜ ରଷି
୪ର୍ଥ ମଣ୍ଡଳ	୦୫	୫୮	ଗୌତମ ଓ ବାମଦେବ ରଷି
୫ମ ମଣ୍ଡଳ	୦୬	୮୭	ଅତି ଓ ବାମଦେବ ରଷି

୬ଷ୍ଠ ମଣ୍ଡଳ	୦୬	୭୫	ଭରଦ୍ୱାଜ ଓ ବଂଶଜ ରକ୍ଷି
୭ମ ମଣ୍ଡଳ	୦୬	୧୦୪	ବଶିଷ୍ଠ ରକ୍ଷି
୮ମ ମଣ୍ଡଳ	୧୦	୯୨ + ୧୧	କଶ୍ୟପ ରକ୍ଷି, ଅନ୍ୟମାନେ
୯ମ ମଣ୍ଡଳ	୦୭	୧୧୪	ଅନେକ ରକ୍ଷି
୧୦ମ ମଣ୍ଡଳ	୧୨	୧୯୧	ଅନେକ ରକ୍ଷି

୮୫

୧୦୨୮

୮ମ ମଣ୍ଡଳରେ ୧୧ଟି ବାଳଶିଳ୍ପୀ ସୂକ୍ତି ମିଶି ୧୦୨୮ ହୋଇଛି । ଶୌନକ ମହର୍ଷିଙ୍କ ଅନୁବାକ୍ ଅନୁକ୍ରମଣୀ ୪୩ ଅନୁସାରେ ରଗ୍‌ବେଦର ମୋର୍ ମନ୍ତ୍ର ସଂଖ୍ୟା ୧୦,୫୮୦ ଅଟେ । ସବୁ ମଣ୍ଡଳରେ ଦେବତାମାନଙ୍କର ସ୍ତୁତି, ପ୍ରଶଂସା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା ସ୍ଥାନ ପାଇଛି । ରଗ୍‌ବେଦର ପ୍ରଥମ ମଣ୍ଡଳରେ ଅଗ୍ନିଙ୍କର ସ୍ତୁତି -

ଅଗ୍ନିମାନଳ ପୁରୋହିତ ଯଜ୍ଞସ୍ୟ ଦେବମୃତ୍ରିକଂ
ହୋତାରଂରତ୍ନଧାତମ୍ ।
ଶେଷ ମନ୍ତ୍ର - ସମାନୀବ ଆକୃତିଃ ସମାନାହୃଦୟାନିବଃ
ସମାନମସ୍ତୁବୋ ମନୋ ଯଥା ବଃ ସୁସହାସତି ।

- ୧/୧/୧ ରଗ୍‌ବେଦ

ଅର୍ଥ - ୧ମ - ମୁଁ ଯଜ୍ଞର ସମ୍ମୁଖରେ ସ୍ଥିତ ବହୁ ଧନ ରତ୍ନ ଧାରଣକାରୀ ହୋତା ରତ୍ନିକ ଅଗ୍ନିଦେବଙ୍କୁ ସ୍ତୁତି କରୁଅଛି ।

ଶେଷ - ହେ ମାନବଗଣ ! ତୁମମାନଙ୍କର ଚେଷ୍ଟା, ହୃଦୟ ଓ ମନ ସମାନ ହେଉ, ଯାହା ଫଳରେ ତୁମେମାନେ ଭଲ ଭାବରେ ସହାବସ୍ଥାନ କରିପାରିବ ।

୨) ଯଜୁର୍ବେଦ - ମହର୍ଷି ବ୍ୟାସଦେବ ବେଦଗ୍ରନ୍ଥକୁ ଚାରିଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରି ନିଜର ଶିଷ୍ୟ

- ୧) ପୈଲଙ୍କୁ - ରଗ୍‌ବେଦ
- ୨) ବୈଶମ୍ପାୟନଙ୍କୁ - ଯଜୁର୍ବେଦ
- ୩) ଜୈମିନୀଙ୍କୁ - ସାମବେଦ ଓ
- ୪) ସୁମନ୍ତଙ୍କୁ - ଅଥର୍ବବେଦ ଶୁଣାଇଥିଲେ ।

ଏହା ଦ୍ୱିତୀୟ ବେଦ । ଜ୍ଞାନମୟ ରଗ୍‌ବେଦର ସୂକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଶ୍ରବଣ ଦ୍ୱାରା ମନ କ୍ରିୟାଶୀଳ ହେବାରୁ ମନକୁ ଶୁଭ-ସଙ୍କଳ୍ପମୟ କରିବା ପାଇଁ ଯଜୁର୍ଜ୍ଞାନ ବା ଯଜ୍ଞ ଜ୍ଞାନ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲା, କାରଣ ଶୁଭ ସଙ୍କଳ୍ପରୁ ଶୁଭ କର୍ମ ଜନ୍ମ ହୁଏ । ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶୁଭକର୍ମର ନାମ ଯଜ୍ଞ । ଯଜ୍ଞ ପାଇଁ କର୍ମକାଣ୍ଡ ଆବଶ୍ୟକ । ତେଣୁ ଯଜୁର୍ବେଦ କର୍ମକାଣ୍ଡ ଏବଂ ଏହାର ଅନ୍ୟ ନାମ କର୍ମବେଦ । ଜ୍ଞାନକୁ କର୍ମରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ଯଜୁର୍ବେଦରୁ ପ୍ରେରଣା ମିଳେ ।

ସମୀକ୍ଷା କଲେ ଜଣାଯାଏ ରଗ୍‌ବେଦରେ ଶଂସନ (ସଦ୍‌ଜ୍ଞାନ) ଓ ଯଜୁର୍ବେଦରେ ଯଜନ (ସତ୍‌କର୍ମ) ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଜ୍ଞାନ ରହିଛି । ସୃଷ୍ଟିର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଦେବଗଣ ଯଜୁଃ ଦ୍ୱାରା ଯଜ୍ଞ କଲେ । ଯଜ୍ଞର ସାଧନ ହେବାରୁ ଯଜୁଃ ନାମର ଉତ୍ପତ୍ତି । ରକ୍ଷିମାନେ ଯଜନ ଦ୍ୱାରା ଆଦର୍ଶ କର୍ମ ଆରମ୍ଭ କରି ବିଶ୍ୱରେ କର୍ମ ପରଂପରା ସୃଷ୍ଟି କଲେ । ଯଜୁର୍ବେଦର ଲକ୍ଷ୍ୟ - ମାନବସମାଜକୁ ଶୁଭକର୍ମ ପାଇଁ ପ୍ରେରଣା ପ୍ରଦାନ କରିବା ।

ମାଧ୍ୟାଧିନୀ ସଂହିତାର ମୂଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ଅଟେ । ଏଥିରେ ୪୦ଟି ଅଧ୍ୟାୟ, ୩୦୩ଟି ଅନୁବାକ୍ ଓ ୧୯୭୫ଟି ମନ୍ତ୍ର ରହିଛି । ଏହା ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ; ଯଥା ୧- କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ ୨- ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ସଂହିତା ।

କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ - କୃଷ୍ଣ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ମିଶ୍ରିତ । ତେଣୁ କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦରେ ମନ୍ତ୍ର ଓ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଅର୍ଥାତ୍ ଯଜ୍ଞ ଅନୁଷ୍ଠାନ ମିଶ୍ରିତ ହୋଇ ରହିଛି । ଏହା ସହିତ ଡେଉରୀୟ, କଠ, ଶ୍ୱେତାଶ୍ୱେତ, ମୈତ୍ରୀ, ମହା ନାରାୟଣ ଉପନିଷଦ ମଧ୍ୟ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇରହିଛି ।

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ - କେବଳ ଯଜ୍ଞ ପ୍ରଯୁକ୍ତ ମନ୍ତ୍ରର ସଙ୍କଳନ ହେତୁ ଏହା ବିଶୁଦ୍ଧ ଅର୍ଥାତ୍ ଅମିଶ୍ରିତ । ଏଥିରେ ବୃହଦାରଣ୍ୟକ ଓ ଇଶୋପନିଷଦ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇଛି । ଯଜ୍ଞର ପ୍ରସାର କରୁଥିବାରୁ ଏହାର ନାମ ଯଜୁଃ । ଯଜ୍ଞ ଶବ୍ଦ ଯଜ୍ ଧାତୁରୁ ନିଷ୍ପନ୍ନ । ଯଜ୍ ଧାତୁର ଅର୍ଥ ଦେବପୂଜା, ସଙ୍କଳ୍ପକରଣ ଓ ଦାନ । ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଦେବତାଙ୍କୁ ପୂଜା, ସମସ୍ତଙ୍କ ସହ ସଙ୍କଳ୍ପକରଣ ଓ କନିଷ୍ଠଙ୍କୁ ଦାନ କରାଯାଏ । ତେଣୁ ଯଜ୍ଞଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତଙ୍କ

ପ୍ରତି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରତିପାଦିତ ହୋଇଥାଏ । ସଙ୍ଗତୀକରଣର ଅର୍ଥ ମିଳାଇବା ପାଇଁ ଦୁଇଟି ବସ୍ତୁର ଆବଶ୍ୟକ ବା ଦୁଇଜଣ ଆବଶ୍ୟକ, ଜଣେ ଦାତା ଓ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଗ୍ରହୀତା । ଦାତା ଦାନ କରୁଥିବାରୁ ସେ ‘ଦେବ’ । ଯେ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ସେ ଦେବଙ୍କୁ ପୂଜା କରନ୍ତି । ଦାନ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଯଥା ଆତ୍ମଦାନ, ବଳିଦାନ ଓ ଦବ୍ୟଦାନ । ଦାତା ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ଭାବରେ ଦାନ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଯଜ୍ଞର ଅନ୍ୟ ଏକ ନାମ ଅଧିର ବା ଅହିଂସା । ଯଜ୍ଞର ଆନୁଷ୍ଠାନିକ କର୍ମ ସମ୍ପାଦନ କରୁଥିବା ଯାଜ୍ଞିକଙ୍କର ନାମ ଅଧ୍ୟୁର୍ଯ୍ୟ - ସେ ଅହିଂସାର ପ୍ରତିନିଧି । ତେଣୁ ଯଜ୍ଞ ହିଂସାରହିତ ମଙ୍ଗଳ କାରକ ଦିବ୍ୟ କର୍ମ ଅଟେ । ଅଧ୍ୟୁର୍ଯ୍ୟ ଯେଉଁ ମନ୍ତ୍ର ପାଠ କରନ୍ତି ତାହା ଯଜୁଃ ନାମରେ କଥିତ । ଯଜ୍ଞ ପାଞ୍ଚ ପ୍ରକାରର ଯଥା - ୧-ବ୍ରହ୍ମଯଜ୍ଞ, ୨- ଦେବଯଜ୍ଞ, ୩-ପିତୃଯଜ୍ଞ, ୪-ନୃ ଯଜ୍ଞ, ୫- ଭୂତଯଜ୍ଞ ।

ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରରେ ମଧ୍ୟ ବିଭାଗୀକରଣ ଦେଖାଯାଏ ଯଥା ୧-ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଯଜ୍ଞ, ୨-ଆଧିଦେବିକ ଯଜ୍ଞ, ୩-ଆଧିଭୌତିକ ଯଜ୍ଞ । ମାନବ ଦେହରେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ, ମନ, ବୁଦ୍ଧି ଓ ଆତ୍ମାର ସାମୁହିକ ବ୍ୟବହାରକୁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଯଜ୍ଞ କୁହାଯାଏ । ସେହିପରି ବିଶ୍ୱରେ ପଞ୍ଚଭୂତର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନକୁ ଆଧିଦେବିକ ଯଜ୍ଞ କୁହାଯାଏ ଏବଂ ମାନବର ବୁଦ୍ଧିର ବ୍ୟବହାରକୁ ଆଧିଭୌତିକ ଯଜ୍ଞ କୁହାଯାଏ । ଅର୍ଥାତ୍ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଓ ଆଧିଦେବିକ ଯଜ୍ଞର ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା କରିବା ଆଧିଭୌତିକ ଯଜ୍ଞର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

ସର୍ବୋପରି ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ସଂଯମ, ନିସ୍ୱାର୍ଥପର କର୍ମାନୁଷ୍ଠାନ, ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନଙ୍କ ହିରଣ୍ୟ ଲୋଭ ତ୍ୟାଗ, ସତ୍ କର୍ମାନୁଷ୍ଠାନରୁ ନିବୃତ୍ତ ନ ହେବା, ସତ୍ ସ୍ୱରୂପ ପରମାତ୍ମାଙ୍କୁ ବିସ୍ମରଣ ନ କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୌଳିକ ଜ୍ଞାନ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଏଥିରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ।

୩) ସାମବେଦ - ଏହାକୁ ତୃତୀୟ ବେଦ କୁହାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବଦ୍‌ଗୀତାର ୧୦ମ ଅଧ୍ୟାୟ ୨୨ ଶ୍ଳୋକରେ କହିଛନ୍ତି - ‘ବେଦାନାଂ ସାମବେଦୋସ୍ତ୍ରି’ ।

ସାମବେଦର ମନ୍ତ୍ରସମୂହ ଗାନ ଆକାରରେ ରହିଛି । ଏହା ବେଦବୃକ୍ଷର ସୁବାସିତ ପୁଷ୍ପ ସଦୃଶ । ‘ସାମ’ର ଅର୍ଥ - ‘ସା’ ଅର୍ଥାତ୍ ରଗ୍ ବେଦର ମନ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ‘ଅମ’ ଅର୍ଥାତ୍ ଆଳାପ ବା ଗାନ କରିବା । ଦୈମିନୀୟ ସୂତରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି ଯେ ବେଦମନ୍ତ୍ରର ‘ଗାନ’କୁ ସାମ କୁହାଯାଏ । ଏହି ହେତୁ ସାମବେଦର ଅଧିକାଂଶ ମନ୍ତ୍ର ରଗ୍‌ବେଦରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଏଥିରେ ୧୮୭୫ ଟି ମନ୍ତ୍ର ରହିଛି । ଏହା ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ ଯଥା ୧-ପୂର୍ବାଙ୍ଗିକ, ୨-ଉତ୍ତରାଙ୍ଗିକ । ଉଭୟ ଭାଗରେ ୧୦ଟି ମନ୍ତ୍ର ବିଶିଷ୍ଟ ଏକ ଲଘୁ ଭାଗ ରହିଛି । ତାହାର ନାମ - ମହାନାମୀ ଅଙ୍ଗିକା ।

ପୂର୍ବାଙ୍ଗିକ- ଏହା ୪ କାଣ୍ଡରେ ବିଭକ୍ତ, ଯଥା: ୧- ଆଗ୍ନେୟ କାଣ୍ଡ, ୨- ଐନ୍ଦ୍ରି କାଣ୍ଡ, ୩- ପାବମାନ କାଣ୍ଡ, ୪-ଆରଣ୍ୟକ କାଣ୍ଡ ।

୧- ଆଗ୍ନେୟ କାଣ୍ଡର ମନ୍ତ୍ର ସଂଖ୍ୟା	୧୧୪
୨- ଐନ୍ଦ୍ରି କାଣ୍ଡର ମନ୍ତ୍ର ସଂଖ୍ୟା	୩୫୨
୩- ପାବମାନ କାଣ୍ଡର ମନ୍ତ୍ର ସଂଖ୍ୟା	୧୧୯
୪- ଆରଣ୍ୟକ କାଣ୍ଡର ମନ୍ତ୍ର ସଂଖ୍ୟା	୫୫

୨୪୦

ଉତ୍ତରାଙ୍ଗିକ - ଏଥିରେ ମୋଟ ୨୧ଟି ଅଧ୍ୟାୟ ରହିଛି । ଏହାର ମନ୍ତ୍ରସଂଖ୍ୟା ୧୨୨୫ । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ କେନ ଓ ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟ ଉପନିଷଦ ଏହାର ଅନ୍ତର୍ଗତ । ମନ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ସତ୍ ସ୍ୱରରେ ଅର୍ଥାତ୍ ପଞ୍ଚମ, ମଧ୍ୟମ, ଗାନ୍ଧାର, ରଷଭ, ଷଡଜ, ବିଷାଦ ଓ ଦୈବତ ସ୍ୱରରେ ଗାନ କରାଯାଏ ।

ଅଧିକନ୍ତୁ ସାମବେଦରେ ଅଗ୍ନି, ଇନ୍ଦ୍ର, ବରୁଣ ପ୍ରଭୃତି ଦେବତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କାଣ୍ଡ ବା ଅଧ୍ୟାୟ ରହିଛି । ଏଥିରେ ଶୁଭ ଗୁଣ ସମ୍ପନ୍ନ ମନୁଷ୍ୟକୁ ମଧ୍ୟ ଦେବତା ଆଖ୍ୟା ଦିଆଯାଇଛି । ସର୍ବୋପରି ବେଦରେ ହୃଦୟାକାର ବିନାଶ, କର୍ମ-ବନ୍ଧନରୁ ଉଦ୍ଧେଦ, ମନବାସନା ଶୂନ୍ୟ ହେବାପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା, ନିଜକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ପଣ କରିବା, ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି କରିବା, ମନରୁ ରାଗ ଦ୍ୱେଷ ଆଦିକୁ ବର୍ଜନ କରିବା, ହୃଦୟକୁ ପବିତ୍ର ଓ ଶାନ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା ରହିଛି ।

୪) ଅଥର୍ବବେଦ - ଏହାକୁ ଚତୁର୍ଥ ବେଦ କୁହାଯାଏ । ଗୋପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି- ‘ଅଥ ଅବାକ୍’ ର ଅର୍ଥ- ପାଖରେ ତାଙ୍କୁ ଖୋଜ । ସେ ପାଖରେ ଅଛନ୍ତି । ଏଣୁ ଏହାର ନାମ ଅଥର୍ବବେଦ (ଆତ୍ମାନୁସନ୍ଧାନ ନିମିତ୍ତ କେଉଁଆଡେ ଭ୍ରମଣ କରିବା ନିଷ୍ପ୍ରୟୋଜନ, ଏହା ଅଥର୍ବ ବେଦର ମୁଖ୍ୟ ବାର୍ତ୍ତା) ।

‘ଅଥର୍ବନ୍’ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ (ଅଥ ଅର୍ବନ୍)- ଏଣିକି ନିଜ ଆତକୁ ଦେଖ । ଅର୍ବ ର ଅର୍ଥ ଚଞ୍ଚଳତା । ତେଣୁ ‘ଅଥର୍ବ’ର ଅର୍ଥ ଚଞ୍ଚଳତା ବିହୀନ ବା ଏକାଗ୍ରତା ବା ଶାନ୍ତି । ସମୀକ୍ଷାରୁ ଜଣାଯାଏ ଚିତ୍ତ ଏକାଗ୍ର ହେଲେ ଆତ୍ମାନୁଭବ ବା ବ୍ରହ୍ମସାକ୍ଷାତ୍‌କାର ସମ୍ଭବ ହୁଏ । ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମବେଦ କୁହାଯାଏ । କାରଣ ଏଥିରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଜ୍ଞାନ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଜ୍ଞାନ । ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ ଅମୃତ ବେଦ କୁହାଯାଏ । କାରଣ ଏହି ବେଦର ଜ୍ଞାନଦ୍ୱାରା ହସି ହସି ମୃତ୍ୟୁକୁ ଭେଦ କରି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଜୀବନ ଲାଭ କରିହୁଏ । ଅନ୍ୟ କେତେକଙ୍କ ମତରେ ଏହାର ନାମ ଆତ୍ମବେଦ । ଅର୍ଥାତ୍ ଏହି ବେଦ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଜ୍ଞାନ ସାହାଯ୍ୟରେ ଆତ୍ମାନୁଭବ କରିହୁଏ । ଚିତ୍ତଚାଞ୍ଚଲ୍ୟ ଦୂର କରିବାର ଗୁଢ଼ ରହସ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଏଥିରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ।

ଏହାର ପାଚୀନ ନାମ ଅଥର୍ବାଙ୍ଗିରସ, କାରଣ ଏହା ଅଥର୍ବନ୍ ଓ ଅଙ୍ଗିରସ ଏପରି ୨ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ । ଅଥର୍ବନ୍ ଭାଗରେ ଭେଷଜ ବିଦ୍ୟା, ଶାନ୍ତି ପୌଷ୍ଟିକ ପଦ୍ଧତି ଶୁଭ ଓ ମଙ୍ଗଳଜନକ କ୍ରିୟା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବର୍ଣ୍ଣନା ରହିଛି । ଅଙ୍ଗିରସ ଭାଗରେ ଶତ୍ରୁନିଧନ କାରକ, ମାରଣ, ଉଚ୍ଚାଟନ ପଦ୍ଧତି ଐନ୍ଦ୍ରିକାଳିକ ଓ ଆଭିଚାରିକ କ୍ରିୟା ବର୍ଣ୍ଣିତ ।

ଉକ୍ତ ବେଦରେ ଅଥର୍ବନ୍ , ଅଙ୍ଗିରା ଓ ଭୃଗୁ ଉକ୍ତ ତିନି ରଷିଙ୍କର ନାମ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅଥର୍ବନ୍ ରଷିଙ୍କ ନାମରେ ଏହା ନାମିତ । ଏହି ବେଦରେ ୨୦ଟି କାଣ୍ଡ ରହିଛି । ଏହାର ସୂକ୍ତ ସଂଖ୍ୟା ୭୩୧ ଏବଂ ମନ୍ତ୍ରସଂଖ୍ୟା ୫୯୭୯ । ରଚନା ପ୍ରଣାଳୀକୁ ସମୀକ୍ଷା କଲେ ଜଣାଯାଏ ଯେ ଏଥିରେ ଉଭୟ ଗଦ୍ୟ ଓ ପଦ୍ୟରେ ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ରହିଛି । ରକ୍ତବେଦର ଅନେକ ସୂକ୍ତ ଏବଂ ଯଜୁର୍ବେଦର କେତେକ ସୂକ୍ତ ଏଥିରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି ।

ପ୍ରଥମ ୭ଟି କାଣ୍ଡରେ ଆଧ୍ୟୁଦାୟିକ କର୍ମର ମନ୍ତ୍ର ଅଧିକ, ଅର୍ଥାତ୍

- କ) ଆୟାଷ - ଦୀର୍ଘ ଜୀବନ ଲାଭର ଉପାୟ
- ଖ) ଭେଷଜ - ରୋଗଆରୋଗ୍ୟ ନିମିତ୍ତ
- ଗ) ଶାନ୍ତିକ - ଭୌତିକ ଉପଦ୍ରବ ବା ଭୂତାବେଶ ଦୂରୀକରଣ ନିମିତ୍ତ
- ଘ) ପୌଷ୍ଟିକ - ଶୀ ଲାଭ ନିମିତ୍ତ
- ଙ) ମୈତ୍ରୀଲାଭ - ମିତ୍ରତା ସୃଷ୍ଟି
- ଚ) ଆଭିଚାରିକ - ଶତ୍ରୁନାଶ
- ଛ) ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ - କୃତଦୋଷ (ଅପରାଧ)ର ଶାନ୍ତି ନିମିତ୍ତ
- ଜ) ରାକ୍ଷକର୍ମ - ରାକ୍ଷର ଉନ୍ନତି ଓ ନିରାପତ୍ତା ନିମିତ୍ତ

୮ମ ରୁ ୧୨ ଟି କାଣ୍ଡରେ ଆଧ୍ୟୁଦାୟିକ କର୍ମ ସହିତ ଦାର୍ଶନିକ ଚିନ୍ତାଧାରା; ୧୩ଶ ଠାରୁ ୨୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାଣ୍ଡରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଷୟକ ମନ୍ତ୍ର, ଧର୍ମ କାଣ୍ଡରେ ନିଦ୍ରା ବିଜ୍ଞାନ, ୧୨ଶ କାଣ୍ଡରେ ଥିବା ଭୂମିସୂକ୍ତରେ ମାତୃଭୂମିର ଉପକାରିତା ଓ ମାତୃଭୂମି ପ୍ରତି ଆମର ମନୋଭାବ କିପରି ହେବା ଉଚିତ୍ ତାହା ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି । ୧୧ଶ କାଣ୍ଡରେ ସୂକ୍ତ ୫ ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ସୂକ୍ତ ନାମରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ୨୨ଟି ମନ୍ତ୍ରରେ ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟର ମହିମା ଓ ଗୌରବ ଗାନ କରାଯାଇଛି । କନ୍ୟାମାନେ ମଧ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ପାଳନ ପୂର୍ବକ ଯୋଗ୍ୟ ତରୁଣ ପତିଙ୍କୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପ୍ରସଙ୍ଗ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି ।

ମୋଟ ଉପରେ କହିବାକୁ ଗଲେ ଅଥର୍ବବେଦରେ ଜ୍ଞାନ, କର୍ମ ଓ ଉପାସନାର ଅପୂର୍ବ ସମାବେଶ ହୋଇଛି ଏବଂ ଭୌତିକ ବିଜ୍ଞାନ ସହିତ ଗୁଢ଼ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ତତ୍ତ୍ୱ ମଧ୍ୟ ସମନ୍ୱିତ ହୋଇଛି । ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ, କାମ, ମୋକ୍ଷାଦି ଚତୁର୍ବର୍ଗର ଅପୂର୍ବ ବିଶେଷଣ ମଧ୍ୟ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି । ଆୟୁର୍ବେଦ ଚର୍ଚ୍ଚାରେ ରୋଗଚିକିତ୍ସା ନିମିତ୍ତ ଔଷଧ ତଥା ଜଡ଼ିବୃତ୍ତିର ସନ୍ଦେଶ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଛି । ରାକ୍ଷ ରକ୍ଷା ବର୍ଣ୍ଣନାରେ ଯୁଦ୍ଧ ବିଦ୍ୟା ସହିତ ଯୁଦ୍ଧରେ ବ୍ୟବହୃତ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ସହିତ ରାକ୍ଷାୟ ଭାବନା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶାସକଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ରାକ୍ଷବାସୀଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ଶାସନ ନୀତି, ଗ୍ରାମ ସଭାର ବିଚାରଧାରା ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି ।

ଅଧିକନ୍ତୁ କୃଷି, ପଶୁପାଳନ, ବାଣିଜ୍ୟ ସଂପର୍କରେ ମଧ୍ୟ ଏଥିରେ ବର୍ଣ୍ଣନା ରହିଛି । ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ, ବିବାହ, ପତିପତ୍ନୀଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ଗୃହନିର୍ମାଣ, ମୃତ୍ୟୁଭୟ ନିବାରଣ ସହିତ ସନ୍ତାନ ଉତ୍ପତ୍ତି, ସନ୍ତାନପାଳନ, ଅତିଥି ସେବା, ଅନୁଜନ, ଗୁରୁଜନ ଓ ପରିଜନଙ୍କ ସେବା, ଗୃହପାଳିତ ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କ ଯତ୍ନ, ଧର୍ମାର୍ଜନ ନିମିତ୍ତ ଦାନ ପୁଣ୍ୟ, ପ୍ରିୟ ବାକ୍ୟ କଥନ, ନିରପେକ୍ଷତା, ନମ୍ରତା, ସ୍ୱଧର୍ମାଚରଣ, ଶ୍ରମଶୀଳତା, ସାହିକ ଆହାରର ଉପକାରିତା, ଅନ୍ନ ଦାନର ମାହାତ୍ମ୍ୟ, ରାକ୍ଷର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ସତ୍ୟ, ରତ, ଦୀକ୍ଷା, ତପ, ବ୍ରହ୍ମଚିନ୍ତା, ଯଜ୍ଞୋପବୀତ ଧାରଣ, ଶିଶୁର ଅନ୍ନପ୍ରାଶନ, ମନସଂଯମ, ପୁଣ୍ୟ ଅର୍ଜନ ଓ ପାପନାଶନ, ଗୁରୁଦେବଙ୍କଠାରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ, ଅହଂକାର ବର୍ଜନ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉନ୍ନତି କରିବା ପାଇଁ ଜୀବନକୁ ଗଠନ କରିବା ବିଷୟ ଏଥିରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି ।

- ସଂସ୍କୃତ ସାହିତ୍ୟ ଇତିହାସ ଓ ‘ସ୍ୱାଗତିକା’ରୁ ସଂଗୃହୀତ

ସୂଚିମାଳା

୧) ଶୋଚନ୍ତି ଜାମାୟା ଯତ୍ ବିନଶ୍ୟତ୍ୟାଶୁଚକ୍ଳମ୍
ନ ଶୋଚନ୍ତି ତୁ ଯତ୍ତୈତା ବର୍ଷତେ ତକ୍ଷି ସର୍ବଦା । (ମନୁସ୍ମୃତି, ୩/୫୭)

ଅର୍ଥ - ଯେଉଁ କୁଳରେ ନାରୀମାନେ (କନ୍ଧା ପାଇ) ଶୋକ କରନ୍ତି, ସେ କୁଳ ଶୀଘ୍ର ନଷ୍ଟ ହୁଏ । ଆଉ ଯେଉଁ ପରିବାରରେ ସେମାନଙ୍କର କୌଣସି ଦୁଃଖ ନାହିଁ, ସେହି ପରିବାରରେ ସର୍ବଦା ଶ୍ରୀବୃଦ୍ଧି ହୁଏ ।

୨) ଯୋନାତ୍ୟୁକ୍ତଃ ପ୍ରାହରୁଷଂ ପ୍ରିୟଂ ବା
ଯୋବାହତୋ ନ ପ୍ରତିହନ୍ତି ଧୈର୍ଯ୍ୟାତ୍
ପ୍ରାପଞ୍ଚ ଜୈ ନେଚ୍ଛତି ତସ୍ୟ ହନ୍ତୁ -
ସ୍ତସ୍ୟେହ ଦେବାଃ କ୍ଷୁଦ୍ଧୟନ୍ତି ନିତ୍ୟମ୍ । (ମହାଭାରତ - ଜାନୀଗୁରୁ, ପୃଷ୍ଠା-୨୭୫)

ଅର୍ଥ - ଯେ ଅତିମାତ୍ରାରେ ତିରସ୍କୃତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ରୁଷ ବାକ୍ୟ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତି ନାହିଁ ଏବଂ ଅତିମାତ୍ରାରେ ପ୍ରଶଂସିତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରିୟ ବାକ୍ୟ କହନ୍ତି ନାହିଁ, ଯେ ଆହତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ହେତୁ ପ୍ରତିଘାତ କରନ୍ତି ନାହିଁ ଏବଂ ହତାର ଅମଙ୍ଗଳ ହେଉ, ଏପରି ଇଚ୍ଛା ମଧ୍ୟ କରନ୍ତି ନାହିଁ, ତାଙ୍କୁ ଏହି ସଂସାରରେ ଦେବତାମାନେ ମଧ୍ୟ ଭଲ ପାଇଥାନ୍ତି ।

୩) ମୋକ୍ଷଦ୍ଵାରେ ଦ୍ଵାରପାଳାଙ୍କଦ୍ଵାରଃ ପରିକୀର୍ତ୍ତିତଃ
ଶମୋ ବିଚାରଃ ସନ୍ତୋଷ ଚତୁର୍ଥ ସାଧୁ ସଙ୍ଗମଃ । (ମହୋପନିଷଦ, ଷର୍ଥ ଅଧ୍ୟାୟ - ୨)

ଅର୍ଥ - ଶମ (ଇନ୍ଦ୍ରିୟସଂଯମ), ବିଚାର, ସନ୍ତୋଷ ଏବଂ ସତ୍ସଙ୍ଗ - ଏହି ଚାରିଗୋଟି ମୋକ୍ଷଦ୍ଵାରର ଦ୍ଵାରପାଳ ଅଟନ୍ତି ।

୪) ଜ୍ଞାନାତ୍ ସଂଜାୟତେ ମୁର୍ଦ୍ଧିଜ୍ଞାନସ୍ୟକାରଣମ୍
ଧର୍ମାତ୍ ସଂଜାୟତେ ଭକ୍ତିଧର୍ମୋ ଯଜ୍ଞାଦିକୋମତଃ ।

ଅର୍ଥ - ଯଜ୍ଞାଦି ଦ୍ଵାରା ଧର୍ମଲାଭ, ଧର୍ମରୁ ଭକ୍ତି, ଭକ୍ତିରୁ ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ଜ୍ଞାନରୁ ମୁକ୍ତି ଲାଭ ହୋଇଥାଏ ।

୫) ଶାନ୍ତୋ ବିନୀତଃ ଶୁଦ୍ଧାତ୍ମା ଶୁଦ୍ଧାବାନ୍ ଧାରଣକ୍ଷମଃ
ସମର୍ଥକ୍ କୁଳନକ୍ ପ୍ରାଜ୍ଞଃ ସଜ୍ଜରିତୋ ଯତିଃ
ଏବମାଦି ଗୁଣୈର୍ଯୁକ୍ତଃ ଶିଷ୍ୟୋ ଭବତି ନାନ୍ୟଥା । (ତନ୍ତ୍ରସାର)

ଅର୍ଥ - ଶମାଦି ଗୁଣଯୁକ୍ତ, ବିନୟୀ, ଧୈର୍ଯ୍ୟଶୀଳ, ସର୍ବ କର୍ମ ସମର୍ଥ, ସଦ୍‌ବଂଶଜାତ, ଅଭିଜ୍ଞ, ସଜ୍ଜରିତ ଏବଂ ଜାତି ଆଚାରଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରକୃତ ଶିଷ୍ୟ ପଦବାଚ୍ୟ ।

୬) ମାନାପମାନୟୋସ୍ତୂଲ୍ୟ ସ୍ତୂଲ୍ୟୋ ମିତ୍ରାରିପକ୍ଷୟୋଃ
ସର୍ବାରମ୍ଭ ପରିତ୍ୟାଗୀ ଗୁଣାତୀତଃ ସ ଉଚ୍ୟତେ । (ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବତ୍ ଗୀତା ୧୪/୨୫)

ଅର୍ଥ - ଯେ ମାନ ଓ ଅପମାନରେ ସମ, ମିତ୍ର ଓ ଶତ୍ରୁ ପକ୍ଷରେ ବି ସମ ଏବଂ ସମସ୍ତ କର୍ମରେ କର୍ତ୍ତାପଣ ଅଭିମାନରୁ ରହିତ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଗୁଣାତୀତ ବୋଲି କଥିତ ହୁଅନ୍ତି ।

(ସଂଗୃହୀତ)

ଅସାଂପ୍ରଦାୟିକ ସାର୍ବଭୌମ ଯୁଗମନ୍ତ୍ର ‘ଜୟଗୁରୁ’

‘ଜୟଗୁରୁ’ ଶବ୍ଦର ଉଚ୍ଚାରଣ ମାତ୍ରକେ ଚିନ୍ତା ଓ ଚେତନାର ସ୍ତରେ ସ୍ତରେ ଏକ ଦିବ୍ୟ ସ୍ୱରନ ଖେଳିଯାଏ । ଏହା ଯେ କେବଳ ଶବ୍ଦଟିଏ ବା ନାମଟିଏ ମାତ୍ର ନୁହେଁ ; ଏହାକୁ ସବୁ ନାମଠାରୁ ବଳି ନାମ, ମହାନାମ କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ । ଏହି ନାମ ଖୋଜିଦିଏ ଜୀବନର ଜୀବନ୍ତ ଶାଶ୍ୱତ ସତ୍ୟ ପରିଚୟ ; ଏହି ନାମ ପାଲଟିଯାଏ ଜୀବନର ଅତୁଲ୍ୟ ଅମୂଲ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ଓ ବିକାଶ ; ଏହି ନାମ ସୁତାଇ ଦିଏ ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ସନ୍ନିକଟ କରାଇଦିଏ ସେହି ଅବଶ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନିକଟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବର ଚିତ୍ତ ଓ ମନକୁ ଶ୍ରୀଗୁରୁପୟରରେ ସଦା ନିମଗ୍ନ କରାଇଦେଇ । ସର୍ବ ଉତ୍କର୍ଷରେ ଚିର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଓ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠତ୍ୱରେ ସଦା ବିଘୋଷିତ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କର ଜୟଜୟକାରରେ ବିଶ୍ୱଭୁବନକୁ ଏକାକାର କରିଦେଇପାରେ ଏହି ‘ଜୟଗୁରୁ’ ମହାନାମ । ‘ଜୟଗୁରୁ’ ମହାମନ୍ତ୍ରର ଉଚ୍ଚାରଣ ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ ଅଭିନବ ଐକ୍ୟଧାରା ପ୍ରବାହର ସୁତଧର ସାଜିଛନ୍ତି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ ପରମହଂସ ଦେବ । ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ଯେ କୌଣସି ସଂପ୍ରଦାୟ ଆପଣାର ଆରାଧ୍ୟ ଗୁରୁ-ଭଗବାନଙ୍କର ଜୟଜୟକାର କରିବାକୁ କଦାପି ପିତୃପଦ ହେବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ; ତେଣୁ ହିନ୍ଦୁ, ମୁସଲମାନ, ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟନ୍ ଯେ କୌଣସି ଧର୍ମ ବା ସଂପ୍ରଦାୟର ଲୋକେ ଏହି ‘ଜୟଗୁରୁ’ ମହାମନ୍ତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ‘ସତୀନାରୀ’ ପରି ସ୍ୱଧର୍ମନିଷ୍ଠ ରହି ସ୍ୱଗୁରୁ-ଭଗବାନଙ୍କର ଆବାହନ, ବନ୍ଦନ, ପ୍ରାର୍ଥନା, ଆରାଧନା କରିପାରିବେ । ନିଜ ନିଜର ଜନ୍ମଜନ୍ମାନ୍ତରର ସଂସ୍କାର, ଶିକ୍ଷା ଓ ରୁଚି ଭେଦରେ ଯେ ଯେଉଁ ଭାବରେ ଆରାଧନା କଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଅବଶ୍ୟ ସେହି ବିଶ୍ୱରୂପ ପରଂବ୍ରହ୍ମ ସନାତନ ଶ୍ରୀଭଗବାନଙ୍କର ହିଁ ଉପାସନା କରନ୍ତି । ସବୁକାଳର ସତୀନାରୀଗଣ ଯେପରି ସ୍ୱ ସ୍ୱ ପତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେହି ପରମପତି ବିଶ୍ୱପତିଙ୍କର ସନ୍ତାନ ଓ ସଂଦର୍ଶନ କରନ୍ତି, ସେହିପରି ସବୁ ସଂପ୍ରଦାୟର ଗୁରୁ-ଭଗବାନବିଶ୍ୱାସୀ ଭକ୍ତଶିଷ୍ୟଗଣ ଏହି ‘ଜୟଗୁରୁ’ ମହାମନ୍ତ୍ର ଚିନ୍ତନ ଦ୍ୱାରା ସେହି ଏକ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ସହିତ ସଂଯୋଗ ସ୍ଥାପନ କରିପାରିବେ; ସେତେବେଳେ ମନ୍ତ୍ର, ଗୁରୁ ଓ ଭଗବାନ ସମସ୍ତେ ଏକ ପ୍ରତୀୟମାନ ହେବେ ଏବଂ ସେହି ଐଶ୍ୱାଶକ୍ତି ଓ ଐକ୍ୟପ୍ରତୀତିର ତ୍ରିବେଣୀ ସଙ୍ଗମରେ ପାର୍ଥବ ବିଶ୍ୱଜଗତର ସର୍ବସର୍ଗସମନ୍ୱୟୀ ମହାଭ୍ରାତୃତ୍ୱ ଓ ଅପାର୍ଥିବ ନିତ୍ୟଲୋକର ପ୍ରେମମୟ ମହାଭାବର ଏକୀକରଣ ହୋଇଯିବ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହନ୍ତି, ‘ଯଦି କେବେ ଜଗତରେ ଐକ୍ୟପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବ, ତାହା କେବଳ ଏହି ଗୁରୁବାଦ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭବ ।’ ଏହି ବିଶ୍ୱଭ୍ରାତୃତ୍ୱର ଉଦ୍‌ଘୋଷକ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ମହାନାମର ଜୟଜୟକାର କରି ସାଧକ କବିଙ୍କ ସ୍ୱର ଗୁଞ୍ଜରି ଉଠେ-

ଏକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏକ ବାକ୍ୟ ଏକ ହୁଅ ଭାଇ
ଧନ୍ୟ ହୁଅ ମୃତ୍ୟୁଜିଣା ମହାମନ୍ତ୍ର ଧ୍ୟାୟି
‘ଜୟଗୁରୁ’ ଜୟ ଗାଇ ।

ଯେ କୌଣସି ସଂପ୍ରଦାୟର ଲୋକେ ଏହି ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ ମାଧ୍ୟମରେ ନିଜ ନିଜ ଗୁରୁଙ୍କ ମହିମାଗାନ କରିପାରୁଥିବାରୁ ଏହା ସାର୍ବଭୌମ ଓ ଅସାଂପ୍ରଦାୟିକ ନାମ ରୂପେ ପରିଚିତ ଓ ମର୍ଯ୍ୟାଦାପ୍ରାପ୍ତ; ଏହି ଅସାଂପ୍ରଦାୟିକ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ମହାନାମରେ ସ୍ୱୟଂ ଠାକୁର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ ଦେବ ପ୍ରାଣପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ଶକ୍ତିସମ୍ପାର କରିଦେଇ ଏହାକୁ ସିଦ୍ଧମନ୍ତ୍ର ଓ ଯୁଗମନ୍ତ୍ରର ଅନନ୍ୟ ଅସାଧାରଣ ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । ସାଧକ କବି ଏହି ମହାନ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମର ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଗାନ କରୁଛନ୍ତି,

ମହାମନ୍ତ୍ର ସିଦ୍ଧନାମ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ଜୟ   ଅନାଦିର ଆଦିନାମ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ଜୟ
ଅସାଂପ୍ରଦାୟିକ ନାମ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ଜୟ   ସର୍ବସଂପ୍ରଦାୟ ନାମ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ଜୟ ।

ସାଧାରଣ ଧାର୍ମିକ ପରିଭାଷାରେ ମନ୍ତ୍ରଜପ ଓ ନାମକୀର୍ତ୍ତନ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସଂଜ୍ଞା, ଅର୍ଥ ବା ମୂଲ୍ୟ ବହନ କରନ୍ତି । ମନ୍ତ୍ରଜପ ନିମିତ୍ତ ଯେଉଁ ବିଶେଷ ଓ ନିଷ୍ଠିତ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରୟୋଜନ, ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି - ମନ୍ତ୍ର ସର୍ବଦା ଗୁରୁଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖନିଃସୃତ ହୋଇ ସିଧାସଳଖ ଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ ଶୁଦ୍ଧ ହୁଏ ଏବଂ ମୌଖିକ ଭାବରେ ଗୁରୁ ଏହି ମନ୍ତ୍ରର ଜପ ଶୈଳୀ ଓ କୌଶଳ ଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ସମନ୍ୱେ ବୁଝାଇ ଦିଅନ୍ତି । ଶିଷ୍ୟଙ୍କର ଉପଯୁକ୍ତତା ଓ ଯୋଗ୍ୟତା ପରଖି ସାରି ଏକ ଶୁଦ୍ଧ ଶାନ୍ତ, ଏକାଗ୍ର ଏକାନ୍ତ, ନୀରବ ନିଷ୍କଳ ପରିବେଶ ଓ ବାତାବରଣ ମଧ୍ୟରେ ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ ମନ୍ତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଓ ସେଥିରେ ଶକ୍ତି ସମ୍ପାର କରିଦିଅନ୍ତି । ମନ୍ତ୍ରର ସଠିକ୍ ଜପ ନିମନ୍ତେ ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟ, ଆସନ, ମୁଦ୍ରା ଓ ସାଧନାଦିର ପ୍ରୟୋଜନ । ମନ୍ତ୍ରଜପର ଗୁରୁପ୍ରଦତ୍ତ ନିୟମ କୌଶଳର ସାମାନ୍ୟ ବ୍ୟତିକ୍ରମରେ ଜପ ଫଳପ୍ରସ୍ତୁ ହୁଏନାହିଁ । ମୋଟାମୋଟି ଭାବେ କହିଲେ ମନ୍ତ୍ରକୁ ନୀରବରେ ଜିହ୍ୱାକୁ ସାମାନ୍ୟତମ ସୁକ୍ଷ୍ମ ସମ୍ପାଳିତ ନ କରି ଜପ କରିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ; କିନ୍ତୁ ନାମକୁ ଉଚ୍ଚାରଣ, କୀର୍ତ୍ତନ କରାଯାଏ । ନାମ କୀର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ କେବଳ ଭକ୍ତି ଓ ବିଶ୍ୱାସର ସହିତ ଶ୍ରୀଗୁରୁଭଗବାନଙ୍କର ପୁତ୍ର ନାମକୁ ଆବୃତ୍ତି, ପୁନରାବୃତ୍ତି ଓ ପୁନଃ ପୁନଃ ଉଚ୍ଚାରଣ କଲେ ହିଁ ଯଥେଷ୍ଟ । ନାମ ନେବା ପାଇଁ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରକ୍ରିୟା, ପ୍ରଣାଳୀ, ସ୍ଥାନ, ସମୟ, ଭଙ୍ଗୀ, ମୁଦ୍ରା ଆଦିର ବିଶେଷ

ପ୍ରୟୋଜନ ହୁଏ ନାହିଁ; ଯେ କୌଣସି ସମୟରେ, ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ, ଯେ କୌଣସି ଅବସ୍ଥାରେ ଓ ଯେ କୌଣସି ଭାବରେ ନୀରବରେ ମନେ ମନେ ବା ଶବ୍ଦ ଉଚ୍ଚାରଣ କରି ମଧ୍ୟ ନାମ ନିଆଯାଇପାରେ । ତେଣୁ କୁହାଯାଏ -

ରୋଗେ ସୁଖେ ମହାଦୁଃଖେ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ଜୟ   ମହାସୁଖେ ମହାନୟେ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ଜୟ
ରୁଚିରେ ବା ଅରୁଚିରେ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ଜୟ   ଶୁଚିରେ ବା ଅଶୁଚିରେ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ଜୟ ।

‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ମାଧ୍ୟମରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆମକୁ ନାମକୀର୍ତ୍ତନର ଏହି ଅତ୍ୟନ୍ତ ବୋଧଗମ୍ୟ ସହଜ ସରଳ ମାର୍ଗ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଛନ୍ତି; ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମରେ ସ୍ୱୟଂ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ପ୍ରାଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ମନ୍ତ୍ରଜପ ଓ ନାମକୀର୍ତ୍ତନର ସମ୍ପର୍କିତ ନିର୍ଯ୍ୟାସ, ନିଷ୍କର୍ଷ ଓ ଉତ୍କର୍ଷକୁ ଏକତ୍ର ପରିପୁଷ୍ଟ ଓ ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ କରିଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ଏ ଯୁଗାନ୍ତକାରୀ ଯୁଗୋପଯୋଗୀ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ ଏକାଧାରରେ ମନ୍ତ୍ର ଓ ନାମର ଅନ୍ୟ ଅଭିନବ ପରିପ୍ରକାଶ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତାଙ୍କର ସ୍ଥୁଳଦେହରକ୍ଷା ପରେ ମଧ୍ୟ ଗୁରୁ ଭାବରେ ଆମ ନିକଟରେ ନିତ୍ୟ ବିଦ୍ୟମାନ; ସେ ଗୁରୁଶକ୍ତି ବା ଗୁରୁଭାର କାହାକୁ ଦେଇଯାଇନାହାନ୍ତି । ତଦୀୟ ଶିଷ୍ୟ ଶ୍ରୀ ନାରାୟଣ ଦାସ ନୟାଙ୍ଗର ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ ସେ କହିଛନ୍ତି, ‘ଆମି ଗୁରୁ ଥେକେଗେଲାମ୍’ । ତେଣୁ ସେ ନିଷ୍ଠିତ କରିଦେଇଛନ୍ତି, ସେ ସ୍ଥୁଳଭାବରେ ଥିଲାବେଳେ ଯେପରି ଭାବେ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ପରିଚାଳନା କରୁଥିଲେ, ବିଦେହୀ ହେଲା ପରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଭାବେ ଗୁରୁ ରୂପେ ସଦା ଅଧିଷ୍ଠିତ ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ରହି ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ପରିଚାଳନା କରୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ନିଜ କଥାରେ ସେ କହନ୍ତି, ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ମୁକ୍ତି ହୋଇନାହିଁ, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କର ମଧ୍ୟ ମୁକ୍ତି ନାହିଁ; ଅର୍ଥାତ୍ ତାଙ୍କର ଏହି ଗୁରୁ ହେବାର ଦାୟିତ୍ୱର ସେ ମୁକ୍ତ ନୁହଁନ୍ତି । ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ସଦଗତି ଓ ମୁକ୍ତି ନିମିତ୍ତ ସେ ମା’ଙ୍କ ନିକଟରେ ଯେ ରୁଦ୍ଧିବନ୍ଧ ! ଅନ୍ୟଥା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ସେ ତ ମୁକ୍ତ ପୁରୁଷ, ନିଜେ ମୁକ୍ତ ନ ହେଲେ ମୁକ୍ତିର ପଥ ଅପରକୁ ଦେଖାଇବେ ବା କିପରି ? ଏଣୁ ସଦା ଗୁରୁ ରୂପେ ବିଦ୍ୟମାନ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ ସ୍ୱୟଂ ଏହି କାଳଜୟୀ ସିଦ୍ଧମନ୍ତ୍ର ‘ଜୟଗୁରୁ’ ମହାନାମ ପ୍ରଦାନ କରି ସ୍ଥୁଳ ଓ ସୁଷ୍ଟ ସର୍ବାବସ୍ଥାରେ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଦୀକ୍ଷାଦାନ ଓ ମନ୍ତ୍ରଚ୍ଚେତନ୍ୟର ଚିରନ୍ତନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଜାରି ରଖିଛନ୍ତି । ଅଖଣ୍ଡ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଅକପଟ ଭକ୍ତିର ସହିତ ଏହି ସିଦ୍ଧନାମ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନିରନ୍ତର ଜପ କଲେ ସାଧକଙ୍କର ସିଦ୍ଧି କରତଳଗତ ଓ ଲକ୍ଷ୍ୟପ୍ରାପ୍ତି ଅବଶ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ ।

‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କର ବାଞ୍ଛନୀୟ ବିଗ୍ରହ । ନାମ ଓ ନାମୀ ଅଭେଦ । କାରଣ ଯେ କୌଣସି ନାମ ନେଲାମାତ୍ରେ ତାହା ଯାହାର ନାମ, ସର୍ବପ୍ରଥମେ ସେ ହିଁ ସ୍ମୃତିମଣ୍ଡଳରେ ଉଭା ହୁଅନ୍ତି; ତାଙ୍କ ରୂପ, ଲୀଳା ଓ ବିଗ୍ରହ ଦୃଷ୍ଟିବଳୟକୁ ଝଲସାାଇ ଦିଏ ସେହି ନାମର ଇଚ୍ଛାରଣରେ । ତେଣୁ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ ଜପ ବା ଉଚ୍ଚାରଣରେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କର ସ୍ମରଣ, ମନନ, ଚିନ୍ତନ, ଭଜନ, କୀର୍ତ୍ତନ କରି ଭକ୍ତ ସାଧକ କ୍ରମଶଃ ସେତେବେଳେ ଅମୃତତୁଲ୍ୟ ଶ୍ରୀଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱର ସଙ୍ଗେ ଓ ସନ୍ଧାନ ପାଆନ୍ତି; ସେତେବେଳେ ସାଧକ ବୁଝନ୍ତି- ଗୁରୁସେବା, ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ପ୍ରୀତି ଓ ଗୁରୁଭକ୍ତି, ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନିତ୍ୟସ୍ଥାୟୀ ସଂଯୋଗୀ ସେତୁ ସ୍ଥାପନ କରେ । ଗୁରୁଙ୍କୁ ପ୍ରାଣର ଆକୁଳ ଆବେଗ ଓ ମନର ତୀବ୍ର ସଂବେଗ ନେଇ ସେବା କଲେ ସେ ନିଷ୍କର୍ଷ ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତି, ଖୁସି ହୁଅନ୍ତି; ଆଉ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଖୁସି କରିବା ଓ ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ କରିବା ସାଧକଙ୍କର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସାଧନା । ତାଙ୍କୁ ଖୁସି କରିବାର ଏ ସାଧନାକୁ ‘ସେବା’ କୁହାଯାଏ । ତାଙ୍କୁ ମନେପକାଇଲେ ସେ ଖୁସି ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ ଜପରେ ହିଁ ସେ ମନେ ପଡ଼ନ୍ତି । ତେଣୁ ଏହି ଦିବ୍ୟ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ ନେବା ହେଉଛି ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସେବା । ତାଙ୍କୁ ମନେପକାଇଲେ ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛା, ଆଦେଶ ଓ ଉପଦେଶ ସ୍ୱତଃ ମନେପଡ଼ନ୍ତି । ସେ ଓ ତାଙ୍କ ବାଣୀ ଯେତେବେଳେ ସ୍ମୃତିରେ ସଦା ଜାଗ୍ରତ ରହନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ କଥା ମନେପଡ଼ିବା ଓ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟସାଧନ କରିବା ମଧ୍ୟରେ ଆଉ ଅଧିକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରହେନାହିଁ । ତେଣୁ ‘ସର୍ବେଷୁ କାଳେଷୁ’ ତାଙ୍କ ନାମ ନେବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।

ମୋହମାୟାଛନ୍ଦ୍ର ସଂସାରାସକ୍ତିରେ ଆବଦ୍ଧ ଜୀବ ସଂସାରକାର୍ଯ୍ୟରେ ଏପରି ଜଡ଼ିତ ହୋଇଯାଏ ଯେ ଏ ଆପାତମନୋରମ ଦୃଶ୍ୟମାନ ଜଗତର ଅନିତ୍ୟ ଅସାର ଦିଗହୀନ ବେଳାଭୁମିରୁ ସୁଖ, ଶାନ୍ତି, ଓ ଖୁସିର ଶାମୁକା ସାଉଁଟିବାରେ ସମୟ ଅତିବାହିତ କରିଚାଲେ; ଅଥବା ପ୍ରକୃତିର ଧକ୍କାରେ ବିଷୟ-ବିଷ-ବିଦଗ୍ଧ ବିଚଳିତ ଅସ୍ଥିର ଜୀବ ମନ କେବେ ଯଦି ଏ ଅସାରତା ବୁଝି ପୁଣ୍ୟ-ଶାନ୍ତି ପୁଣ୍ୟପୁରୁଷଙ୍କୁ କଳ୍ପନା କରେ, ତାହା ପାଣିରେ ଗାର ଟାଣିବା ପରି ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଯାଏ, ପୁଣିଥରେ ସଂସାରର କେଉଁ ଏକ ଲୋଭନୀୟ ଆସ୍ବାଦନର ସୁଚନା ପାଇ ! ସେତେବେଳେ ଏହି ‘ଜୟଗୁରୁ’ ମହାନାମର ବାରମ୍ବାର ଜପ ହିଁ ଅକ୍ଷର ଲଭତି ସାଜେ, ତଳକୁ ତଳକୁ ବୁଡ଼ିଯାଉଥିବା ଜୀବର ଏକମାତ୍ର ଆଶା ଭାବେ ଅସ୍ଥିର ଆନ୍ଦୋଳିତ ଜୀବର ଚିତ୍ତ ମନକୁ ଶୁଦ୍ଧ, ସ୍ଥିର, ଏକାଗ୍ର ଓ ନିରୁଦ୍ଧ କରି ସେହି ପରାଶାନ୍ତି ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ କରାଏ । ଏହି ମହାଶକ୍ତିଧର ‘ଜୟଗୁରୁ’ ମହାନାମର ଅଶେଷ ଅପାର ମହିମାରେ ବିଭୋର ସାଧକ ପ୍ରାଣଖୋଲି ପ୍ରାର୍ଥନା କରେ -

ଦୁନିଆର ଝଞ୍ଜ ଯେବେ ଆସିବ ଘନାଇ, ନ ଛାଡିବି ତୁମ ପାଦ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ଗାଇ ।

ବିଷୟ-ବିଷୟ ଯେବେ ଏ ମନ ଧାଇଁବ, ତୁମେ ଦେଖୁଅଛ ବୋଲି ପରାଣ ବାରିବ ॥

ତାଙ୍କୁ ଭୁଲି ସଂସାର ଉପଭୋଗ କରୁଥିବା ବା ସଂସାର ଯାତନାରେ ପୀଡିତ ହେଉଥିବା ଜୀବକୁ ଏହି ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ ଜପ ହିଁ ଭୁକ୍ତିମୁକ୍ତି ପ୍ରଦାୟକ ଶ୍ରୀଗୁରୁଭଗବାନଙ୍କ ସହିତ ମିଳନ କରାଇବାର ମାଧ୍ୟମ ଯାଜେ । ସେତେବେଳେ ଜୀବ ଝଟ୍ଟ ବୁଝିପାରେ, ତାଙ୍କୁ ଭୁଲିଯିବା ହିଁ ଜୀବନର ସର୍ବାଧିକ ଦାରୁଣ ଦୁଃଖ ଏବଂ ପୂର୍ଣ୍ଣନୟନ ମନେପକାଇବା ହିଁ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଆନନ୍ଦ । ‘ବିଭୁଙ୍କୁ ଭୁଲିଲେ ସକଳ ଦୁଃଖ, ବିଭୁ ସୁମରିଲେ ମିଳଇ ସୁଖ ।’

ପୂର୍ଣ୍ଣନୟ ପ୍ରଦାୟକ ଓ ଚିରଶାନ୍ତି ବିଧାୟକ ଜାଣିଲେ ସୁଦ୍ଧା ‘ନାମ’ରେ ରୁଚି ନ ଥିଲେ ଏହାର ଜପ ବା ମନନ ପ୍ରାୟତଃ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ନାମ ଯେତେବେଳେ ସଦା ଅପାସୋରା ଥାଏ, ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ମଧ୍ୟ ମନ ତାଙ୍କ ନାମକୁ ଭୁଲିଯାଏ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ନାମରେ ନିଷ୍ଠିତ ଭାବେ ରୁଚି ଅଛି ବୋଲି ଜଣାପଡେ । ମନ ଯେଉଁ ଜିନିଷକୁ ଚାହେଁ, ପ୍ରାଣଭରି ଭଲପାଏ, ତାହାକୁ କଦାପି ବିସ୍ମୃତ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ; ଆଉ ଯଦି କେବେ ସାମୟିକ ଦୁଃସ୍ଥିତିର ଚାପ ଓ ତାତନାରେ ଭୁଲିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବାକୁ ପଡେ ଅଥବା କେଉଁ ଏକ ଦୁର୍ବଳ ଅଶାନ୍ତ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ଅସାବଧାନତା ହେତୁ ତାହା ଭୁଲିହୋଇଯାଏ, ତେବେ ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସେହି ଚିତ୍ତବିକ୍ଷେପଜନିତ ଅଜ୍ଞାତ ବିସ୍ମୃତି ମର୍ମାନ୍ତକ ଯନ୍ତ୍ରଣାର କାରଣ ଯାଜେ । ସେହିପରି ନାମ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧାସଂପନ୍ନ ହୋଇ ନାମ ଜପ କରୁଥିବା ସାଧକ ତାଙ୍କ ନାମର ମହିମା ଅନୁଭବ କରିବା, ନାମ ଉଚ୍ଚାରଣ କରିବା ଓ ତାଙ୍କ ନାମର ଜୟଗାନ କରିବା କଦାପି ଭୁଲିପାରେନାହିଁ । ଜୀବନ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଶ୍ବାସପ୍ରଶ୍ବାସ ନେବାକୁ ଯେପରି କେହି ଭୁଲିଯାଏ ନାହିଁ, ସେହିପରି ତାଙ୍କ ନାମ ନେବାକୁ ତାଙ୍କୁ ସୁଖ ପାଉଥିବା ସାଧକ କେବେ ଭୁଲିପାରେ ନାହିଁ । ପ୍ରତି ପ୍ରଶ୍ବାସରେ ତାଙ୍କ ନାମ ନେଇ ପାରୁଥିବା ସାଧକ ହିଁ ଯଥାର୍ଥରେ ତାଙ୍କ କୃପାଧିକାରୀ । ଏ ଜନ୍ମ-ଜୀବନ ତାଙ୍କରି ପାଇଁ, ଏ ବଞ୍ଚିବା-ମରିବା ତାଙ୍କରି ପାଇଁ, ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟସାଧନରେ ସହାୟକ ହେବା ପାଇଁ ଆମର ଏ ଯିବା ଆସିବା ତାଙ୍କରି ସହିତ ଲାଗି ରହିଛି । ଆମେ ଯେ ତାଙ୍କର ସନ୍ତାନ, ତାଙ୍କର ନିତ୍ୟ ପାର୍ଶଦ, ନିତ୍ୟ ଲୀଳାସହଚର ! ତାଙ୍କୁ ନେଇ, ତାଙ୍କରି ପାଇଁ ଓ ତାଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଆମର ସ୍ଥିତି । କେବଳ ଏ ସଂସାର ରଙ୍ଗମଞ୍ଚକୁ ଆସି ଲୀଳାଭିନୟ କରୁ କରୁ ସମୟେ ସମୟେ ଅଭିନୀତ ଚରିତ୍ର ଓ ଦୃଶ୍ୟାବଳୀ ମଧ୍ୟରେ ଆମେ ଏପରି ଅଭିଭୂତ ଓ ନିମଜ୍ଜିତ ହୋଇଯାଉ ଯେ ଅସଲ ନକଲର ବ୍ୟବଧାନ ଟିକକକୁ ବିସ୍ମରଣ କରିଯାଉ । ସେହି ବିସ୍ମରଣର ସନ୍ଧିକ୍ଷଣରେ ଅଭିନୟ-କୁଶଳୀ ଆପାତ ଅଚେତନ ଅନ୍ତରାତ୍ମାଟିକୁ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ମହାନାମ ପୁଣି ଥରେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ସଚେତନ କରାଇଦିଏ; ଅନିତ୍ୟ ଅଳୀନ ମିଥ୍ୟା ସଂସାରର ସମ୍ବେଦିନୀ ମାୟା କବଳରୁ ରକ୍ଷା କରି ସେହି ପରମପ୍ରିୟତମ ହୃଦୟାରାଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ହିଁ ଯେ ଏକମାତ୍ର ସତ୍ୟ ତାହା ସୁତାଇ ଦେବାକୁ ଯାଇ କହିଥାଏ -

ଏ ମର ସଂସାରରେ ମନ କେହି ନୁହେଁ କାର

‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ ଏକା ସାଥୀ ବନ୍ଧୁ ତୋର ॥

ଆତ୍ମତତ୍ତ୍ୱ ଓ ବ୍ରହ୍ମତତ୍ତ୍ୱ ଉପଲବ୍ଧି କରି ଏ ତିତାପଦଗ୍ଧ ସଂସାର ବନ୍ଧନରୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ସମ୍ୟକ୍ ଭାବରେ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରିବାର ସର୍ବୋତ୍ତମ, ସର୍ବାଧିକ ସହଜ ଓ ନିରାପଦ ମାର୍ଗ ଯେ ସେହି ଗୁରୁ ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କ କୃପାଭିକ୍ଷୁ ହୋଇ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ସର୍ବତୋଭାବରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରିବା - ଏ ସର୍ବବାଦୀସମ୍ମତ ସତ୍ୟରେ ଦ୍ୱିମତ ହେବାର ଆଦୌ ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ‘ସିଦ୍ଧିଲାଭର ଦୁଇଟି ପନ୍ଥା- ଗୋଟିଏ କଠୋର ସନ୍ନ୍ୟାସଯୋଗ ଓ ଅପରଟି ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଗୁରୁଙ୍କର ସେବା ।’ ପୁନଶ୍ଚ ସେ କହିଛନ୍ତି, କଳିକାଳର ଜୀବ ସ୍ୱାକ୍ଷୟ ଓ ଦୁର୍ବଳ; ତେଣୁ ପ୍ରଖର କଠୋର ସନ୍ନ୍ୟାସମାର୍ଗରେ ଦୁର୍ବଳ ଦେହ, ମନ, ପ୍ରାଣର ସୀମିତ ନିଷ୍ଠେଜ ପୁଞ୍ଜି ନେଇ ସାଧନା କରିବାକୁ ଗଲେ ବହୁ ବାଧା-ବିଘ୍ନ, ପତନ-ଫଳନର ବନ୍ଧୁର ତୀକ୍ଷ୍ଣ ପଥରେ ସିଦ୍ଧିଲାଭ ଅସମ୍ଭବ ନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ନିଷ୍ଠିତ ସହଜସାଧ୍ୟ ନୁହେଁ । ଏଣୁ ସାଧନସିଦ୍ଧ ଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ ତାଙ୍କ ସ୍ୱସାଧନ ଜୀବନର ଅନୁଭୂତି ଓ ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ ତାଙ୍କ ଅନୁଗାମୀ ଭକ୍ତଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କର ଅଗ୍ରଗତି ଓ ସଦ୍ଗତି ନିମିତ୍ତ ‘ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଗୁରୁଙ୍କର ସେବା’ ମାଧ୍ୟମରେ ସିଦ୍ଧିଲାଭର ଉପାୟ ଓ ଉପଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । ‘ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଗୁରୁଙ୍କର ସେବା’ କରିପାରିବା ମଧ୍ୟ କିଛି ସହଜ କଥା ନୁହେଁ; ତାଙ୍କ ସେବା କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ସଦା ସମର୍ପିତ ଓ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ହେବାକୁ ପଡେ । ସଂସାର ସେବା (କାର୍ଯ୍ୟ) ଓ ତାଙ୍କ ସେବା ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବ ରଖିଲେ କଦାପି ତାଙ୍କ ସେବାରେ ମନ ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟୋଜିତ ଓ ସମର୍ପିତ ହୋଇପାରେନାହିଁ, କାରଣ ମନପ୍ରାଣ ସଂସାରଚିନ୍ତାରେ ପୁରା ଜୁଡୁରୁଡୁ ଥାଏ । ତେଣୁ ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ‘ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଯାପନ’ କରି ଚଳିଲେ ସମସ୍ତ ଜାଗତିକ ସାଂସାରିକ କାର୍ଯ୍ୟ ତାଙ୍କରି କାର୍ଯ୍ୟ ତାଙ୍କରି ପାଇଁ କରାଯାଉଥିବାର ଅନୁଭୂତ ହେବ । ତାଙ୍କୁ ‘ଗୁରୁ’ ଓ ‘ଇଷ୍ଟ’ ଭାବେ ଅନ୍ତରରେ ଦର୍ଶନ କରିପାରିଲେ ସେ ସର୍ବତ୍ର ଉପଲବ୍ଧ ହେବେ । ତାଙ୍କର ସେହି ସର୍ବବ୍ୟାପକ ବିଶ୍ୱମୟତାର ଉପଲବ୍ଧି କେଉଁ ଏକ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଲାଭ କରିବା ପାଇଁ ଆମେ ତାଙ୍କ କୃପା ନିର୍ଭରଶୀଳ ଭକ୍ତଗୋଷ୍ଠୀ ତାଙ୍କ କୃପା ଆକର୍ଷଣର ବ୍ୟବସ୍ଥାରୂପକ ସାଧନା କରିବା ନିତାନ୍ତ ଜରୁରୀ; ମୁକ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ଶାମୁକା ଯେପରି ସ୍ୱାତୀ ନକ୍ଷତ୍ରର ବାରି ବିନ୍ଦୁକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୟନରେ ଚାହିଁ ରହିଥାଏ, ସେହିପରି ଆତ୍ମରତା ଓ ବ୍ୟାକୁଳତାର ସହିତ ଅହରହ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମଜପ କରି ତାଙ୍କୁ ପାଇବାର ସେହି ଦିବ୍ୟ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ମୁହୂର୍ତ୍ତଟିକୁ ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେବ ।

ଏଥିପାଇଁ ‘ଅନ୍ତଃକ୍ରିତିତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଶୁଦ୍ଧ ସେବକ ଦେହ’ ଲାଭର ସାଧନା କରିବାକୁ ହେବ; ଏ ସାଧନା ହେଉଛି ତାଙ୍କୁ ଅହରହ ଭାବିବାର ସାଧନା, ତାଙ୍କ କଥା ମାନିବାର ସାଧନା, ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ସମର୍ପିତ ହୋଇଯିବାର ସାଧନା । ସ୍ବାଧ୍ୟାୟ, ସତ୍ୟଜ୍ଞ, ଧ୍ୟାନ, ନାମଜପାଦି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅଭ୍ୟାସ ଜୀବକୁ ତାଙ୍କ ନିକଟତର କରାଏ । ମନରେ ‘ମୁଁ’ ବା ‘ମୋର’ ସାମାନ୍ୟତମ ଅହଂତ୍ବ ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମ ସ୍ମୃତିମଣ୍ଡଳରେ ସେ ଉଦ୍ଭାସିତ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ ବା ଅହଂତ୍ବର ଆବର୍ଜନାରେ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଚିତ୍ତ-ଦର୍ପଣରେ ସେ ଭାସି ଉଠନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହିଠାରେ ପୁନଶ୍ଚ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ମହାନାମର ମହିମା ପ୍ରତିପାଦିତ ହୁଏ । ‘ଜୟଗୁରୁ’ ମହାନାମର ଚିନ୍ତନ, ଭଜନ, କୀର୍ତ୍ତନ ଆମର ଅହଂତ୍ବ ବିନାଶ ଓ ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧିର ପଥୋନ୍ମୋଚନ କରିବାରେ ସହାୟକ ହୁଏ । ନାମର କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି ନାମୀଙ୍କୁ ଆବାହନ କରିବା ଓ ଓହ୍ଲେଇ ଆଣିବା । ତେଣୁ ଯେ ନାମ ନିଅନ୍ତି, ସେ ନିଷ୍ଠିତ ଭାବେ ସେହି ନାମ ସ୍ମରଣ କରିବା ନାମୀଙ୍କର ସନ୍ଧାନ ପାଆନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ କେବଳ ନାମ ନେବାର ପ୍ରକ୍ରିୟାଟି ଅତି ଅକୃତ୍ରିମ, ସ୍ବାଭାବିକ, ସ୍ବତଃସ୍ପୃହ ଓ ଅହରହ ହେବା ଦରକାର । ଯେ କେବଳ ନାମ ନେବା ପାଇଁ ନାମ ନ ନେଇ ନାମକୁ ଆସ୍ବାଦନ କରି ନାମ ନିଏ, ସକଳ ବାହ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀର ବ୍ୟସ୍ତତା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେ ହିଁ ନାମକୁ ଅବିରତ ଅନ୍ତର ମଧ୍ୟରେ ଧରି ରଖିଥାଏ । ନମ, ବିନୟୀ ନ ହେଲେ; ରିପୁଦମନ, ସଦାଚାର ପାଳନ ଆଦି କରି ନ ପାରିଲେ; କେବଳ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଜ୍ଞାନରେ ନୁହେଁ, ଆନନ୍ଦରେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ କଥା ପାଳନ କରିବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ନ ଜାଗିଲେ ତାଙ୍କ ନାମର ଅସଲ ଆସ୍ବାଦନ କଦାପି ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ଉପରଠାଉରିଆ ଭାବେ ନାମ ନେବା କେବଳ ଶୁଆର ହରିନାମ ନେବା ସହିତ ସମାନ ହୋଇଯିବ ଯାହା ମୃତ୍ୟୁ କୋଳାହଳର ଅସଲ ଘଟିସନ୍ଧି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଆଉ ମନେପଡିପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମର ମାହାତ୍ମ୍ୟ ବୁଝିବା ଓ ସେ ନାମ ନେବାର ଯୋଗ୍ୟତା ଅର୍ଜନ କରିବା ହିଁ ଏ ସେବା-ସାଧନାର ପ୍ରଥମ ସୋପାନ । ତେଣୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ଶୁଦ୍ଧାର ସହିତ ତାଙ୍କ ନାମ ନେବା ହିଁ ତାଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ସେବା । କଳମ ଲତାର ଗୋଟିଏ ଶାଖାକୁ ଧରିପାରିଲେ ତା’ର ବହୁ ବିସ୍ତୃତ ପରସ୍ପର ସଂଯୁକ୍ତ ସମସ୍ତ ଶାଖାପ୍ରଶାଖାକୁ ଆକର୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ଆଉ ଅଧିକ ପରିଶ୍ରମର ପ୍ରୟୋଜନ ହୁଏ ନାହିଁ; ସେହିପରି ଗୁରୁନାମ ‘ଜୟଗୁରୁ’କୁ ହୃଦୟସ୍ଥ କରିପାରିଲେ ଆଉ କିଛି କରିବା ପାଇଁ ଅବଶିଷ୍ଟ ରହେ ନାହିଁ । ‘ଜୟଗୁରୁ’ ମହାନାମ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଶିଷ୍ୟଙ୍କର ଅହଂତ୍ବ ବିନାଶ ହେଲା ପରେ ଶିଷ୍ୟ ତାଙ୍କର ନିତ୍ୟସେବକ ପରିଚୟ ଓ ସ୍ବରୂପ ଲାଭ କରନ୍ତି । ଏହି ‘ନିତ୍ୟସେବ୍ୟ ଓ ସେବକ’ର ସମ୍ବନ୍ଧ ଓ ଭାବାର୍ଥ ହୃଦୟଜ୍ଞମାନଙ୍କ କଲା ପରେ ଆଉ ଅବା କେଉଁ ସାଧନା ବା ସିଦ୍ଧିର ପ୍ରୟୋଜନ ?

ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କର ଜୟଗାନ କରିବାର ଏ ଯେଉଁ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମଜପ ଓ କୀର୍ତ୍ତନର ସାଧନା, ତାହା ଅନନ୍ତ ଓ ଅସୀମ । ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏ ବିଶ୍ୱବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ସ୍ଥିତି ଅଛି, ଏ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ ମଧ୍ୟ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୀବନ୍ତ ରହିବ । ବଂଶୀ, ତବଲା, ହାରମୋନିୟମ୍ ଆଦି ସ୍ବର ସାଧନର ଯନ୍ତ୍ର ଓ ମାଧ୍ୟମ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାଦକଙ୍କର ହସ୍ତ ଝର୍ଣ୍ଣ ନ ପାଇଛନ୍ତି, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଜେ ସେଥିରୁ ସ୍ବର ଉତ୍ପନ୍ନ କରିପାରିବେ ନାହିଁ; ସେହିପରି ଏ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ମହାନାମ ଶିଷ୍ୟକୁ ମହାସିଦ୍ଧି ଓ ନିର୍ବାଣର ପନ୍ଥାରେ ଗତି କରାଇବାର ମାଧ୍ୟମ ମାତ୍ର; ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶିଷ୍ୟ ଭକ୍ତ ନାମକୁ ଜପ ନ କରିଛନ୍ତି, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କ୍ଷୁଦ୍ର ବୀଜ ମଧ୍ୟରେ ମହାଦ୍ରୁମର ସମ୍ଭବନା ଲୁଚାୟିତ ଥିବା ପରି ‘ନାମ’ ମଧ୍ୟରେ ନାମୀଙ୍କର ଅନନ୍ତ ଶକ୍ତି ସ୍ପଷ୍ଟ ରହିଥିବ । ତେଣୁ ନାମଗ୍ରାହୀ ଭକ୍ତ ଶିଷ୍ୟ ଜପଦ୍ୱାରା ଏ ମହାନାମକୁ ଅନନ୍ତ କାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କ୍ରିୟାଶୀଳ କରାଇ ନାମର ମାହାତ୍ମ୍ୟକୁ ବହୁଗୁଣିତ କରନ୍ତି ।

କରୁଣାବରୁଣାକୟ ଯୁଗଗୁରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ ପରମହଂସଦେବଙ୍କର ସାରା ସଂସାରକୁ ଅତୁଳ ଦାନ ଅସଂପ୍ରଦାୟିକ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ମହାମନ୍ତ୍ର ଅବିରାମ ଜପ କରି ଜାତି-ଧର୍ମ-ବର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ବିଶେଷରେ ସମସ୍ତେ ସେହି ପରମ ଓ ଚରମ ନିତ୍ୟ ସତ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମତତ୍ତ୍ୱର ଉପଲବ୍ଧି କରନ୍ତୁ । ଯୁଗଜୟୀ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ମହାନାମ ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ଭକ୍ତ ମନ-ମୁଖ ଓ ପ୍ରାଣରୁ ବାହାରି ସେହି ବିଶ୍ୱପତି ବିଶ୍ୱଗୁରୁ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ କୃପା ଓ ଆଶୀର୍ବାଦରେ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡକୁ ଝରିତ, ଉଦ୍‌ବୋଧିତ ଓ ଭାବାବିଷ୍ଟ କରିଦେଉ । ‘ଏ ଆଖିରେ ଲାଖି ରହୁ ସଦା ତୁମ ରୂପ ଶିରୀ’ ଏହି ପ୍ରାର୍ଥନା ସହିତ ତାଙ୍କରି ଆଶିଷକୁ ପାଥେୟ କରି ସାଧକ କବିଙ୍କ ସହ ସ୍ବର ମିଳାଇ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୁରୁଗତ ଗୁରୁଭକ୍ତଙ୍କର ପ୍ରାଣସ୍ୱର ଝଙ୍କିତ ହୋଇଉଠୁ -

ଜୟ, ଜୟଗୁରୁ ଜଗଜ୍ଜନ ବନ୍ଦନ ହେ
 ଜୟ, ଭକ୍ତ ହୃଦୟ-ତଟ ଚନ୍ଦନ ହେ
 ଜୟ, ମରତ-ଭୁବନ ରୁଚି ନନ୍ଦନ ହେ
 ଘେନ, ଶରଣାଗତ ଅଭିନନ୍ଦନ ହେ ।

(‘ସଂସାର ପଥେ’ - ୪ର୍ଥ ଓ ୫ମ ଭାଗ, ‘ନିଗମ ଉପଦେଶ’ ଓ ‘ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ’ ପୁସ୍ତକ ଦୁଃଖ୍ୟ ୧)

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
 ଶ୍ରୀମତୀ ବେଦମତି ଉପାଧ୍ୟାୟ
 ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ଜୀବ-ପରମ ଯୋଗ

ଜୀବ-ପରମ ଯୋଗ ମାନବଜୀବନର ଚରମ ପରିଣତି ଓ ପରମ ଲକ୍ଷ୍ୟ । ସୃଷ୍ଟି ପୂର୍ବରୁ ପରଂବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ଭିତରେ ବିଶ୍ୱଜଗତ ଅନ୍ୱିତ ବା ଏକୀଭୂତ ହୋଇ ରହିଥିଲା । ନିସ୍ତରଙ୍ଗ ସଜ୍ଜିତାନ୍ତର ସାଗର ରୂପେ ବ୍ରହ୍ମସତ୍ତା ଏକକ ଭାବରେ ନିତ୍ୟ ବିରାଜିତ ଥିଲେ । ବହୁ ହୋଇ ଲୀଳାନନ୍ଦ ଆସ୍ବାଦନ କରିବାକୁ ତାଙ୍କ ଭିତରେ ଇଚ୍ଛା ଜାଗ୍ରତ ହେବାରୁ ସେ ନିଜର ତିନି ପାଦ ନିର୍ଗୁଣ ଭୂମିରେ ଗୁରୁ ରୂପରେ ଅବିକୃତ ରଖି ଗୋଟିଏ ପାଦରେ ବିଶ୍ୱବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ପରିଣତ ହେଲେ । ତାଙ୍କଠାରୁ ସୃଷ୍ଟି ବିଶ୍ୱବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବ ପୁନରାୟ ସେହି ପରଂବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗ ହେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କଲେ ତିପାଦ ଅମୃତ ଭୂମି ସ୍ୱରୂପ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ତାଙ୍କୁ ହିଁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ସେଠାରେ ନିଜ ସ୍ୱରୂପରେ ପହଞ୍ଚିପାରିବେ । ଏଣୁ ସ୍ୱରୂପବିଚ୍ୟୁତ ଜୀବର ପୁନରାୟ ସ୍ୱରୂପପ୍ରାପ୍ତି ହିଁ ଜୀବ-ପରମ ଯୋଗ ରୂପରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଅଛି । ସତ୍ ଚିତ୍ ଆନନ୍ଦ ସ୍ୱରୂପ ବ୍ରହ୍ମ ଜୀବ-ସାଜରେ ବିଶ୍ୱଜଗତରେ ଲୀଳା କରୁଛନ୍ତି । ମାନବ ମାୟା ପ୍ରଭାବରେ ଏହି ଗୁପ୍ତ ଲୀଳା ତତ୍ତ୍ୱ ଅବଗତ ହୋଇ ନ ପାରି ଅହଙ୍କାର ବଶରୁ ନିଜକୁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସତ୍ତା ଭାବରେ ଅନୁଭବ କରି ଦୁଃଖ-ଶୋକରେ ଘାଣ୍ଟି ହେଉଅଛି । ଏ ସୃଷ୍ଟି ଆଦି, ଅନ୍ତ ଓ ମଧ୍ୟ ସବୁ ଯେ ଆନନ୍ଦମୟଙ୍କ ଆନନ୍ଦଲୀଳାର ବିକାଶ - ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ଏହି ତତ୍ତ୍ୱ ବୁଝାଇ ଦେଇ ଅନନ୍ତ ଦୁଃଖ ଯନ୍ତ୍ରଣାରୁ ଜୀବକୁ ପରିତାଣ କରିଥାନ୍ତି । ତାପଦଗ୍ଧ ଜୀବ ପ୍ରାଣରେ ଜ୍ଞାନାମୃତ ବାରି ସିଞ୍ଚନ କରି ଗୁରୁଦେବ ଶାନ୍ତିର ଅମୀୟ ଧାରା ପ୍ରବାହିତ କରିଦିଅନ୍ତି । ପରଂବ୍ରହ୍ମ ଜୀବ ସାଜିଛନ୍ତି ନବ ନବ ଆନନ୍ଦର ଆସ୍ବାଦନ ପାଇଁ । କିନ୍ତୁ ଜୀବ ଯେ ନିୟତ ଦୁଃଖକଷ୍ଟରେ ସନ୍ତାପିତ ହେଉଛି ; ତାହାର ଏକମାତ୍ର କାରଣ ହେଉଛି ସେ ନିଜର ସ୍ୱରୂପ ବିସ୍ମୃତ ହୋଇ ନିଜକୁ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କ୍ଷୁଦ୍ର ସତ୍ତା ବୋଲି ମନେକରୁଛି ! ଉପନିଷଦର ରକ୍ଷିମାନେ ଏ ସୃଷ୍ଟିକୁ ମଧୁମୟ ଓ ଆନନ୍ଦମୟ ବୋଲି ଉପଲବ୍ଧି କରିଛନ୍ତି । ଏହାର କାରଣ ହେଉଛି ସେମାନେ ସର୍ବଦା ସେହି ମାଧୁର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଭଗବାନଙ୍କ ସହିତ ନିଜକୁ ଯୋଗଯୁକ୍ତ କରି ରଖିବାର କୌଶଳ ଅବଗତ ଅଛନ୍ତି ; ଏହି ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରି ଶିଷ୍ୟ-ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ମାୟାର ଅଜ୍ଞାନ-ତମସାଚ୍ଛନ୍ନ ରାଜ୍ୟରୁ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ ଜଗତକୁ ନେଇଯିବା ପାଇଁ, ଅନିତ୍ୟ ଅସତ୍ୟ ପଥରୁ ନିବୃତ୍ତ କରାଇ ସତ୍ୟପଥରେ ପରିଚାଳିତ କରିବା ପାଇଁ, ମୃତ୍ୟୁରାଜ୍ୟରୁ ଉଦ୍ଧାର କରି ଅମୃତମୟ ଅମର ଦେଶକୁ ଘେନିଯିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଥିଲେ । ସସୀମ ସୀମିତ ପ୍ରାଣର ଅସୀମ ଅନନ୍ତ ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କ ନିକଟରେ ଆକୁଳ ପ୍ରାର୍ଥନା ତାଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗଯୁକ୍ତ ହେବାର ଏକ ପ୍ରଶସ୍ତ ଉପାୟ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ତାଙ୍କ ନାମ ଜପ, ତାଙ୍କର ସେବା ପୂଜା, ତାଙ୍କ ଧ୍ୟାନ, ତାଙ୍କ ଲୀଳା ଶ୍ରବଣ ମନନ ତାଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗଯୁକ୍ତ ରହିବାର ସାଧନା ମଧ୍ୟରେ ପରିଗଣିତ । ଯେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଉପାୟକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ତାଙ୍କ ସହ ଯୋଗଯୁକ୍ତ ହେବା ହିଁ ସାଧନା ନାମରେ ଅଭିହିତ ।

ଅସୀମଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିବାର ଗୁପ୍ତ ପଥ ଏହି ସସୀମ ମାନବର ଅନ୍ତର ଭିତରେ ଭଗବାନ୍ ରଖି ଦେଇଛନ୍ତି । ଯିଏ ଏହି ପଥର ସନ୍ଧାନ ଜାଣିଛନ୍ତି, ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଗୁରୁ । ଯେଉଁ ସାଧକ ତାଙ୍କରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମାନି ସେ ପଥରେ ଚାଲନ୍ତି, ସେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଭଗବାନ୍ ଅନନ୍ତ ଶକ୍ତିର ଆଧାର । ତାଙ୍କ ସହିତ ଯେ ଯେତେ ଅଧିକ ଯୋଗଯୁକ୍ତ ହୋଇପାରିଛି, ସେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେତେ ଅଧିକ ଉନ୍ନତ ଓ ଶକ୍ତିଶାଳୀ । ସ୍ୱୟଂ ଗୁରୁଦେବ ହିଁ ସାଧକର ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ ରୂପେ ସାଧନ ପଥରେ ଅଗ୍ରସର କରାଇ ନିଅନ୍ତି ଓ ନିଜେ ଭଗବତ୍ ସ୍ୱରୂପରେ ସାଧକର ଅନ୍ତରରେ ପ୍ରତିଭାତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଏକମାତ୍ର ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ହିଁ ସତ୍ୟ ନିତ୍ୟ ସନାତନ । ସେ ଗୁରୁ ହୋଇ ଉପଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଓ ଭଗବାନ୍ ହୋଇ ଦର୍ଶନ ଦେଇଥାନ୍ତି । ଗୁରୁ-ଭଗବାନ୍ ଗୋଟିଏ ତତ୍ତ୍ୱ । ଭଗବାନ୍ ହୋଇ ସେ ହିଁ ସଂସାରରେ ବାନ୍ଧିଥାନ୍ତି, ପୁଣି ଗୁରୁ ହୋଇ ସେ ହିଁ ସଂସାରବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତ କରି ଅମୃତରାଜ୍ୟକୁ ନେଇଯାଆନ୍ତି । ଯେ ସଂସାରକୁ ଧରିଛନ୍ତି ବା ସଂସାର ସହିତ ଯୋଗଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି, ସେ ଜନ୍ମ ଜନ୍ମ ଧରି ସଂସାରଚକ୍ରରେ ଘୂରୁଥାନ୍ତି । ଯେଉଁମାନେ ଗୁରୁ-ଭଗବାନଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗଯୁକ୍ତ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି, ସେହିମାନେ ଅମର ଧାମକୁ ବା ଭଗବତ୍ ଲୋକକୁ ଗତି କରିବା ପଥର ସନ୍ଧାନ ପାଆନ୍ତି । ମାନବର ମନରେ ଉଭୟ ଦିଗକୁ ଗତି କରିବାର ସମାନ ଶକ୍ତି ରହିଛି । ଜ୍ଞାନୀ ଭକ୍ତମାନେ ମନର ତତ୍ତ୍ୱ ବୁଝି ତାହାର ବିଷୟମୁଖୀ ଗତିକୁ ରୋଧ କରି ଭଗବତ୍ ମୁଖୀ କରି ମୁକ୍ତିମାର୍ଗରେ ପରିଚାଳିତ କରନ୍ତି । ମନକୁ ବିଷୟ ସହ ସଂଯୁକ୍ତ ରଖିଲେ କ୍ଷଣିକ ପାଇଁ ଅନିତ୍ୟ ଅସାର ସୁଖ ଲାଭ କଲେ ମଧ୍ୟ ତା'ର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ଦୁଃଖ ଅଶାନ୍ତି ଅନୁତାପାଦି ଶାରୀରିକ ଓ ମାନସିକ ଉଭୟବିଧ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଛଟପଟ ହେବାକୁ ପଡିଥାଏ । ଚତୁର ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଏହି ଆପାତମଧୁର ପରିଣାମ ବିଷୟସୁଖଲାଳସା ମନରୁ ତ୍ୟାଗ କରି ଭଗବତ୍ ଚିନ୍ତାରେ ତାକୁ ଅଭ୍ୟସ୍ତ କରାଇବା ଦ୍ୱାରା ଅନନ୍ତ ଅସୀମ ଭଗବତ୍ ସଙ୍କ୍ଷୟ ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରି ମାନବଜନ୍ମ ସଫଳ କରିଥାନ୍ତି ।

ଜୀବ-ପରମ ଯୋଗ ହିଁ ମାନବସୃଷ୍ଟିର ପ୍ରକୃତ ରହସ୍ୟ । ଏହି ଯୋଗ ପ୍ରତି ମାନବର ଅନ୍ତରରେ ପ୍ରତିନିୟତ ଭଗବତ୍ ବିଧାନରେ ପ୍ରାକୃତିକ ନିୟମରେ ଚାଲୁଅଛି । ଅଜ୍ଞାନ ମାୟାନ୍ତ ମାନବ ମନକୁ ସେହି ଆନନ୍ଦ ଦିଗକୁ ପରିଚାଳିତ ନ କରି ସଂସାର ଭିତରେ ବୁଡାଇ

ରଖିବାରୁ ଦୁଃଖ ଅଶାନ୍ତି ଭୋଗ କରୁଅଛି । କ୍ଷୁଦ୍ର ସଂସାର ଚିନ୍ତା କରୁଥିବା ମନର ଶକ୍ତି ମଧ୍ୟ ଅତି କ୍ଷୁଦ୍ର । ଅନନ୍ତ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଭଗବାନଙ୍କ ଚିନ୍ତାରେ ମନକୁ ଯୋଗଯୁକ୍ତ କରିଦେଲେ ମନ ମଧ୍ୟ ଅସୀମ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହୋଇଯାଏ । ମନ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ନ ହେଲେ ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଧାରଣ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ମନର ତାଙ୍କୁ ଧାରଣ କରିବାର ଶକ୍ତି ତାଙ୍କରି ଚିନ୍ତାରେ ହିଁ ଲାଭ ହୁଏ । ଭଗବାନଙ୍କ ସହିତ ଯେ ଯେତେ ଅଧିକ ସମୟ ଯୋଗଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିପାରନ୍ତି, ସେ ସେତେ ଅଧିକ ଶାନ୍ତି ଓ ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗଯୁକ୍ତ ଛିନ୍ନ ହୋଇଗଲେ ଦୁଃଖ ଅଶାନ୍ତିରେ ଜୀବନ ଦୁର୍ବିସହ ହୋଇଯାଏ । ଜୀବାତ୍ମା ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ସଂଯୋଗ ପ୍ରଣାଳୀ ଅବଗତ ହେବା ହିଁ ସାଧନାର ଏକମାତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ଗୋଟିଏ ଦୃଢ଼ିକୋଣରୁ ବିଚାର କଲେ ମାନବ-ଜୀବନ ସହ ଭଗବାନ ଏପରି ଜଡ଼ିତ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କୁ ଅଲଗା କରିବା ଅସମ୍ଭବ; କାରଣ ସେ ତ ମାନବର ପ୍ରାଣ । ସେ ଆମ ଦେହ ଭିତରେ ନ ଥିଲେ ଆମ ପ୍ରାଣ ହ୍ୱନନହୀନ ହୋଇଯିବ । ଯେଉଁ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତାଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗଯୁକ୍ତ ଛିନ୍ନ ହୋଇଯିବ, ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଆମ ଶରୀରର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଯିବ । ଆତ୍ମା ତାଙ୍କର ଅଂଶ ହୋଇଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ସହ ଆମର ସଂଯୋଗଯୁକ୍ତ କେବେହେଲେ ଛିନ୍ନ ହୁଏନାହିଁ । ତେଣୁ ଆତ୍ମା ସତ୍ୟ, ନିତ୍ୟ ଓ ଅମୃତ ସ୍ୱରୂପ । ଯେ ଆତ୍ମସ୍ୱରୂପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇପାରିଛନ୍ତି, ସେ ଭଗବାନଙ୍କ ସହିତ ନିତ୍ୟଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିପାରନ୍ତି । ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ସହିତ ଜୀବାତ୍ମାର ସଂଯୋଗ ସାଧନ ହୋଇଥାଏ ମନ ମାଧ୍ୟମରେ । ତେଣୁ ମନକୁ ସର୍ବଦା ସଜିଦାନନ୍ଦ ଘନ ବିଗ୍ରହ ସ୍ୱରୂପ ଗୁରୁ-ଭଗବାନଙ୍କ ଧ୍ୟାନରେ ନିତ୍ୟଯୁକ୍ତ ରଖିପାରିଲେ ସାଧକର ଶକ୍ତି, ଭକ୍ତି, ଜ୍ଞାନ, ପ୍ରେମ ଓ ଭାବ ସବୁ ଲାଭ ହୁଏ । ତାଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରାଣ ବ୍ୟାକୁଳ ହେଲେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ବ୍ୟକ୍ତିପ୍ରାଣ ସେହି ସମ୍ପର୍କପ୍ରାଣ ବା ମହାପ୍ରାଣଙ୍କ ସହ ଯୁକ୍ତ ହୋଇଅଛି । ଭଗବାନଙ୍କ ସହ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ଯେଉଁ ସୁକ୍ଷ୍ମ ଯୋଗାଯୋଗ ରହିଛି, ତାହାର ଅନୁଭୂତି ଅତି ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ଅନୁଭବ କରିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବାସ୍ତବ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାଙ୍କ ସହ ମିଳନର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସ୍ଥୂଳ ଅନୁଭୂତି ଲାଭ କରିବାକୁ ହେଲେ ତୀବ୍ର ଆତ୍ମଚେଷ୍ଟା ଓ ଗୁରୁ-ମହାପୁରୁଷଙ୍କ କୃପା ଆବଶ୍ୟକ । ଏଥିପାଇଁ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ କୃପା ହିଁ ଜୀବର ଏକମାତ୍ର ସମ୍ଭବ । ଜୀବ-ପରମଙ୍କ ମିଳନ ପଥରେ ଯେତେ ବାଧାବିଘ୍ନ ବା ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ରହିଛି, ତାହା ସବୁ ଜୀବର ଅନ୍ତର ଭିତରେ ରହିଅଛି । ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ କୃପା ହେଲେ ସେହି ସବୁ ବିଘ୍ନ ଦୂର ହୋଇଯାଏ । ସେତେବେଳେ ଜୀବ ଅନୁଭବ କରେ ଭଗବାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ତା'ର ନିତ୍ୟ ସମ୍ପର୍କ ନିତ୍ୟ ବିଦ୍ୟମାନ । ପ୍ରତି ବସ୍ତୁରେ ସେହି ଚିରସୁନ୍ଦର ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିବାରୁ ସୃଷ୍ଟି ଏତେ ସୁନ୍ଦର ଓ ମଧୁମୟ ହୋଇପାରିଛି ।

ଏହି ଜୀବ-ପରମଙ୍କ ସଂଯୋଗ ବା ମିଳନ ଯେତିକି ସହଜସାଧ୍ୟ, ସେତିକି ଦୂରହ ଓ ଦୁଃସାଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ । ଉପନିଷଦରେ ‘କ୍ଷୁରସ୍ୟ ଧାରା ନିଷିତା ଦୂରତ୍ୟୟା, ଦୂର୍ଗମ ପଥସ୍ତତ୍ କବୟୋ ବଦନ୍ତି’ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ସାଧକର ପୁରୁଷକାର ଓ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ କୃପାରେ ଅତି କଠିନ ଓ ଜଟିଳ ପଥ ମଧ୍ୟ ସହଜ, ସରଳ, ସରସ ଓ ସୁନ୍ଦର ହୋଇଯାଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ‘ପଥ ଦୂର୍ଗମ ସତ୍ୟ, କିନ୍ତୁ ସତ୍ୟଲାଭେକ୍ଷୁ ସାଧକମାନେ ହିଁ ସେ ପଥର ଏକମାତ୍ର ଯାତ୍ରୀ ହୋଇପାରନ୍ତି ।’ ଯେଉଁମାନେ ସଦାଜାଗତ, ସଦାଚେତନ, ସେମାନଙ୍କର ତ ପଥରେ କୌଣସି ଭୟ ନାହିଁ । ସାଧକମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ଅନ୍ଧକାର ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ବୈରାଗ୍ୟର ଯେଉଁ ତୀବ୍ର ଅଗ୍ନି ପ୍ରଜ୍ୱଳିତ ତାହାର ଦୀପ୍ତିରେ ହିଁ ଗନ୍ତବ୍ୟ ପଥ ଆଲୋକମଣ୍ଡିତ ହୋଇଉଠେ । ବୈରାଗ୍ୟର ଅର୍ଥ ଭଗବତ୍ ଅନୁରାଗ । ଚିତ୍ତରେ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଅନୁରାଗ ନ ଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ପାଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟାକୁଳତା ଆସେ ନାହିଁ । ଭକ୍ତର ମନରେ ତାଙ୍କୁ ପାଇବା ପାଇଁ ତୀବ୍ର ବ୍ୟାକୁଳତା ସୃଷ୍ଟି ହେଲେ ତାଙ୍କ ମିଳନ ପଥର ସମସ୍ତ ବାଧା ଦୂର ହୋଇଯାଏ । ଭଗବତ୍ ବ୍ୟାକୁଳତାର ଚରମ ନିଦର୍ଶନ ପ୍ରେମାବତାର ଶ୍ରୀଗୌରାଙ୍ଗଦେବ ନିଜ ଜୀବନରେ ଦେଖାଇଯାଇଛନ୍ତି । ବ୍ରଜ ଗୋପୀମାନଙ୍କ ଚିତ୍ତରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରତି ଯେଉଁ ତୀବ୍ର ଅନୁରାଗ, ତାହା ଭାବଜଗତର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଉଦାହରଣ ହୋଇ ରହିଛି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମଧ୍ୟ ଗୋପୀଭାବର ଶ୍ରେଷ୍ଠତା ତାଙ୍କର ‘ପ୍ରେମିକଗୁରୁ’ ଗ୍ରନ୍ଥର ପ୍ରତି ଛତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ଭଗବତ୍ ପ୍ରେମ ପ୍ରାପ୍ତି ହିଁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସାଧନାର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସିଦ୍ଧି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ଜ୍ଞାନ ପ୍ରେମର ମିଳନରେ ହିଁ ଜୀବ ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଲାଭ କରେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଜ୍ଞାନପଥର ଚରମ ସିଦ୍ଧି ନିର୍ବିକଳ ସମାଧିରୁ ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତି ହେବା ପରେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଅପୂର୍ଣ୍ଣତାବୋଧ ଜାଗିଥିଲା । ଶେଷରେ ପ୍ରେମସମାଧି ଲାଭ କରିବା ପରେ ନିତ୍ୟଲୋକର ନିତ୍ୟପୁରୁଷ ଭାବରେ ନିଜକୁ ଜାଣିବା ପରେ ନିଜକୁ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଉପଲବ୍ଧି କରିଥିଲେ । ସମସ୍ତ ସାଧନାର ସିଦ୍ଧିଫଳ କେବଳ ଭଗବତ୍ ପ୍ରେମରେ ମିଳେ । ସେଥିପାଇଁ ଠାକୁର କହିଲେ, ‘ସୁଖ ପାଅ ଚିକିତ୍ସ ମୋତେ, ଅଖିଳ ସାଧନସିଦ୍ଧି ଲଭ କିଛିତେ ।’

ଜୀବ-ପରମ ଯୋଗର ଅର୍ଥ ଆତ୍ମା-ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ମିଳନ । ତାଙ୍କରିଠାରୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଆତ୍ମା ପୁନରାୟ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ସାଧନା କରେ ତାହା ହିଁ ‘ଯୋଗ’ ନାମରେ ଅଭିହିତ । ଆତ୍ମା-ପରମାତ୍ମା ମିଳନରେ ଯେଉଁ ଆନନ୍ଦର ଉଦ୍ଭବ ହୁଏ, ତାହା ହିଁ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ରସ । ସେ ଆନନ୍ଦର ତୁଳନା ନାହିଁ, ତେଣୁ ତାହା ମୁଖର ଭାଷାରେ କହି ପ୍ରକାଶ କରି ହୁଏନାହିଁ କି ବୁଝାଇ ହୁଏନାହିଁ । ତାହା କେବଳ ସାଧକର ଏକାନ୍ତ ଭାବରେ ନିଜସ୍ୱ ଆସ୍ବାଦନୀୟ ବସ୍ତୁ । ଭକ୍ତିଶାସ୍ତ୍ରରେ ମିଳନ ଅପେକ୍ଷା ବିରହକୁ ଅଧିକ ମଧୁର କୁହାଯାଇଛି । ନିତ୍ୟଲୋକରେ ବିରହ ନାହିଁ; ସେହି ବିରହ ରସ ଆସ୍ବାଦନ ପାଇଁ ଜୀବର ମର୍ତ୍ତ୍ୟକୁ ଆଗମନ । ଏଠାରେ ବାହାରେ ମିଳନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତରରେ ବିଚ୍ଛେଦ ଓ ଅନ୍ତରରେ ମିଳନ ହେଲେ ବାହାରେ ବିଚ୍ଛେଦ । ନିତ୍ୟଲୋକରେ ଅନ୍ତର-ବାହାର କେବଳ ମିଳନାନନ୍ଦରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ ପରବ୍ରହ୍ମ ଜୀବ ସାଜି ବହୁ ହୋଇଛନ୍ତି କେବଳ ଏହି ଆତ୍ମା-ପରମାତ୍ମା ମିଳନପଥର ଆନନ୍ଦ ଆସ୍ବାଦନ କରିବା ପାଇଁ । ନିତ୍ୟଲୋକରେ ନିତ୍ୟକାଳ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଆନନ୍ଦ ନିତ୍ୟ ନବ ନବ ଭାବରେ ଝୁଲି ପାଇଥାଏ, ସେହି ଆନନ୍ଦ ଜୀବ ଅନ୍ତରରେ ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ବ୍ରଜଲୀଳାରେ ସେହି ଆନନ୍ଦ ସ୍ଥଳରେ ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ହୋଇ ପୁଷ୍ପିଭିପିଲା । ପ୍ରତି ମାନବ ଭିତରେ ବ୍ରଜଭାବର ନିତ୍ୟଲୀଳା ମଧ୍ୟ ଚାଲୁଅଛି । ମନ ଅନ୍ତର୍ଗୁଣୀ ହେଲେ ଜୀବ ତାହା ପତ୍ୟକ୍ଷ ଆସ୍ବାଦନ କରିପାରିବ । ଯିଏ ଏହିଠାରେ ତାହା ଆସ୍ବାଦନ କରିପାରିବ, ସେ ନିତ୍ୟଲୋକରେ ଥିବା ତା'ର ନିତ୍ୟ ସ୍ୱରୂପରେ ମିଶି ନିତ୍ୟଲୋକର ନିତ୍ୟପୁରୁଷ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଜଗଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ନିତ୍ୟସେବାର ସୁଯୋଗ ଲାଭ କରିପାରିବ । ଏହା ହିଁ ଜୀବ ରୂପୀ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ସ୍ୱରୂପପ୍ରାପ୍ତି ବା ଜୀବ-ପରମ ଯୋଗର ବା ଆତ୍ମା-ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ମିଳନର ସୂତ୍ର । ଆତ୍ମା କିପରି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ସହ ମିଳିବାକୁ ବ୍ୟାକୁଳ ହୁଏ, ତାହା ଶ୍ରୀମତୀ ରାଧାରାଣୀଙ୍କର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଉକ୍ତିଟିରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଥାଏ । ଶ୍ରୀରାଧା ତାଙ୍କ ଅନ୍ତରର ବ୍ୟାକୁଳତା ପ୍ରକାଶ କରି କହୁଛନ୍ତି -

ରୂପ ଲାଗି ଆଖି ଝୁରେ ଗୁଣେ ମନ ଭୋର ।
ପ୍ରତି ଅଙ୍ଗ ଲାଗି କାୟେ ପ୍ରତି ଅଙ୍ଗ ମୋର ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଶ୍ରୀଚରଣାଶ୍ରିତ
ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଦାଶ
ସଭାପତି, ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ, ପୁରୀ

ସତ୍ତ୍ୱଗୁଣ

ସାଂଖ୍ୟକାରିକାର ଶ୍ରୀମତ୍ ଗୌତମାଦଙ୍କ ଭାଷ୍ୟରେ ସତ୍ତ୍ୱଗୁଣର ଲକ୍ଷଣ ବିଷୟ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ।

ସତ୍ତ୍ୱଂ ଲଘୁ ପ୍ରକାଶକଂ ଚ ଯଦା ସତ୍ତ୍ୱମୁକ୍ତଚୈଭବତିତଦା
ଲଘୁନ୍ୟଙ୍ଗାନୀ ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରକାଶ ପ୍ରସନ୍ନତେନ୍ଦ୍ରିୟାନାଂ ଭବତି ।

ସତ୍ତ୍ୱଗୁଣ ଲଘୁ ଓ ପ୍ରକାଶକ, ସତ୍ତ୍ୱଗୁଣ ଯେତେବେଳେ ଉକ୍ତ ହୁଏ, ଅର୍ଥାତ୍ ସାତ୍ତ୍ୱିକ ଭାବର ଚରମ ସୀମାରେ ଉଠି ପାରିଲେ ଅଙ୍ଗାଦି ଲଘୁ ହୁଏ, ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରକାଶ ହୁଏ ଏବଂ ଲଘିୟ ସକଳ ପ୍ରସନ୍ନ ହୁଅନ୍ତି । ଏହି ଶ୍ଳୋକରେ ୨ଟି ମୂଲ୍ୟବାନ କଥା ଅଛି । ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରକାଶ ପାଏ ଏବଂ ଅନ୍ୟଟି ଲଘିୟ ପ୍ରସନ୍ନ ହୁଅନ୍ତି । ସାଧାରଣତଃ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ବୁଦ୍ଧି ଜଡ଼ଗ୍ରସ୍ତ, ତମୋଗୁଣଦ୍ୱାରା ଆଚ୍ଛନ୍ନ ଥିବାରୁ ସହଜରେ କୌଣସି କଥା ଠିକ୍ ଭାବରେ ବୁଝିବାକୁ ଆମକୁ ବିଳମ୍ବ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ଦେହ, ମନ, ବୁଦ୍ଧି ସାତ୍ତ୍ୱିକ ଭାବାପନ୍ନ ହୁଏ ସେତେବେଳେ **spirituality inspires intellect** ଏବଂ ତାର ପ୍ରକୃତ **genius** ଲାଭ ହୁଏ । ବୁଦ୍ଧି ସମ୍ପ୍ରସାଦ ଯୁକ୍ତ ହେଲେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଯେ ସାତ୍ତ୍ୱିକଗୁଣ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି ।

ବୁଦ୍ଧି ଉପରେ ଯେତେବେଳେ ଆତ୍ମାର ଆଲୋକ ପଡ଼ିତ ହୁଏ ସେତେବେଳେ ବୁଦ୍ଧି ଆଉ ଏକ ରୂପ ଧାରଣ କରେ । ସେତେବେଳେ ବୁଦ୍ଧି ନିମ୍ନାଭିମୁଖୀ ନ ହୋଇ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱମୁଖୀ ହୋଇଯାଏ, ଏହା ହିଁ ପ୍ରକୃତ ବୁଦ୍ଧିଯୋଗ । ଗୀତାରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଏହି କଥା ହିଁ କହିଛନ୍ତି । ବୁଦ୍ଧିଯୋଗ ଦ୍ୱାରା ଭଗବାନଙ୍କୁ ଲାଭ କରାଯାଏ । ବୁଦ୍ଧି ସମ୍ପ୍ରସାଦ ଯୁକ୍ତ ନ ହେଲେ ଭଗବାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଏକନିଷ୍ଠ ଭାବ ଆସିପାରେ ନାହିଁ । ଭିତରେ ସାତ୍ତ୍ୱିକ ଭାବ ଥରେ ଦୁଇ ଥର ଆସିଲେ ମଧ୍ୟ କିଛି ହୁଏନାହିଁ । ଏହାର ଗୋଟିଏ ପ୍ରବାହ ଆବଶ୍ୟକ । ଯଦି ମନ, ବୁଦ୍ଧି ସ୍ପଷ୍ଟ ଓ ପବିତ୍ର ହୁଏ ତେବେ ଏହି ପ୍ରବାହ ଅବିରାମ ଚାଲିପାରେ ।

ସାତ୍ତ୍ୱିକ ମନୁଷ୍ୟର ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରକାଶରେ କୌଣସି ଆବରଣ ବା ମୋହ ନ ଥାଏ । ସେହି ବୁଦ୍ଧି ଆତ୍ମାକୁ ପ୍ରକାଶ କରେ । ନିଜେ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇ ଆତ୍ମାର ବିଶୁଦ୍ଧ ଜ୍ୟୋତି ଧାରଣ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୁଏ । ସେତେବେଳେ ଏହି ବୁଦ୍ଧି ବିଷୟ ପ୍ରତି ଧାବିତ ନ ହୋଇ ଆତ୍ମା ପ୍ରତି ସତତ ଚେଷ୍ଟିତ ଥାଏ । ଭିତରେ ସାତ୍ତ୍ୱିକଗୁଣ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଲେ ରୁଚି ମଧ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଯାଏ । ମନ ଓ ବୁଦ୍ଧି ସେତେବେଳେ ଆତ୍ମାନୁଶୀଳନରେ ବିଶେଷ ଆନନ୍ଦ ପାଏ । ବୁଦ୍ଧିର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଭାବ **spirituality** ଦ୍ୱାରା ବିଶୁଦ୍ଧ ହୁଏ । ମନୁଷ୍ୟ ସାତ୍ତ୍ୱିକ ହୋଇ ନ

ପାରିଲେ ବୁଦ୍ଧି ଓ ପ୍ରତିଭାର ଦିବ୍ୟ ସ୍ଫୁରଣ ହୁଏ ନାହିଁ । ବୁଦ୍ଧି ବିଶାରଦ ନ ହେଲେ (ଅର୍ଥାତ୍ **Refined** ନ ହେଲେ) ସେହି ବୁଦ୍ଧି ଜଗତର ଅସଲ ରହସ୍ୟ (**Riddle**) ଆବିଷ୍କାରରେ ସମର୍ଥ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ସେହି କାରଣରୁ ଶାସ୍ତ୍ରାନୁଶୀଳନ ଦ୍ଵାରା ବିଶାରଦ ବୁଦ୍ଧି ରହିବା ଉଚିତ୍ । ତା ନହେଲେ ଶାସ୍ତ୍ରରୁ ଅମୃତ ସଞ୍ଚୟ କରି ନ ପାରି ନିରର୍ଥକ ତର୍କ ଯୁକ୍ତିରେ ଦିନ ଅତିବାହିତ କରିବାକୁ ହୁଏ ।

କେବଳ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ଦ୍ଵାରା ବିଶାରଦତା ହୁଏ ନାହିଁ । ବୁଦ୍ଧିର ବିଶାରଦତା ସାଧନାଦ୍ଵାରା ଜନ୍ମେ । ଏହି କାରଣରୁ ବୁଦ୍ଧିକୁ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ହେଲେ ନିଜକୁ ସାହିକଭାବାପନ୍ନ ହେବାକୁ ପଡିବ । ସାହିକ ଭାବ ଲାଭ କରିବାକୁ ସାଧନା ଓ ସଂଯମର ଆବଶ୍ୟକ ।

ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଭିତରେ ବୁଦ୍ଧିର ମଳିନତା ଯୋଗୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବିଷୟ ବୁଝିବାକୁ ଓ ଆତ୍ମଗଠନ କରିବାକୁ ଆମକୁ ଏତେ ସମୟ ଲାଗେ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିଭାର ସ୍ଫୁରଣ ହେଲେ ସମସ୍ତ ଗୁହ୍ୟ ଅର୍ଥ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରବାହ ସମାନ ମନ ମଧ୍ୟରେ ଚମକି ଉଠେ । ବୁଦ୍ଧିର ଏହି ଯେଉଁ ବିଶୁଦ୍ଧ ଦୀପ୍ତି, ଶରୀର, ମନ ସାହିକଗୁଣ ଯୁକ୍ତ ନ ହେଲେ ତାହା ଲାଭ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ବିଶେଷଣ ବୁଦ୍ଧି ଦ୍ଵାରା କୌଣସି ବିଷୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ବୁଝାଯାଇପାରେ ନାହିଁ । ଏହି କାରଣରୁ ବିଶେଷଣ ଦ୍ଵାରା ଅନେକ ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣତା ଓ ଅଶାସ୍ତ୍ରୀୟ କଥା ପ୍ରକାଶ ପାଏ । କିନ୍ତୁ ବୁଦ୍ଧି ସ୍ପଷ୍ଟ ଓ ନିର୍ମଳ ହୋଇଗଲେ ବିଷୟର ଅସଲ ତତ୍ତ୍ଵ ଧରା ନ ଦେଇ ରହିପାରେ ନାହିଁ ।

ବୁଦ୍ଧି ସୁସ୍ଥ ଏବଂ ପ୍ରକାଶକ ଏହି ୨ ପ୍ରକାର ହେବା ଉଚିତ୍ । ଶାସ୍ତ୍ରର ନିରୁଦ୍ଧ ଅର୍ଥ ସ୍ଥୂଳ ବୁଦ୍ଧି ଦ୍ଵାରା ଆବିଷ୍କାର କରାଯାଇପାରେ ନାହିଁ । ଏବଂ ନିହତ୍ ସୁସ୍ଥ ବୁଦ୍ଧି ହେଲେ ବି ସତ୍ୟ ଆବିଷ୍କାର ହୁଏ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ବୁଦ୍ଧିର ବିଶୁଦ୍ଧତା ଆବଶ୍ୟକ । ଗୋଟିଏ କଥା କରିବାକୁ ଗଲେ ଖୁବ୍ **Sensitive** ହେବା ଉଚିତ୍ । ପୁଣି ସେହି **Sensitivity** ବଳିଷ୍ଠ ଓ ଦୃଢ଼ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଭାବ ଦ୍ଵାରା ଶୋଧିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ସେହି ସମୟରେ ଶାସ୍ତ୍ରର ନିରୁଦ୍ଧ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଲାଭ କରାଯାଏ । ସାଧକ ହୋଇ ପାରିଲେ ବୁଦ୍ଧି ସାଧାରଣତଃ ଭିନ୍ନ ଭୂମିରେ ବିଚରଣ କରେ । ଏହି କାରଣରୁ ସାଧାରଣ ମନୁଷ୍ୟବୁଦ୍ଧି ଦ୍ଵାରା କୌଣସି ମହତ୍ ବସ୍ତୁ ଲାଭ କରାଯାଇ ପାରେ ନାହିଁ ।

ବୁଦ୍ଧି ସୁସ୍ଥ ଏବଂ ଜ୍ୟୋତିସଂପନ୍ନ ହେଲେ ତାହାର ଚରମ ସାଧକତା ହୋଇଯାଏ । ବୁଦ୍ଧି ଅନୁଶୀଳନ ଦ୍ଵାରା ମନ ମାର୍ଜିତ ହୁଏ ସତ କିନ୍ତୁ ସାଧନା ଦ୍ଵାରା ତାର ଆନ୍ତରିକ ବିଶୁଦ୍ଧତା ଘଟିଥାଏ । ବାହାର ଅର୍ଥ ଛଡା ଅନ୍ତରରୁ ଏକ ନୂତନ ଅର୍ଥ ବ୍ୟକ୍ତିତ ହୋଇଉଠେ । ସେହି ଅର୍ଥ ପୁଷ୍ଟକର ଧାରଧାରେନା, ମନ ମଧ୍ୟରୁ ତାହା ନିଜେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ । ଏହି କାରଣରୁ ସାହିକ ମନୁଷ୍ୟ ଓ ସାଧାରଣ ମାନବଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶାସ୍ତ୍ର ବ୍ୟାଖ୍ୟାର ଆକାଶପାତାଳ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ସାହିକ ମନବୁଦ୍ଧି ଦ୍ଵାରା ସାହିକ ଅର୍ଥ ପ୍ରସ୍ତୁତି ହୋଇଉଠେ, କିନ୍ତୁ ସ୍ଥୂଳବୁଦ୍ଧିବିଶିଷ୍ଟ ମାନବ ସେହି ଅର୍ଥର କୌଣସି ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରେ ନାହିଁ ।

ବୁଦ୍ଧି ସାହିକ ଭାବଯୁକ୍ତ ନ ହେଲେ ତାହା **Penetrating** ଅର୍ଥାତ୍ କୌଣସି ବିଷୟର ମର୍ମସ୍ଥଳରେ ପ୍ରବେଶ କରିପାରେ ନାହିଁ । ଏଣୁ ଏହି କାରଣରୁ ଅମାର୍ଜିତ ବୁଦ୍ଧି ଦ୍ଵାରା ଉପରଭସା ଅର୍ଥ ହିଁ ଧରାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ନିରୁଦ୍ଧ ଅର୍ଥ ଆବିଷ୍କାର କରାଯାଇପାରେ ନାହିଁ । ଶରୀର, ମନ ଓ ବୁଦ୍ଧି ମାର୍ଜିତ ହୋଇ ଯେତେ ସୁସ୍ଥ ହେବେ, ସେହି ଅନୁସାରେ ଉଚ୍ଚ ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରର ଅନୁଭୂତି ଲାଭ ହୋଇପାରିବ ।

ଦୈବୀ ପ୍ରକୃତିର ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ନ ପାରିଲେ ସାହିକ ବୁଦ୍ଧିର ସ୍ଫୁରଣ ହୁଏନାହିଁ । ସାଧାରଣ ମାନବ ଆସୁରୀ ପ୍ରକୃତିର କବଳରେ କବଳିତ । ତେଣୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵଜଗତର କୌଣସି ଖବର ସାଧାରଣ ଲୋକ ରଖେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଯେ କୌଣସି କାରଣରୁ ମନ ଯଦି ଥରେ ଦୈବୀ ପ୍ରକୃତିକୁ ଆଶ୍ରୟ କରିପାରିବ, ତାହେଲେ ଆଉ କୌଣସି ଚିନ୍ତା ନାହିଁ । କ୍ରମୋନ୍ନତି ଅବଶ୍ୟାମ୍ଭାବୀ ।

ଦୈବୀ ପ୍ରକୃତିରୁ ବିଶୁଦ୍ଧ ବୁଦ୍ଧିର ଉଦୟ ହୁଏ । ଏହି ବୁଦ୍ଧି ଆତ୍ମା ପକ୍ଷରେ ଅନୁକୂଳ । ଏହି ବୁଦ୍ଧି ଦ୍ଵାରା ମନୁଷ୍ୟ କ୍ରମଶଃ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସ୍ତରରେ ଉନ୍ନତି ଲାଭ କରିପାରେ । କିନ୍ତୁ ମଳିନ ପ୍ରକୃତି ବା ଆସୁରୀ ପ୍ରକୃତି ଦ୍ଵାରା ଯେଉଁ ବୁଦ୍ଧି ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ତାହା ମନୁଷ୍ୟକୁ ନିମ୍ନସ୍ତରକୁ ଟାଣିନିଏ । ତେଣୁ ପ୍ରକୃତିର ତାରତମ୍ୟ ଯୋଗୁ ବୁଦ୍ଧିର ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଘଟେ । ସାହିକ ମନୁଷ୍ୟର ବୁଦ୍ଧି ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ଓ ଅସାହିକ ମନୁଷ୍ୟର ବୁଦ୍ଧି ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରର । ବୁଦ୍ଧିକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ଜଣକର ହୁଏ ଆତ୍ମସାକ୍ଷାତକାର ଓ ଅନ୍ୟ ଜଣକର ନିମ୍ନଗତି ହୋଇ ରସାତଳକୁ ଗମନ କରେ । ଏଣୁ ଦୈବୀ ପ୍ରକୃତିର ଆଶ୍ରୟ କରି ନ ପାରିଲେ ବୁଦ୍ଧିମାଳିନ୍ୟ ହୋଇଯାଏ । ଦୈବୀ ପ୍ରକୃତିର ବିଶୁଦ୍ଧାଂଶ ହିଁ ବୁଦ୍ଧି, ସେହି ବୁଦ୍ଧି ଓ ଦୈବୀ ପ୍ରକୃତିରେ କୌଣସି ପାର୍ଥକ୍ୟ ନାହିଁ ।

ବୁଦ୍ଧି ଯଦି ବିଶୁଦ୍ଧ ନ ହୁଏ ତେବେ ସେହି ବୁଦ୍ଧିର ସହାୟରେ ଜ୍ଞାନ ବି ବିକଶିତ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ବୁଦ୍ଧି ଷ୍ଟିକ ପରି ସ୍ପଷ୍ଟ ଓ ପବିତ୍ର ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ସେହି ଜ୍ୟୋତିର୍ଯ୍ୟାପନ୍ନ ବୁଦ୍ଧି ଦ୍ଵାରା ଜ୍ଞାନ ଉଦ୍ଭାସିତ ହୋଇଉଠେ । କିନ୍ତୁ ବୁଦ୍ଧି ଯଦି ମାର୍ଜିତ, ସୁଷ୍ଟ, ପ୍ରକାଶକ ନ ହୁଏ ତାହେଲେ ଅସଲ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି କାରଣରୁ ଅମାର୍ଜିତ ଜ୍ଞାନ ଦ୍ଵାରା ଶାସ୍ତ୍ରାନୁଶୀଳନ ହେଲେ ତତ୍ତ୍ଵାରା ପ୍ରକୃତ ଜ୍ଞାନଲାଭ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଅସଲ କଥାହେଲା ଦେହ, ମନ, ବୁଦ୍ଧି ସାଞ୍ଜିକ ହେବା ଉଚିତ୍ । ସଞ୍ଜୁଗୁଣ ଉତ୍କଟ ନ ହେଲେ ଅର୍ଥାତ୍ ସଞ୍ଜୁଗୁଣର ଚରମ ସୀମାରେ ନ ପହଞ୍ଚିଲେ କର୍ମ ମଧ୍ୟରେ ମାଳିନ୍ୟ ସଂସ୍କାର ପଡିଯାଏ । ଏଣୁ ଦେହ, ମନ ଓ ବୁଦ୍ଧିକୁ ଜ୍ଞାନପ୍ରକାଶର ଯଥୋପଯୁକ୍ତ ଉପକରଣ କରିବାର ଯଥାସାଧ୍ୟ ସାଧନ କରିବାକୁ ହେବ ।

ସଞ୍ଜୁଗୁଣ ସହଜରେ ଲାଭ ହୋଇ ପାରେ ନାହିଁ । ତାହା ପାଇଁ ନିୟମିତ କଠିନ ସାଧନା ଆବଶ୍ୟକ । ଆତ୍ମାର କ୍ଷୁଧା ଖୁବ୍ କମ୍ । ଅତିଅଳ୍ପରେ ତାହାର ପରିପୁଷ୍ଟି । କିନ୍ତୁ ଶରୀରକୁ ଅମାନୁଭବ ଦ୍ଵାରା ତନ୍ମୟ କରିପାରିଲେ ଦେହର ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ବହୁ ଉପକରଣ ମେଣ୍ଟିଯାଏ । ଖାଇବା, ପିଇବା ଇତ୍ୟାଦି ସବୁଦିଗରୁ ସଂଯମ ଆବଶ୍ୟକ । କିନ୍ତୁ ମନୁଷ୍ୟ ଭିତରେ ଯେଉଁ ରାକ୍ଷସ ବୃଦ୍ଧି ରହିଅଛି ତାକୁ ଚାପି ରଖିଲେ କୋପ ଆହୁରି ବଢିଯାଏ । ଏଣୁ ଆନ୍ଦେ ଆନ୍ଦେ ଆହାର ସଂଯମ କରି ତାକୁ ଆୟତ୍ତ କରିବାକୁ ହୁଏ । ଗୀତାରେ ମଧ୍ୟ ଉପଦେଶ ଅଛି- ‘ଯୁକ୍ତାହାର ବିହାରସ୍ୟ’ -ସାଞ୍ଜିକ ଗୁଣ ଗୋଟିଏ ଦିନରେ ଅର୍ଜିତ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ଦେହ, ମନ ଓ ବୁଦ୍ଧି କ୍ରମଶଃ ଆତ୍ମାଭିମୁଖୀ ହୁଏ । ତାହା ଉପରେ ଅତିରିକ୍ତ ଚାପ ଦେବା ଅନ୍ୟାୟ ଏବଂ ଚାପ ନ ଦେଇ ପ୍ରଶୟ ଦେବା ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟାୟ । ଏଣୁ ଧୀରେ ସୁକ୍ଷେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସାଧନାର ଅନୁକୂଳ କରି ଆଗେ ଗଇବାକୁ ହେବ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଦ୍ଵିତୀୟ କଥାଟି ଆଲୋଚନା କରିବା । ଏ କଥାଟି ହେଲା ସଞ୍ଜୁଗୁଣ ଯେତେବେଳେ ଉତ୍କଟ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ସକଳ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ଉଠନ୍ତି । ତୃପ୍ତି ନ ପାଇଲେ ପ୍ରସନ୍ନତା ଆସେନାହିଁ । ତେଣୁ ଇନ୍ଦ୍ରିୟର ତୃପ୍ତି ହୁଏ ସଞ୍ଜୁଗୁଣ ଯୋଗୁଁ । ଭୋଗ ଦ୍ଵାରା କୌଣସି ଦିନ ତୃପ୍ତି ଆସେନାହିଁ । ବରଂ ଜ୍ଞାନ ବଢି ଚାଲେ । ତେଣୁ ସାଞ୍ଜିକଭାବାପନ୍ନ ମଣିଷ କିପରି ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ପ୍ରସନ୍ନ କରିବ ? ଏହା ହେଉଛି ଅସଲ ଆଲୋଚ୍ୟ ବିଷୟ । ସଞ୍ଜୁଗୁଣ ଦ୍ଵାରା ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ପ୍ରସନ୍ନ ହୁଏ ଏବଂ ତା ମଧ୍ୟରେ ଅବିଷୋଭ ଅବସ୍ଥା ଆସିଛି ବୋଲି ଜାଣିବାକୁ ହେବ । ତେଣୁ ପ୍ରସନ୍ନ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଦ୍ଵାରା ଆତ୍ମଦର୍ଶନ ଘଟେ ।

ମନୁଷ୍ୟ ମନେକରେ ଭୋଗ କରି, ଭୋଗଦ୍ଵାରା ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ତୃପ୍ତ କରାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଅସଲ ଇନ୍ଦ୍ରିୟର ତୃପ୍ତି ଭୋଗ ଦ୍ଵାରା ଲାଭ ହୁଏ ନାହିଁ । ତାର ଗୋଟିଏ ଜ୍ଞାନ ଅଛି । ଏହି ଜ୍ଞାନରେ କିଛି ନା କିଛି ସଂସ୍କାର ରହିଥାଏ । ତେଣୁ ଇନ୍ଦ୍ରିୟକୁ ପ୍ରସନ୍ନ କରିବାକୁ ହେଲେ ତାହାକୁ ଶାସ୍ତ୍ର, ଶାନ୍ତି, ଅବିଷୋଭ ପଥରେ ନେଇ ଯିବାକୁ ହେବ । ଇନ୍ଦ୍ରିୟଗୁଡିକୁ ସାଞ୍ଜିକ ପଥରେ ନେବାକୁ ହେଲେ ନିଜକୁ ସର୍ବତ, ସବୁଦିଗରୁ ସାବଧାନ କରି ଚଳିବାକୁ ହେବ । ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶର ଉପକରଣ । ଆତ୍ମାର ସାଞ୍ଜିକ ବେଦନାରୁ ଇନ୍ଦ୍ରିୟର ସୃଷ୍ଟି । ଏଣୁ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଵାଭାବିକ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶର ଏକ ବ୍ୟାକୁଳତା ରହିଅଛି । ସେଗୁଡିକ ପାଷାଣ ନୁହନ୍ତି । ମନୁଷ୍ୟ ସ୍ଵଚ୍ଛାରେ ଅପବ୍ୟବହାର ଦ୍ଵାରା ତାହାକୁ ବିକୃତ କରି ତୋଳି ଉଠେ । ଇନ୍ଦ୍ରିୟ କ୍ଷୁବ୍ଧ ହୋଇଉଠେ । ଏହି କାରଣରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ଆତ୍ମା (ଅର୍ଥାତ୍ ଇନ୍ଦ୍ରିୟସମୂହ) ଆତ୍ମାକୁ ମନନ କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହୁଏ । ପ୍ରକୃତି ହିଁ ପ୍ରକୃତିର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବାକୁ ସଚେତ୍ସ ହୋଇଉଠେ ।

ଆତ୍ମାର ବିକାଶର ବେଦନାରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଇନ୍ଦ୍ରିୟର ସ୍ମରଣ ହୋଇଛି । ତେଣୁ ଯାହାର ଆବଶ୍ୟକରେ ଯାହାର ସୃଷ୍ଟି ସେ କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ତାହାର ସଂସ୍କାର ବିରୁଦ୍ଧାଚରଣ କରି ତୃପ୍ତି ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି କାରଣରୁ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ମଧ୍ୟରେ ଆତ୍ମାନୁରାଗୀ ଭାବ ସର୍ବଦା ବିଦ୍ୟମାନ ।

ଆତ୍ମାର ଆବଶ୍ୟକ ପାଇଁ ଇନ୍ଦ୍ରିୟର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଅଛି ସତ୍ୟ, କିନ୍ତୁ ଏହି ଦେହକୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ବିନିଯୋଗ କରିବା ମନୁଷ୍ୟର ଦାୟିତ୍ଵ । ମନୁଷ୍ୟ ନ ବୁଝି ପାରି ଇନ୍ଦ୍ରିୟଗୁଡିକୁ ବିପରୀତ ଦିଗରେ ପ୍ରୟୋଗ କରେ । ଦେହର ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ମନୁଷ୍ୟ ତାକୁ ସେହି ଦିଗରେ ବ୍ୟବହାର କରେ । ଫଳରେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ସହିତ ଦେହର ବିରୋଧ ହୋଇଉଠେ । ଉଦ୍ଭେଜନା ଯେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟର ଧର୍ମ ଏହା ଆମକୁ ବୁଝିବାକୁ ହୁଏ । ଏହିଭାବ ଦ୍ଵାରା ଇନ୍ଦ୍ରିୟକୁ ଯେ କିପରି ମର୍ମାହତ କରାଯାଏ, ତାହା କେବଳ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଯେତେବେଳେ ସଞ୍ଜୁଗୁଣରେ ବ୍ୟବହାର ହୁଏ ସେତେବେଳେ ବୁଝାପଡେ । ସେହି ସମୟରେ ବିନା ଉପକରଣରେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଉଠେ । ଏଣୁ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ମଧ୍ୟରେ

ଆତ୍ମାନୁରାଗ ବୋଲି ଗୋଟିଏ ଜିନିଷ ଅଛି । ତାହା ନିମକ ହାରାମ ନୁହେଁ । ସୁଖର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ରକ୍ଷା କରିବାର ସ୍ବାଭାବିକ ସଦ୍‌ଗୁଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ମଧ୍ୟରେ ରହିଅଛି ।

ଏହା ଗୋଟିଏ ସତ୍ୟକଥା ଯେ ଯାହାର ପ୍ରୟୋଜନରେ ଯାହାର ସୃଷ୍ଟି, ତାହାକୁ ତାହାର ସୁଖର ମନ ବୁଝି ଚଳିବା ଉଚିତ୍ । ଏହା ମଧ୍ୟରେ ସୁଖର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସିଦ୍ଧି ଓ ସୃଷ୍ଟି ଇନ୍ଦ୍ରିୟର କଲ୍ୟାଣ ସାଧନ ହୋଇଥାଏ । ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଯଦି ଆତ୍ମା ସହିତ ଯୁକ୍ତ ହୁଏ, ତାହେଲେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ କେବେ ଆତ୍ମାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯିବାକୁ ଚାହିଁବ ନାହିଁ, ସେହି ସମୟରେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ କର୍ମ ଆତ୍ମକର୍ମରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ହୋଇଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଏହି ଅବସ୍ଥା ଲାଭ କରିବା ଏତେ ସହଜ ବ୍ୟାପାର ନୁହେଁ । ଏହା ସାଧନା ଦ୍ବାରା ଆୟତ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।

ଗୋଟିଏ କଥା ଅଛି “**God created men on his own image**”, ଭଗବାନ ତାଙ୍କ ନିଜ ମନୋମତ କରି ମନୁଷ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ମତ କଥାଟି ଦ୍ବାରା କିଛି ନା କିଛି ଅପୂର୍ଣ୍ଣତାର ଆଭାସ ମିଳିପାରେ । ଏଣୁ ଏଥିନିମିତ୍ତ ମନୁଷ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଅପୂର୍ଣ୍ଣତା ରହିଛି ଏବଂ ଏହି ଅପୂର୍ଣ୍ଣତା ରହିଛି ବୋଲି ମନୁଷ୍ୟ ତାର ଯଥାର୍ଥ ସ୍ବରୂପ ଲାଭ କରିବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ରଖି ବ୍ୟାକୁଳ ହୁଏ । ଭଗବାନ ମନୁଷ୍ୟକୁ ତାହାର ମନୋମତ କରି ସୃଷ୍ଟି କରିଅଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଭଗବାନଙ୍କର ସୃଷ୍ଟି ଜୀବ ଯେତେବେଳେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଅସ୍ମୀକାର କରିବସେ ସେତେବେଳେ ଆଖ୍ୟାୟ ହେବାକୁ ପଡେ । ଏହି ବିଦ୍ରୋହଭାବ ଚିରସ୍ଥାୟୀ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ପରେ ଏହା ଅସମ୍ଭବ ବୋଲି ଜୀବ ମନେ କରେ ।

ଇନ୍ଦ୍ରିୟର ପ୍ରସନ୍ନତା ଆସେ କେତେବେଳେ? ଯେତେବେଳେ ସେ ତାହାର ସୁଖର ମନୋମତ ହୋଇ ଚଳିବାର ସୁଯୋଗ ଲାଭ କରେ । ତେଣୁ ମନୁଷ୍ୟ ଯେତେବେଳେ ସାତ୍ତ୍ବିକ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ସତ୍ତ୍ବଗୁଣକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ପ୍ରସନ୍ନ ଚରିତାର୍ଥ ହୋଇଯାଏ । ସତ୍ତ୍ବଗୁଣର ସାହାଯ୍ୟରେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଯେତେବେଳେ ଆତ୍ମସାକ୍ଷାତ୍‌କାରର ଅଧିକାର ଲାଭ କରେ । ଏଣୁ ସତ୍ତ୍ବଗୁଣର ସାହାଯ୍ୟରେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ପ୍ରସନ୍ନତା ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବମୁଖୀ ହୋଇଉଠେ । ତାର ମନ ଅଭିଳାଷପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଉଠେ ।

ଆଉ ମଧ୍ୟ ସତ୍ତ୍ବଗୁଣ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଲେ ମନ ଦୈବୀ ପ୍ରକୃତିକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ରହିପାରେ । ଏହି ଦୈବୀ ପ୍ରକୃତିକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ରହିପାରିଲେ, ପ୍ରକୃତିରୁ ସୃଷ୍ଟି ଯେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ତାହା ମଧ୍ୟ ପରିତୃପ୍ତ ଲାଭ କରିପାରେ । ଏଣୁ ସତ୍ତ୍ବଗୁଣର ପ୍ରଭାବରେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟର ଏତେ ପ୍ରସନ୍ନତା । ମନୁଷ୍ୟକୁ ଆତ୍ମ ସାକ୍ଷାତ୍‌କାର କରାଇବା ଦିଗରେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନଙ୍କର ବ୍ୟାକୁଳତା ଆବଶ୍ୟକ । କିନ୍ତୁ ମନୁଷ୍ୟ ସ୍ବଇଚ୍ଛାରେ ଯେତେବେଳେ ତାର ଏକାନ୍ତ ଅଭିଳାଷକୁ ଉତ୍ତେଜନା ଦ୍ବାରା ଆଛନ୍ଦି କରିରଖେ, ସେତେବେଳେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଭିତରେ ଏକ ଅବର୍ତ୍ତନୀୟ ଢାଳା ଉପସ୍ଥିତ ହୁଏ । ନିଷ୍ଠୁର, ପାଷାଣ, ବିବେକହୀନ ମନୁଷ୍ୟ ମୌନ, ନିର୍ବାକ ଇନ୍ଦ୍ରିୟଦ୍ବାରା ଜୋରକରି ତାର ରୁଚିବିରୁଦ୍ଧ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଇନ୍ତି । ଏହାଦ୍ବାରା କି ଉପକାର ହୁଏ ? ଯେଉଁ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ସାହାଯ୍ୟରେ ମନୁଷ୍ୟ ଦିବ୍ୟ ଜୀବନ ଉପଭୋଗ କରିପାରେ, ସେହି ଇନ୍ଦ୍ରିୟକୁ ଅପବ୍ୟବହାର କରି ନାରକୀୟ ଜୀବନରେ ଅତିବାହିତ କରିଥାଏ । ଦୋଷ ଅନ୍ୟ କାହାର ନୁହେଁ । ମନୁଷ୍ୟ ନିଜ ତିଆରି ଗର୍ଭରେ ନିଜେ ପଡି ମରେ ।

ଗୀତାର ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଅଧ୍ୟାୟର ଏକାଦଶ ଶ୍ଳୋକରେ ସତ୍ତ୍ବଗୁଣର ଲକ୍ଷଣ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଅଛି । ଏହି ଦେହର ସର୍ବଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଦ୍ବାରରେ ଯେତେବେଳେ ଜ୍ଞାନପ୍ରକାଶ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଯେ ସାତ୍ତ୍ବିକ ଭାବ ବିଶେଷ ରୂପେ ବୁଦ୍ଧିଲାଭ କରିଅଛି । ତେଣୁ ସାତ୍ତ୍ବିକ ଗୁଣର ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଣତି ଦେହର ପ୍ରତି ଅଶୁପରମାଣୁକୁ ସାର୍ଥକ ଓ ଦୀପ୍ତିମନ୍ତ କରିଦେଇଥାଏ ।

ସର୍ବହାରେଷୁ ଦେହେ ସ୍ଥିନ୍, ପ୍ରକାଶ ଉପକାୟତେ

ଜ୍ଞାନଂ ଯଦା ତଦା ବିଦ୍ୟାଦ୍‌ବୃଦ୍ଧଂ ସତ୍ତ୍ବମିତ୍ୟୁ ଚ । (ଗୀତା-୧୪/୧୧)

ଏ ଶରୀରର ଯେତେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଅଛନ୍ତି ସେମାନେ ସତ୍ତ୍ବଗୁଣ ଲଭିବାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକରନ୍ତି । ସାଂଖ୍ୟକାରିକାଙ୍କର ମୂଲ୍ୟବାନ କଥା କେତୋଟି ମନେରଖିଲେ ଯଥାର୍ଥ ସାତ୍ତ୍ବିକତାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଉ କୌଣସି ଭୁଲ ବା ଭ୍ରମରେ ପଡିବାକୁ ହେବନାହିଁ । ସତ୍ତ୍ବଗୁଣ ଯେତେବେଳେ ଉକ୍ତ ହେବ, ଅଙ୍ଗ ଲଘୁ ହୁଏ, ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରକାଶକ ଓ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ସକଳ ପ୍ରସନ୍ନ ହୁଅନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ

ଉମେଶଚନ୍ଦ୍ର ସାମନ୍ତରାୟ

ସଂପାଦକ

ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ବତ ସଂଘ, ପୁରୀ

ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ ଦେବଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ଭାବରୂପ

ଭାରତର ଆତ୍ମା ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଭାରତଭୂମିରେ ନାନା ଭାବରେ ଲୀଳା ଖେଳା କରିଯାଇଛନ୍ତି । ସେ ବୃନ୍ଦାବନ ଲୀଳାରେ ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ଭାବ, ମଥୁରାରେ ବୀରଭାବ, ଦ୍ୱାରକାରେ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟଭାବ, କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରରେ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ ଭାବେ ଇତ୍ୟାଦି ବିଭିନ୍ନ ଲୀଳା କରିଯାଇଛନ୍ତି । ପୁଣି ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବ୍ରଜଲୀଳାରେ ଗୁରୁ ସନ୍ନିପତି ମୁନିଙ୍କଠାରେ ଶାନ୍ତଭାବରେ, ଶ୍ରୀମତୀ ରାଧାରାଣୀଙ୍କ ପ୍ରତି ‘ଦେହିପଦପଲ୍ଲବମୁଦାର’ ଦାସ୍ୟଭାବରେ, ମାତା ଯଶୋଦାଙ୍କଠାରେ ବାହୁଲ୍ୟଭାବରେ, ବ୍ରଜଗୋପାଳଙ୍କଠାରେ ସଖ୍ୟଭାବରେ ଓ ଗୋପୀମାନଙ୍କଠାରେ ମଧୁର ଭାବରେ ଲୀଳାଖେଳା କରିଯାଇଛନ୍ତି ।

ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧରେ ଅର୍ଜୁନଙ୍କର ସଖା ଓ ସାରଥୀ ଭାବରେ ତଥା ଶିକ୍ଷାଗୁରୁ ରୂପେ, କୁନ୍ତୀଙ୍କ ଭ୍ରାତୃପୁତ୍ର, ଭୀଷ୍ମଙ୍କ ଭଗବାନ, ଦ୍ରୋପଦୀଙ୍କ ଲଙ୍କାନିବାରକ ତାଣକର୍ତ୍ତା, ଦ୍ୱାରକାରେ ଦ୍ୱାରକାଧୀଶ ଓ ରୁକ୍ମିଣୀଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ରୂପେ ଏହିପରି ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ବିଭିନ୍ନ ଭାବରେ ଲୀଳାଖେଳା କରିଯାଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର କୌଣସି ଭାବ ସହିତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଭାବର ତାରତମ୍ୟ ରହେ ନାହିଁ । କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରରେ ସୁଦର୍ଶନଚକ୍ରଧାରୀ ଯୋଦ୍ଧା, ଗୋପଲୀଳାରେ ମୂରଲୀଧାରୀ ଗୋପୀମାନଙ୍କ ମନମୋହନ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର, ମଥୁରାରେ ଅତ୍ୟାଚାରୀ, ଦୁରାଚାରୀ କଂସ ମାର୍ମୁକୁ ନିଧନ କରି କଂସଙ୍କ ପିତା ଉଗ୍ରସେନଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀଗୃହରୁ ମୁକ୍ତ କରି ମଥୁରାର ରାଜସିଂହାସନରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ କରିଥିଲେ ଓ ନିଜ ଜନ୍ମଦାତା ପିତା ବସୁଦେବ ଓ ମାତା ଦେବକୀଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀଗୃହରୁ ମୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ପରିଶେଷରେ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରପନ୍ନ ଶିଷ୍ୟ ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱରୂପ ଦର୍ଶନ କରାଇ କହିଥିଲେ, ‘ଅର୍ଜୁନ ମୁଁ ତୁମକୁ ଜ୍ଞାନ, ଭକ୍ତି, କର୍ମ ସବୁ ଶିକ୍ଷା ଦେଲି, ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମେ ସମସ୍ତ ଧର୍ମ ତ୍ୟାଗ କରି କେବଳ ମୋର ଶରଣାଗତ ହୁଅ, ମୁଁ ତୁମକୁ ସବୁ ପାପରୁ ମୁକ୍ତ କରିଦେବି ।’ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଗୀତାରେ ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦେବାବେଳେ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଥାଇ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଥିଲେ ।

ଠିକ୍ ସେହିପରି ଆମର ଠାକୁର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ ଦେବ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଜୀବନ କାଳ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପରି ନାନା ଭାବରେ ଭକ୍ତଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ଲୀଳାଖେଳା କରୁଛନ୍ତି । ପ୍ରଥମ ହେଲା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ହେଉଛନ୍ତି ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ଆତ୍ମାରାମ, ଦ୍ୱିତୀୟରେ ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଅନନ୍ତ ଶ୍ରୀବିମଣ୍ଡିତ ଗୁରୁଭାବ, ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ପାଶର ଧନ, ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ମଥାର ମଣି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର କୌଣସି ମୂର୍ତ୍ତି ସହିତ, ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମୂର୍ତ୍ତିର ତାଳମେଳ ନାହିଁ । ଅର୍ଥାତ୍ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ତାନ୍ତ୍ରିକ ଗୁରୁ, ଯୋଗୀଗୁରୁ, ଜ୍ଞାନୀଗୁରୁ ଓ ପ୍ରେମିକଗୁରୁ ଏପରି ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ବିଗ୍ରହ ସମ୍ମୁଖରେ ରଖି ବିଶେଷଣ କଲେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବେ ତାଙ୍କର କୌଣସି ବିଗ୍ରହର ଅନ୍ୟ ବିଗ୍ରହ ସହିତ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ନାହିଁ । କେହି କହି ପାରିବେ ନାହିଁ ଯେ ଏ ସମସ୍ତ ବିଗ୍ରହ ଜଣେ ମହାପୁରୁଷଙ୍କର । ଏହା ହେଲା ତାଙ୍କର ଏକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଅଲଗା ଅଲଗା ଭାବରେ ଦେଖିଲେ ମନ ମଧ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ଭାବ ଜାତ ହୋଇଥାଏ । ଭାରତର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମହାପୁରୁଷଙ୍କର ଛବି ବା ମୂର୍ତ୍ତିରେ ଏପରି ଭାବର ତାରତମ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେନାହିଁ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସନ୍ନିଳନୀ ବିଗ୍ରହ ଅର୍ଥାତ୍ କମ୍ବଳ ଘୋଡେଇ ହୋଇ ବସିଥିବା ବିଗ୍ରହକୁ ଦେଖି ଯେ କେହି ଅନୁମାନ କଲେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇବେ ସେ ବିଗ୍ରହ ହେଉଛି ସତେ ଯେପରି ମହାତ୍ମା ଯୀଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟଙ୍କର । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ଭାବ ଓ ରୂପକୁ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ହେଲେ, ପ୍ରଥମେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଶ୍ରୀବିଗ୍ରହକୁ ଜୀବନ୍ତ ବୋଲି ଭାବିବାକୁ ହେବ, ମନେ କରିବାକୁ ହେବ ଯେ ସେ ଗୃହ ଆସନରେ ବା ସଂଘାସନରେ ଶ୍ରୀମୂର୍ତ୍ତି ରୂପେ ‘ଅଛନ୍ତି’ ବୋଲି ନ ଭାବି ସେ ସ୍ୱୟଂ ସ୍ଥୂଳଦେହରେ ସମାସୀନ ବୋଲି ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ହେବ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ବିଗ୍ରହକୁ ଦେଖି ଅନେକ ଭକ୍ତ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷିତ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ଗୁରୁ ରୂପେ ବରଣ କରୁଛନ୍ତି । ଏହା ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଏକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ । ଗୃହ ଆସନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଅଛନ୍ତି ଗୃହର କର୍ତ୍ତା ଓ ଗୁରୁ ଭାବରେ । ସେ ପୂଜ୍ୟ ଓ ସେବ୍ୟ । ଆମେ ଭାବିବା ତୁମେ ପ୍ରଭୁ, ମୁଁ ସେବକ, ଆପଣଙ୍କର ଦାସୀନୁଦାସ । ମୁଁ ଯଦି ଆପଣଙ୍କର ସେବା ନ କରିବି ତେବେ ସେବା ଆଉ କିଏ କରିବ ? ଏପରି ଭାବ ନେଇ ସେବା କରିବାକୁ ହେବ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସେବାପୂଜା, ଭୋଗରାଗ, ପଞ୍ଚ ଉପଚାରରେ ନିର୍ବାହ କରିବାକୁ ହେବ । ପ୍ରଭାତରେ ତାଙ୍କୁ ଜାଗରିତ କରି, ତାଙ୍କୁ ସମ୍ବୋଧନ କରି, ନାସାପାନ ନିବେଦନ ପରେ, ସ୍ନାନାଦି ସମାପନାନ୍ତେ ବାଲ୍ୟଭୋଗ ନିବେଦନ ପରେ ଆରତି ଗୁରୁବନ୍ଦନା ପ୍ରାର୍ଥନାନ୍ତେ ମଧ୍ୟାହ୍ନରେ ନିଜ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ଭୋଗରାଗ ନିବେଦନ କରିବାକୁ ହେବ । ପୁଣି ବିଶ୍ରାମ ପରେ ସଂଧ୍ୟାରେ ବିଧି ଅନୁସାରେ ସେବାପୂଜା କରି ପ୍ରାର୍ଥନା, ପରପୂଜା ନିମନ୍ତ୍ରଣ, ତୃଟିବିଷୁତିପାଇଁ କ୍ଷମାଭିକ୍ଷା- ଏତିକି କରି ପାରିଲେ ଗୁରୁକୃପା ଅନୁଭବ କରିପାରିବା । ପ୍ରପନ୍ନ ଶିଷ୍ୟ ଅର୍ଜୁନ ଯେପରି ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କଠାରେ ନିଜକୁ ସମର୍ପଣ କରି କହିଥିଲେ -

କାର୍ଯ୍ୟଦୋଷାପହୃତଃ ସ୍ୱଭାବଃ, ପୃଛାମି ତ୍ୱଂ ଧର୍ମ ସମୁଦ୍ଧତେତାଃ
ଯତ୍ ଶ୍ରେୟଃ ସ୍ୟାନ୍ନିଷ୍ଠିତଂ ବ୍ରହ୍ମିତନ୍ତେ ଶିଷ୍ୟସ୍ତେ ଅହଂ ସ୍ୟାମି ମାଂ ତ୍ୱାଂ ପ୍ରପନ୍ନଂ । - ଗୀତା (୨/୭)

ଅର୍ଥାତ୍ ଅର୍ଜୁନ ଭଗବାନଙ୍କୁ ପଚାରୁଛନ୍ତି ପ୍ରଭୁ, କୁଳକ୍ଷୟଜନିତ ଦୋଷଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାଭାବିକ ଗୁଣ ନଷ୍ଟ ଓ ଅନୁକରଣ ଧର୍ମ ବିଷୟରେ ସନ୍ଦେହଯୁକ୍ତ ହେବାରୁ ଆପଣଙ୍କୁ ପଚାରୁଛି ଯେ, ଯାହା ମୋ ପକ୍ଷରେ ହିତ ହେବ ତାହା ନିଷ୍ଠା କରି ମୋତେ କହିବା ହୁଅନ୍ତୁ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରପନ୍ନ ଶିଷ୍ୟ ଓ ଶରଣାପନ୍ନ, ମୋତେ ଉପଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ ।

ଶ୍ରୀଭଗବାନ୍ ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ କହୁଛନ୍ତି --

ତଦ୍ବିକ୍ଷି ପ୍ରଣିପାତେନ ପରିପ୍ରଶ୍ନେନ ସେବୟା
ଉପଦେଷ୍ୟନ୍ତି ତେ ଜ୍ଞାନଂ ଜ୍ଞାନୀନଃସ୍ତତ୍ତଦ୍ବିନଃ । ଗୀତା - (୪/୩୪)

ତୁମେ ତତ୍ତ୍ୱଦର୍ଶୀ ଜ୍ଞାନୀମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ସେହି ଜ୍ଞାନକୁ ବୁଝ, ସେମାନଙ୍କୁ ବିନୟ ପୂର୍ବକ ଦଣ୍ଡବତ୍ ପ୍ରଣାମ କରି ତାଙ୍କର ସେବା କର ଏବଂ ହୃଦୟରୁ କପଟଭାବ ତ୍ୟାଗ କରି ସରଳତା ପୂର୍ବକ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, ସେମାନେ ତୁମକୁ ପରମାତ୍ମତତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରିବେ । ଠିକ୍ ସେହିପରି ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟହ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଅସ୍ତିତ୍ୱରେ ବିଶ୍ୱାସ ପୂର୍ବକ ଦେହାତ୍ମବୁଦ୍ଧି ତ୍ୟାଗ କରି, ମନରୁ ସନ୍ଦେହ ଓ ସଂଶୟ ତ୍ୟାଗ କରି ଗୃହାସନରେ ପ୍ରତ୍ୟହ ଦୁଇଓଳି ତାଙ୍କର ସେବା ପୂଜା କଲେ ସେ ଆମକୁ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରିବେ । ତେଣୁ ଆମକୁ ତାଙ୍କ ପାଦପଦ୍ମରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ସମର୍ପଣ କରିବାକୁ ହେବ । ବିଶ୍ୱାସ ହିଁ ଆତ୍ମଗଠନର ଉପାଦାନ ।

ଆମେ ଗୃହାସନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆପଣା ମନେ କରି ତାଙ୍କୁ ସୁଖ ପାଇ ବିଧି ପୂର୍ବକ ତାଙ୍କ ସେବାପୂଜା କଲେ, ଆମେ ଯେଉଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛୁ ‘ତୁମେବ ମାତା ତ ପିତା ତୁମେବ’ ସେହି ପ୍ରାର୍ଥନା ପଲବତୀ ହେବ । ଗୃହାସନରେ ଶୁଦ୍ଧା, ନିଷ୍ଠା ଓ ବିଶ୍ୱାସ ସହିତ ସେବା କରିବା ହେଉଛି ‘ଆତ୍ମକୃପା’ । ତେବେ ଭଗବତ୍ କୃପା ଲାଭ ହୋଇ ସଂଘରେ ଯୋଗଦାନ କରିବାପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ଜାତ ହେବ । ଏଣୁ ଗୃହ ଆସନ ହେଉଛି ବ୍ୟକ୍ତି ସାଧନାପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ବ୍ୟକ୍ତିସାଧନାରେ ସାମ୍ୟଲାଭ ହେଲେ ତାହା ସମସ୍ତ ସାଧନାପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ସଂଘସାଧନାରେ ଆମେ କେଉଁ ଭାବରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରିବା ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା । ସଂଘାଧିବେଶନର ସାତଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଆମେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ତଥା ତାଙ୍କ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଜଣାଇଥାଉ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସର୍ବଦା ଆମ ହୃଦୟାସନରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ । ଏଣୁ ଆମେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ସଂଘାସନରେ ବିଜେ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଗାନଦ୍ୱାରା ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରି କହିଥାଉ, ‘ପ୍ରଭୁ ଆପଣ ଦୟାପୂର୍ବକ ସଂଘାସନକୁ ବିଜେ କରନ୍ତୁ ।’ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସଂଘାସନରେ ବିଜେ କଲାମାତ୍ରେ ସମସ୍ତ ଭକ୍ତବୃନ୍ଦ ମିଳିତ ହୋଇ ତାଙ୍କର ଶ୍ରୀଚରଣରେ ଆରତ୍ରିକ ନିବେଦନ କରି ତାଙ୍କୁ ବନ୍ଦନା ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ, ତାଙ୍କୁ ଖୁସି କଲେ, ସେ ଗୁରୁ ଆସନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଥାଇ, ଭକ୍ତ ସେବକମାନଙ୍କୁ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି । ଏଣୁ ସଂଘକୁ କୁହାଯାଏ ‘ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ର’ । ତେଣୁ ସଂଘାସନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରଧାନ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ବା ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଗୁରୁ । ଭକ୍ତଗଣ ହେଲେ ଜ୍ଞାନଲାଭେଛୁ ଶିଷ୍ୟ, ଅର୍ଥାତ୍ ଆତ୍ମାର ସ୍ୱରୂପ ଲାଭ ପାଇଁ ମୁମୂକ୍ଷୁ ରକ୍ଷିତଗର ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ । ତେଣୁ ଆଗ୍ରହ ଥିଲେ, ଅର୍ଥାତ୍ ଆତ୍ମକୃପା ହେଲେ ଭଗବତ୍ କୃପା ଲାଭ ହୁଏ । ଶେଷରେ ଗୁରୁକୃପା କରିଥାନ୍ତି । କାରଣ ଗୁରୁ କାହାକୁ ଜୋର୍ କରି ଅର୍ଥାତ୍ ବାଧ୍ୟକରି କୃପା କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଶିଷ୍ୟର ଆଗ୍ରହ ଥିଲେ ସେ ଅନୁଗ୍ରହ କରନ୍ତି ।

ସଂଘପିତା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପୁରୀଠାରେ ନୀଳାଚଳ କୁଟୀରରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିବା ସମୟରେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ସେ ସ୍ୱୟଂ ନିଜେ ତତ୍ତ୍ୱମୁର୍ତ୍ତିରେ ନିତ୍ୟଲୋକର ନିତ୍ୟ ସ୍ୱରୂପରେ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ ଦେଇଥାନ୍ତି । ସେ ସ୍ଥଳରେ ନିତ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ଥାଇ ଅର୍ଥାତ୍ ସେ ସ୍ୱୟଂ ପରିଚାଳକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ, ଆଲୋଚକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ, ଶୋଚାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭଗବାନଙ୍କ ମୂର୍ତ୍ତିରେ ବିରାଜିତ ରହି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଉପଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରିଥାନ୍ତି । ସଂଘରେ ସମସ୍ତେ ଠାକୁର ଭାବ, ସମସ୍ତେ ଏକ ମନ, ଏକ ପ୍ରାଣ - ଏହାକୁ କୁହାଯାଏ ଅଦ୍ୱୈତ ଭାବ । ସଂଘରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସତ୍ତାର ଭାବନା ବା କୌଣସି ଅସ୍ତିତ୍ୱ ନାହିଁ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଭାବ କିପରି, ଭକ୍ତମାନେ କିଭଳି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଅନୁଭବ କରିଥାନ୍ତି, ସେ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବା । ପ୍ରଥମ ଦିନ ଭକ୍ତମାନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ତତ୍ତ୍ୱମୟ ଗୁରୁ ରୂପେ ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଆବାହନ କରି ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ‘ଜୟଗୁରୁ’ କୀର୍ତ୍ତନ ସହିତ ନେଇଥାନ୍ତି । ଦ୍ୱିତୀୟ ଦିନ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ସଭାରେ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରରେ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଯେପରି

ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ ଭାବରେ ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ଲୋକଶିକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସେହିପରି ଭକ୍ତସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଆବାହ୍ୟ ଭାବରେ ଲୋକଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରି ସନାତନ ଧର୍ମର ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ସତ୍‌ଶିକ୍ଷାର ବିସ୍ତାର ବିଷୟରେ ବିଭିନ୍ନ ଆଲୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି । ଆନନ୍ଦ ସଭାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ରସିକନାଗର ରସରାଜ ଭାବରେ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି । ସେତେବେଳେ ଭକ୍ତମାନେ ନିଜ ନିଜ ଭାବ ଅନୁଯାୟୀ କିଏ ପିତାମାତା, କିଏ ବନ୍ଧୁ, କିଏ ସଖା ଭାବରେ ଓ କିଏ ତାଙ୍କର ସର୍ବସ୍ୱ ଭାବରେ ଅନୁଭବ କରିଥାନ୍ତି । ଭାବ ବିନିମୟ ସଭାରେ ସେ ଭାବଗ୍ରାହୀ ଓ ଭାବରାଜ୍ୟର ଅଧୀଶ୍ୱର ଭାବରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ରହି ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ଭାବବିନିମୟ ଶୁଣିବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହୀ ହୋଇ ଶୁଣୁଥିବା ଭଳି ଅନୁଭବ ହୁଏ । ମହିଳାସଭାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ମା'ମାନେ ଶୁଭା, ଭାବ ଓ ନିଷ୍ଠାର ସହ ସେବାନିରତ ଥାନ୍ତି । ସାଧାରଣ ସଭାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସନାତନଧର୍ମର ପ୍ରଚାରକ ରକ୍ଷିଯୁଗର ପୁନଃ ପ୍ରବର୍ତ୍ତକ ଭାବରେ ସତ୍‌ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି ।

ମୋଟାମୋଟି ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ରାସମଞ୍ଚ କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବନାହିଁ । ଏଠାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସ୍ୱୟଂ ମଦନମୋହନ ରୂପାମଣି ଓ ଭକ୍ତଗଣ ଗୋପୀ ସଦୃଶ । ସଂଘରେ ଆମ ଉତ୍କଳ ପ୍ରାଦେଶିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ଆକୂଳ ଆହ୍ୱାନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ବିରାଜମାନ କରିଥାନ୍ତି । ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ର ଭକ୍ତ ଓ ଭଗବାନଙ୍କ ମିଳନ କ୍ଷେତ୍ର ରୂପେ ପରିଣତ ହୋଇଥାଏ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲୁ ଯେ ଗୁହର ଠାକୁର, ସଂଘର ଠାକୁର ଓ ସମ୍ମିଳନୀର ଠାକୁର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପୃଥକ୍ । ସମ୍ମିଳନୀକ୍ଷେତ୍ରରେ ଭାବଘନ ମୂର୍ତ୍ତି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଭାବଗ୍ରାହୀ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ । ସେ ଏକାଧାରରେ ଜଣେ ବିପ୍ଳବୀ ଗୁରୁ, ସଂସ୍କାରକ, ନାଟ୍ୟକାର, ସମାଜର ଦୁର୍ନୀତି ମୂଲୋପାତକ ନଳିନୀକାନ୍ତ, ପତ୍ନୀ-ପ୍ରେମିକ ନଳିନୀକାନ୍ତ, ଜଣେ ତାଙ୍କର- ଗୁରୁ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦଙ୍କ ଶୂଳରୋଗ ନିରାକରଣ ନିମନ୍ତେ ପାପକୁ ଭୟ ନ କରି ନିଜ ପାଦକୁ ଗୁରୁଙ୍କ ଶରୀରରେ ସ୍ଥାପନ କରି ତାଙ୍କର ଶୂଳରୋଗ ନିରାକରଣ କରିଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ବୁଝିବାକୁ ହେଲେ ଦରକାର ଆକୂଳ ବ୍ୟାକୁଳତାର ସହିତ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇବା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ହେଉଛନ୍ତି ଭାବଗ୍ରାହୀ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ, ଭକ୍ତଙ୍କ ଭାବ ଅନୁଯାୟୀ ସେ ଦେଖା ଦେଇଥାନ୍ତି । ସଂଘରେ ସେ ହେଉଛନ୍ତି କଳ୍ପିତରୁ, ସମ୍ମିଳନୀରେ ସେ ହେଉଛନ୍ତି କରୁଣାର ସିନ୍ଧୁ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶିଷ୍ୟା ଯୋଗମାୟା (ଭୈରବୀ ମା')ଙ୍କୁ ଥରେ ମହାଋଷୀମାନେ କେତେ ଜଣ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଆରତି ନିବେଦନ କରୁଥାନ୍ତି ଓ ମା' ନିର୍ମାଲ୍ୟ (ପ୍ରସାଦ) ବଞ୍ଚନ କରୁଥାନ୍ତି । ହଠାତ୍ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମା'ଙ୍କଠାରୁ ହାତ ବଢାଇ ନିର୍ମାଲ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଏହାକୁ କହିନ୍ତି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ମହାଭାବ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସର୍ବଦା ଗୁରୁଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ରହି କହିଛନ୍ତି 'ମୁଁ ଗୁରୁ ଭାବ ନେଇ ନିର୍ବିକଳରୁ ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତି ହୋଇ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ଜଗତହିଁତ ପାଇଁ ଆସିଅଛି ।' ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବ ଜାଣିବାକୁ ହେଲେ ପ୍ରଥମେ ନିଜକୁ ସତ୍‌ ଶିଷ୍ୟ ଭାବରେ ସାଧନା କରିବାକୁ ହେବ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସାଧନ କରି ଏତେ ଶକ୍ତି ଆହରଣ କରି ପାରିଥିଲେ ଯେ ନିଜ ଶକ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ ସେ ସର୍ବଦା ନିଜକୁ ଗୁରୁ ଭାବରେ ଆବୃତକରି ତତ୍ତ୍ୱମୟ ମହାନ ମନୁଷ୍ୟଭାବରେ ରହି ବିଭିନ୍ନ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଉପଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ସେହି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଅନେକ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ମନରେ ସଂଶୟ ଜାଗ୍ରତ ହୋଇଥିଲା ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ଗୀତାର ଶ୍ଳୋକ ଅର୍ଜୁନଙ୍କଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଗର ବିବେକାନନ୍ଦ ମଧ୍ୟ ଏହି ସଂଶୟର ଦାସ ହୋଇଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସେହି ଭାବକୁ ଦେଖି ତାଙ୍କର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଶିଷ୍ୟମାନେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଏହି ଦୁର୍ବୋଧ୍ୟ ସ୍ୱରୂପକୁ ବୁଝିପାରି ନଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନୀଳାଚଳ କୁଟୀର, ପୁରୀଠାରେ ଥିବାସମୟରେ ରାଜପରିବାରଭୁକ୍ତ ନବୀନ ଯୁବକଙ୍କ ପରି ତାଙ୍କର ବେଶଭୂଷା ଦେଖି ମଧ୍ୟ ଯେଉଁମାନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିପାରିଥିଲେ, ସେମାନେ ଶୁଭାର ସହିତ ତାଙ୍କ ଚରଣାଶ୍ରିତ ହୋଇ ତାଙ୍କଠାରୁ ଆଦେଶ ଉପଦେଶ ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥୀ ହେଉଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପ୍ରତିଜ୍ଞାକରିଥିଲେ ଯେ ସେ କୌଣସି ବିଭୂତି ଦେଖାଇ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଆକର୍ଷଣ କରି ଆଣିବେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ ଭକ୍ତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଗ୍ରହ ଦର୍ଶନ କରି, ତାଙ୍କର ପୁଷ୍ପକ ପାଠକରି, ସ୍ୱତଃସିଦ୍ଧ ଭାବରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଗୁରୁ ବରଣ କରି ତାଙ୍କର ପଦାଶ୍ରୟ ଗ୍ରହଣ କରି ନିଜକୁ ଧନ୍ୟ ମଣୁଛନ୍ତି । ପ୍ରଥମେ ନିଜ ଜୀବନରେ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ଭଗବାନଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା ଉପଲବ୍ଧି କରି, ଆକୂଳ ବ୍ୟାକୁଳ ଭାବରେ ତାଙ୍କର ଆଦେଶ ଉପଦେଶ ଅନୁସାରେ ସାଧନ କଲେ ଗୁରୁ କୃପାପ୍ରାପ୍ତ ହେବ । ଭଗବାନ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ ଭାବରେ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବତ୍ ଗୀତାର ନବମ ଅଧ୍ୟାୟ ୩୦ ଶ୍ଳୋକରେ କହିଛନ୍ତି -

ଅପି ଚେତ୍ସୁଦୁରାଚାରୋ ଭଜତେ ମାମନ୍ୟଭାକ୍
ସାଧୁରେବ ସ ମନ୍ତବ୍ୟଃ ସମ୍ୟଗ୍ ବ୍ୟବସିତୋଃ ହି ସଃ ।

ଅର୍ଥାତ୍, ଯଦି କୌଣସି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁରାଚାରୀ ମଧ୍ୟ ଅନନ୍ୟ ଭାବରେ ମୋର ଭକ୍ତ ହୋଇ ମୋର ଭଜନ କରନ୍ତି, ତେବେ ସେ ବି ସାଧୁ ବୋଲି ଗଣାଯିବେ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମଧ୍ୟ କାମାକ୍ଷାଠାରେ ନିର୍ବିକଳ ସମାଧିରୁ ‘ମୁଁ ଗୁରୁ’ ଏହି ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ଫେରି ଆସି କହିଛନ୍ତି - ‘ହେ ତୃଷ୍ଣିତ, ତାପିତ, ଅଜ୍ଞାନାନ୍ଧ ମାନବକୁଳ, ଯେ ଯେଉଁଠାରେ ଅଛ ଆସ, ମୁଁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରି କହୁଛି, ତୁମମାନଙ୍କୁ କିଛି କରିବାକୁ ହେବ ନାହିଁ, ତୁମର ସବୁ ହେବ । ମୁଁ ତୁମର ପ୍ରାଣର ଠାକୁର, ସାଧାରଣ ମନୁଷ୍ୟ ଭାବରେ ମୋତେ ଚିକିତ୍ସା ଭଲପାଅ । ମୋର ଜଗତହିତକର କାର୍ଯ୍ୟ କ’ଣ, ମୁଁ ତୁମକୁ ତାର ସୁଚନା ଦେଇଅଛି । ମୋର ପ୍ରାଣ ସହିତ ତୁମର ପ୍ରାଣ ମିଳାଇ ମୋର ପ୍ରଦତ୍ତ ବ୍ରତ ଉଦ୍‌ଯାପନରେ ବ୍ରତୀ ହୁଅ । ତେବେ ତୁମର ସବୁ ହେବ, ତୁମେ ସବୁ ପାଇବ, ଅନ୍ୟ ସାଧନ ଭଜନରେ ତୁମର ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ । ହୃଦୟରେ ପ୍ରେମର ଉନ୍ମାଦନା ଜାଗି ଉଠିବ । ତୁମର ଜୀବନ ଧନ୍ୟ ହେବ । ତୁମେ କୃତାର୍ଥ ହେବ । ତୁମେମାନେ ମୋର କୃପା ଉପରେ ନିର୍ଭର କର, ମୁଁ ଯେ ତୁମମାନଙ୍କର ମଙ୍ଗଳଚିନ୍ତକ ଗୁରୁ, ତୁମେମାନେ ମୋର ଶରଣାଗତ ହେଲେ ମୁଁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରି କହୁଛି, ତୁମେମାନେ ନିଷ୍ଠା ମୋର କୃପାପ୍ରାପ୍ତ ହେବ । ତୁମ ମାନଙ୍କୁ ମୁକ୍ତି ପ୍ରଦାନ ନିମନ୍ତେ ମୁଁ ଗୁରୁ ରୂପେ ଆସିଅଛି । ମୁଁ ଅଛି, କେବଳ ଏତିକି ବିଶ୍ୱାସ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ।’

(‘ଆର୍ଯ୍ୟଦର୍ପଣ’ ବିଭିନ୍ନ ସଂଖ୍ୟାରୁ ସଂଗୃହୀତ)

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଶ୍ରୀଚରଣାଗିତ

କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା

ସଭାପତି, ବୁର୍ଲା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ସର୍ତ୍ତଶିକ୍ଷାରେ ବ୍ୟାପ୍ତି ଅନୁଭବ

ଆଜିକାଲି ଶିକ୍ଷା କହିଲେ ସାଧାରଣତଃ ବୁଝାଯାଏ ସ୍କୁଲ କଲେଜରେ ପାଠପଢ଼ା ଓ Certificate ଟିଏ ହାସଲ । Certificate / Degree ଟିଏ ଥିଲେ ଶିକ୍ଷିତ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ବା ଆମେ ନିଜକୁ ଶିକ୍ଷିତ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରୁ । ସେଇ Certificate/ Degree ଅନୁଯାୟୀ ଆମକୁ ଯୋଗ୍ୟ ବିଚାର କରାଯାଏ ଏବଂ ଯୋଗ୍ୟତା ଅନୁଯାୟୀ ଆମକୁ କୌଣସି ସଂସ୍ଥାରେ (ସେ Govt. ହେଉ ବା Private) ଚାକିରୀ ଖଣ୍ଡେ ମିଳିଗଲେ ଆମେ ନିଜକୁ ଗୌରବାନ୍ୱିତ ମନେକରୁ ଓ ସମାଜ ଆମକୁ ତଦନୁଯାୟୀ ସ୍ୱୀକୃତି ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହା ହିଁ ଆଜିକାଲି ଶିକ୍ଷା ଓ ତାର ପରିଣତି । ସର୍ତ୍ତଶିକ୍ଷା କହିଲେ ଠିକ୍ ଉପରୋକ୍ତ ଶିକ୍ଷାକୁ ବୁଝାଏ ନାହିଁ । ଏଥିରେ କୌଣସି Certificate କିମ୍ବା Degree ମିଳେ ନାହିଁ । ଏହା ଏକ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପାରିଭାଷିକ ଅର୍ଥ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥାଏ ଓ ଯଥେଷ୍ଟ ମୂଲ୍ୟବୋଧଭିତ୍ତିକ । ସର୍ତ୍ତ କହିଲେ ଏକମାତ୍ର ବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ବୁଝାଏ । ସେଇ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ଭଗବାନ୍ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ସେଇ ବ୍ରହ୍ମ ସମକ୍ଷୀୟ ଶିକ୍ଷା ବା ଶ୍ରୀଗୁରୁଭଗବାନ୍ଙ୍କ ସମକ୍ଷୀୟ ଶିକ୍ଷାକୁ ସର୍ତ୍ତଶିକ୍ଷା କୁହାଯାଏ ।

ସାଧାରଣ ଶିକ୍ଷାରେ ବୁଦ୍ଧି ମାର୍ଜିତ ହୋଇଥାଏ, ମାତ୍ର ସର୍ତ୍ତଶିକ୍ଷା ମାଧ୍ୟମରେ ବୁଦ୍ଧି ମାର୍ଜିତ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ହୃଦୟବିଭାବ ବିକାଶ ହୋଇଥାଏ, ମାତ୍ର ଆଜିକାଲିର ଶିକ୍ଷାରେ ବୁଦ୍ଧି ତ ମାର୍ଜିତ ହେଉନାହିଁ ଅପର ପକ୍ଷରେ ବୁଦ୍ଧିର ସଂକୀର୍ଣ୍ଣତା ବୃଦ୍ଧି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମନୁଷ୍ୟର ହୃଦୟ ପରିବର୍ତ୍ତେ ପଶୁବୃଦ୍ଧି(ସ୍ୱାର୍ଥପରତା) କ୍ରମଶଃ ବିକଶିତ ହୋଇଉଠୁଛି । ସର୍ତ୍ତଶିକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ମନୁଷ୍ୟର ହୃଦୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣତା ଲୋପ ପାଇଯାଏ ଓ ସେ ଅନୁଭବୀ ହୋଇଉଠେ । ସମଗ୍ର ମାନବଜାତି ପାଇଁ ଏପରି କି ସମଗ୍ର ଜୀବଜଗତ ଓ ଉଦ୍ଭିଦଜଗତ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସେ ସମେଦନଶୀଳ ହୁଏ ଓ ଅନ୍ୟର ଦୁଃଖକୁ ନିଜ ଅନ୍ତରରେ ଅନୁଭବ କରି ସେହି ଦୁଃଖ ଦୂର କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସ ଜାରି ରଖେ । ମନୁଷ୍ୟର ଗଠନ ଉପୋଯୋଗୀ ସର୍ତ୍ତଶିକ୍ଷାର ଅଭାବ ହିଁ ଦେଶରେ ବିବିଧ ଅଶାନ୍ତିର ପ୍ରଧାନ କାରଣ । ବିଦ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କରେ ପ୍ରଚଳିତ ଶିକ୍ଷା ସହିତ ନୀତିଶିକ୍ଷାର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ପଡିବ ଓ ଚରିତ୍ରଗଠନ ଉପଯୋଗୀ ସର୍ତ୍ତଶିକ୍ଷାର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ହେଲେ ମାନବ ହୃଦୟରେ ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଭକ୍ତି, ତ୍ୟାଗ ଓ ଅନ୍ୟକୁ ଭଲପାଇବା ପ୍ରଭୃତି କୋମଳ ବୃଦ୍ଧି ଗୁଡିକର ଉନ୍ନେଷ ହୋଇ ତାକୁ ଅନ୍ୟ ପ୍ରତି ସମେଦନଶୀଳ କରାଇବ । ଯେଉଁମାନେ କେବଳ ଭଗବାନ୍ଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ଧାର୍ମିକ କୁହାଯାଏ ନାହିଁ ବରଂ ସୃଷ୍ଟି ମଧ୍ୟରେ ଅନୁପ୍ରବିଷ୍ଟ ଥିବା ଭଗବତ୍ ସଭାଙ୍କୁ ଅନୁଭବ କରି ତଦନୁଯାୟୀ ସେବା ପରାୟଣ ହେବାକୁ ଧର୍ମ କୁହାଯିବ । ଅଜ୍ଞାନ ଜୀବ ଅବିଦ୍ୟା ହେତୁ ପରସ୍ପରକୁ ଭିନ୍ନ ମନେକରେ ମାତ୍ର ଜ୍ଞାନୀ ଜାଣେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ସେଇ ଏକ ଆତ୍ମା ।

“ଏକ ସଦ୍ ବିପ୍ରା ବହୁଧା ବଦନ୍ତି; ଇନ୍ଦ୍ର, ବରୁଣ ମାତରିଶ୍ଵାନ ମାହୁ”

ଅର୍ଥାତ୍ ବ୍ରହ୍ମ ଏକ, କିନ୍ତୁ ବିପ୍ରାଃ ଅର୍ଥାତ୍ ପଣ୍ଡିତମାନେ ତାଙ୍କୁ ଇନ୍ଦ୍ର, ବରୁଣ, ଅଗ୍ନି ଇତ୍ୟାଦି ବହୁ ଶବ୍ଦରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥାନ୍ତି । ଅନ୍ୟ କଥାରେ କହିଲେ ସମଗ୍ର ଜଗତ୍ ବ୍ରହ୍ମମୟ । ଆମେ ଯାହା ଦେଖୁଛୁ ତାହା ସମସ୍ତ ବ୍ରହ୍ମ ଅର୍ଥାତ୍ ବ୍ରହ୍ମ ସମଗ୍ର ଜଗତକୁ ବ୍ୟାପୀ ରହିଛନ୍ତି । ଏ ଜଗତରେ ଯାହା ଦେଖାଯାଏ ବା ଅନୁଭବ କରାଯାଏ ତାହା ସମସ୍ତ ବ୍ରହ୍ମ ।

ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବତ୍ ଗୀତାର ବାଣୀ -

ବହୁନାଂ ଜନ୍ମନାମତ୍ତେ ଜ୍ଞାନବାନ୍ ମାଂ ପ୍ରପଦ୍ୟତେ ।

ବାସୁଦେବଃ ସର୍ବମିତି ସ ମହାତ୍ମା ସୁବୁଲଭଃ ॥

ଅର୍ଥାତ୍ ବହୁଜନ୍ମର ସାଧନା ପରେ ଜ୍ଞାନୀଭକ୍ତ ‘ସମଗ୍ର ଜଗତ ବାସୁଦେବ’ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରି ଆତ୍ମକୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଅର୍ଥାତ୍ ଜ୍ଞାନୀ ଭକ୍ତ ଶ୍ରୀଭଗବାନଙ୍କୁ ସର୍ବତ୍ର ଅନୁଭବ କରିଥାନ୍ତି ଓ ଏପରି ମହାତ୍ମା ଏକାନ୍ତ ଦୁର୍ଲଭ, ଅନ୍ୟତ୍ର ସେଇ ଗୀତା କହୁଛନ୍ତି -

ଯସ୍ୟାନ୍ତଃ ସ୍ଥାନି ଭୂତାନି ଯେନ ସର୍ବମିଦଂ ତତମ୍ ।

ନ ତଦସ୍ତି ବିନା ଯତ୍ ସ୍ୟାନ୍ନୟା ଭୂତଂ ଚରାଚରଂ ॥

ଉପରୋକ୍ତ ବାକ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ଶ୍ରୀଭଗବାନ୍ ନିଜର ସରୂପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସୂଚନା ଦେଇଛନ୍ତି ! ଅର୍ଜୁନଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ ଶ୍ରୀଭଗବାନ୍ ଜଣାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ସମଗ୍ର ଭୂତ ଜଗତ ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ ଓ ସେ ସମସ୍ତ ଜଗତକୁ ବ୍ୟାପିକରି ରହିଛନ୍ତି । ଏ ଜଗତରେ କୌଣସି ବସ୍ତୁ କେହି କହିପାରିବେ ନାହିଁ ଯାହା ତାଙ୍କଦ୍ଵାରା ସୃଷ୍ଟ ହୋଇନାହିଁ । ସମସ୍ତ ଚରାଚର ପୃଥିବୀ ତାଙ୍କର ସୃଷ୍ଟି । ଗୀତାର ୧୦ମ ଅଧ୍ୟାୟରେ (ବିଭୂତିଯୋଗ) ସେ ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ଵ ଜଗତ୍ ଯେ ତାଙ୍କରି ବିଭୂତି - ଏ କଥା କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏକାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟରେ (ବିଶ୍ଵରୂପ ଦର୍ଶନଯୋଗ) ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ଦେଖାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ମଧ୍ୟ । ତାଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ଦିବ୍ୟଚକ୍ଷୁ ମାଧ୍ୟମରେ ଅର୍ଜୁନ ସମସ୍ତ ଦର୍ଶନ କରି ଭୟଭୀତ ହୋଇ କହିଥିଲେ -

ଅଦୃଷ୍ଟ ପୂର୍ବଂ ହୃଷିତୋଽସ୍ମି ଦୃଷ୍ଟା ଭୟେନ ଚ ପ୍ରବଥିତଂ ମନୋମେ ।

ତଦେବ ମେ ଦର୍ଶୟ ଦେବ ରୂପଂ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଦେବେଶ ଜଗନ୍ନିବାସ ॥

ଆମେମାନେ ଗୀତା ପାଠ କରୁଅଛୁ, କେବଳ ପାଠ କଲେ ହେବ ନାହିଁ, ଗୀତାର ମର୍ମାର୍ଥ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି ନିଜ ଅନ୍ତରରେ ଉପଲବ୍ଧି କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଅର୍ଥାତ୍ କେବଳ ପାଠ ନ କରି ତାକୁ ନିଜ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରାଇବାକୁ ହେବ । କେବଳ ଶାସ୍ତ୍ରପାଠ କଲେ ହେବ ନାହିଁ । ପଠନ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମନନ ଓ ନିଦିଧ୍ୟାସନ କରି ତାକୁ ଆଚରଣରେ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିବାକୁ ହେବ । ଯେ କୌଣସି ପାଠ୍ୟ ବସ୍ତୁକୁ ନିଦିଧ୍ୟାସନ ସ୍ବରୂପ ଆଣିଲେ ଯାଇ ବୋଧଶକ୍ତି ବୃଦ୍ଧି ହେବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଆମେ ଜ୍ଞାନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇପାରିବା ।

ଚୈତନ୍ୟଚରିତାମୃତରେ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି -

ସ୍ଥାବର ଜଙ୍ଗମ ଦେଶେ ନା ଦେଶେ ତାର ମୂର୍ତ୍ତି ।

ସର୍ବତ୍ରୟ ହୟ ତାର ଇଷ୍ଟଦେବ ସ୍ବର୍ତ୍ତ ॥

ସାଧାରଣ ମାନବ ଆଖିରେ ଯେଉଁ ସ୍ଥାବର ଜଙ୍ଗମାତ୍ମକ ଜଗତ୍ ଦୃଷ୍ଟ ହୁଏ ଭକ୍ତ ସେ ସବୁଥିରେ ତାର ଇଷ୍ଟଦେବଙ୍କୁ ବା ପ୍ରଭୁ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିଥାଏ; ଖାଲି ଦର୍ଶନ କରେ ନାହିଁ ତଦନୁଯାୟୀ ଆଚରଣପରାୟଣ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କର ନିମ୍ନ ବାଣୀଗୁଡ଼ିକ ଆଲୋଚନା ପରିସରକୁ ଆଣିଲେ ସର୍ବଶିକ୍ଷାର ବ୍ୟାପ୍ତି ଅନୁଭବ ଅଧିକତର ସ୍ପଷ୍ଟ ହୁଏ ।

“ବଡ଼ ବଡ଼ ବିଷୟରେ ବଞ୍ଚିତା ନ ଦେଇ ସର୍ବ ପ୍ରଥମେ ଶିକ୍ଷାବିସ୍ତାରର ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ, ଆପାତତଃ ସାଧାରଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶିକ୍ଷାଦାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତୁ । ପ୍ରକୃତ ଶିକ୍ଷା ଲାଭରେ ଯେତେବେଳେ ଜୀବ, ଜଗତ୍ ଓ ଭଗବାନଙ୍କ ଅଛେଦ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିପାରିବେ ସେତେବେଳେ ଭଗବାନ୍ ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ

ମାତା ଚ ପାର୍ବତୀ ଦେବୀ ପିତା ଦେବୋ ମହେଶ୍ଵର ।

ବାନ୍ଧବଃ ଶିବ ଭକ୍ତାଶ୍ଚ ସ୍ବଦେଶୋ ଭୁବନ ତ୍ରୟମ୍ ॥

ଏହି ସୁମହାନ ଉଦାର ଭାବ - ଅଜ୍ଞେୟ ପ୍ରେମଭାବ ବୁଝିପାରିବେ, ସେତେବେଳେ “ମୁଁ” ବା ଅହଂତ୍ବର ସକୀର୍ଣ୍ଣ ଗଣ୍ଡି ବିଶ୍ୱମୟ ପ୍ରସାରିତ ହେବ । ଜଗତ୍ ସାର୍ଥରେ ଆତ୍ମସାର୍ଥ ପଦଦଳିତ ହୋଇଯିବ । ଗୋଟିଏ “ମୁଁ”ତ୍ବର ଶୃଙ୍ଖଳରେ ରାଜାପ୍ରଜା, ଦାନ - ଦରିଦ୍ର, ବ୍ରାହ୍ମଣ - ଚଣ୍ଡାଳ, ଏପରିକି ପଶୁପକ୍ଷୀ, କୀଟ - ପତଙ୍ଗ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବନ୍ଧା ପଡ଼ିଯିବେ । ପଠିତ ଶିକ୍ଷାରେ ଗଠିତ ଜୀବନ ଲାଭ ନ ହେଲେ ସେ ଶିକ୍ଷାକୁ ଧ୍ବଞ୍ଜ୍ୟ ଦେବାକୁ ହେବ । ଅତଏବ ପ୍ରଥମେ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରି ତଦନୁଯାୟୀ ଚରିତ୍ର ଗଠନ କର, ତତ୍ପରେ ସାଧୁ ଓ ଶାସ୍ତ୍ର କୃପାରେ ଏବଂ ସାଧନାବଲମ୍ବନରେ ସତ୍ୟଲାଭ କରି କୃତାର୍ଥ ହୋଇ ଜଗତ୍‌ହିତରେ ଜୀବନ ଉତ୍ସର୍ଗ କର ।”

“ତୁମେମାନେ ନିଜକୁ ଭୁଲିଯାଇ ପ୍ରେମଭକ୍ତିରେ ହୃଦୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ କର । ଗୁରୁଙ୍କର ଉପଦେଶ ଅନୁସାରେ ଚରିତ୍ର ଗଠନ କର, ସଂଯତ ହୁଅ, ପୃଥୁବୀର ନରନାରୀଙ୍କୁ ଭାଇ, ଭଉଣୀ ଜ୍ଞାନରେ ଆଲିଙ୍ଗନ କର । ରୋଗାର ଶୁଶ୍ରୁଷାକର । ଶୋକଗ୍ରସ୍ତକୁ ସାହୁନା ଦିଅ, ଦୁଃଖୀର ଅଶ୍ରୁମୋଚନ କର, ତାପିତକୁ ହୃଦୟରେ ଜାକି ଧର । ପାପୀକୁ ଘୃଣା ନ କରି ପ୍ରେମଜଳ ଦ୍ୱାରା ତାର ପାପ ପଙ୍କ ଧୋଇଦିଅ । ସାର୍ଥପର ସଇତାନକୁ ହୃଦୟରୁ ବିତାଡ଼ିତ କରି ସେଠାରେ ପ୍ରେମମୟ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଆସନ ଦିଅ । ଯେ ଜୀବକୁ କୃପାକରି ଶିଖୁନାହିଁ ସେ ଭଗବାନଙ୍କ କୃପା ପାଇବ କିପରି ? ଯେ ଅନ୍ୟକୁ କ୍ଷମା କରିପାରେ ନାହିଁ ସିଏ ଭଗବାନଙ୍କ ନିକଟରେ କ୍ଷମା ପାଇବାକୁ ଅଯୋଗ୍ୟ, ଯେ ଜଗତକୁ ଭଲପାଇପାରେ ନାହିଁ, ସେ ଭଗବାନଙ୍କର ପ୍ରେମ ପାଇବାକୁ ଆଶାକରିବା ବୃଥା ।”

“ଭଲପାଇବାକୁ ସଭାବରେ ପରିଣତ କର, ପାପୀ ତାପୀ, ଦୁଃଖୀ ଦରିଦ୍ରଙ୍କୁ ଭଲ ପାଅ, ନିଜକୁ ଭୁଲି ପରର ସେବା କର । ହେ ଭାରତର ସୁ-ସନ୍ତାନଗଣ ! ତୁମମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଯଶ ମାନ ନୁହେଁ, ତୁମମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ବିଷୟସୁଖ ସମ୍ପୋଗ ନୁହେଁ, ତୁମର ଲକ୍ଷ୍ୟ କ୍ଷାତ୍ରଭାବର ଉଦ୍ଧାପନା ନୁହେଁ; ତୁମର ଲକ୍ଷ୍ୟ ବ୍ରାହ୍ମଣର ବ୍ରହ୍ମଧାରଣରେ, ତୁମେମାନେ ଶୁଦ୍ଧ, ସତ୍ତ୍ୱ, ନିର୍ମାଳ ହୁଅ । ତୁମମାନଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରେମ-କାରୁଣ୍ୟ ମନ୍ଦାକିନୀ ଶତ ଧାରାରେ ପ୍ରବାହିତ ହେବ । ଯାହାର ସୁଶୀତଳ ଧାରାରେ ଜଗତର ଜୀବ ମାତ୍ରେ ପରିତୃପ୍ତ ହେବେ, ତୁମମାନଙ୍କ ଜୀବନ ବହୁଜନ ହିତାୟ, ବହୁଜନ ସୁଖାୟ । ତୁମେମାନେ ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୁଣ୍ୟ ଭୂମି ଭାରତବର୍ଷରେ ଉପଯୁକ୍ତ ପିତାଙ୍କର ବଂଶଧର ରୂପରେ ଆବିର୍ଭୂତ ହୋଇଅଛ । ତେବେ ତୁମେମାନେ ନିମ୍ନଭାବାପନ୍ନ ସାଧାରଣ ଜଗଜ୍ଜୀବଙ୍କର ପଦାଙ୍କ ଅନୁସରଣ କରିବ କାହିଁକି ?”

ଉଦାରଚିତ୍ର ମହାଜନମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ କୁଚୁମ୍ବ ସରୁପ । ସେମାନେ କେବଳ ମାନବଧର୍ମ ପାଳନ କରିଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମତରେ ମନୁଷ୍ୟ କେବଳ ନିଜ ପାଇଁ ନୁହେଁ, ତାର ଜନ୍ମ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ।

ପଣ୍ଡିତ ଗୋପବନ୍ଧୁ କହିଥିଲେ -

**ନିଜ ହିତ ପାଇଁ ଜାତ ନୁହେଁ ହିନ୍ଦୁ
ବିଶ୍ୱ ହିତେ ତାର ପ୍ରତି ରକ୍ତ ବିନ୍ଦୁ ।**

ଏହି ଭାବନାରେ ଭାବିତ ହୋଇ ସେ ନିଜର ପୁଅକୁ ରୋଗଗନ୍ଧ୍ୟରେ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲେ ବନ୍ୟାର୍ତ୍ତମାନଙ୍କର ସେବାକରିବା ପାଇଁ । ପୁଅର ଆରୋଗ୍ୟ ପାଇଁ ସେ ଦଣ୍ଡେ ମୁହଁରେ ବି ଅପେକ୍ଷା କରିନାହାନ୍ତି । ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ, ନେତାଜୀ ସୁବାସ ବୋଷ, ଅରବିନ୍ଦ ଘୋଷ ଇତ୍ୟାଦି ମହାଜନମାନଙ୍କର ଜୀବନୀ ଆଲୋଚନା କଲେ ସେମାନଙ୍କ ତ୍ୟାଗପୂର୍ବ ଜୀବନର ଆଦର୍ଶ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଏ ବିଷୟରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଶିକ୍ଷା ଦିଏ । ସେମାନଙ୍କର ସବୁ ଥିଲା, ବିଦ୍ୟା, ବୁଦ୍ଧି, ଧନ ସମ୍ପଦ - କୌଣସିଥିରେ ଅଭାବ ନ ଥିଲା । ଦେଶ ଓ ଜାତିର ହିତ କାମନାରେ ସେମାନେ ସବୁକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇଥିଲେ, ଏହା ହିଁ ମାନବ ଧର୍ମ । ସାଧାରଣ ଲୋକ ଅହଂବୁଦ୍ଧି ପ୍ରଣୋଦିତ ହୋଇ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ ଓ ନିଜର କର୍ମଫଳ ନିଜେ ଭୋଗକରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଅନାସକ୍ତ ଭାବରେ ନିଷ୍କାମକର୍ମର ଅନୁଷ୍ଠାନ କରିବାକୁ ବାରମ୍ବାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ସମସ୍ତ କର୍ମକୁ ଠାକୁରଙ୍କ କର୍ମ ଭାବେ କରିବାକୁ ତାଙ୍କର ଉପଦେଶ । ଏପରି ହେଲେ ସେଥିରେ “ମୁଁ” ଓ ‘ମୋର’ ଭାବ ରହିବ ନାହିଁ ଓ ପକ୍ଷାନ୍ତରେ କର୍ମଫଳ ସୃଷ୍ଟି ହେବନାହିଁ । “ମୁଁ” ଓ ‘ମୋର’ ଭାବ ସବୁ ଅନର୍ଥର ମୂଳ, ସେଥିରେ କେବଳ ସାର୍ଥ । ପରାର୍ଥପରତାର ଲେଶ ମାତ୍ର ଚିହ୍ନ ନାହିଁ । ଜ୍ଞାନୀ ଭକ୍ତ ଭାବେ ଏ ସମସ୍ତ ହିଁ ତାଙ୍କର ସୃଷ୍ଟି । ତାଙ୍କରି ସୃଷ୍ଟିକୁ ତାଙ୍କରି ପିଲାମାନେ (ଅର୍ଥାତ୍ ସମଗ୍ର ଜୀବଜଗତ୍ ଓ ଉଦ୍ଭିଦଜଗତ୍) ଭୋଗକରିବେ । ମୁଁ ଏକାକୀ କାହିଁକି ଭୋଗ କରିବି ? ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ଥରେ କହିଥିଲେ ଅଧିକାଂଶ ଭାରତବାସୀ ଦରଦ୍ର, କାରଣ ଇଶ୍ୱର ଯେଉଁ ଭୋଗ୍ୟ ବସ୍ତୁ, ଯେଉଁ ମୂଲ୍ୟବାନ ଜିନିଷ ସବୁ ଦେଇଛନ୍ତି ଏହା ସମଗ୍ର ଭାରତବାସୀ ଭୋଗକରିବା ପାଇଁ । ମାତ୍ର ଏ ସବୁ ଜିନିଷର ସିଂହଭାଗ ଅନ୍ଧସଂଖ୍ୟକ ଲୋକ କୌଶଳ କରି ନିଜ ଅକ୍ତିଆରରେ ରଖି ଧନୀ ହୋଇଛନ୍ତି, ତେଣୁ ଅନ୍ୟମାନେ ଗରିବ ହେବାକୁ ବାଧ୍ୟ । ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ସାମା ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର ଆମେରିକା ଭ୍ରମଣକାଳୀନ ଗୋଟିଏ ଘଟଣା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ । ଥରେ ସାମିଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଆମେରିକାର ଜଣେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଧନୀ ଆସିଥିଲେ ଓ

ସାମାଜିକ ତାଙ୍କର ଜଣେ ସଂଗୀତ ପରିଚୟ କରାଇଦେଇ କହିଲେ “ଏ ହେଉଛନ୍ତି ଆମେରିକାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଧନୀ”, ଏତିକିରେ ସାମାଜିକ ହଠାତ୍ କହିଲେ, “ସେ କିପରି ଧନୀ ହେଲେ ସବୁ ଧନ ତ ଇଶ୍ଵରଙ୍କର”, ଏତିକିରେ ସେ ମହାଶୟଙ୍କର ମନ ଖରାପ ହେଲା ଓ ସେ ଘରକୁ ଫେରିଆସି ସାମାଜିକ କଥା ଗୁଡ଼ିକୁ ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସାମାଜିକ ତ ଜଣେ ସାଧୁ ପୁରୁଷ ; ଏପରି ମତାମତ ଦେବାର କାରଣ କ’ଣ ? କିଛି ଦିନ ଚିନ୍ତା କରିବା ପରେ ଧନୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ପୁଣି ସାମାଜିକ ନିକଟକୁ ଫେରିଆସି କହିଲେ “ଆପଣଙ୍କ କଥା ହିଁ ଠିକ୍ । ମୁଁ ଜଣେ **Petrol** ବ୍ୟବସାୟୀ ଓ **Petrol** ର ପ୍ରକୃତ ମାଲିକ ଭଗବାନ । ତେଣୁ ଧନ ମୋର ନୁହେଁ – ଏ ସବୁ ଭଗବାନଙ୍କର । ତେବେ ଆପଣ ମୋତେ ଉପଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏ ସବୁ ଧନ ମୁଁ କ’ଣ କରିବି ?” ସାମାଜିକ ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ଏ ସବୁ ଦାନ କରିଦିଅ । ସମଗ୍ର ମାନବ ଜାତି ଏହା ଦ୍ଵାରା ଉପକୃତ ହେବେ ଓ ଭଗବାନ ଖୁସି ହେବେ ।” ସେ ମହାଶୟ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ଧନ ଗୋଟିଏ **Trust** ହାତରେ ଦେଇ ନିଶ୍ଚିତ ହେଲେ ଓ ସାମାଜିକ ପ୍ରତି କୃତଜ୍ଞତା ପ୍ରକାଶ କଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ସେଇ **Trust** ପୃଥ୍ବୀର ବିପନ୍ନମାନଙ୍କୁ (ମହାବାତ୍ୟା, ସୁନାମା, ଭୂମିକମ୍ପ ଇତ୍ୟାଦିରେ ପୀଡ଼ିତମାନଙ୍କୁ) ଯଥେଷ୍ଟ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରୁଛି । ଭାରତରେ ବହୁ ଧନୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଛନ୍ତି, ସାମାଜିକ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ସଦୃଶ ବହୁ ମହାପୁରୁଷ ବହୁ ମୂଲ୍ୟବାନ ଉପଦେଶ ମଧ୍ୟ ଦେଉଛନ୍ତି; ଖବରକାଗଜରେ ଯାହା ଖବର ବାହାରୁଛି ସେ ଧନ(ଗୁପ୍ତରେ ବିଦେଶ **Bank** ରେ ରହିଥିବା) ଯଦି ସବୁ ଆସି ଭାରତରେ ରହେ ଓ ଭାରତୀୟମାନଙ୍କର ସେବାରେ ଲାଗେ ତା’ହେଲେ ଭାରତରେ କେହି ଜଣେ ହେଲେ ଭୋକିଲା ରହିବେ ନାହିଁ । ଗରିବୀ ହଟି ସୁନାର ଭାରତ ହେବ ।

ଭଗବତ୍ ଚରଣରେ ସମର୍ପିତ ଭକ୍ତ କେବଳ ଭଗବାନଙ୍କୁ ହିଁ ଜାଣେ, ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଓ ମନ କେବଳ ତାଙ୍କରି ଆଡ଼େ ଉନ୍ନତ ରହିଥାଏ । ସର୍ବତ୍ର ସେ ତାର ପ୍ରେମସ୍ଵରୂପକୁ ଦର୍ଶନ କରି ଭଗବତ୍ ଭାବରେ ବିଭୋର ଥାଏ । ଜଳ ସ୍ଥଳ, ଆକାଶ, ପାହାଡ଼, ପର୍ବତ, ପଶୁପକ୍ଷୀ, ଜୀବପତଙ୍ଗ ସବୁ ସ୍ଥାନରେ ସେ ତାର ପରମ ପ୍ରେମସ୍ଵରୂପ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରି ନିଜକୁ ମଧ୍ୟ ପାସୋରି ପକାଏ ।

ଧ୍ରୁବ ପିତୃ-ସିଂହାସନର ଆଶାୟୀ ହୋଇ ତପସ୍ୟା ଆରମ୍ଭ କଲେ ଓ କ୍ରମେ ତାଙ୍କର ଏପରି ଅବସ୍ଥା ଲାଭ ହେଲା ଯେ ବାଘ, ସିଂହ ପ୍ରଭୃତି ହିଂସ୍ର ଜନ୍ତୁମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଭଗବାନ ମନେକରି ଆଲିଙ୍ଗନ କଲେ ଓ ଶେଷରେ ଭଗବାନ ତାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ ଦାନ କରି ବର ମାଗିବାରୁ ସେ କହିଲେ –

**“ସ୍ଥାନାଭିଳାସୀ ତପସି ସ୍ଥିତୋହଂ, ବଂ ପ୍ରାପ୍ତବାନ୍ ଦେବ ମୁନାନ୍ତ ଗୁହ୍ୟମ୍ ।
କାଚନ୍ ବିଚିନ୍ଦ୍ୟି ବିବ୍ୟରନମ୍, ସମାନ୍ ! କୃତୋର୍ଥସ୍ତ୍ରୀ ବରଂ ନୟାତେ ॥”**

ପ୍ରକୃତ ଭକ୍ତଙ୍କର କିଛି ମାଗିବାର ନ ଥାଏ, ବରଂ ନିଜକୁ ନିଃଶେଷ କରି ସେ ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛାକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣକରି ତାଙ୍କୁ ଖୁସି କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥାଏ ।

ଅଥର୍ବବେଦର ବାଣୀ – “ହେ ମନୁଷ୍ୟ ! ତୁମେ ହିଁ ସୃଷ୍ଟିର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଜୀବ । ତୁମେ ଅର୍ଜନ କର, ଶହେ ହାତରେ ଅର୍ଜନ କର ଓ ସହସ୍ର ହାତରେ ତାକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ବିତରଣ କରିଦିଅ ।”

ରଗ୍‌ବେଦର ବାଣୀ – “ହେ ସୃଷ୍ଟିର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଜୀବ ମନୁଷ୍ୟ ! ତୁମେ ଅନ୍ୟର ହିତ ନିମିତ୍ତ ତୁମର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ବିନିଯୋଗ କର ଓ ଶେଷରେ ଅନୁଭବ କର ତାହା ବହୁଗୁଣିତ ହୋଇ ତୁମ ନିକଟକୁ ଫେରି ଆସିଛି” ।

ଉପନିଷଦ୍‌ର ବାଣୀ – “ତେନ ତ୍ୟଜେନ ଭୁଞ୍ଜିଥାଃ” ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ତ୍ୟାଗ କରି ଭୋଗକର । ଯେହେତୁ ସମସ୍ତ ସୃଷ୍ଟି ପଦାର୍ଥ ଇଶ୍ଵରଙ୍କ ଦାନ ତେଣୁ ତାଙ୍କର ଦତ୍ତ ଭୋଗ୍ୟବସ୍ତୁକୁ ତାଙ୍କର ସୃଷ୍ଟି ଜୀବଜଗତ୍ ପାଇଁ ତ୍ୟାଗ କର ଓ ତୁମେ ମଧ୍ୟ ଭୋଗ କର । ମନେ ରଖିବାକୁ ହେବ ତ୍ୟାଗ ହିଁ ଜୀବନ ଓ ଭୋଗ ହିଁ ମରଣ ! ଭୋଗର ମାତ୍ରା ଯେତେ ବଢ଼ି ଚାଲିବ ମୃତ୍ୟୁ ପଥରେ ସେତିକି କ୍ଷିପ୍ର ଗତିରେ ଅଗ୍ରସର ହେବ (**In accelerating speed**) । ତ୍ୟାଗ ତୁମକୁ ଅମୃତର ସନ୍ଧାନ ଦେବ । ଭଗବାନ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଅଲଗା ଅଲଗା ଭୋଗର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛନ୍ତି ଓ ଭୋଗର ସାମାନ୍ୟ ନିୟମାବଳୀ କରିଛନ୍ତି ମାତ୍ର ତ୍ୟାଗର କୌଣସି ସାମାନ୍ୟ ସରହଦ ନାହିଁ । ଏ ପରିକଳ୍ପିତ ଜୀବନ ଦାନ କରି ଅନ୍ୟର ଉପକାର କରିବାକୁ ଶାସ୍ତ୍ରର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ । ଦଧିକୃତ ତାଙ୍କର ଜୀବନ ଦାନ କରି ଦେବତାମାନଙ୍କୁ ଅସୁରମାନଙ୍କ ଉପଦ୍ରବରୁ ରକ୍ଷାକରିବାର ପ୍ରମାଣ ଅଛି । (ଦଧିକୃତ ଅସ୍ଥିରେ ବନ୍ଧୁ ନିର୍ମାଣ କରି ଦେବରାଜ ଇନ୍ଦ୍ର ବୃତ୍ତାସୁରକୁ ନିଧନ କରିଥିଲେ)

ଶ୍ରୀଭଗବାନଙ୍କ ନିକଟତମ ହେବାକୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ମନ୍ଦିର, ମସଜିଦ୍ ଓ ଗାର୍ଜୀ ପ୍ରଭୃତି ଧର୍ମପୀଠକୁ ଯାଉ । ତାହା କେବଳ ଏକ ପାରମ୍ପରିକ ମାନସିକତା ହୋଇପାରେ । ହୁଏତ କିଛି ଲୋକ ସେଠାରେ ଭଗବତ୍ ଉପଲବ୍ଧି ପାଇଁ ଇଚ୍ଛାକରିଥାନ୍ତି ମାତ୍ର ଅନ୍ୟମାନେ (ବହୁଳ ଶତାଂଶରେ) କେବଳ ଲୋକଦେଖାଣିଆ ଭାବେ ଯାଇଥାନ୍ତି ଓ ନିଜର ଅହଂକୁ (ଧାର୍ମିକ ଅହଂ) ଲୋକମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ

ଉଜ୍ଜୀବିତ ରଖୁ ଆତ୍ମସନ୍ତୋଷ ଲାଭ କରିଥାନ୍ତି । ଏହା କେବଳ ଏକ ଆତ୍ମପ୍ରଚାରଣ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଯେଉଁମାନେ ମଠ, ମନ୍ଦିରକୁ ନ ଯାଇ କେବଳ ଇଶ୍ଵରଙ୍କ ସୃଷ୍ଟିକୁ ଭଲ ପାଇ, ନିଜକୁ ଜୀବଜଗତର ସେବାରେ ତିଳ ତିଳ କରି ନିଃଶେଷ କରିଛନ୍ତି, ସେହିମାନେ ହିଁ ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷରେ ଇଶ୍ଵରଙ୍କର ନିକଟତର ହୋଇ ତାଙ୍କର, ପ୍ରିୟଜନ ହୋଇପାରିଛନ୍ତି । ସେହି ମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଶ୍ରୀଭଗବାନଙ୍କର “ଯୋଗକ୍ଷେମ ବହାମ୍ୟହମ୍” ବାଣୀ ସଠିକ୍ ଭାବେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ।

ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି - “ବସ୍ ! ମୁଁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେଉଁ ରତ୍ନ ଲୁଚାଇ ରଖୁଥିଲି ଆଜି ତାହା ତୁମ ଆଗରେ ପ୍ରକାଶ କରୁଛି ଶୁଣ ! ଜଗତ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ମହାବାକ୍ୟ କର୍ଣ୍ଣରେ ଶୁଣିବା ଦିନୁ ମୁଁ ଜଗତହିତକର ମହାଯଜ୍ଞ ବରଣ କରିଛି ।” ପୁନଶ୍ଚ **ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି** “ ତୁମମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ହୋଇଛି ବୋଲି ମୁଁ କେତେବେଳେ ଜାଣିବି ଜାଣ ? ଅନ୍ୟର ଦୁଃଖ ଦେଖୁ ଯଦି ତୁମେ ବିଚଳିତ ନ ହୋଇ ରହି ନ ପାର ତାହା ହେଲେ ଜାଣିବି ତୁମର ଜ୍ଞାନ ହୋଇଛି ।” ତେଣୁ ଆମେମାନେ ଦେଖିବା ଗୋଟିଏ ଗରିବ ବା ଅଭାବୀ ଲୋକ ଯେପରି କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଜକୁ ଅସହାୟ ନ ମଣେ । ପାତିତର ଅଶୁମୋଚନ କରିବାକୁ ସେ ବାରମ୍ବାର କହିଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟତ୍ର ସେ ପୁଣି କହିଛନ୍ତି । “ଆକାଶ ବ୍ରହ୍ମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭଗବାନଙ୍କର ବିକାଶ - ଏହି ଜ୍ଞାନରେ ସର୍ବ ଭୂତର ହିତ ସାଧନରେ ଜୀବନ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଦିଅ । ମାନବ ଜୀବନ ଧନ୍ୟ ହେବ । ତୁମେ ପବିତ୍ର ଆନନ୍ଦର ଅଧିକାରୀ ହେବ ।”

“ଜୀବ ଜଗତ ଭଗବାନଙ୍କର ବିଭୂତି ବା ସନ୍ତାନସନ୍ତତି । ଜ୍ଞାନଲାଭ ହେଲେ ଜୀବ ଭିତରେ ଶିବ ଦର୍ଶନ ହୁଏ । ସେତେବେଳେ ଭଗବତ୍ ପ୍ରେମ, ଜୀବ ପ୍ରେମ ବା ସେହି ଭାବ ସେବାରେ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରେ । ସେତେବେଳେ ସାଧକର ଆତ୍ମପର ଭେଦ ଭାବ ଦୂର ହୋଇଯାଏ ଓ ନିଜଠାରୁ ଅନ୍ୟର ସେବାରେ ଆତ୍ମନିୟୋଗ କରିବାକୁ ମନ ଅଧିକତର ସୁଖ ବୋଧ କରେ । ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ଭେଦ ଭାବ ନ ଥିବାରୁ ଜୀବସେବା ଭଗବତ୍ ସେବାରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ । ସେମାନେ ନିଜ ଭିତରେ ଯେପରି ଭଗବାନଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରନ୍ତି ଅପର ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଭଗବାନଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିଥାନ୍ତି” (ସଂସାର ପଥେ)

‘ଆନନ୍ଦର ଉତ୍ସ ସନ୍ଧାନ’ ପ୍ରବନ୍ଧରେ ଅଧ୍ୟାପକ ରାଜକିଶୋର ରାୟ ଲେଖିଛନ୍ତି “ଆନନ୍ଦର ଅନ୍ୟତମ ଉତ୍ସ ହେଉଛି ଅନ୍ୟର ସୁଖ ଦୁଃଖରେ ଅନ୍ୟକୁ ଅଂଶୀଦାର କରିବା । ଏହି ସମ୍ପର୍କ ନିଃସାର୍ଥ ସମ୍ପର୍କ - ଇଶ୍ଵର ହିଁ ପ୍ରଥମ, ଅନ୍ୟମାନେ ଦ୍ଵିତୀୟ ଓ ଶେଷରେ ନିଜେ ଆତ୍ମନ୍ ! ଅନ୍ୟର ଆନନ୍ଦରେ ଆନନ୍ଦ କର, ଅନ୍ୟର ଆଶ୍ଵରୁ ଲୁହ ଗତିଲେ ନିଜର ଆଶ୍ଵକୁ ଆର୍ତ୍ତ କର, ସହାନୁଭୂତିସମ୍ପନ୍ନ ହୁଅ, ସହନଶୀଳ ହୁଅ ଓ ଅନ୍ୟକୁ ବୁଝିବାରେ ପ୍ରେମାପନ୍ନ ହୁଅ । ଅନ୍ୟର ଦୁଃଖରେ ଦୁଃଖୀ ଓ ସୁଖରେ ସୁଖୀ ହେବା ଭଳି ଆନନ୍ଦ ଏ ସଂସାରରେ ମିଳିବ ନାହିଁ । ଟିପ୍ପଣୀୟ ଭାବଯୁକ୍ତ ହେଲେ ମଣିଷ ରକ୍ଷାପାଏ ବହୁ ଦୁର୍ଦ୍ଦିଗ୍‌ଗାରୁ । ଏ କଥା ଗାତା, ବାଇବେଲ୍, କୋରାନ୍ ପ୍ରଭୃତି ସବୁ ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ସାକାର କରନ୍ତି ।”

ପ୍ରକୃତି ସହିତ ସମନ୍ୱିତ ହୋଇଗଲେ, ଫୁଲ, ଆକାଶ, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ସମୁଦ୍ର, ନଦୀ ଯାହା କିଛି ଆମ ଚାରିପଟେ ସୁସଜ୍ଜିତ, ସେଥି ସହିତ ଏକାତ୍ର ହୋଇଗଲେ, ଏପରିକି ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କ ଶରୀରକୁ ସ୍ନେହ ଓ ମମତାରେ ଆଉଁଷି ଦେଲେ , ଆମ ଜୀବନର କୌଣସି ମୁହୂର୍ତ୍ତ କ୍ଳାନ୍ତିକର ହେବ ନାହିଁ । ଆକାଶର ବ୍ୟାପ୍ତି କି ସୁନ୍ଦର ! ଆମେ ମୁହଁ ଉଠାଇ କେବେ ଦେଖିଛେ କି ? ଏହି ଦୃଶ୍ୟଗୁଡିକରେ ଇଶ୍ଵର ସାନ୍ନିଧ୍ୟ ଭରପୁର ରହିଛି । ଆମର ସବୁ ଦୁଃଖ, ଅଶାନ୍ତି ଓ ନିରାନ୍ଦର ରହିଛି ନିଜର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ବାରିଦ୍ର୍ୟରେ । ଆମେ ଯେ ଇଶ୍ଵରବିରୋଧୀ ଧନସର୍ବସ୍ୱ ପୃଥିବୀରେ ବାସ କରୁଛୁ ଏବଂ ଇଶ୍ଵରଙ୍କ ଅସ୍ତିତ୍ଵରେ ଅବିଶ୍ଵାସୀ ହୋଇପଡୁଛୁ , ତାହା ହିଁ “ଆମ ପକ୍ଷରେ ଆନନ୍ଦର ଉତ୍ସକୁ ପାଇବା ପାଇଁ ଅସମ୍ଭବ ହୋଇପଡୁଛି । ଇଶ୍ଵର ମଣିଷର ପରମାପ କରନ୍ତି ତାହାର ନମ୍ରତାକୁ ଘେନି ।

ଥରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତାଙ୍କର ଭକ୍ତ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଅତି ସୁନ୍ଦର କଥାଟିଏ କହିଲେ । ଫୁଲର ଉଦାହରଣ ଦେଇ ସେ କହିଲେ, “ତୁମମାନଙ୍କ ଜୀବନକୁ ଫୁଲପରି ବିକଶିତ କର, ଫୁଲ ଯେପରି ଆପଣା ଗର୍ବରେ ଫୁଟି ଜଗତକୁ ଆନନ୍ଦ ଦାନ କରି ଝରିପଡେ ଫୁଲର ଯେପରି ଜଗତକୁ ଆନନ୍ଦ ଦାନ ଓ ସୁବାସ ବିତରଣ କରିବା ନିମିତ୍ତ ସୃଷ୍ଟି, ସେହିପରି ତୁମମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଜଗତର ହିତାର୍ଥେ ଜଗତର ସୁଖ ପାଇଁ, ଜଗତରେ ଆନନ୍ଦ ବିତରଣ ପାଇଁ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଅଛି । ଫୁଲ ଯେପରି ନିଃସାର୍ଥ ଭାବରେ ଆନନ୍ଦ ବିତରଣ କରେ, ସେହିପରି ତୁମେମାନେ ମଧ୍ୟ ନିଃସାର୍ଥ ଭାବରେ ସେବା କରିବ, ଜୀବର ଉପକାର କରିବ ।” ପୁନଶ୍ଚ ସେ କହିଛନ୍ତି - “ତୁମେ ମାନେ ଜଗତ୍ ସେବାରେ ଯଦି ଆତ୍ମବଳି ଦେଇ ନ ପାର, ଯଦି ଜଗତକୁ ମୋର ବୋଲି ଆଲିଙ୍ଗନ କରି ନ ପାର, ଯଦି ଉଦାର ପରବର୍ତ୍ତେ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ହୁଅ, ଯଦି ଅହଂତ୍ଵର ପ୍ରସାର ପରିବର୍ତ୍ତେ ଅହଂତ୍ଵର ଗଣ୍ଡି ଭିତରେ ଆବଦ୍ଧ ହୋଇପଡ଼ ତାହେଲେ ତୁମେମାନେ ତ ବୁଦ୍ଧି ମରିବ, ମୋତେ ମଧ୍ୟ ବୁଡାଇମାରିବ । ସୁଖ ପାଅ, କିନ୍ତୁ ସୁଖ ପାଇବା ଯେପରି ସାମାବଦ୍ଧ ହୋଇ ନପଡେ । ତୁମମାନଙ୍କ ପ୍ରାଣ ଯଦି ଉଦାରତା ପରିବର୍ତ୍ତେ

ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ, ତା'ହା ହେଲେ ମୋର ଯେ କେତେ ଦୁଃଖ, ତାହା ତୁମେମାନେ ବୁଝି ପାରିବ ନାହିଁ । ଜଗତକୁ ନିଜର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର, ନିଜକୁ ଭୁଲିଯାଅ ।” ଅନ୍ୟତ୍ର ସେ ପୁଣି କହିଛନ୍ତି, “ମୁଁ ଚାହେଁ ତୁମେମାନେ ଜଗତର ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ ତୁମର ସମସ୍ତ ପ୍ରାଣ ଢାଳି ଦିଅ । କ୍ଳାନ୍ତ, ଶ୍ରାନ୍ତ, ଅଜ୍ଞାନ ଦରିଦ୍ର ମାନବ ପ୍ରାଣରେ ଆଶାର ଆଲୋକ ପ୍ରଜ୍ଜ୍ୱଳିତ କରିବା ତୁମର ଏକମାତ୍ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଜୀବଜଗତର କାହିଁରେ ମଙ୍ଗଳ ହେବ ସମସ୍ତଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ ସେହି ଅଲୌକିକ ଇଚ୍ଛା ବା ପ୍ରେରଣା ଜାଗେ ନାହିଁ ! ମୁଁ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ! ଜଗତ୍‌ଗୁରୁଙ୍କର ମଙ୍ଗଳମୟ ଇଚ୍ଛା ମୋ ଅନ୍ତରରେ ଲାଳାୟିତ । ତୁମେମାନେ ସେହି ଲାଳାପୁଷ୍ପର ସହାୟକ । ମୋ ଅନ୍ତରରେ ଯେଉଁ ସତ୍ୟ ପ୍ରତିଭାତ ହୋଇଛି ତୁମେମାନେ ବାହାରେ ତାକୁ ରୂପ ଦିଅ ।”

ସନ୍ଥ ଏକନାଥଙ୍କ ଜୀବନର ଗୋଟିଏ ଘଟଣା ଆମକୁ ଏ ବିଷୟରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଥାଏ । ଦିନେ ସେ ପବିତ୍ର ଗଙ୍ଗା ଜଳ କାନ୍ଦରେ ବହନ କରି କେଦାରନାଥ ଯାତ୍ରା କରୁଥିଲେ । ଅନ୍ୟମାନେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି କେଦାରନାଥ ଯାତ୍ରା କରୁଥିଲେ ପ୍ରଭୁ କେଦାରନାଥଙ୍କୁ ଜଳାଭିଷେକ ଲାଗି କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ । ବୁଢ଼ା ଗଧଟିଏ ଚୂଷାରେ ଆତୁର ହୋଇ ରାସ୍ତାରେ ଠିଆ ହୋଇଥାଏ । ସମସ୍ତେ ଗଙ୍ଗାଜଳ କାନ୍ଦରେ ନେଇ ଯାଉଥାନ୍ତି, କେହି ସିଆଡେ ଦୃଢ଼ପାତ କରୁନାହାନ୍ତି । ମାତ୍ର ଏକନାଥ ଗଧର ମୃତ ପ୍ରାୟ ଅବସ୍ଥା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଅଟକି ଗଲେ ଓ ଆଣିଥିବା ଗଙ୍ଗା ଜଳ ଗଧକୁ ପାନ କରାଇ ତାକୁ ସୁସ୍ଥ କଲେ । ମନରେ ଅପାର ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରି ସେଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କଲେ । କେଦାରନାଥ ଯାଇ ନ ପାରି ତାଙ୍କ ମନରେ ସମାନ୍ୟ କ୍ଷୋଭ ମଧ୍ୟ ନ ଥିଲା ବରଂ ଗଧଟିକୁ ପାଣି ପିଆଇ ତାକୁ ସୁସ୍ଥ କରିଥିବାରୁ ନିଜକୁ ସମର୍ଥକ ସୌଭାଗ୍ୟଶାଳୀ ମନେ କରି ନିଜକୁ କେଦାରନାଥଙ୍କର ପରମ ପ୍ରୀତିଭାଜନ ହୋଇ ପାରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଅନୁଭବ କଲେ ।

ଜର୍ଜ ବକ୍ସାର୍ଡ଼ିଶ୍‌ଙ୍କ କହିବା ଅନୁଯାୟୀ - “ଭଗବତ୍ ଉପଲକ୍ଷି ମନ୍ଦିର, ଗିର୍ଜା କିମ୍ବା ଚର୍ଚ୍ଚରେ ମିଳି ନଥାଏ ବରଂ ଇଶ୍ୱରଙ୍କ ଜୀବନ୍ତ ସୃଷ୍ଟିକୁ ଭଲପାଇବାରେ ଇଶ୍ୱରଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିକୁ ଅନୁଭବ କରାଯାଇପାରେ ।”

ଭାରତର ପୂର୍ବତନ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଅବଦୁଲ୍ କାଲାମ କହିଲେ - “ଅଭାବ ଭିତରେ ରହୁଥିବା ଲୋକଟିଏ ନିଜକୁ ଅସହାୟ ନ ମଣୁ । ଦାରିଦ୍ର୍ୟର କଷ୍ଟାଘାତରେ ତାର ପିଲାମାନେ ନିଜ ଭିତରର ଆଗ୍ରହକୁ ଯେପରି ଜଳାଞ୍ଜଳି ନ ଦିଅନ୍ତି ।” ଶାସ୍ତ୍ର, ପୁରାଣରୁ ମଧ୍ୟ ଏ ବିଷୟରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଶିକ୍ଷା ମିଳିଥାଏ ।

ଉପନିଷଦ୍ କହିଛନ୍ତି - “ତତ୍ ସୃଷ୍ଟା ତ ଦେବାନୁ ପ୍ରବିଷତ୍”

ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭାଗବତ୍ କହିଛନ୍ତି - “ସକଳ ଘଟେ ନାରାୟଣ, ବସନ୍ତି ଅନାଦି କାରଣ ।”

ଜଣେ ଭକ୍ତ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛନ୍ତି - “ପ୍ରତି ଅଣୁ ମଧ୍ୟ ତୁମରି ବିକାଶ ଦେଖିବାକୁ ଯେହ୍ନେ ପାଇ ।”

ଅନ୍ୟତ୍ର ପ୍ରାର୍ଥନା ଅଛି - ନୟନ ତୁମକୁ ପାରେନାହିଁ ଦେଖୁ ରହିଛ ନୟନେ ନୟନେ ।”

ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭାଗବତ ଗୀତା - ଇଶ୍ୱର ସର୍ବଭୂତାନାଂ ହୃଦେ ଶ୍ରେୟାନ୍ ତିଷ୍ଠତି ।

ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦଙ୍କ ମତରେ ଆମେ ଯେତେବେଳେ ସୃଷ୍ଟିର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବ ଓ ବସ୍ତୁରେ ଏବଂ ତାର ପ୍ରତିଟି ଅଣୁରେ ଓ ପରମାଣୁରେ ଦିବ୍ୟଭୂର ସନ୍ଦାନ ପାଇପାରିବା, ସେତେବେଳେ ଆମର ଏହି ଜୀବନ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇଯିବ ।

ସକାଳେ ଶଯ୍ୟାତ୍ୟାଗ ସମୟରେ ଆମେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରିବା ଓ ଆମର ପ୍ରଥମ ପ୍ରାର୍ଥନା ହେବ- “ହେ ଠାକୁର ! ମୋତେ ଆଶୀର୍ବାଦ କରନ୍ତୁ ମୁଁ ଆଜିର ଦିନରେ ଯେପରି କାହାର ମନ କଷ୍ଟର କାରଣ ନ ହୁଏ ଓ କୌଣସି କାରଣରେ ହେଲେ କାହାରି ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଲଙ୍ଘନ ନ କରେ ।” ଶେଷରେ ଏତିକି ଜାଣିଲେ ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ - “ବିସ୍ତାର ସର୍ବଭୂତସ୍ୟ ବିଷ୍ଣୋର୍ବିଶ୍ୱମିଦଂ ଜଗତ୍” - ବିଶ୍ୱ ଜଗତ୍ ଓ ସମସ୍ତ ଜୀବଜଗତ୍ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର ବିସ୍ତାର ମାତ୍ର । ଏଇ ଅନୁଭବ ଚିକିତ୍ସା ମନୁଷ୍ୟକୁ ମନୁଷ୍ୟ କରିବ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, “ତୁମେମାନେ ମଣିଷ ହୁଅ ଓ ଅନ୍ୟକୁ ମଣିଷ ହେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କର ।” ଏଇ ଗୋଟିଏ କଥାକୁ ଆମେ ବେଦବାକ୍ୟ ପରି ମାନିବା ଓ ତାକୁ ରୂପଦେବାକୁ ଆପ୍ରାଣ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଶ୍ରୀ ଚରଣାଗ୍ରୀତ
ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ମହାନ୍ତି
ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ
ସଦସ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ

ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ତ୍ରିପାଠୀ ଭାଇଙ୍କ ଆଲୋଚନା

ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ସଦସ୍ୟ ତଥା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ପୂଜକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ତ୍ରିପାଠୀ ଭାଇଙ୍କ ସହିତ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଅଧିବେଶନମାନଙ୍କରେ ହୋଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତରର ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଆମେ ସବୁ ଏଠାକୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କାମ କରିବା ପାଇଁ ଆସିଛୁ । ଗୃହାସନରେ ତାଙ୍କ ଆସନ ରଖି ସେବାପୂଜା କରୁଛୁ; ସଂଘ ସାଧନାରେ ବ୍ରତୀ ହୋଇ ସବୁ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କ ସହିତ ମିଳିତ ହୋଇ ଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜା କରୁଛୁ । ଆଉ କ'ଣ କ'ଣ କଲେ ଆମେ ତାଙ୍କ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିପାରିବୁ, ତାହା କୁହନ୍ତୁ ।

ଉତ୍ତର - ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ଭଗବାନଙ୍କ ଜଗତ୍‌ସେବାର ଆଦର୍ଶ ତୁମ ଜୀବନର ଆଦର୍ଶ ହେଉ, ଭଗବତ୍ ସ୍ୱରୂପ ଲାଭ କରିବାକୁ ହେଲେ ତାଙ୍କ ଜଗତ୍‌ସେବାର ଆଦର୍ଶକୁ ଗ୍ରହଣ କର । ସେ ଯେପରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆପଣାର ଭାବେ ପରିଚାଳନା କରୁଛନ୍ତି, ଆମକୁ ସେହିପରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଭଗବତ୍ ଭାବରେ ଆପଣାର ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ହେବ । ସଂସାର ପଥେ (ସଂଗ୍ରାମ ଖଣ୍ଡ) ୧ମ ଖଣ୍ଡର ୨ୟ ସଂସ୍କରଣର ପରିଭାଷାରେ 'ଚରିତ୍ର ବଳ' ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହୁଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ଜଗତ୍‌ହିତକର କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଥମ ଓ ପ୍ରଧାନ କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି ନିଜ ଚରିତ୍ର ଗଠନ କରିବା; ଏହାର ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଦିଗ ହେଉଛି ସଂସାରଚିନ୍ତା ଛାଡି ଭଗବତ୍ ଚିନ୍ତାରେ ମନ ଦେବା । ଆମକୁ ଯେଉଁ ଧ୍ୟାନଧାରଣା ଦିଆଯାଇଛି, ତାହା ମଧ୍ୟ ଭଗବାନଙ୍କ ଜଗତ୍‌ସେବାର ଆଦର୍ଶ । ଭଗବାନ୍ ତାହାନ୍ତି ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କ ଧ୍ୟାନ କରନ୍ତୁ, ତାଙ୍କ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ ଓ ସମସ୍ତ କର୍ମ ତାଙ୍କରି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ହେଉ । ଆମ ଘର ସଂସାର ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କରି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ; ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ କହିଲେ ସେହି ଏକ କଥା । ତାଙ୍କର ଆମେ ସେବକ ମାତ୍ର । ମୋଟାମୋଟି ଭାବରେ ସାରକଥା ହେଲା, ଘର ତାଙ୍କର, ଆମେ ତାଙ୍କର ସେବକ; ଯେତେବେଳେ ସମୟ ମିଳିବ, ଆମେ ତାଙ୍କରି କଥା ଚିନ୍ତା କରିବା ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ଗୋଟିଏ ଦିନ ଆସିବ, ଯେଉଁ ଦିନ ତୁମେ ସମସ୍ତେ ବିଶ୍ୱଭ୍ରାତୃତ୍ୱ ଭାବରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇପାରିବ । ଆମେ ଏହି ଛୋଟ ସଂଘଟି ମାଧ୍ୟମରେ କ'ଣ କରିପାରିଲେ ସେହି ମହାନ ବିଶ୍ୱଭ୍ରାତୃତ୍ୱ ଭାବକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରିବା ଦିଗରେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇପାରିବା ?

ଉତ୍ତର - 'ସେବକ' ହେଉଛି ଆମର ପରିଚୟ ଏବଂ 'ସେବା' କରିବା ହେଉଛି ଆମର କାର୍ଯ୍ୟ ଓ ସାଧନା । ଏକନିଷ୍ଠ ସେବକ ହିସାବରେ ଆମେ ଯନ୍ତବତ୍ ଆମ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାରେ ମଗ୍ନ ରହିପାରିଲେ ଆମକୁ ଆଉ କୌଣସି ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ହେବ ନାହିଁ । ପରସ୍ପର ପରସ୍ପରର ସେବା କରିବାକୁ ଆମେ ସର୍ବଦା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଆବଶ୍ୟକ, କାହାର ଅସୁବିଧାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆମେ ସଦାତତ୍ପର ଥିବା ଦରକାର; ଆମର ସର୍ବଦା ସ୍ମରଣ ରଖିବା ଉଚିତ୍ ଯେ ଆମ ଠାକୁର ସେହି ରୂପରେ ଆମର ସେବା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଆସିଛନ୍ତି ଓ ସେବା କରିବାର ସୁଯୋଗ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆମକୁ ଏହି ଭାବରେ ଦେଉଛନ୍ତି । ଆମେ ଏହିପରି ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ଭାବରେ ସେବା କରୁଛୁ ବୋଲି କେହି ପ୍ରଶଂସା କଲେ ଯେପରି ଆମ ମନରେ ବିରୁପାତ୍ର ଅହଂକାର ନ ଆସେ ଏବଂ ଆମେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ନିନ୍ଦା-ପ୍ରଶଂସା ଓ ସମାଲୋଚନାରୁ ଉତ୍ସ୍ନିକ୍ତ ଉଠି ତତୋତ୍ପକ ଆଗ୍ରହରେ ନିର୍ବିକାର ଚିତ୍ତରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଯେପରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଜ୍ଞାନରେ ସେବା କରିପାରୁ, ସେ ଦିଗରେ ସଦା ସଜାଗ-ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅବ୍ୟାହତ ରଖିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ବିଶ୍ୱଭ୍ରାତୃତ୍ୱ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଏକ ମହାନ ଇଚ୍ଛା ଓ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଆମେ ସମସ୍ତେ ଏକ ମନ ଓ ଏକ ପ୍ରାଣ ହୋଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଠାକୁର ଜ୍ଞାନରେ ଓ ଠାକୁରଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେବା (ଶିବ ଜ୍ଞାନରେ ଜୀବ ସେବା) କରିବା ସହିତ ମନରେ ସର୍ବଦା ଶୁଦ୍ଧ ଭାବନା ରଖି ଚଳିପାରିଲେ ବିଶ୍ୱଭ୍ରାତୃତ୍ୱ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ନିଷ୍ଠୁର ସହାୟକ ହୋଇପାରିବା ।

ଶୁଦ୍ଧ ଭାବନାର ଅର୍ଥ ଆମେ କାହାରି ସମାଲୋଚନା କରିବା ନାହିଁ; କାହାର ଅମଙ୍ଗଳ ଚିନ୍ତା କରିବା ନାହିଁ; ସମସ୍ତଙ୍କର ଭଲ ଗୁଣ-ଗୁଣିକ ଦେଖିବା; ପରନିନ୍ଦା ଓ ପରଚର୍ଚ୍ଚା କରିବା ନାହିଁ, ଆମେ ପରନିନ୍ଦା ଓ ପରଚର୍ଚ୍ଚା କଲେ ଅପରର ସେହି ଖରାପ ଗୁଣଗୁଣିକ ଆମ ନିଜ ଭିତରେ ଅଲକ୍ଷ୍ୟରେ ସଂକ୍ରମିତ ହୋଇଯିବ ଓ ଆମ ଚାରିପାଖ ବାତାବରଣକୁ ମଧ୍ୟ ସଂକ୍ରମିତ ହୋଇଯିବ; କେହି କିଛି ଭୁଲ୍ କଲେ ଉତ୍ତପ୍ତ ବା ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ କଥା କଥା କହିବା ନାହିଁ, ଅଥଚ ତା'ର ଭୁଲ୍‌ଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଶାନ୍ତ ଓ ନିର୍ଭୟ ଭାବରେ ଏପରି କ୍ଷମାଶୀଳ ମନୋବୃତ୍ତିର ସହିତ ସୁତାଇ ଦେବା ଯେ ଭୁଲ୍ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଟି ମନରେ ବିରକ୍ତି, କଷ୍ଟ ଓ ଅପମାନ ପାଇବା ବଦଳରେ ଭୁଲ୍ ସଂଶୋଧନ କରିବା ଦିଗରେ ଆଗଭର ହୋଇଉଠିବ । କାରଣ କୋପିତ ଓ ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ କାହାର ସମାଲୋଚନା କଲେ ସେ ଆମର ଭଲ କଥା ମଧ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଆମେ ସର୍ବଦା ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି ଶୁଣାଭାବାପନ୍ନ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଆମର ମନ ଓ ମୁଖ ଏକ ହୋଇ ଉଚ୍ଚାରଣ କରନ୍ତୁ 'ସର୍ବେ ଭବନ୍ତୁ ସୁଖିନଃ' ଏବଂ ଏହି ଜଗତର ମଙ୍ଗଳ ହେଉ ଭାବଟି ଆମ ନିଜ ଜୀବନର ଆଚରଣରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଉଠୁ । ଏପରି ନ କଲେ ଆମର ସକଳ ଠାକୁର ପୂଜା, ଆରାଧନା କେବଳ ପିତୃକାୟୁଜା ସହିତ ସମାନ ହୋଇଯିବ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର 'ଅଛନ୍ତି' ବୋଲି ଆମର ଧାରଣା ଦୂର୍ବଳ ହେବାକୁ ଲାଗିବ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଜୀବନରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଉପଲବ୍ଧି କରିବାକୁ ଆମେ ଆଉ କ'ଣ ସାଧନା କରିବୁ ?

ଉତ୍ତର - ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି ହିଁ ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ ତାଙ୍କୁ ଜୀବନରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଉପଲବ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ; ଚିତ୍ତ ଶୁଦ୍ଧ ଓ ସ୍ଥିର ନ ହେଲେ ତାଙ୍କୁ ଉପଲବ୍ଧି କରିହେବ ନାହିଁ । ଆମକୁ ଯେତେ ସାଧନା ଦିଆଯାଇଛି, ତାହା କେବଳ ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ । ତାଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଉପଲବ୍ଧି କରିବାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ତୁମେ ସ୍ଥିର, ଶୁଦ୍ଧ, ଏକାଗ୍ର ଓ ନିରୁଦ୍ଧ ମନ ଦେଇ ତାଙ୍କ ଚିନ୍ତା ଓ ଧ୍ୟାନରେ ସଦା ତନ୍ମୟ ଓ ତତ୍ତ୍ୱମୟ ହୋଇ ରହିପାରୁଛ କି ? ସରଳ ଭାବରେ କହିଲେ ଧ୍ୟାନରେ ବସିଲେ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିପାରୁଛ କି ? ସଂସାର ଚିନ୍ତା ଓ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯେତିକି ସମୟ ଦେଉଛ, ତାଙ୍କ ଚିନ୍ତାରେ ସେହିପରି ସମୟ ଦେଇପାରୁଛ କି ? ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମନ ଚଞ୍ଚଳ ଓ ଅସ୍ଥିର ଅଛି, ତାଙ୍କୁ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରିବ ନାହିଁ, ଚିତ୍ତଦର୍ପଣ ଶୁଦ୍ଧ ହେଲେ ଯାଇ ତାଙ୍କ ରୂପ ସେଥିରେ ପ୍ରତିଫଳିତ । ଆଉ ଏହା ଏହି ଦେହସ୍ଥିତି କାଳରେ ମଧ୍ୟ ସମ୍ଭବ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଏଠାରେ କିପରି ଭାବେ ଆମେ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବା, ସକାଳୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେ କିପରି ଭାବେ ଚଳିବା ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସେ ସର୍ବଦା ଆମ ଭିତରେ ଜାଗରୁକ ରହିଥିବେ, ଆମ ଚଳଣିର ସାଧନା ଦ୍ୱାରା ଆମ 'ସେବକ ଦେହ' ଗଢି ହୋଇଯିବ ଓ ନିତ୍ୟଲୋକରେ ନିତ୍ୟ ଭାବରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ନିତ୍ୟ ସେବା ଆମେ କରିପାରିବା ? ଏହାର ପ୍ରସ୍ତୁତି କିପରିଭାବେ ଏହି ଇହଲୋକରେ ଆମେ କରୁଛୁ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିଛି କୁହନ୍ତୁ ।

ଉତ୍ତର - ବ୍ରାହ୍ମ ମୁହୂର୍ତ୍ତରୁ ତାଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରି (ଶ୍ୱେତ ଶତଦଳରେ) ତାଙ୍କ ନାମ ନେଇ ଶଯ୍ୟାତ୍ୟାଗ କରି ନିତ୍ୟକର୍ମ ସମାପନ କରିବା । ମନେ ମନେ ଭାବିବା ଯେ ଅଶ୍ୱତ୍ଥୀ ଦେହ ମନ ନେଇ କିପରି ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବି ? ପରିଷ୍କାର ପରିଚ୍ଛନ୍ନ ହୋଇ ବିଧିପୂର୍ବକ ପୁଷ୍ପଦି ଚନ୍ଦନ କରି ଆସନ ଗୃହକୁ ପ୍ରବେଶ ସମୟରେ ନିଜକୁ ତାଙ୍କ ପାର୍ଶ୍ୱଦ୍ୱାରା ଜ୍ଞାନ କରି, ଭଗବାନ୍ ବୋଲି ମନେ କରି ଆସନ ଗୃହକୁ ପ୍ରବେଶ କରିବା ଓ ଅନୁମତି ନେଇ ସେବା କରିବା । ସେ ଆମର ଅତି ଆପଣାର; ସେବା କଲାବେଳେ ତାଙ୍କ ନାମ ନେଉଥିବା ଓ ସଂସାର କର୍ମକୁ ଗଲାବେଳେ ତାଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଯିବା । କର୍ମ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କରି କାମ କରୁଛୁ ବୋଲି ମନେ ପକାଇବା । କର୍ମରୁ ଫେରି କର୍ମର ପଳାଫଳ ତାଙ୍କୁ ସମର୍ପଣ କରିବା - ଏହିପରି ଦିବସବ୍ୟାପୀ ଓ ନିଦ୍ରାରେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ଚିନ୍ତାରେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପାରିଲେ ଓ ନାମ ନେଲାବେଳେ ତାଙ୍କ ରୂପ ଚିନ୍ତା କରିପାରିଲେ ସେ ସର୍ବଦା ଆମ ଭିତରେ ଜାଗରୁକ ରହିପାରିବେ । ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିରରେ ସେବକମାନେ କେତେବେଳେ ଠାକୁରଙ୍କର କି ସେବା ହେବ ସେଥିପାଇଁ ସଦା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଥାନ୍ତି । ଆମେ ଯେପରି ବାହାରେ କର୍ମ କରୁଥିବାବେଳେ କେତେବେଳେ କର୍ମ ଶେଷ କରି ଘରକୁ ଯିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଥାଉ, ସେହିପରି ସଂସାର କର୍ମ ଶେଷ କରି ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେ ତ ସେ ନିଷ୍କର୍ଯ୍ୟ ମନେ ପଡିବେ । ଗୋଟିଏ ଆମ ଅଭ୍ୟାସରେ ଅଛି, ଅନ୍ୟଟି ଅଭ୍ୟାସ କରିବାକୁ ପଡୁଛି ।

ଏହାକୁ ଠାକୁର ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପ୍ରତିଷ୍ଠାବେଳେ କହିଥିଲେ 'ତୁମ ଦେଶୀୟ ରୀତିରେ ପୂଜା କର' । ପୁଣି କହିଛନ୍ତି, 'ମୋତେ ତୁମ ପରିବାରର ଜଣେ ସଦସ୍ୟ କରିନିଅ ଏବଂ ମୋ ସହିତ ଗୋଟିଏ ପ୍ରୀତି ସଂପର୍କ ସ୍ଥାପନ କର; ବାପା, ମା', ଭାଇ, ବନ୍ଧୁ ଯେପରି ଭାବେ ମନ ହେଉଛି ଭାବିବ ।' ଆମେ ବଜାରରୁ ପିଲାଙ୍କ ଲାଗି ଜିନିଷଟିଏ କିଣିଲାବେଳେ ପିଲାଙ୍କର ପସନ୍ଦ ହେବ କି ନାହିଁ ଯେପରି ଚିନ୍ତା କରୁଥାଉ, ସେହିପରି କର୍ମ କଲାବେଳେ ଯଦି ଆମର ମନେପଡେ ଯେ ଠାକୁର ଏଥିରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବେ କି ନାହିଁ, ତାହାହେଲେ କର୍ମଟି ଠିକ୍ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆମ ଚରିତ୍ର ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ମନୋମତ ହେବ । ଆପେ ଆପେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ସଂଯମ ହୋଇଯିବ । ସେହି ଏକା କର୍ମ; ସଂସାରରେ ସୁନାମ ପାଇଁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପରାୟଣ ହେବା ଅଥବା ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରୀତି ପାଇଁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପରାୟଣ ହେବା । ଗୋଟିଏ ସୁନା ଶୁଙ୍ଖଳାରେ ବାନ୍ଧି ହେବା ଏବଂ ଅନ୍ୟଟି ଭାବଜଗତକୁ ଯିବାପାଇଁ ବାଟ ଖୋଲିବା । ଏଥିପାଇଁ ଠାକୁର ଆମକୁ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ହେବାପାଇଁ କହିଛନ୍ତି । କେବଳ ଭାବର ପରିବର୍ତ୍ତନ; ସହଜ ଉପାୟରେ ପ୍ରକୃତି ସଂଶୋଧନ । ଚରିତ୍ର ଗଠନ, ମନୁଷ୍ୟତା ଅର୍ଜନ-ଏ ସମସ୍ତ ନିତ୍ୟ ପାର୍ଶ୍ୱଦର କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ନିତ୍ୟଲୋକକୁ ଯିବାର ବାଟ ।

ଠିକ୍ ଠିକ୍ ଭାବରେ ତାଙ୍କ ସେବା କରିପାରିଲେ ଆଉ କୌଣସି ସାଧନାର ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ସେବା କରିପାରିବାର ଯୋଗ୍ୟତା ଅର୍ଜନ କରିବା ପାଇଁ ହିଁ ଏତେ ସାଧନାର ବ୍ୟବସ୍ଥା, କାରଣ ଭଗବତ୍ ଲାଭ କଲେ ଯାଇ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ଭାବରେ ଭଗବାନଙ୍କର ସେବା କରିବା ସମ୍ଭବ । ଆମେ ଭଲ ମଣିଷ ହେବା ସେ ଚାହାଁନ୍ତି ବା ଆମ ଭିତରେ ମନୁଷ୍ୟତ୍ୱର ଉନ୍ନେଷ ହେଉ; ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ପ୍ରବୃତ୍ତିର ନିବୃତ୍ତି କରିବା । ଗୁରୁଙ୍କ ସ୍ୱରୂପ ହେଉଛି ସଂଘ ତେଣୁ ସଂଘର ଆଦେଶ ଓ ଅନୁମତି କ୍ରମେ କର୍ମନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଓ ସଂପାଦନ କରିବା ତଥା ସଂଘର ନୀତି ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମାନି ଚଳିବା ଆମର ଏକାନ୍ତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଗୋପୀମାନେ ଯେପରି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ସେବା କରୁଥିଲେ, ସେହିପରି ଅତି ଆପଣାର ଲୋକ ଭାବରେ ଆମେମାନେ ତାଙ୍କର ସେବା କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟାନିରତ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଏ ସଂସାରରେ ରହି ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଚଳିପାରିଲେ ଆମେ ଆଦର୍ଶ ବଜାୟ ରଖିପାରିବା । ସର୍ବଦା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଭଲ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଓ ଭଗବତ୍ ଜ୍ଞାନରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ସେବା କରିବା ଉଚିତ୍ । ଆମେ ଯଦି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରକୃତରେ ଭଲ ପାଉଛୁ, ତେବେ ସମସ୍ତେ ତ ତାଙ୍କର ଓ ତାଙ୍କ ଲୋକ, ତେଣୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ପରି ଭଲ ପାଇବାରେ ଅସୁବିଧା ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ଆମେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବାହାରେ ସମ୍ମାନ ଦେଉଛୁ, କିନ୍ତୁ ଭଲ ପାଇ ଆନ୍ତରିକ ଭାବରେ ସମ୍ମାନ ଦେଇପାରୁନାହିଁ । ଗୋପୀମାନଙ୍କର କୃଷ୍ଣପ୍ରୀତି ଆମମାନଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ହେବା ଉଚିତ୍ । କୃଷ୍ଣ ଗୋପୀଭାବ ନିକଟରେ ରଖି

କାରଣ ସେମାନଙ୍କର ଅକପଟ ଭଲପାଇବା ଓ ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ସେବାର ପ୍ରତିଦାନ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପାଖରେ ନ ଥିଲା । ତେଣୁ ଗୋପୀମାନେ କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଓ କୃଷ୍ଣ ଗୋପୀମାନଙ୍କର ଅଭାବ ସର୍ବଦା ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ । ଆମେ ମଧ୍ୟ ଠାକୁରଙ୍କଠାରୁ କିଛି ପାଇବାର ଆଶା ନ ରଖି କେବଳ ନିଃସ୍ୱାର୍ଥ, ନିରଳସ, ଅନାବିଳ ପ୍ରେମ ଓ ସୁଖପାଇବା ମାଧ୍ୟମରେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଆମର ଅତି ନିଜର କରିନେବା । ଏଠାରେ ଆମ ସଂଘର ପୂର୍ବତନ ପରିଚାଳକ ଦୁର୍ଗାଚରଣ ଭାଇଙ୍କ ଜୀବନର ଗୋଟିଏ କଥା ମନେପଡେ । ଭାଇ ୧୯୭୪ ମସିହାରେ ଦୁର୍ଘଟଣାଗ୍ରସ୍ତ ହେଲାପରେ ଶଯ୍ୟାଶାୟୀ ଆଆନ୍ତି, ସେହି ପ୍ରବଳ ଶାରୀରିକ କଷ୍ଟ ଓ ଯନ୍ତ୍ରଣା ସମୟରେ ଥରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ ଦେଇ ପଚାରିଲେ, ‘ତୋ ପାଇଁ କ’ଣ କରିଦେବି କହ ?’ ଭାଇ ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, ‘ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ କ’ଣ କରିବି କୁହନ୍ତୁ ?’ ଏ ମର୍ମହର୍ଷୀ ଆନ୍ତରିକ ଭଲପାଇବାର ସତରେ କ’ଣ କିଛି ପ୍ରତିଦାନ ଥାଇପାରେ ? ଠାକୁରଙ୍କ ସେବା କରିବା ପାଇଁ ଆମେ ଏଠାକୁ ତାଙ୍କ ସହିତ ଆସିଛୁ ଓ ତାହା ହିଁ କରୁଛୁ-ଏହି ଭାବ ଓ କର୍ମରେ ଜୀବନ ବିତାଇଦେବା । ଭବିଷ୍ୟତରେ ଆମର କ’ଣ ହେବ ସେ ଚିନ୍ତା ଆମେ କରିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ସେବା କରିବୁ ଓ ତାଙ୍କୁ ଖୁସି କରିବୁ- ଏହା ହିଁ ଆମର ଏକମାତ୍ର ଚିନ୍ତା ଓ ଭାବନା ହେବା ଉଚିତ୍ । ତାଙ୍କୁ ବ୍ୟାକୁଳ ଭାବେ ଡାକିଲେ ସେ ନିଷ୍ଠୁର ଆମ ପାଖକୁ ଆସିବେ- ଏହି ନିଷ୍ଠିତ ଅଭୟ ଆଶ୍ୱାସ ଓ ବିଶ୍ୱାସର ସହିତ ତାଙ୍କ ସ୍ମରଣ, ଚିନ୍ତନ ଓ ମନନରେ କାଳଯାପନ କରିବା ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଗୋପୀମାନଙ୍କର ଅହରହ ବ୍ୟାକୁଳ ଚିନ୍ତା ଓ ଆହ୍ୱାନରେ କୃଷ୍ଣ କେଉଁଠାରେ ହେଲେ ଛିର ହୋଇ ରହିପାରୁ ନ ଥିଲେ, ତାଙ୍କ ମନ ସର୍ବଦା ଗୋପପୁରରେ ରହୁଥିଲା, ସେଥିପାଇଁ ଗୋପୀମାନେ ଅନ୍ତରରେ ସଦା ତାଙ୍କ ଦର୍ଶନ ଲାଭ କରୁଥିଲେ । ତେଣୁ ସେବା ଓ ଭଲପାଇବା ହେଲା ମୁଖ୍ୟ କଥା । କେବଳ ମନରେ ଜ୍ଞାନ ଥିବା ଦରକାର ଯେ ମୁଁ ଏ ଜଗତର ଲୋକ ନୁହେଁ, ମୁଁ ତାଙ୍କ ଲୋକ, ତାଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କ ସେବା କରିବା ପାଇଁ ଓ ତାଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ ପାଇଁ ଏଠାକୁ ଆସିଛି । ସେ ନିତ୍ୟ ଲୋକର ନିତ୍ୟପୁରୁଷ, ମୁଁ ତାଙ୍କର ନିତ୍ୟ ସେବକ ।

ପ୍ରଶ୍ନ- ‘ସଂଘନୀତି’ ପୁସ୍ତକରେ ବିଭିନ୍ନ ‘ସେବା ଅପରାଧ’ ବିଷୟରେ ପଢ଼ିଛୁ । ‘ସଂଘ-ସେବକ’ରେ ମଧ୍ୟ ‘ସେବା ଅପରାଧ’ ଯେପରି ନ ହେବ ସେଥିପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ସେବା କଲାବେଳେ ‘ପୁତ୍ରବତ୍ ସ୍ନେହ ଓ କାଳବତ୍ ଭୟ’ ଭାବ ରଖି ସେବା କରିବାକୁ କୁହାଯାଇଛି । ଏକା ସମୟରେ ଏହି ଦୁଇଟି ଭାବ ‘ପୁତ୍ରବତ୍ ସ୍ନେହ’ ଓ ‘କାଳବତ୍ ଭୟ’ କିପରି ରଖି ସେବା କରିପାରବୁ, ସେ ବିଷୟରେ ଟିକେ ବୁଝାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ଉତ୍ତର- ଆପଣ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସେବା କରୁଛନ୍ତି ସ୍ନେହ ଶୃଙ୍ଖାରେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ମୋତେ ତୁମ ପରିବାରର ଜଣେ କରିନିଅ । ମୋ ସହିତ ଗୋଟିଏ ସଂପର୍କ ସ୍ଥାପନ କର, ଯିଏ ଯେଭଳି ଭାବରେ ଭାବି ପାରିବ । ଭୟ ରହିବ, କାଳେ ଗୋଡ଼ ବାଜିଯିବ, ଅସନା ହେବ, ଏଇ ହେଲା କାଳଭୟ । କିନ୍ତୁ ଏତେ ସ୍ନେହ ଯେ, ତାଙ୍କୁ ନ ଦେଖିଲେ ରହି ହୁଏନାହିଁ, ନ ଶୁଣିଲେ ମନ ଥୟ ହୁଏ ନାହିଁ ଇତ୍ୟାଦି । ସେଥିପାଇଁ ଆମେ ସେବା କରୁ । ଅପରାଧ ପାଇଁ ଭୟ ରହିବ, ତାହାହେଲେ ସାବଧାନ ହୋଇ ଚଳିବା । ଧରନ୍ତୁ ଆପଣ ପୂଜା କରୁଛନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ପୂଜା ଉପକରଣ ଛାଡ଼ି ଆସିଛନ୍ତି । ସେଥିରେ ସେବା ଅପରାଧ ହୋଇଗଲା । ଜିନିଷଟା ଆଣିବା ପାଇଁ ପୂଜାରୁ ଉଠିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ସେଥିରେ ମନଟା ଚଞ୍ଚଳ ହୋଇଯାଏ । ତେଣୁ ସବୁବେଳେ ମନରେ ଭୟ ରଖି ଚଳିବ, ଯେମିତି ଅପରାଧ ନ ହେବ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ‘ବୈଷ୍ଣବ ଅପରାଧ’ ବିଷୟରେ କୁହନ୍ତୁ, ବୈଷ୍ଣବ କିଏ ଓ କାହା ପାଖରେ କି ଅପରାଧ କଲେ ବୈଷ୍ଣବ ଅପରାଧ ହେବ ?

ଉତ୍ତର - ବୈଷ୍ଣବର ଲକ୍ଷଣ ବିଷୟରେ ‘ସଂଘନୀତି’ ପୁସ୍ତକରେ ଦିଆଯାଇଛି । ‘ପ୍ରେମିକ ଗୁରୁ’ ଓ ‘ସଂସାର ପଥେ’ରେ ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ଆମେ ତ ସବୁ ସମୟରେ ସେଟା ବୁଝିପାରିବାନି, ତେଣୁ ଆମ ପାଇଁ ସମସ୍ତେ ଭଗବାନ୍ । ଆମେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆମଠାରୁ ବଡ଼ ବୋଲି ଜ୍ଞାନ କରିବା । ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରେ ଆମ ପାଇଁ ସମସ୍ତେ ‘ବୈଷ୍ଣବ’ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସମ୍ମାନ ଦେବା । କାହା ମନରେ ଆଘାତ ଲାଗିଲା ପରି କଥା କହିବା ନାହିଁ । କାହା ମନରେ କଷ୍ଟ ହେଲେ ବୈଷ୍ଣବ ଅପରାଧ ହେବ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଆପଣ ତ କହିଲେ, ସମସ୍ତଙ୍କୁ ‘ବୈଷ୍ଣବ’ ବୋଲି ଭାବିବ । ତେଣୁ ଆମ ଆଚରଣରେ କାହା ମନରେ ଆଘାତ ଲାଗିଲେ ଆମର ବୈଷ୍ଣବ ଅପରାଧ ହେବ । ଆଉ ଯାହା ପାଖରେ ଅପରାଧ ହୋଇଥିବ, ସିଏ କ୍ଷମା ଦେଲେ ହିଁ ଅପରାଧ କଟିବ । ଯଦି ଆମେ ଅଜ୍ଞାତରେ କାହା ମନରେ କଷ୍ଟ ଦେଇଛୁ, ବହୁ ଦିନ ପରେ ସେ ବିଷୟରେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲୁ, ସେପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କଣ ?

ଉତ୍ତର - ଏଇ ବିଷୟରେ ଗୋଟିଏ ଘଟଣା କହୁଛି - ରୂପ ଗୋସ୍ୱାମୀ ଯମୁନା କୁଳରେ ବସି ନାମ ଜପ କରୁଥିଲେ । ନାମ ଜପ କରୁ କରୁ, ଭାବନାରେ, ଅର୍ଦ୍ଧଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖୁଛନ୍ତି, କୃଷ୍ଣ ଗୋପୀମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଯମୁନାରେ ଜଳକେଳି କରୁଛନ୍ତି । ଗୋପୀମାନେ ତାଙ୍କ ଉପରେ ଜଳ ଫେପାଉଛନ୍ତି, କୃଷ୍ଣ ଆଉଗୁପାଉଗୁ ହେଉଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ବାହାରି ପାରୁନାହାନ୍ତି ସେଥିରୁ । ତାହା ଦେଖି ରୂପ ଗୋସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ହସ ଲାଗିଲା । ଏହି ସମୟରେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟା ଯମୁନା କୁଳକୁ ରୂପ ଗୋସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଆସିଥିଲା । ରୂପ ଗୋସ୍ୱାମୀ ତାକୁ ଛୋଟା ବୋଲି ଦେଖି ହସ୍ତୁଛନ୍ତି ଭାବି, ସେ ଫେରିଗଲା । ରୂପ ଗୋସ୍ୱାମୀଙ୍କର ଲୀଳା ଦର୍ଶନ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । କାହିଁକି ବନ୍ଦ ହେଲା ବୋଲି ସେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ । କେହି କିଛି କହିପାରିଲେ ନାହିଁ । ଜଣେ ସାଧୁ କହିଲେ, ତୁମର ଗୋଟିଏ ଅକ୍ଷୟ ଥିଲା ଅଜ୍ଞାତ ଅପରାଧ ହୋଇଯାଇଛି ।

ତାହାହେଲେ କଣ କରାଯିବ ? ତୁମେ ଏଇ ଯମୁନା କୂଳରେ ବସି, ଏଠାକୁ ଯିଏ ଆସିବ ତାକୁ ପ୍ରଣାମ କରିବ ଓ କ୍ଷମା ମାଗିବ । ଯଦି ତୁମେ କାହାଠାରେ ଅପରାଧ କରିଥାଅ, ତାହାହେଲେ ସେ ତୁମକୁ କହିବ । ଏମିତି ବହୁ ଦିନ ଗଲା । ଦିନେ ଛୋଟାଟି ଆସିଥାଏ ସ୍ନାନ କରିବାକୁ; ତାକୁ ରୂପ ଗୋସ୍ତାମୀ ଯେମିତି ପ୍ରଣାମ କରି କ୍ଷମା ମାଗିଲେ, ସେ କହିଲା, ‘କଣ, ସେଦିନ ମୋତେ ଦେଖି ହସୁଥିଲ, ଆଜି ମୋ ଗୋଡ ଧରି କ୍ଷମା ମାଗୁଛୁ?’ ସେତେବେଳେ ସେ (ରୂପ ଗୋସ୍ତାମୀ) ବୁଝିଲେ ଯେ କୌଣସି କାରଣରୁ ଛୋଟା ପାଖରେ ତାଙ୍କର ଅପରାଧ ହୋଇଯାଇଛି । ଛୋଟା ପାଖରୁ ସମସ୍ତ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଶୁଣିଲାପରେ ସେ ତାକୁ ବୁଝାଇଦେଲେ ଯେ ସେ ଲୀଳାଦର୍ଶନ କରି ହସୁଥିଲେ, ଛୋଟାକୁ ଦେଖି ନୁହେଁ । ଏହା ଶୁଣି ଛୋଟା ବୁଝିପାରିଲା, ଯେ ସେ ଭୁଲ ବୁଝିଥିଲା ଓ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରୂପ ଗୋସ୍ତାମୀଙ୍କୁ କ୍ଷମା ମାଗିଲା । ଏ ହେଲା ବୈଷ୍ଣବ ଅପରାଧ ଓ ଅପରାଧର ଫଳ । ସେହିପରି ଆମର ମଧ୍ୟ କାହାପାଖରେ ଅଜାଣତରେ ଅପରାଧ ହୋଇଗଲେ, ଆମେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କ୍ଷମା ମାଗିବା ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ରୂପ ଗୋସ୍ତାମୀ ସିନା ଲୀଳାଦର୍ଶନ କରୁଥିଲେ ଯେ, ତାଙ୍କର ଲୀଳା ଦର୍ଶନ ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବାରୁ ବୁଝିଲେ, ତାଙ୍କର କିଛି ଅପରାଧ ହୋଇଯାଇଛି, ଆମେ କେମିତି ଜାଣିବୁ ଯେ ଆମର କେତେବେଳେ ଅଜାଣତରେ ଅପରାଧ ହୋଇଯାଇଛି ?

ଉତ୍ତର - ସେଥିପାଇଁ ସବୁଦିନେ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲାବେଳେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ କ୍ଷମା ମାଗିବା । ଆମର ଜ୍ଞାତସାତ୍ତ୍ୱରେ ବା ଅଜ୍ଞାତରେ ଯାହା ଅପରାଧ ହୋଇ ଯାଉଛି, ଆମେ ଜାଣିପାରୁନୁ, ସେଥିପାଇଁ କ୍ଷମା ଦିଅନ୍ତୁ । ତାହା ହେଲେ, ସେ ଆମକୁ ଆମର ଅପରାଧ ବିଷୟରେ ଜଣାଇଦେବେ ଓ ଆମେ ସାବଧାନ ହୋଇପାରିବା । ସେବା କହିଲେ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉପଦେଶ ପାଳନ କରିବା । ଆଚରଣରେ ଦେଖାଇବା । ଆମର ଆଚରଣ ଚାଲିଚଳନ ଏପରି ହେବା ଉଚିତ୍ ଯେ ସମସ୍ତେ କହିବେ, ଇଏ ଜଣେ କେଉଁ ମହାପୁରୁଷଙ୍କ ଆଶ୍ରିତ । ଏଇଟା ହୋଇପାରିବ, ଯଦି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନିଃସ୍ୱାର୍ଥ ଭାବେ ଭଲ ପାଇପାରିବା; ସେଥିରେ ଅପରାଧ ହେବାର ଭୟ ରହିବ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ -ରୂପ ଗୋସ୍ତାମୀଙ୍କର ଲୀଳା ଦର୍ଶନ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା, ଏଥିରେ ଛୋଟାର କଣ ଅପରାଧ ହେଲା ନାହିଁ ?

ଉତ୍ତର - ହଁ, ତାର ଅପରାଧ ହେଲା । ସେ ଯେତେବେଳେ ତାର ଭୁଲ ବୁଝିପାରିଲା, ସେ ମଧ୍ୟ ରୂପ ଗୋସ୍ତାମୀଙ୍କୁ କ୍ଷମା ମାଗିଲା ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଅପରାଧ ମାର୍ଜନା କରିବା କିପରି ?

ଉତ୍ତର - କୌଣସି ଅବସ୍ଥାରେ ଗୁରୁଭାଇ ବା ଅନ୍ୟ କାହାରି ମନରେ ଆଘାତ ଦେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ; କଦାପି କାହାରି ପ୍ରତି ବିଦ୍ୱେଷ ଭାବ ପୋଷଣ କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ମୋଟାମୋଟି ଭାବେ କହିଲେ କାହା ମନରେ କେବେ କଷ୍ଟ ଦେବା ନାହିଁ ; ଯଦି ଜାଣିପାରୁଛୁ ଯେ ତୁମ ବ୍ୟବହାର ହେତୁ କାହା ମନରେ କଷ୍ଟ ହେଉଛି, ତେବେ ତା’ଙ୍କ ପାଖରେ ନିଷ୍ଠୁର କ୍ଷମାପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା; କ୍ଷମା ନ ପାଇବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାରମ୍ବାର କ୍ଷମାପ୍ରାର୍ଥନା ହେବାରେ ସଙ୍ଗେତ କରିବା ନାହିଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ରୂପ ଗୋସ୍ତାମୀ ଲୀଳା ଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ ବୋଲି ଅଜ୍ଞାନକୃତ ବୈଷ୍ଣବ ଅପରାଧ ଜାଣିପାରିଥିଲେ; କିନ୍ତୁ ଆମେ ଆମର ଅଜ୍ଞାନକୃତ ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜାଣିବା କିପରି ?

ଉତ୍ତର - ଆମର ଯେତେବେଳେ ସଂସାରାସକ୍ତି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ବଢିବାରେ ଲାଗିବ, ସେତେବେଳେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଯେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ଆମର ଆକର୍ଷଣ କ୍ରମଶଃ କମିବାରେ ଲାଗିଛି ଓ ସଂଘ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷଣ ମଧ୍ୟ ଆଉ ଅଧିକ ନିବିଡ଼ ଓ ବଳବତ୍ତର ହୋଇ ରହୁନାହିଁ । ଭକ୍ତିଭାବ ଧୀରେ ଧୀରେ କମିଯାଉଛି, ଧ୍ୟାନରେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଲୀଳାଦର୍ଶନ ହେଉନାହିଁ, ସଂଘକୁ ଆସିବାରେ ଅବହେଳା ହେଉଛି, ସଂଘସେବୀ ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ଅନ୍ତରରେ ଯେଉଁ ଆନନ୍ଦଭାବ ଜାତ ହୁଏ, ତାହା ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଉ ହେଉନାହିଁ; ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ତାଙ୍କ କଥା ଶୁଣିଲେ ବା ତାଙ୍କ ବହି ପଢିଲେ ଯେଉଁ ଦିବ୍ୟ ଆନନ୍ଦ ଲାଭ ହୁଏ, ତାହା ଆଉ ହେଉନାହିଁ ଇତ୍ୟାଦି । ଏହାର ଅନ୍ୟତମ କାରଣ କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ ଆମର ଅଜ୍ଞାନକୃତ ଅପରାଧ ବଢିଚାଲିଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଅକ୍ଷମଶୀୟ ଅପରାଧ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ?

ଉତ୍ତର - ମା’ମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଅସମ୍ମାନ, ଅସଦ୍‌ବ୍ୟବହାର, ଅସଦାଚରଣ ଇତ୍ୟାଦି ଅକ୍ଷମଶୀୟ ଅପରାଧ ମଧ୍ୟରେ ଗଣ୍ୟ; ଏହାର କ୍ଷମା ନାହିଁ ବା କୌଣସି ପ୍ରତିକାର ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ଏପରି ଅପରାଧ ବା ଆଚରଣର ଫଳ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ସିଧାସଳଖ ଅବଜ୍ଞା; ତେଣୁ ଏ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଯଦିଓ କୃପାମୟ ଗୁରୁଦେବ କ୍ଷମା କରିଦେବେ, ତଥାପି ଜଗତଗୁରୁ ବା ଭଗବାନ୍ ଗୁରୁଅବଜ୍ଞା ପରି ଅକ୍ଷମଶୀୟ ଅପରାଧକୁ କଦାପି ସହ୍ୟ କରିବେ ନାହିଁ । ତେଣୁ କ୍ଷମା ମଧ୍ୟ ମିଳିବା କଷ୍ଟକର ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଯଦି ଏପରି ଅପରାଧର କ୍ଷମା ନାହିଁ କିମ୍ବା ଭଗବାନ୍ ଏହା କ୍ଷମା କରିବେ ନାହିଁ, ତେବେ ଅପରାଧ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଯେତେବେଳେ ଗୁରୁଆଶ୍ରିତ ହୋଇ କ୍ରମୋନ୍ନତି ପଥରେ ଗତି କରିବେ, ସେତେବେଳେ ସେ ସେହି ଲୋକରେ ଅପରାଧଯୁକ୍ତ ହୋଇ କିପରି ପହଞ୍ଚିବେ ଯେଉଁଠାରେ ପହଞ୍ଚିବାର ଅଧିକାର ସମସ୍ତଙ୍କର ଅଛି ?

ଉତ୍ତର - ଏହା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିବ ଯଦି ଅପରାଧ କରିଥିବା ଗୁରୁଆଶ୍ରିତ ଭକ୍ତ ଗୁରୁଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିପାରିବେ ! ଥରେ ପଶୁରାମ ଶିବଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ଶିବ ବିଶ୍ରାମ କରୁଥିଲେ । ଦ୍ଵାରରକ୍ଷୀଙ୍କ ବାରଣ ସତ୍ତ୍ୱେ ଅପେକ୍ଷା ନ କରି ପଶୁରାମ ବଳପୂର୍ବକ ଶିବଙ୍କ ବିଶ୍ରାମ କକ୍ଷରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ଦେବୀ ପାର୍ବତୀ ସବୁ ଜାଣି ମଧ୍ୟ ସ୍ଵାମୀ ଶିବଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ନିଜେ ବିଚାର କରିବେ ନାହିଁ ବା ଦଣ୍ଡ ଦେବେ ନାହିଁ ବୋଲି ନୀରବ ରହିଲେ; କିନ୍ତୁ ଦେବୀଙ୍କ ନୀରବତାର ଅର୍ଥ ଯେ ପଶୁରାମଙ୍କ ଅପରାଧ ମାର୍ଜିତ ବା କ୍ଷମଣୀୟ ହେଲା, ତାହା ନୁହେଁ । ପଶୁରାମ ତ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଜ ଅପରାଧ ବୁଝିପାରିଲେ ନାହିଁ । ତତ୍ପରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଆଗମନ ହେଲା ଓ କୃଷ୍ଣ ଦେବୀଙ୍କର ସେବାପୂଜା କରି କ୍ରୋଧ ଶାନ୍ତ କରିବାକୁ କହିଲେ । ପଶୁରାମ ମଧ୍ୟ ସେତେବେଳେ ନିଜ ଅହଙ୍କାର ଓ ଅଜ୍ଞାନତାବଶତଃ ହୋଇଥିବା ଭୁଲ୍ ବୁଝିପାରି ବହୁ କାକୁତିମିନତି କରି ଭଗବାନଙ୍କୁ କ୍ଷମାପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ । ତାପରେ ଯଦିଓ ଭଗବାନ ତାଙ୍କୁ କ୍ଷମା ଦେଲେ ଓ ପଶୁରାମ ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିପାରିଥିଲେ, ତଥାପି ସେ ଭଗବାନଙ୍କର ସେବାପୂଜା ତ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ ! ଏଣୁ ତାଙ୍କ ଅପରାଧ ତ ଦୂର ହେଲା ନାହିଁ । ତେଣୁ ଶକ୍ତିଙ୍କ ସହିତ ଭକ୍ତିଙ୍କ ସମନ୍ୱୟ ନ ହେଲେ ଜ୍ଞାନ-ଅଜ୍ଞାନରେ ତ୍ରୁଟିବିଚ୍ୟୁତି ଓ ଅପରାଧ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଗୁରୁଆଶ୍ରିତ ହୋଇ କ୍ଷମାପ୍ରାର୍ଥନା ହେଲେ କ୍ଷମା ଦୁଃସ୍ତ ମିଳିପାରେ ଓ କ୍ରମୋନ୍ନତି ପଥରେ ଗତି କରି ଭକ୍ତ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଦୁଃସ୍ତ ପହଞ୍ଚି ମଧ୍ୟ ପାରେ କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ସେବାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେବାକୁ ପଡିପାରେ !

ପ୍ରଶ୍ନ - ଆମ ଶାଶୁଘର ପରିବାରରେ ସମସ୍ତେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣାଶ୍ରିତ । କିଛିଦିନ ହେଲା ସେମାନଙ୍କ ସହ (ଦିଅର, ନଣନ୍ଦ, ଖୁତିଶାଶୁ ଇତ୍ୟାଦି) କଥାହେଲା ବେଳେ ମନରେ ଡର ଆସୁଛି, କାଳେ ମୋ ଅଜାଣତରେ କଥା କହିଲା ବେଳେ ମୁଁ କାହା ମନରେ ଦୁଃଖ ଦେଇଦେଉଛି କି, ମୋର ବୈଷ୍ଣବ ଅପରାଧ ହେଉଛି କି ? ସେତେବେଳେ ମନରେ କଣ ଭାବିବା ଉଚିତ୍ ?

ଉତ୍ତର - ଆମେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବୈଷ୍ଣବ ବୋଲି ଭାବିବା । ଦିଅରଙ୍କୁ ନିଜର ପୁଅ ପରି ସ୍ନେହ କରି ବ୍ୟବହାର କରିବ, ନଣନ୍ଦଙ୍କୁ ନିଜ ଝିଅ ପରି ସ୍ନେହ କରିବ, ତାଙ୍କର ସମ୍ମାନ କରିବ । ସବୁବେଳେ ଭାବିବ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସେହି ରୂପରେ ମୋର ସେବା ନେବାପାଇଁ ଆସିଛନ୍ତି । ଦାମୋଦର ବନ୍ୟାପାତିତ ଲୋକଙ୍କର ସେବା କରିବାପାଇଁ ସ୍ଵାମୀ ସ୍ଵରୂପାନନ୍ଦଙ୍କୁ ପଠାଇବାବେଳେ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତାଙ୍କୁ କହିଥିଲେ, ସବୁବେଳେ ମନରେ ଭାବିବ, ଏମାନେ କେହି ଦୁଃସ୍ଥ ନୁହଁନ୍ତି, ଠାକୁର ଆମର ସେବା ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ବେଶରେ ଆସିଛନ୍ତି । ସେହି ସେବାରେ ତତ୍କାଳୀନ ସରକାର ଏତେ ଖୁସି ହୋଇଥିଲେ ଯେ, ପ୍ରଶଂସାପତ୍ର ଲେଖିଦେଲେ ଯେ ଏମାନଙ୍କ ପରି ସେବକ ମିଳିବେ ନାହିଁ । ଖବରକାଗଜରେ ଏହି ଖବର ବାହାରିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସବୁ ଦେଖିଲେ ଓ ସବୁ ଶୁଣିଲେ । ଯେଉଁଦିନ ସ୍ଵରୂପାନନ୍ଦ ଲେଖିଦେଲେ ଯେ ଏମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ଦୟା ଲାଗୁଛି, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସେହିଦିନ କହି ପଠାଇଲେ, ତୁମର ଆଉ ସେବା କରିବା ଦରକାର ନାହିଁ, ଫେରି ଆସ । କାହା ପ୍ରତି ଦୟା କଲ ? ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ? ଯଦି ଆମର ମନରେ ସବୁବେଳେ ଧାରଣା ରହିବ, ଯେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଏଇ ବେଶରେ ଆମର ସେବା ନେବା ପାଇଁ ଆସିଛନ୍ତି, ଆମର ଆଉ ଅପରାଧ ହୋଇପାରିବନି । କିନ୍ତୁ ସେ ଧାରଣାଟା ସବୁବେଳେ ରହେ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ଆମେ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଚରିଯାଉଛୁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ସମୟେ ସମୟେ ଏପରି ପରିସ୍ଥିତି ଉତ୍ପନ୍ନ ହେତେବେଳେ ଯାହା କଲେ ମଧ୍ୟ ଅପରାଧ ହେଲା ପରି ବୋଧ ହୁଏ, ଧରାଯାଉ ମା' ବାପା ଦୁଇ ଜଣ ଗୁରୁଜନ ଲୋକ ଦୁଇଟି ଅଲଗା ଅଲଗା କଥା କହୁଛନ୍ତି ଜଣକର କଥା ଶୁଣିଲେ ଅପରର ଅବଜ୍ଞା ହେଉଛି- ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ କ'ଣ କରିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ?

ଉତ୍ତର -ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ବିଷୟରେ ଯଦି ମା' ବାପା ଦୁହେଁଙ୍କର ମତ ଅଲଗା ଓ ଦ୍ଵନ୍ଦ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ଥାଏ ଏବଂ ଗୁରୁଙ୍କର ସେବା ଲାଗି ତାହା ବାଧା ଦେଉଥାଏ ତେବେ ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପିତାମାତାଙ୍କର ମତକୁ ମଧ୍ୟ ଅତିକ୍ରମ କରାଯାଇପାରେ । ଗୁରୁ ଓ ତାଙ୍କ ସେବା ମୁଖ୍ୟ । ସେ ପଥରେ ଯେ କୌଣସି ବାଧାକୁ ଅତିକ୍ରମ କରାଯାଇପାରେ । ପ୍ରଥମେ ଉଭୟଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା, ଯଦି ତାହା ସମ୍ଭବ ନ ହେଲା ତେବେ ଉଭୟଙ୍କ ନିକଟରେ କ୍ଷମା ମାଗି ଗୁରୁସେବାରେ ବ୍ରତୀ ହେବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।

ପ୍ରଶ୍ନ -ଯଦି କୌଣସି ଗୁରୁଭାଇ ବା ମା'ଙ୍କ ନିକଟରେ ଆମର ଅପରାଧ ହେଲା ସେଥିପାଇଁ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ କ୍ଷମାପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ହେବ ବା ଯାହା ପାଖରେ ଅପରାଧ ହୋଇଥିବ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ହିଁ କ୍ଷମାପ୍ରାର୍ଥନା କରିବାକୁ ପଡିବ ?

ଉତ୍ତର -ସଂଘକୁ ଜଣାଇ ସେହି ଗୁରୁଭାଇ ବା ମା'ଙ୍କ ନିକଟରେ କ୍ଷମାପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା ଉଚିତ୍ । ସର୍ବଦା ଯାହାପାଖରେ ତ୍ରୁଟି ହୋଇଛି ତାଙ୍କରିଠାରୁ କ୍ଷମା ପାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ପ୍ରଶ୍ନ -ଅପରାଧ ହେଲେ ସଂଘ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷଣ କମିଯିବ ନା ସଂଘ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷଣ କମିଗଲେ ଅପରାଧ ବଢିବ ?

ଉତ୍ତର -ଉଭୟକୁ ଠିକ୍ ବୋଲି ଚିନ୍ତାକରାଯାଇପାରେ । ସଂଘରେ ପୂଜା ଚାଲିଛି ଓ ତୁମେ ଅନ୍ୟ କାମ କରୁଛ ବା ଅନ୍ୟ ଚିନ୍ତାରେ ମନ ବ୍ୟସ୍ତ ରଖିଛ ଏସବୁ ସଂଘ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷଣ କମିବାର ଓ ପ୍ରକାରାନ୍ତରରେ ଅପରାଧ ହେବାର ସୂଚନା । ବିଷୟ ପ୍ରତି ଆସକ୍ତି ହେତୁ ମଧ୍ୟ ସଂଘ ପ୍ରତି

ଆକର୍ଷଣ କମିଯାଏ । ତେଣୁ ବିଷୟବିରାଗ୍ୟ ପ୍ରଥମେ ଆବଶ୍ୟକ; ଗୁରୁ ନିତ୍ୟ, ଭଗବାନ ନିତ୍ୟ ସତ୍ୟ-ଏହି ବିଚାରଶୁଣି ପାଇଁ ହିଁ ଏସବୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନ -ପରିଚୟ ପତ୍ରରେ ‘ସେବକଙ୍କ ପ୍ରତିଜ୍ଞା’ରେ ଆମେ ସବୁବେଳେ ପଢୁଛୁ ‘କାହାର ଅସଙ୍ଗତ ଓ ରୁଷ ବ୍ୟବହାରରେ ମୋ ଚିତ୍ତ କେବେହେଲେ ବିକୃତ ହେବ ନାହିଁ ।’ କିନ୍ତୁ ପ୍ରାୟତଃ ଆମେ ସେହି ପ୍ରତିଜ୍ଞା ପାଳନ କରିପାରୁନାହିଁ ଓ ଆମ ଚିତ୍ତ ବିକୃତ ହୋଇଯାଉଛି । ଏଥିପାଇଁ କ’ଣ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ?

ଉତ୍ତର -ଏଥିପାଇଁ ନିଜକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବାକୁ ହେବ । ଏହା ହେଉଛି ସାଧନା । କାହାର ଅସଙ୍ଗତ ଓ ରୁଷ ବ୍ୟବହାରର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଲେ ମନେକରିବ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ହିଁ ଆମକୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ନିଜେ ଏପରି ରୁଷ ଆଚରଣ କରୁଛନ୍ତି; ଯେ ଏପରି ରୁଷ ବ୍ୟବହାର କରୁଛି ତା ଭିତରେ ଆତ୍ମା, ଭଗବାନ ଅଛନ୍ତି, ତେଣୁ ଭଗବାନଙ୍କ ବ୍ୟବହାରରେ ଦୁଃଖିତ ହେବ କିପରି ଓ କାହିଁକି ? ତା ହେଲେ ତାହା ସହ୍ୟ କରିବାର ଶକ୍ତି ବଢିବ ଓ ଚିତ୍ତ ବିକୃତ ହେବ ନାହିଁ । ଆମର ସେହି ଜ୍ଞାନ ରହୁନାହିଁ ସେଥିପାଇଁ ଚିତ୍ତ ବିକୃତ ଓ ବିଷିତ ହେଉଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନ -ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳେ ଆମେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରୁଛୁ ଯେ, ସବୁ ତାଙ୍କ କାମ ଆମେ କରୁଛୁ ଇତ୍ୟାଦି କିନ୍ତୁ ତାହା ପ୍ରାୟ ପାଳନ କରିପାରୁନାହିଁ ଆମର ନିଜର ଅହଂକାର ରହିଯାଉଛି !

ଉତ୍ତର -ସକାଳୁ ପ୍ରାର୍ଥନା ସାରି ସାଂସାରିକ କର୍ମ ସବୁ ଠାକୁରଙ୍କ କର୍ମ ଭାବି କରିବାକୁ ଯିବ ଓ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଆସି ଠାକୁରଙ୍କୁ ସବୁ ଜଣାଇବ; ଯେଉଁଠାରେ ତୃପ୍ତିବିବ୍ୟୁତି ଯାଏ, ତାହାର ମାର୍ଜନ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବ । ସେହି ତୃପ୍ତିର ପୁନରାବୃତ୍ତି ଯେପରି ଭବିଷ୍ୟତରେ ଆଉ ନ ହୁଏ ସେଥିପାଇଁ ଯତ୍ନ କରିବ, ନିଜ ଶକ୍ତିରେ ସମୃଦ୍ଧ ନ ହୋଇପାରୁଥିଲେ ଗୁରୁଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବ ସେ ନିଷ୍ଠା ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ -ଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ଆମେ ଆବାହନ କରି ତାପରେ ପରିଚୟ ପତ୍ର ତାଙ୍କରି ସମ୍ମୁଖରେ ପଢୁଛୁ ଯେ ‘ମୁଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀଦେବଙ୍କୁ ଏକମାତ୍ର ଗୁରୁ ଓ ଇଚ୍ଛା ରୂପେ ବରଣ କରିଅଛି ଏବଂ ତାଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ...’ -ଏଠାରେ ‘ଆପଣଙ୍କ’ ପ୍ରଦତ୍ତ ନ କହି ‘ତାଙ୍କ’ ପ୍ରଦତ୍ତ ବୋଲି କହିବା କିନ୍ତୁ ?

ଉତ୍ତର -ବାହାରେ ଯେଉଁଠାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆସନ ନାହିଁ ଓ ସେଠାରେ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପଢୁଛୁ ସେହି ପରିସ୍ଥିତି ପାଇଁ ସାଧାରଣ ଭାବେ ଆମେ ସବୁବେଳେ ‘ତାଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ’ ବୋଲି କହୁଛୁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ -ପରିଚୟ ପତ୍ରରେ ପଢୁଛୁ, ‘ତୁମ ଅନ୍ତର ମନ୍ଦିରରେ ମୋର ଆସନ ମନ୍ଦିର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବ’; ତେଣୁ ବାହାରେ ତାଙ୍କ ଆସନ ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତରରେ ତ ଅଛି, ତେବେ ବାହାରେ ଆସନ ନ ଥିବା ପରିସ୍ଥିତିରେ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପଢିବା ପାଇଁ ‘ତାଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ’ ବୋଲି କହିବାର କାରଣ କ’ଣ ?

ଉତ୍ତର -ଅନ୍ତର ମନ୍ଦିରରେ ତାଙ୍କ ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବ ବୋଲି ଆମେ କେବଳ କଥାରେ କହୁଛୁ କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ହୃଦୟ ଆସନ ଦେଇପାରୁଛୁ କି ? ଆମେ ତ ସବୁବେଳେ ବିଷୟଚିନ୍ତାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ତେବେ ହୃଦୟ ଆସନରେ ସେ ବସିବେ କିପରି ? ଯଦି ହୃଦୟ ଆସନରେ ସେ ସବୁବେଳେ ବିରାଜିତ ରହୁଥାନ୍ତେ ତେବେ ଏତେ କଥା ପଡନ୍ତା କହିବା ? ତାଙ୍କୁ ହୃଦୟ ଆସନରେ ବସାଇବା ପାଇଁ ତ ଏତେ ସାଧନା !

ପ୍ରଶ୍ନ -ପରିଚୟ ପତ୍ରରେ ‘ସେବକଙ୍କ ପ୍ରତିଜ୍ଞା’ରେ ‘ତୁମ ଆଜ୍ଞା’ ବୋଲି କହୁଛୁ କିନ୍ତୁ ‘ସମବେତ ପ୍ରାର୍ଥନାରେ’ ସବୁ ଜାଗାରେ ‘ଆପଣ’ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି କାହିଁକି ?

ଉତ୍ତର - ‘ସେବକଙ୍କ ପ୍ରତିଜ୍ଞା’ ବ୍ୟକ୍ତିକୈନ୍ଦ୍ରିକ ତେଣୁ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜର ଭାବ ଅନୁସାରେ ତାଙ୍କୁ ଅତି ଆପଣାର ମନେ କଲେ ‘ତୁମେ’ କହିପାରେ । କିନ୍ତୁ ‘ସମବେତ ପ୍ରାର୍ଥନା’ ସର୍ବଜନୈକ ତେଣୁ ସମସ୍ତେ ସାଧାରଣ ଭାବେ ତାଙ୍କୁ ‘ଆପଣ’ କହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ -ସେବା କଲାବେଳେ ସେବକଙ୍କର ମନୋଭାବ କିପରି ହେବା ଉଚିତ୍ ?

ଉତ୍ତର -ସେବକ ସର୍ବଦା ଭାବିବେ ଯେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଅଛନ୍ତି ଓ ସ୍ଥୂଳ ଭାବରେ ଆମର ସେବା ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି । ଜଣେ ଭକ୍ତ ଶୋଇଥାନ୍ତି, ପାଖରେ ଠାକୁରଙ୍କ ଆସନରୁ ଖଟ୍ଟାଟ୍ଟ ଶବ୍ଦ ହେଉଥିବାର ଶୁଣି ଭକ୍ତ ଯାଇ ଦେଖିଲେ ଠାକୁର ଦେହ ହାତ ପିଟି ହେଉଛନ୍ତି, କାରଣ ପଚାରିବାରୁ ଠାକୁର କହିଲେ, ‘ବହୁତ ମଶା ହେଉଛନ୍ତି, ମଶାରୀ ଦେଲେ ସିନା ମୁଁ ଶୋଇବି !’ ତତ୍ସତ୍ତ୍ୱ ଭକ୍ତ ଉପରେ ଓ ଚାରିପଟେ ଲୁଗା ଗୁଡେଇଦେଲେ ଓ ପରଦିନ ମଶାରୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦେଲେ । ତେଣୁ ‘ଠାକୁର ଅଛନ୍ତି’ ଏହି ଜ୍ଞାନରେ ସର୍ବଦା ସେବା କରିବ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଦେଶୀୟ ରୀତିରେ ପୂଜା କରିବାର ଅର୍ଥ କ’ଣ ?

ଉତ୍ତର - ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ରୀତି ନୀତି ହେଉଛି ଆମ ଓଡ଼ିଶାର ଓ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କର ଦେଶୀୟ ରୀତି । ଏ ରୀତିର ମୂଳ ଭାବଧାରା ହେଉଛି ଗୁରୁ ମାଲିକ, ଆମେ ତାଙ୍କର ସେବକ । ଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ‘ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନଯାପନ’ ଏହି ‘ସବୁ ତୁମେ, ସବୁ କିଛି ତୁମର ଓ ମୁଁ

ତୁମ ସେବକ' ଚିନ୍ତାକୁ ହିଁ ପରିପୁଷ୍ଟ କରେ । ଏହି ଜଗନ୍ନାଥ ରୀତିର ଏକ ସୁନ୍ଦର ଉଦାହରଣ ହେଉଛନ୍ତି ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦେବ । ଗଙ୍ଗଠାରୁ ଗୋଦାବରୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୟ କରି ମଧ୍ୟ ସେ ସବୁ ନିଜେ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ତିଳେ ହେଲେ ଅହଂକାର ପୋଷଣ ନ କରି ତରବାରୀ ଓ ମୁକୁଟ ଆଣି ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ସମର୍ପଣ କରିଦେଲେ ଓ କହିଲେ, 'ପ୍ରଭୁ, ଆପଣଙ୍କ ଜିନିଷ ଆପଣ ନିଅନ୍ତୁ' । ନିଜେ ପ୍ରଜା ଓ ପ୍ରଜାସେବକ ହୋଇ ରହିଲେ । ସେ ସବୁ କିଛି ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ସମର୍ପଣ କରିପାରିଥିଲେ ବୋଲି କାଞ୍ଚିରାଜା ଯେତେବେଳେ ରାଜା ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦେବ ଙ୍କର ଅପମାନ କରିଥିଲେ ତାହା ପରୋକ୍ଷରେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଅପମାନ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ନିଜ ସମର୍ପିତ ଭକ୍ତ କପିଳେନ୍ଦ୍ରଦେବଙ୍କର ମାନ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ନିଜେ ଜଗନ୍ନାଥ ଯୁକ୍ତ କରିବାକୁ ବାହାରି ଆସିଲେ । ବାଟରେ ମାଣିକ ଗଉଡୁଣୀଠାରୁ ଜଗନ୍ନାଥ ଦହି ଖାଇ ମୁଦି ବନ୍ଧାଦେଇ କହିଲେ, 'ପଛରେ ରାଉତ ଆସୁଛନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ମୁଦି ଦେଖାଇ କଉଡି ନେଇଯିବ ।' ଜଗନ୍ନାଥ ମାଲିକ, ଗୁରୁ ମାଲିକ, ଆମେ ତାଙ୍କର ସେବକ-ଏହା ହିଁ ଆମ ଦେଶୀୟ ରୀତିର ପରଂପରା । ଆମେ ଘରର ମାଲିକ ନୋହୁଁ, ସେ ମାଲିକ । ଘରକୁ ତାଙ୍କର କରିଦିଅ, ସେ ମାଲିକ ହୋଇ ଘର ଚଳାଇବେ । ଆମେ ଯାହା ଉପାର୍ଜନ କରିବା ସବୁ ତାଙ୍କୁ ସମର୍ପଣ କରିଦେବା । ସେ ଆମକୁ ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବେ ଆମେ ତାହା ହିଁ କରିବା; ଆମର ଯାହା ସୁବିଧା ଅସୁବିଧା ତାହା ତାଙ୍କୁ କେବଳ ଜଣାଇଦେବା, କେବେହେଲେ ପ୍ରତିକାରର କଥା ତାଙ୍କୁ କହିବା ନାହିଁ, ସେ ଆମ ପାଇଁ ଯାହା ଉଚିତ୍ ହେବ ତାହାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିଷ୍ଠୟ କରିବେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ତୁମେ ତୁମର ଦେଶର ରୀତି ଅନୁଯାୟୀ ମୋର ସେବା ପୂଜା କରିବ । ଆମର ଓଡ଼ିଶାର ରୀତି ହେଲା, ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ରୀତି । ଆମେ ଯଦିଓ ଓଡ଼ିଶାରୁ ଆସିଛୁ, ଆମର ପିଲାମାନେ ଏଠି ଆମେରିକାରେ ବଢୁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ଆମେ ଏଠିକାର ସଂସ୍କୃତି ଓ ଆମର ସଂସ୍କୃତି, ଦୁଇଟି ଯାକ ଶିଖାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛୁ । ସେ ବିଷୟରେ କିଛି କହିବେ କି ?

ଉତ୍ତର - ଠାକୁର କେବଳ ଓଡ଼ିଶାର ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଦେଶର ରୀତି ଅନୁଯାୟୀ ପୂଜା କରିବାକୁ କହିଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ଯେ ଜଗନ୍ନାଥ ଅଛନ୍ତି । ଖରା ତାଙ୍କୁ ବାଧେ ସେଥିପାଇଁ ସେ ଖରାଦିନେ ଚନ୍ଦନ ପୋଖରୀରେ ସଂଧ୍ୟାରେ ସ୍ନାନ କରନ୍ତି, ଥଣ୍ଡା ପବନରେ ଚାପ ଖେଳନ୍ତି, ଅତ୍ୟଧିକ ଗରମ ଯୋଗୁ ସ୍ନାନପୁର୍ଣ୍ଣିମାରେ ବହୁତ ପାଣି ଢାଳି ହୋଇ ସ୍ନାନ କରନ୍ତି - ଇତ୍ୟାଦି 'ସେ ଅଛନ୍ତି'ର ସାଧନା । ଠାକୁର ଆମମାନଙ୍କୁ ଏହି 'ସେ ଅଛନ୍ତି'ର ସାଧନା ଦେଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କରି ଆଦେଶରେ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ନିତ୍ୟ ବାସସ୍ଥଳୀ ନୀଳାଚଳ କୁଟୀରରୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ଆଣି ନିଜେ ରହୁଥିବା ଗୃହରେ ଆସନ ଦେଇଛୁ । ସେ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ତାଙ୍କପାଇଁ ସବୁପ୍ରକାର ସେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଛୁ । ତାଙ୍କୁ ଘରର ମାଲିକ କରିଛୁ । ଏହି ହେଲା ଜଗନ୍ନାଥ ଭାବଧାରା, ଏହି ଭାବଟା ଓଡ଼ିଶାର ଅସ୍ଥିମଙ୍ଗଳଗତ । ଜଗନ୍ନାଥ ସବୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କର ସେବକ ମାତ୍ର । ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଜୀବନ୍ତ ମଣିଷ ରୂପେ ପୂଜା କରାଯାଏ । ସକାଳ ହେଲେ ସେବକମାନେ ତାଙ୍କୁ ଗୀତ ଗାଇ ଉଠାନ୍ତି, ତାପରେ ତାଙ୍କର ନିତ୍ୟକର୍ମ ହୁଏ, ଭୋଗ ଦିଆହୁଏ, ଖରାବେଳେ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଗ ପରେ ପହୁଡ ପଡେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆମେ ସେହିପରି ପୂଜା କରିବା । ସେ ହେଲେ ଆମ ଘରର ମୁଖ୍ୟ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ମୁଁ ସ୍କୁଲରେ ଥିଲାବେଳେ, ମୋର ଯେମିତି ସେବା କରୁଛୁ, ମୋର ସ୍କୁଲ ଦେହର ଅବସାନ ପରେ ମଧ୍ୟ ମୋର ସେହିପରି ସେବା କରିବ । ତାଙ୍କୁ ନିଜର, ଅତି ଆପଣାର ଜ୍ଞାନ କରି ସେବା କଲେ ସେ ଖୁସି ହେବେ । ସେ କେବଳ ଆମର ଭଲପାଇବା ଚିକକ ଚାହାନ୍ତି । ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଅତି ଆପଣାର ଭଳି ଭଲ ପାଆନ୍ତି ଦଇତାମାନେ । ନିତ୍ୟଲୋକର ଭାବ ଏହିପରି ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ରୀତିଗୁଡ଼ିକ ବହୁତ ସ୍କୁଲ ହୋଇଯାଉଛି ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଭାବ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଉଛି ବୋଲି ମୋର ଧାରଣା ହେଉଛି; ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସ୍ୱରୂପ - ଠାକୁରଙ୍କୁ ପାଇଖାନା ଦେବା ନିହାତି ଦରକାର ବୋଲି କୁହାଯାଉଛି ? ଏହାର କାରଣ କ'ଣ ମୁଁ ବୁଝିପାରୁନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର - ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଯେତେବେଳେ ଭାବସମାଧିରେ ପ୍ରେମପାରାବାରରେ ବାହ୍ୟଜ୍ଞାନଶୂନ୍ୟ ଅବସ୍ଥାରେ ନିମଜ୍ଜିତ ଥିଲେ, ମା' ସ୍କୁଲ ଭାବରେ ତାଙ୍କର ସବୁ ସେବା କରୁଥିଲେ । ଆମେ ତାଙ୍କୁ ସ୍କୁଲ ଭାବେ ଆମ ଘରର ମୁଖିଆ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିଛୁ, ଆମ ଭାବ ଅନୁସାରେ ତାଙ୍କର ସେବା କରୁଛୁ । ଜଣେ ମଣିଷ ସ୍କୁଲ ଭାବେ ଘରେ ରହିଲେ ଯେପରି ଚଳିବ, ଯେଉଁ ସବୁ ଜିନିଷର ତା'ର ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ଓ ଯେଉଁ ସବୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ସେ ବ୍ୟବହାର କରିବ, ଠାକୁର ନିଜେ ତାହାର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିଛନ୍ତି । ୧୯୪୮ ମସିହାରେ କଟକରେ ସମ୍ମିଳନୀ ଶେଷ ହେଲା ପରେ ଯେତେବେଳେ ସମସ୍ତେ ସ୍ୱ ସ୍ୱ ସ୍ଥାନକୁ ଫେରୁଥିଲେ, ଯେତେବେଳେ ଠାକୁର ପ୍ରଶ୍ନ କରିଥିଲେ, 'ତୁମେ ସମସ୍ତେ ତ ନିଜ ନିଜ ଘରକୁ ଫେରିଯାଉଛ, ମୁଁ କେଉଁଠାରେ ରହିବି ?' କାକଟପୁର କୁଞ୍ଜବିହାରୀ ମହାନ୍ତି ଭାଇଙ୍କ ଘରେ ଠାକୁର ଯେତେବେଳେ ମାସେ ରହିଥିଲେ, ସେ ସମୟରେ ତାଙ୍କୁ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଠାକୁର ପାଇଖାନାର ଅସୁବିଧା ଓ ଆବଶ୍ୟକତା କଥା କହିଥିଲେ । ତେଣୁ ଏ ସବୁ କଥା ଅନ୍ତଃସାରଶୂନ୍ୟ ବାହ୍ୟାତମ୍ଭର ମାତ୍ର ନୁହେଁ, ଏହା ଠାକୁରଙ୍କ ନିଜ ମୁହଁର କଥା । ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଆମ ଘରର ଜଣେ ମଣିଷ ଓ ମୂରବୀ ଭାବେ କେତେଦୂର ଗ୍ରହଣ କରିପାରୁଛୁ ତାହା ଆମ ନିତିଦିନିଆ ଚଳଣିରୁ ଜଣାପଡେ । ଠାକୁରଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଏସବୁ ସ୍କୁଲ ଉପଚାରର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯଦି ଆମେ ଆମ ଘରେ ସାଂସାରିକ, ଆର୍ଥିକ ଆଦି ବିଭିନ୍ନ ଅସୁବିଧା ହେତୁ କରିପାରୁନାହିଁ ତେବେ ମନେମନେ ସୁସ୍ଥ ଭାବରେ ଏସବୁ ସେବା କରିବାର ଅଭ୍ୟାସ କରିପାରିବା । ତାହା ଫଳରେ ସ୍କୁଲରେ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ପାଇଲେ ଓ ଏସବୁର ସୁବିଧା ବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲେ ଆମେ ସେତେବେଳେ ସୁଗାରୁ ରୂପେ ତାଙ୍କ ସେବା ସଂପାଦନ କରିପାରିବା । କୃଷ୍ଣ ଯେତେବେଳେ ଜନ୍ମ ହେଲେ, ପିତା ବସୁଦେବ ସେତେବେଳେ ବନ୍ଦୀ ଭାବରେ

କାରାଗୃହରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିଲେ ତେଣୁ ସେ କୃଷ୍ଣ ଜନ୍ମର ଖୁସି ଓ ଉତ୍ସବ ମନେ ମନେ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଭାବରେ ପାଳନ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବୟସଦେବ ଯେତେବେଳେ ସତରେ ରାଜ୍ୟଲାଭ କଲେ ଓ ପୁନଶ୍ଚ ରାଜା ହେଲେ ସେତେବେଳେ ସେ ସେହି ମନେମନେ ଭାବି ଭାବି ପାଳନ କରିଥିବା ଉତ୍ସବକୁ ବାସ୍ତବ ରୂପ ପ୍ରଦାନ କଲେ ଓ ମହା ଆତମ୍ଭରେ ମହୋତ୍ସବ ପାଳନ କଲେ । ତେଣୁ ତାଙ୍କ ସେବା କରିବାର ଅଭ୍ୟାସ ଓ ଆନ୍ତରିକତା ବଜାୟ ରଖିବା ହେଉଛି ମୁଖ୍ୟ କଥା ଯାହାଦ୍ୱାରା ହଠାତ୍ ତାଙ୍କୁ ସମ୍ମୁଖରେ ପାଇଲେ କିଂକର୍ତ୍ତବ୍ୟବିମୁକ୍ତ ନ ହୋଇ ଆମେ ତାଙ୍କର ଯଥାବିଧି ସେବା କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇପାରିବା ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆମେ ସବୁଦିନ ଅନୁଭୋଗ ଓ ଏକାଦଶୀରେ ରୁଚି ଦେଉଛୁ; କେବେ ଇଚ୍ଛା ହେଲେ ଉପମା, ପିଠା ଇତ୍ୟାଦି ଠାକୁରଙ୍କୁ ଭୋଗ ଦେଇପାରିବା କି ?

ଉତ୍ତର - ହଁ, କିନ୍ତୁ ସେଥିପାଇଁ ପୂର୍ବରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଓ ଅନୁମତି ନେଇ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିପାରିବ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ କେଉଁ ଖାଦ୍ୟ ଭୋଗ ରୂପେ ନିବେଦନ କରାଯିବ, ତାହା ଜଣାଇ ଏକ ଭୋଗସୂଚୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପୂର୍ବରୁ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ଏହି ଭୋଗସୂଚୀର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି, ସେଥିରେ ଯେଉଁ ଖାଦ୍ୟ ଦିଆଯିବାପାଇଁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥାଏ, ତାହା ହିଁ ଖାଇବାକୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ହୁଏ, ଅନ୍ୟ କିଛି ଇଚ୍ଛା ହୁଏ ନାହିଁ । ସଂଘ-ସେବକରେ ପ୍ରକାଶିତ ଗୋବିନ୍ଦ ପଣ୍ଡା ବିଷୟଟି ଏହାର ଉଦାହରଣ । (ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତାଙ୍କୁ ଭୋଗ ପାଇଁ ରୋଷେଇ କରିବା ପୂର୍ବରୁ କ'ଣ କରାଯିବ ତାହା ପଚାରି ତା'ପରେ କରିବାକୁ କହିଥିଲେ । ଥରେ ଭକ୍ତଗହଣରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ବସିଛନ୍ତି, ଆଲୋଚନା ହେଉ ହେଉ ବହୁ ବିଳମ୍ବ ହେଲାଣି । ଗୋବିନ୍ଦ ପଣ୍ଡା କ'ଣ ରୋଷେଇ ହେବ, ତାହା ପଚାରିବା ପାଇଁ କେତେଥର ଯାଇ ପୁଣି ଫେରିଆସିଲେ, କିନ୍ତୁ ଭକ୍ତଗହଣରେ ଆତ୍ମହରା ନିମଜ୍ଜିତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପଚାରିପାରିଲେ ନାହିଁ । ଅନେକ ଡେରି ହୋଇଯାଉଥିବାର ଦେଖି ଆପଣା ମନକୁ ରୋଷେଇ କରିଦେଲେ । ଆଲୋଚନା ସରିଲା ପରେ କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତାହା ଗ୍ରହଣକଲେ ନାହିଁ । ଗୋବିନ୍ଦ ପଣ୍ଡା ବ୍ୟାକୁଳ ଭାବେ କାନ୍ଦି ନିଜ ତୃଟିବିତ୍ତୁଟି ପାଇଁ କ୍ଷମାପ୍ରାର୍ଥନା କରିବାରୁ ମା'ମାନଙ୍କ ବହୁ ଅନୁନୟନ ବିନୟ କ୍ରମେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତାଙ୍କୁ ପୁଣି ଥରେ ଠାକୁରଙ୍କ ପସନ୍ଦ ଅନୁସାରେ କିଛି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ କହିଲେ, ତା ସହିତ ପୂର୍ବରୁ ଯାହା ରୋଷେଇ ହୋଇଥିଲା, ତାହାକୁ ମଧ୍ୟ ଖାଇଲେ ।) ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ନ ଜଣାଇ ନିଜ ଇଚ୍ଛା ଅନୁଯାୟୀ ଭୋଗ ନିବେଦନ କଲେ ତାହା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଅଗ୍ରାହ୍ୟ ହୁଏ, ତାଙ୍କୁ ପୂର୍ବରୁ ଜଣାଇ ଯାହା ଦେଲେ ସେ ତାହା ଆନନ୍ଦରେ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ସଂଘରେ ଭୋଗସୂଚୀ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରସାଦ ନ ମାଗିଲେ ଦେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ - ଏପରି କିଛି ନିୟମ ଅଛି କି ? ପ୍ରସାଦ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ହାତ ମୁହଁ ଧୋଇ ପରିଷ୍କାର ପରିଚ୍ଛନ୍ନ ହୋଇ ପ୍ରସାଦ ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି କି ନାହିଁ, ତାହା ଦେଖିବା ଉଚିତ୍ କି ?

ଉତ୍ତର - ହଁ, କାରଣ ନ ମାଗିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ତୁମେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରସାଦ ଦେଲେ ସେ ଯଦି ତାହା ଗ୍ରହଣ ନ କରନ୍ତି, ତେବେ ତୁମେ ଅପରାଧୀ ହୋଇଯିବ; ଏହା ନିଷ୍ଠିତ ଭାବେ ଅକରଣୀୟ । ତେଣୁ ଯେ ପ୍ରସାଦ ମାଗିବେ, ତାଙ୍କୁ ହିଁ କେବଳ ଦେବା ଉଚିତ୍ । ସେ ମୁହଁ ହାତ ଧୋଇ ପରିଷ୍କାର ପରିଚ୍ଛନ୍ନ ହୋଇ ପ୍ରସାଦ ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି କି ନାହିଁ, ତାହା ଦେଖିବା ତୁମର ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ । ସେ ଶୁଚିଶୁଦ୍ଧତା ରକ୍ଷା କରିବା ପ୍ରସାଦ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ । ସେ ଯଦି ଆମିଷ ଅଖାଦ୍ୟ ଖାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରସାଦ ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି, ପ୍ରସାଦ ଦେବା ହିସାବରେ ସେଥିରେ ଆମର କୌଣସି ଅପରାଧ ହେବ ନାହିଁ । ଜଣେ ଭକ୍ତ ନ ହୋଇଥିଲେ ପ୍ରସାଦ ମାଗିବ ନାହିଁ; ଆଉ ଯେ ଭକ୍ତ, ସେ ଜାଣେ କିପରି ପ୍ରସାଦ ପାଇବାକୁ ହୁଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ସୂର୍ଯ୍ୟପରାଗ ଓ ଚନ୍ଦ୍ରଗ୍ରହଣ ସମୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜା କରିବା କି ନାହିଁ ? ଏ ସମୟରେ କିପରି ଚଳିବାର ବିଧି ? ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଦେହସ୍ଥିତି କାଳରେ ଏ ସମୟରେ କ'ଣ କରାଯାଉଥିଲା ?

ଉତ୍ତର - ଏ ସମୟରେ ଠାକୁରଙ୍କ ସ୍ୱହସ୍ତ ଲିଖିତ ବିଧି କିଛି ନାହିଁ । ତେବେ ସୂର୍ଯ୍ୟପରାଗ ଓ ଚନ୍ଦ୍ରଗ୍ରହଣ ସମୟ ହେଉଛି ଉପାସନାର ସମୟ, ଭଗବତ୍ ଧ୍ୟାନ ଧାରଣାର ସମୟ । ଏ ସମୟରେ କୌଣସି ସାଂସାରିକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ; ତେଣୁ ପାକତ୍ୟାଗ, ଖାଦ୍ୟପେୟ ଗ୍ରହଣ ଇତ୍ୟାଦି ନିଷେଧ ହୋଇଛି । ଏହି ସମୟରେ ଭଗବତ୍ ଚିନ୍ତା ଓ ଧ୍ୟାନ ହିଁ ଏକମାତ୍ର ବିଧେୟ, ଅନ୍ୟ ଯାହା କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ତାହା ନିଷିଦ୍ଧ ହୁଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଆମ ଭକ୍ତଲୀୟ ରୀତି ଅନୁଯାୟୀ ଏ ସମୟରେ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିରରେ ଯେପରି ନୀତି ନିୟମ ପାଳିତ ହେଉଛି, ପୂଜା ବନ୍ଦ ରହୁଛି, ଆମର ମଧ୍ୟ ସେହିପରି କରିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ?

ଉତ୍ତର - ହଁ, ତେବେ ସେ ସମୟରେ ଖାଦ୍ୟପେୟ, ରନ୍ଧନାଦିର ଚିନ୍ତା ବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ନ ଥିବା ହେତୁ ଏକମାତ୍ର ଧ୍ୟାନ ଧାରଣାରେ ସେହି ସମୟକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ସ୍କୁଲପୂଜା ଓ ଉପଚାରରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହି ଅନେକ ସମୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ମନରେ ଧାରଣା କରିପାରୁନାହିଁ ବୋଲି ଭାବୁଛୁ । ଏଣୁ କେତେବେଳେ ସ୍କୁଲପୂଜା ଦରକାର ଓ କେତେବେଳେ ମାନସପୂଜା ଦରକାର, ତାହା ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁ ।

ଉତ୍ତର - ସମସ୍ତ ସ୍କୁଲପୂଜା ମାନସପୂଜାର ଅଂଶବିଶେଷ । ସ୍କୁଲପୂଜା କଲାବେଳେ ମନେ ମନେ ଚିନ୍ତା କରିବ, ଠାକୁର ଏଠାରେ ବସିଛନ୍ତି, ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ତେଲ ଲଗାଇ ଦେଉଛି, ତାଙ୍କ ଅଙ୍ଗସ୍ପର୍ଶ କରୁଛି ଇତ୍ୟାଦି । ଏପରି କରିବା ବେଳେ ମନ ସେହି ଭାବରେ ଲୀନ ହୋଇଯାଏ । ଭୋଗ ଦେବା ସମୟରେ ଯାହା ଭୋଗ ଦେଉଥିବ, ମନେ ମନେ ଆହୁରି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଦିବ୍ୟ ସୁସ୍ୱାଦୁ ଭୋଗ ଚିନ୍ତା କରି ନିବେଦନ କରିବ । ପିଞ୍ଜଳ ଥାଳୀରେ ଭୋଗ ଦେଉଥିଲେ ତାହା ପିଞ୍ଜଳ ନୁହେଁ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଥାଳୀ ବୋଲି ଚିନ୍ତା କରିବ । ଏସବୁ ଅନିନ୍ଦ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ଦିବ୍ୟ ଚିନ୍ତା ମାତ୍ରକେ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିବ । ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାହା ଚିନ୍ତା କରୁଛୁ, ତାହା ସୁଯୋଗ ପାଇଲେ ନିଷ୍କର୍ଷ ବାସ୍ତବରେ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ନିବେଦନ କରିବୁ । ସେତେବେଳେ ସ୍କୁଲ ସୁଷ୍ଟ ସବୁ ସମାନ ହୋଇଯିବ । ଏ ଅଭ୍ୟାସ ଗୃହାସନରେ କରିଥିଲେ ନିତ୍ୟଲୋକରେ ଆମେ ସେହି ଅତି ସୁନ୍ଦର ଦିବ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ସେବା ସୁଚାରୁ ଭାବେ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇପାରିବୁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଆମର ଏଠାରେ ପାଠକଙ୍କୁ ଅଧିବେଶନ ହୁଏ, ଯାହା ଘରେ ପାଠକଙ୍କୁ ହେବାକୁ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥାଏ, ଆମେ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଯିବାବେଳେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ସାଙ୍ଗରେ ନେଉ; ତା ପରଦିନ ସଂପୂଜା ସାରି ଫେରୁ । ଏହାଛଡ଼ା ଆଉ କେଉଁଆଡେ ଆମେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ନେଉନାହିଁ । ଆମେ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ ପାର୍କ, ମନ୍ଦିର, ବିଭିନ୍ନ ଦର୍ଶନୀୟ ଜାଗା ଆଦି ଅନେକ ସ୍ଥାନକୁ ଗଲାବେଳେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ବୁଲେଇଆଣିପାରିବା କି ?

ଉତ୍ତର - ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ତୁମେ କ’ଣ ଦେଖାଇବ ବା ଦେଖାଇପାରିବ ? ତାଙ୍କ ସମାଧି ଅବସ୍ଥାରେ ସେ ସାରା ଦୁନିଆ, ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ, ସଂସାରୋକ୍ତି ଆଦି ଦେଖିଆସିଛନ୍ତି । ଆଉ କିଛି ଏ ଦୁନିଆରେ ବାକି ନାହିଁ ଯାହା ସେ ଦେଖିନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ଏ ଚିନ୍ତା ଛାଡ଼ି ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ବସି ତାଙ୍କୁ କିପରି ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରିବ, ତାଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ ସ୍ଥାପନ କରିପାରିବ, ତାଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇପାରିବ, ତାହା ଚିନ୍ତା କର । ବୁଲିଯିବା ଅର୍ଥ ହେଉଛି ମନ ଫୁର୍ତ୍ତି କରିବା ଯାହା ମନ ଚଞ୍ଚଳ ହେବାର ଅନ୍ୟତମ କାରଣ; ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚାହାଁନ୍ତି ଆମ ମନ ସ୍ଥିର ହେଉ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଆପଣଙ୍କୁ ଏବେ ୮୫ ବର୍ଷ ବୟସ ହେଲାଣି, ତଥାପି ଆପଣ ନିରଳସ ଭାବେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କାମ, ତାଙ୍କ ସେବା, ପୂଜା କରିପାରୁଛନ୍ତି; ଏହାର ରହସ୍ୟ (secret) କ’ଣ ?

ଉତ୍ତର - ଏହାର ରହସ୍ୟ ହେଉଛି, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭଲପାଇବା । ମୁଁ କାହିଁକି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସେବା କରୁଛି, ତାହାଜାଣେ ନାହିଁ; ଠାକୁର ହିଁ ମୋତେ ତାଙ୍କ ସେବାରେ ଲଗେଇଚାଲିଛନ୍ତି । ମୁଁ କେବଳ ସବୁ ତାଙ୍କୁ ସମର୍ପଣ କରିଦେଇଛି ଓ ସର୍ବଦା ଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛି, ‘ଠାକୁର, ଆପଣ ମୋ ଦ୍ୱାରା କ’ଣ କରିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି, କରାଇନିଅନ୍ତୁ’ । ନିଜକୁ ଏହିପରି ସମର୍ପଣ କରିଦେଇପାରିଲେ ଆମ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ଯାହା କରାଇବାର କଥା, ସେ କରାଇନେବେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଭଗବତ୍ ଭାବରେ ଭଲପାଇବ, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଛି, ପିଲାଙ୍କର ସେବା ଯନ୍ କଲାବେଳେ ବହୁତ ଆଶା ରହିଯାଉଛି । ବେଳେ ବେଳେ ଭାବୁଛି, ସେମାନେ ଠାକୁରଙ୍କ ପିଲା ସେ ତାଙ୍କ ପିଲାଙ୍କ କଥା ବୁଝିବେ, ମୁଁ କେବଳ ବଗିଚାର ମାଳୀ ପରି ତାଙ୍କର ଯନ୍ ନେଉଛି କିନ୍ତୁ ସବୁବେଳେ ଏ କଥାଟା ମନେ ରହୁନି । ଆମେ ଏଠି ବାହାର ଦେଶରେ ରହୁଛୁ, ଏଠାକାର ସଂସ୍କୃତି ଅଲଗା, ଏଠି ପିଲାମାନଙ୍କୁ କିପରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରମୁଖୀ କରିପାରିବୁ, ସେ ବିଷୟରେ କିଛି କୁହନ୍ତୁ ।

ଉତ୍ତର - ସମସ୍ତେ ଚାହାଁନ୍ତି, ତାଙ୍କର ପିଲାମାନେ ବହୁତ ପଇସା ରୋଜଗାର କରନ୍ତୁ, ଭଲରେ ରହନ୍ତୁ । କିନ୍ତୁ ସବୁବେଳେ ଇଚ୍ଛାଟା ଫଳବତୀ ହୁଏ ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ କଥା ମନେ ରଖିବାକୁ ହେବ, ପିଲାମାନେ ତାଙ୍କର ନିଜର ଭାଗ୍ୟ ଧରି ଆସିଛନ୍ତି । ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରାରବ୍ଧ ସହିତ ତାଙ୍କର ପ୍ରାରବ୍ଧ ସଂଯୋଗ ରହିଥିବାରୁ, ସେମାନେ ଆପଣଙ୍କ ଘରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଛନ୍ତି । ଆପଣ ଇଚ୍ଛା କରୁଛନ୍ତି ଆପଣଙ୍କର ପିଲା ଭଜ ପଦବୀ ପାଇବ, ବହୁତ ପଇସା ରୋଜଗାର କରିବ । ଏମିତି ହୋଇପାରେ, ଆପଣଙ୍କ ପିଲା ବହୁତ ପଇସା ରୋଜଗାର କରୁଛି, କିନ୍ତୁ ଚରିତ୍ରହୀନ ହୋଇଛି, ଅଥବା ଚରିତ୍ରବାନ ହୋଇଛି, କିନ୍ତୁ ପଇସା ରୋଜଗାର କରୁନାହିଁ ବା ସେଥିପ୍ରତି ତାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ନାହିଁ । ତେଣୁ ପିଲାଙ୍କ ଉପରେ ଆପଣଙ୍କର ଆଶା ରଖିବା ବୃଥା । ପିଲାଙ୍କ ପ୍ରତି ଆପଣଙ୍କର ଯାହା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ତାହା କରିଯାଆନ୍ତୁ । ଗୋଟିଏ ଉଦାହରଣ ଦେଉଛି, ଅଶ୍ୱିନୀ ବାବୁଙ୍କର ଘରକୁ ଦିନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଯାଇଥାନ୍ତି, ତାଙ୍କର ଘର ପଛରେ ଥିବା ପୋଖରୀରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପିଲାମାନଙ୍କ ସହ ପହଞ୍ଚି ଖେଳୁଥାନ୍ତି । ମା’ ଘର ଭିତରେ ରୋଷେଇ କରୁଥାନ୍ତି । ରୋଷେଇ ସରିଗଲା, ମା’ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ନେଇ ଖାଇବାକୁ ଆସିବାକୁ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ପକାଇଲେ । ପିଲାମାନେ, କି ଠାକୁର କେହି ଶୁଣିଲେନି । ଖେଳରେ ମାତି ରହିଲେ । ବହୁତ ସମୟ ଡାକିଲା ପରେ, ମା’ ପୋଖରୀ ପାଖକୁ ଆସି ପାଖରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ଗଛରୁ ବାଡ଼ି ଖଣ୍ଡେ ଭାଙ୍ଗି କହିଲେ, ‘ପୋଖରୀରୁ ବାହାରି ଆସୁଛ ନା, ଏଇ ବାଡ଼ିରେ ପିଟିବି’ । ମା’ଙ୍କୁ

ଦେଖି, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପିଲାଙ୍କୁ କହିଲେ, ‘ମା’ଙ୍କୁ କୁହ, ମା’ ବାତିତା ଫେପାତିଲେ ଯାଇ, ସେ ପାଣିରୁ ବାହାରିବେ’ । ଏଇ ହେଲା ପୁତ୍ର ସ୍ନେହ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମା’ମାନଙ୍କଠାରୁ ଏପରି ସ୍ନେହ ଚାହାନ୍ତି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆମକୁ ତାଙ୍କର ପିଲାର ଦାୟିତ୍ୱ ଦେଇଛନ୍ତି, ଆମେ ଚେଷ୍ଟା କରିବା, ଆମେ ସେ ଦାୟିତ୍ୱ କିପରି ସୁଚାରୁ ରୂପେ ସଂପାଦନ କରିପାରିବା, ଯେପରି ପିଲାଟି ଭଲ ମଣିଷଟିଏ ହେବ ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଜଗତ୍‌ହିତକର କର୍ମରେ ଲାଗିପାରିବ ।

ପ୍ରଶ୍ନ – ବ୍ୟାକୁଳତା କିପରି ଆସିବ ? ତା’ର ସାଧନା କ’ଣ ?

ଉତ୍ତର – ଏତେ ସହଜରେ ତାହା ହୁଏନାହିଁ । ଆମେ ଟଙ୍କାପଇସା, ସାଂସାରିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇପାରୁଛୁ, କିନ୍ତୁ ସେହି ତୀବ୍ର ବ୍ୟାକୁଳତା ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଆସୁନାହିଁ କାରଣ ମନରେ ତାଙ୍କର ଅଭାବବୋଧ ଆମେ ଅନୁଭବ କରିପାରୁନାହିଁ । ତାଙ୍କ ଧ୍ୟାନ କରିବା ଓ ନାମ ନେବା ଦ୍ୱାରା ସେ ସର୍ବଦା ମନରେ ରହିବେ, ଅନ୍ୟ ଚିନ୍ତା ମନରେ ରହିବ ନାହିଁ । ତେବେଯାଇ ତାଙ୍କ ଅଭାବ ଜଣାପଡିବ । ତନ୍ତ୍ରସାଧନାରେ ସିଦ୍ଧିଲାଭ ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମା’ଙ୍କୁ ଦେଖିପାରିଲେ, କିନ୍ତୁ ଝର୍ଣ୍ଣ କରିପାରିଲେନାହିଁ । ସେହି ଅଭାବବୋଧ ତାଙ୍କୁ ଅସ୍ଥିର କଲା ଓ ସେ ତାପରେ କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ଜ୍ଞାନ, ଯୋଗ ଓ ପ୍ରେମସାଧନା ଦିଗରେ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । ଆମର କ’ଣ ଆବଶ୍ୟକତା ଆମେ ତାହା ହିଁ ବୁଝିପାରୁନାହିଁ ତେଣୁ ତାଙ୍କ ଅଭାବବୋଧ ଆମକୁ ଅସ୍ଥିର କରୁନାହିଁ । ତାଙ୍କ ବିନା ଆଉ କିଛି ଭଲ ନ ଲାଗିଲେ ତାଙ୍କୁ ପାଇବାର ବ୍ୟାକୁଳତା ଆପେ ଆସିଯିବ ।

ପ୍ରଶ୍ନ – କୁହାଯାଇଛି ଗୁରୁଙ୍କୁ ଯେପରି ସମୟ ଦେବ, ଗୁରୁପତ୍ନୀଙ୍କୁ ଓ ଗୁରୁକୁଟୁମ୍ବରକୁ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ସମୟ ଦେବ । ଗୁରୁପତ୍ନୀ କହିଲେ ମା’ ବା ଶକ୍ତିଙ୍କୁ ବୁଝିବା କିନ୍ତୁ ଗୁରୁକୁଟୁମ୍ବର କହିଲେ କ’ଣ ବୁଝିବା ?

ଉତ୍ତର –ଆମେ ସମସ୍ତେ ସଂଘସେବୀ ଯେଉଁଠାରେ ବସିବା, ତାହା ଗୁରୁକୁଟୁମ୍ବର; ସଂଘ ଗୁରୁକୁଟୁମ୍ବର; ଆମେ ସମସ୍ତ ସଂଘସେବୀ ଗୁରୁକୁଟୁମ୍ବର ବାସୀ ।

ପ୍ରଶ୍ନ – ଠାକୁରଙ୍କୁ ଭଲପାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରାଣର ଐକାନ୍ତକ ବ୍ୟାକୁଳତା ଆବଶ୍ୟକ, ଏହି ବ୍ୟାକୁଳତା ଲାଭ ନିମିତ୍ତ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା ଉଚିତ୍ । କୁହାଯାଇଛି ଏହି ପଥ ଅନୁଶୀଳନ କଲେ ‘ସେବକ ଦେହ’ ଗଠିତ ହୁଏ ଓ ତଦ୍ୱାରା ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ଚିରକାଳ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ସେବା କରିହୁଏ । ଏହି ‘ସେବକ ଦେହ’ ଗଠିତ ହେଉଛି ଓ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଲାଭ କରିବା ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇପାରୁଛୁ କି ନାହିଁ ତାହା କିପରି ଜଣାପଡିବ ?

ଉତ୍ତର – ସେ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା କିଛି ଦରକାର ନାହିଁ, ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ତାହା ଆସିବ । ଭକ୍ତଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ତାଙ୍କ ସେବା କରିବା ପାଇଁ ମନ ପ୍ରାଣ ଏକାବେଳେକେ ଅସ୍ଥିର ଓ ଉଦ୍‌ବେଳିତ ହୋଇଉଠିବ । ଆମେ ତାଙ୍କ ଅଭାବବୋଧ ଅନୁଭବ କରିପାରୁନାହିଁ, ତେଣୁ ଏହା ଜାଣିପାରୁନାହିଁ । ରାଧା ପ୍ରଥମେ ଇଷ୍ଟମନ୍ତ୍ର ଲାଭ କରି ମଧ୍ୟ ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ ଅନୁଭବ କରିପାରିଲେ ନାହିଁ; କୃଷ୍ଣ ତାଙ୍କୁ ତାହା ବୁଝାଇଦେଲେ, ତଥାପି ରାଧା ତାହା ଧାରଣା କରିପାରିଲେ ନାହିଁ । ପରେ କୃଷ୍ଣ ଦେଖାଇଦେଲେ ଯେ ରାଧା ଧ୍ୟାନରେ ଯାହାଙ୍କୁ ଦେଖୁଛନ୍ତି, ସେ ହିଁ ତାଙ୍କ ଇଷ୍ଟ କୃଷ୍ଣ । ଏହା ଉପଲବ୍ଧି କଲାପରେ ରାଧାଙ୍କର କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରତି ବ୍ୟାକୁଳତା ବଢିଲା । ସେତେବେଳେ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ, ପାଇବା ପାଇଁ, ତାଙ୍କ କଥା ଶୁଣିବା ପାଇଁ ମନ ତାଙ୍କର ପ୍ରବଳ ଭାବେ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇଉଠିଲା । ଚିତ୍ତ ଶୁଦ୍ଧ ଓ ଏକାଗ୍ର ହେଲେ ତାଙ୍କୁ ବୁଝିପାରିବ, ଧାରଣା କରିପାରିବ ଓ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରିବ, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ବ୍ୟାକୁଳତା ବଢିବ । ସେଥିପାଇଁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧିର ସାଧନା ଦିଆଯାଇଛି, ତାହା ହେଲା ପ୍ରବୃତ୍ତିର ନିବୃତ୍ତି, ମନକୁ ଏକାଗ୍ର କରିବା ।

ପ୍ରଶ୍ନ –ଆମେରିକାରେ ଆମର ଠାକୁରଙ୍କ ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଯୋଜନା ଓ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଚାଲିଛି । ଆମେରିକାରେ ଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାର ପ୍ରସାରରେ ଗୃହାସନ ଓ ସଂଘାସନର ଭୂମିକା କ’ଣ ହେବ, ସେ ବିଷୟରେ ଆପଣଙ୍କ ମତାମତ ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁଛୁ ।

ଉତ୍ତର –ଯେ କୌଣସି ସାଧାରଣ ଲୋକ ବା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭକ୍ତ ଆପଣଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିଲେ ବା ଆପଣଙ୍କ ଘରକୁ ଆସିଲେ ପ୍ରଥମେ ଆପଣଙ୍କ ବ୍ୟବହାର ଓ ଆଚରଣ ହିଁ ଦେଖିବେ ଏବଂ ତାହା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହେବେ । ଆପଣ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ନେଇ କିପରି ଚଳୁଛନ୍ତି ତାହା ଦେଖିବା ଗୃହାସନ ଓ ସଂଘାସନର ପ୍ରଥମ ଭୂମିକା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସବୁବେଳେ ଚାହାନ୍ତି ଯେ ଆମ କଥାରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରଚାର ନ ହୋଇ ଆମ ଆଚରଣରେ ଲୋକେ ଆମ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିବେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ – ଆମେରିକାରେ ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଯେଉଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛୁ ସେଥିରେ ସଭାପତି ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ ଭାଇ ଲେଖିଛନ୍ତି, ଏ ଆସନ ମନ୍ଦିରଟି ଯେପରି (ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ) ଜଗତ୍‌ହିତକର କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ ହୋଇପାରିବ – କିପରି ଏହି ଆସନ ମନ୍ଦିର ମାଧ୍ୟମରେ ତାଙ୍କର ଜଗତ୍‌ହିତକର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦିତ ହୋଇପାରିବ, ସେ ବିଷୟରେ ଆମକୁ କିଛି ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ ।

ଉତ୍ତର - ଯେଉଁଠାରେ ବେଦପାଠ କରାଯାଏ, ମହୋଜାରଣ ହୁଏ, ସେଠାରେ କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ ନ କରାଯାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ କେବଳ ସେହି ବେଦପାଠର ପ୍ରଭାବରେ ପାରିପାର୍ଶ୍ବିକ ବାତାବରଣ ଶୁଦ୍ଧ ହୁଏ ଓ ସେଠାରେ ଶାନ୍ତି ବିରାଜିତ ଥାଏ । ସେହିପରି ଆମେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ଧ୍ୟାନଧାରଣା କରି ତାଙ୍କ ଭାବଧାରା ଅନୁସାରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ଚଳିଲେ ତାହା ଆମ ପାରିପାର୍ଶ୍ବିକ ବାୟୁମଣ୍ଡଳକୁ ଓ ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ବ ସମାଜକୁ ସତ୍ ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରଭାବରେ ଶାନ୍ତ, ସୁନ୍ଦର, ନିର୍ମଳ ଓ ମାର୍ଜିତ କରିବ ଏବଂ ତେଣୁ ତାହା ନିଷ୍ଠିତ ଭାବରେ ଜଗତହିତକର କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଗଣିତ ହେବ । ଯିଏ ତୁମ ସଂସ୍କର୍ଷରେ ଆସିବେ, ସେ ସେହି ଶୁଦ୍ଧାଚାର ବଳୟରେ ପ୍ରବେଶ କରିବେ ଓ ଶୁଦ୍ଧ ସତ୍ତ୍ୱ ଶାନ୍ତ ଭାବ ଅନୁଭବ କରିପାରିବେ । ଏଣୁ ଆସନ ମନ୍ଦିରରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସଦ୍ଗୁଣ ପାଠ ଓ ବାଣୀ ଆଲୋଚନା ଆଦି ଦ୍ୱାରା ପାରିପାର୍ଶ୍ବିକ ବାତାବରଣ ପରିଶୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଠାକୁରଙ୍କ ଜଗତହିତକର କାର୍ଯ୍ୟରେ ସହାୟକ ହୁଏ । ଏଥିପାଇଁ ‘ପରିଚୟ ପତ୍ର’ରେ କୁହାଯାଇଛି, ନାଟମନ୍ଦିରରେ ବାଦାନୁବାଦ, ପରନିନ୍ଦା ପରଚର୍ଚ୍ଚା କରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସେଠାରେ ଦିବାନିଦ୍ରା ଯିବ ନାହିଁ । ଏପରି କଲେ ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ଦୂଷିତ ଓ ଅଶୁଦ୍ଧ ହୋଇଯିବ । ଆସନ ମନ୍ଦିର ବାଟ ଦେଇ ଯେ ଯିବ, ସେ ସେହି ଭାବରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇଯିବ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚାହାଁନ୍ତି, ଏ ପୃଥିବୀରେ ସମସ୍ତେ ଶାନ୍ତିରେ ବାସ କରନ୍ତୁ ଓ ସମସ୍ତେ ପରସ୍ପରକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତୁ । ଯଦି ସଂଘରେ ଆମେ ପରସ୍ପର ସ୍ନେହ, ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟର ବନ୍ଧନରେ ଚଳିପାରୁନାହିଁ, ତେବେ ସେ ଅଶାନ୍ତି ସମଗ୍ର ଜଗତକୁ ବ୍ୟାପିଯିବ । ତେଣୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ତୁମେ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ହେଲେ ତୁମ ଦେଖାଦେଖି ଆଉ ୫ ଜଣ ସେହିପରି ହେବେ । ପରସ୍ପରକୁ ଭଲପାଇ ସେବା କରିବା ସଂଘରେ ଆମର ଚଳଣି ହେବା ଉଚିତ୍ - ଏହା ବର୍ତ୍ତମାନ ଜଗତର ଆବଶ୍ୟକତା । ଆମେ ସମସ୍ତେ ଭୋଗମୁଖୀ ଓ ବହୁମୁଖୀ ହୋଇଯାଇଛୁ, ଏକମୁଖୀ ଓ ତ୍ୟାଗମୁଖୀ ହୋଇପାରୁନାହିଁ ।

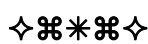
ପ୍ରଶ୍ନ - ନିଜକୁ କ୍ଷୁଧାର୍ତ୍ତ, ବାସହୀନ ଆଦି କହି ରାସ୍ତାରେ ବା ଘରକୁ ଆସି ଯେଉଁମାନେ ସାହାଯ୍ୟପ୍ରାର୍ଥୀ ହେଉଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ସିଧାସଳଖ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା କି? ଅଥବା କୌଣସି ଜଣାଶୁଣା ପାଣ୍ଡି ବା ସଂଘର ଦରିଦ୍ରନାରାୟଣ ପାଣ୍ଡିକୁ ସେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅର୍ଥଦାନ କରିବା ଉଚିତ୍?

ଉତ୍ତର - ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଆମର ‘ଅପାତରେ ଦାନ’ ନ କରିବାର ବିଧି ନିଷେଧ ଅଛି । ଯେପରି ଜଣେ କ୍ଷୁଧାର୍ତ୍ତ ତୁମ ପ୍ରଦତ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ଖାଇ ମଣିଷ ମାରିବାକୁ ଯାଉଛି କିମ୍ବା ଆଉ କିଛି ଖରାପ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହେବାକୁ ଯାଉଛି । ଅଳ୍ପ ପରିଶ୍ରମରେ ଅନାୟାସରେ କିଛି ଅର୍ଥ ବା ଦ୍ରବ୍ୟ ପାଇବାର ପ୍ରଲୋଭନରେ ମିଛରେ ମଧ୍ୟ କିଛି ଲୋକ ସାହାଯ୍ୟପ୍ରାର୍ଥୀ ହୁଅନ୍ତି । ଅନେକ ସମୟରେ ଆମେ ଏ ସବୁ ଜଟିଳ ବିଧି ନିଷେଧ ପ୍ରାୟ ଜାଣିପାରୁନାହିଁ । ତେଣୁ ଏପରି ସାହାଯ୍ୟପ୍ରାର୍ଥୀମାନଙ୍କୁ କିଛି ଦେଇ ନ ପାରିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ଆମେ ସମ୍ମାନ ଦେଖାଇ ପାରିବା, ପ୍ରଣାମ କରିପାରିବା, ଭଲ ବ୍ୟବହାର କରି ବିଦାୟ ଦେଇପାରିବା । ତଥାପି ଯଦି ଆମେ ଜାଣିପାରିବା ଓ ଅନୁଭବ କରିବା ଯେ ସାହାଯ୍ୟପ୍ରାର୍ଥୀ ପ୍ରକୃତରେ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇବାର ଯୋଗ୍ୟ, ତେବେ ଆମେ ସିଧାସଳଖ କିଛି ସାହାଯ୍ୟ ନିଷ୍କର୍ଯ୍ୟ ଦେଇପାରିବା ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟ ଏପରି ଖରାପ ଯେ ବହୁତ ଦୁଃସମ୍ବାଦ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳୁଛି, ଯେପରିକି କେତେ ବଡ଼ ବଡ଼ କଂପାନୀ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଉଛି, ତତ୍ପରା ବହୁ ଲୋକେ ଚାକିରି ହରାଉଛନ୍ତି ଏବଂ ସେ ଅବସାଦରେ କେତେ ଜଣ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ମଧ୍ୟ କରିଦେଉଛନ୍ତି । ଏ ସବୁ ଶୁଣି ମନ ବହୁତ ବିଚଳିତ ଓ ଉଦ୍‌ବେଳିତ ହୋଇଯାଉଛି । ଏ ପରିସ୍ଥିତିରେ କ’ଣ କରିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ?

ଉତ୍ତର - ଏ ସବୁ ବିଷୟରେ କିଛି ଚିନ୍ତା ନ କରି ଭାବିବ ଯେ, ଭଗବାନ୍ ମୋତେ ଜନ୍ମ ଦେଇଛନ୍ତି, ତା ସହିତ କର୍ମ ମଧ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି । ‘ନିଗମ ଉପଦେଶ’ରେ ସାଧୁଜଣକ ଜନୈକ ଗୃହସ୍ଥଙ୍କ ଘରୁ ଭିକ୍ଷା ମାଗିବା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଏ ଭଗବତ୍ ନିର୍ଭରତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ଶିଶୁଟିଏ ଜନ୍ମହେବା ଆଗରୁ ମା’ ଗର୍ଭରେ ଦୁର୍ଗ୍ଗା ଭାବରେ ଭଗବାନ୍ ତା’ର ଖାଦ୍ୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ରଖୁଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଭଗବାନ୍ ଆମକୁ ଜନ୍ମ ଦେବା ସହିତ ଆମଦ୍ୱାରା କେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂଗୋଷିତ ହେବ, ତାହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ମଧ୍ୟ କରି ରଖିଛନ୍ତି । ଯେଉଁ କର୍ମ କରିବା ନିମିତ୍ତ ଆମେ ଏଠାକୁ ଆସିଛୁ, ତାହା ଆମଦ୍ୱାରା ସେ ନିଷ୍କର୍ଯ୍ୟ କରାଇନେବେ; ଆମର ଏହି ବିଶ୍ୱାସ ଥିବା ଦରକାର । ଏହି ବିଶ୍ୱାସ ଲାଭ ପାଇଁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସମୟ ତାଙ୍କ ଚିନ୍ତା ଓ ଧ୍ୟାନ ଧାରଣା କରିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ତା’ ହେଲେ ସବୁ ସ୍ଥିତି-ପରିସ୍ଥିତି, ବିପଦ-ସଂପଦରେ ସେ ନିଷ୍କର୍ଯ୍ୟ ସାହା ହେବେ ଓ ରକ୍ଷା କରିବେ । ଅସୁରମାନେ ବଳଶାଳୀ ହୋଇ ଦେବରାଜ୍ୟ ଅକ୍ତିଆର କଲା ପରେ ଦେବତାମାନେ ସେମାନଙ୍କର କଲ୍ୟାଣ ଓ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ସମୂହ ଭାବରେ ଭଗବାନ୍ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ । ଆମେ ନିଜ ବଳରେ କିଛି କରିପାରିବା ନାହିଁ; ଯେତେବେଳେ ମଣିଷର ଶକ୍ତି ବା ଦେବଶକ୍ତି ପରାଜିତ ଓ ଅକର୍ମଣ୍ୟ ହୋଇଯାଏ, ସେତେବେଳେ ସମସ୍ତେ ସମ୍ମିଳିତ ଭାବେ ଜଗତର ମଙ୍ଗଳ ଓ ଉଦ୍ଧାର ନିମିତ୍ତ ଭଗବାନ୍ଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଗୀତାରେ ଭଗବାନ୍ କହିଛନ୍ତି -

ଯଦା ଯଦା ହି ଧର୍ମସ୍ୟ ଗ୍ଳାନିର୍ଭବତି ଭାରତ
 ଅଭ୍ୟୁତ୍ଥାନମଧର୍ମସ୍ୟ ତଦାମ୍ଭାନଂ ସୂଜାମ୍ୟହମ୍ ।
 ପରିତ୍ରାଣାୟ ସାଧୁନାଂ ବିନାଶାୟ ଚ ଦୁଷ୍ଟତାଂ
 ଧର୍ମସଂସ୍ଥାପନାର୍ଥାୟ ସମୂବାମି ଯୁଗେ ଯୁଗେ ।

ଅଷ୍ଟସଖୀ

ଲଳିତା ଚ ବିଶାଖା ଚ ଚିତ୍ରାଚମ୍ପକମଲିକା
ତୁଙ୍ଗବିଦ୍ୟୋୟ ଲେଖା ଚ ରଞ୍ଜଦେବୀ ସୁଦେବୀକା ॥୭୮॥

ଅର୍ଥ- ଲଳିତା, ବିଶାଖା, ଚିତ୍ରା, ଚମ୍ପକଲତା, ତୁଙ୍ଗବିଦ୍ୟା, ଇନ୍ଦୁଲେଖା, ରଞ୍ଜ ଦେବୀ ଓ ସୁଦେବୀଙ୍କୁ ଅଷ୍ଟସଖୀ କୁହାଯାଏ ।

୧- ଲଳିତା ଦେବୀ

ତତ୍ରାଦ୍ୟା ଲଳିତାଦେବୀ ସ୍ୟାଦଞ୍ଜୟା ବରାୟସୀ
ପ୍ରିୟସଖ୍ୟା ଭବେଜ୍ୟେଷ୍ଠା ସପ୍ତବିଂଶତି ବାସରେଃ ॥୭୯॥
ଅନୁରାଧା ତୟା ଖ୍ୟାତା ବାମ ପ୍ରଖରତାଂ ଗତା
ଗୋରଚନା ନିଭାଙ୍ଗସା ଶିଖୁପୁଞ୍ଜ ନିଭାମୁରା ॥୮୦॥
ଜାତାମାତରି ସାରଦ୍ୟାଂ ପିତୁରେଷା ବିଶୋକତଃ
ପତିର୍ଭେରବ ନାମାସ୍ୟାଃ ସଖା ଗୋବର୍ଦ୍ଧନସ୍ୟଯଃ ॥୮୧॥

ଅର୍ଥ- ଏହି ଅଷ୍ଟସଖୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଲଳିତା ଦେବୀ ସମସ୍ତଙ୍କଠାରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଏବଂ ପ୍ରିୟସଖୀ ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କଠାରୁ ସପ୍ତବିଂଶତି ଦିନରେ ଅଧିକ । (୭୯) ଅନୁରାଧାରୁପରେ ଏହାଙ୍କୁ ଗଣ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି ଏବଂ ବାମା ଓ ପ୍ରଖରା ନାମକ ନାୟିକାର ଗୁଣରେ ଭୂଷିତା । ଏହାଙ୍କ ଅଙ୍ଗକାନ୍ତି ଗୋରଚନା ତୁଲ୍ୟ । ବସ୍ତ୍ର ମୟୂର ପୁଞ୍ଜ ସଦୃଶ । (୮୦) ଏହାଙ୍କ ଜନନୀଙ୍କ ନାମ ସାରଦୀ, ପିତା ବିଶୋକ, ପତି ଭୈରବ ନାମକ ଗୋପ ଏବଂ ସେହି ଗୋପ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନଙ୍କ ସଖା । (୮୧)

୨- ବିଶାଖା

ବିଶାଖାତୁ ଦ୍ଵିତୀୟାସ୍ୟାଦେକା ଚାରଗୁଣବତୀ
ପ୍ରିୟସଖା ଜନିର୍ଯତ ତତ୍ତେଷାଭ୍ୟୁତାସଣେ
ତାରାବଳି ଦୁକୁଳେୟଂ ବିଦ୍ୟୁନ୍ନଭିତନୁ ଦ୍ୟୁତିଃ
ପିତୁଃ ପାବନତୋ ଜାତା ମୁଖରାୟାଃ ସ୍ଵସୁଃସୁତାତ୍
ଜଟିଳାୟାଃ ସ୍ଵସୁଃ ପୁତ୍ର୍ୟାଂ ଦକ୍ଷିଣାୟାନ୍ମୁମାତରି
ଭବେଦ୍ଵିବାହୁ କର୍ତ୍ତସ୍ୟାଃ ବାହିକେ ନାମ ବଲ୍ଲଭଃ ॥୮୨/୮୩॥

ଅର୍ଥ- ଅଷ୍ଟସଖୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଶାଖା ଦ୍ଵିତୀୟା । ଲଳିତାଙ୍କ ସହିତ ଏହାଙ୍କ ଏକ ଆଚରଣ ଓ ଏକବ୍ରତ । ଯେଉଁ ସମୟରେ ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ଜନ୍ମ ସେହି ସମୟରେ ବିଶାଖାଙ୍କ ଜନ୍ମ ହୋଇଅଛି । ବିଶାଖାଙ୍କ ବସନ ନକ୍ଷତ୍ରବେଦିତ ଆକାଶମଣ୍ଡଳ ସଦୃଶ । ଅଙ୍ଗକାନ୍ତି ସୌଦାମିନୀର ତୁଲ୍ୟା । ପିତାଙ୍କ ନାମ ପାବନ, ଏହି ପାବନ ମୁଖରାଙ୍କ ଭଗ୍ନୀଙ୍କ ପୁତ୍ର । ଜଟିଳାଙ୍କ ଭଗ୍ନୀଙ୍କ ନାମ ବୋନ୍ଦି, ଯେ କି ଦକ୍ଷିଣା, ସେ ହିଁ ବିଶାଖାଙ୍କ ଜନନୀ । ବିଶାଖାଙ୍କ ପତି ବାହିକ ନାମକ ଗୋପ ।

୩- ଚମ୍ପକଲତା

ତୃତୀୟା ଚମ୍ପକଲତା ପୁଷ୍ପଫଳମୟୀ
ଏକେନାହ୍ନା କନିଷ୍ଠେୟଂ ଚାକ୍ଷପସ ନିଭାମୁରା ॥୮୪॥
ପିତୁରାରମତୋ ଜାତା ବାଟିକାୟାନ୍ମୁ ମାତରି
ବୋଢା ଚଣ୍ଡାକ୍ଷ ନାମାସ୍ୟା ବିଶାଖା ସଦୃଶୀଗୁଣେଃ ॥୮୫॥

ଅର୍ଥ- ଚମ୍ପକଲତା ତୃତୀୟା ସଖୀ । ଏହାଙ୍କ ଅଙ୍ଗକାନ୍ତି ବିକଶିତ ଚମ୍ପକ କୁସୁମ ସଦୃଶ । ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କଠାରୁ ଗୋଟିଏ ଦିନରେ ଜନିଷ୍ଠା । ଚାକ୍ଷ ପକ୍ଷୀର ତୁଲ୍ୟ ଏହାଙ୍କ ବସନ । (୮୪)

ପିତାଙ୍କ ନାମ ଆରାମ ଓ ମା'ଙ୍କ ନାମ ବାଚିକା । ଚଣ୍ଡାକ୍ଷ ନାମକ ଗୋପ ଏହାଙ୍କ ପତି । ଗୁଣରେ ବିଶାଖାଙ୍କ ତୁଲ୍ୟ ଅଟନ୍ତି । (୮୫)

୪- ଚିତ୍ରା ବା ସୁଚିତ୍ରା

ଚିତ୍ରା ଚତୁର୍ଥୀ କାଶ୍ମୀର ଗୌରୀ କାଚନିଭାମୁରା
ଷଡ୍‌ବିଶତ୍ୟା କନିଷ୍ଠାହାଂ ମାଧବା ମୋଦ ମେଦୁରା ॥୮୬॥
ଚତୁ ରଖ୍ୟାତ୍ ପିତୃର୍ଜାତା ସୁର୍ଯ୍ୟମିତ ପିତୃବ୍ୟଜା
ଜନନୀ ଚର୍ଚ୍ଚିକାଖ୍ୟାୟାଂ ପତିରସ୍ୟାସ୍ତୁପୀଠରଃ ॥୮୭॥

ଅର୍ଥ- ଚତୁର୍ଥରେ ଚିତ୍ରାନାମକ ଯେଉଁ ସଖୀ ତାହାଙ୍କ ଅଙ୍ଗପ୍ରଭା କାଶ୍ମୀର ଅର୍ଥାତ୍ କୁଞ୍ଜମ ତୁଲ୍ୟ । ବସନ କାଚର ବର୍ଣ୍ଣ ସଦୃଶ । ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କଠାରୁ ଷଡ୍‌ବିଂଶତି ଅର୍ଥାତ୍ ୨୬ ଦିନରେ କନିଷ୍ଠା । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଆନନ୍ଦରେ ଆନନ୍ଦିତା । (୮୬)
ଏହାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ନାମ ଚତୁର । ଚତୁର ସୁର୍ଯ୍ୟମିତଙ୍କ ପିତୃବ୍ୟ । ମାତାଙ୍କ ନାମ ଚର୍ଚ୍ଚିକା ଓ ପତିଙ୍କ ନାମ ପୀଠର । (୮୭)

୫- ତୁଙ୍ଗବିଦ୍ୟା

ପଞ୍ଚମୀ ତୁଙ୍ଗବିଦ୍ୟା ସ୍ୟାଦ୍ୟାୟସୀ ପଞ୍ଚଭିଦିନୈଃ
ଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦନ ଭୂମିଷ୍ଠା କୁଞ୍ଜମଦ୍ୟୁତି ଶାଳିନୀ ॥୮୮॥
ପଶୁମଣ୍ଡଳ ବହେନ୍ଦ୍ରଂ ଦକ୍ଷିଣପ୍ରଶରୋଦିତା
ମେଧାୟାଂ ପୁଷ୍କରା ଛାତାପତିରସ୍ୟାସ୍ତୁ ବାଳିଶଃ ॥୮୯॥

ଅର୍ଥ - ପଞ୍ଚମ ସଖୀ ତୁଙ୍ଗବିଦ୍ୟା, ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କଠାରୁ ପାଞ୍ଚ ଦିନରେ ଜ୍ୟେଷ୍ଠା, ଅଙ୍ଗ ଗନ୍ଧ କର୍ପୁର ମିଶ୍ରିତ ଚନ୍ଦନ ତୁଲ୍ୟ, ଅଙ୍ଗପ୍ରଭା କୁଞ୍ଜମ ସଦୃଶ, ବହୁ ପିଙ୍ଗଳ ବର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଦକ୍ଷିଣା ଓ ପ୍ରଶରା ନାମ୍ନୀ ନାୟିକାର ଗୁଣଯୁକ୍ତା । ଏହାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ନାମ ପୁଷ୍କର, ମା'ଙ୍କ ନାମ ମେଧା, ପତିଙ୍କ ନାମ ବାଳିଶ । (୮୮-୮୯)

୬- ଇନ୍ଦୁରେଖା

ଇନ୍ଦୁରେଖା ଭବେତ୍ ସଖୀ ହରିତୋଜ୍ଜ୍ଵଳଦ୍ୟୁତିଃ
ତାଳିମ୍ବ ପୁଷ୍ପବସନା କନିଷ୍ଠା ବାସରେନ୍ଦ୍ରିଭିଃ ॥୯୦॥
ବେଳାସାଗର ସଂଜ୍ଞାଭ୍ୟାଂ ପିତୃଭ୍ୟାଂ ଜନିମୀୟୁଷୀ
ବାମ ପ୍ରଶରତାଂ ଯାତା ପତିରସ୍ୟାସ୍ତୁ ଦୁର୍ବଳଃ ॥୯୧॥

ଅର୍ଥ-ଏହି ଇନ୍ଦୁରେଖାଙ୍କ ଅଙ୍ଗପ୍ରଭା ହରିତାଳ ସଦୃଶ ଉଜ୍ଜ୍ଵଳ, ତାଳିମ୍ବ ପୁଷ୍ପ ସଦୃଶ ବସନ, ଇନ୍ଦୁରେଖା ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କଠାରୁ ତିନି ଦିନରେ କନିଷ୍ଠା । ମାତାଙ୍କ ନାମ ବେଳା ଓ ପିତାଙ୍କ ନାମ ସାଗର । ଏହି ସଖୀ ବାମା ଓ ପ୍ରଶରା ନାମକ ନାୟିକାର ଗୁଣଯୁକ୍ତା । ଏହାଙ୍କ ପତିଙ୍କ ନାମ ଦୁର୍ବଳ (୯୦-୯୧)

୭- ରଞ୍ଜିତବୀ

ସତ୍ତମୀରଞ୍ଜିତବୀୟାଂ ପଦ୍ମକିଞ୍ଚଳକ କାନ୍ତିଭାବ୍
ଜବାରାଗି ଦୁକୁଳେୟଂ କନିଷ୍ଠା ସତ୍ତଭିଦିନୈଃ ॥୯୨॥
ପ୍ରାୟେଶ ଚମ୍ପକଲତା ସଦୃଶୀ ଗୁଣ ତୋ ମାତା
କରୁଣା ରଞ୍ଜିତାଭ୍ୟାଂ ପିତୃଭ୍ୟାଂ ଜନିମୀୟୁଷୀ ॥୯୩॥

ଅର୍ଥ- ସତ୍ତମ ସଖୀ ରଞ୍ଜିତବୀ । ଏହାଙ୍କ ଅଙ୍ଗ କାନ୍ତି ପଦ୍ମର କେଶର ତୁଲ୍ୟ । ବସନ ଜବା ପୁଷ୍ପ ସଦୃଶ ରଞ୍ଜିତା ଯୁକ୍ତ, ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କଠାରୁ ସାତ ଦିନରେ କନିଷ୍ଠା ଏବଂ ଗୁଣରେ ପ୍ରାୟ ଚମ୍ପକଲତା ସଦୃଶ । ପିତାଙ୍କ ନାମ ରଞ୍ଜିତାର ଓ ମାତାଙ୍କ ନାମ କରୁଣା (୯୨-୯୩)

୮- ସୁଦେବୀ

ଅସ୍ୟା ବକ୍ରେକ୍ଷଣୋ ଭର୍ତ୍ତା ଜନୀୟାନ୍ ଭୈରବସ୍ୟୟଃ
ସୁଦେବୀ ରଞ୍ଜିତବ୍ୟାସୁ ଯମଜା ମୃଦୁରଞ୍ଜନୀ ॥୯୪॥
ରୂପାଦିଭିଃ ସ୍ଵସୁସାମ୍ୟାତ୍ ତଦଭ୍ରାନ୍ତିଭରକାରିଣୀ

ଅର୍ଥ- ଅଷ୍ଟମ ସଖୀ ସୁଦେବୀଙ୍କ ସ୍ବାମୀଙ୍କ ନାମ ବକ୍ତେଷଣ । ବକ୍ତେଷଣ ଭୈରବଙ୍କ କନିଷ୍ଠ । ସୁଦେବୀ ରଞ୍ଜନବୀଙ୍କ ଯମଜ (ଜାଆଁଳା) ଭଗ୍ନୀ ଓ ମୃଦୁ ସ୍ବାଭାବା । ରୂପ, ଗୁଣ, ସ୍ବାଭାବାଦି ଦ୍ବାରା ଭଗ୍ନୀଙ୍କ ସହିତ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଥିବା ହେତୁ ଏହାଙ୍କୁ ଦେଖି ରଞ୍ଜନବୀ ବୋଲି ଭ୍ରମ ହୋଇଥାଏ । ପୂର୍ବୋକ୍ତ ରଞ୍ଜନବୀଙ୍କ ପତି ବକ୍ତେଷଣଙ୍କ କନିଷ୍ଠ ଭ୍ରାତା ସୁଦେବୀଙ୍କୁ ବିବାହ କରିଛନ୍ତି । (କ୍ରମଶଃ)

(ଶ୍ରୀରାଧାକୃଷ୍ଣ ଗଣୋଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଦୀପିକାରୁ ସଂଗୃହୀତ)

ଅଷ୍ଟସଖୀଙ୍କ ପରିଚୟ ସଂକ୍ଷେପରେ:

କ୍ର. ନଂ	ନାମ	ସଖୀ	ବୟସ	ଗୁଣ/ନାୟିକା	ଅଙ୍ଗକାନ୍ତି	ବସ୍ତ୍ର	ପିତା, ମାତା	ପତି
୧	ଲଳିତା	ଶ୍ରେଷ୍ଠା ଏବଂ ପ୍ରିୟସଖୀ	ରାଧାଙ୍କଠାରୁ ୨୭ ଦିନରେ ଜ୍ୟେଷ୍ଠା	ବାମା ଓ ପ୍ରଖରା	ଗୋରଚନା	ମୟୂରପୁଚ୍ଛ ସଦୃଶ	ସାରଦୀ, ବିଶୋକ	ଭୈରବ
୨	ବିଶାଖା	ପ୍ରିୟସଖୀ	ରାଧାଙ୍କ ଜନ୍ମଦିନରେ ସେ ମଧ୍ୟ ଜନ୍ମ	ବାମା ଓ ପ୍ରଖରା	ସୌଦାମିନୀ ତୁଲ୍ୟ	ନକ୍ଷତ୍ରବେଷ୍ଟିତ ଆକାଶ	ପାବନ, ଦକ୍ଷିଣା	ବାହିକ
୩	ଚମ୍ପକଲତା	ପ୍ରିୟସଖୀ	ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କଠାରୁ ଗୋଟିଏ ଦିନରେ କନିଷ୍ଠା	ବାମା ଓ ପ୍ରଖରା	ଚମ୍ପକ କୁସୁମ ତୁଲ୍ୟ	ଚାନ୍ଦ ପକ୍ଷୀର ତୁଲ୍ୟ	ଆରାମ, ବାଟିକା	ଚଣ୍ଡାକ୍ଷ
୪	ସୁଚିତ୍ରା	ପ୍ରିୟସଖୀ	ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କଠାରୁ ୨୬ ଦିନରେ କନିଷ୍ଠା	ବାମା ଓ ପ୍ରଖରା	କୁଙ୍କୁମ ତୁଲ୍ୟ	କାଚର ବର୍ଣ୍ଣସଦୃଶ	ଚତୁର, ଚର୍ଚ୍ଚିକା	ପୀଠର
୫	ତୁଙ୍ଗବିଦ୍ୟା	ପ୍ରିୟସଖୀ	ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କଠାରୁ ପାଞ୍ଚ ଦିନରେ ଜ୍ୟେଷ୍ଠା	ଦକ୍ଷିଣା ଓ ପ୍ରଖରା	ଗନ୍ଧକର୍ପୁର ମିଶ୍ରିତ ଚନ୍ଦନ ପ୍ରଭା	କୁଙ୍କୁମ ସଦୃଶ	ବଳିଶ, ମେଧା	ପୁଷ୍କର
୬	ଲକ୍ଷ୍ମରେଖା	ପ୍ରିୟସଖୀ	ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କଠାରୁ ତିନି ଦିନରେ କନିଷ୍ଠା	ବାମା ଓ ପ୍ରଖରା	ହରିତାଳ ସଦୃଶ ଉଜ୍ଜ୍ବଳ	ତାଳିମୁପୁଷ୍ପ ସଦୃଶ	ସାଗର, ବେଳା	ଦୁର୍ବଳ
୭	ରଞ୍ଜନବୀ	ପ୍ରିୟସଖୀ	ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କଠାରୁ ସାତ ଦିନରେ କନିଷ୍ଠା	ମୃଦୁସ୍ବାଭାବା	ପଦ୍ମର କେଶର ତୁଲ୍ୟ	ଜବାପୁଷ୍ପ ସଦୃଶ ରକ୍ତିମାୟୁକ୍ତ	ରଞ୍ଜୟାର, କରୁଣା	ବକ୍ତେଷଣ
୮	ସୁଦେବୀ	ପ୍ରିୟସଖୀ	ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କଠାରୁ ସାତ ଦିନରେ କନିଷ୍ଠା	ମୃଦୁ ସ୍ବାଭାବା	ପଦ୍ମର କେଶର ତୁଲ୍ୟ	ଜବାପୁଷ୍ପ ସଦୃଶ ରକ୍ତିମାୟୁକ୍ତ	ରଞ୍ଜୟାର, କରୁଣା	ବକ୍ତେଷଣଙ୍କ କନିଷ୍ଠ ଭ୍ରାତା

ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କୁ ଏକାନ୍ତ ଧ୍ୟାନପଥ ନ ଦେଖାଇ ମୋର ଅଭିଳାଷିତ କର୍ମପଥ ହିଁ ଦେଖାଇ ଦେଇଛି । ଠାକୁରଙ୍କ ଆଦେଶ ପାଳନ କରିବାକୁ ଗଲେ ଠାକୁରଙ୍କ କଥା ହିଁ ମନେପଡ଼ିବ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଏକ ପ୍ରକାର ଧ୍ୟାନ । ମୋର ଆଦିଷ୍ଠ କର୍ମପଥରେ ଚଳିଲେ ତୁମମାନଙ୍କର ଧ୍ୟାନ ଆସେ ଆସେ ହୋଇଯିବ । -ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର

Shri Shri Thakur and the path of Spirituality and Humanism

Human needs are the same anywhere in the world if we look at it from biological, spiritual and psychological perspectives and that is why human beings are considered as social beings. A cooperative integrated society based on values laid down by Shri Shri Thakur is most congenial for leading a healthy social life.

Humanism by its very definition must be rooted in some concept of man. What is man? That must remain the quintessential quest for humanism. Different cultures have given different definitions of man. Here we are concerned with the definition that evolved through Vedic spirituality from an endless exploration of the human personality, uncontrolled by any preconceived ideology and led only by an unbounded curiosity to get to the bottom of it all.

Our respected Guru, Shri Shri Thakur has stressed many a time to build the society similar to that of the ancient *Rishi Yuga*. In those times, human beings were taught to lead a spiritual life from a tender age in their Guru's ashrams. The Guru and his wife were active in instilling a strong foundation in those young souls for the future. These men used to emerge out of the student life with a strong promise for *brahmacharya* that was helpful in building a firm householder's life. A good family life helped in building an ideal society and hence a community and lastly a religious and spiritual country. This system kept India at the forefront of the world as a leader in spirituality and humanism. That is Shri Shri Thakur's vision for a true human being.

Shri Shri Thakur has encouraged us by saying that it is our duty to embrace humanism, which is naturally given to us by God. God has sent us to this world with a core of knowledge. When we concentrate, we can feel the conscience and realize the knowledge within us. This conscience or knowledge is similar to having Lord Shri Krishna as the charioteer driving the chariot of human body. He is continuously giving the nectar of knowledge to our desperate mind (Arjuna). This true knowledge is best realized in a pure mind, achieved after *chittasudhhi*. The process to get purity of mind is well described in many of Shri Shri Thakur's books.

Sadly, due to the influence from cultures of many foreign invaders we have now lost our original values and traditions. We, now, like to follow the western and so-called modern views of leading a life. Progress in science and materialistic world is inevitable and bound to affect one and all, more or less. However, it is always worth remembering that it is our utmost duty to follow the path laid out by our Guru Shri Shri Thakur, i.e. spreading true knowledge (*satshikshya bistaara*), ideal householder's life (*adarsha gruhastha jibana*) and serve the humanity like serving God himself (*shiva gyaanare jiba seba*).

There lies an even bigger responsibility on the women of the modern society. Whilst using their formal education for earning is increasingly becoming important on one hand, they also have a bigger role to raise children on a spiritually strong path. They should remember that India has always been proud to have great saintly mothers who had great souls like Rama, Krishna, Buddha, Gauranga, Kabir, Tulsidas, Ramakrishna dev and our Thakur Shri Nigamananda as their sons. The teachings for such qualities have to start from a very young age by parents. Therefore, it can be imagined, how deep the knowledge and spiritual base of our women has to be! As it is evident,

without a coordinated effort from the mothers themselves, the next generation will be weaker in maintaining the great Indian tradition and values that we have always been proud of. In some years from now the ancient, long lasting tradition will either completely vanish or change to the benefit of the materialistic human beings.

Keeping all this in mind, Shri Shri Thakur has long since proposed the ideal householder's life. The foundation of the family has to be strengthened in order to have saintly souls as our children who will then build a spiritual and humane life.

Spirituality and humanity has a role in the workplace too. This may appear inconceivable in this fiercely competitive world, but it is achievable. I admit that, there has been a lot of progress in the sphere of science, industry, finance, etc. This progress is somewhat necessary for achieving faster communication, better health standards and helping the human race in a broader sense. On the other hand, all these also have created hindrances in the path of spiritual progress by generating multitude of '*rajasika*' and '*tamasika*' attributes in people. In my opinion, it is still possible to establish a balance between material success and human values. This boundary can be decided by people themselves. The decision is greatly influenced by individuals' level of spirituality. When most of the members of the society have no clue or little practice of leading a strong spiritual and humane life from their childhood, then it is obvious that their decisions will sway more towards a luxurious and careless lifestyle.

To conclude, it feels that each and every sector of the society has to think about the two most important factors of human existence – spirituality and humanism. As followers of Shri Shri Thakur, we have greater responsibility of practicing these in our own life, starting from our family to the society, as a whole. At times, oppositions and criticism will come. These should not affect us at all if we keep absolute faith on Thakur's philosophy of life. As delineated by Thakur, regular daily worship at home accompanied by meditation, *japa* and reading His books will gradually help purify our souls. Changing our personal habits towards a *sattwika* disposition is also helpful. Besides, participating in weekly *sangha* sessions and annual *sammilani* meetings are cornerstones of constructing rich Hindu values in our stricken souls. Finally, we should always fully surrender at our Guru's lotus feet, reciting '*Jayaguru*'.

Shri Shri Thakur Charanashritaa
Lipsita Patnaik
Bolton, England, UK
America Saraswata Sangha

My sons! Is it possible to forsake one whom once I have accepted as my disciple? You are not only my disciple of this birth; this relation has been maintained from so many births and rebirths. Without stressing any importance upon the liberation of soul, you have been accompanying me for generations to render service and assistance to me. Everything will be realized in due time.
– Shri Shri Thakur

Loving the Unknown

Extreme Monism says that Brahma alone is the cause of creation. He being indeterminate and as He remains in a state of suspended animation, He has no relation with creation. It is wrongly perceived that He has manifested Himself in various forms and as a result, the existence of this huge cosmos has become possible. Extreme Monism projects Him as an impartial observer and the creation as nothing but a dream. When one awakens from sleep one realizes that what was seen and experienced in a dream is totally unreal. Similarly when one acquires the supreme knowledge one becomes aware that whatever is seen or unseen in the Universe is all false or unreal. Brahma alone is real and nothing else other than Him is real. This is the view of Extreme Monism or *Mayavada*. Sri Shankaracharya and other saints are the flag bearers of this school of thought.

Vivartavad or Evolutionary Monism presents a different opinion. It says that Brahma being the cause is present in the effect, which is the creation of this Universe. It further explains that Brahma as the cause is present in each and every particle of the Universe. But Brahma does not have the power to become *Parinami*. It is Mother Nature or *Para Prakruti* alone who is *Parinami* or has the power of effect. Hence, though Brahma is present in every particle of creation, yet it remains uninvolved and totally detached from the objects of the creation. Brahma has a definite and close relationship with *Para Prakruti* or unmanifested Mother Nature. Though, She is extremely powerful but She only fulfills the desire of Brahma. Hence, She cannot be conceived without the existence of Brahma. This school of thought does not project *Prakruti* as '*Tuchha*' like Extreme Monism. It says Brahma is *Nimitta Karana* or efficient cause and *Prakruti* is *Upadana Karana* or material cause, the presence and interaction of Brahma and *Prakruti* has culminated in the creation of the Universe. Sri Bhaskaracharya and Sri Ballabhacharya are the flag bearers of this school of thought.

Monodualism or *Dwaitadwaitvad* says that *Prakruti* is responsible for creation of the Universe. Though *Prakruti* is extremely powerful and active by nature but She needs a rally around point or in other words a monitoring factor to regulate and make Her actions productive. Brahma, totally detached and purest of the Pure, alone is capable to become Her Lord. Hence, they are very close to each other. One cannot be removed without hurting the other. Brahma is not dependable on any outside entity for its existence, but, it is totally dependable on Mother Nature to fulfill its wish and desire. As *Prakruti* having no desire of Her own she constantly fulfills the desire of Her Lord. Sri Nimbakacharya and others are the path finders of this school of thought.

Dualistic school of thought projects *Prakruti* and *Purusa* (Brahma) as same. The Power and Powerful are not different from each other. They are conceived separately due to their respective activities. They remain so close to each other that it is virtually impossible to separate them. One trying to evaluate them has to do so by accepting their existence as two halves of a whole, like two halves of a chickpea. How can one ascertain which of half is male or female. Dualistic school of thoughts usually accepts Brahma as *Savisesa*. The founders of various dualistic sects do not accept Brahma as *Nirvisesa*. Sri Yamunacharya, Sri Ramanujacharya, Sri Madhvacharya, Sri Ballabhacharya and Sri Gourang Dev are prominent among the saints who opine in favor of this philosophy.

It has been said that Brahma is infinite, without birth and death, without any attribute, unrelated, indeterminate, purest of the pure consciousness, untainted, without any part, complete and wholesome, and as the valuation of Brahma is zero, no deviation is possible from Him. Brahma

is the cause of all causes and so the sole source of all origination. The formless existence of Brahma cannot be proved through any symbols or signs. Vedanta describes Brahma as Omnipresent, Omnipotent and Omniscient, formless and as all pervading existence.

Many scholars opine that the most Ancient (Brahma) cannot be addressed by any name. If He is addressed by any specific name, then His infinite existence will be compromised. Others present their opinion saying that though He has no specific name, the saints have addressed Him with names, so that people can understand, worship and love Him.

It has been said that His existence is beyond the conceptual power of human mind and speech. This has been elaborately stated by Kena Upanishad. It says "*Na tatra....*"; 'the vision cannot reach there, neither speech nor mind. We do not know completely hence we are not aware of the process through which we can instruct you.' (Part-1, Sloka-3) As the existence of Brahma is not conceivable hence it cannot be described.

"Kena Upanishad" again states the same fact but in a different language, on different context it says "*yenamanasa ...*" the mind is not able to comprehend it. They say it pervades the mind. You must know that is Brahma, not any object which people worship". The statement goes beyond the material world and the subtle world, too. (Part-1/Sloka-6).

Now the question arises then what relation one has with Brahma, the Absolute Reality? How can one worship Him and Love Him? 'Loving the unknown' is nothing but Devotion or Bhakti.

Devotion does not need to comprehend Him as it has full faith in His existence and in His divine performances. The path of devotion starts from the remote corner of one's mind and winding through the seven planes and forty-nine layers of Knowledge reaches the plane of Super Naturality; *Aprakruta Bhumi*. There the creeper of devotion matures and blooms. The fragrance of the flowers not only overpowers the minds of the devotees but also offers immense pleasure to God, who happens to be the storehouse of Divine Pleasure. The ever free, almighty God allows Himself to come under the spell of Devotional emotion, *Bhaba*. He really likes '*Bhaktyananda*' Devotional pleasure or rather loves it and expects all the human beings to be submerged in the ocean of Divine Love. So, they too, can enjoy the undesirable, unparalleled divine pleasure. Lord SriKrishna says to the great devotee Udhava, "Oh Udhav, as a devotee you are very close to me. Brahma, Siva, Sankarsana, Laxmi and even my own body and pleasure pertaining to my true form; *Swarupananda* are not as close and pleasurable to me." (Srimat Bhagavatam, 11/14). It is clear that Pure Devotion is capable of providing immense and satisfying pleasure to God.

Madhura Bhaba is the greatest among the five *Bhabas* or devotional emotions. *Madhura Bhaba* is divided into two categories, *Pradhanibhukta* or *Aiswarya* and *Kebala* or *Visudha*. At the peak *Pradhanibhukta* may become *Kebala* but *Kebala* is *Kebala* from its inception. In *Aiswarya* the devotee loves God being aware of His attributes and qualities. When the devotee forgets all aspects of God and Loves Him as the 'nearest and dearest' one, the love becomes *Kebala*. *Kebala* is the desireless, pure love which expects nothing in return: The *Hladini* part of God remains present in *Aiswarya Bhakti* or *Pradhanibhukta Bhakti* but *Hladini*'s full revelation is possible only through *Kebala*. Hence, God loves this type of *Bhakti* more than anything else. One who offers *Kebala Bhakti* to God becomes extremely close to God. *Kebala* is erected on the platform of *Sahaja Bhaba*, which does not allow the power, attribute and quality part of God to sneak into it. It does not wait for help from any quarter. It is like 'one on one' relationship where no third party is involved. Let us present an example. Udhav being curious about Gopis and Braja Bhaba was directed by Lord Krishna to visit

Braja. On reaching Braja he was overwhelmed by observing the grief of Gopis arising out of their separation from Krishna; *Virahavedana*. He told them "Look whom you address as Kanha and accept Him as a cowherd boy is really not so. He is the complete incarnation of God, the Almighty. If you are so very desirous to avail Him unceasingly then you have to practice yoga." After hearing Udhava the Gopis started discussing among themselves without attaching any importance to what Udhav had told. Udhav thought "these illiterate; simpleminded Gopis can never understand the import of Yoga". Breaking the chain of Udhav's thought one of the Gopis said, "Oh Udhava, Kanha had taught us *Rajayoga*. We attained the highest result of Yoga and we offered the resultant success and all the eighteen supernatural powers to Kanha, because we do not need it. We only want Kanha to be back in Braja, we want Him near us and we do not need anything else. If you can, then please give us back our Kanha" (from Udhav Samvad). Udhav's knowledge and wit failed to help him in face of such a demand. This *bhaba* of the Gopis is called *Sahaja Bhaba*. The sages and seers who have attained highest success in yoga and knowledge have no information about such *Bhaba*.

Debarshi Narad says in Narad Bhakti Sutra 25/2, "This type of Supreme Divine Love; *Para Bhakti* is far superior to Gyana, Karma and Yoga." He further elaborates why *Para Bhakti* is superior vide 26/2 "It (*Para Bhakti*) is the result or fruit of these paths." It has been said by Upanishad that 'Out of fear of Him, Fire burns, the Sun shines, Indra and air functions fearing Him and Death, performs due to fear of Him.' (Kathopanisad 11.iii.3). Whom these powerful elements fear and perform out of fear, the devotees love and do never fear. When Lord Narasingha revealed Himself from a pillar everybody including the Hiranyakasyapu, observing the vicious looking, extremely fear evoking form of the Lord, was almost paralyzed out of fear. But Prahallad the devotee had no fear. After Lord Narasingha killed Hiranyakasyapu and as His anger burnt the earth, Prahallad calmly knelt before Him and prayed to restrain His anger and save the earth. Sri Narasingh lifted Prahallad on His lap and fulfilled his prayer by setting aside His anger. Such is the power of Divine Love.

Divine Love is erected on the platform of *Asraya Tattwa*; objective of Love and *Visaya Tattwa*; instrument of Love. Lord is the *Asraya Tattwa* and His devotees are *Visaya Tattwa*. Closest of the close interaction of *Asraya Tattwa* and *Visaya Tattwa* is *Rasa Lila*. At the peak of *Rasa Lila*, *Visaya Tattwa* surrenders before *Asraya Tattwa* and gives up its existence. Only *Asraya Tattwa* remains with its crowning glory. That is reaching the objective of Monism, passing through the corridor of Dualism.

Our beloved Thakur has said "I will distribute Divine Love at half of its original price." Someone asked "Thakur what will happen if no one wants to avail Divine Love at that price?" Thakur replied "Well I will distribute Love without any cost." Thakur, the ocean of Love, is always eager to infuse Divine Love into the minds of His followers. It is clear that much importance is accorded to Bhakti by Him.

He has said "The Matha and Ashrams are built to shower people with Divine pleasure. If you cannot avail Divine Pleasure in such places then let us discard them and dwell under a tree and remain submerged in Divine Pleasure."

This has been announced by the highly elevated soul who had achieved success in all the four modes of spiritual performances of Hinduism.

Oh Thakur, you have gone through unspeakable pain while practicing severe penance for us. Oh ocean of compassion, can your love for ignorant people like us be compared with any thing in

this world? On the first occasion of initiation by you, you have specifically directed Sri Jagneswar Biswas and Mother Saraju Debi not to undertake rigorous spiritual practice but to Love you a little. Oh Thakur, we are not prepared to love you as we have no love stored in us. Whatever love God had given us at the time of our birth has been exhausted on our selves, our family members and others. What a waste? Thakur, we are living in a high rising tower of desire, ambition and self-interest. There is no end to our wants and demands. Who else, other than you, can save us; can lead us from the darkest corner to reach the highly illuminated garden of love and sacrifice? Oh Thakur, knowing well our ineligibility, you have been kind enough to accept us as your disciples and devotees. Smilingly you have accepted the heavy load of our spiritual upliftment, in spite of our zero contribution towards fulfilling your desire and will in this world.

We pray you Thakur, please provide us with enough energy and right attitude to love you a little and become party to the endeavor of making your mission highly successful on earth.

Paying respect with love to Sri Shankaracharya and to SriKrishna Chaitanya Bharati, this small article is hereby placed at the lotus feet of our beloved Thakur by whose grace it has been conceived and produced.

Santosh Mohanty
Ekamra Saraswata Sangha
Bhubaneswar

Jagadguru Shri Adi Shankaracharya

Once Shri Shri Thakur said to his disciples, “Knowledge is required but you will have to transform knowledge into love at the end. But there are no results in exclusive confined wisdom. You have to do the implementation of wisdom as well. The “knowledgeable” persons are the true servants of the world. They have strength and accomplishment because they are not circumscribed by anything. Therefore, they serve everyone unhesitatingly.”

“The true “knowledgeable” persons are real devotees.” The creator of the universe is the supreme knowledgeable entity. Therefore, He is engaged in serving Universe cheerfully.

“You may have acquired knowledge, but do you know when will I be certain about that? If you cannot live without being moved at others’ distress and destitution, then only shall I believe that you have acquired wisdom. Shankar’s wisdom does not mean acquiring the knowledge from books. I will accept those who like Shankar, have the eagerness in their heart for eliminating sciolism from the world as having acquired the wisdom of Shankar.” - *Nigama Upadesha (Gyana and Prema)*

Anytime Shri Shri Thakur explained about wisdom and gave advice to disciples and devotees, He always referred to Shankar’s wisdom. Who is Shankar? In brief, Shankar is Jagadguru Shri Adi Shankaracharya.

Adi Shankaracharya is considered to be the most glorious personality and placed in a dignified position with respect to Indian philosophy, Hindu religion and spiritual concepts. His doctrine of Advaita Vedanta has profound influence in Hinduism through his *Advaita-Baada* (non-dualistic philosophy). His appearance was in Indian society when Buddhism and Jainism were gaining popularity. Hinduism was disoriented with the nuances of Buddhist philosophy. He promoted idealism and the importance of Hindu scriptures especially Vedanta; most importantly he defined “*Brahma Satyam Jagan Mithya Jivo Brahmaiva Na Aparah*”. *Brahma* (the absolute existence) is alone real, this universe is unreal. *Jiva* (the individual soul) is not different from *Brahma*.

Shankar was born in 788 AD in a *Nambudiri* Brahmin family in a village named Kaladi in the state of Kerala. His parents Shivaguru and Aryamba were childless for long time. During her pregnancy, Aryamba observed many uncommon and exceptional characteristics. Parents accepted the newborn as blessing of Lord Shiva and named him Shankar, an epithet of Lord Shiva. Shankar grew up as a precious child, and was able to retain anything that he read once. At the age of three he lost his father. He exhibited exceptional talent by mastering all the Vedas, the six Vedangas and Hindu epics.

Though he led a normal life, his ascetic inclinations were evident to those around him. One day while bathing in the river a crocodile dragged his leg. At his imminent death, Shankar begged his mother on the bank to give her consent to his becoming a *sannyasi* so that he can die with his desire fulfilled. His panicked mother consented and soon after that some fishermen nearby threw their nets and saved Shankar from the crocodile.

After convincing his mother that all we are in this world for only a meager time, Shankar then left home in search of an accomplished *Guru*. He promised his mother that he would be present to perform her last rites. Hundreds of miles away from his village, on the banks of the river Narmada, he met the great saint Guru Gobindapada in his ashram. Guru recognized Shankar’s talent and initiated him into *sannyasa*. Guru taught him Vedic philosophy and *Brahma Sutra* written by the sage Vyasa. Shankar demonstrated outstanding interpretation of *Brahma Sutra* amongst all the brilliant scholars in the ashram. Guru asked Shankar to go to Varanasi (Banaras) and clarify the prevailing confusion on *Brahma Sutra*. At that time, Varanasi was the great center of scholarship and spirituality in India.

Once, Shankar encountered a *Chandala*¹. Shankar was heading to bathe in river Ganga and asked him to get out his way to river. His few questions astonished Shankar.

To whom your words are addressed?

Is it to the body which comes from same source and performs same functions in case of both *Brahmin* and *Chandala*?

Is it to the soul that is same in all and unaffected in any body?

Shankar realized that the *Chandala* was not an ordinary man but Lord Shiva in disguise. Shankar replied to the questions in five verses that are named ‘*Manishaa Panchakam*’. In few years,

---

¹ A lower class person in the hierarchy of castes in India at that time. They were considered untouchable, illiterate and designated for low profile work in society.

he became the most famous amongst the greatest philosophers. He had defeated many philosophers by his wisdom. His intention was to reunify India spiritually with Vedic philosophy from the nuances of Buddhist philosophy.

While traveling back to southern India, he wanted to meet his mother and he found his mother in the last stage of her life. As promised, he performed last rituals for his mother although he was a sannyasi.

He traveled to many pilgrimage sites in Himalayas. At Badrinath, he was surprised observing the worship of a *Shalagram* in temple instead of actual idol. After inquiring he found and retrieved the sacred image from the nearby pool (Narada Kunda) where the distressed priests had submerged the idol out of fear. He reestablished the idol in the sanctum sanctorum and brought back confidence among the Hindu priests there.

The school of *Purvamimansha* was based on the strict and theoretical observance of rituals. He believed, without winning over those powerful rivals, spiritual reunification of Hindu religion was difficult. The foremost proponent of this sect was a great scholar named Kumaril Bhatta. Shankar met Kumarila and wanted to debate when he was about to commit suicide. Kumaril advised Shankar to debate with his disciple Mandana Mishra instead. When Shankar defeated Mandana in a long debate, he accepted sannyas from Shankar. Mandana's wife Bharati challenged Shankar that she was Mandana's partner in life and a complete win would be when he defeated her as well. With a preconditioned agreement Shankar responded all his responses by writing. It was believed that Bharati was an incarnation of Goddess Saraswati.

During that period, the Sharada temple in Kashmir had a glorious history. It had four doors around it and a high throne at the center of the shrine that was reserved for one that possessed infallible knowledge. Shankar answered all questions of leaders, scholars, and followers of different sects by his beliefs and philosophy. He was able to prove that not only was he knowledgeable but also pure in conduct and that he had done no sin with his body. Shankar was felicitated with supreme honor, ascended the *Sarvajnapitha*; and thus became the king of the spiritual regeneration of India, 'Shankaracharya'.

He found four *Mathas* (monastery) to enrich spiritual life of common man. These are located at Sringeri, Karnataka in the south; Dwaraka, Gujarat in the west; Puri, Orissa in the east; and Jyotirmath (Joshimath), Uttaranchal in the north.

He then withdrew to Kedarnath and attained Samadhi at the age of thirty-two.

Shri Shri Thakur says the best ideology has two extremes, Adi Shankaracharya and Shri Gouranga Dev. He, who acquires absolute wisdom, is Shankar. Wisdom is foremost but if you can not love the world from your heart with this wisdom, then what is the utility of such wisdom?

Once during the celebration of the birthday of Shankaracharya, Shri Shri Thakur said, "On the occasion of his birthday when you have assembled here and are delighted with joy, you must understand the essence of his life. You must construct your life in the same ideology – it is my blessing." - *Nigama Upadesha (Shankaracharyanka Janmatithire)*

Shri Shri Thakur Charanasrita
Devi Samal
America Saraswata Sangha

ଭାରତୀୟ ନାରୀ

ଭାରତୀୟ ନାରୀର ଐତିହ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କଲେ ଆମେ ବୁଝିପାରିବା ଯେ ଆମର ସନାତନ ଧର୍ମରେ ନାରୀର ଭୂମିକା କିପରି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଗୌରବମୟ । ଜୀବନର ପ୍ରତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ନାରୀର ଭୂମିକା ଅତୁଟ ଓ ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ ରହିଛି । ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷ ଉଭୟ ଏ ସୃଷ୍ଟିର ଅଙ୍ଗ । ଉଭୟେ ଉଭୟଙ୍କର ପରିପୁରକ । ପୁରାତନ ଯୁଗରେ ନାରୀମାନେ ସେବାଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ କରି, ସତୀତ୍ୱରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ରହି, ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀ, ଆଦର୍ଶ ପତ୍ନୀ, ଆଦର୍ଶ ମାତା ଓ ଆଦର୍ଶ ଜନ୍ୟା ରୂପରେ ସଂସାର ଧର୍ମ ପ୍ରତିପାଳନ କରୁଥିଲେ । ସେମାନେ ବ୍ରହ୍ମବାଦିନୀ ହୋଇ ଓ ଯୋଗିନୀ ହୋଇ, ନିଜ ସ୍ୱାମୀ ଓ ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଓ ଯୋଗୀ କରାଇ ପାରୁଥିଲେ । ଏହାର ଜ୍ୱଳନ୍ତ ଉଦାହରଣ ବ୍ରହ୍ମବାଦିନୀ ତୃତାଲା ଓ ରାଣୀ ମୟନାମତୀ ।

ବ୍ରହ୍ମବାଦିନୀ ତୃତାଲା-

ତୃତାଲା ଥିଲେ ରାଜା ଶିଖିଧୂଜଙ୍କର ଧର୍ମପତ୍ନୀ । ରାଣୀ ତୃତାଲା ସର୍ବଦା ପ୍ରସନ୍ନବଦନା, ସୁଖଦୁଃଖ, ଲାଭାଲାଭରେ ନିରୁଦ୍ବିଗ୍ନମନା- ସର୍ବଦା ଧ୍ୟାନନିଷ୍ଠ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି । ରାଜା ଶିଖିଧୂଜ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ଆକର୍ଷ୍ୟ ହୋଇଯାଆନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ନିଜର ସ୍ତ୍ରୀ ବୋଲି ତାଙ୍କର ଉପଦେଶ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରୁନଥିଲେ । ରାଜା ପରମାର୍ଥ ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରିବା ମାନସରେ ଦିନେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଅଜ୍ଞାତରେ ବଣକୁ ଚାଲିଗଲେ । ରାଣୀ ଧ୍ୟାନରେ ଜାଣିପାରିଲେ ଯେ ରାଜା ଯୋଗସାଧନ କରିବାକୁ ବଣକୁ ଗଲେ । ତା’ପରେ ତୃତାଲା ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରଚାର କଲେ ଯେ ରାଜା ଅସୁସ୍ଥ, ତେଣୁ ସେ ରାଜ୍ୟ ପରିଚାଳନା କରିବେ । ପରେ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ସବୁପ୍ରକାରେ ବୁଝାଇ, ଅଳ୍ପଦିନ ପାଇଁ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟଭାର ଅର୍ପଣକରି, ନିଜେ ଆକାଶମାର୍ଗରେ ରାଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲେ । ତୃତାଲା ବ୍ରହ୍ମବାଦିନୀ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସର୍ବଦା ସ୍ୱାମୀସେବା କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଥିଲେ । ରାଜା ବଣରେ ଗୋଟିଏ କୁଟୀର ନିର୍ମାଣ କରି ରହିଥିଲେ । ତୃତାଲା ରକ୍ଷିକୁମାର ବେଶରେ ପହଞ୍ଚି ରାଜାଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କଲେ । ରାଜା ନିଜର ପରିଚୟ ଦେବାକୁ ଯାଇ କହିଲେ ଯେ ମୁଁ ଅମୃତ ଦେଶର ରାଜା । ବୈରାଗ୍ୟ ଉଦୟ ହେବାରୁ ରାଜ୍ୟରୁ ଚାଲିଆସି ଏ ବଣରେ ମୋର ଏ କୁଟିଆଟି ନିର୍ମାଣକରି ଏଠାରେ ରହିଛି । ରକ୍ଷି ରୂପୀ ତୃତାଲା କହିଲେ, “ତୁମେ ରାଜା, ତୁମର ଏ କୁଟିଆ ବୋଲି କହୁଛ । ମୋର ମୋର ଭାବ ତ ଯାଇନାହିଁ, ଆଉ ରାଜ୍ୟ ତ୍ୟାଗ କଲ କାହିଁକି ? ଯେଉଁଠାରେ ଏତେ ଆସକ୍ତି, ମୁଁ ସେଠାରେ ରହିପାରେ ନାହିଁ ।” ଏହାକହି ରକ୍ଷିକୁମାର ଚାଲିଗଲେ । ତାପରେ ରାଜା ସେ କୁଟିଆଟି ପୋତିପକାଇଲେ । ତା’ପର ଦିନ ତୃତାଲା ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ରକ୍ଷିକୁମାର ବେଶରେ ଆସିଲେ ଓ ପଚାରିଲେ, “ଏଠାରେ ଜଣେ ରାଜା ଥିଲେ, ତାଙ୍କର ବୈରାଗ୍ୟ ହୋଇଯିଲା । ଏଠି କୁଟିଆ କରି ରହିଥିଲେ, କୁଆଡେ ଗଲେ ?” ରାଜା ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ମୁଁ ସେହି ରାଜା ଓ ଏହି ମୋ କୁଟିଆର ପାଇଁ ।” ତୃତାଲା କହିଲେ, “ତୁମ କୁଟିଆର ପାଇଁ କହୁଛ । ପୁଣି ‘ମୁଁ’ ତ ରହିଗଲା, ବୈରାଗ୍ୟ ଆସିବ କିପରି ?” ତା’ପରେ ରକ୍ଷିକୁମାର ରୂପି ତୃତାଲା ରାଜାଙ୍କ ପାଖରେ ରହି ମାୟାରେ ଆଉ ଜଣେ ତୃତାଲା ସୃଷ୍ଟି କଲେ । ସେ ପର ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ସହିତ ହାସ ପରିହାସ କରୁଥାନ୍ତି । ଏହା ଦେଖି ରାଜାଙ୍କର ଭାବାନ୍ତର ଜାତ ହେଲା । ରକ୍ଷି ରୂପି ତୃତାଲା ରାଜାଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, “କ’ଣ ହେଲା ? ଭାବାନ୍ତର କାହିଁକି ?” ରାଜା କହିଲେ, “ମୁଁ ବଣକୁ ଚାଲି ଆସିବା ଦେଖି ମୋ ରାଣୀ କିପରି ପର ପୁରୁଷ ସହିତ ହାସ ପରିହାସ କରୁଛି ।” ରକ୍ଷିବେଶଧାରିଣୀ ତୃତାଲା କହିଲେ, “ତୁମେ ସଂସାର ତ୍ୟାଗ କରିଛ । ତଥାପି ତୁମର ସ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରତି ଆସକ୍ତି ଅଛି, ଏବଂ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ବୋଲି କହୁଛ ଓ ମନ ଦୁଃଖ କରୁଛ ? ଏଥିରେ ସିଦ୍ଧି ହେବ କିପରି ?” ଏହା କହି ସେ ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲେ ଓ ପରେ ଆସି ରାଜାଙ୍କୁ ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷା ଦେବାକୁ ଲାଗିଲେ । ରାଣୀ ମଝିରେ ମଝିରେ ରାଜ୍ୟକୁ ଆସି ରାଜକାର୍ଯ୍ୟ ବୁଝନ୍ତି ଓ ରକ୍ଷିକୁମାର ବେଶରେ ବଣକୁ ଯାଇ ରାଜାଙ୍କୁ ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷା ଦିଅନ୍ତି ଓ ତାଙ୍କର ଯନ୍ ନିଅନ୍ତି । ଶେଷରେ ରାଜାଙ୍କୁ ସବୁ ପ୍ରକାର ପରୀକ୍ଷା କରି ଜାଣିଲେ ଯେ ରାଜା ଆତ୍ମାରାମ ହୋଇଛନ୍ତି । ରାଜାଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ଜ୍ଞାନୋଦୟ ଦର୍ଶନ କରି ରାଜାଙ୍କୁ ସବୁ ବୃତ୍ତାନ୍ତ କହିଲେ ଓ ସସମ୍ମାନର ସହିତ ରାଜଧାନୀକୁ ଫେରାଇ ଆଣି ରାଜ୍ୟ ପରିଚାଳନା ଭାର ସମର୍ପଣ କଲେ । ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ରାଜା ଓ ବ୍ରହ୍ମବାଦିନୀ ରାଣୀ ମିଶି ରାଜ୍ୟରେ ସୁଶାସନ କରିଥିଲେ ।

ରାଣୀ ମୟନାମତୀ-

ରାଜାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ହେବାରୁ ରାଣୀ ମୟନାମତୀ ଯମପୁରକୁ ଯାଇ ରାଜାଙ୍କୁ କାହିଁକି ଆଣିଲ ବୋଲି ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ ଓ ଯମଙ୍କୁ ପଚାରିବାର କଲେ । ଯମ କହିଲେ, “ମା’ ମୋର କିଛି ଦୋଷନାହିଁ । ମୁଁ ନିୟମର ବଶୀଭୂତ । ତୁମେ ନିଜେ ରାଜାଙ୍କର ଜୀବନପଞ୍ଜିକା ଦେଖ । ଯଦି ରାଜାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଦିନର ମଧ୍ୟ ଆୟୁଷ ଥିବ ତେବେ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଏକ ଶହ ବର୍ଷ ଆୟୁଷ ଦେଇ ପାରିବି ।” ରାଜାଙ୍କ ଜୀବନ ପଞ୍ଜିକା ଦେଖୁ ଦେଖୁ ନିଜ ପୁତ୍ରର ଜୀବନ ପଞ୍ଜିକା ଦେଖି ରାଣୀ ଜାଣି ପାରିଲେ ଯେ ପୁତ୍ର ଗୋବିନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଆୟୁଷ ମାତ୍ର ଏକୋଇଶ ବର୍ଷ । ତେଣୁ ସେ ଯମାଳୟରୁ ଫେରି ପୁତ୍ରକୁ ଯୋଗସିଦ୍ଧ କରିବାକୁ ମନସ୍ଥ କଲେ ।

ଗୋବିନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ବୁଝାଇଲେ ଓ ତାଙ୍କର ଦାସ ଭଳି ଯିଏ ଖରୁଥିଲେ, ସେଇ ହାତିପାଙ୍କୁ ଗୁରୁ କରିବାକୁ କହିଲେ । ଗୋବିନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ର ସନ୍ଦେହ କରି ମାତାଙ୍କୁ କହିଲେ, “ସେ ତ ମୋର ମେହେନ୍ଦର, ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କିପରି ଗୁରୁ କରିବି ?” ତା’ପରେ ମା’ଙ୍କ କଥାନ୍ତୁସାରେ ହାତିପାଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲେ ଯେ, ହାତିପାଙ୍କ ନାତି ନତିଆ ଖାଇବାକୁ ମାଗି କାନ୍ଦିଲା । ହାତିପା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗଛକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ ଓ ଗଛ ନଇଁ ଆସିଲା । ହାତିପା ନତିଆ ତୋଳି ନାତିକୁ ଖାଇବାକୁ ଦେଲେ । ଗୋବିନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ର ଦେଖିଲେ ଯେ ମେହେନ୍ଦର କାମ ହାତିପା ନିଜେ କରୁନାହାନ୍ତି । ଟୋକେଇ ଓ କୋଡ଼ିକୁ ଆଦେଶ ଦେଉଛନ୍ତି ଓ ସେମାନେ ସବୁ କରିଦେଉଛନ୍ତି । ଏସବୁ ଦେଖି ଗୋବିନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ହୃଦ୍‌ବୋଧ ହେଲା ଏବଂ ସେ ହାତିପାଙ୍କୁ ଗୁରୁ ରୂପରେ ବରଣକରି ତାଙ୍କଠାରୁ ବିଦ୍ୟାଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭକଲେ । ଗୁରୁ ଗୋବିନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଅନେକ ପରୀକ୍ଷା ମଧ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ମୁଢ଼ି ବିକାଳିଙ୍କ ପାଖରେ ଛାତିଛନ୍ତି, ତା’ପରେ ବେଶ୍ୟା ଘରେ ରଖିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଗୋବିନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ର ଗୁରୁଙ୍କର ସବୁ ପରୀକ୍ଷାରୁ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ସିଦ୍ଧିଲାଭ କରିଛନ୍ତି ।

ଏଇ ଆମର ଭାରତୀୟ ନାରୀର ଇତିକଥା । ପୁରାକାଳରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନାରୀମାନେ ଦକ୍ଷତା ଅର୍ଜନ କରି ପାରିଥିଲେ । ସତ୍ୟ ଓ ସଦାଚାର ପାଳନ କରି ନିଜେ ଆତ୍ମପ୍ରତିଷ୍ଠିତା ରହି ସ୍ବାମୀ ଓ ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ଜୀବନ୍ତୁ କରାପାରୁଥିଲେ । ନାରୀର ଶକ୍ତି ଅସୀମ । “ନାହିଁ ଅରୀ ସେ ନାରୀ”, ଅର୍ଥାତ୍ ଶତ୍ରୁ ଯାହାର ନାହିଁ ସେ ନାରୀ । ତେଣୁ ଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, “ମା’ ମାତେ ହିଁ ଜଗଜ୍ଜନନୀଙ୍କ ଅଂଶବିଶେଷ ।” ଜଗତର ଜନନୀ ଯିଏ ତାଙ୍କର ପୁଣି ଶତ୍ରୁ ଆସିବ କେଉଁଠାରୁ ? ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଏଇ ନାରୀର ହୃଦୟ ଆମଠାରେ ଦେଖିବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି, ଯେ ଜୀବଜଗତର ସେବା କରିପାରିବ । ବିଶ୍ୱଜନନୀଙ୍କର ବିକାଶ ସେ ଆମ ଭିତରେ ଦେଖିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ କହିଛନ୍ତି, “ମା’, ମାତୃତ୍ୱରେ ହୃଦୟ ପୁଣି କର । ରମଣୀତ୍ୱ ସଜ୍ଜତାନର ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ।” ରମଣୀତ୍ୱ ସଜ୍ଜତାନର ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ଏଇଥିପାଇଁକି ଯେ ନାରୀ ଯେତେବେଳେ ନିଜକୁ ରମଣୀୟ ବେଶଭୂଷାରେ ସଜ୍ଜିତ କରେ, ସେତେବେଳେ ଦୁଷ୍ଟ ଖଳ ଲୋକମାନଙ୍କର ପ୍ରଲୋଭନର ଶୀକାର ହୁଏ । ଉଗ୍ରସେନଙ୍କର ରାଣୀ ପଦ୍ମାବତୀ ନିଜକୁ ସଜ୍ଜାଲ ଏକାକୀ ବଣରେ ବିହାର କଲେ ବୋଲି ଗୋଭିଳ ଦୈତ୍ୟ ତାଙ୍କର ସତୀତ୍ୱ ହରଣ କରି ପାରିଥିଲା । ନିଜକୁ ମହିମାମଣ୍ଡିତ କରି ସଦାସର୍ବଦା ରଖିଥିବାରୁ ସାବିତ୍ରୀଙ୍କ ଚିତ୍ରପଟ ଦେଖି ରାଜପୁତମାନେ ତାଙ୍କୁ ମା’ ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ସାହସ କରିନଥିଲେ । ଶେଷରେ ଜିତେନ୍ଦ୍ରିୟ ସତ୍ୟବାନଙ୍କୁ ସେ ପତି ରୂପରେ ବରଣ କରିଥିଲେ ।

ଗୃହସଂସାର ଭିତରେ ରହି, ଆମର ସ୍ନେହ ମମତା, କରୁଣା ଓ ସେବା ଯେପରି କେବଳ ଆମ ନିଜ ସଂସାର ଭିତରେ ସୀମିତ ନ ରହେ, ସେହି କଥା ଠାକୁର ଆମଠାରୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି । ‘ଆମି କି ଚାଇ’ ପୁସ୍ତକରେ ଠାକୁର ଷ୍ଟ୍ରିଟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି, “ଆଦର୍ଶ ଗୃହୀର ସ୍ନେହ ପ୍ରେମ କରୁଣା ଯେପରି କେବଳ ତା’ର ପରିବାର ଭିତରେ ସୀମାବଦ୍ଧ ନ ହୁଏ । ଜଗତର ପ୍ରତ୍ୟେକ ନରନାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଯେପରି ତା’ର ଦୟାପ୍ରେମ ବିତରିତ ହୁଏ ।” ନିଜ ପିଲାଟିର ଦୁଃଖ, ଭୋକିଲା ମୁହଁ ଦେଖିଲେ ଯେପରି ମା’ର ବୁକୁ ଫାଟିଯାଏ, ଗୋଟିଏ ଦରିଦ୍ର, ନିରନ୍ତ୍ର ପିଲାଟିକୁ ଦେଖିଲେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଆନ୍ତରିକତା ଆସିବା ଉଚିତ୍ । ତାହେଲେ ଯାଇ ବିଶ୍ୱମାତୃତ୍ୱ ଭାବର ଉଦ୍ରେକ ହେବ । କରୁଣା ଓ ପ୍ରେମଭରା ଅନ୍ତରରେ ହୃଦୟକୁ ଗଢି ତୋଳିବାକୁ ଯତ୍ନବାନ ହେବାକୁ ପଡିବ । ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ ହିଁ ଏକମାତ୍ର କାମ୍ୟ । (ମନୋରମା ଦାସ ମା’ଙ୍କ ଦିନଲିପିରୁ ସଂଗୃହୀତ)

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଶ୍ରୀଚରଣାଶିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ଶିବାନୀ ମହାନ୍ତି
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ତୁମେମାନେ ଏକତ୍ର ପ୍ରେମର ସଂସାର ସ୍ଥାପନ କର । ମୋତେ ମୂଳରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ମୋ ସଂସାରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କର । ଯେପରି ମନେ ଥାଏ, ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟ ଠାକୁରଙ୍କ ନିମିତ୍ତ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଅଛି, ଘରଦ୍ୱାର, ବିଷୟ ସଂପଦ ଇତ୍ୟାଦି ସବୁ ଠାକୁରଙ୍କର, ସଂସାର ଠାକୁରଙ୍କର, ତୁମେମାନେ ସେବକ ମାତ୍ର । ତୁମମାନଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିଃଶ୍ୱାସ ଯେପରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବହିର୍ଗତ ହୁଏ । କୌଣସି ଚିନ୍ତା ନାହିଁ । ମାୟାକୁ ଦୂର କରି ତା ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରେମକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କର । ଠାକୁରଙ୍କ ସଂସାରରେ ମାୟାର ପ୍ରବେଶାଧିକାର ନିଷେଧ ।
--ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର

ଅଭିମାନକୁ ସୁରାପାନ ସଦୃଶ, ଗୌରବକୁ ଗୌରବ ନରକ ସଦୃଶ, ପ୍ରତିଷ୍ଠାକୁ ଶୃଙ୍ଖଳାବିଧି ସଦୃଶ ଜ୍ଞାନ କଲେ ଯାଇ ସାଧନଭଜନ ହେବ । ନ ହେଲେ ବସନରେ କି ଆସନରେ, କି ଅଶନରେ କି ଅନଶନରେ, ରସନରେ କି ଭାଷଣରେ ଏବଂ ଅସଲ କି ନକଲରେ କିଛି ପଳ ହେବ ନାହିଁ ।
- ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର

ସତୀର ଧର୍ମ

ଆମ ସଂସାର ପୂର୍ବତନ ପରିଚାଳକ ଦୁର୍ଗାଚରଣ ଭାଇ ବୁଝାଇଥିଲେ- ସତୀ ଧର୍ମ- ସତ୍ - ସତ୍ତ୍ୱ ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରଜ୍ଞା । ଏହି ପ୍ରଜ୍ଞା ଜାତ ହେଲେ ଗୁରୁ ପଥ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରି ଦିଅନ୍ତି । ତମୋଗୁଣ ଓ ରଜୋଗୁଣ ଦ୍ୱାରା ସଂସାର - ସତ୍ତ୍ୱଗୁଣ ଉନ୍ନେଷ ହେଲେ ଆମେ ଗୁରୁଙ୍କର ହେବା । ପତିବ୍ରତାର ସ୍ୱଧର୍ମ ପାଳନ ବିଷୟରେ ଯାହାସବୁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଛି ତାହା ସତୀତ୍ୱର ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗ । ସତୀତ୍ୱ ଏହାର ମସ୍ତକ । ସତ୍ ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲେ ସାଧୁ ବା ସତୀ । ପତିବ୍ରତା ପତିଙ୍କ ଚିନ୍ତାରେ ସଦାସର୍ବଦା ମଗ୍ନ ଥାଏ । କିନ୍ତୁ ପତିଙ୍କର ଅନ୍ତରାତ୍ମାରେ ଯେଉଁ ଠାକୁର ବିରାଜିତ ଅଛନ୍ତି, ତାଙ୍କଠାରେ ମତି, ତାଙ୍କଠାରେ ଧ୍ୟାନ ନ ରହିଲେ, ଏହା ମସ୍ତକବିହୀନ ସତୀତ୍ୱ ପରି ହେବ । ମନକୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚିନ୍ତାରେ ରତ ରଖିଲେ ସବୁ ମଙ୍ଗଳ ହୁଏ । ସତୀର ଏହି ସତ୍ତ୍ୱ ଚିନ୍ତା ଫଳରେ ଗୃହରେ ସର୍ବମଙ୍ଗଳା ବିରାଜମାନ କରନ୍ତି । ସୀତା, ସାବିତ୍ରୀ, ଅନସୂୟା, ଦମୟନ୍ତୀ ପ୍ରଭୃତି ସତୀତ୍ୱ ବଳରେ ସବୁ ଅସମ୍ଭବକୁ ସମ୍ଭବ କରିପାରିଥିଲେ । ଅଗସ୍ତି ଦେବ ମଧ୍ୟ ସତ୍ ବଳରେ ସମୁଦ୍ର ଶୋଷଣ କରିଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ବୁଝାଇଛନ୍ତି, ସ୍ୱାମୀର ଅନ୍ୟ ନାରୀ ପ୍ରତି ଆସନ୍ତି ଘଟିଲେ ସତୀତ୍ୱରେ କିଛି ହାନି ଘଟେନାହିଁ । ଚିକେ ସହିଗଲେ ପୁଣି ସମାଧାନ ହୋଇଯିବ । ପତିବ୍ରତା ପତିଚିନ୍ତା ଓ ପତିଧ୍ୟାନ କରେ । ସେହି ପତି ସ୍ଥାନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚିନ୍ତା, ତାଙ୍କରି ଧ୍ୟାନ କରିବାକୁ ହେବ । ପତି ହେଉଛନ୍ତି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଚଳନ୍ତି ପ୍ରତିମା । ସତ୍ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗରେ ସତୀ । ସତୀର ସ୍ଥଳଦେହ ଅନ୍ତରରେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଉପଲବ୍ଧି କରି ପାତିବ୍ରତ୍ୟ ଧର୍ମ ପାଳନ କରେ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ତର୍ମନ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚିନ୍ତାରେ ନିରତ ଥାଏ । ପ୍ରଥମେ ଠାକୁର, ତା'ପରେ ପତି । ପ୍ରକୃତ ସତୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପତିଙ୍କୁ ପ୍ରେରଣା ପ୍ରଦାନ କରି ପତିଙ୍କୁ ଠାକୁରମୁଖୀ କରନ୍ତି ।

ସତୀର ଜନ୍ମଭୂମି ଓ କର୍ମଭୂମି ଦୁଇଟିଯାକ ସାଧନକ୍ଷେତ୍ର । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟକଥା ଚିନ୍ତାକଲେ ତାକୁ ପାଇବ କିନ୍ତୁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପାଇବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଠାକୁରଙ୍କ ଚିନ୍ତାକଲେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପାଇବ ଓ ତା ସାଙ୍ଗରେ ଅନ୍ୟ ସବୁ ଅଭାବ ମଧ୍ୟ ପୂରଣ ହୋଇଯିବ । ତେଣୁ ସବୁବେଳେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚିନ୍ତା କରିବା ଉଚିତ୍ । ବ୍ରହ୍ମା ସୃଷ୍ଟି ଓ ବିଷ୍ଣୁ ସ୍ଥିତିର କର୍ତ୍ତା । ଲୟର କର୍ତ୍ତା ହେଉଛନ୍ତି ଶିବ । ତେଣୁ ଶିବଙ୍କୁ ରୁଦ୍ର କୁହାଯାଏ । ସର୍ବବ୍ୟାପୀ ଚିଦାନନ୍ଦ ରୂପୀ ଶିବ ଦେହ ଭିତରେ ରହିଛନ୍ତି, ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଆତ୍ମା ବା ଜ୍ୟେଷ୍ଠ । ଦେହସ୍ଥ ଆତ୍ମା ହେଲେ ବ୍ୟକ୍ତି, ସମସ୍ତେ ଆତ୍ମା ହେଲେ ଭଗବାନ୍, ତାଙ୍କୁ ବାହାରକୁ ଆଣିଲେ ସେ ହେଲେ ଗୁରୁ ।

ଚିଦାନନ୍ଦ ରୂପ ଶିବୋହ୍ନ - କେବଳ ଶିବ ସ୍ୱରୂପ ଏକ ପରମାତ୍ମା ଜଗତ୍ ବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ସେହି ଭଗବାନ୍ ସାଧୁ ହୋଇଛନ୍ତି, ସେହି ଭଗବାନ ପୁଣି ଚୋର ହୋଇଛନ୍ତି । ଦିବ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖିଲେ କେବଳ ଜଣେ ଏତେ ରୂପ ହୋଇ ଲୀଳା କରୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିପାରିଲେ ଆଉ ଦୁଃଖ ରହିବନାହିଁ । ପରିବାର ପରିଜନଙ୍କୁ ବୁଝାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରିବା ହେଲା ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । କେବଳ ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱ ହେଲା ବେଦାନ୍ତ, ଖାଲି ଧ୍ୟାନ ହେଲା ଯୋଗ । କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ ନାମ ରୂପ ଯୋଗ କଲେ - ମାନେ ଅମୃତ ନାମ, ଏଇ ବିଗ୍ରହ, ଏଇ କଠଉ, ତେବେ ହେଲା ତନ୍ତ୍ର । ଖାଲି ଯଦି ଠାକୁରଙ୍କୁ ଡାକିବ, ସେବା ନ କରିବ, ତେବେ ଅବାକ୍ ହୋଇଯିବ । ମୂଳ ସେବା ଅର୍ଥ ତାଙ୍କୁ ଚାହିଁବା ।

ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ରାଜା ନାମ ଜପ କରିବା ପାଇଁ ବଣକୁ ଗଲେ । ସେଠାରେ ଜପ କରୁଛନ୍ତି, ଅଗସ୍ତି ରଷି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ରାଜା ତାଙ୍କର ସକ୍ରୀର ନ କରି ନାମଜପ କରୁଥିବାରୁ ରଷି ଅଭିଶାପ ଦେଲେ । ସର୍ବତୋଃ ଅଭ୍ୟାଗତଃ ଗୁରୁ । ତେଣୁ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଅଭ୍ୟାଗତ ଦେଖି ସକ୍ରୀର ନ କଲେ ଗଜ (ମୂର୍ଖ) ହୋଇ ଯାଆନ୍ତି । ତେଣୁ ଅଗସ୍ତିଙ୍କ ଅଭିଶାପରେ ରାଜା ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ଗଜ ହୋଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ନାମ ଜପ କରୁଥିବାରୁ ନାମ ତାଙ୍କର ସାଥୀ ହେଲେ । ନାମ ବଳରେ ତାଙ୍କର ସବୁକଥା ମନେ ରହିଲା ଓ ସେ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଲେ । ଶକୁନ୍ତଳା ମଧ୍ୟ ଦୁଷ୍ଟକ୍ତଙ୍କ ଚିନ୍ତାରେ ମଗ୍ନ ରହି ଦୁର୍ବାସାଙ୍କ ଆଗମନ ଜାଣି ନ ପାରି ତାଙ୍କୁ ସକ୍ରୀର କରି ନ ପାରିବାରୁ ଦୋଷରେ ଭାଗୀ ହୋଇ, ଅଭିଶାପ ପାଇ ଦୁଷ୍ଟକ୍ତଙ୍କଠାରୁ ଅନେକ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇ ରହିଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ନିଜପାଇଁ ତୁମେ କର୍ମ କରନାହିଁ । ନିଜର ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ କେବଳ ଯାଗ ଯଜ୍ଞ ଓ ବ୍ରତ କରନାହିଁ । ଅପରର ହିତପାଇଁ ସର୍ବଦା ତତ୍ପର ରହି କର୍ମ କର । ନଚେତ୍ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ରାଜାଙ୍କ ପରି ପିଶାଚ ହେବ ।

ଶ୍ୱେତ ରାଜାଙ୍କ କାହାଣୀ-

ଦିନେ ଅଗସ୍ତି ରଷି ବଣରେ ବୁଲୁ ବୁଲୁ ଗୋଟିଏ ରାଜପୁରୀ ଦେଖିଲେ । ସେଥିରେ କେହି ଜନମାନବ ନ ଥିଲେ । ତା ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ପଲଙ୍କରେ ଗୋଟିଏ ଅବିକୃତ ସୁନ୍ଦର ମୃତ ରାଜଦେହ ଦେଖିଲେ । ନିକଟରେ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ପୁଷ୍କରିଣୀ । ଅଗସ୍ତି ରଷି ସେହି ପୁଷ୍କରିଣୀ ପାଖରେ ଧ୍ୟାନରେ ବସିଲେ । ମଧ୍ୟାହ୍ନ ସମୟରେ ଆକାଶରୁ ଗୋଟିଏ ସୁସଜ୍ଜିତ ରଥ ତଳକୁ ଆସିଲା । ସେଥିରେ ଗୋଟିଏ ଦେବତା ପରି ରାଜପୁରୁଷ ଆସି ସେହି ମୃତ ଦେହକୁ ତୃପ୍ତିର ସହିତ ଭୋଜନ କଲେ ଓ ପୁଷ୍କରିଣୀରେ ଧୋଇଦେଲେ । ଅଗସ୍ତି ରଷି ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, “ତୁମେ ଜଣେ ଦେବତା ପରି ଦେଖାଯାଉଛ, ପୁଣି ପିଶାଚ ପରି ମୃତଦେହ କିପରି ଭକ୍ଷଣ କରୁଛ ?” ସେ କହିଲେ, “ମୁଁ ଶ୍ୱେତ ରାଜା । ମୁଁ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଗଲି, କିନ୍ତୁ ସେଠାରେ ମୋତେ ଖାଲି ଭୋକ ହେଲା । ମୁଁ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲି । ସେ କହିଲେ, ‘ତୁ ଜୀବନରେ ନିଜଲାଗି ଯଜ୍ଞ ଆଦି କରିଛୁ ଓ ନିଜ ଦେହର କେବଳ ପୁଷ୍ଟି ସାଧନ କରିଛୁ । ତେଣୁ ତୋତେ ଏଠାରେ କିଛି ମିଳିବ ନାହିଁ । ମୁଁ ତୋର ସେହି ମଲା ଦେହକୁ ଅବିକୃତ କରିଦେଉଛି । ତୁ ତାକୁ ଖା । ସେହିଦିନଠାରୁ ମୁଁ ଏପରି ଖାଉଛି ।’ ଅଗସ୍ତି ରଷି ତା’କୁ ଏପରି ପଚାରି ଦେବାରୁ ସେ ମୁକ୍ତ ହୋଇଗଲା ।

ତେଣୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି କେବଳ ଆତ୍ମକୈମ୍ବିକ ନ ହୋଇ, ପରିବାର ପରିଜନ ଭିତରେ ନିଜକୁ ସୀମିତ ନ ରଖି, ବିଶ୍ୱରେ ନିଜକୁ ପ୍ରସାରିତ କର । କେବଳ ନିଜ ଚିନ୍ତା ନକରି, ଅନ୍ୟର ଚିନ୍ତା କର । ଦୁଃଖୀର ଦୁଃଖ ଦୂର କର, ସନ୍ତାପିତ ପ୍ରାଣରେ ଆଶ୍ୱାସ ପ୍ରଦାନ କର । ତାକୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କରି ତା’ର ଅଶ୍ରୁ ପୋଛିଦିଅ । ରୋଗୀର ସେବା କର, ଦୁଃଖ ଅସହାୟଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କର, ତେବେ ଯାଇ ତୁମେ ଠାକୁରଙ୍କର ସେବକ ସେବିକା ହୋଇପାରିବ ।

ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ରୁକ୍ଷଭାଷା ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ମଧ୍ୟ ଦୁଷ୍ଟଶୀୟ । ସୋମତୀର୍ଥରେ ଜଣେ ରଷି ପତ୍ନୀଙ୍କ ସହିତ ବାସ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ପତ୍ନୀ ତୁମ୍ଭରୁ ଗନ୍ଧର୍ବଙ୍କର କନ୍ୟା । ଦିନେ ରଷି ତାଙ୍କର ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ସୋମ ତୀର୍ଥରେ ମାଘ ମାସରେ ସ୍ନାନ କରିବାକୁ କହିଲେ । ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀ ଶୀତ କରୁଛି ବୋଲି ସ୍ନାନ କରିବାକୁ ମନା କଲେ । ସେ ଟିକେ କତା ଭାବରେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ କହିଥିଲେ । ତେଣୁ ରଷି ସ୍ୱାମୀ ତାଙ୍କୁ ଅଭିଶାପ ଦେଲେ, “ତୁ ବେଙ୍ଗ ହୋଇ ସେହି ତୀର୍ଥରେ ରହ ।” ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀ ବହୁତ ଅନୁନୟ ବିନୟ କରିବାରୁ ରଷି କହିଲେ, “ଯେତେବେଳେ ଅଗସ୍ତି ରଷି ଏ ତୀର୍ଥରେ ଆସି ଏହାର ମହିମା କୀର୍ତ୍ତନ କରିବେ, ତୁ ନିଜ ସ୍ୱରୂପ ଫେରି ପାଇବୁ ।” ଅଗସ୍ତି ରଷି ଆସି ସୋମତୀର୍ଥରେ ତୀର୍ଥମହିମା କୀର୍ତ୍ତନ କରିବାରୁ ତୁମ୍ଭରୁ ଶାପ ମୁକ୍ତ ହେଲେ । ପରେ ରଷି ସେହି ତୀର୍ଥର ନାମ ତୁମ୍ଭରୁ ତୀର୍ଥ ରଖିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆତ୍ମମାନଙ୍କଠାରୁ ମନୁଷ୍ୟତ୍ୱ, ଦେବତ୍ୱ, ଇଶ୍ୱରତ୍ୱ ଓ ବ୍ରହ୍ମତ୍ୱର ଭିକ୍ଷା ମାଗିଛନ୍ତି । ସେ ଆମକୁ ଯେଉଁ ଆଦେଶ ଉପଦେଶ ଦେଉଛନ୍ତି ତାହା ଲାଭକରିବା ହେଲା ମନୁଷ୍ୟତ୍ୱ । ତାହା ସବୁ ମନେ ମନେ ଚିନ୍ତାକରିବା ହେଲା ଦେବତ୍ୱ । ତାହାକୁ ନିଜ ଜୀବନରେ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବା ବା ସାଧନା କରିବା ହେଲା ଇଶ୍ୱରତ୍ୱ । ସେଥିରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ରହି, ସେହି ଆଦର୍ଶ ସଂସାରରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷାଦେବା ହେଲା ବ୍ରହ୍ମତ୍ୱ । କିନ୍ତୁ ସେ କୃପା ନ କଲେ ଆମେମାନେ କିଛି କରିପାରିବା ନାହିଁ । ଏଥିପାଇଁ ଆମେମାନେ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ସେ କୃପା କରିବେ ଓ ଆମେ ତାଙ୍କର ଆଦେଶ ଉପଦେଶ ପାଳନ କରିପାରିବୁ । ଏହିପରି ଭାବରେ ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ ହୁଏ । ସେ ଆମଠାରୁ ଯାହା ଚାହୁଁଛନ୍ତି, ତାହା କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର କୃପାଭିକ୍ଷା କରିବା ହିଁ ଆମର ଏକମାତ୍ର କାମ୍ୟ । “ମା’! ମାତୃତ୍ୱରେ ହୃଦୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ କର, ରମଣୀତ୍ୱ ପରିହାର କର ।” ଏଇ ବାଣୀକୁ ଆମେ ଜୀବନରେ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିବା ପାଇଁ, ଶକ୍ତି ସାମର୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ, ତାଙ୍କ ରାତୁଳ ଅତୁଳ ପଦଯୁଗଳରେ ବିନମ୍ର ନିବେଦନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଆମର ପୂର୍ବତନ ପରିଚାଳକ ଦୁର୍ଗାଚରଣ ଭାଇ କିଶୋର ବୟସରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସଙ୍କ୍ଷୁଖ ଲାଭ କରି, ତାଙ୍କୁ ଲୋକ ସମାଜରେ ପରିଚିତ କରାଇବା ପାଇଁ ଚିରିଶ ବର୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅକ୍ଳାନ୍ତ ସାଧନ କରି, ଆମ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାର ସିନ୍ଧୁ ମନ୍ତ୍ରଣ କରି, ଯେଉଁ ଅମୃତର ଭାଣ୍ଡ ସଂଗ୍ରହ କରିଛନ୍ତି, ଆମେ ଯେପରି ଉପଯୁକ୍ତ ଦାୟାଦ ହିସାବରେ ତାହା ଜଗତହିତରେ ବିତରଣ କରିପାରିବା ସେଥିପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀପଦ ସରୋଜରେ ବିନୀତ ପ୍ରାର୍ଥନା ଜଣାଉଛି । ଠାକୁର ଆମକୁ ତାଙ୍କର ମନୋମତ କରି ଗଢି ତୋଳନ୍ତୁ ।

ଆଜି ମନେ ପଡୁଛି ଜଣେ ମହାୟଯୀ ମହିଳା, ଠାକୁରଗତପ୍ରାଣା, ଯେ କି ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀ, ଆଦର୍ଶ ପତ୍ନୀ ଓ ଆଦର୍ଶ ଜନନୀ ହୋଇ ସଂସାରଧର୍ମ ପ୍ରତିପାଳନ କରିଥିଲେ । ସେ ନିଜର ସ୍ୱଳ୍ପ ଆୟଭିତରେ ରହି, ସବୁ ପିଲାଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଗଢିତୋଳି, ଶିକ୍ଷାଦେଇ ନିଜ ପରିବାରକୁ ଠାକୁରଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ପରିବାରରେ ପରିଣତ କରିପାରିଥିଲେ । ଠାକୁରଙ୍କ କାମରେ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ସେ ଥିଲେ ଆମ ପୂର୍ବତନ ପରିଚାଳକ ଚୈତନ୍ୟ ଚରଣ ଦାସଙ୍କ ସହଧର୍ମିଣୀ ସୁରୁଚି ସୁନ୍ଦରୀ ଦେବୀ । ସେ ମୋ ବଡ଼ଭାଇ ମନୋରମା ଦାସ

ମା'ଙ୍କ ଜନ୍ମଦାତ୍ରୀ । ତାଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଯେତିକି ଦିନ ଆସିଛି, ସେହି ଭିତରେ ତାଙ୍କୁ ଯେତିକି ଦେଖିଛି ଓ ଜାଣିଛି, ସେଇ ଅନୁଭୂତିରୁ କିଛି ପ୍ରକାଶ କରୁଛି ।

ମୋ ବଡ଼ ଭାଇ ସୁଧାଂଶୁ ଚରଣ ଦାସ ଭାଇ, ତାଙ୍କ ବିଭାଘର ପରେ କଟକର ଚାଉଳିଆଗଞ୍ଜରେ ଭତାଘରେ ରହୁଥିଲେ । ସେ ମୋର ଛୋଟ ଭାଇଭଉଣୀମାନଙ୍କୁ ପାଖରେ ରଖି ପାଠ ପଢ଼ାଉଥିଲେ । ଆମେ ମଝିରେ ମଝିରେ ପ୍ରାୟ ମାଉସୀଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଉ । ମୁଁ ଭାଇଙ୍କ ପାଖରେ ଦୁଇ ତିନି ବର୍ଷ ରହିଥିଲି । ଆମେ ଯେତେବେଳେ ମାଉସୀଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଉ, ସେ ବହୁତ ଆଦର ଯତ୍ନକରି ଆମକୁ ଖୁଆଇ ପିଆଇ ପଠାନ୍ତି । କେବେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ଘରୁ ନ ଖାଇ ଫେରିବା ମୋର ମନେ ନାହିଁ । ଖୁବ୍ ଅଳ୍ପ ତେଲ ଓ ମସଲା ଦେଇ ଯେଉଁ ଚରକାରୀ ସେ କରନ୍ତି ତା'ର ସ୍ବାଦ ଅନ୍ୟତ୍ର ବିରଳ । ମୁଁ ମଞ୍ଜି ରାଇ ଭଲପାଏ ବୋଲି ମୋ ପାଇଁ ମଞ୍ଜି ରାଇ କରି ପଠାନ୍ତି । ଆମେ ୧୯୬୨ ମସିହାରେ ଜଗତସିଂହପୁର ସମ୍ମିଳନୀକୁ ଯାଇଥାଉ । ଫେରିଲା ସମୟରେ ଚନା, ହେନା, ବୀଣା ଓ ଶ୍ରୀକାନ୍ତଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମୁଁ ଆଗ ଆସିଲି । ମାଉସୀ ମୋତେ ଡାକି କହିଲେ, “ଏମାନଙ୍କୁ ନେଇ ତୁ ଘରକୁ ଯା, ଆମ ଘରେ ଥିବୁ । ଆମେ ରାତିରେ ଫେରିବୁ । ଗଲାବେଳେ ବଜାରରୁ ପରିବା ନେଇଯିବ । ମୁଁ ପଖାଳ କରିଦେଇ ଆସିଛି, ସନ୍ତୁଳା କରି ଖାଇବ ।” ମୁଁ ମନେ ମନେ ଭାବିଲି, ମାଉସୀ ଏମିତି କ'ଣ କହିଲେ ? ତିନି ଚାରି ଦିନ ପୂର୍ବର ପଖାଳ, ସେ ଆଉ କ'ଣ ଖାଇହେବ ? କିନ୍ତୁ ସେଦିନର ପଖାଳର ସ୍ବାଦ ମୁଁ ଜୀବନରେ କେବେ ଭୁଲି ପାରୁନି କି ଆଉ ସେମିତି ପଖାଳ କେବେ ଖାଇନାହିଁ । ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ଭାଉଜଙ୍କଠାରୁ ଶୁଣିଥିଲି, ତାକୁ ଏଠାରେ ଲେଖିବାକୁ ଯାଉଛି । ଖରାଦିନ ୧୧ଟା ସମୟରେ ଜଣେ ତୁଟା ବେପାରୀ ତୁଟା ଟୋକେଇ ଧରି ତାଙ୍କ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ତୁଟାର ଦର ଦାମ୍ ଠିକଣା କରିବାକୁ ଯାଇ ତା ସାଙ୍ଗରେ ବହୁତ ମୂଲତାଲ୍ କଲେ । ସେ ପାଣି ଟୋପାଏ ପିଇବାକୁ ମାଗିଲା । କହିଲା, “ମା' ପାଣି ଟିକିଏ ପିଇବାକୁ ଦେବ ? ଏ ଖରାରେ ଶୋଷରେ ତ ଖୁଣି ଯାଉଛି ।” ମାଉସୀ ତା'କୁ ପଚାରିଲେ, “ବେପାରୀ ପୁଅ ତୋ ଘର କେଉଁଠି ?” ସେ କହିଲା, “ପ୍ରାୟ ସାତ କୋଶ ଦୂର ।” ସେ ସକାଳୁ କ'ଣ ଖାଇକରି ଆସିଛି ବୋଲି ତା'କୁ ପଚାରି ବୁଝିଲେ, ତା ସହିତ ଦୁଃଖ ସୁଖ ହେଲେ । ସେ କହିଲା, ସେ ସକାଳୁ ଚାଉଳ ଭଜା ଆଉ ତା ଟିକେ ଖାଇ ଆସିଛି । ତୁଟା ବିକି ସାରିଲେ ଘରକୁ ଯାଇ ଖାଇବ । ତାକୁ କହିଲେ, “ଯା କୁଅରୁ ପାଣି କାଢି ଗୋଡ଼, ମୁହଁ, ହାତ ଧୋ । ଗଣ୍ଡେ ଖାଇକରି ଯିବୁ ।” ସେ ମୁହଁ ହାତ ଧୋଇ ଅସିଲା, ତା' ପାଖରେ ବସି ତାକୁ ବଳେଇ ବଳେଇ ଖୁଆଇଲେ । ଯାହା ତୁଟା ଆଣିଥିଲା ଉଚିତ୍ ଦାମ୍ ଦେଇ ତାକୁ ସବୁ ରଖିଲେ । ତାକୁ କହିଲେ, “ପିଣ୍ଡାରେ ଗଡ଼ପତ ହୁଅ, ଛାଇ ଲେଉଟିଲେ ଘରକୁ ଯିବୁ ।” ଭାଉଜ ଏସବୁ ଦେଖି ପଚାରିଲେ, “ହଇଲୋ ବୋଉ, ତୁଟା ରଖିବା ପାଇଁ ତା ସାଙ୍ଗରେ ଏତେ ମୂଲ ଚାଲ କଲୁ, ତା'ପରେ ତାକୁ ପେଟେ ଖାଇବାକୁ ଦେଲୁ । ଏଥିରେ ତୋର ଲାଭ କେଉଁଠି ହେଲା ?” ତା ଉତ୍ତରରେ ମାଉସୀ କହିଲେ, “ହଇଲୋ ଓଲି, ବେପାର କଥା ପାଇଁ ତା ସାଙ୍ଗରେ ମୂଲ ଚାଲ କଲି । କିନ୍ତୁ ତା ଭିତରେ ଯେଉଁ ଠାକୁର ଅଛନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ସବୁଠାରୁ କଲି, ଏଇଟା ହେଲା ଗୃହସ୍ଥର ଧର୍ମ । ନିରନ୍ତ୍ର ମୁଖରେ ଅନ୍ନ ଦେଇ ତାକୁ ସନ୍ତୋଷ କରିବା ଠାକୁରଙ୍କୁ ସନ୍ତୋଷ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସମାନ । ମୁଁ ଦେଖିଛି ଚନା ବିଭାଘର ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ଠାକୁରଙ୍କ ସେବାପୂଜା ଠିକ୍ ସମୟରେ ଚାଲିଥାଏ । ସଂଧ୍ୟାରେ ସମସ୍ତେ ମିଶି ସ୍ତୋତ୍ର ବନ୍ଦନା କଲେ । ତା'ପରେ ଝିଅ ବିଦାୟପର୍ବ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଅବିଚଳିତ, ସମାହିତ ଅବସ୍ଥାରେ ରହି ଝିଅ ବିଦା କରିଥିଲେ । ଏପରି ଅନେକ କିଛି ସଦ୍‌ଗୁଣର ଅଧିକାରିଣୀ ଥିଲେ ସେ ।

ଆମେ ସେପରି ନିଜ ଜୀବନକୁ ଯଦି ଠାକୁରଙ୍କ ସେବା ଉପଯୋଗୀ କରିପାରିବା, ସତ୍ ବାଟରେ ରହି ସଂସାରଧର୍ମ ପ୍ରତିପାଳନ କରିପାରିବା, ତେବେ ଯାଇ ତାଙ୍କର ମନୋମତ ହୋଇ ପାରିବା । ସେଥିପାଇଁ ଆଚରଣ ମାଧ୍ୟମରେ ତାହା ପରିସ୍କୃଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା ଅବ୍ୟାହତ ରଖିବା ହିଁ ଆମର ସାଧନା । ଆମେ ନିଜେ ସତ୍‌ପଥରେ ଚଳି ସଂସାର କର୍ମ ନିର୍ବାହ କଲେ ଆମ ଉତ୍ତରପୁରୁଷମାନେ ମଧ୍ୟ ସତ୍ୟବାଦୀ ଓ ଧାର୍ମିକ ହେବେ । “ପିତା ମାତା ସୁକୃତରୁ ପୁତ୍ର ହୁଏ ସୁଖୀ, ଯେଉଁ ପୁତ୍ର ସୁଖୀ ହୁଏ କୁଳ ଧର୍ମ ରଖି ।” ଶେଷରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସେହି ଅମଳ ଚରଣ କମଳରେ ବିନୀତ ପ୍ରାର୍ଥନା ଆମ ମନରେ ଶକ୍ତି ଓ ହୃଦୟରେ ଭକ୍ତିର ଉଦ୍ବେକ ହେଉ । “ମହାଜନ ଯେନ ଗତ ସଃ ପଛାଃ” ଏ ଜୀବନର ବୃତ୍ତ ହେଉ ।

ଚରଣ ତୁମର ସରଗୁଁ ବଳି   କେଉଁ ସରଗ ମୁଁ ମାଗିବି ଆଉ
ଅନ୍ୟ କିଛି ପୁଣ୍ୟ ଦିଅ କି ନ ଦିଅ   ଶିର ଶିରୀପଦ ପରଶ ପାଉ ।

(ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧର ପ୍ରଥମ ଅଂଶ ସ୍ୱର୍ଗତା ମନୋରମା ଦାସ ମା'ଙ୍କ ଦିନଲିପିରୁ ସଂଗୃହୀତ)

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଶ୍ରୀଚରଣାଗିତା
ବିନଲତା ମହାନ୍ତି ମା'
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

Narayani Devi

Suresh Chandra Chattopadhyay and his wife, Sabita Devi, of Jessore district in East Bengal were devout followers and initiated disciples of Shri Shri Thakur. Sabita Devi suffered from chronic illness and as recommended by her doctors the couple decided to move to Purushottam Dham Puri for a change in environment. Suresh Babu and Sabita Devi did not have children. In Puri they rented a house *Malinabas*, which was located in front of Yagoda Ashram and behind Nirbani Ashram near Nilachal Kutir.

During this period Shri Shri Thakur resided in Nilachal Kutir and the devoted disciple Suresh Babu visited Shri Shri Thakur every evening to pay his respects and homage. The ailing Sabita Devi was unable to do so. Fortunately, their rented house was close to Nilachal Kutir and the upper verandah of Nilachal Kutir was visible from the verandah of their house. Every day, after his mid-day meal, Shri Sri Thakur sat on this verandah to enjoy the scenic view of the vast expanse of the blue sea. This gave Sabita Devi an opportunity to see Shri Shri Thakur daily from her verandah and pay her respects. Surabala Maa, daughter of Swami Swarupananda later known as Sannyasini Suradhini Saraswati, was a witness to these events and states 'I have noticed this many a times as I went upstairs to give tobacco to Shri Shri Thakur.

By divine intervention and good fortune Sabita Devi became pregnant. Shri Shri Thakur instructed the sebak Haridas Brahmachari to help the couple during this difficult period, in his free time from the responsibilities of Nilachal Kutir. On the first day of the Hindu month of *Jyeshtha*, in the year 1925, Sabita Devi, as usual, paid her respects to Shri Shri Thakur from the verandah of her house and later the same day, around noon, gave birth to a beautiful girl, fresh as a flower. The eagerly waiting Haridas gave the good news to Shri Shri Thakur. That evening, on his way back from his daily evening stroll, Shri Shri Thakur visited Malinabas to see the new born baby. When Shri Shri Thakur told Suresh Babu to give the baby to him, Suresh Babu was apprehensive and questioned if Shri Shri Thakur would hold the baby as she was *asuchi* (unclean). Shri Shri Thakur responded "What is the difference in *suchi* and *asuchi* for me?" Without any further delay and hesitancy Suresh Babu gave the infant to Shri Shri Thakur. Shri Shri Thakur lovingly held the baby in His lap and looked at her for a few moments before returning the child to the father. Nobody knows if any past relationship existed between Shri Shri Thakur Nigamananda and the new born or if an acquaintance was established on that auspicious moment. In the absence of any connection it is inconceivable to comprehend how the new born found a place on the lap of Shri Shri Thakur on her first day in this world. In spite of Sabita Devi's ill health and suffering, the small family was ecstatic on the baby's birth. Their joy knew no bounds but nature's unknown forces are relentless.

Sabita Devi passed away when the baby was about six weeks old. Suresh Babu was grief stricken and he faced the dilemma of rearing the motherless infant girl by himself. Following the death of his wife he experienced a sense of detachment from the worldly affairs. His soul cried out on the mere thought of being shackled to worldly love of his daughter. On the last day of the Hindu month of *Ashad*, after sunset, when Shri Shri Thakur was resting on the first floor verandah of Nilachal Kutir, sebak Haridas announced the visit of Suresh Babu. Shri Shri Thakur instructed Suresh Babu to wait and after sometime Guru and the disciple met in the northern verandah of Nilachal Kutir.

Suresh Babu surrendered the two month old child at the feet of Shri Shri Thakur and waited with a bowed head and folded hands. Lovingly Shri Shri Thakur asked, "What is this?" The father of the young daughter replied, "Thakur, you are omniscient. I do not want to be chained to this world and my love for my child will tighten this bondage. Please make some appropriate arrangement for her and give me freedom. You have an orphanage, if you could find a place for her there..." He left the sentence incomplete and took a deep breath. In deep and comforting voice Shri Shri Thakur responded, "From this day I take total responsibility of her." Surabala Maa states, "I never had the opportunity to see Suresh Babu before that day and never after. That specific day I had a brief glimpse of him from darkness. He surrendered the child at the feet of Shri Shri Thakur and stood there talking to Him. Standing near the window of the room Saraju Maa and I heard him. I do not recall his appearance well; all I remember is that he was a tall and well built gentleman." After a few days Shri Shri Thakur entrusted the responsibility of the infant to the women inmates of Nilachal Kutir and left Puri for a tour. On his return, he disclosed the news of having given *sannyas* to Suresh Babu. Suresh Babu had left for pilgrimage under his new name - Niranjanananda Saraswati.

That evening Shri Shri Thakur determined the fate of the child. After light snacks Shri Shri Thakur was resting in the upper floor verandah when He called for Saraju Maa. Slowly Saraju Maa walked to him and stood before him. After thinking for a few moments Shri Shri Thakur questioned, "What have you decided about the child? I am aware that in pilgrimage centers like Puri priests often accept the charge of orphans and bear all the financial responsibilities. I am thinking of asking Haridas to take assistance of such a priest." Saraju Maa cried out aloud, "Why, Thakur? I thought that the two month old baby was very fortunate as she had found shelter at the lotus feet of Sadguru due to her good deeds of many births. But now I realize how unlucky she is! Otherwise, why would she be separated from the shelter of your lotus feet? No, Thakur please do not make this arrangement. We will take full responsibility of rearing her." Very calmly Shri Shri Thakur responded, "You are all very capable of taking care of the child. But I cannot tolerate the crying sound and noise of a young baby. I should not face any discomfort." Saraju Maa did not hesitate and replied confidently, "You will not face any discomfort and never will you hear the cry of the baby. I have raised all the children of my elder brother. Children cry due to neglect and lack of care. I am experienced in rearing children."

From that day onwards the new born baby found a special place in the Kutir. When Saraju Maa asked Shri Shri Thakur's permission for naming the child, Shri Shri Thakur said, "I will name the child." One morning while sitting near the southern-side stairs and brushing his teeth, he announced, "Last night I had an inspiration for the child's name. I have thought of two names, Narayani and Lilamayi. We can name her whichever you prefer." Saraju Maa replied, "I would like to name her Radharani and her nick name will be Ranu." Thakur did not disagree and said, "Do as you please." The child grew up with multiple names. Kutir sebak Thakurdas Bramhachari, otherwise known as Harenda, called her 'Manu' and hence Narayani is known as Manu Maa by the disciples from Orissa. When she was one year old the daughter of Shri Shri Thakur's beloved disciple Ashwin Dasgupta, Snehalata saw Narayani for the first time and named her Neelima, after the deep blue sea of her birth place. Until her secondary school education she was known as Neelima Chatterjee but later she gave her Matriculation examination as Narayani. In spite of all these names as a young girl she was known as Leelu, devotees of Shri Shri Thakur called her Narayani Maa and to the world she is known as Narayani Devi.

When Leelu was seven months old Shri Shri Thakur made arrangements for the ceremony of her *Anna Prashanna*. He had left for a trip before *Janmotsava* and returned to Puri with Bimala Maa

at the end of the Hindu month of *Kartik*. One day he called Haridas and said, “In the month of *Magha*, the baby will complete seven months and we have to arrange the *Anna Prashanna* ritual. The child’s father has left clothes, money and ornaments with me for the ceremony.” Shri Shri Thakur gave Haridas money to buy all necessary items as per the priest’s list. Suresh Babu had provided gold ornaments for her body and silver anklets for her feet. On an auspicious day in the month of *Magha* the ceremony was organized in Shri Shri Thakur’s study located on the eastern side of the house and in front of the southern entrance door. The young Leelu was held, adorned in ornaments, red paint on her feet and wrapped in red Banarasi Sari. Haridas Bramhachari performed the rites and rituals as per the scriptures.

Towards the end of the ceremony he held the puja plate in front of the child. This puja plate had Mahaprasada, a gold coin blessed by Thakur, and the smaller version of the holy book, Gita. These items symbolized health (Mahaprasada or food), wealth (gold coin) and knowledge (Gita) – this was a simple and age-old method to predict the child’s natural inclination in future. The master of the house Shri Shri Thakur sat, watching the activities. The little girl grabbed the Gita with her both hands and tried to put it in her mouth. This event had accurately predicted the child’s future interest. Narayani grew up to be an outstanding student and scholar. Shri Shri Thakur was satisfied on watching this event. He blessed the child by giving her grains of wheat, gold coin and Bermuda grass. On her forehead he put the dot of sandalwood paste, yogurt and kohl. Surabala Maa states that “He asked us all to bless the child. I copied His action and blessed the child.” He instructed Haridas to put some solid food in the mouth of the child and left the room to take his bath. That day all the dishes of prasad were cooked by Saraju Maa. After the mid-day meal, Shri Shri Thakur gave Haridas Rs 25.00 and directed him to buy Mahaprasada. In those times, Rs 25.00 could buy an enormous quantity of Mahaprasada.

The same evening arrangements were made to feed all the beggars of Puri town with this Mahaprasada. The terrace of a single storied house near Malinabas and south of Veda Vidyalaya was rented for this function. With the help of the *panda* all the beggars were gathered. On receiving the information from Haridas that the Mahaprasad eating had commenced, Shri Shri Thakur reached the site accompanied by Saraju Maa, Surabala Maa and baby Leelu. The beggars were enjoying the Mahaprasad with immense joy and satisfaction. Shri Shri Thakur sat on the parapet and watched the scene. The beggars raised their hands and showered blessings and praises on Shri Shri Thakur. With delight they shouted “Let the host enjoy happiness, prosperity and well being.” Shri Shri Thakur interrupted them and said, “Do not bless me, bless the child” and He pointed towards the sleeping Leelu in the arms of Saraju Maa. Haridas raised the lantern and Saraju Maa lifted the baby for the beggars to see. The beggars praised the Lord and blessed the child in chorus. Later Shri Shri Thakur returned to Nilachal Kutir with everybody.

Shri Shri Thakur celebrated Leelu’s birthdays with appropriate rituals. Each year on the *Trilochana Astami* day Mahaprasada worth Rs 25.00, and on the first day of *Jyeshtha* month mangoes worth Rs 5.00, were distributed to the beggars of the town. In those days, one could buy 100 mangoes in Re 1.00.

As Leelu got older she started to speak. Initially she could only say the first syllable of the word. Surabala Maa recalls, “One day when Thakur, after a meal of some fruits and sweetmeats, went upstairs to rest in his bedroom verandah, Leelu was with him. She usually accompanied him after eating her share of the prasad. Beetle leaf and mouth freshener were served to Thakur. Thakur

gave a few pieces of the mouth freshener in Leelu's hands. Leelu's small hands could not hold it and she dropped it on the mattress. Saraju Maa and I picked it up and put it in her mouth."

Leelu was always around Shri Shri Thakur. Very seldom was she away from his sight. Even at a tender age she was very sensitive to Shri Shri Thakur's needs. Surabala Maa reminiscences, "When Leelu was 3 years old, on a summer evening, Thakur was resting on the verandah and Leelu was playing close to him. It was a hot day and there was lull in the air. The heat made Thakur very uncomfortable. Leelu noticed this and called out "Tara Maa, please provide some air, Baba is very uncomfortable." Shri Shri Thakur very lovingly called Leelu to him and asked, "Will Tara Maa respond if you call her?" Very confidently little Leelu replied "Why will she not?" We were amazed by her concern for her Baba".

As she grew up Thakur made adequate arrangements for her education. Surabala Maa taught her the alphabets. Thakur entrusted the responsibility of her education to Priyabrata Bramhachari. Priyabrata Bramhachari was a Brahmin sebak from Midnapore town of Bengal. After Haridas's departure he had arrived to help Harenda and Saraju Maa with the chores of the Kutir. Earlier, Priyabrata Bramhachari had served Thakur in Darjeeling, Calcutta and for a few years in Nilachal Kutir. From Priyabrata Bramhachari Leelu learnt how to read and write. Later, she continued her education under the guidance of Pragyananda Saraswati Maharaj. Leelu was bright and intelligent. She could comprehend all that was taught to her in a short time. At a very young age, immediately after she achieved the capability of reading, she read Kritidas Ojha's *Ramayana* and Kasiram Das's *Mahabharata*.

For her formal education Shri Shri Thakur admitted her in the second grade of Howrah Girls' school. Leelu was accompanied to school by her *choti maa*, Snehalata Dasgupta. For some unknown reason Thakur was not satisfied with this. He decided to keep a home tutor for her for two years and prepare her for higher grades. In these two years he planned to impart knowledge of four years. To achieve this goal he appointed a home tutor Shri Sukadev Sen, nephew of his devoted disciple Shri Phani Bhushan Mitra. Shri Sukadev Sen arrived at Nilachal Kutir on the scheduled day and took charge of his duties. Shri Shri Thakur did not wish to limit Leelu's education to Bengali, Sanskrit, religious books and scriptures. He desired her to be proficient in other contemporary subjects like Mathematics, Science and English. As time passed Shri Shri Thakur kept himself well informed on the progress of her education.

In her childhood Leelu did not have many friends and companions. In Howrah Phani Babu's son was her childhood friend. In Puri she found Anu and Bimal, in her age group as her friends. They were the niece and nephew of Thakur's initiated disciple Abhaya Dev. Anu was older than her brother Bimal and they lived near the Nilachal Kutir. Neelima's childhood was filled with joy and laughter with these two companions. Tutor Sukadev Sen was also a playmate of these three children. Apart from study time they played various games and enjoyed picnics. Shri Shri Thakur had given strict instructions not to permit Leelu to visit anyone's house alone to play. Even in that young age he did not approve her spending time outside the home or in the company of brahmacharis. Frequently, Leelu accompanied Thakur in his rickshaw rides in Puri and also to the beach. On the beach young Leelu collected shells and built houses in the sand.

Leelu also liked playing with toys and dolls. Thakur usually bought toys for her. Her favorite were a set of brass set cooking utensils, colored torch and a parrot among others. Whenever Doctor Maa and Harenda went to the market they never forgot to buy toys for her. During her childhood

Leelu visited Calcutta, Howrah, Darjeeling, Gurudham Kutubpur, Radhakantapur and Assam Math with Thakur, Saraju Maa and Surabala Maa. She was very fortunate to travel to various pilgrimage and religious places with Thakur, other women disciples and inmates of Nilachal Kutir. In the year 1932, Thakur arranged an All India tour in a special train operated by Mehra Company and Saraju Maa, Surabala Maa, Bhuvan Brahmachari and Leelu accompanied him in that trip. This trip has been described in detail in the book *Nilachale Thakur Nigamananda*.

Thakur kept an eye on Leelu when she was young. Often, Saraju Maa and Surabala Maa would freshen and feed the young Leelu and leave her with Thakur to attend to other jobs and chores of the Kutir. Till the time Shri Shri Thakur was in the Kutir, Leelu was never far from His sight. If He left the Kutir, for his visits and tours, He would instruct all in the Kutir to take appropriate care of Leelu, not to neglect her needs or show any disrespect. In his letters and other correspondences He never forgot to enquire about Leelu's well being and was always eager to get information about her. On his return He bought her toys, clothes, sweets and cookies. As long as Thakur was in this physical world He treated her with love, affection, and care and ensured that she was happy.

If Thakur was away from Nilachal Kutir He kept in touch with Leelu and wrote to her regularly. In His letters to her, we are introduced to the pure and tender love of a father. These letters were Leelu's precious and priceless possessions. She arranged them in a chronological order and kept them. To this day the file of letters that Leelu personally made is preserved in Bhubaneswar Aasana Mandir.

Leelu was acquainted and close to several devotees and disciples of Thakur from Orissa as she had spent her childhood there. When she was three years old, Ishwar Sahu, Balaji Raju and Dinabandhu Deo of Ganjam district were initiated as disciples in Puri and found shelter at the lotus feet of Shri Shri Thakur. Surabala Maa writes, 'we are not sure if Leelu was acquainted with them but when she was 5 or 6 years old she was introduced to Durgacharan Mohanty Bhai, Ekadasi Bhai, Nrupal Bhai, Khirod Bhai, Govindcharan Patnaik Bhai, Lakhmidhar Bhai and later Chaitanyacharan Das Bhai and Banamali Bhai.' Detailed information on this can be found in the book *Nilachale Thakur Nigamananda*.

In the Hindu month of *Jyeshtha*, year 1932, on His visit to Kokilamukh Math in Assam with Leelu, Thakur initiated her as his disciple on the 6th day of the month. In the book *Nilachale Thakur Nigamananda*, part II Leelu has described this initiation incident. She states, "In the year 1932 I visited Assam Math with the female inmates of Nilachal Kutir. During that visit Shri Shri Thakur initiated some disciples and conducted *Upanayana* ceremony for others. This is the first time I ever saw him performing a *homa*. I was roving in the vicinity and when I saw the open doors of the room, I hastily entered and presented myself. I saw flower petals and wood-apple leaves strewn on the floor. The room pervaded by the fumes of the *homa*. Shri Shri Thakur was alone in the room and on his forehead He had a *tilak* of red sandalwood paste and ashes from the sacred fire. He had coated a bunch of wood-apple leaves with the ashes from the sacred fire and *ghee*. When he saw me He asked, "Do you want to be initiated?" I replied happily, "Yes, I do." He instructed "Sit down" and pointed to a mat on the floor. I sat on it. From the flower basket, He gave me a large five petaled hibiscus in my hands and asked me to repeat after him. I repeated the Mahamantra. With a smile on his face he confirmed "You are initiated." I bowed my head and touched the ground with my forehead in a gesture of respect. I was not instructed to do but I thought it was an appropriate behavior. I came out of the room and starting from Bada Maa-Bhairavi Maa to all the other Maas, I

showed the flower and declared I have been initiated, see this flower, with this flower He has administered the mantra.”

From here onwards Leelu would be known as Narayani Maa to Thakur’s followers and Narayani Devi to the world. Narayani Maa’s formal education commenced in Calcutta after Shri Shri Thakur renounced his physical body in the year 1935. She passed her matriculation examination in first class in the year 1941 from Yogesh Chandra Girls’ High school, Calcutta, and received a monthly scholarship of Rs 15. In the year 1943 she completed her intermediate and passed the examination in first class from Calcutta’s Bethune College. Here again she was a recipient of a monthly scholarship of Rs 10. In 1945 she received her Bachelor’s degree with specialization in history from Calcutta Victoria Institution. Due to ill health her Masters degree got delayed by a year but she completed it in 1948 in second class from Calcutta University. Her specialization was in ancient Indian history and culture. Apart from these, in 1946 she had cleared two examinations in first class conducted by *Bangaya Sanskrit Parishad* on Poetry and *Laghu Kaumudi*. During this time she had mastered Bengali and Sanskrit and could read and write in Oriya.

In 1948, after completion of her Masters’ degree, Narayani and Surabala Maa returned to Puri to reside in Nilachal Kutir. She took over the responsibilities of all jobs of Thakur’s personal chores. She performed her duties as per pre-planned schedule. She studied religious books, scriptures and Thakur’s life history. She authored several essays and poems, which were published in *Arya Darpan* and other magazines and journals in Bengali. She researched and collected information from various sources on all aspects of Thakur’s life and *leelas* for her articles. Later, these articles were published in the book *Nilachale Thakur Nigamananda*. She probed into Indian and Oriya culture and penned several essays on this subject.

From 1948 through 1962, Surabala Maa and Narayani Maa resided in *Nilachal Kutir*. As the years passed by the renovation and maintenance of the Kutir became a challenge. Hence, the caretaker and inheritor of the Kutir, Narayani Maa donated it to *Nilachala Saraswata Sangha*. In the year 1930, on the 3rd day of the Hindu month *Chaitra*, Shri Shri Thakur had made a will in favor of Narayani Maa, declaring her as the successor of Kutir and all the items in it including the furniture. In the year 1962, Narayani Maa published a declaration in *Arya Darpan* on the donation of the Kutir to *Nilachala Saraswata Sangha*. She made necessary arrangements for the up-keep of Thakur’s residence and ensured that the daily seba and puja were conducted as before.

Surabala Maa and Narayani Maa lived in a rented house for 3 years near the Kutir and then moved to Calcutta. Initially, they were in Gariya and later in Dalal Pukur region of Howrah.

Narayani Maa studied the by-law and accepted the position of Vice president of *Nilachala Saraswata Mahila Sangha* and Surabala Maa accepted the position of President. At the request of the then *Parichalaka* of *Nilachala Saraswata Sangha* and Secretary, Shri Durga Charan Mohanty and Shri Satya Priya Mohanty Bhai of *Ekamra Saraswata Sangha*, she agreed to reside in Orissa permanently. On January 3, 1976 Surabala Maa and Narayani Maa returned to Orissa and took up residence in *Ekamra Saraswata Sangha Aasana Mandir* located in Santarapur, Bhubaneswar. During this period Narayani Maa suffered ill health but gradually recovered with appropriate treatment and care. She participated in several sessions of Mahila Sangha and inspired the devotees and disciples by sharing her experiences, episodes and incidents of Thakur’s life. She was the founder of the *Kumari Sangha* in *Ekamra Saraswata Sangha*. She translated *Nilachala Bani* from Oriya to Bengali, which was published by *Nilachala Saraswata Sangha*.

During her days in Bhubaneswar *Aasana Mandir*, she wrote and published research-oriented articles in *Sangha Sebaka* including *Pratasmaraṇia Yogamaya Devi*, *Sannyasini Shanti Devi* and *Rupalagi Akhi Jhure*. She published several other articles in *Nigamananda Arya Darpan*. She edited several excerpts from Yogeswar Gangopadhaya's book *Sadguru Nigamananda Katha* and published them in *Nigamananda Arya Darpan*. She is a well known writer in Bengali literature and has written and published books like *Bangalar Sadhana* and *Shri Shri Nigamananda Dev* and *Nilachale Thakur Nigamananda*. In Oriya language her publications include *Shri Shri Nigamananda Jibana Prasanga* and *Pilanka Nigamananda*. These works are based on the life of Shri Shri Thakur. Her writings have been published in several Bengali magazines and journals.

The literary quality of her work is notable. She was the editor of the Bengali magazine *Bani* and in that too, were published many of her poems, translations and essays. Her writings on Thakur's life in the book *Shri Shri Nigamananda Leela Prasanga* is incomparable and worth mentioning. She also translated two English books in Bengali that were published and appreciated by the readers.

In early 1980, Narayani was diagnosed with cerebral thrombosis. She was bedridden and later admitted to Capital Hospital, Bhubaneswar. Narayani Devi passed away on Feb 26, 1980 at the young age of 55. Her body was brought to *Ekamra Saraswat Sangha Aasana Mandir* for the devotees and disciples to pay their last respects. She was cremated in the Garabadu cemetery and numerous *Bhais* and *Maas* witnessed the last rites.

Narayani Maa had selected her birth place, Puri, as her *karma bhumi*. In the preface of the book *Shri Shri Nigamananda Jibana Prasanga*, Part 1, she has stated "I am a girl from Orissa. *Shri Kshetra Purushottam Dham*, Puri is my birthplace and my karma bhumi. Here, Thakur provided me shelter like a father. I was fortunate to live with him and find joy and happiness in this *Purushottam Dham*. After my student days, with His blessing, I had the courage to adopt the path of detachment to lead a scholarly life. Hence, I will forever be indebted to the Orissa soil." Narayani Maa was born, in *Purushottam Dham* of Orissa and she passed away also, on the soil of *Ekamra Kshetra* of Orissa.

To commemorate her first death anniversary, in 1981, *Nilachala Saraswata Mahila Sangha* published a souvenir *Narayani* in her memory. This souvenir has remarkable selections of her work including essays, articles, poems, translations and prefaces. It contains valuable information and facts on her, including articles and essays on her life in English, Bengali, and Oriya written by the devotees of Thakur. The disciples of Thakur have declared Narayani Maa as Thakur's *Manasa Kanya*.

Narayani Maa will always be a source of inspiration to all the devotees of Shri Shri Thakur and is a lasting role model. During the time when female education was limited to learning the alphabets or at most reading a few religious books and scriptures, Narayani Maa completed her Masters' degree. She had a vision that was out of the ordinary. She chose a less trodden path and reached her goal of being a scholar and an established writer. Narayani Devi was a prolific writer and introduced Thakur to the outside world with her writings on his life and teachings. She will be remembered as a woman disciple of Shri Shri Thakur with strong convictions and determination. Narayani Maa continues to be an unforgettable name among the devotees of Shri Shri Thakur for her research on Shri Shri Thakur's life and *leela* and her heart touching writings.

Shri Shri Thakur Charanasritaa
Usha Agarwal
America Saraswata Sangha

ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପାଇଛି କି ?

ଆଜକୁ ପ୍ରାୟ ଦୁଇ କିମ୍ବା ତିନି ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଥରେ ଆମ ସଙ୍ଘସଭାରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଥିଲା - ‘ଆମେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପାଇଛୁ ନା ନାହିଁ?’ । କିଛି କ୍ଷଣ ଓଲଟପାଲଟ କରି ଚିନ୍ତା କରିବା ପରେ ମୋ ମନରେ ସେତେବେଳେ ଉତ୍ତର ଆସିଥିଲା, ‘କିଛି ମାତ୍ରାରେ ପାଇଛୁ, କିନ୍ତୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ପାଇନାହିଁ ।’ ଇତି ମଧ୍ୟରେ ଯେବେ ବି ସେହି ଆପାତ-ସହଜ ପ୍ରଶ୍ନଟିକୁ ଯେତେ ଏପଟ ସେପଟ କରି ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିଛି, ସେହି ଗୋଟିଏ ଜଟିଳ ଉତ୍ତର ହିଁ ପାଇଛି । ଉତ୍ତରଟି ଜଟିଳ ବୋଧ ହେବାର କାରଣ - ‘କିଛି ମାତ୍ରାରେ ପାଇବା’ର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅର୍ଥ ନିଜାଶରେ ବିବାଦ । ଏକ ଆନ୍ତୋଳିତ ମନ ଓ ଅପ୍ରଗତ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ବିଚାରପ୍ରସୂତ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ଏକ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଏହି କ୍ଷୁଦ୍ର ପ୍ରବନ୍ଧ ମାଧ୍ୟମରେ ମୋର ସତୀର୍ଥ ପାଠକମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରୁଅଛି । ଏହି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବ ଓ ମତାମତ ପାଠକମାନଙ୍କ ଭାବ ଓ ମତ ସହିତ ଅମେଳ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି ଓ ସେଥିନିମନ୍ତେ ପଠନାନନ୍ତର ଭାବବୈଷମ୍ୟ ପାଇଁ ପାଠକମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ମୁଁ କ୍ଷମାର୍ଥ ବୋଲି ଆଶାକରୁଛି ।

ପ୍ରଥମେ ସହଜ ଅଂଶଟିକୁ ବିଚାର କରାଯାଉ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆମେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ପାଇନାହିଁ ବୋଲି କାହିଁକି ଭାବିବା ? ଏହା ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଗଲେ, ମନରେ ସରଳ ଭାବରେ ଆଉ ଏକ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠେ - ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପାଇବାର ଅର୍ଥ କ’ଣ ? ଧରନ୍ତୁ ଆମେ କୌଣସି ଏକ ପଦାର୍ଥ ପାଇଗଲୁ - ଏହାର ଅର୍ଥ ଏହି ଯେ ପଦାର୍ଥଟି ଆମ ଅଭିଆରରେ ବା ହାତ ମୁଁରେ । ଏହି ସରଳ ଅର୍ଥଟି ସାଧାରଣ ବସ୍ତୁ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ, ଯଥା ଚାବି ପାଇବା, ଚଷମା ପାଇବା ଇତ୍ୟାଦି । ଏହି ଦୃଷ୍ଟି କୋଣରୁ ବିଚାର କଲେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପାଇବା ଏକ ଅନବସ୍ଥା ଯୁକ୍ତିରେ ପରିଣତ ହୁଏ । କାରଣ, ଉପରୋକ୍ତ ଭାବରେ କୌଣସି ବସ୍ତୁ ପାଇବାର ସୁଲଭ ଅର୍ଥ, ବସ୍ତୁଟି ହଜି ଯାଇଥିଲା, ଏବେ ମିଳିଲା । କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତ ହଜିଯିବାର ବସ୍ତୁ ନୁହଁନ୍ତି । ସେ ଯେ ନିତ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ । ତାଙ୍କୁ ପାଇବାର ଅର୍ଥ ହାତମୁଁରେ ଅଥବା ଅଭିଆରକୁ ଆଣିବା କସ୍ତିନ୍ କାଳେ ନୁହେଁ - ଏହା ଆକାଶ କୁସୁମ ପରି ଅସମ୍ଭବ । ‘ଯମେବୈଷ ବୃଣୁତେ ତେନ ଲଭ୍ୟଃ’ - ସେ ନିଜେ ଇଚ୍ଛାକଲେ ଯାଇ ଧରା ଦେବେ । ପୁଣି ସେ ଧରାଦେବାର ଅର୍ଥ ବଶୀଭୂତ ହେବା ନୁହେଁ । ସେ ଚରାଚର ବିଶ୍ୱର ଅଧୀଶ୍ୱର; ସମଗ୍ର ଜଗତ ତାଙ୍କର ବଶୀଭୂତ, ସେ କାହାରି ବଶୀଭୂତ ନୁହଁନ୍ତି । କେବଳା ଭକ୍ତିସଂପନ୍ନ ଭକ୍ତ ତାଙ୍କୁ ପାଇବାକୁ କେବଳ ବାଞ୍ଛା କରେ, ହେଲେ ବାଞ୍ଛାକଳ୍ପତରୁ ଯେ କେଉଁଠାରେ ଓ କିଭଳି ଭାବରେ ଧରାଦେବେ ତାହା ତାଙ୍କରି ଇଚ୍ଛା ଉପରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ନିର୍ଭର କରେ - ସେଇଥିପାଇଁ ତ ସେ ବାଞ୍ଛାକଳ୍ପତରୁ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଇଚ୍ଛାମୟ ।

ଏବେ ପୁଣି ଥରେ ଉପରୋକ୍ତ ‘ପାଇବା’ ବିଷୟରେ ଟିକେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଉ । ଏହିଭଳି ପାଇବାର ଏକ ଗଭୀର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇ ପାରେ । ଧରାଯାଉ, ମୋତେ କୌଣସି ଏକ ବସ୍ତୁ ମିଳୁ ନ ଥିଲା, ଏବେ ପାଇଲି । କିନ୍ତୁ ବସ୍ତୁଟି ତ ଥିଲା । ତେବେ ତାହା ମୋର ଜ୍ଞାନେନ୍ଦ୍ରିୟଗୋଚର ହେଉ ନ ଥିଲା - ଚକ୍ଷୁ ଦେଖି ପାରୁ ନ ଥିଲା, କିମ୍ବା ଶ୍ରବଣେନ୍ଦ୍ରିୟ ଶ୍ରବଣ କରିପାରୁ ନ ଥିଲା ଇତ୍ୟାଦି । ଏହି ଅର୍ଥଟି କେବଳ ଭୌତିକ ପଦାର୍ଥ ନିମନ୍ତେ ନୁହେଁ, ଏହା ଅଭୌତିକ ପଦାର୍ଥ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ଯେପରିକି କାହାର ନାମ ବା ଠିକଣା ପାଇଗଲି, କାହାର ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲି । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ତାହା ଜ୍ଞାନେନ୍ଦ୍ରିୟର ଗୋଚରୀଭୂତ ହେଲା ବୋଲି ବୁଝିବାକୁ ହେବ । ‘ପାଇବା’ର ଏହି ଭଳି ଅର୍ଥ କଲେ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପାଇବା ଅର୍ଥ ହେବ ଯେ, ‘ତାଙ୍କୁ ଆମ ଜ୍ଞାନରେ ବୁଝିବା’ ।

ମନରେ ପୁନର୍ବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠେ, ଜ୍ଞାନରେ କେତେ ବୁଝି ପାରିବା ବା କେତେ ପାଇପାରିବା ? ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତ ବିରାଟ, ନିଖିଳବିଶ୍ୱ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ, ବିଶ୍ୱନିୟନ୍ତ୍ରୀ, ଏ ସୃଷ୍ଟିର ସୃଷ୍ଟାଙ୍କର ସୃଷ୍ଟା, କାରଣର କାରଣ । ତାଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ କଳନା କରିବାକୁ ଯାଇ ମନ ହାର ମାନିଯାଏ, ବୁଦ୍ଧି ନିରାଲମ୍ବ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଶୂନ୍ୟ ହୋଇଯାଏ, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ ପାଇବାର ଅର୍ଥ କ’ଣ ହୋଇପାରେ ? ଏହି ଭାବରେ ବିଶେଷଣ କଲେ ମନରେ ପୁଣି ଏକ ବିଶେଷଣ ଉଦ୍ଧୃତ ହେବ - ଧରାଯାଉ, ଜଣେ ଏକ ଖୁବ୍ ବିରାଟ ବସ୍ତୁ ପାଇଲେ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଆଖି ଦେଖିଥିବା ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଜିନିଷଟି ହେଲା ସମୁଦ୍ର । (ଅବଶ୍ୟ ଆକାଶ ବା ବ୍ୟୋମ ସମୁଦ୍ରଠାରୁ ମଧ୍ୟ ବଡ଼, କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ଆକାଶକୁ ଦେଖି ହୁଏ ନାହିଁ; ଆକାଶ ଶବ୍ଦର ଦ୍ୟୋତକ, ରୂପର ନୁହେଁ ।) ଯଦି କିଏ କହେ, ‘ସମୁଦ୍ରକୁ ମୁଁ ପାଇଛି’ । ତାଙ୍କର କହିବାର ଅର୍ଥ ଏଇଆ ହେବ, ସମୁଦ୍ରର ଏକ ଅତି ସାମାନ୍ୟ ଅଂଶ ତାଙ୍କର ନୟନଗୋଚରୀଭୂତ ହୋଇଛି । ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୁଦ୍ର କଦାଚିତ୍ ଦର୍ଶନେନ୍ଦ୍ରିୟ ମାଧ୍ୟମରେ ଜ୍ଞାନର ଗୋଚର ହୋଇନାହିଁ । ସେହିଭଳି ଆକାଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଏକ ଯୁକ୍ତି । ସୂକ୍ଷ୍ମରୁ ଯେତେ ସୂକ୍ଷ୍ମତର ଅବସ୍ଥାକୁ ଯିବା, ବସ୍ତୁ ସେତେ ବ୍ୟାପକ ହୋଇ ହୋଇ ଯିବ ଓ ପାଇବାର ଅଂଶ ସେତେ କ୍ଷୁଦ୍ରରୁ କ୍ଷୁଦ୍ରତର ହୋଇଯିବ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସୂକ୍ଷ୍ମାତିସୂକ୍ଷ୍ମ ବସ୍ତୁଠାରୁ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟାପକ, ସେ ଅଚିନ୍ତ୍ୟ ପୁରୁଷ, ମନ-ବୁଦ୍ଧିର ଅଗମ୍ୟ । ତାଙ୍କୁ ପାଇବାର ଅର୍ଥ ତାଙ୍କର କୌଣସି ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ରାତିକ୍ଷୁଦ୍ର ମହିମା ବା ବିଶେଷତ୍ୱ ଆମେ ଜାଣିବାକୁ କ୍ଷମ ହୋଇଛି । ତାଙ୍କୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ପାଇବା ଅର୍ଥ ନିଜେ ଠାକୁର ପାଇଟି ଯିବା । ବହୁବିଦ୍ ବହୁବୈବ ଭବତି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ପୁରୁଷ, ସୁତରାଂ ସେ ବ୍ରହ୍ମତ୍ୱରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ନିଜର ସ୍ୱରୂପ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଯାଇ ସେ ନାରାୟଣୀ ମା’ଙ୍କୁ କହିଥିଲେ,

ଜଗନ୍ନାଥ ଦାରୁବ୍ରହ୍ମ ଆଉ ମୁଁ ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମ । ତେଣୁ, ଏହି ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ପୂର୍ଣ୍ଣମାତ୍ରାରେ ପାଇଲେ ପାଇବାଲୋକର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ରହିବ ନାହିଁ । ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମ ପ୍ରାୟ ପୁରୁଷ ମଧ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍, ସୁତରାଂ ବ୍ରହ୍ମେବ ଭବତି - ଅର୍ଥାତ୍ ବ୍ରହ୍ମମୟ ବା ଠାକୁରଲୀନ । ଠାକୁରଲୀନ ବା ଠାକୁର ପାଇଟିଯିବାର ଅର୍ଥ ଦ୍ୱିତୀୟ ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କର ଉଦ୍ଭବହେବା ନୁହେଁ । ଗୁରୁ ନିଗମାନନ୍ଦ ସ୍ୱୟଂ ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱ । ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ସକାତୀୟ ଭେଦନାହିଁ । ସେ ‘ଏକମ୍ ଏବ ଅଦ୍ୱିତୀୟମ୍’ । ତା’ଙ୍କ ଭଳି ଦ୍ୱିତୀୟ ନାହାନ୍ତି କି ସୃଷ୍ଟି ମଧ୍ୟ ହେବେ ନାହିଁ । ଏହି ଯୁକ୍ତି ଅନୁସାରେ, ତାଙ୍କୁ ପୂର୍ଣ୍ଣଭାବରେ ଜାଣିବା ଅର୍ଥ ଅପ୍ରମେୟ ଗୁରୁସତ୍ତାରେ ଲୀନ ହୋଇଯିବା । ତତ୍ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆମର ଜ୍ଞାନ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ଜ୍ଞାନ, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନୁହେଁ ।

ଏହାପରେ ମନରେ ଆଉ ଏକ ଯୁକ୍ତି ଉଠି ମାରେ - ଯଦିଓ ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପୂର୍ଣ୍ଣଭାବରେ ପ୍ରାୟ ହେବା ଅସମ୍ଭବ, ଅର୍ଥାତ୍ ତାଙ୍କର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସତ୍ତା ଆମର ଅନୁପମାୟ, ଆମେ ତାଙ୍କର ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଅଂଶ ମାତ୍ର ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ, ତେବେ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ବା ଖଣ୍ଡ ଅନୁଭୂତି ବା ଜ୍ଞାନକୁ ମିଶାଇଦେଲେ ତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜ୍ଞାନ ହୋଇପାରନ୍ତା । ମୋ ବିଚାରରେ ତାହା ମଧ୍ୟ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ନିମ୍ନରେ ଏକ ଗଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ତାହା ପ୍ରତିପାଦନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି । ଚାରି ଜଣ ଅକ୍ଷ ଗୋଟିଏ ହାତୀକୁ ଚାରିପ୍ରକାରରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ଗଳ୍ପଟି ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି । ସେହି ଗଳ୍ପଟି ଏଠାରେ ଟିକିଏ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରରେ ବ୍ୟକ୍ତ କରୁଛି ।

ଗୋଟିଏ ଅକ୍ଷ ଦେଶ ଥିଲା । ସେ ଦେଶର ରାଜା, ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଜ କର୍ମଚାରୀମାନେ ଅକ୍ଷ । ଏପରିକି ଅଧିକାଂଶ ନାଗରିକ ମାନେ ମଧ୍ୟ ଅକ୍ଷ । ରାଜାଙ୍କର ମୃଗୟାରେ ଖୁବ୍ ସଉକ ଥିଲା । ସେ ଘୋଡ଼ାରେ ଚଢ଼ି ପାରିଧିରେ ଯାଆନ୍ତି । ଥରେ ସେ ଖବର ପାଇଲେ ପଡୋଶୀ ଦେଶର ରାଜା ହାତୀରେ ଚଢ଼ି ପାରିଧିରେ ଯାଉଛନ୍ତି । ହାତୀ କ’ଣ ରାଜା ଜାଣି ନ ଥିଲେ । ସେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ ଗୋଟିଏ ହାତୀ ତିଆରି କରିବାକୁ । ମନ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ହାତୀ ବିଷୟରେ ଅନଭିଜ୍ଞ । ସେ ଗୁପ୍ତଚର ମାନଙ୍କୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ ପଡୋଶୀ ରାଜ୍ୟରେ ଗୁପ୍ତରେ ପ୍ରବେଶ କରି ହାତୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରି ଆସି ଖବର ଦେବାକୁ ଯାହା ଫଳରେ ଏକ ହାତୀ ତିଆରି କରାଯାଇ ପାରିବ । ଜଣେ ଗୁପ୍ତଚର ପଡୋଶୀ ରାଜାଙ୍କର ହାତୀଶାଳରେ ପ୍ରବେଶ କରି ଏକ ହାତୀ ପିଠିରେ ହାତ ବୁଲାଇ ଆସି ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କହିଲା ଯେ ହାତୀ ଗୋଟିଏ କାଛ ଭଳି । ଅନ୍ୟ ଏକ ଗୁପ୍ତଚର ସେହିଭଳି ଆସି ଖବର ଦେଲା, ‘ହାତୀ ଏକ ଦଉଡି ଭଳି’ । ଅନ୍ୟ ଜଣେ କୁଲା ଭଳି ଓ ଚତୁର୍ଥ ଜଣେ ଖୁଣ୍ଟ ଭଳି ବର୍ଣ୍ଣନା କଲା । ଚତୁର୍ଥ ମନ୍ତ୍ରୀ ବୁଝିଲେ ଯେ ଏମାନେ ଆଖିକ ଭାବରେ ହାତୀକୁ ଅନୁଭବ କରିଛନ୍ତି ଓ ତଦନୁଯାୟୀ ଅର୍ଜିତ ଜ୍ଞାନ ଅନୁସାରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁଛନ୍ତି । ତେଣୁ ସେ ଏକ ଅଭିଜ୍ଞ କାରିଗରକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ ଯେ ପୂର୍ବୋକ୍ତ ଚାରି ପ୍ରକାର ବର୍ଣ୍ଣନାକୁ ମିଶାଇ ଏକ ହାତୀ ତିଆରି କରିବାକୁ । କାରିଗର ଜଣକ ନିଜର ବୁଦ୍ଧି ଓ ଦୀର୍ଘ ଅଭିଜ୍ଞତା ଅନୁସାରେ ବର୍ଣ୍ଣନା ଅନୁଯାୟୀ ହାତୀଟିଏ ଗଢ଼ିଦେଲା । କିନ୍ତୁ ତାହା ଆଶାନ୍ୱରୁପ କାମ ନ କରିବାରୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ହାତୀ ବିଷୟରେ ଆହୁରି ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ ନିମନ୍ତେ ଆଉକିଛି ଗୁପ୍ତଚର ପଠାଇଲେ । ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ ନେଇ କାରିଗରଟି ପୂର୍ବ ନିର୍ମିତ ହାତୀକୁ ଆହୁରି ଉନ୍ନତ କରିବାରେ ଲାଗିଗଲା । ଏହିପରି ଭାବରେ କିଛି ଦିନ ବିତିଗଲା । ଏଣେ ହାତୀ ତିଆରିରେ ବିଳମ୍ବ ନିମନ୍ତେ ରାଜାଙ୍କର ଧୀରେ ଧୀରେ ଧୈର୍ଯ୍ୟରୂପି ଘଟୁଥାଏ । ଶେଷରେ ରାଜା ଦିନେ ଆଦେଶ ଦେଲେ ଯେ ଆସନ୍ତା ମାସ ମଧ୍ୟରେ ହାତୀ ତିଆରି ଶେଷ ନ ହେଲେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସମେତ ସମସ୍ତ ଗୁପ୍ତଚର ଓ କାରିଗରର ମୁଣ୍ଡକାଟ ହେବ । ଏହି ଘୋଷଣାରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଭୟଭୀତ ହୋଇ ଆହୁରି ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଗୁପ୍ତଚର ଯୋଗାଡ କରି ଅଧିକ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବାରେ ଲାଗିଲେ ଓ ତଦନୁଯାୟୀ ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଭାବରେ ଏକ ହାତୀ ଗଢିବାର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ମାସ ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ଏପରି ଏକ ନିଖୁଣ ହାତୀ ତିଆରି ହୋଇଗଲା ଯେ ଜଣେ ଚକ୍ଷୁଷ୍ଟାନ ଲୋକ ମଧ୍ୟ ଅସଲ ହାତୀ ଓ ତିଆରି ହୋଇଥିବା ହାତୀ ମଧ୍ୟରେ ତଫାଟ୍ ଜାଣି ପାରିବ ନାହିଁ । ରାଜା ହାତୀ ତିଆରି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା ଖବର ପାଇ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଖୁସି । ଶେଷରେ ମୃଗୟା ନିମନ୍ତେ ଏକ ଶୁଭ ଦିନ ଠିକ୍ କରାଗଲା । ଉଚିତ ସମୟ ପୂର୍ବରୁ ହାତୀଟିକୁ ନେଇ ଜଙ୍ଗଲରେ ରଖାଗଲା । ପାତ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ପରିବୃତ ହୋଇ ମହାସମାରୋହରେ ରାଜା ଜଙ୍ଗଲକୁ ପ୍ରବେଶ କରି ଯଥା ସ୍ଥାନରେ ସ୍ଥାପିତ ଉକ୍ତ ହସ୍ତୀପୁଷ୍ପରେ ଆରୋହଣ କଲେ । ତା’ପରେ ଶିକାର ଅନ୍ୱେଷଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେ ହାତୀକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ଅଗ୍ରସର ହେବା ପାଇଁ । କିନ୍ତୁ ସେ ହାତୀ କ’ଣ ଚଳଚ୍ଚଳ ? ଯଦିଓ ଶତ ଶତ ଗୁପ୍ତଚରଙ୍କ ତଥ୍ୟର ଏକତ୍ରିକରଣରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଛି, ତଥାପି ତାହା ଅପୂର୍ଣ୍ଣ । ଅବଶେଷରେ ରାଜା ଉପସ୍ଥିତ ଏକ ଅମାତ୍ୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାନୁସାରେ, ହାତୀ ମଥାରେ ଅଙ୍କୁଶାଘାତ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ତଥାପି ହାତୀ ସ୍ଥାୟୀ, ନିଷ୍ଠଳ । ପୁନଃପୁନଃ ଚେଷ୍ଟା ବିଫଳହେବାରୁ ରାଜା ଅଧୈର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଉଠିଲେ ଓ କ୍ରମେ ନିଜର ସମସ୍ତ ବଳ ପ୍ରୟୋଗ କରି ହାତୀର ମସ୍ତିଷ୍କରେ ବାରମ୍ବାର ଆଘାତ କରିଚାଲିଲେ । କିଛି ଦୂରରେ, ବୃକ୍ଷଲତାର ଆତୁଆଳରେ ଥାଇ ଏକ ଦନ୍ତାହାତୀ ଏହି ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖୁଥିଲା । ଏକ ସକାତୀୟ ଜୀବ ପ୍ରତି ରାଜାଙ୍କର ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦୟ ଅମାନୁଷିକ ବ୍ୟବହାର ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ସେ କୋପଜର୍ଜରିତ ହୋଇ ଧାଇଁ ଆସି ନିଜ ଶୁଷ୍କରେ ରାଜାଙ୍କୁ ଉଠାଇ ନେଲା ଓ ନିକଟସ୍ଥ ଏକ ପକାଣ୍ଡ ବୃକ୍ଷଗଣ୍ଡିରେ ସଶକ୍ତ ଭାବେ ପିଟି ଦେଇ ବନ ମଧ୍ୟରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲା । କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ, ଉପସ୍ଥିତ ଲୋକମାନେ କିଛି ପ୍ରତିକାର କରିବା ପୂର୍ବରୁ ରାଜାଙ୍କର ପ୍ରାଣବାୟୁ ଉଡି ଯାଇଥିଲା । ଏହି ଗଳ୍ପଟିରୁ ଏହି ଶିକ୍ଷା ମିଳେ ଯେ ଅସଂଖ୍ୟ ଖଣ୍ଡଜ୍ଞାନର ସମ୍ମିଶ୍ରଣ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜ୍ଞାନ ନୁହେଁ; ତାହା ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ପୂର୍ଣ୍ଣବ୍ୟକ୍ତ ନୁହେଁ । ବରଂ ଯେତିକି ବ୍ୟକ୍ତ, ତାହାଠାରୁ ଅଧିକ ଅବ୍ୟକ୍ତ । ଆମ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଉପମା ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ।

ତେବେ ମୁଁ କ'ଣ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆଦୌ ପାଇନାହିଁ ? ତାହା ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ । ମୋ 'ଠାକୁର' -ଏହି ଧାରଣା ହିଁ ତ ଜ୍ଞାନର ସୂଚନା ଦିଏ । ଛେୟ ବସ୍ତୁ ଅଛି, ଏହା ହିଁ ତ ଜ୍ଞାନର ପ୍ରଥମ ସୋପାନ । 'ଠାକୁର ଅଛନ୍ତି', ଏହି ବିଶ୍ୱାସ ନେଇ ଆମେ ତାଙ୍କର ପୂଜା କରୁଛୁ, ତାଙ୍କର ଅନୁଧ୍ୟାନ କରୁଛୁ, ତାଙ୍କ ଆଦେଶ ଉପଦେଶ ଯଥା ସମ୍ଭବ ପାଳନ ନିମନ୍ତେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଅଛୁ, ତାଙ୍କ ଆଦର୍ଶରେ ପରିଚାଳିତ ହେବାପାଇଁ ପ୍ରୟାସ ନିରତ ଅଛୁ - ଏହି ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ ଜ୍ଞାନଶୂନ୍ୟତା ଅବସ୍ଥାର ଜ୍ଞାପକ ନୁହେଁ । ଜ୍ଞାନ ନ ଥିଲେ କର୍ମ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ଆମର ମନ ଅଜ୍ଞାରେ ମଧ୍ୟ ତା'ଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଆକର୍ଷିତ ହୋଇଯାଏ, ଆମର କର୍ମ ଠାକୁର କୈନ୍ଦ୍ରିକ ହୋଇଉଠେ, ସେତେବେଳେ ଦ୍ୱିଧାରହୀତ ଭାବରେ କହିହେବ ଯେ ଆମେ ତାଙ୍କୁ କିଛି ପରିମାଣରେ ଉପଲବ୍ଧି କରିଛୁ ନିଶ୍ଚୟ । ନଚେତ୍ କାହିଁକି ସେହି ଅମୃତଝରା ଶ୍ରୀମୁଖ ଦର୍ଶନରେ ମନ ରସାନନ୍ଦରେ ବିଭୋର ହୋଇ ଉଠେ ? କାହିଁକି ସେହି ଦେବବନ୍ଦ୍ୟ ଶ୍ରୀଚରଣ ଯୁକ୍ତ କଲେ ପ୍ରାଣରେ ଅପୁରୁଷ ଅନବନ୍ଦ୍ୟ କୋହର ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ? କାହିଁକି ସେହି ଶ୍ରୀମୂର୍ତ୍ତି ଧ୍ୟାନ ସମୟରେ ତାଙ୍କର ମାଧୁରିମାଭରା ଲୀଳା ଚିନ୍ତନରେ ଏ ଶୁଷ୍କ ହୃଦୟ ଭାବରେ ବିହ୍ୱଳ ହୋଇଯାଏ, ନୟନରୁ ଅବିରତ ଅଶ୍ରୁଧାରା ବହି ଚାଲେ ? ଏସବୁ ତତ୍ତ୍ୱବିଷୟକ ଜ୍ଞାନର ଫଳ ନୁହେଁ କି ? ଜ୍ଞାନରୁ ହିଁ ତ ପ୍ରେମର ସୃଜନ । ସେହି ପ୍ରେମମୟଙ୍କ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷଣର ସଙ୍କେତ, ତତ୍ତ୍ୱପ୍ରେମର ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରେ । ପ୍ରେମ ଜ୍ଞାନର ଏବଂ ସେହି ଜ୍ଞାନ ତାଙ୍କୁ ପାଇବାର ଲକ୍ଷିତ ପ୍ରଦାନ କରେ । ତେବେ କେତେ ମାତ୍ରାରେ ପାଇଛୁ, ତାହା ଏକ ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ । ତଥାପି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟରେ କହିହେବ - ତାଙ୍କୁ ପାଇବାର ସେହି ସଠିକ ଅଥଚ ଦିଗନ୍ତ ବିସ୍ତାରୀ ସୋପାନରେ ଆରୋହଣ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ତାଙ୍କ ଶ୍ରେଣୀରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇ ସାରିଛୁ ଯେତେବେଳେ, ଫେଲ୍ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ନାହିଁ । ଯେତେଦିନ ଲାଗୁ ପଛକେ ଦିନେ ନା ଦିନେ ତାଙ୍କୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ପାଇବୁ । ବର୍ଷ ପରେ ବର୍ଷ ଅତୀତ ହୋଇଯାଉ, ଜନ୍ମଜନ୍ମାନ୍ତର ଅତିବାହିତ ହୋଇଯାଉ, ଚିନ୍ତା ନାହିଁ ।

'କୋଟି ଜନ୍ମ ଅତିକ୍ରାନ୍ତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଦିନେ ତାଙ୍କୁ ପାଇବୁ' - ଶ୍ରୀଚୈତନ୍ୟ-ପାର୍ଷଦ ପରମ ଭାଗବତ ମୁକୁନ୍ଦଙ୍କର ଏହି ଉଦ୍ଦୀପନାପୂର୍ଣ୍ଣ ମହତ୍ ବାକ୍ୟ ସେହି ଆପାତ-ଅସୀମ ପଥରେ ପାଥେୟ । ଉକ୍ତ ଚରମ ଆଶ୍ୱାସନାଭରା ଉକ୍ତି ସେହି ପରମ ପ୍ରାପ୍ତିର ସମୁଦ୍ଭଳ ଆଶାକୁ ଆହୁରି ତେଜୀୟାନ୍ କରି ବିରହମଣ୍ଡିତ ସୁଦୀର୍ଘ ପ୍ରତୀକ୍ଷାକୁ ରସମୟ କରି ତୋଳୁ - ଅନନ୍ତଦୟାବନ୍ତ, କରୁଣାବରୁଣାଳୟ, ପ୍ରେମପାରାବାର, ମମ ସର୍ବସ୍ୱ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀପଦକୋକନଦରେ ଭିକ୍ଷା ମିଳି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଶ୍ରୀଚରଣାଗ୍ରିତ
ବଜେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

କେବେ ଲଭିବି ସେ କୃପାଧାର

ନନ୍ଦନ ବନ ପାରିଜାତ ତୁମେ	ହରଷିତ ହେବ ତନୁ ମନ
ବନ୍ଦନ ମୋର ଘେନା କର	ପରାଣେ ପୁଲକ ସଙ୍କଟ ଝଲକ
ଚନ୍ଦନ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ଚରଣ ସରୋଜେ	ପାଇବି ସତେ କି ଜୀବଧନ
ପ୍ରଣିପାତ ଭାଳେ ନତ ଶିର ।ଠ।	ମନପକ୍ଷୀ ଝୁରେ ବିଜନ ବେଳାରେ
ମନେ ଅଭିଳାଷ ଜାଗିଛି ଦେବେଶ	କେବେ ଲଭିବି ସେ କୃପାଧାର ? ।୨।
ଆଶିଷ ଲଭିବି ଏ ଜୀବନେ	ଜୀବନଯାକର ସାଧନା ସକଳ
କରିଛି କି ସତେ ତୁମ ସେବା କିଛି	ତୁମ ପଦେ ନାଥ କଲି ଠୁଳ
ଆଶା ଜାଗୁଅଛି ମୋର ମନେ	ପଖାଳିବା ପାଇଁ ତୁମ ପଦକଞ୍ଚ
ଜନେ କହିବାର ଶୁଣିଛି ଏ କର୍ଣ୍ଣେ	ସମ୍ଭାଳି ରଖିଛି ଅଶ୍ରୁ ଜଳ
ତୁମେ ସାହା ହୁଅ ଭକତର ।୧।	କାଳ ବିତିଗଲା ପ୍ରତୀକ୍ଷାରେ ମୋର
ଲଭିଲେ ଆଶିଷ ଶୀତଳ ପରଶ	ଆଉ ଏବେ ନିରାଶ ନ କର ।୩।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଗ୍ରିତ
ନରେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ପତି
ଚିତ୍ତୋଳ ଶାଖା ସଂଘ

Communicating with compassion

One of the three things Shri Shri Thakur has asked us to practice is *Bhaaba Binimaya* (exchange of emotion). Bhaaba Binimaya is an emotional mode of communication that helps us learn from each other on how we progress on the path of spiritualism. As one can imagine, communication is a key component of our lives and is an integral part of becoming an ideal human being. It matters how we not only communicate amongst ourselves, but with the broader society.

The literary meaning of communication is the activity of conveying meaningful information. That meaningful information is anything that we convey to anyone we come in contact with. There are mainly two modes of communication, verbal and non-verbal. Research shows that the majority of our communication is non verbal, also known as body language. As all of us very well know, non-verbal communication plays a key role in the day-to-day human life.

We need to be extremely careful in choosing the words as well as gestures when we communicate or express our feelings or emotions. In my mind, *Vaishnava Apraadha* is one of the main unintended outcomes of improper or inappropriate communication. One may think that we only have to be very careful when we conduct ourselves or communicate within the *sangha* or our families. That goes against our spiritual practice. The entire universe is His creation and every living and no-living entity we come in contact with is Him. Hence, all are Vaishnavas, and therefore, we need to be very careful in choosing the words and gestures when we communicate with others.

One of basic messages the *Bhagavad-Gita* conveys is that one should see himself or herself in others. Hence, it is needless to say, we should communicate in the manner in which we would like to be communicated with. Shri Shri Thakur has asked us to express our emotions wherever and whenever we get together, be it *Pathachakra*, *Sangha* or *Sammilani*. Communicating with each other with a great deal of trust and compassion helps us understand our needs and progress on the path of spiritualism.

Shri Shri Thakur has instructed us to live the life of an ideal human being by living in the society, not leaving the society. To live the life of an ideal human being, it is extremely important how we conduct ourselves and communicate with others within the society. My life has certainly changed dramatically after I came close to our *Sangha* and received shelter at the lotus feet of our beloved Thakur. When I look back, it is very clear that I have become a better communicator. Letting the *Bhaba* (emotion) out is the best way spiritualism can be practiced.

Like a yogi, we must try only to communicate nothing more or nothing less than what is needed. In *Bhagavad-Gita*, Lord Shri Krishna has said,

*suhru-mitraary-udaasina-madhyastha-dvesya-bandhusu
sadhusvaapi ca paapesu sama-budhirvisisyate [6.9]*

But more superior is one who with spiritual intelligence acts equally towards natural well-wishers, affectionate well-wishers and enemies, those indifferent to disputes, mediators of disputes, the envious, friends, saintly person as well as the sinful.

Lastly, I would like to acknowledge that this is my own expression of Shri Shri Thakur's teachings, read from various books such as *Sangha Sebaka*, *Nigama Upadesha* etc. and I have

brought in the verse from *Bhagavad-Gita*. I beg for forgiveness from Shri Shri Thakur, Nilachala Saraswata Sangha and all the readers for any mistakes they may find in my expression.

Shri Shri Thakur Charanashrita
Prabhakar Bai
America Saraswata Sangha

ବାଲ୍ୟକାଳରୁ ଧର୍ମଧନ ମୁଁ ସଞ୍ଚିବି

ଇଶ୍ଵରଙ୍କ ଲୀଳା ଅତି ବିଚିତ୍ର । ସୃଷ୍ଟି ଆରମ୍ଭରୁ ଜୀବଜଗତର ମଙ୍ଗଳ ସାଧନ ପାଇଁ ଦୈବୀ ପ୍ରକୃତି ଆଶ୍ରୟରେ ଭଗବାନ ପୃଥିବୀ ପୃଷ୍ଠରେ ଧର୍ମପ୍ରବାହ କ୍ରିୟାଶୀଳ କରିଛନ୍ତି । ଧର୍ମ ହିଁ ସୃଷ୍ଟିର ବୀଜମନ୍ତ୍ର । ଧର୍ମ ବଳରେ ଅନନ୍ତ କୋଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଏହି ଶୂନ୍ୟ ମଣ୍ଡଳରେ ବୁଲୁଛନ୍ତି । ଯେଉଁ ଅନନ୍ତ ଆକାଶ ଗର୍ଭରେ ଏହି ପୃଥିବୀର ସ୍ଥିତି, ଗୁରୁ ହିଁ ତା'ର ଏକମାତ୍ର କର୍ତ୍ତାଧାର । ଧର୍ମ ଏପରି ଏକ ଶବ୍ଦ ଯାହାକୁ ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ ହୃଦୟରେ ପବିତ୍ର ଭାବ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ଧର୍ମ ବଳରେ ସୃଷ୍ଟି ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ବଞ୍ଚି ରହିପାରେ ।

ଭଗବତ୍ କୃପାରୁ ଏହି ସୃଷ୍ଟିରେ ଜୀବ ମାନବ ଜନ୍ମ ଲାଭ କରିଥାଏ । ମାନବ ଜନ୍ମ ଏକ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଜନ୍ମ । ଆତ୍ମଶକ୍ତିର ବିକାଶ ହେଲେ ମାନବ ତାର ଦିବ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ବଳରେ ଅସାଧ୍ୟକୁ ସାଧ୍ୟ କରିପାରେ । ଏହି ଧର୍ମଜ୍ଞାନ ମାନବକୁ ପ୍ରବୃତ୍ତି ପଥରୁ ନିବୃତ୍ତ କରାଇ ଜୀବନ (ଜୀବ)କୁ ମୋକ୍ଷ ଲାଭ ପଥରେ ଅଗ୍ରସର କରାଏ । ସତ୍ତାବ, ସଦାଚାର, ସତ୍‌କର୍ମ, ସତ୍‌ଚିନ୍ତା ଓ ସୁସଂସ୍କାର ରୂପକ ମହତ୍ ଗୁଣଗୁଡିକ ମାନବ ଜୀବନକୁ ସତ୍‌ପଥରେ ପରିଚାଳିତ କରାଇ ଭଗବତ୍ ଦର୍ଶନ କରାଇଥାଏ ।

ମାନବ ସାମାଜିକ ଜୀବନଯାପନ କରିବା ପାଇଁ ଅନେକ ଧନ ଉପାର୍ଜନ କରିଥାଏ । ତାର ଜୀବନ ଧାରଣ ପାଇଁ ଇଶ୍ଵର ହିଁ ଏହି ଧନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମାନବ ପ୍ରବୃତ୍ତିବଶରୁ ଲୋଭଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ଅନ୍ୟାୟ ଉପାୟରେ ଉପାର୍ଜିତ ଧନ ସଞ୍ଚୟ କରେ । ପଳରେ ବହୁ ପାପ କର୍ମରେ ଲିପ୍ତ ରହି ମାନବ ତାର ଆୟୁ କ୍ଷୟକରେ । ସେଥିପାଇଁ ବଙ୍ଗଳାରେ ଅଛି – ‘ଧନ୍ ବଢେ ଯେମନ୍ ଆୟୁ ଛିଡେ ତେମନ୍’ । ସଂସାରରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କର୍ମ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୟସ ସୀମା ଅଛି; କିନ୍ତୁ ଧର୍ମ ଅର୍ଜନ ପାଇଁ ବୟସ ସୀମା ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ବାଲ୍ୟ, ଯୌବନ ଓ ବୃଦ୍ଧ ଏହି ତିନି ଅବସ୍ଥାରେ ମଧ୍ୟ ଧର୍ମ ଅର୍ଜନ ଆବଶ୍ୟକ । ଧର୍ମ ବଳ ହିଁ ମାନବ-ଜୀବନର ମାନଦଣ୍ଡ । ଧର୍ମବଳରେ ମାନବ ଏହି ମର ଜଗତରେ ଅମରତ୍ଵ ଲାଭ କରେ । କିନ୍ତୁ ମୃତ୍ୟୁ ଜୀବନର ଧ୍ରୁବ ସତ୍ୟ । ମୃତ୍ୟୁ ସାଂସାରିକ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନରେ ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣତା ବିଚାର କରେ ନାହିଁ । ମୃତ୍ୟୁର ମାୟା ମମତା ନାହିଁ କିମ୍ବା ମୃତ୍ୟୁ କାହାଠାରୁ ପୁରାତନା ତାହେଁ ନାହିଁ । ସୃଷ୍ଟିର ନିୟମ ସଂପାଦନରେ ସେ ନିଷ୍ପାପର । ଛାୟା ଯେପରି ବସ୍ତୁର ଅନୁଗାମୀ । ଜୀବନର ମୋକ୍ଷପ୍ରାପ୍ତି ଯେହେତୁ ମାନବର କାମ୍ୟ, ସେଥିପାଇଁ ବାଲ୍ୟକାଳରୁ ଧର୍ମଧନ ଅର୍ଜନ କରିଯିବା ବିଧେୟ ।

‘ଜୀବନଂ କ୍ଷଣ ଭଙ୍ଗୁରଂ ସଦାମୃତ୍ୟୁ କ୍ରୀଡାରତଂ
ଧର୍ମାର୍ଜନେ ବାଲ୍ୟଂ ଶ୍ରେୟଃ ବଦନ୍ତି ପୁରୁଷୋତ୍ତମଃ ।’

ଗୋଟିଏ ମାନବ ଶିଶୁ ଭିତରେ ଯୁଗଯୁଗାନ୍ତରର ଗୁଣ ସଞ୍ଚୟ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ଯାଏ ଶିଶୁ ହୃଦୟରେ ଧର୍ମଭାବ ପୂର୍ଣ୍ଣମାତ୍ରାରେ ରହିଥାଏ । ତେଣୁ ବାଲ୍ୟକାଳରୁ ମାନବ ଶିଶୁ ଦେହରେ ଧର୍ମଭାବ ଶୀଘ୍ର ଜାଗତ ହୁଏ । ସନ୍ତାନକୁ ବାଲ୍ୟରୁ ଧର୍ମ ଶିକ୍ଷା ଦେବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପିତାମାତାଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ସାଂପ୍ରତିକ ସମାଜର ପରିବେଶ ଖୁବ୍ ଦୃଷ୍ଟି ଓ ବିଭୀଷିକାମୟ । ବିଜାତୀୟ ଶିକ୍ଷା, ସଂସ୍କାର ଓ ବେଶଭୂଷାଦି ଆମକୁ ଅକ୍ଷ କରିଦେଇଛି । ସେଥିପାଇଁ ଆମେ ନିଜ ଧର୍ମକର୍ମ ସବୁ ଭୁଲି ବିଦେଶୀ କୁକୁର ପାଲଟି ଯାଇଛେ । ଯେଉଁ ଶିଶୁକୁ ବାଲ୍ୟକାଳରୁ ତାତି-ମମା ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଉଛି, ସେ ଶିଶୁଟି ବାଲ୍ୟକାଳରୁ ଧର୍ମ ଅର୍ଜନ କରିପାରିବ ତ ? ମୁଁ ନିଜର କ୍ଷୁଦ୍ର ବୁଦ୍ଧିରେ କହିବାକୁ ଚାହେଁ – ପିତାମାତା ସ୍ଵଧର୍ମପରାୟଣ ଓ ଧର୍ମାନୁଗାମୀ ହେଲେ ଯାଇ ଶିଶୁଟି ବାଲ୍ୟକାଳରୁ ଧର୍ମାର୍ଜନ କରିପାରିବ । ମୂଳକଥା ହେଲା, ସନ୍ତାନର ସୃଷ୍ଟିସମୟ ଧର୍ମର ଅନୁକୂଳ ହେଲେ ସନ୍ତାନଟି ନିଷ୍କଣ୍ଡ ଧର୍ମଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିପାରିବ । ପିତାମାତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ଆଚରଣ ଯଦି ଶୁଦ୍ଧ ଓ ପବିତ୍ର ହୁଏ, ସନ୍ତାନର ମାନସିକ ସ୍ଥିତି ନିଷ୍କଣ୍ଡ ଧର୍ମର ଅନୁକୂଳ ହେବ । ଧର୍ମପଥ ଛାଡ଼ିଜୀବନର ମୁଖ୍ୟ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ । ଧର୍ମଚେତନା ଶିଶୁ ହୃଦୟରେ ଜାଗ୍ରତ ହେଲେ ସକଳ ଜ୍ଞାନ ଆପେ ଆପେ ଆୟତ୍ତ ହେବ । ସେଥିପାଇଁ କୁହାଯାଏ –

‘ବାଲ୍ୟକାଳୁ ଧର୍ମଧନ ମୁଁ ସଞ୍ଚିବି ଏ ଜୀବନ ଅନିଷ୍ଠିତ
କେଜାଣି କାହାର ଆଜି ମୃତ୍ୟୁକାଳ ହୋଇଯିବ ଉପସ୍ଥିତ !’

ଶିଶୁଟି ଅବିଚାରରେ ଗୁରୁଜନଙ୍କ ଆଦେଶ ପାଳନ କରିବା, ଗୁରୁଜନଙ୍କୁ ଭକ୍ତି କରିବା, ଯଥାସମୟରେ ଦୈନନ୍ଦିନ ନିତ୍ୟକର୍ମ ସମାପନ କରିବା, ସତ୍ୟ-ଧର୍ମ-ନ୍ୟାୟ ବାଣୀକୁ ଅନୁଶୀଳନ କରି ତାକୁ କର୍ମ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରକାଶ କରିବା ଇତ୍ୟାଦି ମହତ୍ ଗୁଣଗୁଡ଼ିକ ଜୀବନରେ ପ୍ରତିପାଳନ କଲେ, ଧର୍ମ ଅର୍ଜନର ପଥ ସୁଗମ ହୋଇଯିବ ।

ଆମେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଗୁରୁ ଏବଂ ଇଚ୍ଛା ରୂପେ ବରଣ କରିଅଛୁ । ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତି, ସେବା ଓ ସମର୍ପଣ ଭାବ ରହିଲେ ଗୁରୁକୃପାର ଚିରସ୍ରାବନ ନ ଆସି ରହିପାରିବ ନାହିଁ । ଇଚ୍ଛା ରୁଚ୍ଛା ହେଲେ ଅନିଚ୍ଛା ହେବ । ସେଥିପାଇଁ ଦୁର୍ଗାଚରଣ ଭାଇ କହନ୍ତି ‘ଠକିବା ଠିକ୍ ହେଲେ ହାରିବ, ଭୁଲିବା ଭୁଲ୍ ହେଲେ ଚରିବ ନ ହେଲେ ମରିବ’ । ସାଂପ୍ରତିକ ସମାଜର ମଣିଷ ମନ ବିଷାକ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଛି । ଚାରିଆଡ଼େ ହିଂସା, କନ୍ଦଳ, ଶୋଷଣ, ପୀଡ଼ନ ଓ ତାଣ୍ଡବର ମହାପ୍ରଳୟାଗ୍ନି ପୃଥିବୀକୁ ମହାସମରପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ପରିଣତ କରିଛି । ସେଥିପାଇଁ ଗୁରୁଙ୍କ କୃପାବାରିରେ ସ୍ନାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

କ୍ଷୀର-ସର-ଦହି-ଲହୁଣୀରୁ ଯେପରି ଘିଅର ସୃଷ୍ଟି, ହିଂସା-ଲୋଭ-କ୍ରୋଧ-ପାପରୁ ସେହିପରି ସ୍ୱାର୍ଥର ସୃଷ୍ଟି । ସ୍ୱାର୍ଥ ଜୀବନାସକ୍ତିର ମାପକାଠି । ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ଓ ଅନାସକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ହିଁ ଗୁରୁକୃପାର ଅଧିକାରୀ ହୁଏ । ଅଜ୍ଞାନ ରୂପକ ଜଡ଼ତାକୁ ଜ୍ଞାନ ରୂପକ ଅଗ୍ନି ଦ୍ୱାରା ଭସ୍କ କରାଯାଏ । ଧର୍ମବାଜକୁ କର୍ମଭୂମିରେ ବୁଣାଯାଏ । ଧର୍ମହୀନ ଭାବ ଓ କର୍ମହୀନ ବିଭବ କ୍ଷଣସ୍ଥାୟୀ । ସୁନାକୁ ଅଗ୍ନିରେ ପୋତିଲେ ତାର ଖାଦ ଅଂଶ କଟି ଖାକି ଅଂଶ ରହେ; ସେହିପରି ଧର୍ମପ୍ରାଣ ବ୍ୟକ୍ତି ସଂସାରାଗ୍ନିରେ ପୋତିବା ଫଳରେ ତାର କୁସଂସ୍କାର ରୂପ ଖାଦଅଂଶ ପୋତିଯାଏ । ନିକିତି ତରଲ ସାନ ବଡ଼କୁ, ଭାରି ହୁଏ ଯେହୁ ରହେ ତଳକୁ – ଅର୍ଥାତ୍ ଆମେ ଅନ୍ୟାୟ ଉପାର୍ଜିତ ଧନ ସଂପଦରେ ଭାରି ହେଲେ ତଳକୁ ରହିବା ଅର୍ଥ ନର୍କଗାମୀ ହେବା, କିନ୍ତୁ ତ୍ୟାଗ ଗୁଣ ଅନୁସରଣ କରି ନ୍ୟାୟୋପାର୍ଜିତ ଧନ ଦ୍ୱାରା ହାଲୁକା ହେଲେ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଯିବା । ଭଗବାନ୍ ସର୍ବଦା ହୃଦୟ-ମନ୍ଦିର କବାଟକୁ ଠକ୍ ଠକ୍ କରନ୍ତି । ଯିଏ ଭକ୍ତି କବାଟର ବିଶ୍ୱାସ କିଳିଣୀ ଖୋଲେ ଭଗବାନ୍ ତା ହୃଦୟ-ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତି; ନଚେତ୍ ଫେରିଯାନ୍ତି । ଅତି ସୁଖ, ଦୁଃଖର କାରଣ । ଗୋଟିଏ କମ୍ବଳ ଶୀତ ଦୂର କରିପାରେ, ମାତ୍ର ଶହେଟି କମ୍ବଳ ଘୋଡ଼ାଇ ହେଲେ ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖରେ ପଡ଼ିବାକୁ ହୁଏ ।

‘ଶରୀର ଭୂମିରେ ମନ କୃଷକ
ପାପ ବୀଜ ବୁଣି ହୁଏ ବିମୁଖ ।’

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଅଭୟ ଜେନା
ସମଲ ବ୍ୟାରେଜ ଶାଖା ସଂଘ

ପ୍ରାର୍ଥନା ଗୀତିକା

ଭାବର ଠାକୁର ତୁମେ ଭବଦୁଃଖହାରୀ
ତରିଯାଏ ଜୀବ ତୁମ ନାମ ଅନୁସରି । ୦।

ତୁମ କଞ୍ଚ ପଦ ତଳେ
ଜଗତ ପ୍ରଗତି ଭାଲେ
ତୁମ କରେ ଶଶୀ ହସେ ନୀଳ ନଭ ଭରି । ୧।

ତୁମେ ଗୁରୁ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟୋତି
ତୁମେ ଅଗତିର ଗତି
ଶୁଣୁଅଛ କାନ ପାତି ଦୁଃଖୀର ଗୁହାରୀ । ୨।

ତୁମରି କରୁଣା ବଳେ
ଧର୍ମ କର୍ମ ସେବା ଫଳେ
କୋଟି ଜନମର ପାପ ଯାଏ ଅପସରି । ୩।

ତୁମ ଚାନ୍ଦ ମୁଖ ଚାହିଁ
ଦୁଃଖ ନିଶି ଯାଏ ପାହିଁ
ଅଭୟ ଆଶିଷ ମାଗେ ଶରଣ ଭିଖାରୀ । ୪।

ତୁମେ ଭକତର ସଖା
ତାକିଦେଲେ ଦିଅ ଦେଖା
ଦୁନିଆରେ ଦୟାମୟ ନାହିଁ ତୁମ ସରି । ୫।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଚିନ୍ତାମଣି ବାରିକ୍
ବାରିପଦା ଶାଖା ସଂଘ

ପ୍ରାଚ୍ୟ ଓ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ

ପୂଣ୍ୟଭୂମି ଭାରତ । ମର ଜଗତର ଅମରାବତୀ ଭାରତ । ସମସ୍ତଙ୍କର ଆକର୍ଷଣର କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ ଭାରତ । ଯାଶୁ ହୁଅନ୍ତୁ କି ମହମ୍ମଦ ଆଲନଷ୍ଟାଇନ ହୁଅନ୍ତୁ କି ଆଲେକ୍ଜାଣ୍ଡର ସମସ୍ତଙ୍କର ଭାରତ ସହିତ ଅହେତୁକ ଆତ୍ମୀୟତା । ବେଦାନ୍ତକେଶରୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ସହିତ ବିଶ୍ୱମାନସ କଣ୍ଠ ମିଳାଇ କହିଛନ୍ତି “ଭାରତ ମୋର ସର୍ଗ – ମୋର ଶୈଶବର ଜାତୀ ଭୂମି, ମୋର ଯୌବନର ଉପବନ, ମୋର ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟର ବାରାଣସୀ” । ଭାରତ ମହାନ । ମହାନ ଏହାର ଇତିହାସ । ମହାନ ଏହାର ପରମ୍ପରା । ମହାନ ଏହାର ସଭ୍ୟତା ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜାତିର ଏକ ସଂସ୍କୃତି ଅଛି । ସେହି ସଂସ୍କୃତି ସେହି ଜାତିର ରକ୍ଷା କରନ୍ତି । ସଂସ୍କୃତିର ବିନାଶରେ ଜାତିର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଲୋପ ପାଇଯାଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜାତିର ସଂସ୍କୃତି ସେହି ଜାତିର ନୀତିର ମୂଳ କେନ୍ଦ୍ର ବା ଉତ୍ସ ସ୍ୱରୂପ । ଏବଂ ତାହାର ରୀତିସମୂହ ସେହି ନୀତିର ବହିଃପ୍ରକାଶ ମାତ୍ର । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜାତିର ଜାତୀୟ ଚରିତ୍ର ବା ଭାବ ବା ସେ ଜାତିର ନୈତିକ ଚରିତ୍ର ସେ ଜାତିର ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ରୀତି ମାଧ୍ୟମରେ ବାହାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ । ତେଣୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜାତିର ରୀତି ଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ଥିର ମନରେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ଆମେ ଜାଣି ପାରିବା ଯେ ଏହି ସବୁ ରୀତି ମୂଳରେ କେଉଁ ସବୁ ମୌଳିକ ନୀତି ବିଦ୍ୟମାନ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଜଗତର ସଭ୍ୟତା ପ୍ରାଚ୍ୟ ଓ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ – ଏହି ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ । ପ୍ରାଚ୍ୟ କହେ-

“ଆଚାରୋ ପରମୋଧର୍ମଃ ଶୁଦ୍ୟୁକ୍ତଃ ସ୍ମାର୍ତ୍ତ ଏବ ଚ ।
ତଦ୍ବାଦସ୍ମିନ୍ ସଦାୟୁକ୍ତୋ ନିତ୍ୟଂ ସ୍ୟାଦାତ୍ମବାନ୍ ଦ୍ୱିଜଃ ॥”

ପ୍ରାଚ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ଜୀବନ ଧାରା ନିଆରା । ଏହା ବେଦାନ୍ତର ବଳିଷ୍ଠ ଯୁକ୍ତି ଭିତ୍ତିକ ଦର୍ଶନରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ଏକ ସୁନ୍ଦର ମନ୍ଦିର । ପକ୍ଷାନ୍ତରେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତା ରକ୍ତମାଂସହୀନ ଯୌଷ୍ଠବିହୀନ ଏକ ଅସ୍ଥିକଙ୍କାଳ ସାର ଅବୟବ ।

ସନାତନ ଧର୍ମର ବିଜୟ ବୈଜୟନ୍ତା ଭାରତକୁ ମହାନ କରିଛି । ସନାତନ ଧର୍ମ ଚିରନ୍ତନ । ଏହା ଥିଲା ଅଛି ଆଉ ଥିବ । ଏହା ସର୍ବକାଳୀନ ସେତୁବନ୍ଧ । ପୃଥିବୀପୃଷ୍ଠରେ ସମଗ୍ର ଜୀବନ ପ୍ରବାହର ଅମୃତ ଜୀବନୀ ଶକ୍ତି ରହିଛି । ଏହାର କ୍ଷୟ ନାହିଁ କି ବିଲୟ ନାହିଁ । ଏହା ସର୍ବବ୍ୟାପ୍ତ ଓ ସତତ ଜାଗ୍ରତ । ପୃଥିବୀ ପୃଷ୍ଠରେ ମାନବସଭ୍ୟତାର ରକ୍ଷାକରଣ ଏହି ସନାତନ ଧର୍ମ । ପ୍ରାଚ୍ୟ ସଭ୍ୟତା ଏହି ସନାତନ ଧର୍ମର ଧାରକ, ପୋଷକ ଓ ବାହକ । ପ୍ରାଚ୍ୟ ଭଣ୍ଡାରରେ ଭାରତ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଦେଶ । ଏହି ଦେଶର ଧର୍ମ ସନାତନ ଧର୍ମ । ପ୍ରାଚ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ଇତିହାସ ଏହି ଧର୍ମ ସହିତ ଘନିଷ୍ଠ ଭାବରେ ଜଡ଼ିତ । ପ୍ରାଚ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ଚାଲିଚଳଣି, ଆଚାର ବିଚାର, ରୀତିନୀତି ସନାତନ ଧର୍ମଧାରାର ଧାରା । ଆଜି ବିଶ୍ୱ ଦରବାରରେ ଦୁଇଟି ପ୍ରସଙ୍ଗ ସର୍ବଦା ଆଲୋଚ୍ୟର ବିଷୟ । ଗୋଟିଏ ପ୍ରାଚ୍ୟ, ଅନ୍ୟଟି ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ । ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ବିଜ୍ଞାନ ଓ କାରିଗରୀ କୌଶଳର ଚରମ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ଶୀର୍ଷକୁ ଛୁଇଁଥିବା ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତାକୁ ଜଡ଼ ବିଦ୍ୟାର ସ୍ତ୍ରାବକ କହିଲେ ହୁଏତ ଭୁଲୁଥିଲେ ହେବ, ହେଲେ ଦିଗନ୍ତ ବଦଳାଇ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଆସିଲେ ମନେ ହେବ ଅବିଦ୍ୟା ଯଦି ବିଦ୍ୟାର ପରିସରଭୁକ୍ତ, ତାହାର ସାର୍ଥକତା କେଉଁଠି ? ପ୍ରୟୋଗରେ ନା ପ୍ରଲୟରେ ? ଏହା ହିଁ ପ୍ରାଚ୍ୟ-ପାଶ୍ଚାତ୍ୟର ଦର୍ଶନର ସାରକଥା । ଗୋଟିଏ ଅଛି- ଅନ୍ୟଟି ନାହିଁ, ଗୋଟିଏ ସମସ୍ତ ଅନ୍ୟଟି ବ୍ୟସ୍ତ, ଗୋଟିଏ ଲୟ ଅନ୍ୟଟି ବିଲୟ ।

ସନାତନ ଧର୍ମ ସୃଷ୍ଟିର କଥା କହେ, ଧାରଣାର କଥା କହେ । ଧର୍ମ ହିଁ ଧରାର ରକ୍ଷକ । ଧର୍ମାନୁମୋଦିତ ପନ୍ଥାରେ ଚଳିବା ସନାତନ ଧର୍ମର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ତ୍ୟାଗ ହିଁ ଧର୍ମର ମୂଳଭୂତି । ଭୋଗ ଏହାର ପରିପନ୍ଥୀ । ପ୍ରାଚ୍ୟ ଓ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଆକାଶ ପାତାଳ ପ୍ରଭେଦ । ଗୋଟିଏ ଜଡ଼ବିଦ୍ୟାର ଅନ୍ଧ ସ୍ତ୍ରାବକ, ଅନ୍ୟଟି ପରାବିଦ୍ୟାର ପୃଷ୍ଠପୋଷକ । ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନ ପ୍ରବାହରେ ଏହାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଶତଗୁଣେ ପ୍ରମାଣିତ । ଦୁଇ ସଭ୍ୟତାର ଜୀବନଧାରାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୁଏ ଯେ ପ୍ରାଚ୍ୟ ସଭ୍ୟତା ସଦାଚାରପୁତ୍ର ବିଚାରପ୍ରସୂତ ଧର୍ମଧାରାରେ ପରିଚାଳିତ ଏକ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ । ଅପର ପକ୍ଷରେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତା କ୍ଷଣିକ ଆସାଦନରେ ଆହ୍ଲାଦିତ ଆନନ୍ଦର ରସପାୟୀ ଏକ ପଥଭ୍ରଷ୍ଟ ପଥକ । ପ୍ରାଚ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ମୂଳକେନ୍ଦ୍ର କର୍ମଭୂମି ଭାରତବର୍ଷ । ତପଃସିଦ୍ଧ ତ୍ୟାଗନିଷ୍ଠ, ସତ୍ୟାଶ୍ରୟୀ ରକ୍ଷିମାନଙ୍କ ମନୋମନ୍ଦିରରୁ ଏହି ସଭ୍ୟତାର ଉଦ୍ଭବ । ସେମାନଙ୍କର ସତ୍ୟଦର୍ଶନ ଏହି ସଭ୍ୟତାର ଭିତ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ମାନବଶରୀର କର୍ମଶରୀର, ଏହି ଜଗତ କର୍ମଭୂମି ଓ ମାନବଜାତିର ସାଧନକ୍ଷେତ୍ର । ମାନବ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କର ଶରୀର ଭୋଗ ନିମିତ୍ତ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ମାନବ ଦେହ ପ୍ରାରବ୍ଧ ଭୋଗ ଓ କର୍ମ କ୍ଷୟନିମିତ୍ତ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ସୁତରାଂ ଏହା କର୍ମମୟ । ଏହି ସଂସ୍କୃତିର ଚରମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ମୋକ୍ଷ ବା ପରାମୁକ୍ତି । ଏହି ସଭ୍ୟତାର

ମୂଳ ଭିତ୍ତି ହେଉଛି ପୁନର୍ଜନ୍ମବାଦ, କର୍ମଫଳବାଦ, ଚତୁରାଶ୍ରମବାଦ ଓ ବର୍ଣ୍ଣଭେଦବାଦ । ଏଥିରେ କାହା ପ୍ରତି ବିଦ୍ୱେଷ, ଘୃଣା, ହିଂସା ବା ହାନିମନ୍ୟତାର ଅବକାଶ ନାହିଁ । ସଂସାର ପଥେ ଏହି କାରଣରୁ ଭାରତୀୟ ରକ୍ଷିମାନେ ପ୍ରଥମରୁ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ ନିମିତ୍ତ ଯତ୍ନ କରିଛନ୍ତି ।

ଭାରତର ଧର୍ମ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷଙ୍କ ପ୍ରଚାରିତ ମତବାଦ ନୁହେଁ । ଜଗତରେ ପ୍ରଚାରିତ ଅନ୍ୟ ଧର୍ମ ସହିତ ଭାରତର କୌଣସି ଦ୍ୱେଷଭାବ ନାହିଁ । ଭାରତ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସମସ୍ତ ଜଗତର ନରନାରୀ ଅମୃତର ସନ୍ତାନ, ସୁତରାଂ ସମସ୍ତେ ଅମୃତ ଲାଭର ଅଧିକାରୀ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଭୋଗାୟତନ ଶକ୍ତିମାନଙ୍କ ଭୋଗେଚ୍ଛାର କ୍ରମ ବିକାଶର ଅଗ୍ରଗତିରୁ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ଉଦ୍ଭବ । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଜାତିଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ ଜାଗତିକ ଭୋଗବାସନାର ଅଦମ୍ୟ ଝୁହା ବଳବତୀ ହେତୁ ଏହି ସଭ୍ୟତାର ସୃଷ୍ଟି । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତା ଦୃଷ୍ଟିରେ ଏହି ଜଗତ, ଭୋଗଭୂମି ଓ ମାନବଶରୀର ଏକ ଭୋଗଦେହ । ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅନନ୍ତ ସୁଖଭୋଗ । ଇହଲୋକରେ ଓ ପରଲୋକରେ ମଧ୍ୟ ସର୍ଗସୁଖ ପ୍ରାପ୍ତି । ନିଜକୁ ବା ଆତ୍ମାକୁ ଜାଣିବା ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଂସ୍କୃତିର ଲକ୍ଷ୍ୟ ନୁହେଁ, ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭୋଗ୍ୟ ବିଷୟକୁ ଜାଣିବା ଓ ପାଇବା । ପ୍ରକୃତିକୁ ଆୟତ୍ତ କରି ନିଜ ଭୋଗଲାଲିଆ ପୂରଣ କରିବା ଓ ଭୋଗଇନ୍ଦ୍ରିୟକୁ ଚଞ୍ଚଳ କରିବା ସେମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନର ସମସ୍ତ ଚେଷ୍ଟା ପଞ୍ଚଜ୍ଞାନେନ୍ଦ୍ରିୟ ଗ୍ରାହ୍ୟ ପଞ୍ଚମହାଭୂତର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଶକ୍ତିର ତତ୍ତ୍ୱ ଜାଣି, ସେହି ଶକ୍ତିକୁ ବଶୀଭୂତ କରି ଭୋଗମାନର କ୍ରମୋନ୍ନତି କରିବା ଏବଂ ସେହି ଭୋଗର ବାଧକମାନଙ୍କୁ ଧ୍ୱଂସ କରି ଭୋଗବାଧାର ଅପସାରଣ କରିବା । ଭୋଗମୁଖୀ ମାନବଗଣ ଏହି ପୃଥିବୀକୁ ଭୋଗ କରି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୁହଁନ୍ତି । ସେମାନେ ଏହି ବିଶ୍ୱର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗ୍ରହ ଉପଗ୍ରହ ଭୋଗ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଇଚ୍ଛୁକ । ସେମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭୋଗ ସହାୟକ ବିଜ୍ଞାନର ନିର୍ବାଧାର ଜୟଯାତ୍ରା ଓ ସେମାନଙ୍କ ଭୋଗ ପଥର ବାଧକମାନଙ୍କୁ ଧ୍ୱଂସ କରିବା ନିମିତ୍ତ ମାରଣାସ୍ତ୍ରର ଅବିଚ୍ଚିନ୍ତନୀୟ ପ୍ରସ୍ତୁତି ।

ଭୋଗାୟତନ ପଣ୍ଡିତମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଓ ଦର୍ଶନ ମୂଳରେ ପ୍ରବଳ ଭୋଗଲିପ୍ସା ଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନ ସଂଗ୍ରାମମୟ । ଭାରତୀୟ ରକ୍ଷିମାନଙ୍କର ଜୀବନ- ଦର୍ଶନ ବାହ୍ୟଦୃଷ୍ଟିରେ ସଂଗ୍ରାମମୟ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ତାହା ଲୀଳାମୟ ଶ୍ରୀଭଗବାନଙ୍କ ଲୀଳାର ବହିଃପ୍ରକାଶ ମାତ୍ର । ପ୍ରକୃତିରେ ସଂଗ୍ରାମ ଓ ସମନ୍ୱୟ ଉଭୟ ବିରାଜିତ । ତେଣୁ ପ୍ରକୃତି ସହିତ ସଂଗ୍ରାମରେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର ପ୍ରେମ ପ୍ରୀତିରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଥାଏ । ସେଥିରେ ମାନ ଅଭିମାନ, ବିରହ ବିଚ୍ଛେଦ ମଧ୍ୟରେ ସମନ୍ୱୟ ଥାଏ ।

ପ୍ରାଚ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ଚରମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ମୁକ୍ତି ଅର୍ଥାତ୍ ତ୍ୟାଗ ଦ୍ୱାରା ଭୋଗ, “ତେନ ତ୍ୟକ୍ତେନ ଭୁଞ୍ଜିଥା” । ଉପାୟ ଇନ୍ଦ୍ରିୟସଂଯମ ଓ ସର୍ବ ଜୀବରେ ପ୍ରେମ ପ୍ରୀତି ଭାବ । କିନ୍ତୁ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଦୈହିକ ଭୋଗ ଓ ଭୋଗରେ ବାଧା ଆସିଲେ ସଂଗ୍ରାମ ଅଲଘ୍ନନୀୟ । ଏହି ଦୁଇ ସଭ୍ୟତାକୁ ବୁଝିବା ଏକ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ବ୍ୟାପାର । ଯାହା ଚିର ଶାନ୍ତିବାୟୀ ତାହା ପ୍ରାଚ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ଦର୍ଶନ । ଯାହା କ୍ଷଣିକ ମୋହର ଆକର୍ଷଣ ତାହା ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦର୍ଶନ । ପ୍ରାଚ୍ୟ ଦର୍ଶନ କହେ “ଯେ ନାହଂ ନାମୃତାସ୍ୟାମ୍ କିମହଂ ତେନ କୁର୍ଯ୍ୟାମ୍” ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁଥିରେ ଆମର ଅମୃତ ଲାଭ ହେବ ନାହିଁ ସେ ବିଷୟରେ ଆମର କି ପ୍ରୟୋଜନ ? ଏଇଥିପାଇଁ ବୋଧ ହୁଏ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତା ଅଧୁନା ପ୍ରାଚ୍ୟ ମୁଖୀ । ସେଥିପାଇଁ ବିଶ୍ୱ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଦାର୍ଶନିକ ନୋଷ୍ଟ୍ରାତମଙ୍କ ମୁଖରୁ ବାହାରିଥିଲା ‘The Man from the EAST at Home in the West’ - ଏହା ପ୍ରଣିଧାନଯୋଗ୍ୟ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଗିତ
ସଂଗ୍ରାମ କେଶରୀ ମଲ୍ଲିକ
ନାରକୋଣା ଶଖାସଂଘ

ଦୁଃଖକଷ୍ଟରେ ଧ୍ୟେୟ ହରାଅ ନାହିଁ । ଶ୍ରୀଗୁରୁ-ଭଗବାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି କର୍ମଫଳ ଭୋଗ ସହ୍ୟ କରିବାକୁ ଅଭ୍ୟାସ କର । ସୁଖ ଅପେକ୍ଷା ଦୁଃଖରେ ହିଁ ଜୀବର ଅଧିକ ମଙ୍ଗଳ ହୁଏ । ଦୈହିକ ବଳବୀର୍ଯ୍ୟ ବା ବିଦ୍ୟାବୃଦ୍ଧିର ଅଭିମାନ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ନିର୍ଭରତାର ଭାବ ଦୁଃଖରେ ହିଁ ଅଧିକ ସହଜସାଧ୍ୟ ହୁଏ । ସକଳ ଅବସ୍ଥାରେ ଆନନ୍ଦରେ ରହିବାକୁ ଅଭ୍ୟାସ କର ।

- ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚିଠି (୩/୫୮)

ତୁମେ ସର୍ବତୋଭାବରେ ଭଗବାନଙ୍କଠାରେ ବା ଗୁରୁଙ୍କଠାରେ ଆତ୍ମନିବେଦନ କରିବାକୁ ଅଭ୍ୟାସ କର । ସର୍ବବସ୍ଥାରେ ତାଙ୍କର ନାମ ନେବାପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କର । କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଛଡା ଯେପରି ସଂସାରାସକ୍ତି ନ ଜନ୍ମେ । ସୁତରାଂ ସମୟ ସମୟରେ ନିତ୍ୟାନିତ୍ୟ ବିଗୁର କରିବ । ସତ୍ୟଲାଭପାଇଁ ବ୍ୟାକୁଳତା ହିଁ ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ । ଆଶୀର୍ବାଦ କରୁଛି, ଦିନକୁ ଦିନ ତୁମର ଶୁଭବୃଦ୍ଧି ଉଦୟ ହେଉ ।

- ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚିଠି (୩/୮୫)

ଆମେରିକା ସଂଘର ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଦର୍ଶନର ଅନୁଭବ

ସବୁଜିମା ଭରା ବଣପରବତ
କୋଳେ କେଉଁ ଦିବ୍ୟଲୀଳା
ବିକାଶିବା ପାଇଁ ପ୍ରାଣଠାକୁର ହେ!
ମନାସିଲ କହୁ ଭଲ ।

ପ୍ରିୟ ପରିଜନ ଆଶ୍ରିତ ସେବକ
ସଙ୍ଗୀ ଯେତେ ସାଥେ ନେଇ
ରାଜାଧିରାଜ ହେ ମନ ବଳାଇଲ
ଅବା ବଣଭୋଜି ପାଇଁ ।

ଅପାସୋରା ସେଇ ବୃନ୍ଦାବନ ଲୀଳା
କଥା କି ପଡିଲା ମନେ
ବାଛୁରୀ ତରାଇ ସଖା ଗହଣରେ
ବୁଲିବାର ବନେ ବନେ ।

ବୃନ୍ଦାବନେ ବୃନ୍ଦା ସାଜି ରଖିଥିଲେ
କେଳିକୁଞ୍ଜ ଭଳି ଭଳି
ଆଶୋକ, ବକୁଳ ମରୁଆ, ମାଳତୀ
ଏକ ଶୋଭା ଆନେ ବଳି ।

ଗିରି ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ କଦମ୍ବ କାନନ
ପୁଣି ଯମୁନା ପୁଲିନ
ଲୀଳାମୟ ଯେଉଁ ଲୀଳା କରିଥିଲ
ଲିଭିନି ସେ ପଦଚିହ୍ନ ।

ନିଭୂତ ନିକୁଞ୍ଜ କୁଟୀରେ ଯେ ଲୀଳା
ସଖୀ ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କୁ ନେଇ
କରିଥିଲ ଦିନେ ଅପାସୋରା ସ୍ମୃତି
ମନେ କି ଉଠିଲା ତେଇଁ ।

ମନେ ପାଞ୍ଜିଲ କି ସେ ଲୀଳାରୁ କିଛି
କରାଇବ ଆତ୍ମାଦନ
ତେଣୁ ଏହି ଗିରି, କୁଞ୍ଜ କାନନରେ
କରିଛ ବିରାଜମାନ ।

ଆକାଶଛୁଆଁଏ ବୃକ୍ଷରାଜି ହେରି
ମନକୁ ଆସୁଛି ସତେ

ତୁମ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କରିବାକୁ ଉଭା
ହୋଇଛନ୍ତି ଦେବଦୂତେ ।

ଗିରି ଝରଣାଟି କୁଳୁକୁଳୁ ସ୍ବରେ
ତାକୁଛି ତୁମକୁ ଧୀରେ
ଆସ ଆସ ବନ୍ଧୁ ପାଦ ଧୋଇଦେବି
ମୋର ଏ ଶୀତଳ ନୀରେ ।

ନାମ ଅଜଣା ସେ ବନଫୁଲମାନେ
ଝରି ଲୋଚୁଛନ୍ତି ତଳେ
ତୁମ ଚଲାପଥ କୋମଳ କରିବେ
ପଦ ଚାଳି ଗଲାବେଳେ ।

ତୁମ ବାସସ୍ଥଳୀ ତୋରଣ ଦୁଆରେ
ମୟ ମଳୟ ସମୀର
ତନୁ ପରଶିବ ବୋଲି ମନାସିଣ
ବହୁଅଛି ଧୀର ଧୀର ।

ଶିଶୁର କଣ୍ଠରୁ ଦରୋଟି ସ୍ବରରେ
ଶୁଭେ 'ଜୟଶୁରୁ' ନାମ
ମନ ଭାସିଯାଏ କାହିଁ କେତେ ଦୂରେ
ପୁଲକିତ ହୁଏ ପ୍ରାଣ ।

ଏ ଶୋଭା ମାଧୁରୀ ନିରେଖିବା ପାଇଁ
ଏତେ ଭାଗ୍ୟ ଥିଲା ମୋର
ତୁମେ ତ ଠାକୁର ଟାଣି ଆଣିଅଛ
ଲଗାଇଣ ଭାବତୋର ।

ଭକତ ମେଳରେ ଯେ ମଧୁର ଲୀଳା
ପ୍ରକାଶିଲ ଭାବଗାହୀ
ସ୍ମୃତି ପେଟିକାରେ ସାଇତି ରଖିବି
ସାରା ଏ ଜୀବନ ପାଇଁ ।

ତୁମ ଶୁଭାଶୀଷ ଝରୁ ଏହିପରି
ଦୀନ ଭକତଙ୍କ ଶିରେ
ତୁମ ମନ ବୁଝି ସେବା କରୁଥିବୁ
ଜୀବନେ ବା ମରଣରେ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
କାଞ୍ଚନବାଳା ଦାଶ ମା'
ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ବତ ମହିଳା ସଂଘ

ମୋ ଜୀବନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାନୁଭୂତି

କୃପାମୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ଭଳି ଅଦ୍ୱିତୀୟ, ପରମକାରୁଣିକ ଓ ମହାନ ସଦଗୁରୁଙ୍କର ଚରଣାଶ୍ରିତ ହେବା ମୋ ଜୀବନରେ ପରମ ସୌଭାଗ୍ୟର କଥା ବୋଲି ଯେତେବେଳେ ଅନ୍ତରେ ଅନୁଭବ କରେ, ସେତେବେଳେ ଆନନ୍ଦରେ ଆଖି ଛଳଛଳ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଗଭୀର କୃତଜ୍ଞତାରେ ମୋର ଅନ୍ତର ଭରିଯାଏ । ଅନେକ ଜନ୍ମର ପୁଣ୍ୟ ଓ ସୁକୃତିବଳରୁ ଆଜି ମୁଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କର ଶ୍ରୀପଦକମଳ ତଳକୁ ଆସିପାରିଛି । ଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀ - ‘ତୁମେ ମୋ ଆତକୁ ପାଦେ ଆଗେଇଲେ ମୁଁ ତୁମକୁ ଚାରି ପାଦ ଆଗକୁ ଟାଣିନେବି ।’ ଏହା ମୁଁ ମୋ ଜୀବନରେ ବହୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖିଛି ଯେ, ଠାକୁରଙ୍କ ସେବା କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଜକୁ ମଜାଇ ରଖିଲେ ସେହି ମଙ୍ଗଳମୟ କିପରି ଜୀବନର ସବୁ ସ୍ତରରେ ଏବଂ ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସୁରୁଖୁରୁରେ ସଂପନ୍ନ କରାଇ ନିଅନ୍ତି । ତାଙ୍କର ନିଜ ଲୋକ ନ ହେଲେ କେହି କେବେ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସି ପାରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ତାଙ୍କରି କୃପାଲାଭ ଏ ଜୀବନରେ ମୋ ପ୍ରତି ତାଙ୍କରି ଯେ ଅଯାଚିତ ଅହେତୁକୀ କୃପା ଓ ଆଶୀର୍ବାଦ, ଏହା ମୁଁ ମର୍ମେ ମର୍ମେ ଅନୁଭବ କରିଛି ।

ମୋର ଜନ୍ମ ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଜିଲ୍ଲାର ଧଉଳି ନିକଟସ୍ଥ ବାଳକାଟୀ ଗ୍ରାମରେ । ପିଲାଦିନରୁ ଯୌଥ ପରିବାରରେ ଚଳିଆସିଛି । ବାପା ଓ ଦାଦାମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ କଂସା, ପିତଳ ବ୍ୟବସାୟ କରି ଘର ଚଳାଉଥିଲେ । ପିଲାଟି ଦିନୁ ଦେଖି ଆସିଛି ଯେ, ଜେଜେମା’ ଓ ବୋଉ ଘରର ଗୋଟିଏ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କୋଠରୀରେ ସବୁ ଦେବଦେବୀଙ୍କୁ ରଖି ନିୟମିତ ସକାଳ ଓ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ପୂଜା କରନ୍ତି । ଷୋଳଜଣ ଭାଇଭଉଣୀ ଗୋଟିଏ ପରିବାରରେ ଚଳୁଥିଲୁ । ସେତେବେଳର ଗାଁ ପରିସ୍ଥିତି ଓ ଆର୍ଥିକ ଅଭାବବଶତଃ ଉଭୟ ବାପା, ବୋଉଙ୍କ ଶିକ୍ଷା କେବଳ ଚାଟଶାଳୀ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ରହିଥିଲା, ସେମାନେ କେବେ ସ୍କୁଲ ଯାଇ ପଢ଼ିପାରି ନଥିଲେ । ଏତେବତ ବ୍ୟବସାୟିକ ପରିବାରର ଭରଣପୋଷଣ ଦାୟିତ୍ୱ ତୁଳାଇବାରେ ଘରର ଗୁରୁଜନମାନଙ୍କର ସବୁ ସମୟ କଟିଯାଉଥିଲା । ପିଲାମାନଙ୍କ ଉପରେ କେବେ ପାଠପଢ଼ା କିମ୍ବା କୌଣସି ପୂଜାପଣ୍ଡିତ ଅବଲମ୍ବନ କରିବାର ବାଧ୍ୟବାଧକତା ନ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଘରର ପରିବେଶରେ ସର୍ବଦା ଏକ ଦୈବୀଶକ୍ତିର କୃପା ରହିଥିଲା, ଏହା ମୁଁ ଅନୁଭବ କରିଛି । ଦେବଦେବୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ବିଶେଷକରି ଗାମ୍ୟଦେବୀ ମା’ ଭଗବତୀ ଠାକୁରାଣୀ ଓ ଜଗନ୍ନାଥ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଉପରେ ମୋର ଅଗାଧ ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା । ପାଞ୍ଚ ଛଅ ବର୍ଷ ବୟସ ହୋଇଥିବ, ଘରର ଦୁଇବେଳା ପୂଜାର ଆରତୀ ସମୟରେ ବୋଉ ମୋତେ ସବୁବେଳେ ଘଷ ବଜାଇବାକୁ କହୁଥିଲା । ଘଷ ବଜାଇବାରେ ପ୍ରଥମେ ବେତାଳ ହେବାରୁ ବୋଉ ମୋତେ ଆମ ଗାଁ ମଠରେ ଗୋପୀନାଥଦେବଙ୍କର ଆରତୀ କେମିତି ହେଉଛି ଏବଂ ଘଷ, ମୃଦଙ୍ଗ କିପରି ବଜାଯାଉଛି, ତାହା ଶିଖି ଆସିବା ପାଇଁ କହିଲା । କିଛି ଦିନ ଗୋପୀନାଥଦେବଙ୍କର ଆରତୀ ଦେଖିଲା ପରେ ଘଷ ବଜାଇବାର ତାଳ କୌଶଳ ଶିଖି ପାରିଥିଲି । ପିଲାଦିନେ ଆମ ନିଜ ଗାଁ ଏବଂ ପାଖାପାଖି ଗାଁରେ ସବୁଠାରେ କେବଳ ବିଭିନ୍ନ ଦେବଦେବୀଙ୍କ ପୂଜା, ରାମଲୀଳା, କୃଷ୍ଣଲୀଳା, ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଗାଁଦାଣ୍ଡରେ ପୁରାଣପାଠ ଇତ୍ୟାଦି ଦେଖିଆସିଛି । କେବେ କିନ୍ତୁ କେଉଁଠାରେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ପୂଜା ଦେଖି ନଥିଲି । ଗୁରୁଜନ ଓ ସ୍କୁଲ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କଠାରୁ ଶିକ୍ଷା ମିଳିଥିଲା ଯେ, ଭଗବାନଙ୍କର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ରୂପ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ମୂଳସତ୍ତା କେବଳ ଗୋଟିଏ ଶକ୍ତିରୁ ଆଧାରିତ । ଘରେ ପ୍ରତିଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାପୂଜା ପରେ ବୋଉ ଗୀତା, ଭାଗବତ ଆଦି ପୁରାଣରୁ କିଛି ପୃଷ୍ଠା ପାଠ କରେ । ବୋଉର ଯେତେବେଳେ ଦେହ ଭଲ ନଥାଏ, ସେ ମୋତେ ପୁରାଣପାଠ କରିବାକୁ କୁହେ । ୧୦-୧୨ ବର୍ଷ ବୟସରେ ପୁରାଣପାଠର କିଛି ତତ୍ତ୍ୱ ନ ବୁଝିଲେ ମଧ୍ୟ କାହିଁକି କେଜାଣି ପୁରାଣପାଠ କଲାପରେ ମୋ ମନ ସର୍ବଦା ଆନନ୍ଦରେ ପୂରିହେ । ଜେଜେ ମା’, ବୋଉ କହନ୍ତି - ପୁରାଣ ପାଠ କଲେ ଭଗବାନ ତୁମକୁ ସବୁ ବିପଦରୁ ରକ୍ଷା କରନ୍ତି ଓ ଉନ୍ନତି ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ପିଲାଦିନୁ ସଂଗୀତ ଓ ବିଭିନ୍ନ ଡ୍ରାମାରେ ଅଭିନୟ କରିବା ପ୍ରତି ବିଶେଷ ଆଗ୍ରହ ଥିଲା । ପିଲାଦିନେ ଗାଁ ଓ ଘର ପରିବେଶରେ ବିଶେଷ ପାଠ ପଢ଼ିବାର ସୁବିଧା, ଉତ୍ସାହ ଓ ଆର୍ଥିକ ସୁଚ୍ଛଳତା ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ କେବଳ କେଉଁ ଏକ ଦୈବୀଶକ୍ତିର ଆଶୀର୍ବାଦ ବଳରୁ ଆଜି ମୁଁ ଜୀବନର ଏହି ସ୍ତରରେ ଉପନୀତ ହୋଇପାରିଛି, ସେଥିରେ ମୋର ତିଳେମାତ୍ର ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ରାଉରକେଲାରୁ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ପାଶ୍ କଲା ପରେ ବାଙ୍କଲୋରରେ ଚାକିରୀ କଲା ସମୟରେ ପୃଥ୍ୱୀରାଜ ସାହୁ ଭାଇଙ୍କ ଭତା ଘରେ ମୁଁ ସର୍ବପ୍ରଥମେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଗ୍ରହ ଦର୍ଶନ କରିଥିଲି । ଆମେ ଗୋଟିଏ ଭତାଘରେ ରହୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ କେବେ ତାଙ୍କୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ କିଛି ପଚାରୁ ନ ଥିଲି କିମ୍ବା ସିଏ ମୋତେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ କିଛି କହୁନଥିଲେ । ଘରର ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଓ ଅନ୍ୟ ଦେବଦେବୀଙ୍କର ବିଗ୍ରହ ରଖି ସିଏ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜା କରୁଥିଲେ ଓ ମୁଁ ଅନ୍ୟ ଦେବଦେବୀଙ୍କର ପୂଜା କରୁଥିଲି ।

୨୦୦୧ ମସିହା ଫେବୃୟାରୀ ମାସରେ ଆମର ବାହାଘର ପରେ ଆମ ଘର ମା’(ପଦ୍ମା ମା’) ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ବିଗ୍ରହ ଓ କିଛି ପୂଜା ସାମଗ୍ରୀ ନେଇ ଆମେରିକା ଆସିଥିଲେ । ମୁଁ ସେତେବେଳେ ମୋ ଭତାଘରର ଗୋଟିଏ କୋଣରେ ସବୁ ଦେବଦେବୀଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଖଟୁଲୀ ଉପରେ ବସାଇ ସକାଳ ଓ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଧୂପଟିଏ ଲଗାଇ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଥିଲି । ଆମ ଘର ମା’ ମୋତେ କହିଲେ -ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଚଉକିଟି କିଣିବାକୁ ଚାହୁଁଛି, ଆମ ଠାକୁରଙ୍କୁ ସେଥିରେ ବସାଇ ପୂଜା କରିବାପାଇଁ । ମୋର ବିନା ପ୍ରଶ୍ନରେ ଆମେ ଛୋଟ

ଚଉକିଟିଏ କିଣି ଆଣି ସେଥିରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଗ୍ରହ ରଖି ତାକୁ ଅନ୍ୟ ସବୁ ଦେବଦେବୀ ବସିଥିବା ଖଟୁଲା ପାଖରେ ରଖିଲୁ । ମା' ନିୟମିତ ଦୁଇବେଳା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜା କରୁଥିଲେ ଓ ମୁଁ ପୂର୍ବଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଅନ୍ୟ ସବୁ ଦେବଦେବୀଙ୍କର ଧୂପପୂଜା କରୁଥିଲି । ମା' ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜା ପରେ ବିଗ୍ରହକୁ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଡାଲିଆରେ ଘୋଡ଼ାଇ ଦେଉଥିଲେ । ଏହିପରି କିଛି ମାସ ବିତିବା ପରେ ଥରେ ଆମେରିକା ଭ୍ରମଣରେ ଆସିଥିବା ରାଉରକେଲା ସଂଘର ଦୋଳଗୋବିନ୍ଦ ଦ୍ଵିବେଦୀ ଭାଇ ଓ ତାଙ୍କ ମା', ଜ୍ଞାନ ଦ୍ଵିବେଦୀ ଭାଇ ଓ ମା' ଆମ ଘରକୁ ଆସିଥିଲେ । ଏହା ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଜାଣି ନଥିଲି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କଲା ପରେ ଦୋଳଭାଇ ଆମେରିକାରେ ଥିବା ଭକ୍ତମାନେ କିପରି ସଂଘବନ୍ଧ ହୋଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ପ୍ରସାର କରିପାରିବେ, ସେହି ବିଷୟରେ କିଛି ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ସେହିଦିନ ଗଢି ଉଠିଥିଲା ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର କାରଣ ଶରୀର ।

ବହୁ ବାଧାବିଘ୍ନ ଦେଇ ଆମେରିକାରେ ଥିବା ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ପରସ୍ପର ସହ ଟେଲିଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ସଂଯୋଗ ସ୍ଥାପନ କରି ୨୦୦୧ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପବିତ୍ର ଜନ୍ମୋତ୍ସବ ଦିନ ଆମେରିକା ପାଠକଙ୍କ ପ୍ରଥମ ଅଧିବେଶନ କରିଥିଲେ । ଏହି ମାସିକ ପାଠକଙ୍କରେ ଆମ ଘର ମା' ଯୋଗ ଦେଉଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିଛି ଜାଣି ନ ଥାଏ କିମ୍ବା ମୋର ମନରେ ଜାଣିବା ପାଇଁ କିଛି ଆଗ୍ରହ ନ ଥାଏ । ପାଠକ ପୂଜା ସମୟରେ ମୁଁ ଘରର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହେ । ପୂଜାପରେ ମୁଁ ଆମ ମା'ଙ୍କୁ ପୂଜା ବିଷୟରେ କିଛି ପଚାରେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସିଏ ମୋତେ କିଛି କହିନ୍ତି ନାହିଁ । ମୁଁ ସେତେବେଳେ ପାୟ ଆମ କାର୍ରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଭଜନ ଓ ଜଣାଣ କ୍ୟାସେଟ୍ ବଜାଇ ଶୁଣୁଥାଏ । ଆମ ମା' ତାଙ୍କ ସହିତ ଓଡ଼ିଶାରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର କିଛି ଭକ୍ତି ପୁଷ୍ପଞ୍ଜଳୀ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ରେକର୍ଡିଂ କ୍ୟାସେଟ୍ ଆଣିଥିଲେ । ଦିନେ ଆମେ ଦୁଇଜଣ କାର୍ରେ ଯାଉଥିବା ସମୟରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଭଜନ କ୍ୟାସେଟ୍ଟି ବାଜି ସାରିବା ପରେ ମୁଁ ଆମ ମା'ଙ୍କୁ କ୍ୟାସେଟ୍ ବଦଳାଇବା ପାଇଁ କହିଲାରୁ ସେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଭକ୍ତି ପୁଷ୍ପଞ୍ଜଳୀ କ୍ୟାସେଟ୍ ଲଗାଇଦେଲେ । କ୍ୟାସେଟ୍ଟର ପ୍ରଥମ ଗୀତଟି ବାଜିଲା - 'ଅତଳ ସାଗରେ ବୁଡି ଯାଉଥିଲି ତୁମେ ତ ନେଇଛ କୋଳାଇ' । ମୁଁ ମା'ଙ୍କୁ ପଚାରିଲି - 'ଏ ଗୀତଟି କିଏ ଲେଖିଛନ୍ତି ?' ସେ କହିଲେ ଯେ ଶ୍ରଦ୍ଧେୟ ରଘୁନାଥ ପତିଭାଇ ତାଙ୍କ ଶେଷ ଜୀବନର କିଛି ମାସ ପୂର୍ବରୁ ବୋଧହୁଏ ଏ ଗୀତଟି ଲେଖିଥିଲେ । ସେହି ଗୀତ ମୋ ହୃଦୟ ଭିତରେ କିପରି ଏକ ସ୍ଥାନ ସୃଷ୍ଟି କଲା କେଜାଣି, ମୋର ଅଜାଣତରେ ଗୀତ ଶେଷ ହେଲା ବେଳକୁ ଆଖି ଲୁହରେ ଛଳଛଳ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଏହା ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅନ୍ୟସବୁ ଗୀତ ଶୁଣିଲା ପରେ ତାର ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ଓ ଭାବ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିପାରିଥିଲି । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଏପରି ହେଲା- ଆମ କାର୍ରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଫିଲ୍ମ, ଭଜନ କ୍ୟାସେଟ୍ ଆଉ ନ ରହି କେବଳ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କ୍ୟାସେଟ୍ ରହି ବାଜିଲା । ଏହା ହିଁ ଥିଲା ମୋ ପ୍ରତି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପା ଓ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ମୋତେ ଆକର୍ଷିତ କରିନେବାର ମୁଖ୍ୟ ମାଧ୍ୟମ ।

ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ପାଠକଙ୍କରେ ଏକ ବର୍ଷ ପୂର୍ତ୍ତି ଉପଲକ୍ଷେ ସମସ୍ତ ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ ସେତେବେଳେ ମିନିଆପଲିସ୍ ସହରରେ ରହୁଥିବା ଜ୍ଞାନ ଭାଇଙ୍କ ଘରେ ଦୁଇଦିନ ଧରି ଏକ ବିଶେଷ ପୂଜାଧିବେଶନ କରିବାର ବୟୋବସ୍ତ କରାଗଲା । ଯେଉଁ ଅଧିବେଶନ କି ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ପ୍ରଥମ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ନାମରେ ନାମିତ ହେଲା । ୨୦୦୨ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସ ପ୍ରଥମ ସପ୍ତାହରେ ସମ୍ମିଳନୀ ହେବାର ସ୍ଥିର କରାଗଲା । ଜୁଲାଇ କିମ୍ବା ଅଗଷ୍ଟ ମାସ ହେବ, ଦିନେ ଆମ ଘର ମା ଏକ ପାଠକ ଅଧିବେଶନ ପରେ ମୋତେ କହିଲେ ଯେ, ବ୍ରଜ ଭାଇ ଆଜି ସବୁ ମା'ମାନଙ୍କୁ କହିଲେ - ସେମାନଙ୍କ ଭାଇମାନଙ୍କୁ ପଚାରିବା ପାଇଁ ଯଦି କେହି ସମ୍ମିଳନୀର ଆନନ୍ଦସଭାରେ ଭାଗ ନେଇ ଅଭିନୟ କରିବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛୁକ ଅଛନ୍ତି । ଆନନ୍ଦ ସଭାଟି କଣ ବୋଲି ମୁଁ ମା'ଙ୍କୁ ପଚାରିବାରୁ ସେ କହିଲେ ଯେ, ସମ୍ମିଳନୀରେ ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ ଅଧିବେଶନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ହାସ୍ୟ ପରିବେଷଣ କରାଯାଏ, ତାହା ହିଁ ଆନନ୍ଦସଭା । ମୁଁ ତାର ତତ୍ତ୍ଵ ଠିକ୍ ଭାବେ ନ ବୁଝି ମଧ୍ୟ ଏଇଟା ଗୋଟେ ତ୍ରାମା ହେବା ଭଳି ମନକୁ ଆସିଲା । ଯେ ହେତୁ ପିଲାଦିନୁ ତ୍ରାମା ଅଭିନୟରେ ବହୁତ ଆଗ୍ରହ, ମୁଁ ମା'ଙ୍କୁ ଏଥିରେ ଭାଗନେବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରି ବ୍ରଜଭାଇଙ୍କୁ ଜଣାଇବାକୁ କହିଲି । ଏହି ପ୍ରଥମ ସମ୍ମିଳନୀର ପ୍ରଥମ ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଆନନ୍ଦ ସଭାରେ ଅଭିନୟ କରିବା ଥିଲା ମୋର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଓ ସମସ୍ତ ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ମୋର ପ୍ରଥମ ପରିଚୟ(Introduction) । ସମ୍ମିଳନୀରେ ଦୁଇବେଳା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆରତୀ ଓ ଏକ ସ୍ଵରରେ ସମସ୍ତ ଭାବବିହ୍ୱଳ ଭକ୍ତଙ୍କ ଷ୍ଟୋତବନ୍ଦନା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା ଗାନ ମୋ ମନକୁ ଛୁଇଁ ଯାଇଥିଲା । ଷ୍ଟୋତବନ୍ଦନା ଜଣା ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଅତିଥି ଭାବରେ ଯୋଗଦେଇ ବହି ଦେଖି ଷ୍ଟୋତବନ୍ଦନା ମନେ ମନେ ତାଳ ଦେଇ ପଢୁଥିଲି । ସଂଗୀତସେବାରେ ମୋର ଆଗ୍ରହ ଥିବା ଦେଖି ୨୦୦୩ ମସିହା ଦ୍ଵିତୀୟ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଜ୍ଞାନ ଭାଇ ମୋତେ ୨-୩ଟି ସଙ୍ଗୀତ ଗାଇବାର ସେବା ଦେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ମୋର ପରିଚୟ ପତ୍ର ନଥିବାରୁ ମୋତେ ସଂଘପୂଜାରେ କିଛି ସେବା କରିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳୁନଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ମନରେ ସର୍ବଦା କିଭଳି ଏକ ଅପୂର୍ଣ୍ଣତା ଭରି ରହୁଥିଲା । ଜ୍ଞାନ ଭାଇ ଓ ଲୀନା ମା'ଙ୍କ ସହିତ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପରାମର୍ଶ କରି ଜାଣିଲି ଯେ, କେନ୍ଦ୍ରସଂଘର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ପରିଚୟ ପତ୍ର ନ କଲେ ସଂଘପୂଜାରେ ଦର୍ଶକ ଭାବରେ ଯୋଗ ଦେଇପାରିବି, କିନ୍ତୁ କୌଣସି ସେବା ମିଳିବ ନାହିଁ । ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଇବାରେ ମୋର କେତେ ଯୋଗ୍ୟତା ଅଛି ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ କଣ ସବୁ କରିବାକୁ ହେବ, ତାହା ଆଗ୍ରହୀ ହୋଇ ବୁଝିଲି । ପରିଚୟ ପତ୍ରରେ

ଲେଖାଅଛି- ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଏକମାତ୍ର ଗୁରୁ ଏବଂ ଇଚ୍ଛା ରୂପେ ବରଣ କରିବାକୁ ହେବ । କିନ୍ତୁ ପିଲାଦିନୁ ଦେବଦେବୀଙ୍କ ପୂଜା କରିବା ମୋର ସେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ ସଂସ୍କାର ହୋଇଯାଇଥିଲା । କିପରି ଦେବଦେବୀଙ୍କ ଦୈନିକ ପୂଜା ତ୍ୟାଗ କରି କେବଳ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ପୂଜା, ବନ୍ଦନା କରିବି, ତାହା ଭାବି ମନରେ ଏକ ସଙ୍ଗେତ ବୋଧ ହେଲା । ଏହିଭଳି କିଛି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇ ନ ପାରି ଦୁଇ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିବାବେଳେ ଥରେ ମୋ ଦେହ ଭୀଷଣ ଅସୁସ୍ଥ ହେଲା । **Multiple Back-Disc Slippage** ହୋଇ ଭୀଷଣ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ମୁଁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଚଲାବୁଲାଇ କରିପାରିଲି ନାହିଁ । ୨-୩ ସପ୍ତାହ କେବଳ ବିଛଣାରେ ପଡ଼ି ରହିଲି । ବିଛଣା ପାଖରେ ଗୋଟିଏ **Tape Player**ରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭକ୍ତି ସଙ୍ଗୀତ ବଜାଇ ମା' ମୋତେ ସର୍ବଦା 'ଜୟଗୁରୁ' ନାମ ନେବାକୁ କହୁଥିଲେ । ଠାକୁରଙ୍କ ନାମ ଓ ଗୀତ ମନରେ କିପରି ଏକ ଅପୂର୍ବ ଶକ୍ତିର ସମ୍ଭାର କରି ସବୁ କଷ୍ଟ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଭୁଲାଇ ଦେଉଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଠାକୁରଙ୍କ ଗୀତର ଭାବ ମୁଁ ଯେତିକି ବି ବୁଝି ପାରୁଥିଲି, ତାହା ଭାବି ଭାବି ଏକ ଅଜଣା ଆନନ୍ଦରେ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଝରିଆସୁଥିଲା । ବିଭିନ୍ନ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପରାମର୍ଶ କଲାକୁ ସମସ୍ତେ ତୁରନ୍ତ ଅଳ୍ପ ଅପରେସନ୍ କରିବା ପାଇଁ କହିଲେ । କିନ୍ତୁ ଅପରେସନ୍ ନ କରି ଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ **Physical Therapy** କରି ପାୟ ଦୁଇ ମାସ ପରେ ଠିକ୍ ଭାବରେ ଚଲାବୁଲାଇ କରିପାରିଲି । ତଳେ ଚଟାଣରେ ଚକାମାଡ଼ି ପକାଇ ନ ବସିବା ପାଇଁ ଡାକ୍ତର ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ । ବହୁଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତଳେ ଚଟାଣରେ ଅଧ ଘଣ୍ଟାରୁ ଅଧିକ ସମୟ ବସିପାରୁ ନ ଥିଲି । ଏହି ସମୟରେ ଦିନେ ତତ୍କାଳୀନ କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀର ବରିଷ୍ଠ ସଦସ୍ୟ ଅନାଥ ଭାଇଙ୍କ ସହିତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ସମୟରେ ଭାଇ ମୋତେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଜୀବନୀ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ଓ ସର୍ବଦା 'ଜୟଗୁରୁ' ନାମ ନେବାକୁ କହିଲେ । ଏହା ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କର କିଛି ପୁସ୍ତକ ପାଠ କରି ନ ଥିଲି । ଜୀବନୀ ପଢ଼ିବା ସମୟରେ ପରିଚୟ ପତ୍ର ସମ୍ପର୍କୀୟ ବହୁ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ମୋତେ ମିଳିଯାଇଥିଲା । ସ୍ୱୟଂ ଜଗଜ୍ଞାନୀ କିପରି ପତ୍ନୀ ରୂପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପଦସେବା କରିଥିଲେ, ମୂଳସତ୍ତା ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ପ୍ରେରଣାରେ କିପରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଏହି ଧରାପୃଷ୍ଠକୁ ସଦଗୁରୁ ଭାବରେ ଜୀବ ଉଦ୍ଧାର କରିବାପାଇଁ ନିବିକଳ ସମାଧିରୁ ଅବତରଣ କରିଥିଲେ, ସବୁ ଦେବଦେବୀ କିପରି ସେହି ସଦଗୁରୁଙ୍କର ଚରଣ ସୁଧା ପାନ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟାକୁଳ, ତାହା ମୋ ହୃଦୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ହିଁ ମୋର ସର୍ବସ୍ୱ ଗୁରୁ- ଏହି ଭାବ ଜାଗତ କରାଇଥିଲା । ତତ୍ତ୍ୱଶାତ୍ର ମନରେ ମଧ୍ୟ ଏକ ଭାବ ଉଦୟ ହେଲା ଯେ, ମୁଁ କାହିଁକି ଆମର ପ୍ରାଣପ୍ରିୟ ଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣାଗିତ ପିଲାଦିନୁ ହୋଇପାରିଲି ନାହିଁ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ମହାବାକ୍ୟ ପଞ୍ଚକରୁ ଜାଣିପାରିଲି ଯେ, ଏହି ସମଗ୍ର ଜୀବସମାଜ କେବଳ ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ହିଁ ସୃଷ୍ଟି । ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟ ନ ଆସିଲେ ତାଙ୍କର ଶ୍ରୀଚରଣ ସେବାର ସୁଯୋଗ ମିଳେନାହିଁ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ୨୦୦୪ ମସିହାରେ ମୁଁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ମାଧ୍ୟମରେ ପରିଚୟ ପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରି ଚିରଦିନ ନିମିତ୍ତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସେବାରେ ଚରଣାଗିତ ହେବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ଲାଭ କଲି ।

ପ୍ରାୟ ୨-୩ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଂଘପୂଜା ଓ ସମ୍ମିଳନୀମାନଙ୍କରେ ସଙ୍ଗୀତସେବା ସମୟରେ ମୁଁ ତଳେ ବସି ସଙ୍ଗୀତ ସେବା କରେ ଓ ବାକି ସମୟ ଚଉକିରେ ବସି ଆଲୋଚନା ଶୁଣେ । ୨୦୦୭ ମସିହା ଆମେରିକା ସମ୍ମିଳନୀ ପରଠାରୁ ଠାକୁର କୃପା କରି ମୋତେ ସଙ୍ଗୀତ ସେବାର ଅଧିକ ଭାର ବହନ କରାଇଥିଲେ । ଏହି ସମ୍ମିଳନୀର ପ୍ରଥମ ଦିନ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଭା ଶେଷ ହେଲା ପରେ ଅନୁଭବ କଲି ଯେ, ଜାଗରଣ ଗାନରୁ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଭା ଶେଷ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ତଳେ ବସି ରହିଛି, କିଛି କଷ୍ଟ ଅନୁଭବ କରିନାହିଁ । ଜାଣିପାରିଲି, ଆମେ ଠାକୁରଙ୍କ ସେବାକାର୍ଯ୍ୟରେ ମଜିରହିଲେ ସିଏ କିପରି ଆମର କଷ୍ଟ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଦୂର କରିନିଅନ୍ତି ।

୨୦୦୩ ମସିହା ଦ୍ୱିତୀୟ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଓଡ଼ିଶାରୁ କେନ୍ଦ୍ରର ତତ୍କାଳୀନ ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଦାଶ ଭାଇ ଓ ଅନ୍ୟତମ ବରିଷ୍ଠ ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବସନ୍ତ ସୁନ୍ଦରାୟ ଭାଇ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ଆସିଥିଲେ । ସେହି ସମୟରେ ପରିଚାଳକଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଆମେରିକାରେ ଚାରି ଜଣ ଭକ୍ତଙ୍କ ଗୃହରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଥିଲା । ସମ୍ମିଳନୀ ସମୟରେ ବସନ୍ତ ଭାଇ ମୋତେ ବାରମ୍ବାର କହିଲେ- 'ବୃନ୍ଦାବନ ଭାଇ! ତୁମେ ବି ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କର' । ମୁଁ ଏହା ଶୁଣି ପଚାରିଲି, 'ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପୁଣି କଣ ? କଣ ପାଇଁ କରିବା ଇଚ୍ଛା ?' ସେତେବେଳେ ଆମ ଭତ୍ତାଘରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ଚଉକିରେ **Closet** ଭିତରେ ବସାଇ ପୂଜା କରୁଥିଲୁ । ମୁଁ ବସନ୍ତ ଭାଇଙ୍କୁ କହିଲି ଯେ, ମୁଁ ତ ପରିଚୟ ପତ୍ର କରିନି, ଠିକ୍‌ଭାବରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜାପଣ୍ଡିତ ଜଣାନାହିଁ, ଆମେ ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନାହିଁ । ସେହିଥର ଓଡ଼ିଶା ଫେରିବା ସମୟରେ ପରିଚାଳକ ଆମ ସିକାଗୋସ୍ଥିତ ଭତ୍ତାଘରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ ଓ ପ୍ରଣାମ କରିସାରି କହିଲେ ଯେ ଆମେ ନିୟମିତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆବାହନ କରି ପୂଜା କରି ବିଶ୍ରାମ ଦେଉଛେ । ମାନସିକରେ ବା ସୁସ୍ଥରେ ପୂଜା କରୁଛେ । ସତରେ ଯଦି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସ୍ଥଳରେ ଆସି ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ବିଦ୍ୟମାନ ହୋଇଯିବେ, ତେବେ ଆମେ କଣ ସତରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛେ କି ତାଙ୍କର ସେବାପୂଜା ଠିକ୍‌ଭାବରେ କରିପାରିବା ? ଆମର ଠାକୁର ହେଉଛନ୍ତି ଚଳନ୍ତା ଦିଅଁ । ଭକ୍ତିରେ ଡାକିଲେ ସେ ଓ କରନ୍ତି, ତେଣୁ ତୁମେ ସର୍ବଦା ଠାକୁରଙ୍କୁ ଘରର ମୁଖ୍ୟ ସଦସ୍ୟ ଭାବି ସେବା କରିବ ଯାହାଦ୍ୱାରା ତୁମର ଠାକୁରଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ସବୁବେଳେ ପାଇଁ ଘନିଷ୍ଠ ଓ ଦୃଢ଼ଭୂତ ହୋଇ ରହିବ । ଆଉ ଦୁଇ ବର୍ଷ ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବାସଗୃହରେ ରଖିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲା ପରେ ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବ ବୋଲି ମୋତେ କହିଦେଇ ଗଲେ । ଏହିପରି ଦୁଇବର୍ଷ ବିତିଗଲା ପରେ ଆମେରିକାରେ କୌଣସି ଏକ ଭକ୍ତଙ୍କ ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବାର୍ଷିକୋତ୍ସବରେ ଜ୍ଞାନ ଭାବ ବିନିମୟ କରି କହିଲେ ଯେ, ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

ଆମେରିକାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଆସନ ମନ୍ଦିର ହୋଇ ପାରି ନ ଥିବାରୁ ଆମେ ଆମେରିକାରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଗୃହାସନକୁ ଠାକୁରଙ୍କ ଆସନ ମନ୍ଦିର ବୋଲି ଭାବିବା । ଭାରତରେ ଥିବା ଆସନ ମନ୍ଦିରମାନଙ୍କରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଯେଉଁ ସେବାପୂଜା ଯେପରି ଶୁଦ୍ଧି ମଧ୍ୟରେ କରାଯାଇଥାଏ, ଆମେ ସେହିପରି ନିଜ ନିଜ ଗୃହାସନମାନଙ୍କରେ ଠାକୁରଙ୍କ ସେବାପୂଜା କରି ତାଙ୍କରି ଭାବଧାରାରେ ନିଜକୁ ପରିଚାଳିତ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା । ଏହି ସମୟରେ ଆମେ ଘର କିଣି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରୁମ୍ରେ ଚଉକି ଉପରେ ବସାଇ ପୂଜା କରୁଥାଉ । ପୂର୍ବରୁ ପରିଚାଳକ କହିଥିବା ଗୃହାସନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆଲୋଚନା ମନେପକାଇ ଆମର ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାର ଇଚ୍ଛା ଜାଗତ ହେଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଅଶେଷ କୃପା ବଳରୁ ୨୦୦୫ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୫ ତାରିଖରେ ଆମର ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇ ଚିରଦିନ ନିମିତ୍ତ ତାଙ୍କର ସେବାପୂଜା କରିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଲା ।

୨୦୦୪ ମସିହାରେ ପରିଚୟ ପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରିବା ପରଠାରୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପ୍ରାୟ ସବୁ ସଂସ୍ଥାପକମାନଙ୍କରେ ଯୋଗଦେଇ ଯଥାସାଧ୍ୟ ସେବାପୂଜା କରିଆସୁଛି । ସଂସ୍ଥାପକମାନଙ୍କରେ ଯୋଗଦେବା ପୂର୍ବରୁ ମୋର ପ୍ରତି ଶନିବାର ସନ୍ଧ୍ୟା ଓ ରବିବାର ସକାଳ ସମୟ କିପରି କଟୁଥିଲା, ମୁଁ ସମୀକ୍ଷା କଲେ ଅନୁଭବ କରେ ଯେ ଠାକୁର କୃପା କରି ଆମଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ସେବାକାର୍ଯ୍ୟ ସଂପନ୍ନ କରାଇ ସେହି ସମୟର ଉପଯୁକ୍ତ ବିନିମୟ କରାଇଛନ୍ତି । ପିଲାଦିନୁ ମୁଁ ଆମିଷପ୍ରିୟ ଥିଲି । ଆମ ଘର ମା' ହାଲସ୍କଲ୍ରେ ପଢ଼ିଲା ଦିନଠାରୁ ଆମିଷ ଖାଇବା ଛାଡ଼ିଦେଇଥିଲେ । ବାହାଘର ପରେ ମୋର ଆମିଷ ଖାଇବାରେ ଏତେ ଆଗ୍ରହ ଦେଖି ମୋ ପାଇଁ ଘର ମା' ଆମିଷ ରାନ୍ଧି ଦେଉଥିଲେ । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କେତେଥର ଆମିଷ ଖାଇବାକୁ କହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ କେବେ ଖାଇ ନ ଥିଲେ କିମ୍ବା ମୋତେ କେବେ ଆମିଷ ଛାଡ଼ିବା ପାଇଁ କହିନଥିଲେ । ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପରେ ଆମେ କେବେ ଘରେ ଆଉ ଆମିଷ ରାନ୍ଧୁ ନ ଥିଲୁ, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ବାହାରେ ଆମିଷ ଖାଉଥିଲି । ଗତ ୨୦୦୮ ମସିହାରେ ନିମାପତୀ ସମ୍ମିଳନୀରୁ ଫେରିବା ପରେ ଦେଖିଲି ବହୁଥର ଆମିଷ ଖାଇବାର ଦିନେ କି ଦୁଇ ଦିନ ଭିତରେ ମୋର ଦେହ ବହୁତ ଖରାପ ହେଉଛି । ଏହିପରି ଲଗାତାର ୩-୪ ଥର ଦେହ ଖରାପ ହେଲା ପରେ ଅନୁଭବ କଲି, ବୋଧହୁଏ ଆଉ ଆମିଷ ଖାଇବା ମୋ ପାଇଁ ଭଲ ନୁହେଁ ବୋଲି ଠାକୁର ଲଙ୍ଘିତ କରି କହିଦେଉଛନ୍ତି । ଦିନେ ମୁଁ ଆମିଷ ଖାଇ ରାତିରେ ଶୋଇଥିବା ବେଳେ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଦେଖିଲି- ମୁଁ ଆମ ଗୃହାସନରେ ନିତ୍ୟପୂଜା କରିବା ସମୟରେ ଯେତେବେଳେ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଦୁକା ଧରି ପ୍ରଣାମ କରିବାକୁ ଯାଉଛି, ପାଦୁକା ମୋଠାରୁ ଦୂରେଇ ଯାଉଛି । ମୁଁ ଯେତେ ଆଗକୁ ଆଗ ପାଦୁକା ଧରିବାକୁ ଯାଉଛି, ଠାକୁରଙ୍କ ସେହି ସୁନ୍ଦର ପାଦୁକାଦ୍ୱୟ ମୋଠାରୁ ସେତେ ଦୂରେଇ ଯାଉଛି । ପାଦୁକାଦ୍ୱୟରୁ କିପରି ଏକ ଶ୍ୱେତବର୍ଣ୍ଣର ଜ୍ୟୋତି ବାହାରୁଛି । ଏହି ସମୟରେ ପଛରୁ ଜଣେ ମା'ଙ୍କର ଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠସ୍ୱର ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲି- 'ତୁ ଏ କଣ କରୁଛୁ ? ଆମିଷ ଖାଇ ସେହି ହାତରେ ପରମପୁରୁଷଙ୍କୁ ଝର୍ଣ୍ଣ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛୁ ?' ଏତିକିବେଳେ ହଠାତ୍ ଭୟଭୀତ ହୋଇ ମୋର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ଏହା ଯେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଓ ମା'ଙ୍କର ଆମିଷ ଖାଇବା ଛାଡ଼ିଦେବା ପାଇଁ ମୋ ପ୍ରତି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ, ଉପଲବ୍ଧ କରି ସେହିଦିନଠାରୁ ଆମିଷ ଖାଇବା ପୂରା ଛାଡ଼ିଦେଲି ।

ସେବା ମନୋବୃତ୍ତି ନେଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସେବାକାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଚିକିତ୍ସା ମନ ବଳାଇଲେ ଠାକୁର କିପରି ଏକ ଅସାଧାରଣ ଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ନିଜ ଆତ୍ମକୁ ଆକର୍ଷିତ କରିନେଇ ଅଧିକରୁ ଅଧିକତର ସେବାକାର୍ଯ୍ୟ ସଂପନ୍ନ କରାଇନିଅନ୍ତି ଏବଂ ଏକ ଅବର୍ଣ୍ଣନୀୟ ଆନନ୍ଦରେ ମନକୁ ଭରପୁର କରି ରଖନ୍ତି, ତାହା ମୁଁ ସର୍ବଦା ଉପଲବ୍ଧ କରିପାରୁଛି । ଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ମୁଁ ବଡ଼ମ୍ବା, ନିମାପତୀ ଓ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀଠାରେ ବିଗତବର୍ଷମାନଙ୍କରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବା ତାଙ୍କର ପ୍ରାଣପ୍ରିୟ ସମ୍ମିଳନୀମାନଙ୍କରେ ଯୋଗ ଦେଇ ଓ ସେବାର ସୁଯୋଗ ପାଇ ନିଜକୁ ଧନ୍ୟ ମନେ କରିଛି । ଗତ କିଛି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ମୁଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଲିଖିତ ଓ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ପୁସ୍ତକ ସଂଗ୍ରହ କରି କିଛି ମାତ୍ରାରେ ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ କରିଆସୁଛି । ହାତକୁ ନୂଆ ସଙ୍ଗୀତ ପୁସ୍ତକ, ସଂଘସେବକ କିମ୍ବା ସ୍ୱାଗତିକା ଆସିଲେ ପ୍ରଥମେ ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼େ ସେଥିରେ ରଚିତ ଗୀତଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ । ସେହି ସୁନ୍ଦର ଗୀତଗୁଡ଼ିକର ସ୍ୱର ସଂଯୋଜନା କିପରି କେନ୍ଦ୍ର ସଙ୍ଗୀତ ସେବକମାନଙ୍କଠାରୁ ବୁଝିନେବା, ଅନ୍ୟ ନୂଆଗୀତଗୁଡ଼ିକର ସ୍ୱର ସଂଯୋଜନା ନିଜେ କିପରି କରି ଶିଖିବା, ଏଥିରେ ମନଟି ସଦା ଭରପୁର ହୋଇ ରହେ । ପାଞ୍ଚତ୍ୟ ଦେଶରେ ରହି ନିଜ ମାତୃଦେଶର ରୀତି ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କର ପୂଜାପଣତି ଓ ସେବାକାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବା, ଏହା କେବଳ ସେହି କରୁଣାମୟଙ୍କ କୃପାବଳରେ ହୋଇପାରୁଥିବାରୁ ମୁଁ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଚିର କୃତଜ୍ଞ । ସେ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ଦାନ କରି ଜୀବନକୁ ଧନ୍ୟ କରନ୍ତୁ, ଏହା ହିଁ ମୋର ସେହି ଶ୍ରୀଚରଣ କମଳରେ ସବିନୟ ପାର୍ଥନା ।

ଖୋଜିବା ପରି ମୁଁ ଖୋଜିନାହିଁ ପ୍ରଭୁ   ପାଇବା ପରି ମୁଁ ପାଇଛି
ବୁଝିବା ପରି ମୁଁ ବୁଝିନାହିଁ ସିନା   ଚାହିଁବା ପରି ମୁଁ ଚାହିଁଛି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣାଶ୍ରିତ
ବୃନ୍ଦାବନ ସାହୁ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାଶୀର୍ବାଦ

We are not human beings on a spiritual journey,
We are spiritual beings on a human journey.

ଏହି ଉପରୋକ୍ତ ଉକ୍ତିର ସତ୍ୟତା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀରୁ ଜଣାପଡେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ମତରେ ଆମେମାନେ ତାଙ୍କର ନିତ୍ୟ ସହଚର; ତାଙ୍କର କର୍ମସାଧନ ନିମନ୍ତେ ହିଁ ଆମମାନଙ୍କର ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ ଓ ଜୀବନଧାରଣ । ଏଣୁ ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ଯେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସହିତ ମୋର ସଂପର୍କ ପୂର୍ବରୁ ଥିଲା ଓ ପରେ ମଧ୍ୟ ରହିବ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପା ତଥା ଆଶୀର୍ବାଦର ଏକ ନିଦର୍ଶନ ହେଉଛି ତାଙ୍କର ଭକ୍ତ ପରିବାରରେ ମୋର ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ । ମୋର ମା' ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣାଶ୍ରିତା ଥିଲେ ଏବଂ ବିବାହ ପରେ ବାପା ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣାଶ୍ରୟ ଲାଭ କଲେ । ଏହି ଜୀବନକୁ ଠାକୁରମୁଖୀ କରିବାର ପ୍ରଥମ ପ୍ରେରଣା ମୁଁ ମୋର ପରିବାରରୁ ହିଁ ଲାଭ କରିଛି । ଗୃହାସନରେ ସକାଳ ଓ ସନ୍ଧ୍ୟାପୂଜାରେ ଯୋଗଦାନ, ଗୃହାସନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସେବାଗ୍ରହଣ, ସଂଗୀତ ଶିକ୍ଷା କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ଗାନ କରିବା ଆଦି ମା' ନିଜେ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଛନ୍ତି; ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ହିଁ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଓ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସତ୍ତା - ଏହି ବନ୍ଧମୂଳ ଧାରଣା ପିଲାଦିନୁ ସେ ମୋତେ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଥିଲେ । ବାପାଙ୍କ ଆଚରଣରୁ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଅନେକ କିଛି ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିଛି । ସୁଖ ଦୁଃଖରେ ସମଭାବ ରକ୍ଷା କରି ଚଳିବା, କଷ୍ଟସହିଷ୍ଣୁ ହେବା, ମିତବ୍ୟୟୀ ହେବା, ସତ୍‌ପାତ୍ରରେ ଦାନ, ଅନ୍ୟର ନିନ୍ଦା ସମାଲୋଚନା ନ କରିବା ଓ ନିଜେ କାହାର ନିନ୍ଦା ସମାଲୋଚନାରେ ବ୍ୟଥିତ ନ ହେବା ଆଦି ମହତ ଗୁଣଗୁଡ଼ିକ ମୁଁ ବାପାଙ୍କଠାରୁ ଶିକ୍ଷା ପାଇଛି । ବାରିପଦା ସମ୍ମିଳନୀ ଅଗ୍ନିକାଣ୍ଡରେ ଆମ ପରିବାରରୁ ୭ ଜଣ ସ୍ୱଧାମକୁ ଚାଲିଗଲା ପରେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଆଦୌ ବିଚଳିତ ହେବାର ମୁଁ ଦେଖି ନାହିଁ; ବରଂ ବାହାର ଲୋକମାନଙ୍କର କୁହାରଟନାକୁ କର୍ଣ୍ଣପାତ ନ କରି ଅବିଚଳିତ ଭାବରେ ତାଙ୍କୁ ଠାକୁରଙ୍କର ସେବା କରିଯିବାର ଦେଖିଛି । ସେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବହୁଥର କହିଛନ୍ତି, 'ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉପରେ ଭରସା ରଖ, ସେ ତାଙ୍କ ପ୍ରିୟଜନମାନଙ୍କୁ ଆମଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ଯାହା ହୋଇଛି ତାଙ୍କରି ଇଚ୍ଛାରେ ହୋଇଛି । ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛାର ଜୟ ହେଉ ।' ଏହିପରି ଏକ ଠାକୁରଗତପ୍ରାଣ ପରିବାରରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ ବାସ୍ତବିକ ସେହି ପ୍ରେମମୟଙ୍କର ଏକ ଅହେତୁକ କୃପା ଓ ଆଶୀର୍ବାଦ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର କରୁଣାର ଅନ୍ୟ ଏକ ନିଦର୍ଶନ ତାଙ୍କ ସ୍ୱହସ୍ତ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘରେ ମୋର ଯୋଗଦାନ । ମୋର ସଂଘସେବୀ ଜୀବନ ପ୍ରଥମେ ଅନୁଗୁଳ ଶାଖା ସଂଘରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ସେହି ସଂଘରେ କେତେ ଜଣ ବରିଷ୍ଠ ଠାକୁରଗତପ୍ରାଣ ଭକ୍ତଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ମୋ ଜୀବନରେ ଗଭୀର ରେଖାପାତ କରିଥିଲା । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଶ୍ରୀ ଗତିକୃଷ୍ଣ ଶତପଥୀ ଭାଇ ଓ ଶ୍ରୀ କ୍ଷେତ୍ରବାସୀ ବେହେରା ଭାଇ ଅନ୍ୟତମ । ମୋ ଜୀବନର ସର୍ବପ୍ରଥମ ସଂଘସେବା ଯଥା ପ୍ରସାଦ ପରିବେଷଣ ଓ ଆରତି ସମୟରେ ଝାଞ୍ଜି ବଜାଇବା ସେବା ସେହିଠାରୁ ହିଁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଅନୁଗୁଳ ଶାଖା ସଂଘରେ ମୋତେ ଯେତେବେଳେ ଯେଉଁ ସେବାର ସୁଯୋଗ ମିଳୁଥିଲା, ମୁଁ ତାହା ନିଷ୍ଠାର ସହିତ ଅତି ଭଲ ଭାବରେ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲି । ଅନୁଗୁଳ ଶାଖା ସଂଘ ବିଷୟରେ ଗୋଟିଏ ଘଟଣା ମୋ ସ୍ମୃତିରେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇ ରହିଛି ଯାହା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ମୋର ମନୋଭାବ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଦେଇଥିଲା । ସେଦିନ ଜେଜ୍ଜନାଳ ଜିଲ୍ଲାର ମହିଳା ସଂଘପୂଜାର ଅନ୍ତିମ ଦିନ ଥାଏ । ତତ୍କାଳୀନ କେନ୍ଦ୍ର ସଂପାଦକ ଶ୍ରୀ ରଘୁନାଥ ପତି ଭାଇ ପୂଜା ପରିଚାଳନା କରୁଥାନ୍ତି ବର୍ତ୍ତମାନର ଅନୁଗୁଳ ଶାଖା ସଂଘର ଭକ୍ତ ନିବାସରେ । ବିଦାୟ ପାର୍ଥନା 'ବିଦାୟ ବେଳାରେ ଆଜି ପ୍ରିୟ ପଦ ତଳେ' ବୋଲାଯାଉଥାଏ । ମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲି, ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ସମସ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା' ମାନଙ୍କ ଆଖିରେ ଲୁହ । ସେ କି ଆବେଗଭରା କନ୍ଦନ ! ସତେ ଯେପରି ଝିଅ ବାପଘର ଛାଡି ଶାଶୁଘର ଯାଉଛି ଓ ସେ ସମୟରେ ନିଜ ପ୍ରିୟଜନଙ୍କୁ ଛାଡିଯିବାର ଦୁଃଖ ସହିପାରୁ ନାହିଁ । ମୁଁ ସେହି ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ଚିନ୍ତା କରୁଥିଲି ଯେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଷ୍ଠର ସମସ୍ତଙ୍କର ଅତି ପ୍ରିୟ ଲୋକ, ସେଥିପାଇଁ ସମସ୍ତେ କିପରି ତାଙ୍କୁ ଛାଡିଯିବେ ବୋଲି କାନ୍ଦୁଛନ୍ତି ! ସେହି ଘଟଣା ହିଁ ମୋର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ବଦଳାଇ ଦେଇଥିଲା ।

ମୋର କ୍ଷେତ୍ରବାସୀରୁ ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଳଚେର ଥର୍ମାଲ୍ ସ୍ଥିତ ଉଚ୍ଚ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏହି ସମୟ ହିଁ ମୋ ଜୀବନର ଗତିପଥ ବଦଳାଇ ଦେଇଥିଲା । ତାହାର କାରଣ ହେଉଛି ଜଗନ୍ନାଥପୁର ଶାଖାସଂଘରେ ଯୋଗଦାନ । ଗୋଟିଏ ଶାଖାସଂଘରେ

ଏତେ ଆଦର୍ଶ ସେବକ ଓ ନିଷ୍ଠାପର ଭକ୍ତ ଥାଇପାରନ୍ତି, ତାହା ମୋର ଚିନ୍ତାର ବାହାରେ ଥିଲା । ସେହି ସଂଘର ଏପରି ଜଣେ ସଦସ୍ୟ ନାହାନ୍ତି, ଯାହାଙ୍କଠାରୁ ମୁଁ କିଛି ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିନାହିଁ । ଏହିପରି ଦୁଇଜଣ ଆଦର୍ଶ ସଂଘସେବୀ ହେଉଛନ୍ତି ଶ୍ରୀ ସର୍ବେଶ୍ୱର ଧର ଭାଇ ଓ ଶ୍ରୀ କମ୍ବୁଚରଣ ଧର ଭାଇ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଆଦର୍ଶ, ଭକ୍ତେଶ୍ୟ ଓ ଭାବଧାରାକୁ ଆଖି ଆଗରେ ରଖି ଉପଯୁକ୍ତ ସେବକଟିଏ ହେବାର ପେରଣା ସେ ଦୁଇଜଣ ହିଁ ମୋତେ ପ୍ରଥମେ ଦେଇଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସେବା ମୁଁ ଏହି ସଂଘରୁ ହିଁ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିଛି । ପରିବେଷଣ ସେବା ଯଦିଓ ପ୍ରଥମେ ମୁଁ ଅନୁଗୁଳ ଶାଖାସଂଘରେ କରିଥିଲି, ତେବେ ତାହାର ପ୍ରକୃତ କୌଶଳ ମୁଁ ଜଗନ୍ନାଥପୁର ଶାଖାସଂଘରେ ହିଁ ଶିକ୍ଷା କରିଛି । ସେହିପରି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସେବା ଯଥା, ଆସନସଜ୍ଜା, ସଭା ଆୟୋଜନ, ବାସନ ମଜା, ପୁଷ୍ପ ଗୁଚ୍ଛନ, ସଙ୍ଗୀତ, ପରିବେଶ ସୁରକ୍ଷା ଆଦି ସେବା ଶିକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ମୁଁ ସେହିଠାରୁ ହିଁ ଲାଭ କରିଛି । କିପରି ଭାବେ ଉପଯୁକ୍ତ ସେବା ମନୋଭାବସଂପନ୍ନ ହୋଇ ଆଦର୍ଶ ସେବକ ଭାବରେ ସେବା କରିବାକୁ ହୁଏ, ତାହାର ପ୍ରେରଣା ମୁଁ ଜଗନ୍ନାଥପୁର ଶାଖାସଂଘରୁ ହିଁ ଲାଭ କରିଛି । ଏହି ସଂଘର ‘ସେବକ ସଂଘ’ରେ ଯୋଗଦାନ ପୂର୍ବକ ସେବାର ମହିମା ଶିକ୍ଷା କରିଛି । ୨୦୦୦ ମସିହାରେ ଜଗନ୍ନାଥପୁରଠାରେ ଭକ୍ତଙ୍କ ପ୍ରାଦେଶିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ମୋ ସେବକ ଜୀବନର ଏକ ଭଲେଖନୀୟ ଘଟଣା । ଏହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକ ମାସ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରହଣି ସମୟରେ ସେବା କରିବାର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସୁଯୋଗ ମୁଁ ଲାଭ କରିଥିଲି । ଏହି ଏକ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ‘ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ’ର ସେବାବିଭାଗର ସେବାମୁଖ୍ୟ ତଥା ଜଗନ୍ନାଥପୁର ଓ ଢେଙ୍କାନାଳ ଜିଲ୍ଲାର ଅନ୍ୟ ସେବକମାନଙ୍କ ସହ ମିଶି ସେବା କରିବା ଓ ସେବା ମାଧ୍ୟମରେ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିବାର ଯେଉଁ ଅହେତୁକ ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା, ତାହା ଜୀବନରେ ଚିର ସ୍ମରଣୀୟ ହୋଇ ରହିଛି ।

ମୋର ଚାକିରୀ ଜୀବନରେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଅଶେଷ କୃପା ମୋ ଉପରେ ବର୍ଷିତ ହୋଇଛି । ଟେନିଂ ପରେ ମହାରାଷ୍ଟ୍ରର ପୁନେରେ ପୋଷ୍ଟ ହେଲା ପରେ ସଂଘରେ ଯୋଗଦାନ କରିବାର ସୁଯୋଗ ଆଉ କିଭଳି କେଉଁଠି ମିଳିବ ବୋଲି ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ ପଡିଥିବା ସମୟରେ ଜଗନ୍ନାଥପୁର ଶାଖାସଂଘର କମ୍ବୁଭାଇ ମୋତେ କହିଲେ, ‘ଠାକୁରଙ୍କୁ ଡାକ, ସେ ତା’ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ ।’ ଯେଉଁଦିନ ପୁନେରେ ପହଞ୍ଚିଲି ତା’ ପରଦିନ ପୁନେରେ ରହୁଥିବା ଯଦୁନାଥ ମହାନ୍ତି ଭାଇ ଫୋନ୍ କରି ଜଣାଇଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ଘରେ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ହେବ ଓ ମୋତେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଜଣାଇଲେ । ସେହି ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ଦିନ ଓଡ଼ିଶାରୁ ଆସିଥିବା କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଶ୍ରୀ ନଟବର ରାୟସାମନ୍ତ ଭାଇ ଆମମାନଙ୍କୁ ଏକ ଘରୋଇ ପାଠକକୁ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ତଥା ଆବଶ୍ୟକ ଉପଦେଶ ଦେଲେ । ମୋର ପୁନେ ଅବସ୍ଥାନ ସମୟରେ ଏହି ପାରିବାରିକ ପାଠକକୁ ପୁନେ ପାଠକରେ ପରିଣତ ହେଲା ଏବଂ ପରେ ତାହା କେନ୍ଦ୍ର ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ପୁନେ ଶାଖା ସଂଘ ହେବାର ଗୌରବ ଲାଭ କଲା । ଯଦୁନାଥ ମହାନ୍ତି ଭାଇ, ଚିନ୍ମୟ ପାତ୍ର ଭାଇ ଓ ଜୟଗୁରୁ ଦେବ ସାହାଣୀ ଭାଇ ଯଥାକ୍ରମେ ସଭାପତି, ସଂପାଦକ ଓ କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ସେବା କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ତୁଲାଇଥିଲେ ।

ଭଗବାନ୍ କାହାରି ଆଶା ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ରଖନ୍ତି ନାହିଁ । ମୋର ଇଞ୍ଜିନିଅରିଂ ପଢିବା ସମୟରେ ମୁଁ ପ୍ରଥମେ ଆମେରିକା ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ବିଷୟରେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲି । ଦିନେ ‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ ପଢୁଥିବା ସମୟରେ ଆମେରିକାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଏହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରି ମନେ ମନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲି, ୨୦୧୧ ମସିହାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜ ମୋର ଏହି ପ୍ରାର୍ଥନା ପୂରଣ କଲେ - ଏହା ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ କୃପାର ଅନ୍ୟ ଏକ ନିଦର୍ଶନ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଅହେତୁକ କୃପା ଓ ଆଶୀର୍ବାଦ ବଳରେ ମୁଁ ଅନୁଗୁଳ ଓ ଜଗନ୍ନାଥପୁର ଶାଖାସଂଘ ଜରିଆରେ ସେବକ ଜୀବନ ଆରମ୍ଭ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସ୍ୱହସ୍ତ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ‘ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ’ର ସଦସ୍ୟ ହୋଇପାରିଛି । ବହୁ ଜନ୍ମର ପୁଣ୍ୟ ବଳରୁ ଭାରତବର୍ଷର ପବିତ୍ର ଭକ୍ତଲଭ୍‌ମିରେ ଏକ ଭକ୍ତ ପରିବାରରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ମୋର ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ ସଂଘ ମାଧ୍ୟମରେ ହିଁ ପାଇଲି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଗୁରୁ ଓ ଇଚ୍ଛା ରୂପେ ବରଣ କରି ତାଙ୍କୁ ଜୀବନର ସର୍ବସ୍ୱ ସମର୍ପଣ ପୂର୍ବକ ଉତ୍ତମ ସେବକଟିଏ ହେବାର ସୁଯୋଗ ସଂଘ ମାଧ୍ୟମରେ ଲାଭ କରିପାରିଛି । ଏହା ହିଁ ତ ତାଙ୍କର ସର୍ବଶେଷ ଆଶୀର୍ବାଦ । ସେ ଏ ସବୁର ମାଧ୍ୟମ କରି ମୋତେ ତାଙ୍କର ନିଜର କରିନେଇଛନ୍ତି । ଏଥି ନିମନ୍ତେ ମୁଁ ନିଜକୁ ଭାଗ୍ୟବାନ୍ ଓ ଗୌରବାନ୍ୱିତ ମନେ କରୁଛି । ସେ ଯଦି ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟସାଧନ ଉପଲକ୍ଷ୍ୟେ ମୋତେ ଏ ଜଗତକୁ ଆଣିଛନ୍ତି, ତେବେ କିପରି ଭାବେ ତାଙ୍କର ସେହି କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ପୂର୍ବକ ନିଜକୁ ତାଙ୍କ ଆଦର୍ଶ ଓ ଭାବଧାରାରେ ପରିଚାଳିତ କରିପାରିବି ତଥା ତାଙ୍କ କୃପା ବଳରେ ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ତରରେ ଦର୍ଶନ କରି ଚିରଦିନ ନିମିତ୍ତ ତାଙ୍କର ସେବା କରିପାରିବି, ଏତିକି ତାଙ୍କର ଅଭୟ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ବିନୀତ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛି ।

ଅନ୍ତିମରେ ମୋର ଅନ୍ତରର କଥା -

‘ଲୋଡାନାହିଁ ମୋର ମାନ ସମ୍ମାନ
ଅବା ବଲଭବ ଲୟ ଆସନ
ଅସୀମ କରୁଣା ମୋ ପରେ ଥାଉ
ତୁମ ପଦ ସେବି ଜୀବନ ଯାଉ ।’

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଚିନ୍ମୟ ପାତ୍ର
ଜଗନ୍ନାଥପୁର ଶାଖାସଂଘ

ଆମେରିକା ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଅନୁଭୂତି

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜାଙ୍କ ଅପାର କରୁଣାରୁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଦଶମ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତସମ୍ମିଳନୀ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବାକୁ ଯାଉଛି । ପ୍ରତିବର୍ଷ ପରି **magazine** ସେବା ଆରମ୍ଭ ହେଲା ପରେ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇଙ୍କଠାରୁ **mail** ଆସିଲା **article**ଟିଏ ଲେଖିବା ପାଇଁ । ସବୁ ବର୍ଷ ମନ ମଧ୍ୟରେ କିଛି ଭାବନା ଥାଏ ମୂଳ କରି ଲେଖିବାକୁ, କିନ୍ତୁ ଏହି ଥର ଜାଣି ପାରୁ ନ ଥାଏ କ’ଣ ଲେଖିବି । ଏହି ପରି ଗୋଟିଏ ମାସ ଚାଲିଗଲା ପରେ **article** ପଠାଇବାର ଶେଷ ତାରିଖ **April 15th** ବୋଲି **mail** ଆସିଗଲା । ଶେଷରେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲି କ’ଣ ଲେଖିବି ବୋଲି ? ସେହିଦିନ ରାତିରେ ସ୍ୱପ୍ନଟିଏ ଦେଖିଲି ଆମେରିକା ସମ୍ମିଳନୀ ବିଷୟରେ, ତେଣୁ ହଠାତ୍ ମନରେ ଆସିଲା ପ୍ରତିବର୍ଷ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦାନ କରିବାର ଯେଉଁ ଚିର ସ୍ମରଣୀୟ ଅନୁଭୂତି ତାହା ଉପରେ କିଛି ଲେଖିବାକୁ ।

ମୁଁ ୨୦୦୨ **August** ମାସରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଆମେରିକାରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଥିଲି । ମାତ୍ର ପ୍ରଥମ ଦୁଇ ବର୍ଷ କିଛି ଅସୁବିଧା ହେତୁ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦେବାର ସୁଯୋଗ ମିଳି ନ ଥିଲା । ସବୁବେଳେ କିନ୍ତୁ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କଠାରୁ ସମ୍ମିଳନୀର ଆନନ୍ଦ ବିଷୟରେ ଶୁଣି ଶୁଣି ମନରେ ବହୁତ ଇଚ୍ଛାଥିଲା ଆମେରିକା ସମ୍ମିଳନୀର ଅନୁଭୂତି ଉପଲବ୍ଧ କରିବାକୁ । ତା’ ସହିତ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ନେଇ ଏହି ବିଦେଶ ଜାଗାରେ କିପରି ତାଙ୍କରି ଆଦର୍ଶରେ ଚଳୁଛନ୍ତି ତାହା ଜାଣିବାକୁ ମଧ୍ୟ ମନରେ ଉତ୍ସୁକତା ଥିଲା ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ୨୦୦୬ ମସିହାରେ **Charlotte, North Carolina** ଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଥିବା ପଞ୍ଚମ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀରେ ପ୍ରଥମ ଥର ଯୋଗଦାନ କରିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା । ସମ୍ମିଳନୀକୁ ଯିବା ଆଗରୁ ଲାଗୁଥିଲା ଆଗରୁ ତ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କ ସହିତ କେବେ ଦେଖା ହୋଇନାହିଁ, ତେଣୁ କିପରି ଲାଗିବ ବୋଲି । ମାତ୍ର ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପହଞ୍ଚିଗଲା ପରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ସମ୍ବୋଧନ କରି କୋଳାଗ୍ରତ କଲାବେଳେ ଲାଗିଲା ଏଠାରେ କେହି ମୋର ଅଜଣା ନୁହଁନ୍ତି । ସେହି ଆଦର ଅଭ୍ୟର୍ଥନାରେ ଲାଗିଲା ନାହିଁ ଯେ, ମୁଁ କାହାକୁ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଦେଖୁଛି । ପ୍ରକୃତପକ୍ଷେ ଆମେ ତ ଠାକୁରଙ୍କ ସନ୍ତାନ, ତାଙ୍କରି ନିତ୍ୟ ପାର୍ଶ୍ୱଦ ହୋଇ ଏହି ସଂସାର ଲୀଳା ଖେଳାରେ ଆସୁଛୁ । ତେଣୁ ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ସ୍ନେହପ୍ରୀତି ରହିବା ମଧ୍ୟ ସ୍ୱାଭାବିକ । ଏହିପରି ସମ୍ମିଳନୀର ୩ ଦିନ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉପଦେଶ, ଆଲୋଚନା ଓ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ସମ୍ମେଳନରେ କିପରି ଅତିକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଗଲା ଜଣାପଡିଲା ନାହିଁ । ଫେରିବାଦିନ ଦୂରକୁ ଗାଡି ଚଲାଉକରି ଆସିବୁ ବୋଲି ସମସ୍ତେ ଆମକୁ ପ୍ରସାଦ ଖୁଆଇ କରି ଛାଡିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଲାଗି ପଡିଥିଲେ । ଏହି ସବୁ ଦେଖି ଘରେ ବୋଉର ଭଲ ପାଇବା କଥା ମନେ ପଡି ଯାଇଥିଲା, କାରଣ ବୋଉ ମଧ୍ୟ ଏହିପରି ବାହାରକୁ ଗଲା ପୂର୍ବରୁ କ’ଣ ଟିକେ ଖୁଆଇ କରି ଛାଡିଥାଏ । ତେଣୁ ଲାଗୁଥିଲା ଏହି ସ୍ନେହ କେବଳ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସେହି ବୃହତ୍ ଭଲ ପାଇବାର ଅଂଶ ମାତ୍ର ।

୨୦୦୭ ମସିହାରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଷଷ୍ଠ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ **Burnsville, North Carolina** ର ଏକ ସୁନ୍ଦର ବନ ପରିବେଶ ମଧ୍ୟରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ସେହି ବନପରିବେଶର ଅର୍ପୁବ ଶୋଭା ଖୁବ୍ ମନୋମୁଗ୍ଧକର ଥିଲା । ସେଠାରେ ଆମେ ସମ୍ମିଳନୀ ମଣ୍ଡପଠାରୁ ଟିକେ ଦୂରରେ ରହୁଥିଲୁ । ମୋତେ ସଂଗୀତସେବା ଲାଗି ଭୋରରୁ ଉଠି ଯିବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ଜଙ୍ଗଲ ଜାଗା ହୋଇଥିବାରୁ ଭାଲୁର ଭୟ ଥିଲା, ତେଣୁ ରାତିରେ ଏକୁଟିଆ ବାହାରିବା ମନା ଥିଲା । ପ୍ରଥମେ ଏକୁଟିଆ ଯିବା କଥା ଭାବିଲା ବେଳକୁ ତର ଲାଗିଲା । ତା’ପରେ ଶୁଭି କଲି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ନାମ ଜପ କରି କରି ଯିବାପାଇଁ, ଯାହା କିଛି ହେଲେ ସେ ବୁଝିବେ । ସତକୁ ସତ ତିନି ଦିନ ଧରି ଏକୁଟିଆ ଗଲି ଆଉ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ହେଲାନାହିଁ । ପ୍ରଥମେ ଯେତେବେଳେ ସେଠାକାର ପୂଜା ମଣ୍ଡପଟି ଦେଖିଲି ମୋତେ ତାହା ଟିକିଏ ଛୋଟ ଲାଗିଲା । ମନରେ ଆସିଲା ଏହିଠାରେ କିପରି ଷୋଡଶ ଉପଚାର ପୂଜା, ଆନନ୍ଦ ସଭା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇ ପାରିବ ବୋଲି ।

ମାତ୍ର ଲୀଳାମୟଙ୍କ ଲୀଳା ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ ବିନା ବାଧାରେ ଅତି ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ସକାଳ ପୂଜା ସମୟରେ ଝାଞ୍ଜ ମୃଦଙ୍ଗ ଓ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ଧ୍ବନିରେ ସେହି ବନ ପରିବେଶ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା । ସେହି ଅନୁଭବ ଭାଷାରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । କେବଳ ଉପସ୍ଥିତ ବ୍ୟକ୍ତି ହିଁ ଅନୁଭବ କରି ପାରିବ ସେହି ଆନନ୍ଦମୟ ପରିବେଶ । ଏହିପରି ୨୦୦୮ ଓ ୨୦୦୯ ମସିହା ସମ୍ମିଳନୀ **Burnsville, North Carolina** ଠାରେ ଯୋଗ ଦେଇପାରିଥିଲି । ୨୦୦୯ ମସିହା ସମ୍ମିଳନୀରେ ମୋତେ ପଥମ ଥର ମା’ମାନଙ୍କ ସହ ମିଶି କି ରହିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା ଓ ମୋତେ ତାହା ବହୁତ ଆନନ୍ଦ ଦେଇଥିଲା । କାରଣ ତାହା ମୋତେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରାଦେଶିକ ସମ୍ମିଳନୀ **camp** ବିଷୟରେ ମନେ ପକାଇଥିଲା । ମା’ମାନେ ଏତେ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ଭାବରେ ନିଜ କାମ ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କାମ କରିଯାଉଥିଲେ, ତାହା ନିତାନ୍ତ ଶିକ୍ଷଣୀୟ । ସମସ୍ତେ ଦିନସାରା ଅକ୍ଳାନ୍ତ ଭାବରେ ଠାକୁରଙ୍କ କାମ କରିଯାଉଥିବେ ହେଲେ ମୁଖରେ କାନ୍ତିର ଚିହ୍ନେ ସୁତନା ମଧ୍ୟ ନଥିବ । ତେଣୁ ପ୍ରତିବର୍ଷ ସମ୍ମିଳନୀରେ ମୁଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କଠାରୁ କିଛି ନା କିଛି ଶିଖିବାର ସୁଯୋଗ ପାଉଥିଲି । ସମ୍ମିଳନୀର ଆଲୋଚନା ମଧ୍ୟ ଏତେ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ହୁଏ ଯେ ସମୟ କେତେବେଳେ ଅତିକ୍ରାନ୍ତ ହୁଏ ଜଣାପଡେନାହିଁ । ଆଉ ସେହି ତିନି ଦିନଧରି ମାୟା ସଂସାରର କୌଣସି ଚିନ୍ତା ମୁଣ୍ଡକୁ ଆସେନି । କେବଳ ଠାକୁରଙ୍କୁ ନେଇ ଓ ତାଙ୍କ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଜଗତ ଆନନ୍ଦମୟ ଲାଗେ; ଆଉ ସେହି ଆନନ୍ଦ, ସଂସାରର କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ବା ବସ୍ତୁଠାରୁ ମିଳିବ ନାହିଁ । ସମ୍ମିଳନୀରେ ଆନନ୍ଦ ସଭାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଏତେ ସୁନ୍ଦର ହୁଏ ଲାଗେ ସବୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ହିଁ ହେଉଛି, କାରଣ ଭାଇମାନେ ମାତ୍ର ୧-୨ ଦିନ **practice**ରେ ସବୁ ଅଭିନୟ କରନ୍ତି । ପ୍ରତିବର୍ଷ ବିଦାୟ ସଭା ସମୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଓ ଭାଇମା’ମାନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଆସିଲାବେଳେ ମନରେ ଏକ ଅକୁହା କୋହ ଉଠେ; ଲାଗେ ସତେ ଯେପରି ମୋର ସୁଖର ଭଣ୍ଡାରଠାରୁ ମୁଁ ଦୂରକୁ ଯାଉଛି ।

ଗତବର୍ଷ ୨୦୧୦ ମସିହାର **Ashville, North Carolina** ଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ସମ୍ମିଳନୀକୁ ମୁଁ ଯାଇପାରି ନି ଥିଲି । ହୁଏତ ମୋର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇବାରେ କିଛି ଅଭାବ ରହିଗଲା । ସେ ତ କୃପାମୟ, ଆମର କୌଣସି ପ୍ରାର୍ଥନାକୁ ସେ କେବେହେଲେ ଅପୂରଣୀୟ ରଖିବେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କଠାରୁ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଥିଲି ଯେ ସେ ସ୍ଥାନରେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ସୁନ୍ଦର ବନ ପରିବେଶ ମଧ୍ୟରେ ଭଲଭାବରେ ସମ୍ମିଳନୀ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ।

ତେଣୁ ଶେଷରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣରେ ଏତିକି ବିନମ୍ର ପ୍ରାର୍ଥନା ସେ ଯେପରି ଆମକୁ ତାଙ୍କରି ସେବା ପୂଜାରେ ଯୋଗଦେଇ ଏ ସଂସାରରେ ତାଙ୍କରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ସୁଯୋଗ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଧାଂଶୁବାଳା ଜେନା
ଆମେରିକା ସାରସ୍ବତ ସଂଘ

ଏ ନାବେ ଗୁରୁ କର୍ଣ୍ଣଧାର

ଭକ୍ତିରୁ ପ୍ରେମ, ପ୍ରେମରୁ ନାମ, ନାମରୁ ଜାତ ଧ୍ୟାନ
ସେ ଧ୍ୟାନ ବଳେ ସହଜେ ମିଳେ ପରମ ଗୁରୁ ଜ୍ଞାନ । । ୦ ।

ପ୍ରେମ ହିଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏ ଜୀବନର
ପ୍ରେମ ହିଁ ଏ ସୃଷ୍ଟିର ଆଧାର
ପ୍ରେମ ପଥରେ ବାଟ ଚାଲିଲେ
ଭକ୍ତିର ପୁଣ୍ୟ ନଦୀଟି ମିଳେ

ଶ୍ରୀଗୁରୁ ତତ୍ତ୍ୱ ହେବ ଆୟତ୍ତ କରିଲେ ଏଥି ସ୍ଥାନ । । ୧ ।

ପ୍ରେମ ହିଁ ଧାର ଭକ୍ତି ନଦୀର
ନାମ ହିଁ ନାବ ହେବାକୁ ପାର

ଏ ନାବେ ଶ୍ରୀଗୁରୁ କର୍ଣ୍ଣଧାର

ଉଦ୍ଧାରିବାକୁ ଭବ ସାଗର

ସହଜ ଧ୍ୟାନେ ମିଳିବେ ଦିନେ ଗୁରୁ ପରମ ବ୍ରହ୍ମ । । ୨ ।

ଶ୍ରୀଗୁରୁ ନାମ କରି ଭଜନ

ତୁଟିଯାଉ ଏ ବାଧା ବନ୍ଧନ

ମାୟା ସଂସାରେ ଜନମ ହୋଇ

ଧନ୍ୟ ହୋଇଛୁ ଗୁରୁଙ୍କୁ ପାଇ

ତାଙ୍କ ଚରଣେ ପାତିଲେ ହାତ ନେବେ ପରମ ଧାମ । । ୩ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଅଭୟ ଜେନା

ସମଲ ବ୍ୟାରେଜ ଶାଖାସଂଘ

My Life with Shri Shri Thakur Maharaj

I was born in the month of April 1982 to a family associated with Thakur Maharaj. I was the 4th child born to my father, Late Sri Basant Kumar Sahu, and mother, Jayanti Sahu. Prior to my arrival into the family, they had two lovely daughters, Sasmita and Rashmita, and a cute boy, Nilanchal. My name, Simanchal rhymed with that of my brother. This was how my beloved Thakur presented me the best gift on my birth, my family that I adore and admire at each step of my life.

My father came to know about Shri Shri Thakur Nigamananda after his marriage. However, my mother had received Thakur's grace as a legacy from her parents. My grandparents, Sri Chaitanya Charana Mohapatra and Rupalata Mohapatra of Rourkela Sangha were ardent followers of our beloved Thakur. My grandfather was also a governing body member of our Nilachala Saraswata Sangha. With this introduction to my background and my family's close affiliation with Nilachala Saraswata Sangha, Puri, let me move on and take you through the journey from my inception to this day spanning three decades with a belief that my experiences will touch some of the lives out there who might have also experienced the same in their life through interaction with our Thakur Maharaj.

The initial few years of my life were very bright and joyful because I was the youngest in the family and as a result drew a lot of attention from all family members and was also pampered a lot. During that period I knew the least about the fact that good and happy times do not last for long. I was just 7 years old when my family experienced the shock of a lifetime, the loss of my father. Being a young boy I did not realize the magnitude of the loss my family had to bear at that time. However, it was a gradual realization as I was grew up. As a child, I felt left out among my friends, who always had their father with them at good and bad times. I used to feel sad but every time I felt low there was something that kept reminding me that I have my family with me and they are nothing less than God to me. I always used to see my support system in them and in turn they had their support and strength coming from their strong faith and belief in Thakur. During my teenage years I never understood the essence of Thakur's presence in our home but I always used to see that in my mother's daily routine. From my father's side it was a joint family and none of my uncles were devotees of Thakur Maharaj, which made it difficult for my mother to perform Thakur's puja at home and particularly after my father's demise. However, in spite of problems and criticism, my mother never let her faith in Thakur get shaken. She was always firm in her belief that He is the person that will help us move forward. To re-iterate, my journey with my beloved Thakur started way before I could realize it - first by taking birth in His devotee's family and then by observing my mother's unshaken belief and faith in Him. At that point the only thing I knew about Thakur is the "*Jayaguru*" *mahamantra*. I was so carried away by this enchanting mantra that even when I was visiting a temple of Lord Krishna or Siva I used to utter *Jayaguru nama* when bowing my head in prayer and still continue this practice to this day. It was not something that I did deliberately but it happened involuntarily and spontaneously.

I was never a great student in school and was always average in academics but was doing quite decent in the examinations and my grades. Everyone goes through rough phases in life, but I would rather say that such experience helps one realize the importance of bouncing back after

a fall and the confidence it brings in one to overcome tough times. It is exactly what happened to me when I failed my 12th standard examinations and it proved to be the turning point in my life. I faced a lot of humiliation from friends and relatives that made me cry in the middle of the night. It was at this time when I prayed to Thakur and requested Him to give me another chance so that I will try my best to capitalize on the opportunity and do the best I can with it. No one knows about it till this day that I received a sort of encouragement from an unknown force which kept telling me not to loose heart but to learn a lesson from this chapter of my life and correct such mistakes in future. For many years since then I kept thinking it was my will power that pushed me to bounce back but I came across the saying that "*Thakur Jaha Karanti Prani Ra Mangala Pain*" which made me analyze the circumstances during that rough phase after my 12th standard board examination. It was then I realized that I was loosing focus on studies and was getting more attracted towards things that were unnecessary for me and it made me believe that my failure was just a jolt to shake me up and remind me of the same. It was essential for me to have the realization and it helped me a lot in bringing myself to where I am today. At that moment I kept asking God "Why Me" but now I can easily relate that without a fall I could not have risen to where I am now. Today I am a qualified Software Engineer with a good job, a decent life and social status but above all, I have mental peace and feel good that I could still made it big, despite the hard times faced by me and my family.

Having said so I really do not think I can say that "I did it all". Of course I put in the effort and was well supported by my family but the driving force, the guiding hands and blessings all came from the almighty Thakurjee. It was He who brought me to this world and has always been navigating me through all twists and turns of life to this day and I pray that He continue to do so in the future as well.

I believe He was there always whenever I needed Him and today I feel that my father is still with me and is ensuring that I grow to be a good human being (*Adarsha Manisha*). I have found my father in form of my beloved Shri Shri Thakur Maharaj.

Shri Shri Thakur Charanashrita
Simanchal Sahu
Balangir Sakha Sangha

My guide, friend and guardian Shri Shri Thakur

My Childhood

I recall from my childhood memories when I accompanied my parents to the Rourkela Saraswata Sangha. In those days *Aasana Mandir* to me was just a place to meet other Bhais of my age, to play around and have delicious *sattwik prasad* at the end of the *puja*. Again, the Sammilani was a reason for me to meet all my relatives. But, as I grew up gradually my bond with Thakur became stronger. Rourkela Saraswata Sangha provided me a serene atmosphere where all Bhai and Maa congregated and prayed together with devotion. While at prayer in Sangha I felt no distraction, no disturbance and it was just Thakur and me. Though I never personally read many books about Thakur except a few like Thakur's *Jibani* and *Nigama Upadesha* which is part of my everyday *puja* but I made sure that I, at least, listened earnestly in the Sangha. I practically got nothing when somebody just skimmed through a book and did not delve into deeper concepts. In those days I did not have

courage to ask questions. Sometimes I absorbed very little and other times my mind was intrigued by certain unexplained things said by Thakur. But, I remember I really liked the sessions of Shyam Bhai, Pramod Bhai and few other Bhais. I remained glued and captivated by whatever they said.

I try to inculcate the teachings of Thakur in my daily life. Sometimes I succeed and at other times I fail. If I fail I beg forgiveness from the Almighty and try not to repeat the same mistake.

An Eventful year

I feel my life completely metamorphosed in the year of 2006. In the beginning of the year we were submerged into the sea of happiness. My sister's marriage, my eldest brother-in-law's promotion and the birth of the first grandchild into our family was like we got every core of happiness in our lives. I remember, I got scholarship from my college and I was about to get a job in the coming year. I felt that my parents' hard work in educating and guiding us in our lives paid off and they are going to lead a very happy life in the future. But dramatically the events of happiness changed into a deep sorrow the same year when my mother left our family and made her journey to the heavens. It was very unfortunate. At that time I felt we worshiped Thakur everyday and then why did He do this? My mother was a pious lady who worked hard from morning to night. Why Thakur had to take her so soon? She did not even get time to enjoy the fruits of the tree she had planted. And at that point I thought I will never worship Thakur anymore. But internally these events took me closer to Thakur. I got to know the essence of "*Bairagya*" *Bhaba* - neither too much of happiness nor too much of sorrow. In the times of happiness we forget Him and in the times of sorrow we get angry with Him without really thinking why we have come to this earth and what are our duties, assigned by Him?

My Life in US

But life neither stops nor gives you time to think and ponder. Whatever happens you are bound to do your duty. Soon, I joined my job at Pune. I had to leave my father alone as I have to build a career for myself to take care of my father when he retired. I was more interested in going for higher studies and after taking the GRE I applied to 5 universities in the US. During this time I came in touch with one of the Bhais in US who guided me during this entire application process. I got rejected by 4 universities. This time, I was not saddened much as I thought if not in US, then I have every possible chance to continue my studies in India. But who knows what Thakur wants? My last option showed up and I got admitted to North Carolina State University. Within a few days I heard that many of the Thakur's *Bhaktas* reside in North Carolina. It was not impossible to believe that He had given me a golden opportunity to do his *seba*. It was a big step to leave my family but my father got stronger. I think he drew his strength from the devotion towards Thakur. Everything happened smoothly by His grace and I landed in the US. New people, new place but this time I felt Thakur was with me as my friend and guardian. Finally on the eve of "*Ganesh Puja*" I met few members of America Saraswata Sangha and what a gracious occasion it was. We all met to do "*Jameen Puja*" for the first Sangha Aasan Mandir to be built in America.

Life was not that easy in US. Huge loan burden, monthly survival expenses and competitive study environment were all troubling me. My family members were all supportive and eager to give me all the help I needed but I wanted some job to get rid of asking for money from my family for, at least, my monthly expense. The following semester I started working under a professor and by Thakur's grace, he funded me. My joy knew no bounds. I really believed that Thakur lands you in all troubles but it's only Him who provides a way for you to come out of that trouble.

Now, I am always eager to join North Carolina Saraswata Pathachakra every month. During the two to three days of puja I forget everything. I listen to the teachings of Thakur with more eagerness and I try to clear my doubts.

This is why I feel that Thakur is always there with you, in times of happiness and in times of sorrow.

We should never forget him.

Shri Shri Thakur Charanashrita
Anup Kalia
America Saraswata Sangha

My Journey

This year will be the third year that I will attend the Sammilani. When I was asked to contribute an article for the yearly magazine, I felt both honored and worried at the prospect. What would I write about? Would I inadvertently offend someone with my observation and reflections? I decided to ask the Lord to bless me with the spirit of truth and love. Again, this is my personal testimony and reflections on my experience as a seeker of truth and I ask for forgiveness if I offend anyone. I came to know Thakura firstly, through my marriage and secondly, through experiences with the North Carolina Pathachakra. How can I best explain how Thakura is entwined in my spiritual journey? I believe I would first have to explain my religious upbringing. I was raised in the Roman Catholic tradition and my understandings of Jesus' teachings are based upon traditions and rituals handed down from my parents. I rarely questioned. I accepted whatever was told. During the last year I have been questioning and searching for truth. Fortunately, this is a path that spiritual masters from all faiths have taken long before me. Although, I have just begun to touch the surface on all the literatures available, what I have read reflects universal truths that I know in my heart are the ties that bind all together with God. Unfortunately, these truths are not what human beings focus on. We are divided by many factors in this world. That being said, I would say those who seek nearer to the truth and want to be surrounded by God, try to find it with people who profess those same thoughts, actions and disciplines. Jesus taught that in order to be his disciples, we must be his words in action. We must live and breathe in him. I believe that Thakura instructed his disciples to do this as well. This is one of the reasons why I attend and participate, to my comfort level, in puja and each year's Sammilani. While I do not always understand the language, I understand the discipline, the devotion and love for Thakura and I see it reflected in the Sangha.

Jesus taught his disciples the Two Great Commandments as stated in Matthew 22:36

Love the Lord your God with all your heart, with all your soul and with all your mind.

You should love your neighbor as yourself.

Jesus taught his disciples that "neighbor" meant "everyone" and not his own people, the Jewish people. This perspective is also what I have experienced in the Sangha.

The most difficult aspect of my journey is learning about my own faith and tradition. The ugliness and the injustices that Christianity has perpetrated in the name of Jesus, is both disturbing and depressing to my mind. How does this relate to Thakura, you might ask? I often have this

feeling of destiny or God's hand or God himself, which has brought me to this time and place. In the last year, I feel as if I have "awoken from a sleep" and that my eyes have been "opened to the truth." At times, I feel a great freedom in this and at other times great despair. Will I ever find a place of peace? I know I should find my peace in the Lord. Most of the time, I do not find peace within my own community. I find more peace in the community of the Sangha than in my own community. Now I must find this "peace" in all situations and communities. I believe that God's light and peace should shine from within you therefore; I will continue to work on this aspect of my spiritual journey.

I have understood that Thakura in his writings, ***What I Expect***, stressed the importance of community or sangha. Thakura stressed the importance of the family unit as a smaller version of community life. Thakura also stressed the importance of the community of Sangha as critical to living a "model life" of a householder. In the last year, the importance of this has influenced my decision to leave the work force and stay full-time at home. I experienced about a month of indecision regarding whether or not to quit my job. Then during a speech given by the priest at Sunday Mass, I believe that the spirit opened my heart to hear God's voice. The priest was telling a story about a woman who came to him in frustration because she felt that her contributions in her family life were not appreciated and she was feeling resentment at having given up her career outside the home. The priest reminded the woman about God's sacred gift of life which was given to females and females alone. Women are the first caretakers of new life and have a special bond in carrying on God's mystery of creation. I remember thinking to myself, "Why I am having such a difficult time making my decision? What is important to me? What am I afraid of?" I came to the conclusion that family was the most important. The barriers to not making a decision arose from my own ego. I was afraid that I would miss an opportunity and I would be giving up something of myself. After this epiphany, the path became much clearer and I knew that family life and raising children were more important than my own career. I believe that I was being reminded that raising children and trying to live an "ideal family life" is a sacred duty.

Lastly, I would like to close with a one of my favorite prayers.

Take, Lord, and receive all my liberty,
My memory, my understanding,
And my entire will,
All I have and call my own.
You have given all to me.
To you, Lord, I return it.
Everything is yours; do with it what you will.
Give me only your love and your grace,
That is enough for me.

(By: Saint Ignatius of Loyola)

Yours in the Lord,
Annalisa Senapati
C/O Sanujit Senapati
America Saraswata Sangha

Significant Events of Nilachala Saraswata Sangha

(In chronological order)

1936	<ul style="list-style-type: none"> ❖ For the first time in Orissa under the auspices of Nilachala Saraswata Sangha, 22nd Sarbabhouma Bhakta Sammilani was held at the Bagala Dharmasala in Puri on December 27, 28 and 29. ❖ Gunanidhi Mohanty (Duracharan Mohanty's farther) died at the age of 44.
1941	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 1st Shodash Upachara Puja offered to Shri Shri Thakur in <i>Pipili Puja</i> at Shri Khironath Singh's quarter. Khironath Singh was a police officer and Shri Shri Thakur's Oriya disciple.
1942	<ul style="list-style-type: none"> ❖ First edition of <i>Shri Shri Thakur Nigamananda</i>, the Oriya biography of Thakur Maharaj, was published by Nilachala Saraswata Sangha. It was the first book in the Oriya language about Shri Shri Thakur.
1944	<ul style="list-style-type: none"> ❖ <i>Nigama Lahari</i> became the second book published by Nilachala Saraswata Sangha.
1945	<ul style="list-style-type: none"> ❖ For the second time in Orissa, the 31st Sarbabhouma Bhakta Sammilani was held at the Bagala Dharmasala in Puri on December 27, 28 and 29.
1946	<ul style="list-style-type: none"> ❖ The third book in the Nigama Literary Collection came to life with the publication of <i>Nigama Tattwa</i>. ❖ A special puja was held at Mandapada, Pattamundei in which many Oriya disciples and devotees assembled. ❖ A Sakha Sangha at Asureswar was established.
1947	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 1st Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held at Ankoli in the district of Ganjam on the auspicious day of Magha Purnima. ❖ First part of <i>Shri Shri Nigamananda Kathamrita</i> was translated to Oriya language from the original Bengali manuscript and was published by NSS. ❖ First edition of <i>Nigama Upadesha</i> was published.
1948	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 2nd Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held at Jobra, Cuttack. ❖ First edition of <i>Nilachala Bani</i> was published by Nilachala Saraswata Sangha. ❖ First Mahila Sangha of NSS was started in Asureswar Sakha Sangha.
1949	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 3rd Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held at Banahara, Puri. ❖ First edition of <i>Shri Guru</i>, written by Shri Biswanath Pradhan, a devotee, was published.
1950	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 4th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held at Digapahandi, Ganjam. ❖ <i>Sansare Pathe</i>, Parts 1 and 2 was published. ❖ Cuttack Jobra Aasana Mandir was established. This was Aasana Mandir of the Cuttack Sakha Sangha, the first Sakha Sangha of NSS.
1951	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 5th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held at Jobra, Cuttack. ❖ <i>Sansara Pathe</i>, Part 3: <i>Siddhi Joga</i> and Part 4: <i>Sadhana baa Nigama Pathe</i> was published by Nilachala Saraswata Sangha.
1952	<ul style="list-style-type: none"> ❖ For the first time, Shikhyarthi Mandala was established and the first class puja session held. ❖ 6th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held at Erbang, Puri. ❖ <i>Sansara Pathe</i>, <i>Sadhana</i> and <i>Sadhaka Upadesha</i> were published by NSS. ❖ <i>Bhakta Sammilani</i> becomes the fifth book published by NSS.
1953	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 7th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held at Padmapur, Ganjam.
1954	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 8th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held at Jobra, Cuttack.
1955	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 9th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held at Birtung, Puri. ❖ 41st Sarbabhouma Bhakta Sammilani was held on December 27, 28 and 29 at the Bagala

	Dharmasala in Puri.
1956	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 10th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held at Jobra, Cuttack. ❖ <i>Parichaya Patra</i> introduced for the first time on the day of <i>Dola Purnima</i>. ❖ <i>Sangha Sebaka</i> published for the first time on the auspicious day of <i>Jhulana Purnima</i>, the birthday of Shri Shri Thakur Maharaj. ❖ First Oriya translation of <i>Brahmacharya Sadhan</i> was published by Nilachala Saraswata Sangha on the day of <i>Kumara Purnima</i>. ❖ <i>Bhagaban Shankaracharya</i> was published. This book received Orissa Sahitya Academy award. ❖ First edition of <i>Saraswata Sangha Niti</i> was published.
1957	❖ No Pradeshik Bhakta Sammilani was held this year.
1958	❖ 11 th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held at Birtung, Puri.
1959	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 12th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 11, 12 and 13 at Jobra, Cuttack. ❖ First edition of <i>Saticharitamala</i> Part 1 was published. ❖ 45th Sarbabhouma Bhakta Sammilani was held at Baripada, Mayurbhanj.
1960	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 13th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 12 & 13 at Kendupatana, Cuttack ❖ Nama Jagnya was introduced for the first time in this sammilani. ❖ First edition of <i>Saticharitamala</i> Part 2 was published.
1961	❖ No Pradeshik Sammilani was held this year.
1962	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 14th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 19, 20 and 21 at Jagatsinghpur. ❖ First edition of <i>Saticharitamala</i> Part 3 was published. ❖ Narayani Maa and Surabala Maa entrust the responsibility of Nilachala Kutira in Puri to Nilachala Saraswata Sangha.
1963	❖ 15 th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 8, 9 and 10 at Birtung, Puri.
1964	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 16th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on January 27, 28 and 29 at Jobra, Cuttack. ❖ Banamali Dash, President of Nilachala Saraswata Sangha, died on 24th August at 1pm.
1965	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 17th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 14, 15 and 16 at Birtung, Puri. ❖ <i>Jogiguru</i> translated from Bengali to Oriya was published. ❖ First edition of the Oriya translation of <i>Shri Shri Nigamananda Jibana Prasanga</i> Part 1 was published.
1966	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 18th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 4, 5 and 6 at Birtung, Puri. ❖ 52nd Sarbabhouma Bhakta Sammilani was held on December 27, 28 and 29 at Bhubaneswar under the auspices of NSS. ❖ <i>Gyaniguru</i> translated from Bengali to Oriya was published.
1967	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Bidhirakshya Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held at Jagatsinghpur. ❖ <i>Tantrikaguru</i> translated from Bengali to Oriya was published. ❖ Iswar Sahu Bhai, an Oriya disciple of Shri Shri Thakur, died at the age of 72 on 28th August.
1968	❖ 19 th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 13, 14 and 15 at Soro, Balasore.
1969	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 20th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 1, 2 and 3 at Birtung, Puri. ❖ First edition of <i>Nirajana</i> was published. ❖ <i>Premikaguru</i> translated from Bengali to Oriya was published.
1970	❖ 21 st Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 20, 21 and 22 at Matia, Pattamundai, Cuttack.
1971	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 22nd Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 9, 10 and 11 in Ekamra Saraswata Sangha, Bhubaneswar. ❖ First edition of <i>Sati Niti</i> was published. ❖ First edition of the Oriya translation of <i>Pilanka Nigamananda</i> was published.

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 1st Raasa Utshab was started in Ekamra Saraswata Sangha, Bhubaneswar. ❖ Chaitanya Charan Dash became President of NSS.
1972	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 23rd Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on January 29, 30 and 31 at Kadamakanta, Kendupatana, Cuttack. ❖ First edition of <i>Pranati Shatak</i> Part 1 was published.
1973	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 24th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 16 and 17 at Birtung, Puri. ❖ The Bye-Law of Nilachala Saraswata Sangha was registered in November 24 (Registration No 7391/390 of 1973-74).
1974	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 25th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 5, 6 and 7 at Birtung, Puri. ❖ Chandramani Jena Bhai died due to a car accident on Cuttack–Bhubaneswar road. Durga Charan Mohanty and Madanlal Ram Bhai were admitted into Capital Hospital.
1975	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 26th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on January 24, 25 and 26 at Burla, Sambalpur
1976	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 27th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 14 and 15 at Jobra, Cuttack. ❖ First edition of <i>Pranati Shataka</i> Part 2 was published. ❖ Narayani Maa and Surabala Maa came from Kolkata and stayed at Ekamra Saraswata Sangha Aasana Mandir.
1977	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 28th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 3 and 4 at Birtung, Puri.
1978	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Registration deed for Satshikhya Mandir, Plot No. A/4, Unit-IX, Bhubaneswar-751022 (2 acres) executed on February 20. ❖ 29th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 23, 24 and 25 at Birtung, Puri. ❖ <i>Nilachala Bani</i> translated from Oriya to Bengali by Narayani Devi and published by NSS. ❖ First edition of <i>Pranati Shataka</i> Part 3 was published. ❖ Kabichanda Kalicharan Patnaik (Gurudas Bhai) died on 24th July at 11AM. He was involved with NSS for 12 years.
1979	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Bidhirakshya Sammilani held on <i>Dola Purnima</i>, March 13 at Birtung, Puri. ❖ Nilachala Saraswata Sangha Smruti Mandir (Kendra Aasana) established on August 8 (Sangha Sebaka 24th Year Part 2 Page 202, 25th Year Part 4 Page 436 and 26th Year Part 3). ❖ Durga Charan Mohanty Bhai fell sick in Kalna Sarbabhouma Bhakta Sammilani.
1980	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 30th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 1 and 2 at Talcher Thermal, Jagannathapur. ❖ Oriya translation of <i>Shri Shri Nigamananda Katha Sangraha</i> Part 1 was published. ❖ Shri Shri Thakur's used items were handed over by Surabala maa and Narayani maa to Ekamra Saraswata Sangha. ❖ Narayani Devi died on 26th Feb.
1981	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 31st Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 18 and 19 at Birtung, Puri. ❖ Second enhanced edition of <i>Nilachala Bani</i> was published. ❖ "Narayani", a souvenir on the first death anniversary of Narayani Debi Maa was published.
1982	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 32nd Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 8 and 9 at Birtung, Puri. ❖ First edition of the Oriya translation of <i>Vedanta Bibeka</i> was published. ❖ Oriya translation of <i>Tattwamala</i> was published. ❖ First edition of <i>Guru Geeta</i> was ready to be published but actually published after four years. ❖ Ekadashi Harichandan Bhai died on Nov 5th.
1983	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 33rd Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 26 and 27 at Kakatapur, Puri. ❖ Oriya translation of <i>Shri Shri Nigamananda Katha Sangraha</i> Part 2 was published.
1984	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Bidhirakshya session held on <i>Magha Purnima</i> at Biratunga, Puri.
1985	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 34th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 5 at Birtung, Puri.

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 5th Dec Saturday Margasira Krishna Dasami at 8.45pm Durga Charan Mohanty Bhai died at Cuttack Hospital. ❖ <i>Premikaguru – Eka Adhyayan</i> was published. ❖ First edition of the Oriya translation of <i>Shri Shri Nigamananda Jibana Prasanga</i> Part 2 was published.
1986	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 35th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 23, 24 and 25 at Birtung, Puri. ❖ First edition of <i>Guru Geeta</i> was published. ❖ Construction of Satshikhya Mandir commences.
1987	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 36th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 12, 13 and 14 at Satshikhya Mandir, Bhubaneswar. ❖ Governing body of Nilachala Saraswata Sangha decided during February 26 session at Puri Smruti Mandir to open a library and reading room at Satshikhya Mandir. ❖ <i>Utkalare Thakur Shri Shri Nigamananda o Bhai Durgacharana</i> Part 1 was published. ❖ Hindi translation of <i>Pilanka Nigamananda</i> (Bachon Ka Nigamananda) was published.
1988	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 37th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 1, 2 and 3 at Nimapada, Puri. ❖ <i>Utkalare Thakur Shri Shri Nigamananda o Bhai Durgacharana</i> Part 2 was published.
1989	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 38th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 19, 20 and 21 at Balasore. ❖ Chaitanya Charan Dash Bhai became President and Parichalak of NSS. ❖ <i>Utkalare Thakur Shri Shri Nigamananda o Bhai Durgacharana</i> Part 3 was published. ❖ Second and third parts of <i>Shri Shri Nigamananda Kathamrita</i> were translated to Oriya. ❖ <i>Swagatika</i> magazine publication started from this year on the occasion of Utkal Pradeshika Bhakta Sammilani.
1990	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 39th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 8, 9 and 10 at Asureshwar. ❖ For the 1st time a two day training session for Sebaka Mandali was held in Satshikhya Mandir.
1991	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nilachala Saraswata Sangha purchased land adjacent to Nilachala Kutira from Jiyar Swami Matha. ❖ Oriya translation of <i>Bagudara Smruti</i> was published. ❖ Oriya translation of <i>Sudhansubala</i> was published. ❖ 40th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on January 29, 30 and 31 at Sambalpur.
1992	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Oriya translation of Nilachale Thakur Nigamananda Parts 1 and 2 were published. ❖ 41st Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held at Oupada, Kendrapara.
1993	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 42nd Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 5 to 7 at Jagatsinghpur. ❖ Pratap Chandra Mohanty Bhai died on 15th March. ❖ Raghunath Pati Bhai died at the age of 65 on 20th December at 5.58pm.
1994	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Oriya translation of <i>Saraswata Matha o Swami Swarupananda</i> was published. ❖ 43rd Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 25 to 27 at Rourkela. ❖ Surabala maa (Surdhuni Saraswati) died at the age of 89 on 28th May at 2.48pm. ❖ Nrupal Jee died at the age of 80 on 5th October at 4.40am.
1995	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 44th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 14 to 16 at Chittol, Balaswar.
1996	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 45st Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on February 3, 4 and 5 at Pattamundai.
1997	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 46th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held from 21st to 23rd Feb at Baripada. Fire broke out at 3.15pm on 23rd Feb.
1998	<ul style="list-style-type: none"> ❖ <i>Swadhamagata Bhaktanka Smarane</i> was published. ❖ 47th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held from 10th to 11th Feb at Bhubaneswar.
1999	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 48th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held 30th Jan to 1st Feb at Brahmapur. ❖ <i>Shriman Mahaprabhu Shri Shri Gaurangadeb</i> was published.

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Satshikhya Mandir Library was open for public. ❖ Dec 5th Delhi Saraswata Sangha Aasana Mandir established at Hargovind Enclave, Chhatarpur. ❖ Dec 29th at 12.30pm Satyapriya Mohanty Bhai died at the age of 95.
2000	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Oriya translation of <i>Shri Shri Thakuranka Chithi</i> Part 1 was published. ❖ 49th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held from 18th to 20th Feb at Jagannathpur, Talcher. ❖ Gopinath Singh Samant Bhai died on 7th December. He was earlier the Secretary of NSS.
2001	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Oriya translation of <i>Shri Shri Thakur Mahatmya</i> was published. ❖ <i>Smaraka Grantha</i>, a commemorative publication on the 50th anniversary, Golden Jubilee session, of Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani at Puri from 7th to 9th February was published. ❖ <i>Nigama Chetana Bikasha Sadhana Pathe</i> Part 1 was published. ❖ Oriya translation of <i>Mayer Krupa</i> was published. ❖ Sadguru Swami Nigamananda, the English biography of Shri Shri Thakur Maharaj was published by Nilachala Saraswata Sangha. ❖ Chaitanya Charan Das Bhai died at the age of 93 on 13th February at 1.30pm. He attended 50th Sammilani few days ago.
2002	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 51st Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held from 26th to 28th February at Jaraka, Dharmasala. ❖ Satshikhya Mandir main construction Ratna Muda work on 9th May. ❖ <i>Nigama Chetana Bikasha Sadhana Pathe – Byasthi Sadhana/Gruha Sadhana</i> Part 2 was published. ❖ Oriya translation of <i>Shri Shri Thakuranka Chithi</i> Part 2 was published. ❖ Oriya translation of <i>Shri Shri Thakuranka Abhaya Bani</i> was published. ❖ <i>Utkaliya Bhaktamananka Pai Shri Shri Thakurankara Kete Goti Upadesha Bani</i> was published. ❖ <i>Saraswata Madhuri</i> magazine publication started from this year by America Saraswata Sangha on the occasion of its annual conference of devotees. ❖ On July 12th Ratha Yatra seba at Puri started this year.
2003	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 52nd Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held on 15th to 17th February at Asureshwar. ❖ Oriya translation of <i>Shri Shri Thakuranka Chithi</i> Part 3 was published. ❖ Oriya translation of <i>Shri Shri Thakur Nigamananda Lila Prasanga</i> Part 1 was published. ❖ <i>Nigama Chetana Bikasha Sadhana Pathe</i> Part 3 was published.
2004	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 53rd Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held from February 4th to 6th at Garasang, Balasore.
2005	<ul style="list-style-type: none"> ❖ <i>Prarthana Gitika Shataka</i> Part 1 was published. ❖ 54th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held from February 23rd to 25th at Begunia.
2006	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 55th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held from February 12th to 14th at Badamba. ❖ <i>Shri Shri Guru Pranam</i> was published. ❖ <i>Anathbandhu Pradhan bhai</i> died on July 6th at the age of 79.
2007	<ul style="list-style-type: none"> ❖ <i>Prarthana Gitika Shataka</i> Part 2 was published. ❖ <i>Shri Shri Guru Tattwamrutasindhu</i> was published. ❖ <i>Jatismara Kahani</i> was published. ❖ 56th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held from 1st to 3rd Feb at Kurunti, Kendrapada. ❖ Three day training session for Kishore Sebakas (12 to 19 age) was started in Satsikhya Mandir.
2008	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Oriya translation of <i>Sadachara</i> was published. ❖ 57th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held from February 20th to 22nd at Nimapada.
2009	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 58th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held from 8th to 10th Feb at Jeypore, Koraput.

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ <i>Padmaraga Jayanti Smaraka Grantha</i>, a commemorative publication on the 75th anniversary of Nilachala Saraswata Sangha published. ❖ <i>Nigama Beena – Prathama Jhankara</i> was published. ❖ <i>Shri Shri Thakuranka Nutana Karmadharare Nilachala Saraswata Sangha</i> was published. ❖ <i>Swami Nigamananda for Young Readers</i> was published. ❖ <i>Ichhamani Devi</i> died at the age of 105 on August 13th at 6.04pm (Janmastami day).
2010	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 59th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani was held from January 29th to 31st at Angul. ❖ <i>Jananitwara Bikasha</i> was published.
2011	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 60th Utkal Pradeshik Bhakta Sammilani (Diamond Jubilee session) was held from January 29th to 31st at New Delhi. ❖ <i>Nigama Nibandhaabali</i> was published. ❖ <i>Sadguru Swami Nigamananda Upadeshamrita – A Book of His Teachings/Gospels</i> was published. ❖ <i>Sadguru Swami Nigamananda</i> (biography of Thakur Maharaj) in Kannada language was published.

ଭାରତ ରତ୍ନ ବିଶ୍ଵର ମାନ

ପ୍ରାଚୀ ଗଗନରେ ଉଇଁଲେ ରବି, ନଳିନୀ ପୁରିତ ସେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଛବି
ସଦ୍‌ଗୁରୁ ପଦରେ ହେଲେ ବରିତ, ବିଶ୍ଵ ଜାଗତିକ କଥା ଭଣି ତ
ହେବ କି ଆନ ? ଭାରତ ରତ୍ନ ବିଶ୍ଵର ମାନ ।୧।

ପ୍ରିୟତମ ଗୁରୁ ପିତା ଆମର, ସାରା ଜଗତର ପ୍ରିୟ ଠାକୁର
କେଉଁ ଇଚ୍ଛା ପୁଣି କେଉଁ ଇଚ୍ଛିତ, ବିଶ୍ଵ ଗାଉଥିବ ସାମ ସଙ୍ଗୀତ
ହେବ କି ଆନ ? ଭାରତ ରତ୍ନ ବିଶ୍ଵର ମାନ ।୨।

ବିଧିର ବିଧାନେ ଧରା ବରଣ, ବିଧି ବଳେ ସୃଷ୍ଟି କ୍ରିୟା କାରଣ
ଉଦୟ ଭାନୁରେ ଧରା ପୁରିତ, ତହୁଁନିକି ପୃଥା ହେଲା ଉଷତ
ହେବ କି ଆନ ? ଭାରତ ରତ୍ନ ବିଶ୍ଵର ମାନ ।୩।

ଧରା ପରଶିଲା ଅମୃତ ଧାର, ଅମୃତ ଆୟନ ପ୍ରିତୀ ସମ୍ଭାର
ବିଶ୍ଵ ପ୍ରିତୀ ଅର୍ଥେ ହେଲା ବର୍ଷିତ, ପୂଲକ ଖେଳିଲା ସାରା ଜଗତ
ହେବ କି ଆନ ? ଭାରତ ରତ୍ନ ବିଶ୍ଵର ମାନ ।୪।

ସନାତନ ଧାରା ସତ୍ୟ ସୁନ୍ଦର, ନିତ୍ୟ ଚିରନ୍ତନ ଧର୍ମ ଆମର
ଆର୍ଯ୍ୟ ପରମ୍ପରା ଆର୍ଯ୍ୟ ଗରିମା, ପ୍ରଚାର ହୋଇ ଜଗତେ ଜାଣ

ହେବ କି ଆନ ? ଭାରତ ରତ୍ନ ବିଶ୍ଵର ମାନ ।୫।

ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ ବିଜୟ ରଥ, ଗୃହୀ ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କ ମିଳନ କ୍ଷେତ୍ର
ପ୍ରାଚ୍ୟ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟର ହେବ ମିଳନ, ସତ୍ୟ ମହାବାକ୍ୟ ସାଧୁ ବଚନ
ହେବ କି ଆନ ? ଭାରତ ରତ୍ନ ବିଶ୍ଵର ମାନ ।୬।

ଅଦୂରେ ଘଟିବ ମହାସଂଗ୍ରାମ, ବିଶ୍ଵଭ୍ରାତୃତ୍ଵର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଜାଣ
ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ ଧରିବ କାତ, ବ୍ରାହ୍ମଣ୍ୟ ଭାବର ପୂତ ସରିତ
ହେବ କି ଆନ ? ଭାରତ ରତ୍ନ ବିଶ୍ଵର ମାନ ।୭।

ଜ୍ଞାନ ପ୍ରେମ ଘନ ମୂରତି ଧରି, ଆସିଛନ୍ତି ପ୍ରିୟ ଗୁରୁ ଆମରି
ଶଙ୍କର ଗୌରାଙ୍ଗ ହେବ ମିଳନ, ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ ସାର-ଦର୍ଶନ
ହେବ କି ଆନ ? ଭାରତ ରତ୍ନ ବିଶ୍ଵର ମାନ ।୮।

ହେ ପ୍ରିୟ ଦେବତା ଘେନ ପ୍ରଣାମ, ଶିଖାଇ ଦିଅ ହେ ସେବା ଧରମ
ପ୍ରାଚ୍ୟ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟର ମହାମିଳନ. ତୁମ ଶୁଭ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରତିଫଳନ
ହେବ କି ଆନ ? ଭାରତ ରତ୍ନ ବିଶ୍ଵର ମାନ ।୯।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ସଂଗ୍ରାମ କେଶରୀ ମଲ୍ଲିକ
ସେବକ, ସତ୍‌ଶିକ୍ଷା ମନ୍ଦିର

ଆମେରିକାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣର ଅଗ୍ରଗତି

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ଅପାର କରୁଣାରୁ ଆମେରିକାର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଥିବା ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ତା ୪ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୧ (ଜନ୍ମେନ୍ଦୁବ) ଠାରୁ ପାଠକ ଅଧିବେଶନ କରିଆସୁଥିଲେ । ତିନିବର୍ଷ ପରେ ୨୦୦୪ ମସିହା ପୌଷ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ 'ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ' ଏହାକୁ 'ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ' ନାମରେ ଅନୁମୋଦନ କରିଛନ୍ତି । ଟେଲିଫୋନ ମାଧ୍ୟମରେ ସଂଘର ସାଂସ୍କୃତିକ ଅଧିବେଶନଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରାୟ ୬୦ ଜଣ ଭାଇ ଓ ମା' ଓ ଓଡ଼ିଶାରୁ ପରିଦର୍ଶନରେ ଆସୁଥିବା ଭକ୍ତମାନେ ଯୋଗଦାନ କରନ୍ତି । ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ଆମେରିକାର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ରହୁଥିବାରୁ, ପ୍ରତି ସଂଘ ଅଧିବେଶନରେ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜା ଆରାଧନା କରିବା ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରୁନାହିଁ । ତେଣୁ ୨୦୦୨ ଓ ୨୦୦୩ ମସିହା ଖରାଝୁଟିରେ ଶ୍ରୀ ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଭାଇଙ୍କ **Savage, Minnesota** ଗୃହାସନରେ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ କରିଥିଲେ । ତା'ପରେ ୨୦୦୪ ମସିହାଠାରୁ **North Carolina** ରାଜ୍ୟରେ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ ଭଡ଼ା ଜାଗାମାନଙ୍କରେ ହୋଇଆସୁଅଛି । ଏହି ରାଜ୍ୟରେ ସଂଘର ଅଧିକାଂଶ ଭକ୍ତ ବାସ କରନ୍ତି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କରି ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ନିଆଯାଏ ଓ ଉତ୍ସବ ସରିଲେ ସମସ୍ତେ ଫେରିଆସନ୍ତି । ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀର ସଦସ୍ୟ ଓ ଓଡ଼ିଶାରୁ ପରିଦର୍ଶନରେ ଆସୁଥିବା ଭକ୍ତମାନେ ଏହି ଆମେରିକା ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦାନ କରନ୍ତି ।

୨୦୦୬ ମସିହାରେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଅନୁମତି କ୍ରମେ ଶ୍ରୀଜୟଦେବ ସେବାଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ମଣ୍ଡଳ ନାମରେ ଏକ ସେବାଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ମଣ୍ଡଳ ଗଠନ କରାଯାଇ କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରୀ ପ୍ରମୋଦ ମହାନ୍ତି ଭାଇଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ଏହାର ବାର୍ଷିକ ଅଧିବେଶନଗୁଡ଼ିକ ୨୦୦୬ ଓ ୨୦୦୭ ମସିହାରେ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ ଭାଇଙ୍କ **Charlotte, North Carolina** ଗୃହାସନରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ୨୦୦୮ ମସିହାଠାରୁ ବାହାର ଭଡ଼ା ଜାଗାମାନଙ୍କରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଆସୁଅଛି । ସଂଘର ବିଶେଷ ଅଧିବେଶନଗୁଡ଼ିକ ଯଥା ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ, ଜନ୍ମେନ୍ଦୁବ, ଅକ୍ଷୟ ତୃତୀୟା, ରାସପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଇତ୍ୟାଦି ଟେଲିଫୋନ ମାଧ୍ୟମରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ । ଏତଦ୍ୱ୍ୟତୀତ ନର୍ଥ କାରୋଲିନା ଓ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ରାଜ୍ୟରେ ରହୁଥିବା ଭକ୍ତ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନେ ଗତ ଆଠ ବର୍ଷ ହେଲା ଅନୁମତି ନେଇ ପ୍ରତିମାସରେ ଗୋଟିଏ ଶନିବାର ଦିନ ଏକତ୍ର ହୋଇ ପାଳିକରି ଗୃହାସନରେ ପାଠକ କ୍ରିଆସୁଛନ୍ତି ।

ଭୌଗୋଳିକତା ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଭକ୍ତମାନେ ବର୍ଷକୁ ଥରେ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ ଅଧିବେଶନ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନିଜସ୍ୱ ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ଆସନ ମନ୍ଦିରରେ ଏକାଠି ବସି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବାର ଅଭାବ ଆମେମାନେ ଅନୁଭବ କରୁଥାଉ, କିନ୍ତୁ ଆମର ଆଖି ପାଉ ନ ଥାଏ ଯେ କିପରି ଏହା ଏ ଦେଶରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିବ । ୨୦୦୬ ମସିହାରେ ଆମେରିକାରେ ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଭବ କରି ଭକ୍ତମାନେ ଆଲୋଚନା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଏହା ୨୦୦୬ ମସିହାରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଦ୍ୱିତୀୟ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବର ରିପୋର୍ଟରେ ସଂଘର ଲକ୍ଷ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ସଂଘ ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀର ୭ ମେ ୨୦୦୬ ଅଧିବେଶନରେ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ ଭାଇ, ବୃନ୍ଦାବନ ସାହୁ ଭାଇ ଓ ଲପ୍ସିତା ସାହୁ ମା'ଙ୍କୁ ନେଇ ଏକ **committee** ଗଠନ କରାଯାଇ ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ପ୍ରସ୍ତାବ ପ୍ରସ୍ତୁତକରି ରିପୋର୍ଟ ଦେବାପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ସେମାନେ ଜମିକ୍ରୟ, ସ୍ଥାୟୀ ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ଓ ଏହାର ଭବିଷ୍ୟତ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଏକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଅଟକଳ କରି କିପରି ଓ କେତେ ଅର୍ଥ ଭକ୍ତମାନଙ୍କଠାରୁ ମାସକୁ ଆୟ କରାଯାଇପାରିବ ତାହାର ଏକ ରିପୋର୍ଟ ସଂଘର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀକୁ ଦେଇଥିଲେ ଓ ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ୩ ଡିସେମ୍ବର ୨୦୦୬ରେ ଏହା ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ସେଥିରେ ଦୁଇଟି **options** ଥିଲା: (୧) ନୂଆ ଜମି କିଣି ଓ ସେଠାରେ ଘର ନିର୍ମାଣ କରିବା ନଚେତ୍ (୨) ପୁରୁଣା ଘର କିଣି ତାକୁ **remodeling** କରି ଆସନ ମନ୍ଦିର କରିବା । ଏଥି ସହିତ ନର୍ଥ କାରୋଲିନା ଅଞ୍ଚଳରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ବିକ୍ରିପାଇଁ ଥିବା ଖାଲି ଜମି, ଜମି ସହିତ ଘର ସବୁ ଏବଂ ତାହାର ମୂଲ୍ୟ ଆଲୋଚନାପାଇଁ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ ।

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘକୁ **Non Profit Organization IRS status 501(c)3** ପାଇବା ପାଇଁ ବିଳମ୍ବ ହେବାରୁ ୨୦୦୭ ମସିହାରେ ଏ ବିଷୟରେ କିଛି ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇପାରି ନ ଥିଲା । ୨୦୦୮ ମସିହାରେ ସଂଘ **Non Profit religious Organization**ର ସମ୍ବାଦ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଖୁସି ଆଣିଦେଇଥିଲା ଓ ଏହି ଖବର 'ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ-୨୦୦୮'ରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା ।

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ୍ରମେ **land purchase committee** ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ରିପୋର୍ଟ ୫ ଅକ୍ଟୋବର ୨୦୦୮ ତାରିଖରେ **e-mail** ମାଧ୍ୟମରେ ସମସ୍ତ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପଠାଯାଇ ସଂଘପୂଜାରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ସେଥିରେ **Initial or One Time Contribution Pledge for 2008** ଓ **Monthly Contribution Pledge starting from Jan 2009** ଠାରୁ ଦେବାପାଇଁ କୁହାଯାଇଥିଲା । ସଂଘର ଅଧିକାଂଶ ସଭ୍ୟ ଏଥିରେ ସହଯୋଗ କରିଥିଲେ ଓ ଏବେ ମଧ୍ୟ କରିଆସୁଛନ୍ତି । ୨୦୦୮ ମସିହା ସମ୍ମିଳନୀରେ ଶ୍ରେୟା ପ୍ରଭାକର ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ପାଣ୍ଠିପାଇଁ ମାଲିକ **bookmarks** ଡିଆରି କରି ବିକ୍ରି କରିଥିଲେ । ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସହ-ସଂପାଦକ ଓ ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରୀ ଶରତଚନ୍ଦ୍ର ସିଂହଦେଓ ଭାଇ ୨୦୦୮ ମସିହା ‘ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ’ର ସପ୍ତମ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦେବାପାଇଁ ଆସିଥିବାବେଳେ ତତ୍କାଳୀନ ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ ଭାଇଙ୍କଠାରୁ ଏକ ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ପ୍ରାର୍ଥନା ଲେଖାଇଆଣି ସଂଘପୂଜାରେ ପାଠ କରିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ । ୨୦୦୮ ଡିସେମ୍ବରଠାରୁ ଏହି ପ୍ରାର୍ଥନା ପ୍ରତି ସଂଘପୂଜା, ନର୍ଥ କାରୋଲିନା ପାଠକ୍ର ଓ ଗୃହାସନମାନଙ୍କରେ କରାଯାଉଅଛି । ୨୦୦୯ ମସିହା ଶେଷଆଡକୁ **Virginia** ଓ **North Carolina state border** ଅଞ୍ଚଳରେ ଘର ସହିତ ଜମି ଏବଂ କେବଳ ଜମି ପ୍ରାୟ ୧୦ଟି ଦେଖା ଯାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ କିଛି ପସନ୍ଦ ହୋଇ ନ ଥିଲା ।

୨୦୧୦ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ମାସରେ ସଂଘର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ଅଧିବେଶନ ଆଲୋଚନାରେ ସଭାପତି ବିଜୟ ସାହୁ ଭାଇଙ୍କ ଜମିକିଣୀ ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ପଶ୍ଚାତ୍ତୀକ୍ରିୟା ଯଥା - କେତେ ଏକରର ଜମି ଦରକାର, କେବଳ ଜମି ପାଇଁ ଆମେ କେତେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିପାରିବା, କେଉଁ କେଉଁ ସହର ପାଖରେ ଖୋଜିବା, ଘର ସହିତ ଜମି ନା କେବଳ ଜମି କିଣିବା ଇତ୍ୟାଦି ସ୍ଥାନ ପାଇଥିଲା । ଏଥିରେ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିଲା - ୫ ରୁ ୧୦ ଏକରର ଜମି ଦରକାର, ୫୦ ହଜାର ରୁ ୭୫ ହଜାର ଡଲାର ଜମି ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଇପାରିବ, ଏଆରପୋର୍ଟରୁ ୧-୨ ଘଣ୍ଟା ଦୂରତା ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବ, **Highway** ର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇଥିବ, **Greensboro/Raleigh-Chapel Hill and Virginia border** ଅଞ୍ଚଳରେ ହେଲେ ଭଲ ହେବ ଇତ୍ୟାଦି । ଜୁନ୍ ମାସରେ ବିଜୟ ସାହୁ ଭାଇଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଅନେକ ଜମି ଦେଖାଯାଇଥିଲା, **North Carolina** ଓ **Virginia** ର ଭାଇ ଓ ମା’ମାନେ ଅନେକ **conference call** ରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ମଧ୍ୟ କିଛି ଜମି ଦେଖି ପସନ୍ଦ କରିଥିଲେ । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଆସନ ମନ୍ଦିର ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ୫ ଏକର ବିଶିଷ୍ଟ ଏକ ଜମି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜ ଶ୍ରୀ ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଭାଇଙ୍କ **Glen Allen, Virginia** ବାସଭବନରୁ ୨୦୧୦ ମସିହା ସମ୍ମିଳନୀ ସେତୁ **Black Mountain, North Carolina** ଅଭିମୁଖେ ଶୁଭଯାତ୍ରାପଥରେ ପରିଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ ।

୨୦୧୦ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୧ ରୁ ୩ ତାରିଖରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ଜଣାଇଥିଲେ ଯେ ଆସନ୍ତାବର୍ଷ **Class Puja** ସଂଘର ଆସନ ମନ୍ଦିର ବାହାରେ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ମିଳିବ ନାହିଁ କାରଣ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ଶିକ୍ଷା ଗୁରୁଗୃହରେ ହିଁ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥାଏ । ଜୁଲାଇ ୧୦ ଓ ୨୫ ତାରିଖରେ ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀର ବିଶେଷ ଅଧିବେଶନମାନ ବସି **Chapel Hills** ନିକଟରେ ଥିବା ଜମିଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ **Efland city** ର **West Ten Road plot** ଟି **short list** କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ, ଦୋଳଗୋବିନ୍ଦ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଭାଇ ଓ ବସନ୍ତ ସୁନ୍ଦରରାୟ ଭାଇ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ଆସିଥିବା ସମୟରେ ସେହି ସ୍ଥାନକୁ ଦେଖି ମଧ୍ୟ ପସନ୍ଦ କରିଥିଲେ । ତା ୫ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୧୦ ଦିନ ବିଜୟ ସାହୁ ଭାଇଙ୍କ ଆହ୍ୱାନରେ ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ଅଧିବେଶନ ତକାଯାଇ **Efland city, North Carolina state (Orange County)** ର **West Ten Road** ରେ ଥିବା **8.6 acres land** ଯାହାକି **Highway I-85/I-40 exit** ନିକଟରେ ଅବସ୍ଥିତ, **Asking price: \$109,000, Offer price: \$79,000 (66% of listing price), Agent: Ken Walker, Remax Diamond Realty, Owner: Jean Knight Hicks (Elderly Lady from Graham City)** ଆଲୋଚନା କରାଯାଇ କ୍ରୟ କରିବାପାଇଁ ସମସ୍ତେ ଏକମତ ହୋଇଥିଲେ । ଏଥିରେ ମହେଶ ପ୍ରସାଦ ଚୌଧୁରୀ ଭାଇ ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ଏହି ଜମିର ବାମ ପାର୍ଶ୍ୱର ଲମ୍ବ ୭୧୨ ଫୁଟ ଏବଂ ଦକ୍ଷିଣ ପାର୍ଶ୍ୱର ଲମ୍ବ ୧୦୬୧ ଫୁଟ, ଆଗପଟ ଓସାର ୫୨୩ ଫୁଟ ଏବଂ ପଛପଟ ଓସାର ୪୨୦ ଫୁଟ । ଏହି ସ୍ଥାନଟି **Raleigh Durham Airport** ରୁ ୩୦ ମିନିଟ୍, ବିଜୟ ଭାଇଙ୍କ ଗୃହରୁ ୧୫ ମିନିଟ୍, ସାନ୍ତୁଜିତ୍ ଭାଇଙ୍କ ଗୃହରୁ ୩୦ ମିନିଟ୍, **Greensboro** ପ୍ରଭାକର ଭାଇଙ୍କ ଗୃହରୁ ୪୫ ମିନିଟ୍, **Charlotte** ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇଙ୍କ ଗୃହରୁ ୨ ଘଣ୍ଟା ୩୦ ମିନିଟ୍, **Richmond** ଜ୍ଞାନ ଭାଇଙ୍କ ଗୃହରୁ ୨ ଘଣ୍ଟା ୩୦ ମିନିଟ୍, **Charlottesville** ବରଦା ଭାଇଙ୍କ ଗୃହରୁ ୩ ଘଣ୍ଟା ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ ।

ଅଗଷ୍ଟ ୬ ତାରିଖ ଦିନ ଏକେଡ଼ିକ୍ସ ସହ ବୁଝାମଣା କରି ଜମିର ମୂଲ୍ୟ \$77,500 ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଥିଲା ଓ କନ୍ୟା ବାବଦରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ମିଶାଇ ସର୍ବମୋଟ \$80,000 ହୋଇଥିଲା । ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଏହି ଶୁଭ ଖବର ଜଣାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସଂଗ୍ରାମ କେଶରୀ ସିଂହ ଭାଇଙ୍କୁ ଉକ୍ତ ସ୍ଥାନକୁ କନ୍ୟା କରିବା ନିମନ୍ତେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଅନୁମତି ଭିକ୍ଷାକରି ଚିଠି ୮ ଅଗଷ୍ଟରେ e-mailରେ ପଠାଯାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କୁ ନୀଳାଚଳ କୁଟୀରରେ ଓ ସ୍ମୃତି ମନ୍ଦିରରେ ଜଣାଇବାପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା । ଅଗଷ୍ଟ ୨୨ ତାରିଖ ଦିନ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ଏହାକୁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଅଗଷ୍ଟ ୨୩ ତାରିଖ ଦିନ ପରିଚାଳକ ମହୋଦୟ କୁଟୀରରେ ଓ ସ୍ମୃତିମନ୍ଦିରରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କୁ ଜଣାଇଥିଲେ । ୨୦ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୧୦ ଦିନ ଏହି ଜମିର Survey R.S. Jones & Associatesଙ୍କୁ \$850 ଦିଆଯାଇ କରାଯାଇଥିଲା ।

୨୪ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୧୦ ମଙ୍ଗଳବାର ଜନ୍ମେଷ୍ଟବ ଦିନ ଅପରାହ୍ନ ୯:୪୧ରେ ଏହି ଜମି କନ୍ୟା କରାଯାଇଥିଲା । ସେଥିରେ ଦୋଳଗୋବିନ୍ଦ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଭାଇ, ବିଜୟ କୁମାର ସାହୁ ଭାଇ, ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଭାଇ, ପ୍ରଭାକର ବାଇ ଭାଇ ଓ ସ୍ମିତାରାଣୀ ବାଇ ମା' ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ୨୬ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୧୦ ଦିନ Orange County Environmental Health departmentର Soil Scientist plot ଦେଖି septic systems କରିବାପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ । ୧୧ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୦୧୦ ଗଣେଷ ଚତୁର୍ଥୀ ଦିନ ନୂତନ ଯାଗାରେ ଭୂମିପୂଜା ଦୋଳଗୋବିନ୍ଦ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଭାଇଙ୍କ ପୌରହିତ୍ୟରେ ଓ ବହୁଭକ୍ତଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ବିଜୟ କୁମାର ସାହୁ ଭାଇ ହୋମ ଯଜ୍ଞ ଯଜମାନରେ ବସିଥିଲେ । ସଂପାଦକ ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଭାଇ ଓ ମା', ବୃନ୍ଦାବନ ସାହୁ ଭାଇ, ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ ଭାଇ ଓ ମା', ପ୍ରଭାକର ବାଇ ଓ ମା', ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର ନାୟକ ଭାଇ ଓ ମା', ବରଦାକାନ୍ତ ନାୟକ ଭାଇ ଓ ମା', ସାନ୍ତଜିତ୍ ସେନାପତି ଭାଇ, ସୁବ୍ରତ କୁମାର ନାୟକ ଭାଇ, ମାଳତୀ ଦ୍ୱିବେଦୀ ମା', ଅନୁପ କାଲିଆ ଭାଇ, ସୌମ୍ୟ ପରିଡା ଭାଇ, ଦେବୀପ୍ରସାଦ ଦାସ ଭାଇ, Young Aspirants ଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସ୍ୱାତୀ, ରିନି, ସୌମ୍ୟା, ବେଦପ୍ରକାଶ, ଶ୍ରେୟା, ଶାଶ୍ୱତ, ଉଦୟନ୍, ଅସ୍ମିତା ଓ ଅଂଶ ଯୋଗଦେଇଥିଲେ । ଟେଲିଫୋନ ମାଧ୍ୟମରେ ସଂଘର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭକ୍ତମାନେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ।

ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣର ଅଗ୍ରଗତି ପାଇଁ ଅକ୍ଟୋବର ୨୦୧୦ରେ ସଂଘର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ଦୁଇଟି committee ଗଠନ କରିଥିଲେ -

୧. Fund Raising committee (ବିଜୟ ଭାଇ, ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇ, ଲକ୍ଷ୍ମିତା ମା' ଓ ଉଷା ମା')

୨. Planning committee (ଜ୍ଞାନ ଭାଇ, ବ୍ରଜ ଭାଇ, ମହେଶ ଭାଇ, ଅମରେଶ ଭାଇ, ସ୍ମିତା ବାଇ ମା' ଓ ବୃନ୍ଦାବନ ଭାଇ)
Fund Raising committee ସଂଘର ପ୍ରତି ସଭ୍ୟଙ୍କୁ ଯୋଗାଯୋଗ କରି ନିର୍ମାଣ ପାଣ୍ଠିର ଆୟ ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ସହଯୋଗ କରିଛନ୍ତି । Planning committeeର ସଦସ୍ୟମାନେ ନିର୍ମାଣର ଅଗ୍ରଗତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା ଅବ୍ୟାହତ ରଖିଛନ୍ତି ।

୧୫ ଜାନୁୟାରୀ ୨୦୧୧ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭ୍ୟ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ଦିନ ପ୍ରଭାକର ବାଇ ଭାଇଙ୍କ ଘରେ ଆମ ସଂଘର ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ନେଇ Aher Builders ଓ ଜଣେ Architect ଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇ ଏକ Architect Plan ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ କୁହାଯାଇଥିଲା । ଏହି Planଟି କେନ୍ଦ୍ରସଂଘ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରାଯାଇ କେତେକ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ Architect Plan ଓ ନିର୍ମାଣ ବିଷୟରେ ଅଧିକ ଆଲୋଚନା ଚାଲିଛି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ କୃପା ତଥା ଆଶୀର୍ବାଦରୁ ଓ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ, ପୁରୀଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ କିପରି ସୁରୁଖୁରୁରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ମନ ମୁତାବକ ହୋଇ ପାରିବ ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସେବାପୂଜା ତଥା ଭାବଧାରାର ବିକାଶ ସାଧନ କରି, ତାଙ୍କରି ଜଗତ୍‌ହିତକର କର୍ମସାଧନରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇପାରିବ ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀପାଦପଦ୍ମରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛୁ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଗ୍ରତ
ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

20100824000028220 DEED
Bk:RB5000 Pg:328
08/24/2010 03:41:34 PM 1/3

FILED Deborah B. Brooks
Register of Deeds, Orange Co., NC
Recording Fee: \$25.00
NC Real Estate TX: \$156.00

NORTH CAROLINA GENERAL WARRANTY DEED

Excise Tax: \$156.00

Recording Time, Book and Page:

Tax Map No. 3.45..6

Parcel Identifier No: 9844-94-3580

Mail after recording to: Sarah Canaday, 202 S. Fifth Street, Mebane, NC 27302

This instrument was prepared by: Sarah Canaday, Russ & Canaday PLLC

THIS DEED made this 24th day of August, 2010 by and between

GRANTOR

Jean K. Hicks, Trustee of the Jean Knight Hicks Irrevocable Trust Agreement Dated June 17, 2010

Mailing Address: 1853 Murphy Court Graham NC 27253

GRANTEE

America Saraswata Sangha

Property Address: S/S SR 1144 West Ten Road, Effland, NC 27243

Mailing Address: 101 Sundance Place Chapel Hill NC 27514

The designation Grantor and Grantee as used herein shall include said parties, their heirs, successors, and assigns, and shall include singular, plural, masculine, feminine or neuter as required by context.

WITNESSETH, that the Grantor, for a valuable consideration paid by the Grantee, the receipt of which is hereby acknowledged, has and by these presents does grant, bargain, sell and convey unto the Grantee in fee simple, all that certain lot or parcel of land and more particularly described as follows:

That certain tract or parcel of land located in Cheeks Township, Orange County, North Carolina, adjoining Carl Thomas Hicks, SR #1144, West Ten Road, Kenan Ent., Inc., Gordon P. Hale, Marie C. Wilson, Troy Lloyd, Gary Lloyd, and Donald T. Roundtree, Jr., and others, and being more particularly described as follows:

BEGINNING at an iron found corner with Carl Thomas Hicks and the Southern margin of the right of way for SR #1144; thence with a curve having a radius of 723.94 ft., a length of 188.40 ft., a tangent of 94.73 and a chord of 187.86 with a bearing of South 62-23-43 East and a delta of 14-54-37 to a right of way monument; thence continuing along the Southern margin of West Ten Road, South 31-16-50 East 49.39 ft. to a right of way monument; thence continuing along said line of West Ten Road, South 46-45-05 East 144.70 ft. to a right of way monument; thence continuing along said line of West Ten Road, a curve with a radius of 441.97 ft., a length of 143.066 ft., a tangent of 67.55, a chord of 133.55, with a bearing of South 53-35-06 East and a delta of 17-22-45 to an iron stake, corner with West Ten Road and Kenan Ent., Inc.; thence

along the line of Kenan Ent., Inc., Gordon P. Hale, Marie C. Wilson, Troy Lloyd, and Gary Lloyd, South 02-38-34 West 712.58 ft. to an iron found, corner with Gary Lloyd and Donald T. Roundtree, Jr.; thence along the line of Donald T. Roundtree, Jr., South 84-29-35 West 419.51 ft. to an iron found and control corner, corner with said Roundtree; thence with the line of said Roundtree and Carl Thomas Hicks, North 02-27-17 East 1,060.77 ft. to the POINT OF BEGINNING AND CONTAINING 8.619 ACRES, more or less, as shown on plat entitled "Plat of Survey For Jean K. Hicks", dated March 14, 1996, as prepared by Michael R. Whitfield, R. L. S., reference to which is hereby made for a more complete description of same.

All or a portion of the property hereinabove described was acquired by Grantor by instrument recorded in Book 4964, Page 451, Orange County Registry.

A map showing the above described property is recorded in Plat Book ___, Page ___, and referenced within this instrument.

Does the above described property include the primary residence (yes/no) ? **No**

TO HAVE AND TO HOLD the aforesaid lot or parcel of land and all privileges and appurtenances thereto belonging to the Grantee in fee simple.

And the Grantor covenants with the Grantee, that Grantor is seized of the premises in fee simple, has the right to convey the same in fee simple, that title is marketable and free and clear of all encumbrances, and that Grantor will warrant and defend the title against the lawful claims of all persons whomsoever except for the exceptions hereinafter stated.

Title to the property hereinabove described is subject to the following exceptions:

IN WITNESS WHEREOF, the Grantor has hereunto set his hand and seal, or if corporate, has caused this instrument to be signed in its corporate name by its duly authorized officer(s), the day and year first above written.

America Saraswata Sangha
(Entity Name)

Jean K. Hicks (SEAL)
Jean K. Hicks, Trustee of the Jean Knight Hicks
Irrevocable Trust Agreement Dated June 17, 2010

By: Bijoy Kumar Sahoo
Title: President

BIJOY K. SAHOO (SEAL)

By: Gyana Ranjan Dwibedy
Title: Secretary

Gyana Ranjan Dwibedy (SEAL)

(SEAL)

NORTH CAROLINA ALAMANCE COUNTY

I certify that the following person(s) personally appeared before me this day, each acknowledging to me that he or she signed the foregoing document: Jean K. Hicks, Trustee of the Jean Knight Hicks Irrevocable Trust Agreement Dated June 17, 2010

. Witness my hand and official stamp or seal, this the 24th day of August, 2010

My Commission Expires: 4-2-2014

[Signature]
Notary Public
Print Notary Name: Sarah Canaday

NORTH CAROLINA ALAMANCE COUNTY

I certify that the following person(s) personally appeared before me this day, each acknowledging to me that he or she signed the foregoing document: Bijoy Kumar Sahoo, Gyana Ranjan Dwibedy. Witness my hand and official stamp or seal, this the 24th day of August, 2010

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଫଳ ବାର୍ଷିକ ବିବରଣୀ

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ଅପାର କରୁଣାରୁ ତା୧୫ ଜାନୁୟାରୀ ୨୦୧୧ ଦିନ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଫଳ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ପାଳିତ ହୋଇଛି । ୨୦୦୧ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୪ ତାରିଖ ଦିନ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶୁଭ ଜନ୍ମଦିନରେ ମାତ୍ର ସାତଗୋଟି ଭକ୍ତ ପରିବାରକୁ ନେଇ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକକ୍ର ନିର୍ମାତା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ଓ (ପୂର୍ବତନ) ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ ଭାଇଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ୨୦୦୩ ମସିହାରେ ସଂଘରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା । ୨୦୦୧ ମସିହାଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସର ପ୍ରଥମ ରବିବାର ଦିନ ଟେଲିଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ପାଠକ୍ରର ଅଧିବେଶନଗୁଡ଼ିକ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଆସୁଥିଲା । ୨୦୦୪ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୭ ତାରିଖ ପୌଷ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ବିଧିବଦ୍ଧଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଥିଲା । ସେହି ବର୍ଷଠାରୁ ପ୍ରତିବର୍ଷ ପୌଷ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ସମୟରେ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ପାଳିତ ହୋଇଆସୁଅଛି ଓ ଏହି ଉତ୍ସବରେ କେନ୍ଦ୍ରପ୍ରତିନିଧିମାନେ ଯୋଗଦାନ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆଦର୍ଶ ଓ ସଂଘପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟାଦି ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିଆସୁଅଛନ୍ତି । ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପରଠାରୁ ସଂଘସେବୀ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ସଂଘପୂଜା ଅଧିବେଶନରେ ଯୋଗଦାନ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହେବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ରବିବାର ଦିନ ସଂଘପୂଜା ଅଧିବେଶନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଆସୁଛି । ପ୍ରତିମାସର ଶେଷ ରବିବାର ଦିନ ନିର୍ମାତା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀର ଜଣେ ସଦସ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଭାବରେ ଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଯୋଗଦାନ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିଥାନ୍ତି । ନିୟମିତ ସଂଘ ଅଧିବେଶନ ବ୍ୟତୀତ ମାସର ପ୍ରଥମ ରବିବାର ଦିନ ମହିଳା ସଂଘ ଅଧିବେଶନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇ ଆସୁଅଛି । ବିଗତ ବର୍ଷର ସଂଘ ଅଧିବେଶନଗୁଡ଼ିକରେ ୫୫ ଜଣ ସଂଘସେବୀ ଓ ୮ ଜଣ ଦର୍ଶକ ଭକ୍ତ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଯୋଗଦାନ କରିଛନ୍ତି । ୨୦୦୪ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ମାସରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସର ଶେଷ ରବିବାର ଦିନ ପିଲାମାନଙ୍କର ଅଧିବେଶନ ହୋଇ ଆସୁଥିଲା । ଗତ ୨୦୦୫ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ମାସରୁ ଏହି ମାସିକ ଅଧିବେଶନ ପିଲାମାନଙ୍କର ଆଗ୍ରହ କ୍ରମେ ମାସରେ ଦୁଇଥର ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଅଛି । ଏହି ଅଧିବେଶନରେ ବିଭିନ୍ନ ପୁସ୍ତକରୁ ସଂଗୃହୀତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଲୀଳା ଓ ନିର୍ମାତା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀରୁ ଉଦ୍ଧୃତ ବିଭିନ୍ନ ତତ୍ତ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଲେଖାର ଲଂଘାଣୀ ଅନୁବାଦ କରାଯାଇ ପିଲାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାଠ କରାଯାଉଅଛି । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ ଗତବର୍ଷ ପିଲାମାନଙ୍କର ଆଗ୍ରହ କ୍ରମେ ଛୋଟବୟସ୍କର ଅର୍ଥ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରଣୀତ 'ଜ୍ଞାନୀଗୁରୁ' ପୁସ୍ତକରୁ ସନାତନ ଧର୍ମ ଏବଂ ଓଡ଼ିଆ ଜୀବନୀରୁ ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱ ଆଦି ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା ହୋଇଆସୁଅଛି । ବିଗତ ବର୍ଷରେ ପିଲାମାନଙ୍କ ଅଧିବେଶନଗୁଡ଼ିକରେ ୨୧ ଜଣ ପିଲା ନିୟମିତ ଭାବରେ ଯୋଗଦାନ କରିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ୪ ଜଣ ପରିଚୟପତ୍ରଧାରୀ । ବିଜ୍ଞ ଗୋପାଳ ପଣ୍ଡା ୨୦୦୮ ମସିହାରୁ, ସୌମ୍ୟାଶ୍ରୀ ରାୟ ଓ ଶ୍ରେୟା ପ୍ରଭାକର ୨୦୧୦ ମସିହାରୁ ଏବଂ ସ୍ୱାତୀ ଦ୍ୱିବେଦୀ ୨୦୧୧ ମସିହାରେ ପରିଚୟ ପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ।

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ନବମ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ବିଗତ ଜୁଲାଇ ମାସ ୧, ୨ ଓ ୩ ତାରିଖ ଗୁରୁବାର ଠାରୁ ଶନିବାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କାରୋଲିନା ରାଜ୍ୟର **Black Mountain** ସହରର **YMCA Blue Ridge Assembly** ଠାରେ 'ନିର୍ମାତା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ'ର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀର ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି ଭାଇଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦ ଉଦ୍‌ଘାଟନା ସହକାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ସର୍ବମୋଟ ୭୧ ଜଣ ଭାଇ, ମା' ଓ ପିଲାମାନେ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ । ବିଗତ ବର୍ଷମାନଙ୍କ ପରି ଏ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ସମୟରେ 'ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ' ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ୨୦୧୦ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୨୪ ତାରିଖ ଦିନ ଆମ ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶୁଭ ଜନ୍ମୋତ୍ସବ ପାଳନ କରାଯାଇଥିଲା । ଜନ୍ମୋତ୍ସବ ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆରତି ଓ ଛୋଟବୟସ୍କ କରାଯାଇ ଉପଦେଶ, ବାଣୀ ଆଦି ପାଠ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପୁତ୍ର ଜୀବନୀ ପାଠ, ପାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଗତବର୍ଷ ମଇ ମାସ ୧୮ ତାରିଖ ଅକ୍ଷୟ ତୃତୀୟା ଦିନ ଓ ନଭେମ୍ବର ୨୧ ତାରିଖ ରାସପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ବିଶେଷ ଅଧିବେଶନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କାରୋଲିନା ଓ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ରାଜ୍ୟରେ ରହୁଥିବା ଭକ୍ତ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନେ ଗତ ସାତ ବର୍ଷ ହେଲା ଅନୁମତି ନେଇ ପ୍ରତିମାସରେ ଗୋଟିଏ ଶନିବାର ଦିନ ଏକତ୍ର ହୋଇ ପାଠକ୍ର କରିଆସୁଛନ୍ତି । ଏହି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସାରସ୍ୱତ ପାଠକ୍ରରେ ପ୍ରାୟ ୧୨ ଜଣ ପରିଚୟପତ୍ରଧାରୀ ଭକ୍ତ ଯୋଗ ଦିଅନ୍ତି । ପାଠକ୍ର ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଓ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ପୂର୍ବରୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥାଏ । ଶନିବାର ଅପରାହ୍ନରେ ପାଳିଆଙ୍କ ଗୃହାସନରେ ଛୋଟ ବୟସ୍କ,

ପରିଚୟପତ୍ର ପାଠ, ସମ୍ମିଳନୀ ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ଆମେରିକାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କର ଏକ ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା ପରେ ନୂତନ ‘ସଂଘ-ସେବକ’, ‘ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଗୁରୁଗୀତା’, ‘ନିଗମ ଉପଦେଶ’, ‘ଜାତିସ୍ମର କାହାଣୀ’, ‘କଥା ସଂଗ୍ରହ’ ଆଦି ପୁସ୍ତକ ପାଠ କରାଯାଏ । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ ପିଲାମାନେ ‘Sadguru Nigamananga for Young Readers’ ପୁସ୍ତକରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଜୀବନୀ ପାଠ କରନ୍ତି ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ଗାନ କରନ୍ତି । ବିଗତ ବର୍ଷ, Virginia ରାଜ୍ୟର ୬ ଜଣ ପରିଚୟପତ୍ରଧାରୀ ସଂଘସେବୀ ପରିଚାଳକଙ୍କ ଅନୁମତି କ୍ରମେ Virginia ପାଠକ ନାମକ ଏକ ପାଠକ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ପାଠକରେ ନିଗମ ଉପଦେଶ ଓ ଯୋଗୀଗୁରୁ ଆଦି ପୁସ୍ତକ ପାଠକରାଯାଏ । ଏହି ବର୍ଷ Mid-West ରେ Kansas ଓ Arkansas ରେ ରହୁଥିବା ୬ ଜଣ ପରିଚୟପତ୍ରଧାରୀ ସଂଘସେବୀ (୩ଟି ପରିବାର) ପରିଚାଳକଙ୍କ ଅନୁମତି କ୍ରମେ Mid-West ପାଠକ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି ।

୨୦୦୬ ମସିହାରେ କେନ୍ଦ୍ର ଅନୁମତି କ୍ରମେ ଶ୍ରୀଜୟଦେବ ସେବାଶିଷ୍ୟାର୍ଥୀ ମଣ୍ଡଳ ନାମରେ ଏକ ସେବାଶିଷ୍ୟାର୍ଥୀ ମଣ୍ଡଳ ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଜୟଦେବ ସେବାଶିଷ୍ୟାର୍ଥୀ ମଣ୍ଡଳର ସେବକମାନେ ହେଲେ – ସର୍ବଶ୍ରୀ ବିଜୟ କୁମାର ସାହୁ, ଜ୍ଞାନ ରଞ୍ଜନ ଦ୍ଵିବେଦୀ, ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ପଣ୍ଡା, ବିଶ୍ଵଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ, ପ୍ରଭାକର ବାଲ, ବୃନ୍ଦାବନ ସାହୁ, ପୃଥ୍ଵୀରାଜ ସାହୁ, ବରଦାକାନ୍ତ ନାୟକ, ଅଶ୍ଵିନୀ କୁମାର ନାୟକ, ସୁବ୍ରତ କୁମାର ନାୟକ, ସାନ୍ତୁଜିତ୍ ସେନାପତି ଓ ଦେବୀପ୍ରସାଦ ସାମଲ । ଗତବର୍ଷ ଜୁନ ମାସର ୨୮, ୨୯ ଓ ୩୦ ତାରିଖ ଦିନ କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରୀ ପ୍ରମୋଦ ମହାନ୍ତି ଭାଇଙ୍କ ତତ୍ତ୍ଵାବଧାନରେ ଏହି ସେବାଶିଷ୍ୟାର୍ଥୀ ମଣ୍ଡଳର ପଞ୍ଚମ ଅଧିବେଶନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଯାଇଛି । ଗତବର୍ଷ ସାତଟି ଗୃହାସନର ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ମଧ୍ୟ ପାଳିତ ହୋଇଥିଲା । ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଜ୍ଞାନ ଦ୍ଵିବେଦୀ ଭାଇ ଓ ଶିବାନୀ ମା’ଙ୍କର ଗୃହାସନର, ଏପ୍ରିଲ ମାସରେ ଦେବୀ ସାମଲ ଓ ସ୍ନିଗ୍ଧା ମା’ଙ୍କର ଗୃହାସନର, ଜୁନ୍ ମାସରେ ବରଦାକାନ୍ତ ନାୟକ ଭାଇ ଓ ସୋନିଆ ମା’ଙ୍କର ଗୃହାସନର, ଜୁଲାଇ ମାସରେ ଅଶ୍ଵିନୀ ଭାଇ ଓ ସଂଘମିତ୍ରା ମା’ଙ୍କର ଗୃହାସନର, ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ବିଶ୍ଵଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ ଭାଇ ଓ ସ୍ମିତା ମା’ଙ୍କର ଗୃହାସନର ଏବଂ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ ଯଥାକ୍ରମେ ବୃନ୍ଦାବନ ସାହୁ ଭାଇ ଓ ପଦ୍ମା ମା’ଙ୍କର ଗୃହାସନର, ଏବଂ ପ୍ରଭାକର ବାଲ ଭାଇ ଓ ସ୍ମିତା ମା’ଙ୍କର ଗୃହାସନର ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଗତ ବର୍ଷ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅପାର କରୁଣାରୁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ଭକ୍ତମାନେ ଆମେରିକାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାର ପ୍ରଚାର ଓ ଜଗତସ୍ତ୍ରୋତକର କର୍ମରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଏକ ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କରିବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରି North Carolina ରାଜ୍ୟର Efland ସହରରେ West Ten ନାମକ ଏକ ରାସ୍ତା ଉପରେ ଆଠ ଏକର ଜମି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ପବିତ୍ର ଜନ୍ମୋତ୍ସବ ଦିନ କ୍ରୟ କରିଥିଲେ । ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ଅନୁମତି କ୍ରମେ ଭକ୍ତମାନେ ଭକ୍ତ ଜମିରେ ଗତ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସ ୧୧ ତାରିଖ ଗଣେଶ ପୂଜା ଦିନ ଭୂମିପୂଜା ମଧ୍ୟ ସଂପନ୍ନ କରିଥିଲେ । ଗତବର୍ଷ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ପବିତ୍ର ଜନ୍ମୋତ୍ସବ ଦିନ ‘ପିଲାଙ୍କ ନିଗମାନନ୍ଦ’ ପୁସ୍ତକର ଇଂରାଜୀ ଅନୁବାଦ, Sadguru Nigamananda for Young Readers, ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘଦ୍ଵାରା ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ସଂଘସେବୀ ଭକ୍ତମାନେ ଏହି ପ୍ରକାଶନର ଅନୁବାଦ କରିଥିଲେ ଓ ପ୍ରକାଶନର ବ୍ୟୟଭାର ବହନ କରିଛନ୍ତି । ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରକାଶିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକର ଇଂରାଜୀ ଅନୁବାଦ କରିବା ଅଭିପ୍ରାୟରେ ଗତବର୍ଷ ଏକ ସଂପାଦନା ମଣ୍ଡଳୀ ଗଠନ କରା ଯାଇଛି ଓ ଏହି ସଂପାଦନା ମଣ୍ଡଳୀ ସେବକ-ସେବିକାମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ‘ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚିଠି’ର ଅନୁବାଦ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଛି । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଭାବଧାରାର ବିଶ୍ଵବ୍ୟାପୀ ପ୍ରଚାର ଓ ପ୍ରସାରରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆମ ସଂଘର ଏକ website ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି । ସଂଘର ବିଭିନ୍ନ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ପ୍ରଚେଷ୍ଟରେ ଗଢ଼ା ଯାଇଥିବା ଏହି websiteଟି ବିଶେଷ ତିଆକର୍ଷକ ହୋଇଛି ଏବଂ ଆସନ୍ତା ବର୍ଷ ଏହାକୁ ଆହୁରି ଉନ୍ନତ କରିବାର ପରିକଳ୍ପନା ରହିଛି । ସଂଘର ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ସୂଚନା ଭକ୍ତମାନେ ଏହି website ମାଧ୍ୟମରେ ପାଇଥାନ୍ତି । ବିଗତବର୍ଷରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ସଂଶୋଧିତ bylaw ଅନୁଯାୟୀ ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ସଦସ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୭ ରୁ ୯ କୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଅଛି । ଏହି ନୂତନ ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀର କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନେ ହେଲେ ସର୍ବଶ୍ରୀ ବିଜୟ ସାହୁ (ସଭାପତି), ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ଵିବେଦୀ (ସମ୍ପାଦକ), ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ପଣ୍ଡା (କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ), ବିନୟ ସାହୁ, ବିଶ୍ଵଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ, ବିଶ୍ଵରଞ୍ଜନ ଦାସ, ବୃନ୍ଦାବନ ସାହୁ, ପ୍ରଭାକର ବାଲ ଓ ପୃଥ୍ଵୀରାଜ ସାହୁ । ଚଳିତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ଭକ୍ତମାନେ ବିଗତ ବର୍ଷର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସହିତ ଅନ୍ୟ କେତୋଟି ଅତିରିକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ସମସ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା-

୧. ଆସନ୍ତା ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଆମେରିକାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କରିପାରିବୁ ।
୨. ପିଲାମାନଙ୍କର ଅଧିବେଶନରେ ପାଠ କରାଯାଉଥିବା ଇଂରାଜୀ ଗନ୍ଧସମୂହ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଅନୁମତି କ୍ରମେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ କରିବୁ ।
୩. ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାରେ ପ୍ରକାଶିତ ଇଂରାଜୀ ପୁସ୍ତକମାନଙ୍କୁ ଆମେରିକାର ସ୍ଥାନୀୟ ଲାଇବ୍ରେରୀଗୁଡ଼ିକୁ ଦାନ କରିବୁ ।
୪. ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚିଠି ଇଂରାଜୀ ଅନୁବାଦ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବୁ ।
୫. ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ ପ୍ରକାଶନ କରାଯିବ ।

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବାର ସାତ ବର୍ଷ ଅତୀତ ହେଲାଣି । ଏହି ସାତ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଆମର ସଂଘସେବୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୨୦ରୁ ବୃଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ଏବେ ୫୫ରେ ପହଞ୍ଚିଛି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ଏତିକି ପ୍ରାର୍ଥନା ଯେ, “ଏହି ଶିଶୁ ପ୍ରବାସୀ ସଂଘଟି ତୁମରି ଭାବଧାରାରେ ଗଢ଼ିଉଠୁ ଏବଂ ତୁମରି ମହାନ ଆଦର୍ଶର ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ ପ୍ରଚାରରେ ସହାୟକ ହେଉ । ସମସ୍ତ ସଂଘସେବୀ ତୁମରି ଭାବରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ସଂଘବନ୍ଧ ହୋଇ ଏକମନ ଏକପ୍ରାଣରେ ତୁମରି ସେବା କରନ୍ତୁ ଓ ତୁମର ଜଗତହିତକର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଜୀବନ ଉତ୍ସର୍ଗ କରନ୍ତୁ ।”

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ
ସମ୍ପାଦକ, ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ସେ ପରମ ପ୍ରିୟ ମୋର

ଏତେ ଆପଣାର କିଏ

ସେ ପରମ ପ୍ରିୟ ମୋର

ଏତେ ସ୍ନେହଶୀଳ କିଏ

ସେ ପରା ଆମ ଠାକୁର ।

ସେ ସ୍ନେହ ଜୁଆରେ ଭାସି ଯାଉଥିବି

ପଦେ ଲୋଚୁଥିବ ଶିର । ଠା

ଅନ୍ତର କଥା ବୁଝୁଛ

ଅନ୍ତରରେ ରହି ମୋର

ସେ ଅନ୍ତର ଦେଖୁଥାଉ

ସଦା ତୁମ ଶ୍ରୀପୟର ।

ସେ ଅନ୍ତର ଚିହ୍ନ ତୁମ ରୂପଶିରୀ

ଆନନ୍ଦେ ହେଉ ବିଭୋର । ୨।

ଏତେ ଭାବମୟ ତୁମେ

ଭାବନାର ଗନ୍ତାଘର

ଏତେ କ୍ଷମାଶୀଳ କିଏ

ଆଉଁସିଛ ମୋର ଶିର ।

ସେ ଭାବରେ ଭିଜି ତୁମକୁ ହେ ହେଜି

ପ୍ରେମରେ ହେବି ଅଧୀର । ୩।

ତୁମ ଆଖିରେ ଦେଖୁଛି

ସାରା ସୃଷ୍ଟିର ସମ୍ଭାର

ସେହି ସୃଷ୍ଟି ମଧୁ ବୃଦ୍ଧି

ଝଙ୍କୁଟ କରେ ଅନ୍ତର ।

ସେହି ଝଙ୍କାରରେ ମୂର୍ଚ୍ଛନା ତୋଳି

ଗାଇବି ଜୟ ତୁମର । ୪।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା

ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରମିଳା ଚୌଧୁରୀ

ବ୍ରହ୍ମପୁର ଶାଖା ମହିଳା ସଂଘ

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ନବମ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ - ୨୦୧୦

ସ୍ଥାନ - ବ୍ଲାକ୍ ମାଉଣ୍ଟେନ୍ (Black Mountain), ନର୍ଥ କାରୋଲିନା (North Carolina)

ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାରେ ‘ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ’ର ନବମ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ବିଗତ ଜୁଲାଇ ମାସ ୧, ୨ ଓ ୩ ତାରିଖ ଗୁରୁବାରଠାରୁ ଶନିବାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନର୍ଥ କାରୋଲିନା ରାଜ୍ୟର Black Mountain ସହରର YMCA Blue Ridge Assembly ଠାରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦ ଭରାପନା ସହକାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ‘ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ’ ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀର ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି ଭାଇ ଭକ୍ତ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଭାବେ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ ।

ଜୁନ୍ ୨୬, ୨୦୧୦ ଶନିବାର ଦିନ ଅପରାହ୍ନ ୧୨-୩୦ ମି. ସମୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜ ଶ୍ରୀ ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ଵିବେଦୀ ଭାଇଙ୍କ Glen Allen, Virginia ବାସଭବନରୁ ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ର Black Mountain ସହରର YMCA Blue Ridge Assembly ଅଭିମୁଖେ ଶୁଭଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କରି ଯାତ୍ରାପଥରେ ଆସନ ମନ୍ଦିର ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ୫ ଏକର ବିଶିଷ୍ଟ ଏକ ଜମି ପରିଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ୬-୧୫ ମି. ସମୟରେ ପ୍ରଭାତର ବାଇ ଭାଇଙ୍କ Greensboro, North Carolina ଛିଡା ବାସଭବନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପହଞ୍ଚିଥିଲେ । ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ଓ ଭୋଗଗ୍ରହଣ ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସେଠାରେ ରାତିଯାପନ କରିଥିଲେ । ତତ୍ପରେଦିନ ଅପରାହ୍ନ ୧୪-୦୦ ସମୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପ୍ରଭାତର ଭାଇଙ୍କ ବାସଭବନରୁ ବାହାରି ସନ୍ଧ୍ୟା ପ୍ରାୟ ୧୬-୦୦ ସମୟରେ ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶୁଭ ପଦାର୍ପଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେଠାରେ ଆଗରୁ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭକ୍ତବୃନ୍ଦ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭବ୍ୟ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଜାପନ କରିଥିଲେ ।

ଜୁନ୍ ୨୮, ୨୯ ଓ ୩୦ ତାରିଖ ସୋମବାର ଠାରୁ ବୁଧବାର ମଧ୍ୟାହ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶ୍ରୀଜୟଦେବ ସେବା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ମଣ୍ଡଳର ପଞ୍ଚମ ବାର୍ଷିକ ଅଧିବେଶନ ଶ୍ରୀ ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି ଭାଇଙ୍କ ତତ୍ତ୍ଵାବଧାନରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହାର ଅଧିବାସ ଅଧିବେଶନ ତା୨୭ତା୨୦୧୦ ରବିବାର ସନ୍ଧ୍ୟା ୧୬-୩୦ମି. ସମୟରେ ହୋଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ଜୁନ୍ ୩୦ ତାରିଖ ବୁଧବାର ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ସମ୍ମିଳନୀର ଅଧିବାସ ସଭା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରଥମେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ରର ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ପରିଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । ସନ୍ଧ୍ୟା ଉପାସନା ପରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଅଧିବାସ ସଭାରେ କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀର ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି ଭାଇଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରିଥିଲେ । ଏଥିରେ ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ଵିବେଦୀ ଭାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ସମ୍ମିଳନୀର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଓ ଉପସ୍ଥିତ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଚଳଣି ସମ୍ବନ୍ଧରେ କେତେକ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ‘ତୁମ୍ଭାର ପୂଜାର ଗୁରୁଭାଇ ମୋତେ ଦେଇଅଛ ଦୟାବହି’ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ଗାନ ଓ ‘ଜୟଗୁରୁ’ କୀର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇ ଅଧିବାସ ସଭା ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।

୧ ଜୁଲାଇ ୨୦୧୦, ଗୁରୁବାର, ପ୍ରଥମ ଦିବସ

ଅଦ୍ୟ ପ୍ରଭାତ ୧୪:୪୫ମି.ରେ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନେ ସମ୍ମିଳନୀ ଆସନ ନିକଟରେ ସମବେତ ହୋଇ ଜାଗରଣ (ଜାଗ ଜାଗ ନିଦ୍ରା ତେଜ, ଜାଗରେ ଜାଗରେ), ପ୍ରତୀକ୍ଷା (ରଙ୍ଗ ଧନ ତୁମେ ମୋର, ଅରୁଣ ରଥରେ ବିଜେ, ନୟନେ ନୟନେ ଦିଅ ଦେଖା) ଓ ଆବାହନ (ସୁନ୍ଦର ପ୍ରଭାତ କୋଳେ, ଆଜି ସଜାତ ଦେବ ପୂଜାର ହେ ଉପଚାର) ସଂଗୀତମାନ ଗାନ କରିଥିଲେ । ଏହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦେଇଥିବା ରାଉରକେଲା ଶାଖା ସଂଘର ସଭାପତି ଶ୍ରୀ ଦୋଳଗୋବିନ୍ଦ ଦ୍ଵିବେଦୀ ଭାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କ୍ଷୋତଶୋପଚାର ପୂଜା ଓ ଆରତି କରିଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ସମବେତ ଭାବରେ ଗୁରୁ ବନ୍ଦନା ‘ବନ୍ଦେ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ପ୍ରେମ କଳ୍ପତରୁ’ ଗାନ ପୂର୍ବକ ଛୋଟବନ୍ଦନା କରାଯାଇଥିଲା । ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ଶ୍ରୀ ବିଜୟ କୁମାର ସାହୁ ଭାଇ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ପ୍ରମୋଦ ଭାଇଙ୍କୁ ସଭା ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ସମବେତ ଭକ୍ତମଣ୍ଡଳୀକୁ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ କରାଇବା ପରେ ‘ସଂଘ-ସେବକ’ ୪୬/୪ ସଂଖ୍ୟାରୁ ବନ୍ଦନା, ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ‘ପ୍ରାର୍ଥନାକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି’ ପ୍ରବନ୍ଧ ପାଠ କରି ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ବିଜୟ ଭାଇ ପୂର୍ବାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ ପାଇଁ ସକାଳ ୧୯:୩୦ମି. ବେଳକୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜ ଓ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ‘ଜୟଗୁରୁ’ କୀର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇ ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭୋଗ ନିବେଦନ ପରେ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

୧ ଜୁଲାଇ ୨୦୧୦, ଗୁରୁବାର, ପ୍ରଥମ ଦିବସ, ପୂର୍ବାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ

ପୂର୍ବାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ ଆରମ୍ଭ ପୂର୍ବରୁ ‘କେବେ ବୁଝିବ ମୋ ମନ’, ‘କାହାର ବଇଁଶୀ ବାଜୁଛି’, ‘ଶରଣ ମନାସି ଶଙ୍କର ହେ ଆଜି’ ଆବାହନ ସଂଗୀତମାନ ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ‘ଭବ ବନ୍ଧନ ମୋଚନ’ ପ୍ରଣାମ ଗାନ କରାଯାଇ ପୂର୍ବାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ‘ହେ ଦୟାଳୁ ! ହେ ଦରଦୀ ! ହେ ଚିର ସୁନ୍ଦର !’ ବନ୍ଦନା ଗାନ କରାଯିବା ପରେ ପ୍ରଭାକର ଭାଇ ସ୍ବାଗତ ଅଭିଭାଷଣ ଜଣାଇ କହିଥିଲେ – ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅପାର କରୁଣାରୁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ବତ ସଂଘର ନବମ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ North Carolina ର Black Mountain ସହରରେ ଶୁଭାରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ଏହି ସ୍ଥାନ ବୃନ୍ଦାବନ ସଦୃଶ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ନେଇ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରିବା ଓ ତାଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦ ଦେବା । ଏହି ଉପଲକ୍ଷେ ମୁଁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ବତ ସଂଘର ସମସ୍ତ ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କୁ ସ୍ବାଗତ ଜଣାଉଛି । ଆମେ କେନ୍ଦ୍ର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପାଖରେ ରଣୀ ଯେ ଏହି ସମ୍ମିଳନୀକୁ ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି ଭାଇ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଭାବେ ଆସି ଯୋଗ ଦେଇଛନ୍ତି । ଏତଦ୍ବ୍ୟତୀତ ଓଡ଼ିଶାରୁ ଆମ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ବତ ସଂଘର ବରିଷ୍ଠ ସଦସ୍ୟ ଦୋଳଗୋବିନ୍ଦ ଦ୍ବିବେଦୀ ଭାଇ, ବସନ୍ତ ସୁନ୍ଦରରାୟ ଭାଇ ଓ ବିଭୂତି ବଡ଼ଜେନା ଭାଇ ମଧ୍ୟ ଆସି ଯୋଗ ଦେଇଛନ୍ତି । ସମ୍ମିଳନୀ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ପ୍ରାଣପ୍ରିୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ । ତାଙ୍କ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ସାର୍ବଭୌମ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ପରିପେକ୍ଷରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି ‘ମୁଁ ଯଦି ଆଉ କିଛି କରି ନ ଥାନ୍ତି, ତେବେ ଏହି ସମ୍ମିଳନୀ ହିଁ ମୋର ସ୍ମୃତି ରକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତା ।’ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ହେଉଛି ସନାତନ ଧର୍ମ ପ୍ରଚାର, ସତ୍ତ୍ବଶାସ୍ତ୍ର ବିସ୍ତାର ଓ ଶିବଜ୍ଞାନରେ ଜୀବ ସେବା । ଏହି ଭାବଧାରା ଆମେ କିପରି ପ୍ରଚାର କରିବା ଓ ନିଜ ଜୀବନରେ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିବା ସେଥି ନିମନ୍ତେ ଆମେ ସଜାଗ ରହିବା ଉଚିତ୍ । ସେଥିପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନଯାପନ କର, ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କର ଓ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଭାବ ବିନିମୟ କର । ସଂଘଶକ୍ତିର ଚରମ ପରିଣତି ସମ୍ମିଳନୀ । ଆମେରିକା ସାରସ୍ବତ ସଂଘର ଏହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ସଂଘର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟ ସେବା କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଉଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କୃଷ୍ଣ ସାଧନା କରି ଆମପାଇଁ ସବୁ ଆଣି ଦେଇଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ତୁମେ ଅମୃତର ଆସ୍ବାଦନ କର । ଆଜି ଆମେ ଏକାଠି ହୋଇଛୁ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସ୍ବୟଂ ବିରାଜିତ ରହି ଆମକୁ ପରିଚାଳିତ କରୁଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ପଥରେ ରହି ତାଙ୍କର ଜଗତହିତକର କର୍ମରେ କିପରି ନିଜକୁ ବିନିଯୁକ୍ତ କରିପାରିବୁ, ସେହି ଆଶୀର୍ବାଦ ଭିକ୍ଷା କରୁଛୁ । ତଦନନ୍ତର ଆମେରିକା ସାରସ୍ବତ ସଂଘର ସଭାପତି ବିଜୟ କୁମାର ସାହୁ ଭାଇ ଏହି ସମ୍ମିଳନୀ ଉପଲକ୍ଷେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଏହି ସଂଘ ତରଫରୁ ପ୍ରକାଶିତ ‘ସାରସ୍ବତ ମାଧୁରୀ-୨୦୧୦’ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

‘ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ବତ ସଂଘ’ର ଉପ-ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସଂଗ୍ରାମ କେଶରୀ ସିଂହ ଭାଇଙ୍କଠାରୁ ଆମେରିକା ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆସିଥିବା ବାର୍ତ୍ତା ପାଠ କରାଯାଇଥିଲା । ପରିଚାଳକ ଜଣାଇଥିଲେ, ‘ସଂଘ ଭାବନା ହେଉଛି ଯେ – ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଅଛନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ବରଣ କରିବା ପାଇଁ ସେବକଙ୍କର ସର୍ବଦା ସେବା ପ୍ରସ୍ତୁତି । ସଂଘର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଗୁରୁଶକ୍ତିର ବିକାଶ ଓ ପ୍ରଚାର । ସଂଘସେବାଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେଉଛି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କଠାରୁ ଜ୍ଞାନ ଶକ୍ତି, ଯୋଗ ଶକ୍ତି, ପ୍ରେମ ଶକ୍ତି ଆହରଣ କରି ଜଗତକୁ ବିତରଣ କରି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସମ୍ପଦରେ ରୁଷିମନ୍ତ କରିବା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କଠାରୁ ଆହରଣ କରିଥିବା ସବୁ ଜ୍ଞାନ ଆମ ଜୀବନରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପଥରେ ଗତି କରିବା ବେଳେ ଚାରୋଟି ସୋପାନ ଦେଇ ଗତି କରିବାକୁ ହୁଏ । ଯଥା – ଶୁଣ, ପଢ଼, କର, ହୁଅ । ଶୁଣିଥିବା, ପଢ଼ିଥିବା ଜ୍ଞାନକୁ ଜୀବନରେ ପ୍ରତିଫଳିତ କଲେ ହିଁ ଜୀବନରେ ଅନୁଭବ ଆସେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ହିଁ ନିତ୍ୟ ଓ ଆଉ ସବୁ ଅନିତ୍ୟ । ଏହା ହିଁ ଜ୍ଞାନ ।’

ତାହାପରେ ସୁବ୍ରତ କୁମାର ନାୟକ ଭାଇ ‘ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ’ ବିଷୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀ ପାଠ କରିଥିଲେ । କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ‘ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ’ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରି କହିଲେ – ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ହେଉଛନ୍ତି ଆନନ୍ଦର ସତ୍ତ୍ବା । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଭାରି ବା ଦୁଃଖ ମୁହଁ ଦେଖି ତାଙ୍କ ମୁଖରୁ ସ୍ବତଃ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହୋଇ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା ‘ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କର ହସ ହସ ମୁହଁ ଦେଖିବାକୁ ଚାହେଁ ।’ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ରକ୍ଷିଯୁଗର ପୁନଃ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଇବାକୁ ଯୋଜନା କରିଛନ୍ତି ଯେପରିକି ପୃଥିବୀ ଏକ ଶାନ୍ତି ପୂର୍ଣ୍ଣ ବାସସ୍ଥଳୀରେ ପରିଣତ ହେବ । ସମାଜକୁ ରକ୍ଷିଯୁଗୀୟ କରିବାକୁ ହେଲେ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ କରିବାକୁ ହେବ । ପରିବାର ଗୁଡ଼ିକ ରକ୍ଷିଯୁଗୀୟ ପରିବାର ପରି ହେବ । ଗୃହଗୁଡ଼ିକ ଗୃହସ୍ଥାଶ୍ରମରେ ପରିଣତ ହେବ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପରିବାରର ମାଲିକ ହେବେ । ପିଲାମାନଙ୍କୁ ରକ୍ଷି ସନ୍ତାନ ପରି ଗଢ଼ିବାକୁ ହେବ । ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହିଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି ‘ପ୍ରାଚୀନ ରକ୍ଷିଗଣଙ୍କ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ପନ୍ଥାରେ ଚାଲି ତୁମେମାନେ ପୁଣି ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ହୁଅ ଏହା ହିଁ ମୋର ଆଶା ଓ ଆଶୀର୍ବାଦ ।’

ଏହାପରେ ‘ଆନନ୍ଦଧାରା ବୁଝାଇଦିଅ ବୁଝାଇଦିଅ ଠାକୁର’ ପାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ଗାନ କଲାପରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ପ୍ରାଚୀନ ଯୁଗରେ ଭାରତର ସାମାଜିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ କିପରି ଖୁବ୍ ଉଚ୍ଚ ଥିଲା ସେହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଚୀନ୍ ପରିବାଜକ ହୁଏନସାଂଙ୍କ ଲେଖାରୁ ଏକ ଘଟଣା

ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ‘ପରିବ୍ରାଜକ ହୁଏନ୍ସାଂ ଭାରତକୁ ବୈଦିକ ଧର୍ମ ଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ଆସିଥିଲେ । ସେ ହାତରେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୁଦ୍ରା ଥଳି ଧରି ବୁଲୁଥିଲେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମରେ ତୃଷ୍ଣାତୃପ୍ତ ହୋଇ ନିକଟସ୍ଥ ଏକ ଚାଷଜମି ନିକଟକୁ ଗଲେ । ଚାଷୀଟି ସେଠାରେ କୂପରୁ ପାଣି କାଢି ବିଲରେ ମତାଉଥାଏ । ସେହି ଚାଷୀଙ୍କଠାରୁ ପାଣି ପାଇ ହୁଏନ୍ସାଂ ତୃଷ୍ଣା ନିବାରଣ କଲେ ଓ କିଛି ସମୟ ସେଠାରେ ବିଶ୍ରାମ କଲେ । ବିଶ୍ରାମ ସାରି ହୁଏନ୍ସାଂ ନିଜ ପଥରେ ଚାଲିଗଲେ ମାତ୍ର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୁଦ୍ରା ଥଳିଟି ସେଠାରେ ଛାଡି ଦେଇଗଲେ । ଚାଷୀଟି ଆଉ ଘରକୁ ନ ଯାଇ ସେହି ଚାଷ ଜମିର ମଞ୍ଚା ଉପରେ ରାତିରେ ଲଟନ ଜାଳି ପରିବ୍ରାଜକଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଲେ । ଅନେକ ଦୂର ଯିବାପରେ ହୁଏନ୍ସାଂଙ୍କର ଯେତେବେଳେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୁଦ୍ରା ଥଳି କଥା ମନେ ପଡିଲା ସେ ସେହିସ୍ଥାନକୁ ଫେରିଲେ । ମଧ୍ୟ ରାତିରେ ଉଜାଗର ଚାଷୀଠାରୁ ନିଜ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୁଦ୍ରା ଥଳିଟି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ପରିବ୍ରାଜକ ଅଭିଭୂତ ହୋଇପଡିଲେ । ସେ ନିଜ ଲେଖାରେ ଭାରତର ସାମାଜିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଉପରେ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ।

ତତ୍ପରେ ବେଗୁନିଆ ଶାଖାସଂଘର ସଭ୍ୟ ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ସୁନ୍ଦରରାୟ ଭାଇ ‘ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଂଘର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ’ ବିଷୟରେ ବନ୍ଧ୍ୟା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ୧୯୩୪ ମସିହାରେ ତାଙ୍କର ଶୁଭ ଜନ୍ମୋତ୍ସବ ଅବସରରେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ଆଦେଶ ଓ ଉପଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଆମେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଘରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆସନ ରଖି ଦେଶୀୟ ରୀତିରେ ଗୃହାସନରେ ସେବାପୂଜା କରିବା ଓ ସେହି ଅନୁରୂପେ ଚଳିବା । ଯିଏ ଯେତେ ମାନି ପାରିବ ସେ ସେତେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପା ଆକର୍ଷଣ କରିପାରିବ । ଏହାପରେ ସେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ଗୃହାସନ ନିୟମାବଳୀ ପାଠ କରିଥିଲେ । ତା’ପରେ ‘ଦେଶୀୟ ରୀତିରେ ଗୃହାସନ ପୂଜା’ ବିଷୟରେ ସମ୍ପାଦକ ଜ୍ଞାନ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଭାଇ ମନ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ଦେଶୀୟ ରୀତିରେ ଗୃହାସନରେ ସେବାପୂଜା କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଯେପରି ଜୀବନ୍ତ ଦେବତା ଭାବେ ପୂଜା କରାଯାଏ ଗୃହାସନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ସେହିପରି ସେବା ପୂଜା କରିବାକୁ ହେବ । ଏହାପରେ ଭକ୍ତି ସଂଗୀତ ‘ସେହି ଧନେ କର ଧନୀ ଏତିକି ମାତ୍ର ମାଗୁଣି’ ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ମାନସିକ ଚାପ କିପରି ଶାରୀରିକ ଚାପ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ମାରାତ୍ମକ, ଏହି ବିଷୟରେ ସୁଚନା ଦେବାପରେ ବୃନ୍ଦାବନ ସାହୁ ଭାଇ ‘ମାନସିକ ଚାପ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ଗୃହାସନର ଭୂମିକା’ ବିଷୟରେ ବନ୍ଧ୍ୟା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ସେ କହିଲେ ଚାପ ବା Stress ତିନି ପ୍ରକାରର । Physical Stress, Mental Stress ଓ Emotional Stress । ଏହି ଚାପ ମୁଖ୍ୟତଃ ୨ଟି କାରଣରୁ ହୁଏ । ପ୍ରଥମତଃ Unrealistic expectation ଓ ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ଯେତେବେଳେ ଆମେ expectation meet କରିନପାରୁ । ଚାପ ଆମର personal life, family life, professional life ଓ social life ରେ ହୁଏ । It is very natural to get stress in human life in this competitive world. We should try to keep a good balance between different types of stress in life. Stress increase in one part of life impacts other parts of life and brings the life equilibrium down. କିନ୍ତୁ ଘରେ ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ମୂଳରେ ଧରି ସବୁକାମକୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କାମ ଭାବି କଲେ, Personal life, Family life ଓ Professional life ରେ ଚାପ କମିଯିବ । Expectation ପୂରଣ ନ ହେଲେ ଭାବିବ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଏହା ତାହୁଁ ନାହାନ୍ତି । When we get unexpected good or bad results, you take it as due to “Prarabdha”. I didn’t do anything special, it all happened because of Thakua’s wish. ତେବେ Stress ଆସିବ ନାହିଁ । ଗୃହାସନରେ ଦୁଇବେଳା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଉପାସନା କରିବ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଓ ତାଙ୍କୁ ସବୁ ଜଣାଇ ସମର୍ପଣ କରିପାରିବାଦ୍ୱାରା Stress ବା ମାନସିକ ଚାପ କମିଯିବ । ତଦନନ୍ତର ପ୍ରଣାମ ଗାନାନ୍ତେ ଏହି ସଭା ଶେଷ କରାଯିବାପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଭୋଗ ଗ୍ରହଣ କରି ବିଶ୍ରାମ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

୧ ଜୁଲାଇ ୨୦୧୦, ଗୁରୁବାର, ଅପରାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ, ମହିଳା ସଭା

ଅପରାହ୍ନରେ ମହିଳା ଅଧିବେଶନ ଘୃ:୩୦ମି-ରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଆବାହନ ସଂଗୀତମାନ ‘ପ୍ରାଣ ଠାକୁର ହେ’, ‘ହୃଦୟ ମରିରେ ତୁମ ପାଇଁ ମୁଁ ଯେ’, ‘କେବେ ଆସିବ ମୋ କୁଞ୍ଜ ଦୁଆରେ’ ଗାନ ପରେ ପ୍ରଣାମ ଗାନ କରାଯାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଆସନ ପରଦା ଉନ୍ମୋଚନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାପରେ ‘ଜୟ ବିଶ୍ୱପତି ଶିବ ସ୍ୱରୂପ ହେ’ ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ‘ବନଲତା ମହାନ୍ତି ମା’ ମହିଳା ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ କରାଇଥିଲେ । ସଭାପତି ଓ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଆସନ ଗ୍ରହଣ କଲାପରେ ‘କୋଟି କାମ ଜିଣା ଠାଣି’ ବନ୍ଦନା ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତା’ପରେ ‘ମା’ମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉପଦେଶ’ ଦୀପ୍ତି ମହାପାତ୍ର ମା’ ପାଠ କରିଥିଲେ । ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ମହିଳା ସଂଘ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରି କହିଥିଲେ- ‘ପ୍ରଥମେ ଯେତେବେଳେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସମ୍ମିଳନୀ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିଥିଲେ ସେତେବେଳେ

ମା'ମାନଙ୍କର ଅଧିବେଶନ ନ ଥିଲା । କାଳୀତାରାମା'ଙ୍କ ଅନୁରୋଧରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମା'ମାନଙ୍କର ଅଧିବେଶନ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ମା'ମାନଙ୍କୁ ଜଗତଜନନୀଙ୍କ ଅଂଶସମୂତା ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ବ୍ରହ୍ମ ନିରାକାର ନିର୍ଗୁଣ ଥିଲେ ତାଙ୍କର ବହୁ ହେବାକୁ ଓ ଲୀଳା କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଲା । ତେଣୁ ସେ ଜଗତଜନନୀଙ୍କୁ ସୃଷ୍ଟି କଲେ । ଜଗତଜନନୀ ମା' ଓ ଭାଇ ଭଉଣ୍ୟଙ୍କୁ ସୃଷ୍ଟି କଲେ । ସେ ନିଜର ପ୍ରତିରୂପ ବା ଛାୟା ଭାବେ ମା'ମାନଙ୍କୁ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିବାରୁ ମା'ମାନଙ୍କଠାରେ ତାଙ୍କର ଅଂଶ ଅଧିକ, ତେଣୁ ମା'ମାନଙ୍କୁ 'ଜଗତଜନନୀ ଅଂଶସମୂତା ମା'ମାନେ' ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରାଯାଏ ।

ନିତ୍ୟପୁରୁଷଙ୍କର ସେବା ନିତ୍ୟଲୋକରେ କରିବାକୁ ହେଲେ ସେବକ ଶରୀର ଦରକାର । ଭାଇମାନେ ସଂସାର ତ୍ୟାଗ କଲେ ଯେଉଁ ଛୁଟି ଆସେ, ମା'ମାନଙ୍କର ବିବାହ ପରେ ବା ସାବିତ୍ରୀ ଦୀକ୍ଷା ପରେ ପତିଗୃହକୁ ଆସିଲେ ସେହି ଛୁଟି ଆସେ । ହିନ୍ଦୁଧର୍ମ ମା'ମାନଙ୍କୁ ସର୍ବଦା ଉଚ୍ଚ ସ୍ଥାନ ପ୍ରଦାନ କରିଛି । ମା' ନିଜର ସୁଖସୁବିଧା ତ୍ୟାଗ କରି ତା'ର ସ୍ବାମୀ ସନ୍ତାନଙ୍କ ସେବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ କହିଥିଲେ ଯେ **Mother's Day Competition**ରେ ପ୍ରଥମ ପୁରସ୍କାର ପାଇଥିବା ମା' ବିଷୟରେ **couplet** ଟି ହେଲା-

“ମା ଚାହେଁ ତା ଛୁଆର ମୁହଁରେ ସଦା ଲାଗିଥାଉ ହସ
ଜଳେ ପଛେ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଜାଣି ସେ ପାରେନା
କେତେବେଳେ ଚାଲିଗଲା ତା'ର ବଳ ଓ ବୟସ ।”

ଯେଉଁ ମା'ମାନେ ଜନନୀତ୍ବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ପାରିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ସ୍ଥାନ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ରାଜ୍ୟରେ ଖୁବ୍ ଉଚ୍ଚତର । ରମଣୀତ୍ବ ପରିହାର କରି ଜନନୀତ୍ବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବା ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସାଧନା ଓ ସିଦ୍ଧଜୀବନରେ ମା'ମାନଙ୍କ ଭୂମିକା କିପରି ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ସେ ବିଷୟରେ ପଦ୍ମଗନ୍ଧା ସାହୁ ମା' ବକ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପିଲାବେଳେ ଚଣ୍ଡୀ ମନ୍ଦିରରେ ନବମ ବର୍ଷୀୟା ବାଳିକା ବେଶରେ ମା' ଦଶଭୂଜାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରି ଭୟଭୀତ ହେବାବେଳେ ଜନନୀ ଯୋଗେନ୍ଦ୍ରମୋହିନୀ ତାଙ୍କୁ ମା'ଙ୍କ ବିଷୟରେ ଧାରଣା ଦେଇଥିଲେ । ଯୋଗେନ୍ଦ୍ର ମୋହିନୀଙ୍କ ଦେହତ୍ୟାଗ ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନାହିଁକି ହୋଇପଡ଼ିଥିଲେ । ମା' ସୁଧାଂଶୁବାଳାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ସେ କେତେଥର ମା'ଙ୍କ ଦର୍ଶନ ପାଇବା ପରେ ପରକାଳ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଗ୍ରହୀ ହୋଇଥିଲେ । ତନ୍ତ୍ରସାଧନାରେ ସେ ମା'ଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ମଧ୍ୟ ଛୁଇଁ ପାରୁନଥିଲେ । ତା'ପରେ ଜ୍ଞାନସାଧନା ଶେଷ ପରେ ଯୋଗୀଗୁରୁ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଗଲାବେଳେ ଜଣେ ଯୋଗିନୀ ତାଙ୍କର ସହାୟତା କରିଥିଲେ । ଯୋଗସାଧନା ସମୟରେ ଯଜ୍ଞଶୂର ବିଶ୍ବାସଙ୍କ ସହଧର୍ମିଣୀ ତାଙ୍କୁ ସନ୍ତାନ ଜ୍ଞାନରେ ସେବା କରିଥିଲେ । ତା'ପରେ ପ୍ରେମସାଧନାରେ ଗୌରୀ ମା' ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ସିଦ୍ଧିଲାଭରେ ସହାୟତା କରିଥିଲେ । ଜଗତଜନନୀ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ବର ପ୍ରଦାନ କରି ସଂସାରକୁ ପ୍ରେରଣା କରିଥିଲେ ।

ତତ୍ପରେ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନରେ ଗୃହିଣୀର ଭୂମିକା କିପରି ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ତ୍ରୀତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦରରାୟ ମା' କହିଲେ- ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଯାପନ କର ଏହା ହିଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଆଦେଶ । ‘ଗୃହିଣୀ ଗୃହମୁଖ୍ୟତେ’ । ଆଦର୍ଶ ସଂସାରରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମୁରବୀ । ଘରର ମା' ଓ ଭାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସେବା ଭାବି ସମସ୍ତ କର୍ମ କରିଯିବେ । ରକ୍ଷିୟୁଗୀୟ ଆଦର୍ଶ ସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ହେଲେ ଗୃହିଣୀଙ୍କୁ ଜଣେ ଆଦର୍ଶ ନାରୀ ପ୍ରଥମେ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆଦର୍ଶ ପତ୍ନୀ ଓ ଆଦର୍ଶ ଜନନୀ ମଧ୍ୟ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏଥିପାଇଁ ଆତ୍ମସନ୍ତୋଷ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉପରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ପଣ, ନିରଭିମାନତା, ଦୟା, କ୍ଷମା, ବିପଦ ଆପଦରେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଆଦି ସଦ୍ଗୁଣାବଳୀରେ ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀ ବିମର୍ଷିତା ହେବେ । ନିଜର କାମନା ବାସନା ତ୍ୟାଗ କରି, ପରିବାର ଓ ସମାଜର ଆଦର୍ଶ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ନିଜର ସୁଖ ସ୍ବାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟକୁ ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସମଗ୍ର ଜଗତକୁ ସନ୍ତାନ ଜ୍ଞାନରେ ଦେଖି, ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଉପଲବ୍ଧ କରିବାକୁ ହେବ । ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତର ତିରୁଭଲୁରର ପତ୍ନୀ ବାସୁକୀ ବାସୁବରେ ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀ ଥିଲେ । ସେ ସ୍ବାମୀଙ୍କ ଆଦେଶରେ ବିନା ବିଚାରରେ ପଖାଳ ଭାତକୁ ପଂଖା କରି ଥଣ୍ଡା କରନ୍ତି, ଝଞ୍ଜ ଦିବାଲୋକରେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଜାଳି ସ୍ବାମୀଙ୍କୁ ଆଲୋକ ଦେଖାନ୍ତି । ଭକ୍ତ ଦାସିଆ ବାଉରୀଙ୍କ ପତ୍ନୀଙ୍କ ଉଦାହରଣ ଉପସ୍ଥାପନ କରି ସେ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟନୋବାକ୍ୟରେ ସ୍ବାମୀଙ୍କ ଆଦେଶ ପାଳନ କରୁଥିଲେ ସେ ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥିଲେ । ଦାସିଆ ବାଉରୀଙ୍କ ପ୍ରେରିତ ନତିଆ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ସୁହସ୍ତରେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ବ୍ରାହ୍ମଣମାନେ ଏଥିରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଦାସିଆଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଥିଲେ । ଦାସିଆଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ଦାସିଆଙ୍କ ପତ୍ନୀ ଓ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷା କରାଗଲା । ଦାସିଆଙ୍କ ପତ୍ନୀ ସ୍ବାମୀଙ୍କ ଆଦେଶ ବିନାବିଚାରରେ ପାଳନକରି କଞ୍ଚରେ ତିଆରି କରିଥିବା ଘିଅ ଫେପାତି ଥିଲେ, ମାତ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ପତ୍ନୀ ସ୍ବାମୀଙ୍କ ଆଦେଶରେ କଳସର ପାଣି ଫେପାତି ପାରି ନ ଥିଲେ । ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବା ଏକ ଜୀବନବ୍ୟାପୀ ସାଧନା ।

ତତ୍ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ମା'ମାନଙ୍କର ଅଭିନବ ସାଧନପଛା ବିଷୟରେ ଶିବାନୀ ଦ୍ଵିବେଦୀ ମା' ବହୁବ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଉପଲବ୍ଧ କରିପାରିଲେ ସବୁ ସାଧନା ହୋଇପାରିବ । ସ୍ଵାମୀ ସେବା ଓ ସନ୍ତାନପାଳନ, ନିଜର ସ୍ଵଧର୍ମ ପ୍ରତିପାଳନ କଲେ ଓ ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ 'ଜୟଗୁରୁ' ମହାନାମ ନିଃଶ୍ଵାସର ତାଳେ ତାଳେ ଜପ କରିବାକୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମା'ମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ବାହ୍ୟକାର୍ଯ୍ୟ କଲାବେଳେ ସବୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ବୋଲି ଭାବିବାକୁ ହେବ । ଏହାପରେ ସଂଧ୍ୟା ଅଧିବେଶନ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯିବା ପରେ 'ନର ରୂପ ଧରଂ ପରମ ପୁରୁଷ' ପ୍ରଣାମ ଗାନ କରାଯାଇ ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଅପରାହ୍ନ ଭୋଗ ନିବେଦନ କରିବା ପରେ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

୧ ଜୁଲାଇ ୨୦୧୦, ଗୁରୁବାର, ସଂଧ୍ୟା ଅଧିବେଶନ

ପ୍ରତୀକ୍ଷା ସଂଗୀତ 'ବସ ହୃଦ ସିଂହାସନେ ଦେବତା ମୋର', 'ଗଙ୍ଗାଶିଉଳି ମୁଁ ଅନାଇ', 'ସାଗର ବେଳାରେ ଶାମୁକାଟିଏ', 'ଫୁଲ ସଞ୍ଚବେଳେ' ଗାନ କରାଯିବା ପରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ୬ ଘଟିକା ସମୟରେ ସଂଧ୍ୟା ଆରତି କରାଯାଇ 'ଗୁରୁନାରାୟଣ କରି ନିବେଦନ' ବନ୍ଦନା ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ସମବେତ ଭାବେ ଛୋଟବନ୍ଦନା କରାଯିବା ପରେ ସଭାପତି ଓ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ପିଲାମାନଙ୍କ ନିମିତ୍ତ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏହି ଅଧିବେଶନ ବା **Young Aspirants' Session** ରେ ଶ୍ରେୟା ପ୍ରଭାକର ବନ୍ଦନା ସଂଗୀତ 'ବନ୍ଦନ ଘେନ ହେ ଜଗତବନ୍ଧ୍ୟ' ଗାନ କରିଥିଲେ ।

ସଭାପତି ବିଜୟ ଭାଇ **Young Aspirants'** ଅଧିବେଶନ ଉପରେ ସୂଚନା ଦେଇ କହିଲେ ଯେ ପିଲାମାନେ ଖୁବ୍ ଆଗ୍ରହର ସହିତ ଏହି ଅଧିବେଶନରେ ଯୋଗ ଦେଉଛନ୍ତି । ପିଲାମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପଢାଯାଇଥିବା ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଖୁବ୍ ଉପାଦେୟ ହେଉଛି । ସେମାନେ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମ, ଗୁରୁ, ଭଗବାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଜାଣିପାରୁଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇଲେ ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ଅଧିକ ଜାଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେବ । ସେ ଆମ ପରିବାରରେ କାହିଁକି ଏତେ **special** ତାହା ଜାଣିପାରିବ । ପିଲାମାନେ ବର୍ଷକ ମଧ୍ୟରେ କ'ଣ ସବୁ ଶିଖିଛନ୍ତି ତାହା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଅନ୍ୟ ସବୁ ଧର୍ମ କହେ ଯେ **God created this world**; କିନ୍ତୁ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମ ଅନୁସାରେ **God became this world** । ତେଣୁ ସମଗ୍ର ସୃଷ୍ଟିରେ ସେ ଅଛନ୍ତି । ତତ୍ପରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ପିଲାମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସ୍ନେହ ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥିଲେ । ବିଜ୍ଞଗୋପାଳ ପଣ୍ଡା ଭାବବିନିମୟ କରି କିପରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ଭୀଷଣ ଶାରୀରିକ ଅସୁସ୍ଥତାରୁ ଆରୋଗ୍ୟ ଲାଭ କଲେ ତାହା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ସୌମ୍ୟାଶ୍ରୀ ରାୟ (ଭକ୍ତି) ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ 'ଶ୍ରୀଛାମୁରେ ଆଜି ଅଞ୍ଜଳି ପାଡ଼ିଛି' ଗାନ କରିଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ସ୍ଵାତୀ ଓ ସାର୍ଥକ ଭାବ ବିନିମୟ କରିଥିଲେ । ସ୍ଵାତୀ ଭାବବିନିମୟ କରି କହିଲେ 'ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କର ଅନେକ ଦେବତା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକୃତରେ ସେମାନେ ଏକ ଭଗବାନଙ୍କୁ ପୂଜା କରିଥାନ୍ତି । ସେ ସବୁବେଳେ 'ଜୟଗୁରୁ' ନାମ ନେବା ଦ୍ଵାରା ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ମନେ ପକାଇବା ଦ୍ଵାରା ଉପକୃତ ହେଉଛନ୍ତି ।' ଏହି ଭାବ ବିନିମୟରେ ପିଲାମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ରଚିତ ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଇଂରାଜୀ ସଙ୍ଗୀତ ରୀତି **Rap Style** ରେ ପରିବେଷଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାପରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ଦିବସର ସକାଳ ଅଧିବେଶନ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇ 'ଜୟଗୁରୁ' ନାମ ଜୀର୍ଣ୍ଣନ କରାଯିବା ପରେ ଭକ୍ତମାନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରିଥିଲେ ଓ ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା ।

୧ ଜୁଲାଇ ୨୦୧୦, ଗୁରୁବାର, ସଦସ୍ୟ ସଭା

ସଂଧ୍ୟା ଅଧିବେଶନ ପରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର **General Body Meeting** ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଭକ୍ତ ସଭାରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର **Bye-law amendments** ବିଷୟରେ, ଆମେରିକାରେ ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାର ପ୍ରଚାର ନେଇ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ରାତିଭୋଗ ନିବେଦନ କରାଯାଇ ବିଶ୍ରାମ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

୨ ଜୁଲାଇ ୨୦୧୦, ଶୁକ୍ରବାର, ଦ୍ଵିତୀୟ ଦିବସ

ଅଦ୍ୟ ପ୍ରଭାତରେ ଜାଗରଣ 'ଘନ ଅକ୍ଷରେ' ଓ 'ଆଜି ଏ ଶୁଭ ପ୍ରଭାତେ', ପ୍ରତୀକ୍ଷା ସଂଗୀତ 'ଭାଙ୍ଗିଲା ନିଦ ତାକିଲ ତୁମେ', 'କାହାର ଆଦର ସରାଗ', 'ସରାଗେ ଆଜି ସଜାଅ', 'ମଧୁର ଗଗନେ ମଧୁର ପବନେ' ଗାନ ପରେ ପ୍ରଭାତୀ ଆରତି ଓ 'ବନ୍ଦେ ଶ୍ରୀଗୁରୁ' ବନ୍ଦନା ଗାନ କରାଯାଇ ସମବେତ ଭାବେ ଛୋଟବନ୍ଦନା କରାଯାଇଥିଲା । କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପରେ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ କରାଇଥିଲେ । 'ନୀରାଜନା'ରୁ ବୈଦିକ ପ୍ରାର୍ଥନା ୪୫ ଆବୃତ୍ତି କରାଯିବା ପରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ଆଲୋଚନା କହିଥିଲେ- 'ପ୍ରଥମେ ଜଣେ ଘରେ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ହୋଇ ନ ଥିଲେ ଭଲ ସଂଘସେବୀ ହୋଇ ପାରିବନି । ଘରେ ଜଣେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଧାରାରେ ଚଳୁ

ନ ଥିଲେ ସଂଘରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଧାରାରେ ଚଳି ପାରିବନାହିଁ । ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥାଶ୍ରମ ବା ମୂଳଦୁଆ ନ ଥିଲେ ଉପର ନିର୍ମାଣ ହୋଇ ପାରିବନି । ସମ୍ମିଳନୀର ପ୍ରଥମ ଦିବସରେ ଆଦର୍ଶ ଗୃହୀଟିଏ କିପରି ହେବ ଆଲୋଚନା କରାଯାଏ । ଦ୍ଵିତୀୟ ଦିବସରେ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥଟିଏ ଆସିଲେ ସେ କିପରି ଚଳିବ ତାହା ଆଲୋଚନା କରାଯାଏ । ଏହାପରେ ପରପୂଜା ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇ, ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ କୀର୍ତ୍ତନ ସହ ପ୍ରଣାମ ଓ ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ବାଲ୍ୟଭୋଗ ନିବେଦନ କଲାପରେ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

୨ ଜୁଲାଇ ୨୦୧୦, ଶୁକ୍ରବାର, ଦ୍ଵିତୀୟ ଦିବସ, ପୂର୍ବାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ

ଆବାହନ ସଙ୍ଗୀତ ‘ରହି ରହି ଆଜି ତୁମେ ଦୟାନିଧି’, ‘ଆଖି ଲୁହ ମୋର’, ‘ଏସୋ ପ୍ରେମମୟ ନିଗମାନନ୍ଦ’ ଗାନ କରାଯିବା ପରେ ‘ଭବ ବନ୍ଧନ ମୋଚନ’ ଗାନ କରି ୯ ଘଟିକା ସମୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପରଦା ଉନ୍ମୋଚନ କରାଯାଇଥିଲା । ବନ୍ଦନା ‘ଜୟ ଜୟ ଜୟ ନିଗମ ଆନନ୍ଦ’ ଗାନ କରାଯିବା ପରେ ସଭାପତି ଓ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ‘ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା’ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରି କହିଥିଲେ – ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସାଧନାପଦ୍ଧତି ହେଉଛି ସଂଘସାଧନା । ଏହା ହେଉଛି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସାଧନ ପଦ୍ଧତି । ସଂଘସାଧନା ମଧ୍ୟରେ ଯୋଗ, ଜ୍ଞାନ ଓ ତନ୍ତ୍ରର ସାଧନା ପଛା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ରଖିଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି ‘ଯାଅ ସଂଘ ଗଠନ କର ତେବେ ଯାଇ ମୋତେ ପାଇବ’ । ଆମେ ସଂଘବନ୍ଧ ହେବା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଇଚ୍ଛା । ତେଣୁ ସଂଘବନ୍ଧ ହେବା ଆମର ସାଧନା । ଗୁରୁଙ୍କ ଆଦେଶ ପ୍ରତିପାଳନ କରିବା ହିଁ ସାଧନା । ପ୍ରତିପାଦ୍ୟ ବିଷୟର ପୁନଃପୌନିକ ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ଅଭ୍ୟାସ କୁହାଯାଏ । ଅଭ୍ୟାସ ଦ୍ଵାରା ସାଧନା କରିବାକୁ ହେବ । ଆରୁଣୀ ଗୁରୁଆଜ୍ଞା ପାଳନ କରି ପାଣି ରୋକିବାକୁ ଯାଇ ସାରା ରାତି ଚାଷ ଜମିରେ ପଡି ରହିଥିଲେ । ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ତାଙ୍କୁ ଖୋଜିବାକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲେ ଆରୁଣୀଙ୍କ ଶରୀରରୁ ବହୁଜ୍ୟୋତି ନିର୍ଗତ ହେଉଛି । ନିର୍ବିକଳରୁ ଫେରିଲେ ଏହି ଜ୍ୟୋତି ଶରୀରରୁ ବାହାରେ । ଯାହା ଗୁରୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବେ ତାହା ପାଳନ କରିବା ହିଁ ସାଧନା । ଆମ ଗୁରୁ କହିଛନ୍ତି ମୋର ଜଗତ୍‌ହିତକର କାର୍ଯ୍ୟରେ ସହାୟ ହୁଅ । ଗୁରୁଙ୍କର ଇଚ୍ଛାକୁ ରୂପ ଦେବା ହିଁ ସାଧନା । ସଂଘ ହେଉଛି ବହୁ ମିଳି ଏକ ହେବାର ସାଧନା । କ୍ଷତ କାନରେ ମନ୍ତ୍ରଭେଦ ହୁଏ । ସଂଘରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ୨ କାନ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ୨ଟି କାନ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିବେ ଓ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଶୁଣିବା । ତେଣୁ ମନ୍ତ୍ର ଭେଦ ହେବାର ନାହିଁ । ସଂଘ ସାଧନାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ସହ ନିଜ ଇଚ୍ଛାକୁ ମିଳେଇବା । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ Reader's Digest ରୁ ଉଦ୍ଧୃତ କରି କହିଲେ ଯେ **Standing at one platform looking at one point is not Unity** ବରଂ **Standing at different platforms looking at one point is Unity** । ସଂଘରେ ଗୁରୁଙ୍କର ଇଚ୍ଛାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ଆସିଛି । ଯେଉଁଠି ନିଜ ଇଚ୍ଛା ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଆସିଲା, ଯାହା ଗୁରୁଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ସହ ମିଶିଲାନି, ତାକୁ ଦମନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ । ନାମାଚାର୍ଯ୍ୟ ବାୟାବାବା ସଂଘସାଧନା ବିଷୟରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ସଂଘସାଧନା ପ୍ରଥମେ ଗୁରୁଭାଇଙ୍କଠାରୁ ଆରମ୍ଭ ହେବ । ଗୁରୁଭାଇଙ୍କୁ ଦେଖି ହର୍ଷ ପ୍ରକାଶ କରିବ ଓ କୃତଜ୍ଞ ଜିଜ୍ଞାସା କରିବ । ଗୁରୁଭାଇଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ଆନ୍ତରିକତାର ସହ ଖୁସି ହେବ । ତା ପରେ ‘ସାଧୁସଂଗରେ ହରିକଥା’ ପକାଇବ । ସାଧୁସଂଗରେ ହରିକଥା ବା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରସଙ୍ଗ ପକାଇବାଦ୍ଵାରା ଭାବବିନିମୟ ହେବ ଓ ପରସ୍ପର ଉପରେ ବିଶ୍ଵାସ ଜନ୍ମିବ । ଯେତେବେଳେ ଏହି ବିଶ୍ଵାସ ପରସ୍ପର ଉପରେ ଆସିବ ସେତେବେଳେ ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ ଐକାନ୍ତିକତା ନ ଆସି ରହି ପାରିବନି । ଏହି ଐକାନ୍ତିକତା ଆସିଲେ ଜାଣିବେ ଆପଣମାନେ ସଂଘବନ୍ଧ ହୋଇଗଲେ । ସଂଘ ଭିତରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାଧନପଦ୍ଧତି ରହିଛି । ସଂଘ ସାଧନା ମଧ୍ୟରେ ଭକ୍ତି ପଥ, ଜ୍ଞାନ ପଥ, ଯୋଗ ପଥ, ତନ୍ତ୍ର ପଥର ସାଧନ ହୋଇଯିବ ।

ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ସଂଘଶକ୍ତି ବଳରେ କିପରି ଅସାଧ୍ୟ ସାଧନ ହୁଏ ସେ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଦେବତା ଓ ଅସୁରମାନଙ୍କ ଉପାଖ୍ୟାନ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ପାଖକୁ ଦେବତା ଓ ଅସୁର ସମସ୍ତେ ଆସିଛନ୍ତି । ବ୍ରହ୍ମା ସେମାନଙ୍କୁ ବଡ଼ ଲୁହାର ରତ୍ନ ଦୁଇ ହାତରେ ବାନ୍ଧି ଭୋଜନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ଅସୁରମାନେ ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ ମାରପିଟ୍ ଲାଗିଗଲେ । ଜଣେ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ମୁହଁ ଲଗାଇ ଖାଇବାର ଦେଖି ତାର ଖାଦ୍ୟ ଫେପାଡିଲା । ଏହି ପରି ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଦ୍ରବ୍ୟ କଳହରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିଲେ । କିନ୍ତୁ ଅପର ପକ୍ଷରେ ଦେବତାମାନେ ଅଭ୍ୟାସବଶତଃ ଅନ୍ୟର ସୁବିଧା କରିବା ମନୋଭାବ ଯୋଗୁ ଜଣେ ଅନ୍ୟଜଣଙ୍କୁ ଖୁଆଇଦେଲା । ହାତରେ ଲୁହା ରତ୍ନ ବନ୍ଧା ଥିବାରୁ ନିଜେ ସିନା ଖାଇ ପାରିବନି କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟଜଣଙ୍କୁ ସହଜରେ ଖୁଆଇହେବ । ଏହିପରି ଦେବତାମାନେ ପରସ୍ପରକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରି ପେଟପୁରା ଭୋଜନ କଲେ । ବ୍ରହ୍ମା ଏଥରେ ଅସୁରମାନଙ୍କୁ ଜଣାଇଦେଲେ ଯେ ଏଥିପାଇଁ ଦେବତାମାନେ ପୂଜା ପାଉଛନ୍ତି ।

ସଂଘ ଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀ ବିନୟ ଭାଇ ପାଠ କରିଥିଲେ । ‘ସଂଘଶକ୍ତି ଅମୋଘ’ ବିଷୟରେ ଦୋଳ ଗୋବିନ୍ଦ ଦ୍ଵିବେଦୀ ଭାଇ ବକ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ସତ୍ୟଯୁଗରେ ଜ୍ଞାନଶକ୍ତି, ତ୍ରେତୟା ଯୁଗରେ ମନ୍ତ୍ରଶକ୍ତି, ଦ୍ଵାପରଯୁଗରେ ଯୁଦ୍ଧଶକ୍ତି ଓ କଳିଯୁଗରେ ସଂଘଶକ୍ତି ପ୍ରବଳ । ଏହି ସଂଘଶକ୍ତି ବଳରେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଭାରତ ବାହାରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରସାର ଲାଭ କରିଥିଲା । ଯିଏ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ

ଭଲ ପାଇବ ମା' ତାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ । ଗୁରୁଶକ୍ତି ସର୍ବଦା କ୍ରିୟାଶୀଳ ରହିଛି । ଆମମାନଙ୍କ ପଛରେ ସୁସ୍ଥରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ସହାୟମାନେ ରହିଛନ୍ତି । ସଂଘଶକ୍ତି ଅମୋଘ । କେନ୍ଦ୍ରର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ପରିଚାଳିତ ହେଲେ ଗୁରୁଶକ୍ତି ସହାୟ ହେବେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି 'ତିନିଜଣ ଗୁରୁଭାଇ ଏକତ୍ର ହେଲେ ସେ ସେଠାରେ ସ୍ଥଳରେ ଆବିର୍ଭୂତ ହେବେ' । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଶକ୍ତି ଦିଅନ୍ତୁ ଯେପରି ଆମେ ତାଙ୍କ ଆଦେଶ ଉପଦେଶ ପାଳନ କରିପାରିବୁ । ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ଆଲୋଚନା କରି କହିଲେ ମିଳିତ ଶକ୍ତିର ନାମ ମା'ଦୁର୍ଗା । ସବୁ ଦେବତାମାନଙ୍କର ମିଳିତ ଶକ୍ତି ମା' ଦୁର୍ଗା ହେଉଛନ୍ତି ସଂଘର ଅଧିଷ୍ଠାତ୍ରୀ ଦେବୀ । ଆମେ ଯାହା କରିବାକୁ ଚାହିଁବା ମା' ତାହା କରାଇନେବେ । ସଂଘସେବୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରୀତି ବାନ୍ଧି ରଖୁଥାଏ । 'ପ୍ରେମଭକ୍ତି' ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବ୍ରଜଭାଇ ବକ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଗୌରାଙ୍ଗ ମହାପ୍ରଭୁ ପ୍ରେମଭକ୍ତି ପ୍ରଚାର କରିବାକୁ ଧରାପୃଷ୍ଠରେ ଅବତରଣ କରିଥିଲେ । ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଧରାଧାମରେ ଆନନ୍ଦ ବିତରଣ କରିବାକୁ ଆସିଥିଲେ । ଜୀବଜଗତକୁ ପ୍ରେମ ଆସ୍ବାଦନ ଗୌରାଙ୍ଗ ମହାପ୍ରଭୁ କରାଇଥିଲେ । ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଯାତିଯାତି ହରିନାମ ବାଣ୍ଟୁଥିଲେ । ଗୌରାଙ୍ଗ ମହାପ୍ରଭୁ ଓ ରାୟ ରାମାନନ୍ଦଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତରରେ ଗୋପୀପ୍ରେମର ଶ୍ରେଷ୍ଠତା ପ୍ରତିପାଦିତ ହୋଇଛି । ଗୋପୀମାନଙ୍କର ସ୍ୱସୁଖ ବକ୍ଷା ନଥିଲା । ଭଲ ପାଇବାର ଅପେକ୍ଷା ରଖୁ ସ୍ୱାର୍ଥପରମାନେ ଭଲପାଆନ୍ତି । ଏଥିରେ କାମନାବାସନା ରହିଛି । ପ୍ରକୃତ ଭଲ ପାଇବା ହେଉଛି - ଯେ ଭଲ ପାଇବାର ଅପେକ୍ଷା ନ ରଖୁ ଅର୍ଥାତ୍ ମୋତେ ଭଲ ପାଉ କି ନ ପାଉ ସେମାନେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ତୃତୀୟତଃ ଯେଉଁମାନେ ଭଲ ପାଇବା ପାଇ ମଧ୍ୟ ଉପେକ୍ଷା କରିଚାଲନ୍ତି ସେମାନେ ଅକୃତଜ୍ଞ । ଗୋପୀମାନେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସେମାନଙ୍କୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ଚାଲିଯାଉଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଅକୃତଜ୍ଞ ଆଖ୍ୟା ଦେଇ ଉପରୋକ୍ତ ତୃତୀୟ category ରେ ରଖିଥିଲେ । ମାତ୍ର ଭଗବାନ କହିଲେ ଯେ ମୁଁ ଆତ୍ମାରାମ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର 'ପ୍ରେମିକଗୁରୁ' ପୁସ୍ତକରେ ତିନି ପ୍ରକାର ଭକ୍ତି ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ସାଧନ ଭକ୍ତି, ଭାବ ଭକ୍ତି ଓ ପ୍ରେମଭକ୍ତି । କଳ୍ପତରୁ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ କୃପା ବ୍ୟତୀତ ପ୍ରେମଭକ୍ତି ଲାଭ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ମା' ପୁଅକୁ ଭଲପାଏ ତାହା ଆତ୍ମରତି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆମେ ନିଜର ଭାବି ଭଲପାଇବାକୁ ହେବ । ଭକ୍ତି କେବଳ ନିଜେ ବୁଝିହେବ କାହାକୁ ବୁଝାଇ ହେବନାହିଁ । ମହିମାରେ ଗୁରୁ ଓ କୃଷ୍ଣ ଏକ । କିନ୍ତୁ କରୁଣାରେ ଗୁରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କରୁଣା କରି ଆମ ଭିତରେ ପ୍ରେମଭକ୍ତି ଓ ଭଲପାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରି ଦିଅନ୍ତୁ ।

'ସଂଘଶକ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ବାଧା, ଏହାର କାରଣ ଓ ନିରାକରଣ' ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର ନାୟକ ଭାଇ ବକ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ସଂଘଶକ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ଏକ ବାଧା ହେଉଛି **proper communication** ଆମେ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କ ସହ ଯୋଗାଯୋଗ ସମୟରେ ଯାହା ଭଲ ନ ଲାଗିବ ତାହା **positive way**ରେ ଜଣାଇବା ଦ୍ୱାରା ବୈଷ୍ଟବ ଅପରାଧକୁ ରୋକାଯାଇପାରିବ ଓ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ରହିପାରିବ । ଆମର ମତି ବିଭିନ୍ନ ହେଲେ ତାହା ଏକ ପ୍ରକାର ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରେ । ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ କହିଥିଲେ- ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଭାବର ଠାକୁର । ତାଙ୍କୁ ଭାବରେ ରଖିଲେ ଅଭାବ ରହିବନି । ଆମେ ଯେତେବେଳେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଭୁଲି ନିଜର ମତ ବା ଅହଂକାର ପ୍ରକାଶ କରୁ ତାହା ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଆମେ ଯେତେବେଳେ ଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାକୁ ଭୁଲିଯାଉ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରୁ ବିରୁଦ୍ଧ ହୋଇପଡୁ ତାହା ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରେ । ସଂଘ ହେଉଛି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସ୍ୱରୂପ । ସଂଘର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ନ ଚଳିଲେ ସଂଘଶକ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ଠାକୁରଙ୍କ ଆଦେଶ ଓ ଉପଦେଶ ମାନି ଚଳିଲେ ଓ ସଂଘର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଚଳିଲେ ସଂଘଶକ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବ ।

ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ ଭାଇ 'ସଂଘାଧିବେଶନ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ଭାବରେ କରିପାରିଲେ ଗୁରୁକୃପାର ପ୍ଲାବନ ନ ଆସି ରହିପାରିବ ନାହିଁ - ଏହାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଓ କିପରି କରିପାରିବା' ବିଷୟରେ ବକ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରି କହିଲେ - ଗୁରୁକୃପାର ପ୍ଲାବନ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଗୁରୁଶକ୍ତିର ସମ୍ଭାର ଓ ବିକାଶ । ଏହା ଆମେ ଅନୁଭବ କରିପାରିବା । ଗୁରୁକୃପା ଲାଭ କରିବାର ତିନୋଟି ଦିଗ - ସଂଘସେବୀମାନଙ୍କର ଆଚରଣ ଓ ଚିନ୍ତାଧାରା, ସଂଘାଧିବେଶନର ଆଲୋଚ୍ୟ ବିଷୟ ଓ ସଂଘାଧିବେଶନ ପରିଚାଳନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସଂଘାଧିବେଶନ ଯେପରି କରିବାକୁ ଚାହିଁଛନ୍ତି ସେହିପରି କରିବାକୁ ହେବ । ପ୍ରଣାମ ଗାନାନ୍ତେ ଏହି ସଭା ଶେଷ କରାଯାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଗ ନିବେଦନ ଓ ବିଶ୍ରାମ ଦିଆଯିବା ପରେ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

୨ ଜୁଲାଇ ୨୦୧୦, ଶୁକ୍ରବାର, ଦ୍ୱିତୀୟ ଦିବସ, ସାଧାରଣ ସଭା

ଆବାହନ ସଂଗୀତ 'ପ୍ରିୟ ନିକେତନ ଛାତି' ଓ 'ମୁଁ ଯେ ଆଶାରେ ଗଣୁଛି' ଗାନ ପରେ ଘଃ:୩୦ମି-ରେ ପରଦା ଉନ୍ମୋଚନ କରାଯାଇ ସାଧାରଣ ସଭା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ଓ ସାଧାରଣ ସଭାର ସଭାପତି ଏବଂ ଅତିଥିମାନେ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଅତିଥିମାନଙ୍କୁ ପୁଷ୍ପମାଲ୍ୟ ଓ ଚନ୍ଦନ ଅର୍ପଣ କରାଯିବା ପରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସ୍ତୋତ୍ରବନ୍ଦନା କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ 'ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଗୁରୁଦେବ' ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏ ସଭାରେ ସଭାପତିତ୍ୱ କରିଥିଲେ, ଭାରତ ସେବାଶ୍ରମ ସଂଘ **New Jersey** ଆଶ୍ରମର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ସ୍ୱାମୀ ଅମରନାଥାନନ୍ଦଜୀ ମହାରାଜ । ପ୍ରଥମେ ରବିନାରାୟଣ ତ୍ରିପାଠୀ ଭାଇ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ମହାରାଜଙ୍କ ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାପରେ,

ସ୍ୱାମୀଜୀ ତାଙ୍କର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ମନ୍ତବ୍ୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଭାରତର ସମଗ୍ର ସାଧୁମଣ୍ଡଳରେ ଯୋଗୀରାଜାଧିରାଜ ରୂପେ ସୁପରିଚିତ ବୋଲି ପ୍ରକାଶକରି କହିଲେ ଯେ ସେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ରଚିତ ସୁପ୍ରସିଦ୍ଧ ଯୋଗୀଗୁରୁ, ଜ୍ଞାନୀଗୁରୁ, ତାନ୍ତ୍ରିକଗୁରୁ, ଓ ପ୍ରେମିକଗୁରୁ ଗନ୍ଧମାନ ଶୈଶବାବସ୍ଥାରେ ପାଠକରି ଧର୍ମଭାବପନ୍ନ ହୋଇଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ସେ ଗୁରୁଶକ୍ତି ଅବାଂମାନସଗୋଚର ବୋଲି ପ୍ରକାଶ କରି ତାଙ୍କ ଜୀବନର ସମସ୍ତ ଉନ୍ନତି କେବଳ ଗୁରୁପୂଜା ଓ ଗୁରୁସେବା ବଳରେ ହୋଇଥିବାର କହି ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗୁରୁପୂଜା ହେଉଥିବାର ଦେଖି ଆନନ୍ଦ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ସେ ବିସ୍ମୟ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ ସ୍ୱାମୀ ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ଭାବଧାରା ଏବେ ବି ସମାଜରେ ପ୍ରାୟ ଲୁଚ୍କାୟିତ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛି, ବୋଧହୁଏ ତାଙ୍କର ଭାବଧାରା ଗ୍ରହଣ କରିବାର ସମୟ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆସିନାହିଁ । ତାଙ୍କ ମତରେ ସେ ସମୟ ନିଷ୍ଠୁର ଆସିବ ଓ ଦିନେ ସମଗ୍ର ସମାଜ ତାଙ୍କ ଭାବଧାରାରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହେବ । ସେ ଏହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ଗୁରୁପୂଜାର ଭାବଧାରାରୁ ଅନେକ କିଛି ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରିଛନ୍ତି ଓ ସେଥିରୁ କିଛି ତାଙ୍କର ନବନିର୍ମିତ ଆଶ୍ରମରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିବେ ବୋଲି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ତଦନନ୍ତର, ବିଶ୍ୱରଞ୍ଜନ ଦାସ ଭାଇ ସାଧାରଣସଭାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରିବାପରେ ଉଷା ଅଗ୍ରୱାଲ ମା 'ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଜୀବନୀ, ଭାବଧାରା ଓ ବିଶେଷତ୍ୱ', ବିଜୟ ଭାଇ 'ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କ ଯୁଗୋପଯୋଗୀ ଉପଦେଶ', ବରାଦାକାନ୍ତ ନାୟକ ଭାଇ 'ସର୍ବଧର୍ମ ସମନ୍ୱୟ ବିଷୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର' ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ପରେ ସଭାପତି ମହୋଦୟ ତାଙ୍କର ମନ୍ତବ୍ୟରେ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଆଲୋଚିତ ସମସ୍ତ ବିଷୟରୁ ଶିକ୍ଷଣୀୟ କେତେଗୋଟି ବିଷୟଭିତରେ ଆଲୋଚକପାତ୍ର କରିଥିଲେ । ଜ୍ଞାନଭାଇ ଅତିଥିଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ପ୍ରଦାନ କରିବାପରେ ପ୍ରଶାମ ଗାନ କରାଯାଇ ସାଧାରଣ ସଭା ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।

୨ ଜୁଲାଇ ୨୦୧୦, ଶୁକ୍ରବାର, ସଂଧ୍ୟା ଅଧିବେଶନ

ସଂଧ୍ୟା ପ୍ରତୀକ୍ଷା ସଂଗୀତ 'ଏତେ ଦିନେ ସତେ ଆଜି', 'ସୁରୁଜ ବୁଡିଲା ବାରୁଣୀ' ଓ 'ଦିବସର ଅନ୍ତେ' ଗାନ କରାଯିବା ପରେ ପରଦା ଉନ୍ମୋଚନ କରାଯାଇ ସନ୍ଧ୍ୟାରତି କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରାର୍ଥନା 'ଗୁରୁ ନାରାୟଣ କରି ନିବେଦନ' ଗାନ କରାଯିବା ପରେ ସମବେତ ଭାବେ ଷ୍ଟୋତ୍ର ବନ୍ଦନା କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ସଭାପତିଙ୍କ ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଆସନ ଗ୍ରହଣ କଲା ପରେ 'ଚିର ବାଞ୍ଛିତ ତୁମେ ପ୍ରିୟତମ' ବନ୍ଦନା ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ 'ନିଗମ ଉପଦେଶ'ରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀ ପାଠକରି ଆଲୋଚନା କରିବାପରେ ଏହି ଅଧିବେଶନ ସମାପ୍ତ ହୋଇ 'ଆନନ୍ଦସଭା' ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । 'ଶୁଭିଲାଣି ବଂଶୀ ସ୍ୱନ' ଓ 'ଆନନ୍ଦ ସିନ୍ଧୁରେ ମନ୍ଦ ମଧୁରେ' ପ୍ରତୀକ୍ଷା ସଂଗୀତମାନ ଗାନ କରାଯିବା ପରେ ଯଥାକ୍ରମେ ଆରତି ଓ ସଭାପତି ନିର୍ବାଚନ କରାଯାଇ ଆନନ୍ଦ ସଭାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । **Kids Group dance** (ଚାହାଁରେ ବାରେ ଚାହାଁରେ କୁଞ୍ଜେ କି ଶୋଭା ଆଜ), **Indian Jokes**, ଅନୁମତି, **Booking Counter**, **Sambalpuri Dance**, ନରେନ୍ଦ୍ରରେ ସ୍ଥାନ ଆଦି ହାସ୍ୟରସାତ୍ମକ ଅଭିନୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଓ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ମନୋରଞ୍ଜନ ନିମନ୍ତେ ପରିବେଷଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଆନନ୍ଦ ସଭା ଶେଷହେବା ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ରାତିଭୋଗ ନିବେଦନ କରି ବିଶ୍ରାମ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଓ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

୩ ଜୁଲାଇ ୨୦୧୦, ଶନିବାର, ଶେଷ ଦିବସ

ଜାଗରଣ 'ନିଶି ହେଲାଣି ପାହାନ୍ତି' ଓ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ସଂଗୀତ 'ଦୂରେ ବହୁଦୂରେ ଆଖିର ସେ ପାରେ', 'ମିଳନ ମନ୍ଦିରେ ମୋର' ଗାନ କରାଯିବା ପରେ ଘଃ:୩୦ମି-ରେ ପ୍ରଭାତୀ ଆରତି ସମ୍ପନ୍ନ କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ଗୁରୁବନ୍ଦନା, ଷ୍ଟୋତ୍ରବନ୍ଦନା ସମାପନାନ୍ତେ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କୁ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ କରାଇଥିଲେ । 'ନୀରାଜନୀ'ରୁ ବୈଦିକ ପ୍ରାର୍ଥନା ୩୪ ଆବୃତ୍ତି କରାଯିବା ପରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ 'ସଂଘ-ସେବକ'ରୁ 'ପ୍ରାର୍ଥନାକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି' ପ୍ରବନ୍ଧ ପାଠ କରି ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ବାଲ୍ୟଭୋଗ ନିବେଦନ କରି ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିବା ପରେ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଗାନ କରାଯାଇ ପୂର୍ବାହ୍ନ ୯ ଘଟିକା ସମୟରେ ଭାବବିନିମୟ ଓ ବିଦାୟ ସଭା ଅଧିବେଶନ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ସର୍ବପ୍ରଥମେ ଦେବୀପ୍ରସାଦ ସାମଲ ଭାଇ ଭାବବିନିମୟ ବିଷୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉପଦେଶ ପାଠ କରିବାପରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ବିଦାୟସଭାର ବିଶେଷତ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଭକ୍ତ ସଭାରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ଏ ସମ୍ମିଳନୀର ବିଦାୟ ସଭା ଆସନ୍ତା ବର୍ଷ ସମ୍ମିଳନୀ ପରିଯୋଜନାର ଅୟମାରମ୍ଭ ବୋଲି ଅଭିମତ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ଉପସ୍ଥିତ ସମସ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ଭାବବିନିମୟ କରିଥିଲେ । ଭାବବିନିମୟ ସମାପ୍ତ ହେବାପରେ ସେବା ସମର୍ପଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଅନନ୍ତର ଆସନ୍ତା ୨୦୧୧ ବର୍ଷର ଦଶମ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ସହ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ତୁଟିବିରୁପି ପାଇଁ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନାନ୍ତେ ଭାବବିହ୍ୱଳ ଭକ୍ତବୃନ୍ଦଙ୍କର ଅଶ୍ରୁପୂର୍ଣ୍ଣ ନେତ୍ର ଓ କୋହୁଭରା କଣ୍ଠରେ 'ବିଦାୟ ବେଳାରେ ଆଜି ପ୍ରିୟ ପଦତଳେ' ଶୀର୍ଷକ ବିଦାୟ ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ 'ଜୟଗୁରୁ ମହାନାମ' କୀର୍ତ୍ତନ ସହିତ

‘ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ’ର ୨୦୧୦ ମସିହା ନବମ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଉଦ୍‌ଯାପିତ ହୋଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଗ ନିବେଦନ ପରେ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରି ବିଦାୟ ନେଇଥିଲେ । ଅପରାହ୍ନ ୧୨.୩୦ ସମୟରେ ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ଶୁଭ ବାହୁଡ଼ା ଯାତ୍ରାରେ ବାହାରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପ୍ରଭାକର ଭାଇଙ୍କ ବାସଭବନରେ ରାତିଯାପନ କରି ତତ୍ପରଦିନ ଜ୍ଞାନ ଭାଇଙ୍କ ଗୃହକୁ ଫେରିଥିଲେ । ଏହି ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସର୍ବମୋଟ ୭୧ ଜଣ ଭାଇ, ମା’ ଓ ପିଲାମାନେ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ ।

ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦାନ କରିଥିବା ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ନାମ-

- (୧) ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି, କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ସଦସ୍ୟ
- (୨) ଦୋଳଗୋବିନ୍ଦ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଓ ମାଳତୀ ଦ୍ୱିବେଦୀ, ରାଉରକେଲା ଶାଖା ସଂଘ
- (୩) ବସନ୍ତ କୁମାର ସୁନ୍ଦରରାୟ, ବେଗୁନିଆ ଶାଖା ସଂଘ
- (୪) ବିଭୂତିଭୂଷଣ ବଡ଼ଜେନା, ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ
- (୫) ସ୍ୱାମୀ ଅମରନାଥାନନ୍ଦ ଜୀ, ଭାରତ ସେବାଶ୍ରମ ସଂଘ New Jersey ଆଶ୍ରମର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ
- (୬) ବିଜୟ କୁମାର ସାହୁ, ରତ୍ନା ସାହୁ ଓ ଲୀରା
- (୭) ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ, ଶିବାନୀ ଦ୍ୱିବେଦୀ, ସ୍ୱାତୀ ଓ ଶେୟା
- (୮) ବଜେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା, ରଶ୍ମିରେଖା ପଣ୍ଡା, ବିଜୁ ଗୋପାଳ, ରବିନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର ଓ ଶକୁନ୍ତଳା ମହାପାତ୍ର
- (୯) ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ, ସ୍ମିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦରରାୟ, ସୌମ୍ୟାଶ୍ରୀ ଓ ଦେବପ୍ରକାଶ
- (୧୦) ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର ନାୟକ, ସଂଘମିତ୍ରୀ ନାୟକ, ଅସ୍ମିତା ଓ ଅଂଶ
- (୧୧) ଦେବୀ ପ୍ରସାଦ ସାମଲ, ସ୍ନିଗ୍ଧା ସାହୁ, ଦେବାଙ୍ଗୀ ଓ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ
- (୧୨) ପ୍ରଭାକର ବାଇ, ସ୍ମିତାରାଣୀ ବାଇ, ଶେୟା ଓ ଶାଶ୍ୱତ୍
- (୧୩) ସାନ୍ତୁଜିତ୍ ସେନାପତି, ଆନାଲିଶା ସେନାପତି, ଉଦୟନ୍, ଆରିଆନା, ମାୟା ଓ ସୁମିତ୍ରା
- (୧୪) ରବିନାରାୟଣ ତ୍ରିପାଠୀ, ଗୀତା ତ୍ରିପାଠୀ, ଆଲୋକ ଓ ଅଂଶୁଲ୍
- (୧୫) ସୁବ୍ରତ କୁମାର ନାୟକ, ସୁଶ୍ରୀ ସୁବୁଦ୍ଧିରାୟ ଓ ଶ୍ରୀୟାନସ୍
- (୧୬) ଦୀପ୍ତି ମହାପାତ୍ର, ସନ୍ଦିପ୍ ମହାପାତ୍ର, ସାର୍ଥକ ଓ ସନତ୍
- (୧୭) ମହେଶ ପ୍ରସାଦ ଚୌଧୁରୀ, ରଶ୍ମି ନାୟକ ଓ ଅଭିଷ୍ଟ
- (୧୮) ବନଲତା ମହାନ୍ତି, ଶିବାନୀ ମହାନ୍ତି ଓ ସାର୍ଥକ୍
- (୧୯) ବୃନ୍ଦାବନ ସାହୁ, ପଦ୍ମଗନ୍ଧା ସାହୁ ଓ ଅଦିତି
- (୨୦) ବିଶ୍ୱରଞ୍ଜନ ଦାସ, ଲିପିକା ଦାସ ଓ ଯୁକ୍ତା
- (୨୧) ପୃଥ୍ୱୀରାଜ ସାହୁ   (୨୨) ବରଦାକାନ୍ତ ନାୟକ   (୨୩) ପ୍ରିୟଦର୍ଶୀ ସାହୁ   (୨୪) ବିନୟ କୁମାର ସାହୁ
- (୨୫) ଦେବୀପ୍ରସାଦ ଦାସ   (୨୬) ଅମରେଶ ତ୍ରିପାଠୀ   (୨୭) ଉଷା ଅଗ୍ରୱାଲ୍

୨୦୧୧ ସମ୍ମିଳନୀ ଆବାହକ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ନାମ -

- (୧) ବିଜୟ କୁମାର ସାହୁ   (୧୧) ବିଶ୍ୱରଞ୍ଜନ ଦାସ
- (୨) ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଓ ଶିବାନୀ ଦ୍ୱିବେଦୀ   (୧୨) ସୁବ୍ରତ କୁମାର ନାୟକ
- (୩) ବଜେନ୍ଦ୍ର ଓ ରଶ୍ମିରେଖା ପଣ୍ଡା   (୧୩) ବିନୟ ଓ ଶିବାନୀ ସାହୁ
- (୪) ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଓ ସ୍ମିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦରରାୟ   (୧୪) ଦେବାଶିଷ ଦାଶ
- (୫) ବୃନ୍ଦାବନ ଓ ପଦ୍ମଗନ୍ଧା ସାହୁ   (୧୫) ଦୀପ୍ତି ମହାପାତ୍ର
- (୬) ପୃଥ୍ୱୀରାଜ ଓ ଇନ୍ଦିତା ସାହୁ   (୧୬) ରବି ନାରାୟଣ ତ୍ରିପାଠୀ
- (୭) ଅଶ୍ୱିନୀ ଓ ସଂଘମିତ୍ରୀ ନାୟକ   (୧୭) ସାନ୍ତୁଜିତ୍ ସେନାପତି
- (୮) ଆଦିତ୍ୟ ନାରାୟଣ ତ୍ରିପାଠୀ   (୧୮) ଶିବାନୀ ମହାନ୍ତି
- (୯) ବରଦାକାନ୍ତ ନାୟକ   (୧୯) ଉଷା ଅଗ୍ରୱାଲ୍
- (୧୦) ପ୍ରଭାକର ବାଇ

Young Aspirants' Section

America Saraswata Sangha will observe its tenth Sammilani (annual get-together of devotees) in August 2011. The first was held in Minnesota in the basement of Gyana Bhai and Sibani Dwibedy Maa's residence in Savage, Minnesota. A very sincere but very modest attempt to meet the assembled children in the backyard playground and tell them a little about Thakur Nigamananda has grown to something very joyous, a very distinct feature of our Sangha in America. Even though we begin our Sangha's identification with "America", we have members both in India and in the United Kingdom. Given the virtual nature of our Sangha worship we have had visitors join us via the internet and through telephones from as far as Saudi Arabia and Australia.

So what is distinct about the children who are part of our Sangha and also have their own unique Sangha within the Sangha? They started as Kids' Program or Sangha and soon elevated themselves to the Young Aspirants. They met once a month as Kids' Sangha and now meet twice a month on the first and the third Sundays after the regular Sangha Puja. The Kids' Program in the beginning had a few children and only a handful adult Bhais and Maas, but now the Young Aspirants are a large and cohesive group, with their unique identity and voice, and attract a wider section of the Sangha. It will not be an exaggeration to say that the kids' session now attracts as much interest and attention as the meetings of the adults. There is consensus amongst us all that we all learn – the young and not-so-young – from the proceedings and the question-answer sessions and the adults are generally wonderstruck by some of the questions posed and the simple truths shared by our young counterparts. May be, we as adults tend to make life's simple truths – like Thakur's teachings and instructions - way more complex than it is. Or, they should be. And these much younger devotees make it simple and obvious, what appears to the adult mind incomprehensible or so apparently complex. While the adults go through a standard, lengthy, detailed process to raise funds to construct a much desired and wished-for Aasana Mandir (a place of worship to house our Thakur in the United States), a very young girl took her birth-day gift and combined it with her monthly allowance, bought some beads and strings from a local store, and made beautiful page-holders for books, which she used to raise funds at one of the Sammilanis. Thus, the first dollar for the Aasana Mandir was raised by a Young Aspirant. We as adults have certainly been very good in expressing our intent, while the young aspirants have taken the first tangible step towards accomplishing our goal. They showed us the path to act.

Again to the topic of what is unique or distinct about the Young Aspirants. It is generally accepted by the adult members of America Saraswata Sangha that our Thakur's younger devotees seem to be generally way more aware, and even more disciplined than their parents when they were young. The young devotees know more about Thakur and his teachings. They also know more about world religions in general and about Hinduism, the chosen path of their parents. They also can sit in one place and hold their attention longer than their parents when they were of their age and since then also. Their parents did not know much thus did not know what to ask. The young aspirants tend to ask questions that escape the well-read adult mind and occasionally answer questions posed with responses that are unique and in conformity with generally accepted human principles and in accordance with the theme of eternal religion propagated by our very own Thakur Nigamananda.

The adults in the America Saraswata Sangha (AMSAS) have been very diligent in supporting the programs and the activities of the Kids' Program which in its new Kalebara (reincarnation) is the Young Aspirants group. In this we adults also owe a debt of gratitude to the younger members. Our effort to fill the need of the Kids' Program led the Sangha to complete its first book which was subsequently published by our parent organization Nilachala Saraswata Sangha, Puri, India. After the adult members finished editing and compiling the narration of events and stories from Thakur's life and times, the young aspirants gave the final touch to "Thakur Nigamananda for Young Readers" by reviewing the book for both readability and for appropriateness.

My own treks with my mother to Jobra Aasana Mandir in Cuttack, India on select Sundays, usually once a month, was primarily to run around with the other kids and to do pranam (bow down to Thakur) in the beginning and in the end and at the end of the day to eat my fill the delicious Prasad (the divine feast) that miraculously always outlasts the numbers in attendance and/or their appetite. I soon graduated to serve by being allowed to distribute salt and pepper (the hotter kind), fill glasses with drinking water, and then pick up the leaf plates after the meal was over. I learnt to love Thakur from the love dispensed by his adult disciples and also from their care and concern about my wellbeing. Sometimes it was from their strictures and their emphasis on discipline and structure. I have now retraced my steps to my Sangha, so far away from where I was born and raised, made possible through the forgiving and the benevolent love of our Thakur, and by the affection and the love of all Gurubhais and Maas of my Sangha. I am as ignorant as I was when I tagged along with my mother to Jobra Aasana Mandir. But the depth and the spread of the affection and the bonding has both intensified and redoubled. The joy of my childhood remains intact. The young aspirants in our Sangha show all the normal signs of a Bijoy Bhai in Jobra or a Gyana Bhai in Rourkela but they seem to be a lot more knowledgeable and erudite than Bijoy Bhai ever was, or, even aspired to.

Today it is my prayer that the Young Aspirants stay young and with all their varied accomplishments in life and in professions they stay aspirants forever, effortlessly seeking the understood joy of wanting to know and yet accepting that their joy comes from wanting to know and not from knowing. At the heart of loving is accepting. Wanting to know and understand enhances and complements, it strengthens this acceptance, this need to stay wonderstruck, and young forever. Let our Thakur's choicest blessings be showered on all!! Let us try to be good human beings that he has asked us to be.

Shri Shri Thakur Charanashrita
Bijoy Sahoo
President, America Saraswata Sangha

You are the One

You are the support of my life which I believe with my closed eyes
Because you are the one,
My soul protector and whose very nature is bliss.

Always think of you, being happy or in trouble

Because you are the one
Who could solve for me any painful puzzle!

Have profound faith in you and in your power
Because you are the one
Who would never leave me when I cry and cower?

I get peace when I chant your name
Because you are the one
Who keeps reminding me I am not alone in this grievous game.

My loved Thakur! Pray you always be stay by my side
Because you are the one
With whom my entire life will be a ripple-less ride.

Shri Shri Thakur Charanashritaa
Devangi Samal

My Experience with the Bhumi Pooja

On August 24th, 2010 by Shri Shri Thakur's blessings, America Saraswata Sangha bought a land to build the *Aasana Mandir* in Efland, North Carolina. Before the land was purchased, my grandfather, my dad and I went to look at it in July 2010. This land has lots of trees. On September 11th 2010, (*Shri Ganesh Chaturthi*) there was a *Bhumi Pooja* on the new land. When we reached there, around 11:00 AM in the morning, we had to find a small clearing to perform the *Bhumi Pooja*. We spread large mats on the ground for everyone to sit. I came to know that a *Bhumi Pooja* needs to be performed before starting the construction of a home or building. Usually, the time is chosen according to *Vaastu Muhurtham*. *Vaastu Muhurtham* is the time when the energy surrounding the site is believed to be in full strength (*Vaastu Purusha*). During the *Bhumi Pooja*, there was a *Havan*. After the *Havan* we stuck a stick in the ground and surrounded it with stones, symbolizing *Vaastu*. Then we had a *Jayaguru nama kirtan* as everyone circled the *Vaastu*. Later we looked around and explored the land. We saw some iron sticks with orange markers attached, showing where the *Aasana Mandir* land began and ended. Previously, a soil scientist dug large holes to see if it is safe to make a septic tank without any hazards.

Every time when my family and I go to attend pathachakra puja in a Bhai or Maa's house, we always stop by and do pranam in the land. This year we are not able to celebrate Sammilani in the *Aasana Mandir* because the construction is still in progress. In every Young Aspirants' session, I give a special *pranami* towards the building of *Aasana Mandir* as suggested by Bijoy Bhai. By Thakur's blessings, next year, we will have Sammilani in the *Aasana Mandir*.

Shri Shri Thakur Charanasrita
Bedaprakash Ray (Gyan)

A Prayer to Shri Shri Thakur

The world is a vicious ocean,
And I keep getting swept by the illusion,
But you are the little boat I sit in,
You guide me in this sea of deception.

I gaze at your perfect eyes,
And how they radiate enlightenment,
I want to receive this radiance too.
I wonder at your iridescent aura,
And how it fills me with infinite joy,
I could not see before, but I know it is true.
The only light I should follow is you.

The world is a vicious ocean,
And I keep getting swept by the illusion,
But you are the little boat I sit in,
You guide me in this sea of deception.

I listen to your soft, kind words,
And how they are enriched with wisdom,
I pray that they will make me wise as well.
I bow in front of your blessing hand,
And how I feel so small in front of your love,
I never knew before, but know I can tell,
When I join my hands, you enter my heart and swell.

The world is a vicious ocean,
And I keep getting swept by the illusion,
But you are the little boat I sit in,
You guide me in this sea of deception.

I touch your lotus feet,
And remember that I do make mistake,
I stumble, and I can only beg for forgiveness,
I feel your boundless compassion,
And remember that I am on a journey,
I hope, one day soon, I can reflect your gentleness,
And be able to absorb a fraction of your brightness.

The world is a vicious ocean,
And I keep getting swept by the illusion,
But you are the little boat I sit in,
You guide me in this sea of deception.

Shri Shri Thakur Charanashritaa
Ragini Mohanty
Bolton, England, UK

My Experiences

Last year, AMSAS started its journey of building Thakur's Aasana Mandir here in the United States. It was quite exciting being part of it. On Thakur's birthday, Thakur signed the contract for the land in Efland, NC and we were one step closer to building the Aasana Mandir. Since then many of the Bhais have been discussing the layout of the Mandir with many builders. I know that Thakur is helping us with this, and with His grace, soon the Mandir will be built.

Also, last year I applied for the Parichaya Patra. It was a new experience for me. After I received the Parichaya Patra, I felt like Thakur really had initiated me as His disciple, and now I was a member of Thakur's Sangha. I try to read the Parichaya Patra everyday, and as I read I am reminded by Thakur, of my duties. By reading the Parichaya Patra everyday, I am starting to decipher more and more of what Thakur has said to the Maas.

This year I had entered an essay for a competition. The theme was, "Together we can ..." I used some of the ideas that Pramod Bhai had suggested for this essay. Through this, I learned just how similar all the religions of the world are. It also helped me to gain more acceptances of other religions.

All religions in essence are one. There are many examples. For instance, three different people go to a pond to get some water and each refers to water with a different name. One person calls it 'aqua', another person calls it 'H₂O', and the other person calls it 'water'. When they all return from getting water from the pond, they realize that they were all referring to the same thing. Like this example, we are all referring to our spiritual beliefs with a different name.

Another example of this is that four climbers climb up a mountain. Each climber starts at a different side of the mountain, but each has the same destination – the center at the top of the mountain. However, each climber assumes that all the other climbers have a different destination, since they all start at different points. When they all reach the top, they realize that all of them had the same destination. This logic is very much identical to religions. The only difference between all the religions is that the name and the path (the customs and rituals that are followed) are different. These are two of Pramod Bhai's examples that helped me to see the unity of all religions of the world.

Once in sixth grade, my social studies teacher had talked to us about how and when you truly accept a religion, you get a fluttery feeling in your body that almost uplifts you, makes you feel free of the burdens existing on the earth. This was the very same feeling that I experienced when I was filling out the application for Parichaya Patra. It made me feel free like a bird flying in the blue sky, like a flower blossoming, pure happiness. It felt like Thakur was now residing in me. Such a great feeling it was! It made me really feel that Thakur had initiated me as His disciple. Then by looking at Thakur's picture after that, I could catch a glimpse of a slight smile on His radiant face. This showed me how much Thakur loves everyone. For this, I will surrender to His lotus feet and let His wishes be my path in life.

All of these events helped me gain more knowledge about our religion. Many people think that our religion is so complex that it cannot be summarized in two to three sentences; it would rather take paragraphs to summarize. However, I do not think our religion is extremely complex. It is just put together by what we believe to be – nothing more, nothing less. So, if I were to summarize what our religion was based on, I would use Mahatma Gandhi's prominent statement,

"My religion is based on truth and non-violence. Truth is my God. Non-violence is the means of realizing Him."

This is truly the beauty of Hinduism. Therefore, I consider myself to be grateful to be a follower of Hinduism, a disciple of Shri Shri Thakur and to express my gratefulness, all I can say is, "Jayaguru"!

Shri Shri Thakur Charanashritaa
Shreya Prabhakar

My experience in Ekamra Sangha

As my mother used to worship Shri Shri Thakur every morning and evening, it was obvious for me to know Him from my very childhood. But, I never took any interest to know who He was. I used to go to Ekamra Saraswata Sangha, Bhubaneswar, sometimes with my mother during *Mahila Pujas*. My main attraction there was to play with my cousins and of course, the Prasad, which was very delicious. One day, I was sitting with my mother, I heard Hema Maa telling a story that touched me a lot. The story was about a prince who was kidnapped by a robber when he was a baby. The robber hid the prince in a dark cave in a jungle. As he grew up, while playing in the cave he saw a ray of light and followed it. He had never seen the outer world. The robber was away so he got the opportunity to sneak out. He saw an astrologer. The astrologer seeing the boy said, "You are the prince of this nation." But, the boy was not ready to accept as he knew the robber as his father. The astrologer showed him his real father's (the king's) picture and convinced him that he was the prince. The prince knowing his real self was desperate to return to his own home, the palace. He asked the astrologer the way to get away from the robber. The astrologer told him to get out from the cave for sometime everyday and return. As time passed, increase the time of staying out by some hours today, daily to week then to month so that the robber would not suspect him. Then one day he could go to palace without the robber knowing about it. The prince followed the path the astrologer had shown him and returned to the palace. Then Hema Maa described that we all are the prince and Shri Shri Thakur is the astrologer. The time we do prayer or join *pujas* are no different than the time the prince spent in the outer world. Hence, through prayer every morning and evening, and by joining *pujas* we are preparing ourselves to return to our own home, which is near Shri Shri Thakur.

This story answered a lot of questions those popped into my mind a lot of time. It also inspires me to do my prayers and read the books of Thakur.

Shri Shri Thakur Charanashritaa
Abheepsa Nanda

Thakur and I

I like to go to Sammilani, because I like to play the tambourine and the *gini*. I like to play with my friends and play lots of games like hide and seek. I like to play with the computer. Sometimes, I read the book Sadguru Swami Nigamananda for Young Readers. Before I go to school, I tell Thakur that I am going to school. After I come home from school, I let Thakur know what happened at school that day. I help my dad in the *puja* and play the *gini* while my dad does the *arati*. When I am older I will learn Thakur's songs.

Shri Shri Thakur Charanashrita
Shashwat Prabhakar

Seba

Shri Shri Thakur has three main objectives that He wanted us to fulfill. These include propagating Sanatan Dharma, spreading *Satshikhya* (true education) and performing *Jiba Seba* with *Shiva Gyana* (seba to the world). I am going to focus on *seba*, what it is and how we can do it by following Thakur's objectives.

Seba is mainly serving all living beings considering that it is being performed to Shri Shri Thakur Himself. This includes helping, charity, making a difference, making others happy, etc. There are many ways to perform seba that one can do at anytime in his/her life. Academically, many schools and colleges now require students to do a certain amount of community service. When doing seba to anybody, whether donating food or helping in a hospital, we must think that we are doing seba to Shri Shri Thakur.

Many times, Swami Swarupananda, an ardent disciple of Shri Shri Thakur, went on trips to many places to do seba. As he was a doctor, he treated many patients. In 1908, a flood occurred in Damodar, Rupanarayan, and Ajaya Rivers. In the aftermath of this flood, there was a great deal of damage and the affected people needed help. Initially, Shri Shri Thakur thought of sending money to help. However, later, everyone came to know that volunteers were preferred over financial contributions. Subsequently, Swami Swarupananda and a group of inmates from Saraswata Math traveled to that flood affected area to help. Before they started the travel, Shri Shri Thakur advised, "When you are helping the diseased and poor, at that time just think that you are doing your own Thakur's seba. Don't think that they are just ordinary people; just think about doing their seba. No matter how diseased they are, still carry out their seba as if your own Shri Shri Thakur is the one who is diseased and needs help." (Source: Saraswata Math and Swami Swarupananda)

Seba is only successful if it is performed thinking that God is receiving the seba through that person. While doing seba, one should not think about the religion, ethnicity, or status of the person. One should not keep such differences in mind. To perform seba, one does not necessarily require money, but needs determination. Shri Shri Thakur said, "Selfless seba is ideal." Everyone does seba, whether they know it or not. Some examples of seba students can do in the US are:

- Visiting a Homeless Shelter and Serving Food
- Volunteering at a Nursing Home or Senior Center
- Providing Food to Food Banks
- Giving Aid (sending food, clothes, money, etc.) to areas affected by natural disasters
- Helping Patients in Hospitals (reading books, playing games, making crafts)
- Helping Environment (cleaning roads and parks and picking litter and trash)
- Any other volunteer work

I have been involved in some volunteer work as a part of academic requirements in middle school.

There are many ways to accomplish seba at home. For example, I sometimes set up the evening puja for Shri Shri Thakur or help my parents do that. I do this by picking flowers from the

yard, watering plants, making garlands, and helping my dad in gardening flowers. Also, I help my parents when they ask me to do something. After evening puja, I sometimes wash Shri Shri Thakur's dishes and keep everything organized.

In Sammilani, I take part in a few seba such as *ananda sabha*, cutting vegetables, cleaning, baby seating, and *sangeeta seba*, and expect to participate in other activities.

There are many benefits of doing seba. Doing seba will increase generosity and devotion. It will help get rid of arrogance and ego. In addition, it will help in utilizing time properly. Seba will increase patience of the doer and one's attachment with God. It will also keep the mind purified and clean.

In conclusion, seba is helping others just like they are Shri Shri Thakur. When doing seba, one should think he/she is performing that seba to Thakur. Doing seba has benefits for the sebaka or sebika and whoever seba is being performed on. I pray Shri Shri Thakur to give courage, strength, and devotion to fulfill His objectives given to us.

Shri Shri Thakur Charanashritaa
Saumyashree Ray

My experience in Young Aspirants Session

On the day June 5th, 2011, it was my *pali* in the Young Aspirants Session. We read about one of the "Divine Acts of Thakur Nigamananda". The incident in the story took place during the 8th Bhakta Sammilani, when one of Thakur's disciples proposed to Thakur that he along with Bhuban Bhai and two more people accompany Thakur to Joydebpur, Dhaka, where the Sammilani was taking place. On the trip to Joydebpur, Thakur knowingly encountered some spirits in a haunted guesthouse, but he also took care of his disciples who were frightened. In the end, Thakur gave the villagers nearby the solution to provide peace to the ghosts. When I first read the story I felt scared of the ghosts, but eventually I became relieved that Thakur is with us in every step of our life. When I was small, I used to be afraid of the dark but my mother told me to chant "Jayaguru" while I was trying to sleep with the lights off. My mother also told me that Thakur is with us all the time guiding us and taking care of us. We need to believe in Him. Now I understand what she meant. Suddenly, a question popped into my mind: Is everybody in the world Thakur's children? The answer is "Yes". The problem is that most of us do not realize it. The day we realize it, we will not have any fear. I feel pity for those who do not know Thakur. We are so lucky to be Thakur's children from our very birth.

Shri Shri Thakur Charanashritaa
Abheepsa Nanda

My Experiences with Shri Shri Thakur

I am very lucky to be born into Thakur's family. From the very beginning, I have been watching my mother doing Thakur's puja. I always enjoy sitting with my mother while she does *arati* and chants the prayers. I often pitch in to help my mother with the puja- decorating Thakur with flowers and singing Thakur songs.

While I was in America, I attended Young Aspirant's session regularly. However, when I came to Bangalore, because of the time difference, I could not join the Young Aspirants Session regularly. But I continued to learn about Thakur through the Young Aspirant's session. I missed all my friends in America, but now I attend the Bangalore Saraswata Sangha regularly and made new friends here. Now, I have started to read Thakur's books. They are very interesting and I enjoy reading them.

Whenever I feel scared, I chant Jayaguru and get the strength to overcome my fears. When I do Thakur's *seba*, it will make Thakur happy. And that makes me happy.

Shri Shri Thakur Charanashrita
Ankit Swain
Bangalore, India

What does Thakur mean to me?

What does Thakur means to me? Well, he represents God, guiding me through good or bad times. He also means the light of my life. He means everything I do. Everything I do reminds me of him. When I'm in troubled times I remember him and he shows hope. In the good times I remember how he has helped me. Everyday and night I do Puja. I also sing prayers with my mom. Also, I change Thakur's drinking water and light his lamp. Everyday, before I leave home I do *moondia* and ask for his help, "Thakur guide me through my troubling times". For example, during my EOG (End-of-Grade) test as I never had taken the Science Test or when I was very sick for 2 weeks. I also go to other homes for Puja and to the Sammilani. I go to these places with father because I like spending time with Thakur, friends and family.

Shri Shri Thakur Charanasrita
Udayan Senapati

You do not know how to pray. For that matter your prayer is misplaced and bears no result. You fail to understand what really your heart desires. You are also unable to hold the idea which will bring welfare and glory to you. You also lose and forfeit your major demands by asking and praying for various petty, trivial and worthless worldly things. If you have anything to pray, pray for firm belief. Dependence and surrender will automatically come next. What more will you then require? You will attain Jnana, Prema, Bhakti and everything. So I tell you - trust me, depend on me and leave the entire burden and load unto me. Then you will have nothing to pray for and beg. You need not pray; I shall arrange everything for you. You will then live in utmost peace and happiness.

- Shri Shri Thakur

America Saraswata Sangha

2010 Fiscal Report

Income	
Annual Pranami from Sangha Members	\$1,425.00
Sammilani Delegate Fee	\$1,400.00
Sammilani & SJSSM Lodging Fee	\$6,340.00
Sammilani Padasana Pranami	\$222.75
Magazine Sale	\$504.00
Pledge for Aasana Mandir Construction	\$109,189.32
2011 Sammilani Aabahaka Pranami	\$1,326.00
Parichaya Patra Application Pranami	\$6,680.20
Mailing Cost Reimbursement Collection	\$24.84
SJSSM Annual Pranami for NSS	\$720.00
SJSSM Class Puja Delegate Fee	\$480.00
SJSSM Class Puja Padasana Pranami	\$89.00
NC Pathachakra Padasana Pranami	\$324.05
Resale of Leftover Items (grocery items)	\$93.70
Narayan Seba Pranami for NSS	\$3,587.00
Matha Centennial Pranami	\$2,651.00
Gruhasan Pranami for NSS	\$30.00
Pranami for Begunia Sangha	\$5,000.00
Other Pranami	\$321.62
Interest from CD Account in Bank	\$128.69
Total	\$140,537.17

Expense	
Pranami to NSS with Parichaya Patra	\$6,680.18
Sammilani Padasana Pranami to NSS	\$222.75
SJSSM Class Padasana Pranami to NSS	\$89.00
Narayan Seba Pranami to NSS	\$3,587.00
Matha Centennial Pranami	\$2,651.00
NC Pathachakra Pada Pranami to NSS	\$324.05
Pranami to NSS for Begunia Sangha	\$5,000.00
Gruhasan Pranami to NSS	\$30.00
Sammilani Expense *	\$8,634.86
Magazine Production	\$455.00
Aasana Mandir Land Purchase	\$79,206.85
Aasana Mandir Construction	\$1,625.00
Mailing Expense – Magazines	\$24.84
SJSSM Annual Pranami to NSS	\$720.00
SJSSM Class Puja Expense 卐	\$443.98
Bank Fee	\$37.00
Total	\$109,731.51

* Sammilani Expense	
YMCA Blue Ridge Assembly	\$5,640.00
Food	\$968.62
Decoration	\$98.63
Miscellaneous (Puja Items etc.)	\$64.36
NSS Representative's Visit	\$971.70
Sadharana Sabha Guest	\$487.80
Van Rental (including Gas)	\$403.75
Total	\$8,634.86

卐 SJSSM Class Puja Expense	
Food	\$443.98
Total	\$443.98

2010 Sammilani Photos

Directory of Bhaktas in 'America Saraswata Sangha' and their Family Members

Sl No	Name	Introduction
1	Aditya Narayan Tripathy Sasmita Mishra Child: Arushi	I came to know Shri Shri Thakur through my parents Late Gobinda Ch. Tripathy and Mrs. Urmila Tripathy of Sunabeda Sangha. – Aditya bhai
2	Amitav Dash Padmini Dash Child: Saraswat	With HIS blessings, both of us were born in Thakur's families, know and worship Shri Shri Thakur Maharaj as our GOD(Sadguru) since childhood through the influence, diection and inspiration of Shrimat Swami Trigunananda Saraswatijee. - Amitav Bhai
3	Anjana Aruk Diptish Kumar Aruk Children: Adyasha & Dibyam	I came to know Shri Shri Thakur through my parents Late Harish Chandra Samantaray and Mrs. Manjusha Samantaray, members of Balasore Saraswata Sangha. – Anjana maa
4	Anup Kalia	I came to know Thakur from my childhood through my parents Shiba Prasad Kalia and Late Kakali Kalia members of Rourkela Saraswata Sangha. I was also a member of Rourkela Saraswata Sangha. In fact my entire paternal side is associated with Thakur. – Anup bhai
5	Ashwini Kumar Nayak Sanghmitra Nayak Children: Ashmita & Ansh	I came to know Shri Shri Thakur from my parents Narayan Nayak and Pravati Nayak. They are the members of Balasore Saraswata Sangha. – Ashwini bhai
6	Bani Prasanna Mohanty Debashree Mohanty Children: Minakshee & Amrita	I knew Shri Shri Thakur through my parents: Braja Kishore Mohanty and Kalyani Mohanty, who are from Cuttack Sangha. – Bani bhai
7	Barada Kanta Nayak Sonia Mohanty	I started accompanying my parents, Rasa Bihari Nayak and Meena Kumari Nayak to Puri Smruti Mandir from my early childhood. – Barada bhai
8	Bibhuti Kumar Sahoo Sangeeta Sahu	I came to know Shri Shri Thakur from my parents Bairagi charan Sahoo and Shantilata Sahoo of Nayagarh Sangha. – Bibhuti bhai
9	Bijoy Kumar Sahoo Ratna Jena Children: Mohit & Lara	Through my mother Ketaki Maa. I started accompanying my mother as a child to the Cuttack Jobra Sangha. – Bijoy bhai
10	Binaya Kumar Sahoo Shibani Sahu (Aru) Children: Arush & Aron	I came to know Shri Shri Thakur from my parents Bairagi charan Sahoo and Shantilata Sahoo of Nayagarh Sangha. – Binaya bhai
11	Biswajit Sundar Ray Smitarani Sundar Ray Children: Saumyashree & Bedaprakash	I knew Shri Shri Thakur from my grandfather Late Balabhadra Sundar Ray and parents Basanta Kumar Sundar Ray and Minita Manjari Sundar Ray of Begunia Shakha Sangha. – Biswajit bhai
12	Biswaranjan Das Lipika Das Child: Yukta	I came to know Shri Shri Thakur from my parents, specifically from my father as he is the first to explore Thakur. I used to go to Cuttack Jobra Sangha. – Biswaranjan bhai

13	Brajendra Panda Rashmi Rekha Panda Child: Brij Gopal	I know Shri Shri Thakur Maharaj since childhood; my grandfather, late Biswanath Panda was a member of Kendupatna Shakha Sangha. – Braja bhai
14	Brundaban Sahoo Padmagandha Sahoo Child: Aditi	I came to know Shri Shri Thakur from my mother Sobharani Sahoo (Gelha maa) of Cuttack Saraswata Sangha. – Padma maa
15	Chinmaya Patro Lipika Rani Patro	I came to know Shri Shri Thakur Maharaj from my Parents (Bhabani Patro Maa, Rajeswar Patro bhai from Angul Sakha Sangha). I used to attend Jagannathpur Sakha Sangha. I am a member of the same sakha sangha. Lipika Maa, after marriage, became a member of Saraswata family through Jagannathpur Sakha Sangha. – Chinmaya bhai
16	Debashis Dash Prachi Shrivastava	I am very lucky to be born in Shri Shri Thakurmaharaj's family and came to know about Him from my parents Dr. Jagannath Dash and Mrs. Sudhanjali Dash (of Bhubaneswar sangha), and my grandparents, Mr. Manmohan Dash, late Mrs. Kamala Dash (of Balasore sangha), Mr. Satyabadi Rath, and Mrs. Sasikala Rath (of Rourkela sangha). I have been attending sangha puja in Bhubaneswar and Rourkela since I was a kid and I was a member of the Kendra Sebaka Sangha before coming to the US. – Debashis bhai
17	Debi Prasad Das	I came to know about Shri Shri Thakur Maharaj through my mother Mrs. Bina Das involvement with Ekamra Saraswata Sangha and Biranchi Bhai (Biranchi Kumar Rath) and started accompanying them to go ashram from my early childhood days.
18	Devi Prasad Samal Snigdha Sahu Children: Devangi & Siddharth	I came to know more about and got influenced with Shri Shri Thakur through my mother Mrs. Abanti Samal's involvement with Saraswata Sangha, though my Father Mr. Krishna Chandra Samal followed her later. – Devi bhai
19	Debaranjan Swain Suchitra Swain (Leena) Children: Abhishek & Ankit	I knew Shri Shri Thakur from my father Late Basanta Kumar Nayak of Asureswar Sangh, Asureswar, Cuttack – Leena maa
20	Gyan Ranjan Dwibedy Sibani Dwibedy Children: Swati & Shreya	We know Shri Shri Thakur from our parents, Dola Govinda and Malati Dwibedy, and Nrushinha and Bidyabati Panda from Rourkela Saraswata Sangha. – Gyan bhai
21	Iswar Chandra Biswal Pranjya Paramita Nayak Child: Prashid	We came to know Shri Shri Thakur through my parents Mr Sridhar Biswal and Mrs Manasi Biswal who are member of Sambalpur and Pattamundia Sangha respectively. – Iswar bhai
22	Jnaneendra Nanda Anuradha Nanda Child: Abheepsa	We came to know Shri Shri Thakur from my parents Late Raghunath Pati and Bishnupriya Pati of Ekamra Saraswata Sangha. – Anuradha maa
23	Mahesh Prasad Choudhury Rasmi Nayak Child: Avipsa	I came to know Shri Shri Thakur from my father late Sisir Kumar Choudhury of Berhampur Sangha. - Mahesh bhai
24	Mahesh Vallamsetty Chinmayee Patnaik Child: Tanvi	I know Thakur from my parents, Dr. Samiran Patnaik and Dr. Surekha Devi, who are members of Cuttack Saraswata Sangha. - Chinmayee maa

25	Monalisa Jena	I came to know Sri Sri Thakur Maharaj through my parents, Bhagaban Chandra Jena and Manorama Jena, and my maternal grandparents, Balaram Bhadra and Bhanu Prava Bhadra. My parents belong to Kendra Sangha, Satsikhya Mandir, Bhubaneswar. – Monalisa maa
26	Prabhakar Bai Smitarani Bai Children: Shreya & Shashwat	I'm grateful to know about Shri Shri Thakur from my parents Shri Shyamabandhu Pagada and Smt. Bijaylaxmi Pagada of Nayagarh Sangha. – Smita maa
27	Priyadarshi Sahoo	I came to know Shri Shri Thakur from my mother Sobharani Sahoo (Gelha maa) of Cuttack Saraswata Sangha. – Priyadarshi bhai
28	Pruthwiraj Sahoo Ipseeta Sahoo Child: Rishabh	I came to know Shri Shri Thakur from my mother Sobharani Sahoo (Gelha maa) of Cuttack Saraswata Sangha. – Pruthwiraj bhai
29	Rabi Narayan Tripathy Geeta Dash Children: Alok & Anshul	I came to know Shri Shri Thakur through my parents Late Gobinda Ch. Tripathy and Mrs. Urmila Tripathy of Sunabeda Sangh. – Rabi bhai
30	Rabin Mohanty Lipsita Patnaik Child: Ragini	I know Thakur from my parents, Dr. Samiran Patnaik and Dr. Surekha Devi, who are members of Cuttack Saraswata Sangha at Cuttack. – Lipsita maa
31	Rambollabha Mohapatra Kalpana Dash Children: Ashutosh & Sweta	I came to know Shri Shri Thakur Maharaj from my parents-in-law. My mother-in-law and late father-in-law belong to the Bhubaneswar Sangha. – Rama bhai
32	Sandip Mohapatra Dipti Mohapatra Children: Sarathak & Sanat	I came to know Shri Shri Thakur from my mother Ketaki maa. – Dipti maa
33	Sanujit Senapati Annalisa Senapati Children: Udayan, Ariana, Maya & Sumitra	I came to know Shri Shri Thakur briefly in my childhood and youth years from Nrupal Ji Bhai, who was like a grandfather to me. In my adult life, I came in close touch with Shri Shri Thakur through Pallabita Maa. However, my true introduction to Shri Shri Thakur was through my participation and membership of America Saraswata Sangha. – Sanujit bhai
34	Shiba Prasad Jena Sudhansubala Jena Child: Aryaan	I came to know Shri Shri Thakur from my grandmother late Srimati Sachhi Devi of Asureswar Sakha Sangha. – Sudhansubala maa
35	Simanchal Sahu	I came to know SriSriThakur Maharaj by birth. My father late Sri Basant Kumar Sahu, my mother Jayanti Sahu and our family are member of Balangir Town Sangha. – Simanchal bhai
36	Saumendra Das	I came to know Shri Shri Thakur from my parents Krushna Chandra Das and Nirmala Das of Balikuda sangha.
37	Soumya Parida	I came to know Shri Shri Thakur from my parents Sudhansu Kumar Parida and Gitanjali Parida of Jagannathpur Sakha Sangha.

38	Sitakanta Mohanty Sibani Mohanty Banalata Mohanty Child: Sarthak	I knew Shri Shri Thakur from my uncle Sudhanshu Sekhar Das and aunt Manorama Das of Ekamra Saraswata Sangha, Bhubaneswar. – Sibani maa I knew Shri Shri Thakur from my sister-in-law Manorama Das Maa. I have been worshipping Thakur since 1961. – Banalata maa
39	Subrat Kumar Nayak Sushri Sangita Subudhiray Child: Shriyans	I came to know about Shri Shri Thakur, while I was roaming in book stalls at Cuttack Book Fair during year 1992. Then I joined Cuttack Saraswata Sangha as a visitor for 1 Year, after that I am continuing as a Member of Nilachala Saraswata Sangha. – Subrat bhai
40	Sudeepta Khuntia (Pinku) Sasmita Sahoo	I came to know Shri Shri Thakur from my parents Late Kshirod ch Khuntia and Mrs. Santilata Khuntia of Jaraka Sakha Sangha. – Sudeepta bhai
41	Usha Agarwal	I came to Shri Thakur through my mausi Shakuntala Maa and her family. Her house was a second home to me as I was very close to her children, my cousins. During my vacations I literally lived there. I attended the Sangha Puja at Ekamra Sangha and the Morning and Evening Puja sessions at Aasana Mandir at her home. Later, I requested Pati Bhai to accept me as a Sangha member. – Usha maa
42	Vedamati Upadhyay Subhasish Nanda Child: Shreyasee	I came to know Shri Shri Thakur from my parents Santanu Kumar Upadhyay and Tapasi Upadhyay. They are the members of Baripada Sakha Sangha. – Vedamati maa

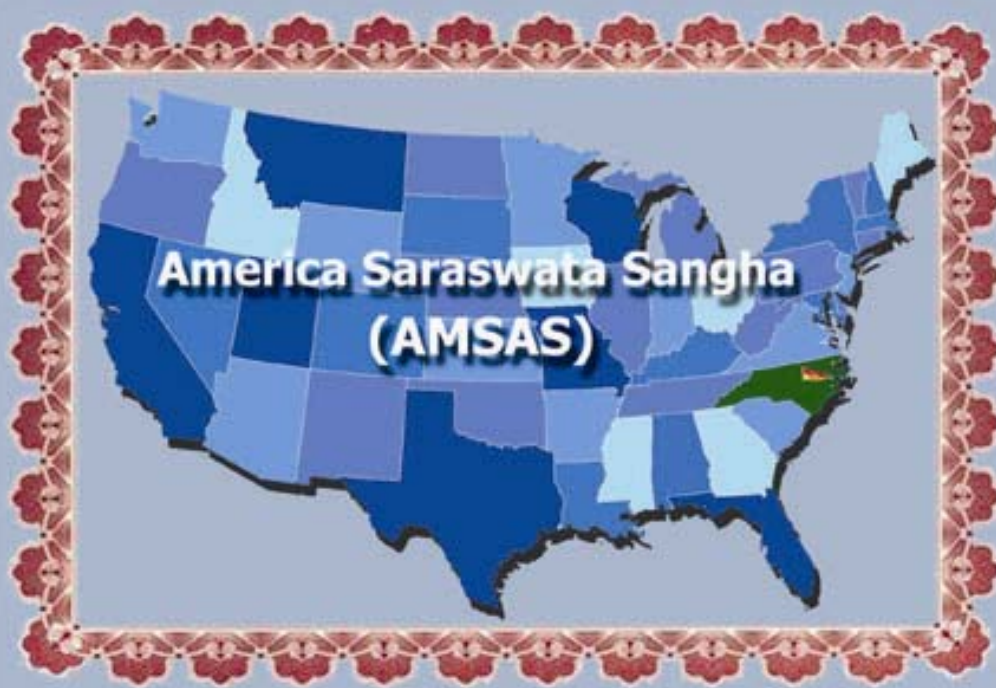
America Saraswata Sangha (AMSAS) Office bearer's Contact Information:

Bijoy Kumar Sahoo, President 101 Sundance Place Chapel Hill, NC 27514, USA Home: (919) 768-0403 Cell: (919) 819-6998 Email: bijoysahoo@yahoo.com	Gyan Ranjan Dwibedy, Secretary 4909 Austin Healey Pl Glen Allen, VA 23059, USA Home: (804) 360-4109 Cell: (612) 219-0396 Email: gyand@yahoo.com	Brajendra Panda, Treasurer 2531 N. Norwich Lane Fayetteville, AR 72703, USA Home: (479) 443-8024 Cell: (479) 409 6449 Office: (479) 575-2067 Email: bpanda@uark.edu
--	---	---

One should never retreat from the path of truth and right living. The result of predestined prarabdha is to be accepted calmly. You perform the duty of an ideal husband and father and finally get settled as an ideal householder. I also bear the burden of guru-hood for this holy desire. I wait with the earnest desire for the vision of God in the heart of every disciple. Let your arms be strong and your heart be filled with devotion.

- Shri Shri Thakur

<http://www.jayaguru.net>